

SEU & Science
International Student Conference

საერთაშორისო
სტუდენტური
კონფერენციის
მოსხმებათა აბსტრაქტები

საქართველოს
ეროვნული
უნივერსიტეტი
სეუ

SEU ISC W-2024

2024

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ-ს საერთაშორისო სტუდენტური
კონფერენციის მოხსენებათა აბსტრაქტები

Abstracts of the International Student Conference Proceedings of Georgian National University SEU

International Student Conference

SEU ISC W-2024

საერთაშორისო სტუდენტური კონფერენცია

თბილისი 2024

სარედაქციო კომიტეტი**თავმჯდომარე:** ანა ფირცხალაშვილი**საკონფერენციო საბჭო:**

ანა ფირცხალაშვილი

ვალერი მოსიაშვილი

ხათუნა გაბიტინაშვილი

თეა ჯუღელი

მაკა ადვაძე

დავით ჩახვაშვილი

ელისო კერესელიძე

ლია ქურხული

ლამზირა ხიდეშელი

გივი ლუაშვილი

სალომე ჯანჯღავა

დავით ბიბილეიშვილი

მირანდა გოგილაშვილი

ქრისტინა კილასონია

ნაილი გურგენაშვილი

ლოლიტა შენგელია

ლალი კოპტონაშვილი

ტექნიკური რედაქტორი:

ანა ცეცხლაძე

Editorial Board**Editor-in-Chief:** Anna Phirtskhalashvili**Conference Board:**

Anna Phirtskhalashvili

Valeri Mosiashvili

Khatuna Gabitsinashvili

Thea Jugeli

Maka Advadze

Davit Chakhvashvili

Eliso Kereselidze

Lia Kurkhuli

Lamzira Khidesheli

Givi Luashvili

Salome Janjgava

Davit Bibileishvili

Miranda Gogilashvili

Kristina Kilasonia

Naili Gurgenashvili

Lolita Shengelia

Lali Koptonashvili

Technical Editor:

Ana Tsetskhladze

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ Georgian National University SEU

რედაქციის აზრი შეიძლება არ ემთხვეოდეს ავტორისას. სტატიაში მოყვანილი ფაქტებისა და მონაცემების სიზუსტეზე პასუხისმგებელია ავტორი.

Editor's position may not coincide with that of authors. Authors are responsible for the facts and data in the article.

სარჩევი

სარჩევი	- 3 -
ბიზნესი და ეკონომიკა.....	- 33 -
სტარტაპის განვითარების ძირითადი პრობლემა საქართველოში	34
აბსტრაქტი	34
The main problem of startup development in Georgia.....	35
Abstract	35
სტიმულირების მეთოდების გავლენის შეფასება ქართულ კომპანიებში	36
აბსტრაქტი	36
Assessment of the influence of stimulation methods in Georgian companies	36
Abstract	36
დისტანციური მუშაობა და მისი ზეგავლენა თანამშრომლებზე და ორგანიზაციულ ეფექტურობაზე.....	37
აბსტრაქტი	37
Remote work and its impact on employees and organizational effectiveness.....	38
Abstract	38
კადრების დენადობის გამომწვევი პრობლემები ქართულ კომპანიებში	38
აბსტრაქტი	38
Problems causing staff turnover in Georgian companies	39
Abstract	39
ხელოვნური ინტელექტი ბიზნესში - თანამედროვე გამოწვევები.....	39
აბსტრაქტი	39
Artificial intelligence in business - modern challenges.....	40
Abstract	40
საქართველოს უძველესი საკოლექციო მონეტების ანალიზი და განვითარების ეტაპები	41
აბსტრაქტი	41
Analysis and stages of development of ancient collectible coins of Georgia.....	42
Abstract	42
ინოვაციები ტურიზმისა და მასპინძლობის მსოფლიო ინდუსტრიაში.....	42
აბსტრაქტი	42

Innovations in tourism and hospitality industry around the world	43
Abstract	43
კორპორაციული კულტურა და მენეჯმენტის ეთიკა.....	43
აბსტრაქტი	43
Corporate culture and management ethics.....	44
Abstract	44
დაკრედიტების როლი და სახეობები მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებაში.....	44
აბსტრაქტი	44
The role and types of lending in the development of small and medium-sized businesses	45
Abstract	45
ციფრული მარკეტინგი როგორც ინოვაცია	46
აბსტრაქტი	46
Digital marketing as innovation.....	47
Abstract	47
როგორ კონკურენციას უწევს ერთმანეთს საქართველოში, იდენტური ღირებულების მქონე, ქართული და უცხოური ბრენდის პროდუქტები.....	48
აბსტრაქტი	48
თანამედროვე პროექტები როგორც შესაძლებლობების არეალი	48
აბსტრაქტი	48
Abilities of Modern Projects	49
Abstract	49
უმუშევრობის დინამიკის ანალიზი და შეფასება საქართველოში 2015-2023 წლებში	50
აბსტრაქტი	50
Analysis and assessment of unemployment dynamics in Georgia in 2015-2023	51
Abstract	51
კრიპტოვალუტის განითარების ტენდენციები.....	52
აბსტრაქტი	52
Development trends of cryptocurrency.....	53
Abstract	53
პროდუქტის წარმოშობის ქვეყნის ეფექტის გავლენა მომხმარებლის ქცევაზე (ქ. გორის მაგალითზე).....	53
აბსტრაქტი	53

The Impact of Product Country of Origin on Consumer Behavior (on the example of Gori city)	54
Abstract	54
ქვეყნის ეკონომიკური გარემოს გავლენა ბიზნესის დაწყებაზე და მისი სტრატეგიული მიზნების განხორციელებაზე	55
აბსტრაქტი	55
The influence of the country's economic environment on starting a business and implementation of it's strategic goals	56
Abstract	56
მარკეტინგის ინი და იანგი: ციფრული და ტრადიციული მარკეტინგის ინტეგრაცია	57
აბსტრაქტი	57
The Yin and Yang of Marketing: Integrating Digital and Traditional Marketing.	57
Abstract	57
მოტივაცია და მისი მეთოდების გამოყენება კომპანიებში	58
აბსტრაქტი	58
Motivation and the use of its methods in companies.....	59
Abstract	59
მენეჯმენტის გამოწვევები პანდემიის პერიოდში და მისი ეფექტი პოსტკოვიდურ მსოფლიოზე	59
აბსტრაქტი	59
Management challenges during the pandemic and its effect on the post-covid world	60
Abstract	60
საინვესტიციო ნდობა საქართველოში	61
აბსტრაქტი	61
Investment trust in Georgia	61
Abstract	61
კურორტ მენჯის ტურისტულ-რეკრეაციული პოტენციალი	62
აბსტრაქტი	62
Touristic-recreational potential of Menji resort	63
Abstract	63
ღვინის მარნების მნიშვნელობა ტურიზმში	63
აბსტრაქტი	63
Importance of wine cellars in tourism.....	64

Abstract	64
ღვინის ტურიზმის ჩამოყალიბების ისტორია და განვითარების პერსპექტივები საქართველოში	65
აბსტრაქტი	65
History of the formation of wine tourism and development prospects in Georgia	66
Abstract	66
ეროვნული კულტურის გავლენა ორგანიზაციულ კულტურაზე	67
აბსტრაქტი	67
Influence of national culture on organizational culture	67
Abstract	67
ციფრული ეკონომიკა თანამედროვე სამყაროში	68
აბსტრაქტი	68
Digital economy in the modern world	68
Abstract	68
სოციალური მედიის გავლენა საზოგადოებაზე	69
აბსტრაქტი	69
The impact of social media on society	69
Abstract	69
გაცვლითი კურსის დინამიკა და მისი გავლენა ინფლაციაზე	70
აბსტრაქტი	70
Exchange rate dynamics and its impact on inflation	70
Abstract	70
უნიკალური მუზეუმების კულტურულ-ტურისტული თავისებურებები ჭიათურის მუნიციპალიტეტში	71
აბსტრაქტი	71
Cultural tourism features of unique museums in Chiaturi municipality	72
Abstract	72
საქართველოს მონეტარული პოლიტიკა	73
აბსტრაქტი	73
Monetary policy of Georgia	73
Abstract	73
დროის ეფექტურად მართვის პრობლემები	74

აბსტრაქტი	74
Problems of effective time management	75
Abstract	75
Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth in Developed and Developing Countries	76
Abstract	76
სოციალური მეცნიერებები.....	77
სახელმწიფოს ლიდერი	78
აბსტრაქტი	78
The leader of the state	78
Abstract	78
პალესტინის მიმართება იორდანისა და ეგვიპტესთან ახალი კონფლიქტის ფონზე.....	79
აბსტრაქტი	79
Palestine’s relations with Jordan and Egypt amid new conflict	80
Abstract	80
მიგრაციული პროცესები, როგორც დილემა ევროკავშირის გზაზე	80
აბსტრაქტი	80
Migration processes as a dilemma on the way to the European Union	82
Abstract	82
რუსეთ-ჩინეთის ენერგეტიკული ურთიერთობები: პროექტი „ციმბირის ძალა“	84
აბსტრაქტი	84
Russia-China energy relations: project "Power of Siberia	84
Abstract	84
საქართველოს ნატო-ში გაწევრიანების პრობლემები და პერსპექტივა.....	85
აბსტრაქტი	85
Problems and prospects of Georgia joining NATO	86
Abstract	86
ENP რეგიონის გეოპოლიტიკური გამოწვევები და ახალგაზრდების როლი სამშვიდობო პროცესებში.....	87
აბსტრაქტი	87
Geopolitical challenges of the ENP region and the role of youth in peace processes.....	89
Abstract	89

ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტის გეოპოლიტიკური დინამიკა: ანალიზი და სავარაუდო შედეგები.....	90
აბსტრაქტი	90
Geopolitical Dynamics of the Israeli-Palestinian Conflict: Analysis and possible Implications	91
Abstract	91
სან ფრანცისკოს კონფერენცია. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის დაფუძნება.....	92
აბსტრაქტი	92
San Francisco Conference. Founding of the United Nations Organization.....	93
Abstract	93
ნაადრევი ქორწინების პრობლემა და ქალთა უფლებები საქართველოში	93
აბსტრაქტი	93
The problem of early marriage and women's rights in Georgia.....	94
Abstract	94
სკანდინავიის ქვეყნების განათლების პოლიტიკის გამოცდილება აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში სტრატეგიული მშვიდობის დამყარებისთვის	95
აბსტრაქტი	95
Experience of education policy of the Nordic countries for strategic peacebuilding in Eastern Partnership countries	96
Abstract	96
ყირიმის ომი და ევროპული სახელმწიფოების დიპლომატიური გავლენა ოსმალეთის იმპერიაზე.....	97
აბსტრაქტი	97
The Crimean War and the diplomatic influence of European states on the Ottoman Empire	98
Abstract	98
საქართველო - ევროკავშირის სავაჭრო ურთიერთობების დინამიკა.....	99
აბსტრაქტი	99
Dynamics of trade relations between Georgia and the European Union	100
Abstract	100
საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ურთიერთობა ანკარის მთავრობასთან (1920-1921 წლები)	101
აბსტრაქტი	101
The relations of the Democratic Republic of Georgia with the government of Ankara (1920-1921)	102

Abstract	102
ასალას როლი ყარაბაღის ომის პერიოდში	103
აბსტრაქტი	103
The role of ASALA during the Karabakh War.....	103
Abstract	103
აშშ-სა და ირანის ურთიერთობები ბოლო ათწლეულებში	104
აბსტრაქტი	104
US-Iranian relations in recent decades.....	104
Abstract	104
გერმანიის პოლიტიკური პარტიები და კოალიციური საპარლამენტო მმართველობის მოდელი	105
აბსტრაქტი	105
German political parties and the model of coalition parliamentary government.....	106
Abstract	106
ჩერნობილის ტრაგედია: სხვა თვალთ დანახული მსოფლიო.....	107
აბსტრაქტი	107
Chernobyl tragedy: The world seen through different eyes	108
Abstract	108
2016 წლის ბრიუსელის ტერორისტული აქტი.....	109
აბსტრაქტი	109
Brussels terror attacks 2016.....	109
Abstract	109
ქართული დიასპორები საფრანგეთში.....	110
აბსტრაქტი	110
Georgian diasporas in France	111
Abstract	111
სოციალური მედიის გავლენა ახალგაზრდების შფოთვის დონეზე.....	112
აბსტრაქტი	112
The impact of social media on youth anxiety levels	113
Abstract	113
რა როლი აქვს სტრესს სტუდენტის ცხოვრებაში?.....	113

აბსტრაქტი	113
What role does stress play in a student's life?	114
Abstract	114
აუტისტური სპექტრის მქონე ბავშვების ჩართულობა სასწავლო პროცესში	115
აბსტრაქტი	115
The involvement of children with autistic spectrum in the educational process.	115
Abstract	115
ალკოჰოლის მოხმარების გავლენა მოზარდსა და მისი ცხოვრების ხარისხზე	116
აბსტრაქტი	116
The impact of alcohol consumption on adolescents and their quality of life.....	117
Abstract	117
ლიდერობის კვლევა სტუდენტებში პროფესიული ასპექტით.....	118
აბსტრაქტი	118
A study of leadership in students with a professional aspect	118
Abstract	118
კონტროლის ლოკუსის კვლევა სტუდენტებში	119
აბსტრაქტი	119
A study of locus of control in students	120
Abstract	120
მოზარდი და დევიაციური ქცევა	121
აბსტრაქტი	121
Adolescent and deviant behavior.....	122
Abstract	122
როგორ ვლინდება ფსიქოტრავმა ზრდასრულ ასაკში	123
აბსტრაქტი	123
How psychotrauma manifests itself in adulthood.....	123
Abstract	123
არასრულწლოვანთა ქორწინება	124
აბსტრაქტი	124
Marriage of Minors	125
Abstract	125

განრიდებადი პიროვნული აშლილობა	125
აბსტრაქტი	125
Avoidant personality disorder.....	126
Abstract	126
სტუდენტების საჭიროებების და გამოწვევების კვლევა.....	126
აბსტრაქტი	126
Research on student needs and challenges.....	127
Abstract	127
საზოგადოების დამოკიდებულება LGBTQ+ მიმართ.....	128
აბსტრაქტი	128
Society's attitude towards LGBTQ+	128
Abstract	129
კონფორმულობის დონე სქესის მიხედვით.....	129
აბსტრაქტი	129
Level of conformity according to gender	130
Abstract	130
ქალთა კარიერულ წარმატებასთან დაკავშირებული ფაქტორების კვლევა საქართველოში	131
აბსტრაქტი	131
A study of factors related to women's career success in Georgia	132
Abstract	132
არასასურველი მოგონებების მეხსიერებიდან წაშლის თანამედროვე მიგნებები.....	133
აბსტრაქტი	133
Modern concepts of erasing unwanted memories	134
Abstract	134
შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე სტუდენტთა საჭიროებების კვლევა.....	134
აბსტრაქტი	134
Research on the needs of students with disabilities.....	135
Abstract	135
დიდაქტიკური თამაშის როლი სკოლამდელი ასაკის ბავშვის შემეცნებით განვითარებაში	136
აბსტრაქტი	136
The Role of Didactic Game in Preschool Child Cognitive Development.....	137

Abstract	137
გენდერული ძალადობის პრევენცია საქართველოში	137
აბსტრაქტი	137
Prevention of gender violence in Georgia.....	139
Abstract	139
ნარკოტიკულ საშუალებებზე დამოკიდებულება	140
აბსტრაქტი	140
Drug addiction	140
Abstract	140
მედიის როლი კონფლიქტების მოგვარებაში.....	141
აბსტრაქტი	141
The role of the media in conflict resolution.....	142
Abstract	142
გენეტიკისა და გარემოს გავლენა კრიმინალურ ქცევაზე.....	142
აბსტრაქტი	142
The influence of genetics and environment on criminal behavior.....	143
Abstract	143
სამართალი	144
ალიმენტი.....	145
აბსტრაქტი	145
Alimony.....	146
Abstract	146
ფრენშიაინგის ხელშეკრულების ევოლუცია, უპირატესობანი და ნაკლოვანებები.....	147
აბსტრაქტი	147
Evolution of franchising agreement, advantages and disadvantages	147
Abstract	147
საჯარო და კერძო სანოტარო აქტები.....	148
აბსტრაქტი	148
Public and Private Notarial Acts.....	149
Abstract	149
სამართლის პარადიგმები	149

აბსტრაქტი	149
Paradigms of law	150
Abstract	150
მორალური ზიანის ანაზღაურების პრობლემატიკა პირადი არაქონებრივი უფლებების ხელყოფისთვის.....	151
აბსტრაქტი	151
The problem of compensation for moral damages for violation of personal non-property rights....	152
Abstract	152
კერძო იურიდიული პირები	153
აბსტრაქტი	153
Private Legal entities	153
Abstract	153
ფასების პერსონალიზაცია ციფრულ ბაზარზე და დისკრიმინაციის რისკი ალგორითმიზაციაში	154
აბსტრაქტი	154
თემნის ვალდებულება და უფლების დაცვის ბერკეტები სამეზობლო სამართალში	154
აბსტრაქტი	154
Obligation to tolerate and protection of rights in the Law of Neighboring Tenements.....	155
Abstract	155
მორალური ზიანი ქართული და ანგლო-ამერიკული სამართლის მიხედვით	156
აბსტრაქტი	156
Non-pecuniary damage according to Georgian and Common law	157
Abstract	157
კონტრაქტის პიროვნება და მისი პირადი თვისებები, როგორც გარიგების დადების მთავარი საფუძველი (სასამართლო პრაქტიკის ანალიზი)	158
აბსტრაქტი	158
The Identity of the Contracting Party and Their Personal Characteristics as the Principal Basis for Making the Transaction (Analysis of the Court Practice)	159
Abstract	159
საქორწინო ხელშეკრულების თავისებურებები ქართულ და უცხოურ კანონმდებლობაში.	160
აბსტრაქტი	160
Peculiarities of the marriage contract in Georgian and foreign legislation	161

Abstract	161
ფეტუსის სიცოცხლის უფლება.....	161
აბსტრაქტი	161
The right to life of fetus.....	162
Abstract	162
პირგასამტეხლო და მასთან მიმართებით უსაფუძვლო გამდიდრების თემატიკა	163
აბსტრაქტი	163
Penalty for breach of contract and unjust enrichment.....	164
Abstract	164
კეთილსინდისიერი შემძენისა და მესაკუთრის ინტერესების ურთიერთმიმართება საქართველოში	165
აბსტრაქტი	165
Relation of interests of bona fide purchaser and owner in Georgia.....	166
Abstract	166
სასარჩელო ხანდაზმულობის მიზანი და სახეები სამოქალაქო სამართალში	167
აბსტრაქტი	167
The purpose and forms of statute of limitation in Georgian civil law	168
Abstract	168
დისტანციურად დადებული ხელშეკრულების უარყოფის უფლება.....	168
აბსტრაქტი	168
Right to deny a remote agreement.....	169
Abstract	169
მომხმარებლის ინფორმირების სტანდარტი და მასთან დაკავშირებული გამოწვევები	170
აბსტრაქტი	170
Consumer information standards and related challenges.....	171
Abstract	171
სასამართლოს როლი შეცვლილი გარემოებებისადმი ხელშეკრულების ადაპტაციის პროცესში	172
აბსტრაქტი	172
role of the Court to the amended circumstances In the process of adapting the contract	173
Abstract	173
შეიარაღებული კონფლიქტები და საკუთრების უფლების ტრანსფორმაცია	174

აბსტრაქტი	174
Armed conflicts and the transformation of property rights	175
Abstract	175
დეფაქტო ოჯახურ კავშირებსა და განსხვავებული რელიგიის მქონე პირებს შორის ქორწინებასთან დაკავშირებული თანამედროვე გამოწვევები (ევროპული გამოცდილება და ქართული რეალობა).....	177
აბსტრაქტი	177
Contemporary challenges related to defacto family ties and marriage between people of different religions (European experience and Georgian reality)	178
Abstract	178
სუროგატია როგორც რეპროდუქციის დამხმარე კოლაბორაციული საშუალება.....	179
აბსტრაქტი	179
Surrogacy as a collaborative means of assisted reproduction	180
Abstract	180
დროის განაწილების ხელშეკრულება - ცვლილება ქართულ საკანონმდებლო სივრცეში და საერთაშორისო პრაქტიკის შედარებით-სამართლებრივი კვლევა	181
აბსტრაქტი	181
Timeshare Contract – Changes in the Georgian Legislative Space and a Comparative Legal Study of International Practice	182
Abstract	182
პასუხისმგებლობა სხეულის ან ჯანმრთელობის დაზიანებით გამოწვეული მორალური ზიანისათვის	183
აბსტრაქტი	183
Liability for moral damage caused by injury to body or health	184
Abstract	184
უფლების ბოროტად გამოყენების აკრძალვისა და ნების ავტონომიის პრინციპის კონკურენცია	185
აბსტრაქტი	185
Competition between the prohibition of abuse of rights and the principle of autonomy of will	186
Abstract	186
სუროგატი და სუროგაციის შედეგად დაბადებული ბავშვის პოტენციური მშობლების დეკრეტული შვებულების გამოწვევები და რეგულირების მექანიზმები	187
აბსტრაქტი	187

Challenges and Regulatory Mechanisms of Maternity Leave for Surrogates and potential parents of children born through surrogacy	189
Abstract	189
ზიანის ანაზღაურების საკითხი სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს	190
აბსტრაქტი	190
Compensation for damages during the performance of official duties	190
Abstract	190
კურიერების სამართლებრივი სტატუსის განსაზღვრის გამოწვევები შრომითი ხელშეკრულებისა და მომსახურების ხელშეკრულების საფუძველზე	191
აბსტრაქტი	191
Challenges in determining the legal status of couriers based on employment and service contracts	192
Abstract	192
ნივთების ინტერნეტი, როგორც პროდუქტის მწარმოებლის პასუხისმგებლობის წყარო.....	193
აბსტრაქტი	193
The Internet of Things as a Source of Product Manufacturer Accountability	194
Abstract	194
პირგასამტეხლოს არსი, ბუნება და ფუნქციები სასამართლო პრაქტიკაში	195
აბსტრაქტი	195
The essence, nature, and functions of the penalty for breaching a contract in judicial practice	196
Abstract	196
დისტანციურად დადებული ხელშეკრულებების თავისებურებები და მომხმარებელთა დაცვის ეფექტური მექანიზმები	197
აბსტრაქტი	197
Peculiarities of distance contracts and effective mechanisms for protection of consumer rights.....	198
Abstract	198
დისტანციურ/სამრეწ. გარეთ დადებულ ხელშეკრულებაზე უარის თქმის უფლება და მასთან დაკავშირებული გამოწვევები.....	199
აბსტრაქტი	199
The Right to cancel a distance/outside the industry contract and related challenges	200
Abstract	200
ხარისხის კონტროლის მნიშვნელობა ფრენშიაიზინგულ ურთიერთობებში	200

აბსტრაქტი	200
The importance of quality control in franchising relationships.....	201
Abstract	201
პაციენტისა და სამედიცინო მომსახურების გამწევის უფლებათა ურთიერთმიმართება სამედიცინო მანიპულაციით მიყენებული ზიანის შემთხვევაში.....	202
აბსტრაქტი	202
Interrelation of the rights of the patient and the medical service provider in case of damage caused by medical manipulation	203
Abstract	203
აბორტის უფლება, როგორც დილემა საერთაშორისო საზოგადოებაში - მკვლელობის ლეგიტიმაცია თუ პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის დაცვის გარანტია?.....	204
აბსტრაქტი	204
The right to abortion as a dilemma in the international society - legitimization of murder or guarantee of privacy protection?.....	205
Abstract	205
20 ივნისის ღამის სამართლებრივი შეფასება ადამიანის უფლებათა დარღვევის ჭრილში ..	205
აბსტრაქტი	206
Assessment of the Night of June 20 in the Context of Human Rights Violations.....	206
Abstract	206
ეთნიკური და რელიგიური უმცირესობის ცნება	207
აბსტრაქტი	207
The concept of ethnic and religious minority	209
Abstract	209
სახელმწიფოთა პასუხისმგებლობის საფუძველი ექსტრატერიტორიული იურისდიქციის განხორციელების პირობებში.....	210
აბსტრაქტი	210
The basis of the responsibility of states in the conditions of exercising extraterritorial jurisdiction	211
Abstract	211
საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა, როგორც წონადი არგუმენტი სახელმწიფოთა აღიარებისთვის საერთაშორისო სამართალში.....	211
აბსტრაქტი	211
Membership of an international organization as a solid argument for the recognition of states in international law.....	212

Abstract	212
ტერორიზმისა და იმუნიტეტების, როგორც დიპლომატიური წარმომადგენლების დამცავი ბერკეტის ურთიერთმიმართება	213
აბსტრაქტი	213
Interaction between terrorism and immunities as a protective lever for diplomatic representatives	214
Abstract	214
თანასწორუფლებიანობა სამსახურში: უფლებების დაცვა და LGBTQ+ პირების დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლა.....	215
აბსტრაქტი	215
Equality at Work: Protecting the Rights and Combating Discrimination of LGBTQ+ Persons.....	216
Abstract	216
თანამედროვე დიპლომატიური სამართლის გამოწვევა, კვლევა დიპლომატიური ხელშეუხებლობის მიღმა. დიპლომატიური იმუნიტეტის კონცეფცია, ბოროტად გამოყენება და მასთან ბრძოლის ბერკეტები.....	217
აბსტრაქტი	217
The challenges of modern Diplomatic Law, Research beyond diplomatic immunity. The concept of and mechanisms against the abuse of diplomatic immunity	217
Abstract	217
დიპლომატიური ხელშეუხებლობის პრინციპი დიპლომატიურ სამართალში - დიპლომატიური აგენტის ხელშეუხებლობა და კონტრავერსია ხელშეუხებლობის პრინციპსა და საზოგადოებრივ უსაფრთხოებას შორის	218
აბსტრაქტი	218
The principle of inviolability in diplomatic law - personal inviolability of a diplomatic agent and the controversy between the principle of inviolability and public security.....	219
Abstract	219
პალესტინის არსებული სამართლებრივი სტატუსი და სახელმწიფოდ გახდომის სამომავლო პერსპექტივები.....	220
აბსტრაქტი	220
The current legal status of Palestine and its prospects for statehood.....	221
Abstract	221
განათლების უფლებასთან დაკავშირებული გამოწვევები საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე.....	222
აბსტრაქტი	222

Challenges related to the right to education in the occupied territories of Georgia.....	222
Abstract	222
ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპული სისტემა - ფარგლები და მექანიზმები	223
აბსტრაქტი	223
European System of Human Rights Protection – Scope and Mechanisms	224
Abstract	224
სავალდებულო ვაქცინაცია - სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის უფლების დაცვა თუ პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლების დარღვევა?	225
აბსტრაქტი	225
Mandatory vaccination - protection of the right to life and health or violation of the right to privacy?.....	225
Abstract	225
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები თუ პირები, რომელთაც შესაძლებლობებს უზღუდავენ ?!	226
აბსტრაქტი	226
Persons with disabilities or persons whose abilities are being limited ?!.....	227
Abstract	227
ბიკამერალიზმის დინამიკა მსოფლიოში და საქართველოს პერსპექტივები	228
აბსტრაქტი	228
The dynamics of bicameralism in the world and prospects of Georgia	229
Abstract	229
ორმაგი დაბეგვრა	230
აბსტრაქტი	230
double taxation.....	230
Abstract	230
აღსრულების პოლიცია	231
აბსტრაქტი	231
enforcement police	231
Abstract	231
ტექნოლოგიური გიგანტების მიერ მობილური აპლიკაციების საშუალებით პერსონალური მონაცემების დამუშავება	232
აბსტრაქტი	232

Processing of personal data by tech giants through mobile applications	233
Abstract	233
იმპიჩმენტის მექანიზმის პოლიტიკურ-სამართლებრივი შედეგები და ქართული რეალობა	234
აბსტრაქტი	234
the political-legal outcomes of impeachment and Georgian reality	235
Abstract	235
პერსონალური მონაცემების დაცვა პირდაპირი მარკეტინგის განხორციელებისას.....	236
აბსტრაქტი	236
Protection of personal data during direct marketing.....	237
Abstract	237
ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციული უფლებამოსილება და მისი პრობლემური ასპექტები	238
აბსტრაქტი	238
Discretionary authority of the administrative body and its problematic aspects.....	239
Abstract	239
მფლობელობა: ფაქტი თუ უფლება.....	239
აბსტრაქტი	239
Possession: Fact or Right	240
Abstract	240
სიცოცხლის ხელყოფისა და არასათანადო მოპყრობის შემთხვევათა გამოძიება	241
აბსტრაქტი	241
Investigation of Deprivation of Life and Ill-Treatment Cases.....	242
Abstract	242
სექსუალური უმცირესობის წარმომადგენელთათვის შეკრებისა და გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვა.....	243
აბსტრაქტი	243
Restriction of freedom of assembly and expression for representatives of sexual minorities	244
Abstract	244
ხელოვნური ინტელექტი და სამართალი	245
აბსტრაქტი	245
Artificial Intelligence and law	246

Abstract	246
საქართველოს პრეზიდენტის არაპირდაპირი არჩევის წესი და მისი მიმართება მმართველობის საპარლამენტო მოდელთან	247
აბსტრაქტი	247
Relation of the indirect election of the President of Georgia to the parliamentary model of governance	248
Abstract	248
სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის წევრთა პოლიტიკურ- სამართლებრივი შეხედულებები	248
აბსტრაქტი	248
Political and legal views of members of the Socialist-Federalist Party	249
Abstract	249
სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების კონსტიტუციური ფარგლები და მისი გამოხატულება საქართველოსა და ევროსასამართლოს პრაქტიკაში	250
აბსტრაქტი	250
Constitutional scope of freedom of speech and expression and its expression in the practice of Georgia and the European Court	252
Abstract	252
ხალხის მონაწილეობის მნიშვნელობა ნორმატიული აქტების გამოცემის საკითხში	253
აბსტრაქტი	253
The importance of people's participation in issuing normative acts	254
Abstract	254
სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების არსი და მისი მნიშვნელობა თანამედროვე საქართველოში	254
აბსტრაქტი	254
The essence of fair administrative proceedings and its importance in modern Georgia	255
Abstract	255
სექსუალური შევიწროება სამუშაო ადგილზე	256
აბსტრაქტი	256
Sexual harassment in the workplace	257
Abstract	257
საჯარო მმართველობის გამჭვირვალობის პრინციპი, როგორც კარგი მმართველობის დამყარების ეფექტური საშუალება	258

აბსტრაქტი	258
The principle of transparency of public administration as an effective means of establishing good governance.	259
Abstract	259
ევთანაზია: ეთიკური, სამართლებრივი და ადამიანის უფლებების ჭრილში	260
აბსტრაქტი	260
Euthanasia: Examining the Ethical, Legal, and Human Rights Dimensions	261
Abstract	261
ხელოვნური ინტელექტის: deep fake-ის ზეგავლენა ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა სამართალზე, მისი გამოწვევები და საერთაშორისო პრაქტიკა.....	262
აბსტრაქტი	262
Artificial Intelligence: The Impact of Deep Fake on Human Rights and Freedoms Law, Its Challenges and International Practice.....	263
Abstract	263
სამოსამართლო სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვა: შედარებითი ანალიზი	264
აბსტრაქტი	264
Limitations on Judicial Free Speech: a Comparative Study	265
Abstract	265
ელექტრონული არჩევნები	265
აბსტრაქტი	265
Electronic Elections	267
Abstract	267
ჯარიმის, როგორც ადმინისტრაციული სახდელის, ეფექტურობა	268
აბსტრაქტი	268
The effectiveness of the fine as an administrative penalty	269
Abstract	269
საგარეო ურთიერთობებში საქართველოს პრეზიდენტის მიერ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელების კონსტიტუციური ფარგლები	270
Constitutional framework of representative powers in foreign affairs of President of Georgia	271
Abstract	271
პრეზიდენტის არაპირდაპირი არჩევნები საქართველოში - ნაბიჯი დემოკრატიისკენ თუ ამომრჩევლის უფლების არალეგიტიმური შეზღუდვა ?	272

აბსტრაქტი	272
Indirect presidential elections in Georgia - a step towards democracy or an illegitimate Interference with citizens' right to vote?	273
Abstract	273
„Privacy by Design“-ის მნიშვნელობა პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამართალში	274
აბსტრაქტი	274
The Importance of „Privacy by Design“ in Personal Data Protection Law	275
Abstract	275
ირიბი ჩვენების დასაშვებობა	275
აბსტრაქტი	275
Admissibility of indirect testimony	277
Abstract	277
კიბერდანაშაულის გამოწვევები	278
აბსტრაქტი	278
Challenges of cybercrime	278
Abstract	278
ფემიციდის წინააღმდეგ ბრძოლის სისხლისსამართლებრივი ასპექტები	279
აბსტრაქტი	279
Criminal aspects of the fight against femicide	280
Abstract	280
ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენების მიცემისთვის დასჯადობის პრობლემატიკა ქართულ სისხლის სამართალში	281
აბსტრაქტი	281
The problem of imprisonment for false testimony by the accused in Georgian criminal law	282
Abstract	282
ევთანაზია, სიკვდილის უფლების ადგილი სიცოცხლის უფლებაში	283
აბსტრაქტი	283
Euthanasia, the place of the right to die in the right to life	284
Abstract	284
მოშიშვნილ პატიმრის იძულებითი (ხელოვნური) კვების სამართლებრივი ასპექტები	285
აბსტრაქტი	285
Legal aspects of forced (artificial) feeding of a hunger-striking prisoner	286

Abstract	286
შინაპატიმრობა	287
აბსტრაქტი	287
House arrest.....	288
Abstract	288
ქალთა მიმართ სექსუალური შევიწროება და ძალადობა სპორტში	288
აბსტრაქტი	288
Sexual harassment and abuse against women in sport.....	289
Abstract	289
განზრახ მკვლელობა უეცარი, ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში	290
აბსტრაქტი	290
Premeditated murder in a state of sudden, strong mental excitement	291
Abstract	291
ოჯახში ძალადობა და ძალადობის მსხვერპლი არასრულწლოვნები.....	291
აბსტრაქტი	291
Domestic violence and minors who are victims of violence	293
Abstract	293
ხელოვნური ინტელექტის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა	294
აბსტრაქტი	294
Criminal liability of artificial intelligence.....	295
Abstract	295
ადამიანის მონობის თანამედროვე პირობებში ჩაყენება და მისი მოგვარების მექანიზმები	295
აბსტრაქტი	295
Introduction of human slavery in modern conditions and mechanisms of its solution	296
Abstract	296
უკანონო აბორტი ქართულ კანონმდებლობაში	297
აბსტრაქტი	297
Illegal abortion in Georgian legislation	298
Abstract	298
ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენების მიცემის თავისებურებანი.....	299
აბსტრაქტი	299

features of the accused's false testimony	299
Abstract	299
ინტიმური ფემიციდი და მასთან ბრძოლის მექანიზმები	300
აბსტრაქტი	300
Intimate femicide and mechanisms of combating it	300
Abstract	300
ოჯახში ძალადობის ზეგავლენა არასრულწლოვანზე	301
აბსტრაქტი	301
The impact of domestic violence on minors	302
Abstract	302
კიბერუსაფრთხოების სამართლებრივი ასპექტები ქართულ კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში	303
აბსტრაქტი	303
Legal aspects of cyber security in Georgian legislation and practice	304
Abstract	304
ოჯახში ბავშვთა მიმართ ძალადობა და მისი აღმოფხვრის შესაძლო გზები	305
აბსტრაქტი	305
Domestic violence against children and possible ways to eliminate it	305
Abstract	305
უკანონო აბორტი საქართველოსა და ამერიკის შეერთებული შტატების სისხლის სამართალში	306
აბსტრაქტი	306
Illegal abortion in the criminal law of Georgia and USA	307
Abstract	307
საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის პრობლემატურობა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის პროტოკოლთან მიმართებით	308
აბსტრაქტი	308
Non compliance of article 236 of criminal code of Georgia with UN protocol.....	309
Abstract	309
საპროცესო შეთანხმების დადება - მოსამართლის პრეროგატივა?!	310
აბსტრაქტი	310
Making a plea agreement - the judge's prerogative?!	311

Abstract	311
ქალთა მიმართ ძალადობა, რეაგირების მექანიზმები და არსებული გამოწვევები	312
აბსტრაქტი	312
Violence against women, response mechanisms and current challenges	313
Abstract	313
მხარეთა მიერ მოპოვებული მტკიცებულებების დასაშვებობის პრობლემატიკა სისხლის სამართლის პროცესში	313
აბსტრაქტი	313
Admissibility of evidence obtained by the parties Problems in the criminal justice process.....	314
Abstract	314
პრეზიდენტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებები საგარეო ურთიერთობებში- საქართველოს და საპარლამენტო რესპუბლიკების კონსტიტუციური წესრიგის მაგალითზე	315
აბსტრაქტი	315
Representative powers of the president in foreign relations - on the example of the constitutional order of Georgia and the parliamentary republics	317
Abstract	317
მედიცინა.....	318
სექსუალური ძალადობა და მაღალი რისკის ქცევა ქალი მოზარდებში	319
აბსტრაქტი	319
Sexual Assault and High-Risk Behaviors among Female Adolescents.....	320
Abstract	320
ნანოტექნოლოგია ბიომედიცინაში, მისი გამოყენება და მომავალი პოტენციალი; ა მიმოხილვა.....	320
აბსტრაქტი	320
Nanotechnology in biomedicine, it's applications and future potential: a review	321
Abstract	321
D ვიტამინი და სიმსივნე	322
აბსტრაქტი	322
Vitamin D and cancer	323
Abstract	323
ცირკადული ქრონიკები: ძილის დარღვევების გადალახვა და ფიჭვის საიდუმლოების, მელატონინისა და EEG-ის ყოვლისმომცველი შესწავლა დარღვევების გამოვლენაში.....	324

აბსტრაქტი	324
Circadian Chronicles: Bridging Sleep Disorders and a Comprehensive Exploration of Pineal Secrets, Melatonin, and the EEG in Unveiling Disorders	325
Abstract	325
ცოტა რამ საჭმლის მომნელებელი სისტემის ზოგიერთი დაავადების შესახებ	325
აბსტრაქტი	325
A Few Things About Some Diseases of the Digestive System	326
Abstract	326
მარბურგის ცხელებისა და ტრაქომას განვითარების საკვანძო საკითხები	327
აბსტრაქტი	327
Key issues in the development of Marburg fever and trachoma	328
Abstract	328
წყალი და სანიტარია.....	329
აბსტრაქტი	329
Water and Sanitation.....	330
Abstract	330
არატუბერკულოზის მიკობაქტერიების ხედვა მოზრდილებში კისტოზური ფიბროზის მქონე პაციენტებში.....	331
აბსტრაქტი	331
Insight Into Non Tuberculosis Mycobacteria in Adult Cystic Fibrosis Patients	332
Abstract	332
გონების უეცარი გარდამავალი დაკარგვის ალბათობა პრაქტიკულად ჯანმრთელ ადამიანებში.....	333
აბსტრაქტი	333
Probability of sudden transient loss of consciousness in practically healthy people	334
Abstract	334
გულის უკმარისობის ძირითადი ასპექტები.....	334
აბსტრაქტი	334
Basic aspects of heart failure	335
Abstract	335
სასწრაფო შეტყობინებას დაქვემდებარებული ზოგიერთი საშიში ინფექციური დაავადებები	336

აბსტრაქტი	336
Some dangerous infectious diseases subject to emergency notification	337
Abstract	337
ტრანსკათეტერული აორტის სარქველის იმპლანტაცია.....	338
აბსტრაქტი	338
Transcatheter Aortic Valve Implantation	339
Abstract	339
ბუნების გეგმის მიღმა: სინთეზური ქრომოსომების მიმოხილვა და მათი პოტენციალი ბიოლოგიის გადაფორმებისთვის	340
აბსტრაქტი	340
Beyond Nature's Blueprint: A Review of Synthetic Chromosomes and their Potential to Reshape Biology	340
Abstract	340
სიგარეტის მოწევა და ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაციის პროგრესირების ნიმუში თბილისში.....	341
აბსტრაქტი	341
Cigarette Smoking and Age-related Macular Degeneration Progression Pattern in Tbilisi	342
Abstract	342
სტრესის მართვა სტუდენტებს შორის და მისი გავლენა სწავლის ეფექტურობაზე.....	343
აბსტრაქტი	343
Stress Management Among Students And Its Impact On Their Effective Learning.....	344
Abstract	344
გენური თერაპიის უახლესი მეთოდი ნამგლისებრუჯრედოვანი ანემიის მკურნალობაში..	345
The latest method of gene therapy in the treatment of sickle cell anemia.....	346
Abstract	346
აივ-ის ეპიდემიოლოგია ახლო აღმოსავლეთში და ჩრდილოეთ აფრიკაში: შაბლონები, დაუცველობა და სტრატეგიული ინტერვენციები	347
აბსტრაქტი	347
HIV Epidemiology in the Middle East and North Africa: Patterns, Vulnerabilities, and Strategic Interventions.....	348
Abstract	348
შფოთვა უნივერსიტეტის სტუდენტებში: თვითშეფასება და ცხოვრებისეული მოვლენები, როგორც ხელშემწყობი ფაქტორები და მათი გავლენა აკადემიურ მოსწრებაზე	349

აბსტრაქტი	349
Anxiety in University Students: Self-Esteem and Life Events as Contributing Factors, and Impact on Academic Performance.....	350
Abstract	350
საანესთეზიო საშუალებების გამოყენების შემდგომი გართულებების ძირითადი საკითხები მოხუცებში	351
აბსტრაქტი	351
ცირკადული ოსცილატორი.....	352
აბსტრაქტი	352
Circadian oscillator	353
Abstract	353
მოწევა მოზარდებში: ახალი საფრთხე საზოგადოებისთვის	354
აბსტრაქტი	354
Smoking in adolescents: A new threat to the society	354
Abstract	354
ფიზიკური ვარჯიშის გავლენა ფსიქიკურ ჯანმრთელობაზე	355
აბსტრაქტი	355
Impact of physical exercise on mental health	356
Abstract	356
შფოთვითი აშლილობის გავლენა სამედიცინო სტუდენტებზე.....	356
აბსტრაქტი	356
Influence of General Anxiety Disorder (GAD) on medical students	357
Abstract	357
მუსიკის გავლენა განწყობაზე - მისი შედეგები და გამოყენება.....	358
აბსტრაქტი	358
Influence Of Music On Mood- Its Consequences And Applications.....	359
Abstract	359
მშობიარობის შემდგომი დეპრესია.....	360
აბსტრაქტი	360
Postpartum Depression.....	361
Abstract	361

ნავიგაცია ნერვულ ლანდშაფტში: ნანოტექნოლოგიებზე დაფუძნებული სტრატეგიები ნეიროდეგენერაციულ თერაპიაში	362
აბსტრაქტი	362
Navigating the Neural landscape: Nanotechnology-based strategies in Neurodegenerative Therapy	363
Abstract	363
მიკრობული ალქიმია და დეპრესია: მიკრობიოტა-ნაწლავის-ტვინის ღერძის სიღრმისეული შესწავლა თერაპიული შეხედულებებისთვის	363
აბსტრაქტი	363
Microbial alchemy and Depression: An in-depth exploration of the microbiota-gut -brain axis for therapeutic insights.....	364
Abstract	364
Spina Bifida Meningocele	365
Abstract	365
კიბოს გლობალური ტვირთი: ყოვლისმომცველი მიმოხილვა.....	366
აბსტრაქტი	366
The Global Challenge of Cancer: A Comprehensive Overview	367
Abstract	367
ხელოვნური ინტელექტი ჯანდაცვაში: კლინიკური გადაწყვეტილების შეფასება - გამოწვევების შექმნა და შერბილება პაციენტის ავტონომიაში.....	367
აბსტრაქტი	367
Artificial Intelligence in Healthcare: Evaluating Clinician Decision-Making and Mitigating Challenges in Patient Autonomy	368
Abstract	368
ჰირშპრუნგის დაავადების გამოვლინება: 32წლის პაციენტში, მწვავე მუცლის სიმპტომებით	369
აბსტრაქტი	369
Hirschsprung's Disease Resurgence: A 32-Year-Old's Battle with Acute Abdominal Symptoms.....	370
Abstract	370
ონკოლოგიურ პაციენტებში სიმსივნის საწინააღმდეგო მკურნალობის ტოქსიური ეფექტის გავლენა ფერტილობასა და ცხოვრების ხარისხზე რეპროდუქციულ ასაკში.....	371
აბსტრაქტი	371

Impact of toxic effects of antitumor treatment on fertility and quality of life in cancer patients in reproductive age.....	372
Abstract	372
გესტაციური დიაბეტის გავლენა ნაყოფზე.....	373
აბსტრაქტი	373
Effects of gestational diabetes on the fetus.....	374
Abstract	374
ქრონიკული პანკრეატიტი.....	374
Chronical pancreatitis.....	376
Abstract	376
ლიტერატურისა და გლობალური ჯანმრთელობის ინტერდისციპლინური პერსპექტივები: პანდემიის, მედიცინისა და გარემოსდაცვითი გამოწვევების ნავიგაცია.....	377
აბსტრაქტი	377
Interdisciplinary Perspectives on Literature and Global Health: Navigating Pandemics, Medicine, and Environmental Challenges.....	378
Abstract	378
ეზოფაგური ატრეზია და გესტაციური დიაბეტის როლი მის განვითარებაში	378
აბსტრაქტი	378
Esophageal atresia and the role of gestational diabetes	379
Abstract	379
ჰეპარინი როგორც სიმსივნის საწინააღმდეგო აგენტი - განახლებული მონაცემები	380
აბსტრაქტი	380
Heparin as an anti tumor agent - updated data	380
Abstract	380
უბლითუქსიმაბი გაფანტული სკლეროზის მორეციდივე ფორმების მქონე პაციენტების სამკურნალოდ.....	381
აბსტრაქტი	381
Ublituximab for the treatment of patients with relapsing forms of multiple sclerosis	382
Abstract	382
ცნობიერების მიღმა: სამედიცინო თვალსაზრისით გამოწვეული კომების სიღრმის შესწავლა	382
აბსტრაქტი	382

Beyond Consciousness: Exploring the Depths of Medically Induced Comas	383
Abstract	383
COVID-19 ვაქცინა და მასთან დაკავშირებული გვერდითი ეფექტები	384
აბსტრაქტი	384
The Covid-19 Vaccine And Its Associated Side Effects	385
Abstract	385
ევთანაზიის მორალურ და ეთიკურ შედეგებს შორის ხიდის გადალახვა; უკეთესი ხედვა ევთანაზიის სიტყვისა და სამყაროს შესახებ	386
აბსტრაქტი	386
Bridging the gap between moral and ethical repercussions of Euthanasia; A better insight into the word and the world of Euthanasia.....	387
Abstract	387
ფილტვების უცნობი ფუნქციები	387
აბსტრაქტი	387
Unknown lung functions.....	388
Abstract	388
სოციალური იზოლაციის ეფექტი ფსიქიკურ და ფიზიკურ ჯანმრთელობაზე.....	389
აბსტრაქტი	389
Social Isolation Effects On Mental And Physical Health	390
Abstract	390
ურთიერთობა ემოციურ ინტელექტსა და კლინიკურ დარღვევებს შორის.....	391
აბსტრაქტი	391
The Relationship between Emotional Intelligence And Clinical Disorders.....	391
Abstract	391

ბიზნესი და ეკონომიკა

სტარტაპის განვითარების ძირითადი პრობლემა საქართველოში

ელენე მიქაია,

დავითი გეგენავა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

სტარტაპი არის - ახლად წამოწყებული კომპანია, რომელიც ინოვაციურ იდეაზე მუშაობს და სწრაფად ზრდისთვისაა შექმნილი. ნებისმიერი ახლად დაარსებული კომპანია სტარტაპად არ ჩაითვლება, სტარტაპი ინოვაციური გზებით ცდილობს ბაზარზე არსებული პროდუქტების ნაკლოვანებების გამოსწორებას, ან სრულიად ახალი პროდუქტის შექმნას.

სტარტაპებს ასევე მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში, რადგან, უპირველეს ყოვლისა, სტარტაპი ქმნის ახალ სამუშაო ადგილებს, რაც ამცირებს უმუშევრობის დონეს, სტარტაპი ხელს უწყობს ინოვაციური პროდუქტების დანერგვას და ასევე ზრდის კონკურენციას ბაზარზე და შესაბამისად არეგულირებს ფასებისა და მიწოდების დონეს. თანამედროვე გიგანტი კომპანიების უმრავლესობა სტარტაპით დაიწყო, რაც ხაზს უსვამს სტარტაპის მნიშვნელობას, პოტენციალსა და გავლენას ბიზნეს სამყაროში.

ზემოაღნიშნული ფაქტების გათვალისწინებით ნებისმიერი სახელმწიფო ვალდებულია ხელი შეუწყოს ახალი წარმოებისა და სტარტაპების განვითარებას, რის მეშვეობითაც შესძლებს ეკონომიკური კეთილდღეობის გაზრდას. სტარტაპის წარმატებულობა დამოკიდებულია არაერთ ისეთ ფაქტორზე, როგორცაა ეკონომიკური და პოლიტიკური გარემო, მოთხოვნა და მიწოდება ბაზარზე, ინვესტიციები და ა.შ.

მოცემულ ნაშრომში ჩვენ ყურადღებას ვამახვილებთ იმ ძირითად პრობლემებზე, რომლებიც ხელს უშლის საქართველოში სტარტაპის განვითარებას. ერთ-ერთი პრობლემაა ის, რომ ქართული საზოგადოება უპირატესობას ანიჭებს იმპორტულ პროდუქციას ვიდრე ადგილობრივი წარმოების. პოპულარულია სტერეოტიპი, რომ თუ პროდუქტი უცხოურია, მაშინ არის უფრო ხარისხიანი და ადგილობრივი პროდუქტი, რომლის ხარისხი რეალურად არ განსხვავდება უცხოური პროდუქტისგან, იჩაგრება. აღსანიშნავია ასევე ის, რომ ხალხს უჭირს სწრაფ ცვლილებებთან შეგუება და ირჩევენ იმას, რასაც მიჩვეული არიან და უკვე გამოცდილი აქვთ, ეჭვით უყურებენ ნებისმიერ ინოვაციას და დღის წესრიგის შეცვლა არ სურთ. ასევე სტარტაპს დაბრკოლებას უქმნის ადამიანების ქვეყნიდან გადინება. ახალგაზრდების დიდი ნაწილი არ ხედავს განვითარებისა და წინსვლის პერსპექტივას საქართველოში, საბოლოოდ არდაფასებული ამბიციური სტარტაპერი მიდის სხვა, მაღალგანვითარებულ ქვეყნებში, სადაც იყენებს ყველა შესაძლებლობას და აღწევს წარმატებას.

ჩვენი აზრით, შეიძლება მიმდინარე მდგომარეობის გაუმჯობესება, დღევანდელ სწრაფად განვითარებად სამყაროში, როცა გლობალიზაციის ტემპი მუდმივად იმატებს, არის უამრავი შესაძლებლობა იმისა, რომ სახელმწიფომ და თუნდაც ჩვეულებრივმა ადამიანებმა მხარი დაუჭირონ მცირე და საშუალო ბიზნესს, რათა მივაღწიოთ ეკონომიკურ და საზოგადოებრივ კეთილდღეობას.

საკვანძო სიტყვები: სტარტაპი, ბიზნესი, განვითარება, ინოვაცია

The main problem of startup development in Georgia

Elene Mikaia,

Daviti Gegenava

Georgian National University SEU

Abstract

A startup is a newly launched company that works on an innovative idea and is designed for rapid growth. Any newly founded company is not considered a startup, a startup tries to fix the shortcomings of existing products in the market or create a completely new product in innovative ways.

Startups also play an important role in the development of the country's economy, because, first of all, startups create new jobs, which reduces the level of unemployment, startups contribute to the introduction of innovative products, and also increase competition in the market and accordingly regulate the level of prices and supply. Most of today's giant companies started as a startup, which emphasizes the importance, potential and impact of a startup in the business world.

Taking into account the above-mentioned facts, any state is obliged to promote the development of new production and start-ups, through which it will be able to increase economic well-being. The success of a startup depends on a number of factors, such as the economic and political environment, demand and supply in the market, investments, etc.

In this paper, we focus on the main problems that prevent the development of startups in Georgia. One of the problems is that the Georgian society prefers imported products to domestic products. There is a popular stereotype that if the product is foreign, then there is a higher quality and local product, the quality of which is not really distinguished from the foreign product, is oppressed. It is also worth noting that people find it difficult to adapt to rapid changes and choose what they are used to and have already experienced, they are suspicious of any innovation and do not want to change the agenda. The outflow of people from the country is also an obstacle for the startup. A large number of young people do not see the prospect of development and advancement in Georgia, ultimately the underestimated ambitious startup goes to other, highly developed countries, where it uses all opportunities and achieves success.

In our opinion, the current situation can be improved, in today's rapidly developing world, when the pace of globalization is constantly increasing, there are many opportunities for the state and even ordinary people to support small and medium businesses in order to achieve economic and social welfare.

Keywords: startup, business, development, innovation.

სტიმულირების მეთოდების გავლენის შეფასება ქართულ კომპანიებში

მარიამ კუპრაშვილი,

ანა ოვანესიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომში განხილული იქნება ყველა ის საკითხი, რომელიც უკავშირდება სტიმულირების და მოტივაციის ფორმებს, ასევე პროცესების რეგულირებას სამეწარმეო საქმიანობაში.

იქიდან გამომდინარე, რომ ქართულ კომპანიებში ჯერ კიდევ არსებობს ხარვეზები მოტივაციისა და სტიმულირების კულტურაში, მეტად მნიშვნელოვანია იმის კვლევა თუ როგორ მოქმედებს მოტივაციისა და სტიმულირების არხები თანამშრომლებზე და შესაბამისად კომპანიის განვითარებაზე.

ნაშრომის მიზანია, სტიმულირებისა და მოტივაციის ფორმების შესწავლა სამეწარმეო საქმიანობაში. აქედან გამომდინარე, გამოავლინოს მისი გავლენა თანამშრომელთა პროდუქტიულობაზე.

ნაშრომზე მუშაობის ფარგლებში ჩატარდება კვლევა ქართულ კომპანიებთან და დასაქმებულ პირებთან.

მნიშვნელოვანია, იმ ასპექტების განხილვა, რომელიც უკავშირდება სტიმულირების და მოტივაციის პროცესებს და მათ გავლენას კომპანიაზე.

ჩვენ ვიცით ზოგადი ფორმულირება, რომ ტერმინი მოტივაცია აღწერს რატომ აკეთებს ადამიანი რაღაცას. ეს არის ადამიანის ქმედებების მამოძრავებელი ძალა. რომ მოტივაცია არის პროცესი, რომელიც იწყებს, წარმართავს და ინარჩუნებს მიზანზე ორიენტირებულ ქცევას. ასევე საინტერესოა, რითი განსხვავდება სტიმულირება და მოტივაცია ერთმანეთისაგან. აქედან გამომდინარე, როგორ ხდება თანამშრომლებთან უკუკავშირი. კონკრეტულად როგორ ხდება მოტივაციისა სტიმულირების მეთოდების დანერგვა და შემდგომში მისი მონიტორინგი, რა უცხოური მაგალითები გვაქვს ნიმუშად და რას ვეყრდნობით.

Assessment of the influence of stimulation methods in Georgian companies

Mariam Kuprashvili,

Ana Ovanesiani

Georgian National University SEU

Abstract

In the present work, all the issues related to the forms of stimulation and motivation, as well as the regulation of processes in the entrepreneurial activity will be discussed.

Due to the fact that there are still gaps in the culture of motivation and stimulation in Georgian companies, it is very important to research how the channels of motivation and stimulation affect employees and, accordingly, the development of the company.

The aim of the paper is to study the forms of stimulation and motivation in entrepreneurial activity. Therefore, to identify its impact on employee productivity.

As part of the work on the paper, research will be conducted with Georgian companies and employed persons.

It is important to consider the aspects related to stimulation and motivation processes and their impact on the company.

We know the general formulation that the term motivation describes why a person does something. It is the driving force of human actions. that motivation is a process that initiates, directs, and maintains goal-oriented behavior. It is also interesting how stimulation and motivation differ from each other. Hence, how is employee feedback done. Specifically, how are motivation stimulation methods introduced and subsequently monitored, what foreign examples do we have as a model and what do we rely on.

დისტანციური მუშაობა და მისი ზეგავლენა თანამშრომლებზე და ორგანიზაციულ ეფექტურობაზე

საბა ცოტნიაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

დისტანციური მუშაობა ცვლის იმას, თუ როგორ ვმუშაობთ და ეს სამუშაო ადგილების დიდ ცვლილებას იწვევს. ამ ნაშრომში განვიხილავთ თუ როგორ მოქმედებს ეს ცვლილება თანამშრომლების ნაყოფიერებაზე, მათ მენტალურ ჯანმრთელობაზე, მათ კმაყოფილებაზე სამსახურის მიმართ და ზოგად ორგანიზაციულ ეფექტურობაზე. ჩვენ გამოვიკვლევთ დადებით და უარყოფით მხარეებს, გამოწვევებსა და გავლენას, რაც გამოწვეულია სხვადასხვა ადგილიდან მუშაობით. კვლევების და ნაშრომების შესწავლით, ვეცდები გავარკვიო თუ როგორ გავხადოთ მუშაობის ეს ახალი გზა ყველასთვის სასარგებლო. ასევე ჩავატარებ თვისობრივ კვლევას, რისი საშუალებითაც უფრო ღრმად შევისწავლი ამ საკითხს. ამ ნაშრომში ასევე მიმოვიხილავ, თუ რა როლს თამაშობს ტექნოლოგია ჩვენს კომუნიკაციაში და მუშაობაში, მაშინ როდესაც ოფისიდან არ ვმუშაობთ. ამ ნაშრომში ვეცდები იმის გარკვევას, თუ რა გავლენა აქვს დისტანციურ მუშაობას ორგანიზაციულ კულტურაზე და თანამშრომლებზე.

საკვანძო სიტყვები: დისტანციური მუშაობა, ნაყოფიერება, მენტალური ჯანმრთელობა, გამოწვევები, დადებითი და უარყოფითი მხარეები, ტექნოლოგია.

Remote work and its impact on employees and organizational effectiveness

Saba Tsotniashvili

Georgian National University SEU

Abstract

Remote work is changing how we do our jobs, and it's like a big makeover for workplaces. This review looks closely at how this change affects employee productivity, employee mental health, job satisfaction and overall organizational effectiveness. We'll explore the pros and cons, the challenges, and the impact that comes with working from different places. By digging into what other people have found out, I will try to figure out how to make this new way of working beneficial for everyone. I will also conduct a qualitative research, where I will look more in depths of this topic. I'll also check out how technology plays a part in helping us talk and work well when we're not in the same office. I will dive into exploring what remote work is all about and what impact it has on organizational culture and employees.

Keywords: Remote Work, Productivity, mental health, Challenges, pros and cons, Technology.

კადრების დენადობის გამოწვევი პრობლემები ქართულ კომპანიებში

მარიამ დეკანოსიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

როგორც არსებული პრაქტიკის ანალიზი აჩვენებს, როგორც ზოგადად მსოფლიო სამეწარმეო სფეროში, ასევე კონკრეტულად ქართულ კომპანიებში კადრების დენადობის პრობლემა ერთ-ერთი ყველაზე „მტკივნეული“ საკითხია, რომლის ძირითად მიზეზებს მეტწილად წარმოადგენს - კარიერული ზრდის შეზღუდული შესაძლებლობები, დაბალი ანაზღაურება, არასასურველი სამუშაო პირობები, ტრენინგებისა და განვითარების შეუსაბამო პროგრამები და მრავალი სხვა. გადინების მაღალი მაჩვენებლებით გამოწვეული შედეგები ვლინდება პროდუქტიულობის დაქვეითებაში, დაქირავებისა და ტრენინგის ხარჯების ზრდაში, კომპანიის რეპუტაციაზე უარყოფით გავლენასა და სხვა არაერთ მნიშვნელოვან ასპექტში. როგორც საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკამ დაადასტურა, კადრების დენადობის პრობლემების მოგვარება მოითხოვს მრავალმხრივ მიდგომას, რომლებიც ითვალისწინებს იმ გამოწვევებს, რომელთა წინაშეც დღეს დგას საქართველოში მოქმედი ბიზნეს სუბიექტები.

წინამდებარე კვლევაში ავტორის მიერ სიღრმისეულადაა გამოკვლეული რა არის კადრების დენადობა, რა პრობლემებს იწვევს იგი და რა არის მისი გამომწვევი/მაპროვოცირებელი მიზეზები. კვლევის მიზანს წარმოადგენს ქართულ ბიზნეს-სექტორში პერსონალის ბრუნვის პრობლემების განხილვა, მიზეზების გაანალიზება და მისი დაძლევის გზების შემუშავება, რისთვისაც საკვლევ ობიექტად განისაზღვრა როგორც კომპანიების ადამიანური რესურსების მართვის სპეციალისტები (მენეჯმენტის ზედა რგოლი), ასევე შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით ამორჩეული შრომის ბაზარზე გამოსული ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობა, რომელთაც შემხებლობა აქვთ ზედა რგოლის მენეჯმენტთან. მოცემული ნაშრომში მოცემულია

ავტორისეული რეკომენდაციები იმასთან დაკავშირებით თუ რა გზით უნდა გახდეს შესაძლებელი ქართულ ბიზნეს სუბიექტებში კადრების დენადობის მინიმუმამდე შემცირება.

Problems causing staff turnover in Georgian companies

Mariam Dekanosidze

Georgian National University SEU

Abstract

As the analysis of the current practice shows, both in the world entrepreneurial field in general and in Georgian companies in particular, the problem of staffing is one of the most "painful" issues, the main reasons of which are largely - limited opportunities for career growth, low pay, undesirable working conditions, inappropriate training and development. programs and much more. The consequences of high churn rates can be seen in decreased productivity, increased recruitment and training costs, negative impact on company reputation, and many other significant aspects. As international best practices have proven, solving staffing problems requires a multifaceted approach that takes into account the challenges that business entities operating in Georgia face today.

In the present study, the author has deeply investigated what is staff turnover, what problems it causes and what are its provoking/provocative reasons. The purpose of the study is to discuss the problems of staff turnover in the Georgian business sector, analyze the causes and develop ways to overcome it, for which the research object was defined as the company's human resources management specialists (the upper management link), as well as the economically active population on the labor market, selected by random sampling, who have upper link management. In this work, the author's recommendations are given regarding how it should be possible to minimize staff turnover in Georgian business entities.

ხელოვნური ინტელექტი ბიზნესში - თანამედროვე გამოწვევები

მარიამ ცინცაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მოცემული მოხსენების მიზანია ხელოვნური ინტელექტის როლის წარმოჩენა ბიზნესის საქმიანობაში. განისაზღვროს, რა დადებითი გავლენა შეიძლება ჰქონდეს მას - რამდენად ამარტივებს და აუმჯობესებს ბიზნეს პროცესების ავტომატიზაცია ბიზნეს საქმიანობას, რამდენად მომგებიანია და ამასთანავე, რა უარყოფითი მხარე აქვს მის გამოყენებას.

აღნიშნული საკითხი მზარდი პოპულარობით სარგებლობს არამხოლოდ საქართველოში, არამედ დანარჩენ მსოფლიოშიც, რაც სწორედ ზემოთ ნახსენები დადებითი და უარყოფითი გავლენის შედეგია. ხელოვნური ინტელექტის გარშემო მრავალი სტატია თუ ნაშრომი არსებობს, რაც გვაძლევს იმის თქმის საშუალებას, რომ არც ისე უცხოა იგი საზოგადოებისთვის და მისი მნიშვნელობა არახალია.

კვლევაში ასევე მოყვანილია კომპანიების მაგალითები, რომლებიც განსხვავდებიან ზომითა და საქმიანობის სფეროთი და იყენებენ ხელოვნურ ინტელექტს, იმისთვის რომ ნათლად აისახოს ხელოვნური ინტელექტის მნიშვნელობა ბიზნესის სხვადასხვა დარგში და გამოვიტანოთ დასკვნები.

კვლევის შედეგად გამოვლინდა, რომ მისი გამოყენება სასარგებლოა ბიზნესებისთვის, ვინაიდან იგი წარმატებისა და გაუმჯობესებული შედეგების მომტანია მათთვის, მაგალითად, რუტინული სამუშაოების სწრაფად შესრულების, სამუშაოს სიზუსტითა და მომხმარებელთან კომუნიკაციის გამარტივებით. გამოიკვეთა მოსაზრებები, რომ ადამიანები აღარ იქნებიან საჭირონი, როგორც სამუშაო ძალა, რაც მათ შეშფოთებას იწვევს. გარდა ამისა, კვლევამ აჩვენა, რომ ხელოვნური ინტელექტის ნდობა საზოგადოებაში არც ისე მაღალია, ვინაიდან იგი ჯერჯერობით მათთვის სიახლეა და დრო სჭირდება მასთან შეჩვევას, რაც საფრთხედ გვესახება. ასევე აზრი იმის შესახებ, რომ ადამიანები ვეღარ აუწყობენ ფებს ამგვარ განვითარებას და მანქანები დამოუკიდებლად შეძლებენ მოქმედებას. ამ ყოველივეს ფონზე კიდევ უფრო იზრდება საზოგადოების უნდობლობა ხელოვნური ინტელექტის მიმართ.

მიღებული შედეგები გვაძლევს კონკრეტული რეკომენდაციების გაცემის საშუალებას, რომ კომპანიებმა უნდა გამოიყენონ ხელოვნური ინტელექტი თავიანთი ბიზნეს საქმიანობისთვის, რათა ბაზარზე დარჩნენ კონკურენტუნარიანი, რაც მოგების შენარჩუნებისა და კიდევ უფრო გაზრდის შესაძლებლობას იძლევა და ამასთანავე, გამოიყენონ იგი კეთილსინდისიერად, რათა არ შეილახოს ადამიანთა უფლებები, არ დაკარგონ თანამშრომლები/მომხმარებლები და არ დადგინდეს რეპუტაციის შელახვის წინაშე.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი, ბიზნეს საქმიანობა, ბიზნეს პროცესების ავტომატიზაცია, ბიზნეს პროცესები.

Artificial intelligence in business - modern challenges

Mariam Tsintsadze

Georgian National University SEU

Abstract

The aim of this report is to define the importance of using artificial intelligence in business. We will try to do research about how automation simplifies and improves business processes.

The level of popularity of artificial intelligence is increasing not only in Georgia, but also around the world because of the advantages and disadvantages of AI. There exist several studies about AI and, therefore, we can say that people are aware of it.

The importance of AI is discussed by the example of companies, which differ in size and type in order to draw inferences.

As a result, artificial intelligence is convenient for business to succeed. For instance, AI simplifies communicating with customers. What is more, companies which operate with AI are able to do works faster because the integration of artificial intelligence in business makes work easier to do and finally productivity increases, as well. Moreover, there are people who suppose that human being will not be

necessary as a labor force and that irritates people. Additionally, their trust to it is not high and the reason might be that AL is an innovation and people have to get used to it.

According to the study, we can give a recommendations about using AL. There is no doubt that artificial intelligence is crucial and companies should integrate AL in business processes in order to stay competitive. The study found that income increases when companies use AL. In addition to that, business should use artificial intelligence without rights violations, losing employees and customers in order not to face ruin reputation.

KeyWords: Artificial intellect,Business processes,Business automation.

საქართველოს უძველესი საკოლექციო მონეტების ანალიზი და განვითარების ეტაპები

მანანა გოშნიაშვილი,

ცისია ბერელაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომი მოიცავს ინფორმაციას ძველი საკოლექციო მონეტების განვითარების შესახებ. ვეცადეთ ნაშრომში გაგვეანალიზებინა უძველესი მონეტები და გადმოგვეცა ამ ინსტრუმენტების მნიშვნელოვანი ფუნქციები.

ნაშრომში წარმოჩენილია საქართველოს საკოლექციო მონეტების არსი და მნიშვნელობა, წარმოშობა და ისტორია. აქ ასევე შეხვდებით მათ დეტალურ ანალიზს, ფორმის, ზომის, წონის და დანიშნულების შესახებ.

კვლევის მიზანს წარმოადგენს საქართველოს უძველესი საკოლექციო მონეტების შესწავლა, ანალიზი და ქვეყნის ეკონომიკაში მათი როლის განსაზღვრა.

კვლევის ობიექტს წარმოადგენს საქართველოს ნუმისმატიკური ისტორია, ხოლო კვლევის საგანს - საკოლექციო მონეტები. ჩვენს კვლევაში ასევე ვეცადეთ ემპირიული მონაცემების გამოყენებით დაგვედგინა საზოგადოების ცნობადობის ხარისხი ქართული, როგორც საისტორიო, ასევე მიმდინარე ეტაპზე საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოშვებული საკოლექციო მონეტების შესახებ

საკვანძო სიტყვები: საკოლექციო მონეტები, ეროვნული მუზეუმი, ნუმისმატიკა.

Analysis and stages of development of ancient collectible coins of Georgia

Manana Goshniashvili

Tisia Berelashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The paper includes information on the development of ancient collectible coins. In the paper, we tried to analyze the ancient coins and convey the important functions of these instruments.

The work presents the essence and meaning, origin and history of Georgian collectible coins. Here you will also find their detailed analysis, shape, size, weight and purpose.

The purpose of the research is to study and analyze the ancient collectible coins of Georgia and determine their role in the country's economy.

The object of research is the numismatic history of Georgia, and the subject of research is collection coins. In our research, we also tried to determine, using empirical data, the level of public awareness of the Georgian, historical, and current collection coins issued by the National Bank of Georgia.

Key words: collectible coins, national museum, numismatics.

ინოვაციები ტურიზმისა და მასპინძლობის მსოფლიო ინდუსტრიაში

ლუკა ჭანტურია,

გულიკო ღირსიაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ტურიზმისა და სტუმართმოყვარეობის ინდუსტრია დგას ინოვაციების წინა პლანზე და მუდმივად ვითარდება თანამედროვე მოგზაურების დინამიკური მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. ტექნოლოგიური მიღწევებიდან, რომლებიც ახლებურად განსაზღვრავენ სტუმრის გამოცდილებას, კრეატიულ არატექნოლოგიურ მიდგომებამდე, რომლებიც აძლიერებენ კულტურულ ასპექტებს, ტურიზმის ინდუსტრია არის ინოვაციების კერა. ეს ცვლილებები ინოვაციურია არა მხოლოდ „დღეს და ახლა“, არამედ გადამწყვეტ როლს თამაშობენ სტუმართმოყვარეობის მომავლის ჩამოყალიბებაში.

ნაშრომში გაანალიზებულია ტურიზმის სფეროს როგორც ტექნოლოგიური ინოვაციები, ასევე ტენდენციები, რომლებიც ახასიათებთ არა მხოლოდ ტურისტებს, არამედ ტურისტული მომსახურების მიმწოდებლებს მსოფლიოს გარშემო. გარდა ამისა, განხილულია ამ ცვლილებების პოზიტიური და ნეგატიური გავლენა ტურიზმის ინდუსტრიაზე და მათი იმპლემენტაციის შესაძლებლობა საქართველოს ბაზარზე.

ჩვენი მიზანია, ამ ნაშრომით ვაჩვენოთ, თუ რა პოტენციალი გააჩნია თანამედროვე ბიზნესის, კერძოდ კი, ტურიზმის სფეროს და განვსაზღვროთ, რამდენად პერსპექტიულია ესა თუ ის ინოვაცია.

საკვანძო სიტყვები: ინოვაცია, ტექნოლოგიები, ხელოვნური ინტელექტი, ტურისტული ტენდენციები

Innovations in tourism and hospitality industry around the world

Luka Tchanturia,

Guliko Girsiasvili

Georgian National University SEU

Abstract

The tourism and hospitality industry stands at the forefront of innovation, continually evolving to meet the dynamic demands of today's travelers. From groundbreaking technological advancements that redefine the guest experience to creative non-technological approaches that enhance cultural immersion, the industry is a hub of innovation. These innovations not only revolutionize the way we travel but also play a pivotal role in shaping the future of hospitality.

In this paper we discuss technological advancements and tendencies that not only help tourists in getting the product they desire, but also make it easier for providers to create and distribute those products in tourism industry. The research also touches the positive and negative effects of these innovations as well as the possibility of implementing them on Georgian market.

Our goal with this project is to show the potential of modern business, tourism in particular, and discuss whether these innovations are perspective or not.

Key words: Innovation, technologies, AI, tourism tendencies

კორპორაციული კულტურა და მენეჯმენტის ეთიკა

ანა ასათიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომის მიზანია გამოარკვიოს, თუ რა კავშირი და ურთიერთდამოკიდებულება არსებობს კორპორაციულ კულტურასა და მენეჯმენტის ეთიკას შორის. ისინი წარმოიქმნებიან მაშინ, როდესაც მენეჯერები თანამშრომლებს უზიარებენ გამოცდილებასა და ცოდნას. მათ დიდი გავლენა აქვთ ნებისმიერი ორგანიზაციის წარმატებასა და რეპუტაციაზე. მოყვანილია დადებითი და უარყოფითი კორპორაციული კულტურების მაგალითები სხვადასხვა ინდუსტრიებიდან და აღწერილია, თუ როგორ მოქმედებენ ისინი მუშაობის ხარისხზე, კლიენტებისა და თანამშრომლების კმაყოფილებაზე. დადებითი კულტურა ხელს უწყობს ნდობას, ეთიკური ნორმების შესრულებას, ხოლო უარყოფითი - კონფლიქტს, სკანდალებსა და

არაკეთილსინდისიერებას მოიცავს. ნაშრომი ასევე გვთავაზობს ორგანიზაციის კორპორაციული კულტურისა და მენეჯმენტის ეთიკის გაუმჯობესების გზებს შესაბამის თეორიებზე დაყრდნობით. განხილულია შესაძლო რეკომენდაცია, სამომავლო პერსპექტივა და მათი შედეგები. აღწერილია მენეჯმენტის ეთიკის მნიშვნელობის არსი გლობალიზაციის, პანდემიისა და სოციალური ცვლილებების პირობებში.

Corporate culture and management ethics

Ana Asatiani

Georgian National University SEU

Abstract

The paper aims to explore the connection and interdependence between corporate culture and management ethics. They arise when managers share their experience and knowledge with employees, significantly impacting the success and reputation of any organization. The research provides examples of both positive and negative corporate cultures from different industries, describing their effects on work quality, customer satisfaction, and employee satisfaction. A positive culture helps people trust each other and follow ethical norms, but a negative culture can lead to conflict, scandals, and dishonesty. The paper also proposes methods to improve an organization's corporate culture and management ethics, drawing on relevant theories. It talks about possible recommendations, future prospects, and their implications. Finally, it underscores the importance of management ethics in the face of globalization, pandemics, and social changes.

საკვანძო სიტყვები: კორპორაციული კულტურა, მენეჯმენტი, ეთიკა, სტატისტიკა, რეპუტაცია

დაკრედიტების როლი და სახეობები მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებაში

მარიამი სირბილაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მცირე და საშუალო ბიზნესი მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში ეროვნული ეკონომიკის განუყოფელი ნაწილია, ვინაიდან იგი უზრუნველყოფს ჯერ ერთი, მოსახლეობის საწარმოო და ფინანსური რესურსების მობილიზაციას და მინიმალური დანახარჯებით ქმნის ახალ სამუშაო ადგილებს, მეორე - ხელს უწყობს ადამიანის მეწარმეობრივი უნარის ამოქმედებას და უზრუნველყოფს მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მნიშვნელოვანი მიმართულებით განვითარებას; მესამე - ხელს უწყობს დასაქმების პრობლემის გადაჭრას და შესაბამისად ქვეყნის სოციალური ფონის გაუმჯობესებას.

მცირე და საშუალო მეწარმეების ერთ-ერთი უმწვავესი პრობლემაა ფინანსური რესურსების სიმცირე, რომელიც მათ ფუნქციონირების პროცესში ესაჭიროებათ ისეთი მნიშვნელოვანი ამოცანების გადასაჭრელად, როგორებიცაა მაგალითად, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის

განახლება ან ახალი ძირითადი საშუალების შექმნა, მუდმივი და სტაბილური სასაქონლო მარაგების შექმნა, მიმდინარე ხარჯების დაფარვა და სხვა. აღნიშნული ამოცანების წარმატებით გადაჭრა განაპირობებს მეწარმეების წარმატებას, რაც თავისთავად უზრუნველყოფს სტაბილურ, მზარდ მოთხოვნას საწარმოს მიერ წარმოებულ საქონელსა თუ მომსახურებაზე.

მცირე და საშუალო საწარმოების ფუნქციონირების პროცესში იკვეთება მოზიდული ფინანსური სახსრების პრობლემა. საქართველოში დაფინანსების რამდენიმე გზა არსებობს, მათგან კი უმეტესობა კომერციული ბანკების მიერ შემოთავაზებული კრედიტებია. თუმცა ხშირ შემთხვევებში ისინი არასანდოდ მიიჩნევენ მათ და ვერ აფინანსებენ ბიზნესს. ასეთი შემთხვევისთვის ბიზნესსაქმიანობის დასაწყებად თუ განსავითარებლად შესაძლოა საერთოდაც არ გახდეს საჭირო საბანკო სესხზე ფიქრი, რადგან არსებობს როგორც სახელმწიფო, ასევე საერთაშორისო ორგანიზაციათა საგრანტო პროგრამები, რომლებიც მსურველს საშუალებას აძლევს პროექტის მნიშვნელობიდან გამომდინარე მიღოს გრანტი.

ნაშრომში წარმოჩენილია დაკრედიტების მნიშვნელოვნება მცირე და საშუალო ბიზნესისთვის და განხილულია ის პროდუქტები, რომლებსაც სთავაზობენ კომერციული ბანკები მათ. ასევე წარმოდგენილია მათი დაფინანსების მეორე გზა, სახელმწიფო და საერთაშორისო ორგანიზაციების სახით, რომლებიც ახორციელებენ სხვადასხვა საგრანტო პროგრამებს.

საკვანძო სიტყვები: მცირე და საშუალო ბიზნესი, დაკრედიტება, კომერციული ბანკები, საგრანტო პროგრამები.

The role and types of lending in the development of small and medium-sized businesses

Mariami Sirbilashvili

Georgian National University SEU

Abstract

Small and medium-sized business is an integral part of the national economy in all countries of the world, since it ensures, firstly, the mobilization of production and financial resources of the population and creates new jobs with minimal costs, secondly, it promotes the activation of human entrepreneurial skills and ensures the development of scientific and technical progress in an important direction; Third, it helps to solve the employment problem and, accordingly, to improve the social background of the country.

One of the most acute problems of small and medium-sized enterprises is the lack of financial resources, which they need in the process of functioning to solve such important tasks as, for example, updating the material and technical base or purchasing new fixed assets, creating permanent and stable stock of goods, covering current expenses, and others. The successful solution of the mentioned tasks determines the success of entrepreneurs, which in itself ensures a stable, growing demand for the goods or services produced by the enterprise.

In the process of functioning of small and medium-sized enterprises, the problem of attracted financial funds is evident. There are several ways of financing in Georgia, and most of them are credits offered by commercial banks. However, in many cases they consider them unreliable and cannot finance the

business. In such a case, to start or develop a business activity, it may not be necessary to think about a bank loan at all, because there are grant programs of both the state and international organizations, which allow the applicant to receive a grant depending on the importance of the project.

The paper presents the importance of lending to small and medium-sized businesses and discusses the products offered by commercial banks to them. The second way of their financing is also presented, in the form of state and international organizations that implement various grant programs.

Key words: small and medium-sized business, lending, commercial banks, grant programs.

ციფრული მარკეტინგი როგორც ინოვაცია

ბელა ნადოიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

საკონფერენციო თემაში განხილულია ციფრული სამყაროს განვითარება როგორც ინოვაცია, კონკრეტულად კი ციფრული მარკეტინგი და მისი სამომავლო პერსპექტივები. ციფრული სამყარო წარმოუდგენელია ხელოვნური ინტელექტის გარეშე, შესაბამისად დიდი ყურადღება ეთმობა მის შესწავლას და განვითარებას. საკმაოდ სადავო და სახიფათო საკითხს წარმოადგენს ადამიანების ჩანაცვლება ციფრული ტექნოლოგიებით, თუმცა თემაში, ყურადღება გამახვილებულია თუ როგორ არის შესაძლებელი, ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენება, ისე, რომ არ დაზიანდეს ადამიანი და გარემო.

თავის დროზე, ციფრული ინოვაცია სწრაფად ვითარდებოდა და მუდმივად განიცდიდა ცვლილებებს. საინტერესოა, თუ როგორ უახლოვდებოდნენ მარკეტოლოგები ამ პრინციპებს. ბოლო წლებში ინოვაციები მკვეთრად შეიცვალა თავისი მუდმივი ტრანსფორმირებებით. ახალი ტექნოლოგიები გაიზარდა და გახდა მარკეტინგული სტრატეგიების განუყოფელი ნაწილი, ხოლო სხვები დაიხვეწა და მათი პოტენციალის რეალიზება საწყის ეტაპზე იმყოფება. აღსანიშნავია ხელოვნური ინტელექტის როლი, რომელიც ოდესღაც პერსპექტიული ტექნოლოგია იყო, რომელსაც მცირე პრაქტიკული გამოყენება ჰქონდა მარკეტინგულ სამყაროში. შემდეგ, სამეცნიერო ფანტასტიკიდან გადავიდა სამეცნიერო ფაქტებზე და კომპანიებმა დაიწყეს მისი გამოყენება მარკეტინგული ამოცანების ფართო სპექტრისთვის. მას შეუძლია დაეხმაროს ბიზნესს აუდიტორიის სეგმენტირებაში და ახალი კლიენტების მოძიებაში, აკონტროლოს ყიდვისა და დათვალიერების ჩვევები და სხვა. იმის ნაცვლად, რომ ადამიანმა შექმნას წესები კომპიუტერისთვის, რომელსაც ის უნდა იცავდეს, ხელოვნური ინტელექტი სწავლობს ბაზარზე კლიენტებს და ქმნის პროფილებს პერსონალიზაციისა და პოპულარიზაციისთვის, რაც ყველაზე მეტად მოეწონება თითოეულ ინდივიდს. აუგმენტირებულ და ვირტუალურ რეალობას გარკვეული დრო დასჭირდა ხელმისაწვდომობისა და მოხერხებულობის დონის მიღწევაში, როგორც მარკეტინგის აუცილებელი ინსტრუმენტი, მაგრამ ტექნოლოგია ახლა უკეთესია, ვიდრე ის იყო ოდესმე. აუგმენტირებული რეალობა აყენებს CGI-ს ფენას ფიზიკურ სივრცეებზე, რომლებსაც ხედავთ თქვენი ტელეფონის/სათვალიერების მეშვეობით, ხოლო ვირტუალურ რეალობას აქვს სრულად კომპიუტერის მიერ გენერირებული სცენები და პარამეტრები. როდესაც ისინი პირველად დაინერგა, აჟიოტაჟი უზარმაზარი იყო და შესაძლებლობები, როგორც ჩანს, უსასრულო.

თუ არის ერთი რამ, რისი გარანტიაც შეგვიძლია ციფრული მარკეტინგის სფეროში, ეს არის ის, რომ ინოვაციების ეპოქა ჯერ კიდევ ცოცხალია. ციფრული სამყარო იმდენად აჩქარებულია განვითარების მხრივ, რომ აუცილებელია ციფრული მარკეტინგი არ ჩამორჩეს მას ინოვაციების კუთხით.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული მარკეტინგი, ინოვაცია, ხელოვნური ინტელექტი, განვითარება, ტექნოლოგიები, ცვლილებები, სტრატეგია, ბიზნესი.

Digital marketing as innovation

Bela Nadoiani

Georgian National University SEU

Abstract

The conference theme discusses the development of the digital world as an innovation, specifically digital marketing and its future perspectives. The digital world is unimaginable without artificial intelligence, therefore much attention is paid to its study and development. Replacing people with digital technologies is quite a controversial, dangerous issue, however, the topic focuses on how it is possible to use digital technologies without harming people and the environment.

Digital innovation was rapidly evolving and constantly changing. In recent years, innovation has changed dramatically with its constant transformations. New technologies have grown to become an integral part of marketing strategies, while others have been refined and are in their early stages of realizing their potential. Notable is the role of artificial intelligence, once a promising technology with little practical application in the marketing world then it moved from science fiction to science fact, and companies began using it for a wide range of marketing tasks. It can help businesses segment their audiences and find new customers, track buying and browsing habits, and more. Augmented and virtual reality took some time to reach a level of affordability and convenience as an essential marketing tool, but the technology is better now than it's ever been. Augmented reality puts a layer over the physical spaces you see through your phone/glasses, while virtual reality has fully computer-generated scenes and settings. When they were first introduced, the hype was huge and the possibilities seemingly endless.

If there's one thing we can guarantee in the field of digital marketing, it's that the age of innovation is still alive. The digital world is so fast in terms of development that it is necessary for digital marketing to keep up with it in terms of innovation.

Keywords: digital marketing, innovation, artificial intelligence, development, technologies, changes, strategy, business.

როგორ კონკურენციას უწევს ერთმანეთს საქართველოში, იდენტური ღირებულების მქონე, ქართული და უცხოური ბრენდის პროდუქტები

ნინო ჩქოფია

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მიზეზი, თუ რატომ შევარჩიე თემა სახელწოდებით "როგორ კონკურენციას უწევს ერთმანეთს საქართველოში, იდენტური ღირებულების მქონე ქართული და უცხოური ბრენდის პროდუქტები" მდგომარეობს შემდეგში

პირველ რიგში მიმაჩნია, რომ დღეს-დღეისობით საკმაოდ აქტუალური და საინტერესო თემაა.

მისი შინაარსიდან გამომდინარე კი ვაპირებ, რომ ჩავატარო გამოკითხვა და გავუზიარო შედეგები დამსწრე საზოგადოებას.

განვიხილავ საკითხებს როგორცაა, ასაკის და სქესის მიხედვით ვინ რომელ პროდუქტს მიანიჭებს უპირატესობას, რომელ სეგმენტს სად ურჩევნია ტანისამოსის შერჩევა და რა იქნება ის კრიტერიუმები, რომლებსაც ისინი მიანიჭებენ უპირატესობას ყიდვის მომენტში.

თემისთვის შერჩეული მაქვს ქართული ბრენდი CROSTY და შემდეგი უცხოური ბრენდები: Polo Ralph Lauren, ADIDAS, NIKE, LACOSTE, THE NORTH FACE.

მიზეზი თუ რატომ ავირჩიე ეს ბრენდები და არა სხვა მდგომარეობს იმაში, რომ მათი პროდუქტები იდენტური ღირებულებისაა. და რადგანაც ფასი ყველასთვის ერთ-ერთი ფაქტორია გადაწყვეტილების მიღებაზე, მიმაჩნია რომ კონკურენციის ჭრილში, როგორც თანაბარი, ისე უნდა განვიხილო.

თანამედროვე პროექტები როგორც შესაძლებლობების არეალი

მარიამ თოფურია,

მარინა სარქისიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

თანამედროვე ცივილიზებული სამყარო ახალ გამოწვევებს გვთავაზობს. ინდუსტრიის ინტენსიური განვითარება სრულიად ახალ ეტაპზე გადადის. ფეხს მყარად იკიდებს მე-4 ინდუსტრიული რევოლუცია. იგი ჩვენი საქმიანობის ყველა სფეროს ეხება. განვითარების ასეთი სისწრაფე უპრეცედენტოა, მსგავსი ტემპები კაცობრიობას არ ახსოვს.

მნიშვნელოვანი ცვლილებები ხდება მაღალი ტექნოლოგიების მსოფლიო ბაზარზე. მე-4 ინდუსტრიული რევოლუციას ახასიათებს მაღალი ტექნოლოგიების განვითარება, რაც შლის საზღვრებს ფიზიკურ, ციფრულ და ბიოლოგიურ სფეროებს შორის. მან უდიდესი გავლენა მოახდინა პროექტების მართვაზე მოწინავე ტექნოლოგიების დანერგვით, სამუშაო დინამიკის შეცვლით და უფრო მოქნილ და ადაპტირებული მიდგომით.

თანამედროვე გაგებით პროექტების მართვა ხასიათდება:

ტექნოლოგიური ინტეგრაციით: როგორცაა ხელოვნური ინტელექტი (AI), მანქანური სწავლება, ნივთების ინტერნეტი (IoT), ბლოკჩეინი და რობოტიკა.

ციფრული ტრანსფორმაციით: დღეს ორგანიზაციები გადავიდნენ და გადადიან ციფრულ ტრანსფორმაციაზე. ციფრულ ინსტრუმენტებზე, ღრუბლოვანი გამოთვლებსა და მონაცემთა ანალიტიკაზე. ეს უზრუნველყოფს უკეთეს თანამშრომლობას, რეალურ დროში კომუნიკაციას და პროექტის უფრო ეფექტურ მონიტორინგს.

Agile მეთოდოლოგიებით: ცვლილების ტემპებმა მოითხოვა მოქნილ და ადაპტირებულ პროექტების მართვის მეთოდოლოგიების დანერგვა. Agile მიდგომები, როგორცაა Scrum და Kanban, სულ უფრო პოპულარული ხდება, რადგან ისინი იძლევა მოქნილობის, მუდმივი გაუმჯობესების და ცვალებად მოთხოვნებზე უფრო სწრაფი რეაგირების საშუალებას.

დისტანციური თანამშრომლობით: მეოთხე ინდუსტრიულმა რევოლუციამ ხელი შეუწყო დისტანციურ მუშაობას გაუმჯობესებული კავშირებისა და თანამშრომლობის ინსტრუმენტების მეშვეობით.

დიდი მონაცემების ანალიტიკით: მონაცემთა მოცულობის გაზრდით, პროექტის მენეჯერებს შეუძლიათ გამოიყენონ დიდი მონაცემები და ანალიტიკა ინფორმაციის მოსაპოვებლად, პოტენციური პრობლემების პროგნოზირებისთვის და პროექტის შესრულების ოპტიმიზაციისთვის. ეს მონაცემებზე ორიენტირებული მიდგომა აძლიერებს გადაწყვეტილების მიღებას პროექტის სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში.

რისკის მენეჯმენტით: მეოთხე ინდუსტრიულ რევოლუციაში სისტემების სირთულე და ურთიერთდაკავშირება იწვევს ახალ გამოწვევებს რისკის მენეჯმენტში.

უწყვეტი სწავლებით: ტექნოლოგიის სწრაფი ევოლუცია მოითხოვს პროექტის მენეჯერებისგან უწყვეტი სწავლის მიღებას. ინდუსტრიის ტენდენციების, განვითარებადი ტექნოლოგიებისა და საუკეთესო პრაქტიკის შესახებ განახლების შენარჩუნება გადამწყვეტია პროექტის მართვის სტრატეგიების ცვალებად ლანდშაფტთან ადაპტაციისთვის.

Abilities of Modern Projects

Mariam Tophuria,

Marina Sarkisyan

Georgian National University SEU

Abstract

Modern civilized world offers us new challenges. Active improvement of Industry is getting on whole new level. Fourth industrial revolution is slowly approaching and it considers every part of our activities. Speed of the improvement is unprecedented.

Major changes happen in high technology market. Fourth industrial revolution has the condition of improving technologies, which opens up borders between physical, digital and biological spheres; it also

had an influence over project management by implementation of modern technologies, changing working dynamic and with flexible, adaptive approach.

Project management could be explained as:

By Technological integration: For example Artificial Intelligence (AI), mechanical study, Internet of Things (IoT), blockchain and robotics.

By Digital transformation: Nowadays organizations get on digital platforms, digital instruments, clouds and analytics. This insures good partnership, communication in real time and project monitoring.

By Agile methodologies: Speed of the changes made a demand to implement flexible and adaptive project management technologies. Agile approaches, for example Scrum and Kanban are getting more and more popular as they provide quick reaction to flexibility, constantly improving and changing requests.

By Distant partnership: Fourth industrial revolution helped distant works, improved connections and partnership with the instruments.

By analyzing massive data: By enlarging circumference of data project managers can use large data and analytics to research information about potential errors and about optimizing successfully accomplishing the project. Data oriented approach makes it easier to choose better option during the living period of the project.

With the risk management: Fourth industrial revolution comes with system difficulties and connections, which causes new challenges in risk managements.

With endless studies: Fast evolution of the technologies demands continuous studies from project managers. It's important to maintain updated to Industry tendencies, technologies and best practices in order to adapt with changing circumstances of project management.

უმუშევრობის დინამიკის ანალიზი და შეფასება საქართველოში 2015-2023 წლებში

თორნიკე ტეტოშვილი,

გიორგი გაზდელიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომი განიხილავს საქართველოში უმუშევრობის დინამიკას 2015-2023 წლებში, აღწერს მის მიზეზებს და გვთავაზობს ამ პრობლემის დაძლევისათვის საჭირო გადაწყვეტილებებს. გამოვლენილი უმუშევრობის მთავარი მამოძრავებელი ფაქტორები მოიცავს სამუშაო ადგილების სიმცირესა და არასაკმარის ხელფასებს, რაც ქმნის ტურბულენტურ და არასტაბილურ ეკონომიკურ გარემოს. ნაშრომი ეფუძნება ისეთ ძირითად მოვლენებს, როგორცაა გლობალური პანდემია და რუსეთ-უკრაინის ომი, რომელებმაც უარყოფითი გავლენა იქონია ეკონომიკურ საქმიანობასა და დასაქმების შესაძლებლობებზე.

ნაშრომი იკვლევს ურბანულ და სოფლის უმუშევრობის მაჩვენებლებს, ხაზს უსვამს, რომ სოფლად უმუშევრობის დაბალი მაჩვენებელი სულაც არ ნიშნავს უფრო მაღალ ეკონომიკურ

კეთილდღეობას. სოფლად თვითდასაქმების პრევალენტობა, საოჯახო საწარმოებსა და მეურნეობაში, ხელს უწყობს უმუშევრობის დაბალ მაჩვენებელს, მაგრამ არ მიუთითებს ეკონომიკურ კეთილდღეობაზე. ნაშრომი ხაზს უსვამს შემოსავლის მრავალფეროვანი წყაროებისა და სიღარიბის სირთულეების განხილვის მნიშვნელობას უმუშევრობის მაჩვენებლების მიღმა.

გარდა ამისა, ნაშრომში განხილულია კორონავირუსის პანდემიის ღრმა გავლენა გლობალურ ეკონომიკურ საქმიანობაზე, რამაც სხვადასხვა სექტორში სამუშაო ადგილების დაკარგვა გამოიწვია. ასევე შესწავლილია რუსეთ-უკრაინის ომის შედეგები საქართველოს ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. აღნიშნულია ასევე რუსეთის მოქალაქეების შემოდინებების შედეგად, საქართველოში ცხოვრების ხარჯებისა და სამუშაო ადგილების კონკურენტულობის ზრდა.

დასასრულს, ნაშრომი მხარს უჭერს უმუშევრობის დაძლევის ყოვლისმომცველ მიდგომას, ხაზს უსვამს მდგრადი ეკონომიკური ზრდის საჭიროებას, განათლების ხარისხის გაუმჯობესებასა და კერძო სექტორის განვითარების მხარდაჭერას. სამუშაო ადგილების შექმნისთვის, ხაზგასმულია ისეთი ფაქტორების მნიშვნელობა, როგორცაა პოლიტიკური სტაბილურობა, უსაფრთხოება და საერთაშორისო სავაჭრო ურთიერთობები. ევროკავშირის წევრობა კი საქართველოსთვის ეკონომიკური მდგომარეობის გაძლიერების, უმუშევრობის შემცირების, ხელფასების გაზრდისა და მოსახლეობის საერთო საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესების შესაძლებლობად არის აღიარებული.

საკვანძო სიტყვები: უმუშევრობა, ეკონომიკა, პანდემია, სამუშაო ადგილები, ომი.

Analysis and assessment of unemployment dynamics in Georgia in 2015-2023

Tornike Tetoshvili,

Giorgi Gazdeliani

Georgian National University SEU

Abstract

The paper discusses the dynamics of unemployment in Georgia in 2015-2023, describes its causes and offers the necessary solutions to overcome this problem. The main driving factors identified include the scarcity of jobs and insufficient wages, which creates a turbulent and volatile economic environment. The paper is based on key developments such as the global pandemic and the Russia-Ukraine war, which have had a negative impact on economic activity and employment opportunities.

The paper examines urban and rural unemployment rates, emphasizing that the low unemployment rate in rural areas does not necessarily mean higher economic prosperity. The prevalence of self-employment in rural areas, in household enterprises and farming, contributes to a lower unemployment rate, but does not indicate economic well-being. The paper highlights the importance of discussing diverse sources of income and the complexities of poverty beyond unemployment rates.

In addition, the paper discusses the profound impact of the coronavirus pandemic on global economic activity, which leads to loss of jobs in various sectors. The effects of the Russia-Ukraine war on the economic situation of Georgia are also studied. It is also noted that as a result of the incoming will of

Russian citizens, the increase in the cost of living in Georgia and the competition of jobs in Georgia are noted.

In conclusion, the paper supports a comprehensive approach to tackling unemployment, highlighting the need for sustainable economic growth, improving the quality of education and supporting private sector development. For job creation, the importance of factors such as political stability, security and international trade relations is highlighted. EU membership is recognized as an opportunity for Georgia to strengthen economic conditions, reduce unemployment, increase wages and improve the living conditions of the population.

Keywords: unemployment, economy, pandemic, jobs, War.

კრიპტოვალუტის განითარების ტენდენციები

რუსუდანი ჯოგლიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

თანამედროვე მსოფლიოში ელექტრონული კომერცია და ბიზნესი წარმოადგენს ეკონომიკის მნიშვნელოვან ნაწილს. ყოველწლიურად ფართოვდება მყიდველებსა და გამყიდველებს შორის ფინანსური და სავაჭრო ურთიერთობები, სთავაზობენ რა მყიდველებს მომსახურების სულ უფრო ფართე სპექტრს. მაგრამ, ბოლო დრომდე, ნებისმიერი ფინანსური ოპერაციის განსახორციელებლად საჭირო იყო ბანკის ჩართულობა, რადგანაც იგი წარმოადგენდა პატიოსანი გარიგების გარანტს ორივე მხრიდან, რამაც მსოფლიო ეკონომიკა მიიყვანა ისეთი ფენომენის პოპულარიზაციასთან, როგორცაა კრიპტოვალუტა.

მსოფლიო ეკონომიკის გლობალიზაციამ და ციფრული ტექნოლოგიების განვითარებამ შექმნა არა მხოლოდ ბიზნესის წარმოების მრავალი შესაძლებლობა, არამედ გარიგებების წარმოებისათვის კომფორტული პირობები. ასე შეიქმნა ელექტრონული ფული, მომხმარებლებმა შეიძინეს ელექტრონული საფულეები, მაგრამ მათ იცოდნენ, რომ ხარჯავდნენ არა ვირტუალურ თანხას, არამედ რეალურს მათ მიერ გამოიმუშავებულს და ამ ელექტრონულ საფულეებში შენახულს.

თვით კრიპტოვალუტის არსებობის ფაქტი იწვევს ცხარე პოლემიკას ეკონომისტებს შორის, ასევე ამ საკითხზე ცხარე კამათი მიმდინარეობს სპეციალური გამოცემების გვერდებზეც. ამის მიუხედავად ეკონომისტებისა და ტრეიდერების მნიშვნელოვანი ნაწილის აზრით ბიტკოინი ახლო მომავალში გახდება ყველაზე საიმედო ვალუტა.

Development trends of cryptocurrency

Rusudani Joglidze

Georgian National University SEU

Abstract

In the modern world, e-commerce and business are an important part of the economy. Financial and trade relations between buyers and sellers are expanding every year, offering buyers a wider range of services. But, until recently, the involvement of a bank was necessary to carry out any financial operation, as it represented a guarantee of an honest transaction on both sides, which led the world economy to popularize such a phenomenon as cryptocurrency.

The globalization of the world economy and the development of digital technologies have created not only many opportunities for doing business but also comfortable conditions for conducting transactions. This is how electronic money was created, users bought electronic wallets, but they knew that they were spending not virtual money, but real money that they earned and stored in these electronic wallets.

The very fact of the existence of cryptocurrency causes a heated controversy among economists, as well as a heated debate on this issue is also taking place on the pages of special publications. Despite this, according to a significant part of economists and traders, Bitcoin will become the most reliable currency soon.

პროდუქტის წარმოშობის ქვეყნის ეფექტის გავლენა მომხმარებლის ქცევაზე (ქ. გორის მაგალითზე)

ზურა გოგოლაძე

გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

უკანასკნელი ათწლეულების მანძილზე ინფორმაციული ტექნოლოგიების რევოლუციური ცვლილებების მოწმენი გავხდით, რომელმაც მეცნიერების არაერთ სფეროზე მოახდინა გავლენა. ამ მხრივ გამონაკლისს არც მარკეტინგი წარმოადგენს. ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების განვითარებამ მარკეტინგის მეცნიერების სფეროში ახალი კვლევების ჩატარების აუცილებლობას დაუდო სათავე. თანამედროვე მომხმარებლებმა ბაზრების გლობალიზაციის მზარდი პროცესების, ელექტრონული კომერციისა და სოციალური ქსელების განვითარების წყალობით დღეს უფრო მეტი იციან სხვადასხვა პროდუქტებისა და მომსახურებების შესახებ.

მომხმარებლის მიერ პროდუქტის ყიდვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებაზე გავლენას არაერთი ფაქტორი ახდენს, რომელთა შორის მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია პროდუქტის წარმოშობის ქვეყანას.

წარმოშობის ქვეყანა არის ქვეყანა, სადაც საქონელი აწარმოეს. ამერიკის მარკეტინგის ასოციაციის განსაზღვრებით: „პროდუქტის წარმოშობის ქვეყნის ეფექტი არის ეფექტი,

რომელსაც ახდენს პროდუქტის წარმოშობის ქვეყანა მყიდველის მიერ საქონლის ხარისხის აღქმაზე“.

საგულისხმოა, რომ დიდი მნიშვნელობა ენიჭება არა მხოლოდ პროდუქტის იმიჯს, არამედ თავად ამ პროდუქტის მწარმოებელი ქვეყნის იმიჯსაც. ქვეყნის იმიჯი შეიძლება ისეთ ფაქტორზე დაყრდნობით ჩამოყალიბდეს, როგორცაა: ისტორია, კულტურა, ტრადიციები, პოლიტიკური და ეკონომიკური მდგომარეობა. ქვეყნის მიმზიდველი იმიჯი შეიძლება იყოს კატალიზატორი ამ ქვეყანაში წარმოებული პროდუქციის გაყიდვების გაზრდისთვის და, პირიქით, ქვეყნის უარყოფითმა იმიჯმა შესაძლებელია მის მიერ წარმოებულ პროდუქტებზე მოთხოვნის შემცირება განაპირობოს.

ნაშრომში განხილულია პროდუქტის წარმოშობის ქვეყნის ეფექტის გავლენა მომხმარებლების მიერ პროდუქტის აღქმასა და შესყიდვის გადაწყვეტილებებზე, პროდუქტებზე წარმოშობის ქვეყნების მითითების ისტორიული ასპექტები, პროდუქტებზე წარმოშობის ქვეყნების აღნიშვნის მარკეტინგული სტრატეგიები, აგრეთვე მიზეზები, რომელთა გამოც პროდუქტის (ბრენდის) წარმოშობის ქვეყანას შეუძლია გავლენა მოახდინოს მომხმარებლის მიერ პროდუქტის არჩევანზე. ჩვენ მიერ ქ. გორში ჩატარებული მარკეტინგული კვლევის შედეგად შესწავლილია როგორც ადგილობრივი წარმოების პროდუქტების, ისე იმპორტირებული პროდუქტების წარმოშობის ქვეყნების მიმართ მომხმარებელთა დამოკიდებულება. კვლევის შედეგების ანალიზის საფუძველზე შემოთავაზებულია ძირითადი პრობლემების გადაჭრის ავტორისეული ხედვა და რეკომენდაციები.

საკვანძო სიტყვები: წარმოშობის ქვეყანა, მომხმარებლის ქცევა, ქვეყნის იმიჯი, მარკეტინგი, ბრენდი.

The Impact of Product Country of Origin on Consumer Behavior (on the example of Gori city)

Zura Gogoladze

Gori State University

Abstract

In the past few decades, we've observed revolutionary shifts in information technology that have impacted numerous scientific fields. In this regard, marketing is no exception. The advancement of information and communication technologies has spurred the necessity for new research in the realm of marketing science. Due to the increasing globalization of markets, the evolution of e-commerce, and the prevalence of social networks, modern consumers are now more informed about a diverse range of products and services.

The consumer's purchasing choice is influenced by various factors, with the product's country of origin holding a significant position in this decision-making process.

The country of origin refers to the country where the goods were manufactured. As per the American Marketing Association's definition: „The country of origin effect pertains to the influence that the product's country of origin exerts on the buyer's perception of the product's quality.“

It is noteworthy that considerable emphasis is placed not just on the product's image but also on the image of the country that manufactures it. The country's image can be shaped by various factors such as its history, culture, traditions, as well as its political and economic situation. A positive image of a country has the potential to stimulate higher sales of products originating from that country, while conversely, a negative image of a country can lead to a reduced demand for its products.

The paper discusses how the country of origin impacts consumers' perceptions and purchase decisions. It delves into the historical context of indicating the country of origin on products, the marketing strategies employed for such labeling, and the factors influencing consumers' choices based on the product's country of origin. Our conducted marketing research in Gori examined consumer attitudes toward both locally produced and imported products. The analysis of the research findings informs the author's perspective, leading to proposed solutions for key issues..

Key words: Country of origin, consumer behavior, country image, marketing, brand.

ქვეყნის ეკონომიკური გარემოს გავლენა ბიზნესის დაწყებაზე და მისი სტრატეგიული მიზნების განხორციელებაზე

ინგა ლუცენკო

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

კვლევა ეხება თანამედროვე საქართველოში ერთ-ერთ აქტუალურ საკითხს, ბიზნესის ბუნებას და ეკონომიკური გარემოს გავლენას საქმიანობის დაწყებაზე და წარმართვაზე.

ბიზნესის ეკონომიკურ გარემოს გადამწყვეტი როლი აკისრია ბიზნესისთვის. ეს ეხება, როგორც ბიზნესის დაწყებას, მათ სტრატეგიული მიზნების მიღწევას და ასევე სხვა მნიშვნელოვან საკითხებს. ბიზნეს გარემო არის სოციალური, ტექნოლოგიური, ეკონომიკური და პოლიტიკური გარემო, რომელიც ზემოქმედებს კომპანიის გადაწყვეტილებებზე, სტრატეგიებზე, მიმდინარე პროცესებზე და რაც მთავარია ბიზნესის განვითარების შესაძლებლობის არსებობაზე. ბიზნესის დაწყება დამოკიდებულია ბევრ ფაქტორზე, მაგრამ ყველაზე მნიშვნელოვანია ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობა, რომელიც გავლენას ახდენს ბიზნეს საქმიანობის წარმართვაზე. რაც უფრო მეტად განვითარდება ქვეყნის ეკონომიკა, მით მეტი მეწარმე გამოჩნდება საქართველოს ბიზნეს ბაზარზე.

ხაზი მინდა გავუსვა ბიზნეს გარემოს არსს, რომელიც წარმოადგენს ქვეყანაში ბიზნეს გარემოს ფორმირების ძირითად ფაქტორებს. ყურადღებას ვამახვილებ საქართველოში არსებულ ეკონომიკური მდგომარეობის დინამიკაზე, აქცენტს ვაკეთებ ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლების ანალიზზე, როგორცაა მშპ, ინფლაცია და უმუშევრობა. ასევე ვახასიათებ ქვეყნის საინვესტიციო გარემოს, მათ შორის პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შემოდინებას ქვეყანაში. ასევე ვასახელებ საქართველოს წინაშე მდგარ ეკონომიკურ გამოწვევებს და ბიზნეს რისკებს. განხილული მასალის ანალიზის შედეგად კი მოცემული მაქვს ეკონომიკური განვითარების ტენდენციები საქართველოში და მათი სარგებელი ბიზნესის დასაწყებად, ასევე სტრატეგიული მიზნების მისაღწევად. ნაშრომში ასევე ვიძლევი ჩემეულ რეკომენდაციებს,

რომლებიც ჩემი ღრმა რწმენით დაეხმარება მეწარმეებს საქართველოში ბიზნესის დაწყებასა და საქმიანობის განხორციელებაში.

საკვანძო სიტყვები: ბიზნესი, ბიზნესის წამოწყება, საქართველოს ეკონომიკური გარემო, ეკონომიკური განვითარება, საინვესტიციო გარემო, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები.

The influence of the country's economic environment on starting a business and implementation of it's strategic goals

Inga Lutsenko

Georgian National University SEU

Abstract

My research deals with one of the topical issues in modern Georgia, the nature of business and the influence of the economic environment on starting and management of business.

Business and economic environment play a crucial role for business. This applies to both starting a business and achieving their strategic goals, as well as other important issues. The business environment is the social, technological, economic and political environment that affects the company's decisions, strategies, current processes and most importantly the existence of business development opportunities. Starting a business depends on many factors, but the most important is the economic situation of the country, which affects the conduct of business activities. Then more the country's economy develops, then more entrepreneurs will appear in the business market of Georgia.

I would like to emphasize the essence of the business environment, which is the main factors of the formation of the business environment in the country. I focus on the dynamics of the economic situation in Georgia, I focus on the analysis of the main economic indicators, such as GDP, inflation and unemployment. I also describe the country's investment environment, including the inflow of direct foreign investments into the country. I also name the economic challenges and business risks facing Georgia. As a result of the analysis of the discussed material, I have given the trends of economic development in Georgia and their benefits for starting a business, as well as for achieving strategic goals. In the paper, I also give my own recommendations, which I believe will help entrepreneurs to start a business and carry out their activities in Georgia.

Keywords: business, starting a business, economic environment of Georgia, economic development, investment environment, direct foreign investments.

მარკეტინგის ინი და იანგი: ციფრული და ტრადიციული მარკეტინგის ინტეგრაცია

მარიამ ლურჯკაია,

მარიამ ნაცვლიშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მარკეტინგი ყველა ადამიანის ყოველდღიურობის ნაწილად იქცა, იქნება ეს ბიზნესის მფლობელი თუ მომხმარებელი. დღესდღეობით, ტრადიციულ მარკეტინგთან ერთად წინა პლანზე წამოიწია ციფრული მარკეტინგი. მოცემულ ნაშრომში სწორედ მარკეტინგის ეს ორი სახე იქნება განხილული, როგორც მარკეტინგის ინი და იანგი. ნაშრომის დასაწყისში თითოეულის დახასიათებასთან ერთად გამოხატული იქნება ტრადიციულ და ციფრულ მარკეტინგს შორის განსხვავებები, უპირატესობები და მათი ზოგადი ანალიზი. ამავდროულად, წარმოდგენილი გვექნება ჩვენს მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგები, რომლის სათაურიცაა „ციფრული მარკეტინგი ტრადიციული მარკეტინგის წინააღმდეგ, რომელია მეტად ეფექტური?“. საბოლოოდ, თითოეული მათგანის უნიკალური უპირატესობების აღიარებით, ნაშრომი ასახავს თანამედროვე მარკეტინგულ გარემოს, ხაზს უსვამს ჰარმონიული ინტეგრაციის აუცილებლობას. შესაბამისად, მარკეტინგის ინისა და იანგის ათვისებით, ბიზნესს შეუძლია გამოიყენოს ტრადიციული მეთოდების მასშტაბურობასთან ერთად ციფრული პლატფორმების სიზუსტე და ინოვაციურობა, რითაც მოახერხებს შექმნას ძლიერი, ადაპტირებადი სტრატეგია, რომელიც რეზონანსდება მრავალფეროვანი აუდიტორიის მუდმივად ცვალებად ბაზარზე.

საკვანძო სიტყვები: მარკეტინგი, ტრადიციული მარკეტინგი, ციფრული მარკეტინგი.

The Yin and Yang of Marketing: Integrating Digital and Traditional Marketing.

Mariam Ghurtskaia,

Mariam Natsvlishvili

Georgian National University SEU

Abstract

Marketing has become a part of everyone's daily life, whether they are business owners or consumers. Nowadays, along with traditional marketing, digital marketing has come to the fore. In this article, these two types of marketing will be discussed as the yin and yang of marketing. At the beginning of the article, together with the characterization of each, the differences between traditional and digital marketing, advantages and their general analysis will be expressed. At the same time, we will present the results of our research, the title of which is "Digital marketing versus traditional marketing, which is more effective?". Finally, recognizing the unique advantages of each, the paper reflects the modern marketing environment, emphasizing the need for harmonious integration. Therefore, by embracing the yin and yang of marketing, businesses can leverage the scalability of traditional methods with the precision and

innovation of digital platforms to create a powerful, adaptable strategy that resonates with diverse audiences in an ever-changing marketplace.

Keywords: Marketing, Traditional Marketing, Digital Marketing.

მოტივაცია და მისი მეთოდების გამოყენება კომპანიებში

მარიამ ებიტაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მოტივაცია და მისი მეთოდების გამოყენება სხვადასხვა კომპანიებსა თუ ორგანიზაციისთვის საციცოცხლოდ მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს. იგი გულისხმობს საკუთარი თავისა და სხვა ინდივიდების ქმედებების წახალისებას, პირადი თუ ორგანიზაციული მიზნების მისაღწევად. არსებობს შინაგანი და გარეგანი მოტივაცია. შინაგანი მოტივაცია ეფუძნება პიროვნულ თვისებებს და მეტად ინდივიდუალურია, რაც შეეხება გარეგან მოტივაციას, მასზე ძირითადად გარშემო მყოფი საზოგადოება და გარემოება მოქმედებს, გარეგან მოტივაციასთანაა დაკავშირებული „სტაფილოს და ჯოხის მეთოდი“, რაც გულისხმობს დასჯას ან წახალისებას. რაც შეეხება მოტივაციის თეორიებს, რომლებიც ფართოდ გამოიყენება სხვადასხვა კომპანიებში და ეხმარება მენეჯმენტის გუნდებს, რომ განსაზღვრონ საუკეთესო გზა საერთო ორგანიზაციული მიზნის მისაღწევად. მოტივაციის თეორიების გამოყენება შესაძლოა მოიცავდეს. წახალისების შეთავაზებას, საჭიროების დაკმაყოფილებას ან თუნდაც დაჯილდოვებას. კომპანიები ძირითადად გამოიყენებენ მოტივაციის ხუთ მეთოდს, ესენია: წამახალისებელი/ სტიმულირების თეორია, რაც გულისხმობს, რომ ადამიანებს შეუძლიათ გამოაჩინონ გარკვეული ქცევები, კონკრეტული შედეგის მისაღწევად, კონკრეტული ქმედების წასახალისებლად ან ჯილდოს მისაღებად. (მეორე თეორია ეხება) მასლოუს მოთხოვნილებათა პირამიდას, ეს არის მოტივაციის თეორია ფსიქოლოგიაში, რომელიც მოიცავს ადამიანების მოთხოვნილებების ხუთი დონის მოდელს, თეორიის მიხედვით ყოველი ახალი მოთხოვნილების დაკმაყოფილების სურვილი ჩნდება მაშინ, როცა დაკმაყოფილებულია წინამდებარე მოთხოვნილება. (მესამე ეს არის) მაკკლელანდის მოთხოვნილების თეორია, სადაც გაერთიანებულია სამი ძირითადი მოთხოვნილება: წარმატების მიღწევის სურვილი, ძალაუფლების სურვილი და აფილაციის სურვილი. ჰერცბერგის ორ ფაქტორიანი თეორია, ეს არის მოდელი რომლის მიხედვითაც სამუშაო კმაყოფილება და უკმაყოფილება სხვადასხვა ფაქტორებით არის გამოწვეული. (ბოლოს კი) სამართლიანობის და თანასწორობის თეორია თანასწორობის თეორია ემყარება იმ აზრს, რომ ინდივიდები თავს მოტივირებულად გრძნობენ სამართლიანობის განცდით. ამავე თეორიის მიხედვით ურთიერთობები სამართლიანია მაშინ, როდესაც მონაწილეთა შრომითი დანახარჯი მათი შემოსავლის პროპორციულია. ხშირ შემთხვევაში ზემოთ ხსენებული პროპორცია ირღვევა და უკმაყოფილებას იწვევს. ასევე აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ მოტივაციის ფაქტორები, ასაკის ცვლილებასთან ერთად იცვლება რასაც ჩატარებული საუნივერსიტეტო კვლევაც ადასტურებს.

საკვანძო სიტყვები: შინაგანი მოტივაცია, მოტივაციის თეორია, წახალისება, გარეგანი მოტივაცია, სამუშაოთი კმაყოფილება.

Motivation and the use of its methods in companies

Mariam Ebitashvili

Georgian National University SEU

Abstract

Motivation and the use of its methods are a vitally important issue for different companies or organizations. It involves encouraging the actions of oneself and other individuals to achieve personal or organizational goals. There are two main types of motivation: intrinsic and extrinsic motivation. Intrinsic motivation is based on personal qualities and is highly individual, as far as extrinsic motivation is concerned, it is mainly influenced by the surrounding society and circumstance, extrinsic motivation is related to the “carrot and stick method”, which implies punishment or punishment Encouragement. As for the theories of motivation, which are widely used in various companies and help management teams to determine the best way to achieve a common organizational goal. The application of theories of motivation may include. Offering incentives, meeting a need, or even rewarding. Companies will mainly use five methods of motivation, these are: incentive/incentive theory, which implies that people can exhibit certain behaviors in order to achieve a specific result, to encourage a particular action, or to receive a reward. (The second theory refers to) Maslow's Pyramid of Needs, which is a theory of motivation in psychology that involves a five-level model of people's needs, according to the theory that every new need arises when the present need is satisfied. (The third) McClelland's theory of needs, where three basic needs are combined: the needs for achievement, affiliation, and power. Herzberg's two-factor theory, this is a model according to which job satisfaction and dissatisfaction are caused by various factors. (Finally) Theory of Justice and Equality The theory of equality is based on the idea that individuals feel motivated by a sense of justice. According to the same theory, relations are fair when the labor costs of the participants are proportional to their income. In many cases, the aforementioned proportion is violated and causes discontent. It is also worth noting that motivational factors change with age, which is confirmed by a university study.

Keywords: intrinsic motivation, motivation theory, encouragement, extrinsic motivation, job satisfaction.

მენეჯმენტის გამოწვევები პანდემიის პერიოდში და მისი ეფექტი პოსტკოვიდურ მსოფლიოზე

ნანა სვირავა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ბიზნესის ყველა სფეროს, განსაკუთრებით მენეჯმენტის ერთ-ერთი ყველაზე მთავარი გამოწვევა მის წინაშე წარმოქმნილი პრობლემების გადაჭრაა, რისთვისაც იგი საკმაოდ ბევრ რესურსს ხარჯავს და გარკვეული გამოცდილების საფუძველზე წარმატებასაც აღწევს. წარსულ კვლევებზე დაფუძნებული ეს გამოცდილება, რა თქმა უნდა საკმაოდ მნიშვნელოვანია, თუმცა

21-ე საუკუნეში მხოლოდ ეს საკმარისი აღარ არის. თანამედროვე სამყაროში გამოჩენილმა ახალმა ამოცანებმა გვიჩვენა, რომ ჩვენი ცოდნა მენეჯმენტის სფეროში საკმაოდ მწირია, ამიტომაც მის განვითარებაზე ზრუნვა ამ სფეროს ყოველი წარმომადგენლის უმთავრესი მისიაა.

2020 წელი მენეჯმენტისთვის დიდი გამოწვევა აღმოჩნდა. პანდემიის პერიოდში ბიზნესის სექტორის განვითარება მნიშვნელოვნად შეფერხდა, კომპანიები აღმოჩნდნენ ფინანსური კრიზისის წინაშე, შემცირდა წარმოების რაოდენობა და მენეჯერებს მოუწიათ ახალი გზების ძიება არსებული სიტუაციის სტაბილიზაციისათვის. მათთვის აშკარა გახდა ის ნაკლოვანებები, რომლებიც მთავარი წინაღობა იყო სწორი მენეჯმენტისათვის, შესაბამისად პოსტკოვიდური პერიოდის მსოფლიოში ამ სფეროს მრავალი ასპექტი შეიცვალა.

ამრიგად, საინტერესოა როგორი გავლენა იქონია პანდემიამ მენეჯერების კონცეპტუალურ, ტექნოლოგიურ და ადამიანურ უნარებზე, მათ ფუნქციებზე. დადებითი გავლენა იქონია თუ პირიქით, დააზიანა ეს სექტორი? რა ნაბიჯები უნდა იქნეს გადადგმული მომავალში მსგავსი პრობლემებისადმი მყისვე რეაგირებისთვის? ჩვენ შევეცადეთ ეს საკითხები უფრო ღრმად გაგვეანალიზებინა და სათანადო დასკვნებიც გამოგვეტანა რაც განვახორციელეთ აღნიშნულ კვლევაში.

საკვანძო სიტყვები: მენეჯმენტის განვითარება, ფინანსური კრიზისი, კონცეპტუალური უნარები, ტექნოლოგიური უნარები, პანდემია, სტაბილიზაცია

Management challenges during the pandemic and its effect on the post-covid world

Nana Svirava

Georgian National University SEU

Abstract

One of the most important challenges of all areas of business, especially management, is solving the problems faced by it, for which it spends a lot of resources and achieves success based on certain experience. This experience based on past research is of course quite important, but in the 21st century it is no longer enough. The new tasks appearing in the modern world have shown us that our knowledge in the field of management is quite scarce, therefore taking care of its development is the main mission of every representative of this field.

2020 turned out to be a big challenge for management. During the pandemic, the development of the business sector was significantly delayed, companies faced a financial crisis, the amount of production decreased, and managers had to look for new ways to stabilize the current situation. The shortcomings that were the main obstacle to proper management became obvious to them, therefore many aspects of this field have changed in the world of the post-covid period.

Thus, it is interesting how the pandemic affected the conceptual, technological and human skills of managers, their functions. Has it had a positive impact or on the contrary, has it hurt the sector? What steps should be taken to immediately respond to similar problems in the future? We tried to analyze these issues more deeply and draw appropriate conclusions, which we carried out in the mentioned research.

Keywords: Management Development, Financial Crisis, Conceptual Skills, Technological Skills, Pandemic, Stabilization

საინვესტიციო ნდობა საქართველოში

ზური ლეჟავა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

უცხოური ინვესტიციები საქართველოსთვის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა. პირველი უცხოური ინვესტიცია ჩვენს ქვეყანაში 1996 წელს განხორციელდა და მას შემდეგ, მისმა ჯამურმა ღირებულებამ 25 მლრდ აშშ დოლარს მიაღწია. მცირე ეკონომიკებისათვის FDI-ს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. კერძოდ ინვესტორი ნერგავს წარმოებაში თანამედროვე ტექნოლოგიებს, იხდის გადასახადს სახელმწიფო ბიუჯეტში, ასაქმებს ადგილობრივ სამუშაო ძალას და აშ. თავის მხრივ პოტენციური ინვესტორი სახელმწიფოსგან მოითხოვს დაცულობას, მშვიდ პოლიტიკურ თუ ეკონომიკურ გარემოს, თუმცა უმთავრესი ისაა, რომ უცხოელ ინვესტორს ნდობა უნდა ჰქონდეს ადგილობრივი ბაზრის მიმართ. სწორედ ნაშრომში განხილულია ის სახელმწიფოებრივი, ეკონომიკური და სხვა სახის ფაქტორები, რომლებიც ინვესტორის ნდობაზე ახდენს ზეგავლენას. ჩვენი ქვეყანა მოწინავეა მართლმსაჯულების ხარისხის მიხედვით ცენტრალური აზიისა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში, რაც უდიდესი უპირატესობაა სხვა მეზობელ სახელმწიფოებთან შედარებით. ასევე იგი გამოირჩევა დახვეწილი საკანონმდებლო ჩარჩოთი უცხოური ინვესტიციების შესახებ და უკვე კარგა ხანია სტაბილური პოლიტიკური სიტუაციით. უნდა ითქვას სხვადასხვა ეკონომიკური თუ ფინანსური მაჩვენებლების შესახებ, რომლებიც უფრო მეტი ნდობით აღჭურავს უცხოელ ინვესტორს: მაგალითად საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანიების რეიტინგები, შემოსავლიანობის მრუდი ან სხვა სახის ფინანსური ინფორმაცია. ასევე ინვესტორისთვის ყველა დროის აქტუალური თემაა გაცვლითი კურსი, რომელიც საქართველოს შემთხვევაში მოკლევადიანი რყევებით გამოირჩევა, თუმცა გრძელ ვადაში სტაბილურობა ახასიათებს. ნაშრომი ცდილობს პასუხი გასცეს თუ როგორ ენდობიან საქართველოს საერთაშორისო ინვესტორები და რაში ხედავენ ისინი პრობლემას.

საკვანძო სიტყვები: უცხოელი ინვესტორი, უცხოური ინვესტიცია, მართლმსაჯულება, გაცვლითი კურსი, საინვესტიციო ნდობა

Investment trust in Georgia

Zuri Lezhava

Georgian National University SEU

Abstract

Foreign investments are one of the priority directions for Georgia. The first foreign investment in our country was made in 1996, and since then, its total value has reached 25 billion US dollars. FDI is of great importance for small economies. In particular, the investor introduces modern technologies in

production, pays taxes to the state budget, employs the local workforce, etc. On the other hand, the potential investor requires protection from the state, and a calm political and economic environment, but the most important thing is that the foreign investor must have confidence in the local market. State, economic, and other factors that affect investor confidence are discussed in the paper. Our country is leading in terms of the quality of justice in the region of Central Asia and Eastern Europe, which is a great advantage compared to other neighboring states. It is also distinguished by a sophisticated legal labor force foreign investments and a stable political situation for a long time. It should be said about various economic or financial indicators, which equip the foreign investor with more confidence: for example, ratings of international rating companies, the yield curve, or other types of financial information. Also, the exchange rate, which in the case of Georgia is characterized by short-term fluctuations, is characterized by stability in the long term. The paper tries to answer how international investors trust Georgia and what they see as the problem.

Keywords: foreign investor, foreign investment, justice, exchange rate, investment trust

კურორტ მენჯის ტურისტულ-რეკრეაციული პოტენციალი

თათია ქერეჭაშვილი,

ანი ბალამწარაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

კურორტი მენჯი მდებარეობს სამეგრელოში, სენაკის მუნიციპალიტეტში, მდინარე ცივის ხეობაში. მენჯი არის ბალნეოლოგიური კურორტი. მისი ძირითადი სამკურნალო ფაქტორია გოგირდწყალბადიანი ქლორიდულ-ნატრიუმიანი მინერალური წყალი, რომელსაც იყენებენ აბაზანებისათვის სახსრების, პერიფერიული ნერვული სისტემის, გინეკოლოგიური და გულ-სისხლძარღვთა სისტემის ზოგიერთი დაავადების დროს.

კურორტზე ასევე მდებარეობს სანატორიუმი, პოლიკლინიკა და სანატორიუმის მსგავსი რკინიგზის საავადმყოფო.

კურორტი მენჯი შენდებოდა 1920-1930-იან წლებში, ხოლო 1938 წელს კი მიენიჭა საკავშირო კურორტის წოდება. ამ პერიოდში კურორტი ძალიან პოპულარული იყო და საბჭოთა კავშირის თხუთმეტივე რესპუბლიკიდან ჩამოდიოდნენ წელიწადის ყველა დროს, რადგან მენჯი ნებისმიერ დროს .სპეციალისტების ვარაუდით, გაბურღვის შედეგად აქ შესაძლებელია მაღალი ტემპერატურის წყლის მიღებაც, თუმცა ეს პოტენციალი ჯერ კიდევ აუთვისებელია.

მენჯს დამსვენებლებმა და სამკურნალოდ ჩამოსულმა ხალხმა "ყავარჯნების სამარე" უწოდა. ადამიანები სახსრების სამკურნალოდ ჩამოდიოდნენ ყავარჯნებით და უკან წასვლისას კი ყავარჯნები აღარ სჭირდებოდათ, რადგან უკვე კარგად გრძნობდნენ თავს.

კურორტი მენჯი ძალიან ჰგავს სოხუმს და ასევე რომაულ არქიტექტურას.

კურორტ მენჯს აქვს პოტენციალი, რომ გახდეს ერთ-ერთი საუკეთესო ტურისტული ზონა, ამისათვის კი საჭიროა ინვესტორების მოძიება და მისი კეთილმოწყობა.

Touristic-recreational potential of Menji resort

Tatia Keretchashvili,

Ani Balamtsarashvili

Georgian National University SEU

Abstract

Menji resort is located in Samegrelo, Senaki municipality, in the Civi river valley. Menji is a balneological resort. Its main healing factor is hydrogen sulphide chloride-sodium mineral water, which is used for baths in some diseases of joints, peripheral nervous system, gynecological and cardiovascular system.

The resort also has a sanatorium, a polyclinic and a sanatorium-like railway hospital.

Menji resort was built in the 1920s and 1930s, and in 1938 it was awarded the title of a union resort. During this period, the resort was very popular and people came from all fifteen republics of the Soviet Union at all times of the year, because the basin is functional at any time. According to specialists, as a result of drilling, it is possible to obtain high-temperature water here, although this potential is still unexploited.

people called Menji „the grave of crutch“. People used to come to the house to heal themselves with crutch, and when they went back, they no longer needed it. because they already felt good.

Resort Menji is very similar to Sukhumi and also Roman architecture.

Resort Menji has the potential to become one of the best tourist areas, and for this it is necessary to find investors and improve it.

ღვინის მარნების მნიშვნელობა ტურიზმში

მარიამ დოღონაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ღვინის წარმოება მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაა. ტურიზმში ღვინის გაყიდვების, მარკეტინგისა და კომუნიკაციის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტებად გვევლინება: ღვინის მარნები, ღვინის ქარხნები, სადეგუსტაციო ოთახები, ასევე ღვინის საგამოფენო დარბაზები.

ღვინის მარნების რაოდენობა საქართველოში სულ უფრო იზრდება. თუკი ათი წლის წინ ეს რიცხვი დაახლოებით 100-ს შეადგენდა, დღეს თითქმის გაათმაგებულა და 1000-ზე მეტია, მათგან უმეტესი მცირე ტიპის მარანია. ასევე მუდმივად იზრდება მოთხოვნა ღვინის ტურიზმზე, მაგრამ ამავე დროს ღვინის ტურისტები ხდებიან უფრო მომთხოვნი ღვინის ინდუსტრიის ელემენტებისა და მარნების მრავალფეროვნების მიმართ. ღვინის ტურისტები, ღვინოსთან დამოკიდებულების მიხედვით რამდენიმე ტიპად იყოფიან: შემთხვევითი – მათ საბაზისო ცოდნა აქვთ ღვინოზე, მეურნეობაში მხოლოდ რეკლამის ნახვის შემდგომ ან ვინმეს რჩევით

ხვდებიან და ღვინოს, ძირითადად, განწყობის მიხედვით იძენენ. დაინტერესებულები – ისინი ღვინის მეურნეობებს უბრალოდ ტურისტული მარშრუტის ნაწილად თვლიან, ცოდნა კი პირველი ტიპის ტურისტებზე შედარებით მეტი აქვთ. ღვინოს იმპულსურად ან პროფესიონალთა რჩევის გათვალისწინებით ყიდულობენ. ენთუზიასტები – ეს ტურისტების ის ტიპია, რომლებიც ამ საქმით არიან გატაცებულნი. მათთვის ღვინის საწარმოში სტუმრობა რეგიონში ვიზიტის მთავარი მიზანია. ისინი ყიდულობენ იშვიათ ღვინოებს, ისეთებს რომლებსაც სხვაგან ვერსად შეიძენენ, გარდა კონკრეტული მეურნეობისა.

ღვინის მარნების განვითარებისთვის აუცილებელია, რომ სტრატეგიები შეესაბამებოდეს გარემოს დაცვით, ეკონომიკურ და სოციალურ მიზნებს, ასევე, ყურადღებით უნდა იქნას განხილული ღვინის ტურისტული საქმიანობის მდგრადობა. შესაბამისად, ღვინის ტურიზმი მარნების კუთხით უნდა იყოს, ღვინის ბიზნეს სტრატეგიის დაგეგმვის პროცესის მნიშვნელოვანი კომპონენტი.

ეჭვგარეშეა, რომ კულტურული ღვინის მარნების ხელმისაწვდომობა ხელს შეუწყობს ღვინის ტურიზმის განვითარებას. ღვინის ტურიზმის სტრატეგიის შემუშავებისას ღვინის მარნები, რომლებიც დაფუძნებულია მძლავრი კულტურული ფონის მქონე ადგილებში, მნიშვნელოვნად დაწინაურდებიან კონკურენტული რესურსებით. იგივე ეხება ღვინის მარნებს, რომლებიც დაფუძნებულია ისეთ ადგილებში, სადაც ადვილია სტაბილური ურთიერთობების დამყარება ადგილობრივ დაინტერესებულ მხარეებთან, რომლებიც ოპონირებენ ღვინის ბიზნესში. ხოლო თავად ღვინის მარნების სტრუქტურა განსაზღვრავს ღვინის ტურიზმის როლს და განვითარებას კონკრეტულ კონტექსტში.

ღვინის მარნების განსავითარებლად აუცილებელია უფრო მეტი კომუნიკაცია ტურისტებთან და მიზნობრივ ბაზრებთან, რადგან ღვინის ტურიზმით შესაძლებელია დაინტერესდეს სხვადასხვა სეგმენტი და ეს სეგმენტები სწორად უნდა იყოს განსაზღვრული. ასევე მნიშვნელოვანია ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება, როგორც ცალკეული რეგიონებში, ასევე კერძო საოჯახო მარნებში. მნიშვნელოვანია მცირე მეწარმეების წახალისება - დღეს არსებულ ტურისტულ ბაზარს თუ გადავხედავთ ჩანს, რომ მსხვილი ღვინის კომპანიები ცდილობენ თავადვე შეიძინონ ვენახები, განავითარონ მეურნეობა, ჰქონდეთ განთავსების საშუალება და ამასთანავე ტურისტებს სრულად შესთავაზონ მომსახურება ყველა პაკეტის გათვალისწინებით, რაც მეორე მხრივ უარყოფითად აისახება მცირე მეწარმეებზე.

Importance of wine cellars in tourism

Mariam Doghonadze

Georgian National University SEU

Abstract

Wine production is one of the most important agricultural activities in the world. One of the most important tools of wine sales, marketing and communication in tourism are: wine cellars, wineries, tasting rooms, as well as wine exhibition halls.

The number of wine cellars in Georgia is increasing. If ten years ago this number was about 100, today it has almost doubled and is more than 1000, most of them are small type wineries. The demand for wine

tourism is also constantly increasing, but at the same time wine tourists are becoming more demanding about the elements of the wine industry and the variety of wineries. Wine tourists are divided into several types according to their attitude to wine: Casual - they have basic knowledge about wine, they come across the farm only after seeing an advertisement or on someone's advice, and they buy wine mainly based on their mood. Those interested - they consider wine farms as part of the tourist route, and they have more knowledge than the first type of tourists. Wine is bought impulsively or on the advice of professionals. Enthusiasts are the type of tourists who are passionate about this business. For them, visiting a wine factory is the main purpose of a visit to the region. They buy rare wines, which cannot be bought anywhere else, except from a specific farm.

For the development of wine cellars, it is necessary that the strategies are in line with the environmental, economic and social goals, and the sustainability of the wine tourism activity should be carefully considered. Therefore, wine tourism in terms of wineries should be an important component of the wine business strategy planning process.

There is no doubt that the availability of cultural wine cellars will contribute to the development of wine tourism. When developing a wine tourism strategy, wineries based in areas with a strong cultural background will have a significant advantage with competitive resources. The same is true for wineries based in areas where it is easy to build stable relationships with local stakeholders who compete in the wine business. And the structure of wine cellars itself determines the role and development of wine tourism in a specific context.

In order to develop wine cellars, it is necessary to communicate more with tourists and target markets, because different segments can be interested in wine tourism, and these segments must be correctly defined. It is also important to organize the infrastructure, both in individual regions and in private family wineries. It is important to encourage small entrepreneurs - if we look at the tourism market today, it can be seen that large wine companies are trying to buy vineyards themselves, develop farming, have accommodation facilities and at the same time offer full services to tourists, taking into account all packages, which on the other hand has a negative impact on small entrepreneurs.

ღვინის ტურიზმის ჩამოყალიბების ისტორია და განვითარების პერსპექტივები საქართველოში

მარინე ხაჭიპერაძე,
ლელა ფალელაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ღვინის ტურიზმის ისტორია მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრიდან იწყება, როდესაც ვიზიტორების მიერ ადგილობრივი მოსახლეობის ვენახების მონახულება მოგზაურობის ნაწილად იქცა. მეცხრამეტე საუკუნის ბოლოს კი ღვინო გახდა მიმზიდველი ფაქტორი და მისი ფესვები დღესაც აქტიურად აგრძელებს განვითარებას. საქართველო არის ქვეყანა, რომელსაც გააჩნია დიდი ტურისტული პოტენციალი რომელიც საშუალებას იძლევა, რომ ღვინის ტურიზმი იყოს ერთ-ერთი პოპულარული და მოთხოვნადი მიმართულება. ღვინის ტურიზმი

საქართველოში ყოველდღიურად ვითარდება და ფეხს იკიდებს მსოფლიოს გარშემო. კახეთის რეგიონის ღვინის ტურიზმის პოტენციალის გაზრდამ ხელი შეუწყო რეგიონში ტურისტული ნაკადების ზრდას. ღვინის ტურიზმი არამარტო საქართველოში, არამედ მსოფლიოშიც აქტუალურია. ღვინის წარმოება და განვითარება შესაძლებელია სხვადასხვა რეგიონებშიც და მისი განვითარებისათვის საჭიროა ამ რეგიონების ტურისტული პოტენციალის შესწავლა. ჩვენი მიზანია, რომ განვიხილოთ ღვინის ჩამოყალიბების მსოფლიო ისტორია, მისი გავრცელების ძირითადი არეალი და ღვინის ტურიზმის განვითარების პერსპექტივები საქართველოში.

ღვინის ტურიზმი შეიძლება დაკავშირებული იყოს, როგორც ადამიანის ცხოვრების სტილთან, ასევე მოგზაურობასთან. ღვინის ტურიზმის გაძლიერება მხოლოდ და მხოლოდ ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობით არის შესაძლებელი, იმისთვის რომ მოხდეს ტურიზმისაგან მაქსიმალური სარგებლის მიღება. აუცილებელია ყველამ გაიგოს და იცოდეს ტურიზმის მნიშვნელობა. ღვინის ტურიზმი არ არის მხოლოდ შესაძლებლობა მეღვინეებისათვის, რომ გაზარდონ თავიანთი შემოსავალი, არამედ ეს არის ხედვა სოფლისა და კულტურის ტურიზმისადმი.

საკვანძო სიტყვები: ღვინის ტურიზმი, ტურისტული პოტენციალი, ღვინო, ღვინის ტურიზმის ისტორია, საქართველო და ღვინის ტურიზმი, ღვინის წარმოება.

History of the formation of wine tourism and development prospects in Georgia

Marine khatciperadze,

Lela palelashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The history of wine tourism dates back to the second half of the nineteenth century when visiting the vineyards of residents became part of the trip. At the end of the nineteenth century, wine became an attractive factor, and its roots continue to actively develop today. Georgia is a country with great tourist potential, which allows wine tourism to be one of the popular and sought-after destinations. Wine tourism in Georgia is developing every day and is spreading around the world. Increasing the potential of wine tourism in the Kakheti region contributed to the growth of tourist flows in the region. Wine tourism is relevant not only in Georgia but also in the world. Production and development of wine are possible in different regions, and for its development, it is necessary to study the tourism potential of these regions. Our goal is to discuss the world history of the formation of wine, the main area of its distribution, and the prospects for the development of wine tourism in Georgia.

Wine tourism can be related to both lifestyle and travel. Strengthening of wine tourism is possible only with the involvement of the local population, to get the maximum benefit from tourism, everyone must understand and know the importance of tourism. Wine tourism is not only an opportunity for winemakers to increase their income, but it is also a vision for rural and cultural tourism.

Keywords: wine tourism, Tourism potential, wine, History of wine tourism, Georgia and wine tourism wine production.

ეროვნული კულტურის გავლენა ორგანიზაციულ კულტურაზე

საბა გაბელია

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ტექნოლოგიების ზრდისა და გლობალიზაციის გამო, სამყარო ერთგვარად ერთიანი გახდა, მაგრამ ეს არ შეიძლება იყოს განმაზოგადებელი ფაქტორი იმისა, რომ მსოფლიოს კულტურები ერთმანეთს ემთხვევა. ყველა ქვეყანას აქვს სხვა ქვეყნისგან განსხვავებული ინდექსი. ეს ინდექსები განსაზღვრავს კულტურას ქვეყნების კომპანიებში. კომპანიას შეუძლია გააჩნდეს საკუთარი კულტურა, რომელიც განსხვავდება ეროვნული კულტურისგან. მიუხედავად იმისა, რომ შეიძლება არსებობდეს განსხვავება ქვეყნის კულტურასა და ორგანიზაციის კულტურას შორის, ქვეყნის კულტურის გავლენა აუცილებლად შეიმჩნევა ორგანიზაციის კულტურის რომელიმე განზომილებაში. ორგანიზაციული კულტურა გავლენას ახდენს იმაზე, თუ როგორ წარმართავს ორგანიზაცია ბიზნესს და ეპყრობა თავის თანამშრომლებს, მომხმარებლებს და ფართო საზოგადოებას; საბოლოო ჯამში არსებობს განსხვავებები ზოგიერთ განზომილებაში, მაგრამ მაინც ეროვნული კულტურა ახდენს გავლენას ორგანიზაციის კულტურაზე. გავლენა უფრო ფართოდ ჩანს მრავალეროვნული ორგანიზაციების შემთხვევაში. ორგანიზაციას შეუძლია ეს განსხვავებები ეფექტურად გამოიყენოს ორგანიზაციის მიზნების მისაღწევად. თუ ორგანიზაცია არ ითვალისწინებს ამ განსხვავებებს, განსაკუთრებით პოლიტიკის ფორმულირებაში, აღნიშნულმა შეიძლება გამოიწვიოს პრობლემები ორგანიზაციაში.

საკვანძო სიტყვები: ორგანიზაციული კულტურა, ეროვნული კულტურა, ღირებულებების ნაკრები, წესები

Influence of national culture on organizational culture

Saba Gabelia

Georgian National University SEU

Abstract

Due to the growth of technology and globalization, the world has become somewhat unified, but this cannot be a generalizing factor that the cultures of the world coincide with each other. Every country has a different index from other countries. These indexes determine the culture in the companies of the countries. A company can have its own culture that differs from the national culture. Although there may be a difference between a country's culture and an organization's culture, the influence of a country's culture is seen in some dimensions of an organization's culture. Organizational culture affects how an organization conducts business and treats its employees, customers, and the general public; ultimately, there are differences in some dimensions, but still, national culture influences the culture of the organization. The influence is more widespread in the case of multinational organizations. The organization can effectively use these differences to achieve the goals of the organization. If the organization does not take into account the three differences, especially in the formulation of the policy, it can cause problems in the organization.

Keywords: organizational culture, national culture, set of values, rules

ციფრული ეკონომიკა თანამედროვე სამყაროში

ინოლა ღონღაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

თანამედროვე სამყაროში გარდაუვალი მოვლენაა ტრანსფორმაციული ცვლა ციფრული ეკონომიკისკენ, სადაც ეკონომიკური საქმიანობა სულ უფრო მეტად არის დამოკიდებული ციფრულ ტექნოლოგიებზე. 21-ე საუკუნის პირველ ათწლეულში დაიწყო ციფრული ეკონომიკის ახალი ტალღა, რამაც განსაზღვრა კომპანიების ფუნქციონირების სპეციფიკაცია გლობალური კონკურენციის პირობებში. საინტერესოა, როგორ გავლენას ახდენს ციფრული ეკონომიკა რიგით ადამიანებზე?! სტატიაში განვიხილავ ციფრული ეკონომიკის გავლენას ინდუსტრიებზე, დასაქმებასა და გლობალურ კავშირზე, ასევე შევხები სხვადასხვა ციფრულ პლატფორმებს, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ციფრული ეკონომიკის განვითარებაში. ასევე შევხები მსოფლიოში მოწინავე ტექნოლოგიურ კომპანიებს, რომლებიც მნიშვნელოვან პროდუქტებს ქმნის მსოფლიოს მასშტაბით. მიმოვიხილავ საქართველოში საინფორმაციო-საკომუნიკაციო სექტორის კომპანიების თანამედროვე გამოწვევებს, მათი შემოსავლების ზრდის წლიურ ტემპს და მარკეტინგული ინოვაციების პროცენტულ გადანაწილებას მარკეტინგულ არხებში.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული ეკონომიკა, ციფრული პლატფორმები.

Digital economy in the modern world

Inola Ghonghadze

Georgian National University SEU

Abstract

In the modern world, a transformational shift towards a digital economy is inevitable, where economic activity is increasingly dependent on digital technologies. In the first decade of the 21st century, a new wave of the digital economy began, which determined the specification of how companies operate in the face of global competition. It is interesting how the digital economy affects ordinary people?! In the article, I will discuss the impact of the digital economy on industries, employment and global connectivity, as well as touch on the various digital platforms that play an important role in the development of the digital economy. I will also touch on the world's leading technology companies that create important products around the world. I will review the modern challenges of the information and communication sector companies in Georgia, the annual growth rate of their revenues and the percentage distribution of marketing innovations in marketing channels.

Keywords: digital economy, digital platforms.

სოციალური მედიის გავლენა საზოგადოებაზე

ელენე ბარბაკაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

21-ე საუკუნე ახალი მედიის საუკუნეა, რომელშიც, უმთავრესად, ბლოგები, სოციალური ქსელები, ონლაინ ენციკლოპედიები, სხვადასხვა სახის ფორუმი და ყველა ის ინტერნეტ-რესურსი იგულისხმება, რომელიც მომხმარებელთა მაქსიმალურ ჩართულობას და ინტერაქციას უზრუნველყოფს.

XXI საუკუნის დასაწყისის ბოლო ათწლეულში ძალზედ პოპულარული და გამოყენებადი გახდა სოციალური მედიით სარგებლობა. შეიცვალა საშუალებები, ხოლო მიზნები და ამოცანები, იგივე დარჩა. სოციალურმა მედიამ თავისი არსებობა დაიწყო XXI საუკუნეში აშშ - ში, და მას აქეთ ვითარდება გეომეტრიული პროგრესიით. 2012 წლის მონაცემებით, სოციალური მედიის მომხმარებელმა შეადგინა დაახლოებით ორ მილიარდზე მეტი, პლანეტის მთლიანი მოსახლეობის თითქმის მესამედი.

ასევე უნდა ითქვას, რომ საკითხი ბოლომდე შესწავლილი არ არის, ჯერ არ ჩატარებულა საკმარისი კვლევები და მის შესახებ ერთიანი ჩამოყალიბებული აზრი არ არსებობს, შესაბამისად სოციალური მედიის დეფინიციაც ზოგად ხასიათს ატარებს. მაგალითად, საკონსულტაციო ფირმა Burstion – Marsteller - ის სოციალურ მედიას განმარტავს: „ეს არის გადართვა, სადაც ადამიანები აკეთებენ ახალ აღმოჩენებს, კითხულობენ და უზიარებენ ერთმანეთს ახალ ამბებს, ინფორმაციასა და კონტენტებს. სწორედ აღნიშნული საკითხებია განხილული წინამდებარე საკონფერენციო მოხსენებაში.

საკვანძო სიტყვები: სოციალური მედია, სოციალური ქსელი, ონლაინ სივრცე, მენტალური პრობლემა, დეპრესიის რისკი.

The impact of social media on society

Elene Barbakadze

Georgian National University SEU

Abstract

The 21st century is the age of new media, which primarily means blogs, social networks, online encyclopedias, various types of forums and all Internet resources that provide maximum user involvement and interaction.

In the last decade of the beginning of the XXI century, the use of social media became very popular and useful. The means have changed, while the goals and objectives have remained the same. Social media began its existence in the XXI century in the USA, and it is developing here with geometric progression. As of 2012, there were more than two billion social media users, almost a third of the planet's total population.

It should also be said that the issue has not been studied to the end, not enough studies have been conducted yet and there is no unified opinion about it, therefore the definition of social media is general. For example, consulting firm Burston-Marsteller explains social media: “It is a switch where people make new discoveries, read and share news, information and content with each other. These issues are discussed in the present conference report.

Keywords: social media, social network, online space, mental problem, risk of depression.

გაცვლითი კურსის დინამიკა და მისი გავლენა ინფლაციაზე

მარიამი გულიტაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნებისმიერი ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადობის აღმნიშვნელი ერთ-ერთი ინსტრუმენტია გაცვლითი კურსის დინამიკა, რომელიც ასევე დიდ გავლენას ახდენს ინფლაციაზე. გაცვლითი კურსის დინამიკასა და ინფლაციას შორის რთული კავშირია, ეს სწავლობს მრავალმხრივ არხებს, რომელთა მეშვეობითაც ვალუტის მოძრაობა გავლენას ახდენს ფასების დონეზე.

გლობალიზებული ეკონომიკის ეპოქაში, იმის გაგება, თუ როგორ გადასცემს გაცვლითი კურსის რყევები ინფლაციურ ზეწოლას, გახდა უმნიშვნელოვანესი პოლიტიკოსებისთვის, ეკონომისტებისთვის, ბიზნესისტების და ინვესტორებისთვის. კონფერენციაზე განხილული იქნება გაცვლითი კურსის მოლოდინების, მონეტარული პოლიტიკისა და გლობალური ეკონომიკური კავშირების როლი ინფლაციის დინამიკის ფორმირებაში.

გაცვლითი კურსის დინამიკის გავლენის თეორიულ-პრაქტიკული გაანალიზებით ეს კვლევა მისწრაფვის უზრუნველყოს დროული და შესაბამისი სახელმძღვანელო მათთვის, ვინც ებრძვის ეკონომიკური სტაბილურობის მართვის გამოწვევებს და ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებას, დინამიურად ცვალებად გლობალურ ლანდშაფტში.

Exchange rate dynamics and its impact on inflation

Mariami Gulitashvili

Georgian National University SEU

Abstract

One of the tools to indicate the stability of the economy of any country is the dynamics of the exchange rate, which also has a great impact on inflation. The relationship between exchange rate dynamics and inflation is complex, it studies the multiple channels through which currency movements affect price levels.

In an era of globalized economies, understanding how exchange rate fluctuations transmit inflationary pressures has become crucial for policymakers, economists, businesses, and investors. The conference

will discuss the role of exchange rate expectations, monetary policy and global economic connections in the formation of inflation dynamics.

Through a theoretical-practical analysis of the impact of exchange rate dynamics, this study aims to provide timely and relevant guidance for those grappling with the challenges of managing economic stability and making informed decisions in a dynamically changing global landscape.

უნიკალური მუზეუმების კულტურულ-ტურისტული თავისებურებები ჭიათურის მუნიციპალიტეტში

მარიამ კუპრაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მუზეუმები საკმაოდ მნიშვნელოვანი დაწესებულებაა, როგორც დამოუკიდებლად, თავისი არსის და ფუნქციების გათვალისწინებით, ასევე ის მნიშვნელოვანი ნაწილია ტურიზმის განვითარებაში. ამიტომ საჭიროა სწორად მოხდეს მისი როლის გააზრება და წარმოჩენა. მუზეუმების როლი ყელა ქვეყანაში განსხვავებული და ინდივიდუალურია, რაც დამოკიდებულია ქვეყნის კულტურულ მემკვიდრეობაზე. სწორედ ამიტომ საქართველო მდიდარია მუზეუმების რაოდენობითა და მათი მონაწილეობით ტურიზმში. რა თქმა უნდა საქართველოს ყველა კუთხეს თავისი მემკვიდრეობა აქვს და ამით გამორჩეულია იმერეთიც კერძოდ ჭიათურის მუნიციპალიტეტი.

სწორედ ჭიათურაში მდებარეობდა საქართველოში პირველი ჩოგბურთის კორტი, რომლის ადგილას 2022 წელს გაიხსნა ღია მუზეუმი. მუზეუმ-კორტის ტერიტორიაზე წარმოდგენილია სიმბოლური მხატვრობა, სხვადასხვა სახის საინფორმაციო კედელი, რომელზეც დატანილია კორტის ისტორია, ასევე, მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ჭიათურაში მოღვაწე ჩოგბურთელის იან ჰომერის შესახებ. აღსანიშნავია, რომ მუზეუმ-კორტის მოწყობის მიზნით, ჭიათურის მუნიციპალიტეტის მერიამ კონკურსის წესით შეარჩია დიზაინი.

ჭიათურა ცნობილია როგორც მანგანუმის საბადო, ამიტომ ჭიათურაში მოწყობილია მალარობები და სწორედ ამ კონცეფციით შეიქმნა მუზეუმ-მალარო. ამ მუზეუმში წარმოდგენილია მადნის მომზადება-გადამუშავების მეთოდები და ტექნოლოგიები, განვითარების ეტაპები. დამთვალიერებელს სპეციალური მატარებლითაც ექნება შესაძლებლობა აღმოჩნდეს გვირაბში, საიდანაც სხვადასხვა სივრცესა და საგამოფენო დარბაზში გადაინაცვლებს.

როდესაც ვსაუბრობთ მუზეუმებსა და ისტორიულ მემკვიდრეობაზე აუცილებლად უნდა ვახსენოთ კაცხის სვეტი რომელიც ჭიათურის სიმბოლოა. კაცხის სვეტზე, რომლის სიმაღლე 40 მეტრია, აგებულია პაწაწინა მონასტერი სადაც ერთადერთი განდევნილი ბერი ცხოვრობს. აქ არის 131 საფეხურიანი კიბე, რომელიც განდევნილს თითქოს ზეცისკენ მიუძღვება. რაც შეეხება ხედებს, ნამდვილად თვალწარმტაცია. ხედზე ვხედავთ როგორ უერთდება ხმელეთი ზეცას. კაცხის სვეტის კომპლექსი მოიცავს რამდენიმე ნაგებობას: სვეტის ეკლესია კრიპტით, სენაკები, მარანი, გალავანი, სვეტის ძირას არსებული სვიმონ მესვეტის სახელობის ეკლესია, გალავნის ნაშთი, სამრეკლო.

ჭიათურა ბაგირგზების ქალაქია. არსად ისე არ არის დაქსელილი ზეცა ბაგირგზებით როგორც მანგანუმის ქალაქში. პირველი სამგზავრო ბაგირგზა ჭიათურაში 1900 წელს აიგო, პირველი სამგზავრო ბაგირგზა- 1988 წელს. უნიკალურია ქალაქის ცენტრში აგებული სამმხრივი მოძრაობის სამგზავრო ბაგირგზა, რომელიც აკავშირებს ქალაქის ცენტრს ტერასებად გაშენებულ განაპირა ქუჩებთან. საბაგირო გზების რაოდენობა ჭიათურის შემოგარენში ორ ათეულზე მეტია, რაც ერთ-ერთი მაღალი მაჩვენებელია მსოფლიოში. ეს სისტემა იმდენად უნიკალურია რომ აქვს რეალური პოტენციალი სამომავლოდ გადაიქცეს სამუზეუმო ექსპონატად.

Cultural tourism features of unique museums in Chiaturi municipality

Mariam Kuprashvili

Georgian National University SEU

Abstract

Museums are quite important institutions, both independently, taking into account their essence and functions, as well as they are an important part of the development of tourism. Therefore, it is necessary to correctly understand and present its role. The role of museums in every country is different and individual, depending on the cultural heritage of the country. That is why Georgia is rich in the number of museums and their participation in tourism. Of course, every corner of Georgia has its own heritage, and Imereti, in particular, Chiaturi municipality is distinguished by this.

It was in Chiatura that the first tennis court in Georgia was located, in the place of which an open museum was opened in 2022. On the territory of the museum-court, there are symbolic paintings, various types of information wall, on which the history of the court is written, as well as important information about tennis player Ian Homer, who worked in Chiatura. It should be noted that in order to arrange Mjuzeum-court, the Mayor of Chiaturi Municipality selected the design through a competition.

Chiatura is known as a manganese deposit, therefore mines are arranged in Chiatura, and it was with this concept that the museum-mine was created. This museum presents ore preparation and processing methods and technologies, stages of development. The visitor will have the opportunity to find himself in the tunnel with a special train, from where he will move to different spaces and exhibition halls.

When we talk about museums and historical heritage, we must mention the Katsakhi column, which is a symbol of Chiaturi. A tiny monastery is built on the Katsakh pillar, which is 40 meters high, where the only recluse monk lives. There is a 131-step staircase, which seems to lead the recluse to heaven. As for the views, they are truly breathtaking. On the view, we see how the earth joins the sky. The Katsakhi column complex includes several buildings: the church of the column with a crypt, senaks, a cellar, a wall, the Svimon Mesvet church at the base of the column, the remains of the wall, a bell tower.

Chiatura is the city of Bagirzeb. Nowhere is the sky more laced with ropes than in Manganium City. The first passenger cable car was built in Chiatura in 1900, the first passenger cable car was built in 1988. The three-way passenger cable car built in the city center is unique, connecting the city center with the terraced side streets. The number of cable cars in the surroundings of Chiaturi is more than two, which is one of the highest indicators in the world. This system is so unique that it has real potential to become a three-dimensional exhibit in the future.

საქართველოს მონეტარული პოლიტიკა

მარიამ გოგატიშვილი,

მარიამ წაქაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ეროვნული ბანკის მთავარი მანდატი ფასების სტაბილურობის უზრუნველყოფაა. ამ მიზნის მისაღწევად საქართველოს ეროვნული ბანკი მონეტარულ პოლიტიკას წარმართავს. მონეტარული პოლიტიკა წარმოადგენს სახელმწიფოს მხრიდან ეკონომიკურ პროცესებზე ზემოქმედების ინსტრუმენტთა ერთობლიობას, რომლის მიზანია დაბალი, სტაბილური ინფლაციის უზრუნველყოფა. ზომიერი და პროგნოზირებადი ინფლაცია მნიშვნელოვანი ფაქტორია ეკონომიკური ზრდისთვის. საქართველოს ეროვნული ბანკი მონეტარულ პოლიტიკას ინფლაციის თარგეთირების რეჟიმით ახორციელებს. ამ რეჟიმის ფარგლებში, ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი წინასწარ განისაზღვრება. მონეტარული პოლიტიკის მთავარი ინსტრუმენტი მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთია (რეფინანსირების განაკვეთი). მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის ცვლილება საპროცენტო განაკვეთის, საკრედიტო, მოლოდინებისა და გაცვლითი კურსის არხით აისახება ეკონომიკაზე. მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთზე გადაწყვეტილება ეკონომიკის მიმდინარე მდგომარეობის ანალიზსა და მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს ეყრდნობა.

მოცემულ ნაშრომში განხილულია თუ რას ნიშნავს მონეტარული პოლიტიკა. აღწერილია ასევე თუ რა არის საქართველოს მონეტარული პოლიტიკის მიზანი. ასევე გადმოცემულია მონეტარული პოლიტიკის ძირითადი სტრატეგიები და მიმართულება.

ნაშრომის გაცნობის შედეგად მკითხველი მიიღებს ინფორმაციას საქართველოს მონეტარული პოლიტიკის შესახებ, თუ როგორ აკონტროლებს ეროვნული ბანკი მას და რა სტრატეგიებს ისახავს.

საკვანძო სიტყვები: მონეტარული პოლიტიკა, ინფლაცია, რეფინანსირების განაკვეთი.

Monetary policy of Georgia

Mariam Gogatishvili,

Mariam Tsakadze

Georgian National University SEU

Abstract

The main mandate of the National Bank is to ensure price stability. To achieve this goal, the National Bank of Georgia conducts monetary policy. Monetary policy is a set of instruments of influence on economic processes by the state, the purpose of which is to ensure low, stable inflation. Moderate and predictable inflation is an important factor for economic growth. The National Bank of Georgia implements its monetary policy with inflation targeting. Within this framework, the target rate of

inflation is determined in advance. The main instrument of monetary policy is the monetary policy rate (refinancing rate). A change in monetary policy rate affects the economy through the channel of interest rate, credit, expectations and exchange rate. The decision on the monetary policy rate is based on the analysis of the current state of the economy and macroeconomic forecasts.

So, this paper discusses what monetary policy means. It is also presents what is the goal of the monetary policy of Georgia. At the same time, we will get the information about the main strategies and direction of the monetary policy in Georgia.

As a result of getting acquainted with the work, the reader will get information about the monetary policy of Georgia, how the National Bank controls it and what strategies it pursues.

Keywords: Monetary policy, Inflation, Refinancing rate.

დროის ეფექტურად მართვის პრობლემები

მარი გაბიტაშვილი,

მარიამ ლაბაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ჩვენს საკონფერენციო მოხსენებაში განხილულია დროის მენეჯმენტის აქტუალური საკითხები. პირადი დროის რესურსის ეფექტიანად მართვა, მისი რაციონალური ორგანიზება არც თუ ისე დიდი ხანია მეცნიერთა და მკვლევართა ინტერესის სფეროშია, თუმცა უკვე არაერთი ნაშრომი მიემდგნა აღნიშნული საკითხების შესწავლასა და განხილვას. თუმცა ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ დღემდე არ არსებობს მისი შესწავლის „უნიფიცირებული“ მიდგომა/მეთოდიკა.

არის გარკვეული კატეგორია ადამიანების, რომლებიც აფიქსირებენ პოზიციას, რომ დრო უნდა დაიგეგმოს, გარკვეული ნაწილი კი ფიქრობს, რომ ცხოვრებისეული სიტუაციები ისე სწრაფად იცვლება, იმდენად დინამიურია, რომ დროის დაგეგმვას აზრი არა აქვს. მათივე არგუმენტებით ადამიანები თავიანთი ფსიქოლოგიური/ფიზიოლოგიური თუ სხვა თვისებებით ისე განსხვავდებიან ერთმანეთისგან, რომ მათ დროის მართვის ერთნაირი გეგმა ფაქტობრივად შეუძლებელია შევიმუშაოთ.

წინამდებარე კვლევაში ვეცადეთ შეგვესწავლა და გაგვეანალიზებინა სხვადასხვა შეხედულებები საკვლევი თემის გარშემო, გადმოგვეცა მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები.

მსგავსი კატეგორიის ნაშრომებისათვის დამახასიათებელი კვლევის არსებული მოდელებიდან გამოვიყენეთ რაოდენობრივი მეთოდი. გავაკეთეთ დახურული კითხვები, ჩვენი ძირითადი ფოკუს ჯგუფი იყო სტუდენტები, თუმცა კვლევის პროცესში ვეცადეთ სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფებიც მოგვეცვა, რათა დაგვედგინა რამდენად მართებულია აზრი, რომელიც საზოგადოებაში გავრცელებულია რომ „ახალგაზრდა თაობა საკუთარ დროს არც თუ ისე ეფექტურად იყენებს“.

ჩვენს ხელთ არსებული უცხოურ ენოვანი და ქართულენოვანი ლიტერატურის, არსებული მეორადი ინფორმაციის, ჩატარებული კვლევის შედეგად მიღებული სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე გამოვიყენეთ სინთეზისა და ანალიზის, ასევე ექსტრაპოლაციის მეთოდები და გავაკეთეთ არგუმენტირებული დასკვნები და წინადადებები.

რა თქმა უნდა, კვლევის ავტორებს არ გვაქვს პრეტენზია, პრობლემის შესწავლის/დამუშავების სრულყოფილებაზე, მეტიც მასში მხოლოდ არც თუ ისე დიდი ფოკუსს ჯგუფი იქნა შერჩეული და, როგორც ასაკობრივად ასევე რაოდენობრივად, თუმცა ვფიქრობთ აუდიტორია აუცილებლად დაინტერესდება დროის ეფექტური მართვის პრობლემატიკით, რადგან ადამიანთა ყოველდღიურ ცხოვრებაში არც თუ ისე იშვიათად გვხვდება შემთხვევები, როდესაც შესაძლებელია კიდევ მეტად ეფექტიანად გამოვიყენოთ ჩვენი დროის რესურსი.

საკვანძო სიტყვები: დროის მენეჯმენტი, დროის ეფექტური მართვა, თვითრეალიზაცია, სოციალური ქსელი.

Problems of effective time management

Mari Gabitashvili,

Mariam Labadze

Georgian National University SEU

Abstract

Current issues of time management are discussed in our conference report. Effective management of personal time resource, its rational organization has not been in the field of interest of scientists and researchers for a long time, although many works have already been devoted to the study and discussion of the mentioned issues. However, it should also be noted that until now there is no "unified" approach/methodology for its study.

There is a certain category of people who take the position that time should be planned, and a certain part thinks that life situations change so quickly, are so dynamic, that planning time does not make sense. According to their own arguments, people are so different from each other in their psychological/physiological or other qualities that it is practically impossible to develop the same time management plan for them.

In the present study, we tried to study and analyze different views on the research topic, to convey their advantages and disadvantages.

We used the quantitative method from the existing research models typical for works of a similar category. We made closed questions, our main focus group was students, however, in the research process we tried to include different age groups in order to determine how valid the opinion that is spread in society that "the young generation does not use their time very efficiently".

Based on the available foreign and Georgian literature, existing secondary information, statistical data obtained as a result of the conducted research, we used the methods of synthesis and analysis, as well as extrapolation and made reasoned conclusions and proposals.

Of course, the authors of the study have no complaints about the desire to study/solve the problem, moreover, only a not very large focus group was selected and, both in terms of age and quantity, however, we think that the audience will definitely be interested in the problem of effective time management, because in people's everyday life There are so few cases when it is possible to use our time resources more efficiently. Keywords: time management, effective time management, self-realization, social network

Keywords: time management, effective time management, self-realization, social network.

Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth in Developed and Developing Countries

Fatemeh Mokhtarnezhad

Georgian National University SEU

Abstract

In recent times, statespersons of developing nations have arrived at a conclusive realization, acknowledging the indispensability of FDI as a catalyst for stimulating economic growth. It is fervently argued that FDI serves as a harbinger of job creation, impetus for technological advancement within host countries, and a salve for enhancing the broader economic fabric of the nation.

Developing countries are characterized by their distinct attributes, challenges, and untapped potential for economic advancement. Among these characteristics are low levels of economic development and income for the populace, coupled with a heavy reliance on the exportation of raw materials. Furthermore, the uneven development across various sectors of the economy is a prevalent feature. Developing nations encounter formidable impediments, including restricted entry to financial capital and credit facilities, insufficient infrastructure development, particularly in remote and rural regions, and a scarcity of human capital, manifested through inadequate educational provisions and constrained healthcare accessibility. Consequently, the primary challenges faced by developing countries revolve around poverty and inequality, which curtail economic growth and social progress. These challenges, in turn, impede the productivity and competitiveness of developing nations

Answering the question why developed countries are usually attractive destinations for foreign investment, it is worth mentioning first the stable political and economic environment inherent in developed countries, which provide predictability and reliability for business. The legal system protects the rights of investors, enforces contracts, and guarantees a level of legality. In addition, developed countries have developed infrastructure, including transport networks, communications, energy systems and other key elements, which naturally facilitates business activities, ensuring efficiency and attracting investors. Developed countries possess a treasure trove of highly educated and skilled workforce, luring in top-tier professionals and fostering remarkable productivity.

სოციალური მეცნიერებები

სახელმწიფოს ლიდერი

ედგარ გევორქიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომი ეხება იმას, თუ რა მნიშვნელობა ენიჭება ქვეყნის სათავეში ნამდვილი ლიდერის არსებობას. ეგვიპტის პრეზიდენტ ანვარ ალ-სადათის მაგალითზე განვიხილავ ლიდერის პიროვნულ თვისებებს, როგორებიცაა, მაგალითად: მიუკერძოებლობა, გონი, მოთმინება, საუკეთესოსკენ სწრაფვა, სამართლიანობა და ასე და ასე შემდეგ. ასეთი სახელმწიფო მოღვაწე საზოგადოებაში სარგებლობს დიდი ნდობით, პატივისცემითა და სიყვარულით. ამის მიუხედავად, ტერმინი „სახელმწიფო მოღვაწე“ ძალიან ბევრი პოლიტიკოსის მიმართ უმართებულოდ იქნა გამოყენებული, რაც ჟანა დ-აკრის შემდეგ ფრაზაში ჩანს: „ყველა სახელმწიფო მოღვაწე პოლიტიკოსია, მაგრამ ყველა პოლიტიკოსი სახელმწიფო მოღვაწე არაა“; ამიტომ ნამდვილი ლიდერის გარდა არსებობენ, მაგალითად, დემაგოგები, რომლებიც ტყუილითა და საკუთარი იდეების თავსმოხვევით ცდილობენ ძალაუფლების მოპოვებას, რისი ნათელი მაგალითიც ადოლფ ჰიტლერი გახლავთ.

მაგრამ თუ პოლიტიკოსი არც დემაგოგია და არც ნამდვილი ლიდერის თვისებებით არის გამორჩეული, მაშინ მას „ჩვეულებრივ პოლიტიკოსად“ მოიხსენიებენ ხოლმე. ჩვეულებრივი პოლიტიკოსები არ ცდილობენ დიდი ძალაუფლების ხელში ჩაგდებას და, უმეტეს შემთხვევაში, არც ცუდი განზრახვები ამოძრავებთ, მაგრამ არც რეფორმების გატარებას, ანუ არც კარგი ცვლილებების მომხრენი არიან.

ჩემს მიერ წარმოდგენილი ნაშრომის მიზანია, საზოგადოებაში ჩამოვაცალიზო ნამდვილი ლიდერის სახე - თუ რა თვისებები უნდა ახასიათებდეს ქვეყნის ლიდერს, ერის სახეს, რის შედეგადაც არჩევნების დროს მოქალაქეს ექნება გააზრებული და გათვითცნობიერებული არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობა საკუთარი ერის კეთილდღეობისთვის.

საკვანძო სიტყვები: ნამდვილი ლიდერის თვისებები, ერის სახე, სახელმწიფო მოღვაწე, დემაგოგი, ჩვეულებრივი პოლიტიკოსი.

The leader of the state

Edgar Gevorkyan

Georgian National University SEU

Abstract

The paper deals with the significance of having a real leader at the head of the country. On the example of Egyptian President Anwar al-Sadat, I will discuss the personal qualities of a leader, such as: impartiality, reason, patience, striving for the best, justice and so on.

Such a statesman enjoys great trust, respect and love in society. Despite this, the term „statesman“ has been misapplied to many politicians, as can be seen in the following phrase by Jeanne d'Acree: „All statesmen are politicians, but not all politicians are statesmen“;

Therefore, apart from the main leader, there are, for example, demagogues who are trying to gain power by lying and twisting their own ideas, a clear example of which is Adolf Hitler. But if a politician is neither a demagogue nor a true leader, he is often referred to as an "ordinary politician". Ordinary politicians do not seek to seize great power and, in most cases, they are not motivated by bad intentions, but they are not in favor of reforms as well;

The purpose of my presented work is to form the face of a real leader in the society - what qualities should characterize the leader of the country, the face of the nation, as a result of which the citizen will have the opportunity to make a thoughtful and well-informed choice during the elections for the well-being of his nation.

Key words: qualities of a real leader, the face of the nation, statesman, demagogue ordinary politician.

პალესტინის მიმართება იორდანია და ეგვიპტესთან ახალი კონფლიქტის ფონზე

ნანო გელანტია,

გიორგი ლომუაშვილი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ახლო აღმოსავლეთში ბოლო დროს განვითარებულმა მოვლენებმა მიიღო ფართო მასშტაბები, ისრაელსა და ჰამასს შორის დაპირისპირებას ათასობით ადამიანის სიცოცხლე ემსხვერპლა მათ შორის უდანაშაულო ქალების და ბავშვებისა ორივე მხრიდან. საინტერესოა განვიხილოთ ჰამასის მიმართება და ურთიერთობები არაბულ სამყაროს ქვეყნებთან, რომელთაგანაც ჩვენ ყურადღებას გავამახვილებთ მის მეზობელ იორდანია და ეგვიპტეზე. თითქოს ერთი შეხედვით ეს სახელმწიფოები პალესტინის მოკავშირეები და მეგობრები უნდა იყვნენ მათი რელიგიიდან და კულტურიდან გამომდინარე თუმცა ეს ასე არ არის და მათი ურთიერთობები საკმაოდ კომპლექსური და დამაბულიც კი არის. ეს საკითხი აუცილებლად მოითხოვს ისტორიულ რაკურს რადგანაც წარსულში მომხდარი მოვლენების გარეშე მისი გაგება რთულია. ეს სახელმწიფოები ერთ დროს პალესტინის მხარდამჭერებად ითვლებოდნენ და კოალიციურ ომებშიც ისრაელის წინააღმდეგ იღებდნენ მონაწილეობას. დამაბული ურთიერთობები განსაკუთრებით გამოიკვეთა მას შემდეგ რაც ჰამასი თავს დაესხა ისრაელს 2023 წლის ოქტომბერში, რასაც კონფლიქტის გამწვავება მოჰყვა, დღეს უკვე ამ ორმა სახელმწიფომ მკაცრად გააკრიტიკა ჰამასი და პალესტინელი მშვიდობიანი მოსახლეობის შეფარებაზე უარიც კი განაცხადა. აქ უკვე იკვეთება ის საკითხი თუ სად გადის ზღვარი ჰამასსა და პალესტინის სახელმწიფოს შორის, თუ იმას გავითვალისწინებთ, რომ ღაზას სექტორში ჩატარებული არჩევნების შედეგად ჰამასი არის კანონიერი მმართველი პარტია. ამ ნაშრომში იქნება განხილული თუ რატომ მოხდა ეს და რა თავისებურებებით ხასიათდება ამ ორის სახელმწიფოს დამოკიდებულება ჰამასის მიმართ.

საკვანძო სიტყვები: იორდანია, ეგვიპტე, პალესტინა, კონფლიქტი, ომი.

Palestine's relations with Jordan and Egypt amid new conflict

Nano Gelantia,

Giorgi Lomuashvili

Caucasus International University

Abstract

Recent developments in the Middle East have taken on a wide scale, with clashes between Israel and Hamas killing thousands of people, including innocent women and children on both sides. It is interesting to consider Hamas's relations with the Arab world, from which we will focus on its neighbors Jordan and Egypt. It seems that at first glance these countries should be allies and friends of Palestine based on their religion and culture, but this is not the case, and their relations are quite complex and even tense. This issue necessarily requires a historical perspective, because without the events that occurred in the past, it is difficult to understand it. These states were once considered pro-Palestinian and took part in coalition wars against Israel. Strained relations were especially evident after Hamas attacked Israel in October 2023, which led to the aggravation of the conflict, today these two states have strongly criticized Hamas and even refused to shelter Palestinian civilians. The question of where is the line between Hamas and the Palestinian state persists, if we consider that Hamas is the rightful ruling party as a result of the elections held in the Gaza Strip. This paper will discuss why this happened and what are the peculiarities of the attitude of the two states towards Hamas.

Keywords: Jordan, Egypt, Palestine, Conflict, War.

მიგრაციული პროცესები, როგორც დილემა ევროკავშირის გზაზე

მარიამ თავბერიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

საკონფერენციო თემა „ეხება მეტად აქტუალურ და პრობლემურ თემას მიმდინარე პერიოდში ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობისა და სამომავლო სახელმწიფოებრივი განვითარების თვალსაზრისით.

როგორც ვიცით მოსახლეობის მიგრაცია გულისხმობს ადამიანთა გადაადგილებას ამა თუ იმ ტერიტორიის საზღვრებს გარეთ, საცხოვრებელი ადგილის მუდმივად ან დროებით შეცვლის თვალსაზრისით. მისი გამომწვევი მიზეზები შეიძლება იყოს, როგორც პოლიტიკური ისე ეკონომიკური, სოციალ-კულტურული, და სხვა. ძირითადად არსებობს სამი ტიპის მიგრაცია: მუდმივი მიგრაცია, რომელიც დაკავშირებულია საცხოვრებელი ადგილის სამუდამოდ შეცვლასთან. დროებითი მიგრაცია, როდესაც გადასახლება ხდება საკმაოდ ხანგრძლივი დროით და სეზონური, შიდა, გარე, იძულებითი და სხვა სახის მიგრაციები.

მიგრაციული პროცესები დღეს განსაკუთრებულად აქტუალურია, თუმცა მისი, როგორც უმნიშვნელოვანესი სოციალური მოვლენის ჩამოყალიბება, კაცობრიობის არსებობის დასაწყისიდან იღებს სათავეს და მუდმივად ხორციელდებოდა.

საერთაშორისო მიგრაციები გლობალიზაციის ეპოქის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი და განმსაზღვრელი მახასიათებელია. დღეს მილიონობით ადამიანს უწევს საზღვრებს გარეთ მუშაობა, რათა გაიუმჯობესოს, როგორც საკუთარი ასევე ოჯახის წევრების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა. გამონაკლისია არც საქართველოს მოსახლეობა. ეს პრობლემა გასული საუკუნის 90-იან წლებში მოპოვებული დამოუკიდებლობის პირველივე წლებიდან დაიწყო საქართველოში, რომელიც დღესაც უაღრესად მნიშვნელოვანი და აქტუალური რჩება.

საქართველოში მიმდინარე მიგრაციულ პროცესებთან დაკავშირებით შეიძლება განვსაზღვროთ რომ ეს ეხება, როგორც შიდა ასევე საერთაშორისო მიგრაციულ პროცესებს. საქართველოში გასული საუკუნის 90-იანი წლებიდან განვითარებულმა საყოველთაო ეკონომიკურმა და პოლიტიკურმა კრიზისმა მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა სამუშაო ძალის რაოდენობის, ხარისხის და სტრუქტურის ცვლილებაზე. გარდამავალ პერიოდში საქართველოში კრიტიკულ ზღვრამდე დაეცა ცხოვრების დონე რამაც გაზარდა საქართველოდან წამსვლელთა რაოდენობა, ყველაზე დიდი გადინება 1992- 1994 წლებში ფიქსირდება, რაც დაკავშირებული იყო ქვეყნში მიმდინარე პოლიტიკური მოვლენებით (სამოქალაქო ომი, სახელმწიფო გადატრიალება და სხვ.) სამწუხაროდ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდგომ საქართველოს მოსახლეობა მუდმივად კლებას განიცდის, როგორც დემოგრაფიული ასევე მიგრაციული პროცესებით.

1989 წლიდან დღემდე მოსახლეობის რაოდენობა საგრძნობლად 1 687 037 ადამიანით შემცირდა. 25 წლის განმავლობაში მოსახლეობის მასშტაბური შემცირება, განსაკუთრებით იმ ფონზე, რომ იგი ამჟამად განაგრძობს კლებას, ქვეყნისათვის შესაძლოა ზიანის მომტანი იყოს. თანამედროვე პერიოდს რაც შეეხება 2020 წელს დაწყებულმა COVID-19-ის პანდემიამ და მისგან გამოწვეულმა გადაადგილების იძულებითმა შეზღუდვამ ქვეყნებს შორის მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია საერთაშორისო მობილობისა და მიგრაციული ნაკადების შემცირებაზე. ამ გლობალურმა ვითარებამ თავისთავად ასახვა ჰპოვა საქართველოში არსებულ მიგრაციულ პროცესებზეც.

სამწუხაროდ 2016-2019 წლებში ეს პროცესი მზარდია ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში განსაკუთრებით შენგენის უვიზო მიმოსვლის მოპოვების შემდეგ, 2016 წელთან შედარებით, 2019 წელს აღნიშნული მაჩვენებელი 25%-ით გაიზარდა.

თანამედროვე პერიოდში საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა ქვეყნიდან გასულთა და შემოსულთა შესახებ სრული ინფორმაციის მოძიება და ზუსტი ციფრების დადგენა მეტად რთული საკითხია. რის გამოც ოფიციალური მონაცემები გარე მიგრაციის შესახებ ნაკლებად სანდოა.

კიდევ უფრო რთული თემაა არალეგალური გზით წასული მოსახლეობის ზუსტი რაოდენობის დადგენა, რადგანაც არსებობს ბევრი არალეგალური გზა, რომლისაც მოსახლეობა მიმართავს მაგ: მექსიკის გავლით ამერიკის შეერთებულ შტატებში გადასვლა. ეკონომიკური სიდუხჭირიდან გამომდინარე ოჯახებს არასრულწლოვან ბავშვებთან ერთად უწევთ ამ რთული და საშიში გზის გავლა რომლის შედეგის დეტერმინიზება შეუძლებელია.

2014 წლიდან საქართველო (უკრაინასა და მოლდოვასთან ერთად) ევროკავშირის ასოცირებული წევრია, ხოლო 2016 წელს საქართველომ გააფორმა ხელშეკრულება ევროკავშირთან წელიწადში 3 თვიანი უვიზო რეჟიმის თაობაზე.

ამ დოკუმენტის თანახმად, საქართველომ უნდა შეასრულოს ევროკავშირის წინაშე აღებული რიგი ვალდებულებები, რაც ხელისუფლების მხრიდან მოითხოვს საერთაშორისო და ევროკავშირის კანონმდებლობასთან საქართველოს პოლიტიკურ-სამართლებრივი კანონმდებლობის მისადაგებას. მიუხედავად საქართველოს მიერ აღებული ზოგიერთი ვალდებულებების მეტ-ნაკლებად წარმატებით შესრულებისა, არალეგალური მიგრაცია კვლავ გრძელდება, რაც მოითხოვს მის წინააღმდეგ ახალი სტანდარტების შემუშავებას და მართვის მექანიზმის დახვეწა გამკაცრებას.

ჩვენს მიერ ჩამოთვლილი პრობლემების მიუხედავად უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს მთავრობა, თანდათან უფრო მეტ ყურადღებას აქცევს ქვეყანაში მიმდინარე მიგრაციულ პროცესებს. ამაზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ შემუშავებულ იქნა მიგრაციის მარეგულირებელი სხვადასხვა საჭირო საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ საქართველოში მოუწესრიგებელი და ძალზედ გაუმართავი გახლდათ. ასევე შეიქმნა მიგრაციის საკითხთა სამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც ახორციელებს უამრავ ადგილობრივ თუ საერთაშორისო პროექტს. აღნიშნული ორგანიზაცია მუშაობს რეინტეგრაციის საკითხებზე, მიგრაციის სტრატეგიაზე, მოქალაქეობის არმქონეობის შემცირებაზე, მიგრაციის მონაცემთა ანალიტიკურ სისტემაზე, მიგრაციის რისკების ანალიზზე, მიგრაციის განვითარების გამომწვევ ტენდენციებზე უცხოელთა ინტეგრაციაზე ქვეყანაში და სხვა.

Migration processes as a dilemma on the way to the European Union

Mariam Tavberidze

Georgian National University SEU

Abstract

My conference topic refers to a very relevant and problematic topic in the current period from the point of view of the population of our country and future state development.

As we know, population migration refers to the movement of people outside the borders of this or that territory, in terms of permanently or temporarily changing the place of residence. Its causes can be both political and economic, socio-cultural, and others.

Migration processes are particularly relevant today, although its formation as the most important social event originates from the beginning of the existence of mankind and was carried out continuously.

International migrations are one of the most important and defining features of the era of globalization. Today, millions of people have to work abroad in order to improve their own and their family members' socio-economic status. The population of Georgia is not an exception. This problem started in Georgia from the first years of independence gained in the 90s of the last century, which remains extremely important and relevant even today.

Regarding the ongoing migration processes in Georgia, it can be stated that it refers to both domestic and international migration processes. The general economic and political crisis that developed in Georgia since the 90s of the last century had a significant impact on the change in the number, quality and structure of the workforce.

During the transition period, the standard of living in Georgia fell to a critical level, which increased the number of people leaving Georgia, the largest outflow was recorded in 1992-1994, which was connected with the political events taking place in the country (civil war, coup d'état, etc.). Unfortunately, after gaining independence, the population of Georgia is constantly decreasing, both due to demographic and migration processes

From 1989 to the present, the population has significantly decreased by 1,687,037 people. A large-scale reduction of the population over the past 25 years, especially in light of the fact that it continues to decrease even now, may be harmful to the country. As for the modern period, the COVID-19 pandemic that began in 2020 and the forced restrictions on movement between countries had a significant impact on international mobility and on the reduction of migration flows. This global situation found its reflection on the migration processes in Georgia

Unfortunately, in 2016-2019, this process is increasing in the EU member states, especially after obtaining Schengen visa-free access, compared to 2016, this figure has increased by 25% in 2019.

Finding complete information about the number of people leaving and entering the country in the modern period and determining the exact figures is a very difficult issue. As a result, official data on external migration are less reliable.

It is an even more difficult topic to determine the exact number of people who have gone illegally, because there are many illegal ways that people use, for example, crossing Mexico to the United States of America. Due to economic difficulties, families with minor children have to go through this difficult and dangerous path, the outcome of which cannot be determined.

Since 2014, Georgia (along with Ukraine and Moldova) has been an associate member of the European Union, and in 2016, Georgia signed an agreement with the European Union on visa-free regime for 3 months a year.

According to this document, Georgia must fulfill a number of commitments to the European Union, which require the government to adapt the political-legal legislation of Georgia to the international and EU legislation.

Despite Georgia's more or less successful fulfillment of some obligations, illegal migration continues, which requires the development of new standards against it and the refinement and tightening of the management mechanism.

Despite the problems listed by us, it should be noted that the Georgian government is gradually paying more attention to the ongoing migration processes in the country. This is evidenced by the fact that various necessary legal frameworks regulating migration were developed, which became disorderly and very faulty in Georgia after gaining independence. A governmental organization for migration issues was also established, which implements a number of local and international projects. This organization works on reintegration issues, migration strategy, reduction of statelessness, migration data analytical system, migration risk analysis, migration development trends, integration of foreigners in the country and others.

რუსეთ-ჩინეთის ენერგეტიკული ურთიერთობები: პროექტი „ციმბირის ძალა“

ავთანდილ ხურციძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სტატიაში განხილულია რუსეთ-ჩინეთის ენერგეტიკულ ურთიერთობებს პროექტ „ციმბირის ძალის“ პრიზმიდან. ეს ინიციატივა გულისხმობს მნიშვნელოვან თანამშრომლობას რუსეთის გაზპრომსა და ჩინეთის CNPC-ს შორის, რაც ხელს უწყობს ბუნებრივი გაზის ტრანსკონტინენტურ მიწოდებას ციმბირიდან ჩინეთში. ანალიზი ითვალისწინებს პროექტის გეოპოლიტიკურ შედეგებს, ეკონომიკურ მნიშვნელობას და ჩინეთ-რუსეთის ენერგეტიკული თანამშრომლობის უფრო ფართო კონტექსტს. „ციმბირის ძალის“ რთული დინამიკის, გამოწვევებისა და სარგებელის შესწავლით, ეს კვლევა ხელს უწყობს თანამედროვე ენერგეტიკული გეოპოლიტიკისა და რუსეთ-ჩინეთს შორის განვითარებადი სტრატეგიული პარტნიორობის გაგებას.

საკვანძო სიტყვები: რუსეთი, ჩინეთი, ენერგეტიკული ურთიერთობები, ენერგოუსაფრთხოება, ციმბირის ძალა, ბუნებრივი აირი.

Russia-China energy relations: project "Power of Siberia"

Avtandil Khurtsidze

Caucasus International University

Abstract

The article discusses Russia-China energy relations from the perspective of the „Power of Siberia“ project. This initiative involves significant cooperation between Russia's Gazprom and China's CNPC, facilitating the transcontinental supply of natural gas from Siberia to China. The analysis considers the project's geopolitical implications, economic significance, and the broader context of China-Russia energy cooperation. By examining the complex dynamics, challenges, and benefits of the „Power of Siberia,“ this study contributes to understanding contemporary energy geopolitics and the evolving strategic partnership between Russia and China.

Keywords: Russia, China, energy relations, energy security, power of Siberia, natural gas.

საქართველოს ნატო-ში გაწევრიანების პრობლემები და პერსპექტივა

თიკა ქიტიაშვილი,

ნატალია გელენავა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

თანამედროვე მსოფლიოში არსებული კონფლიქტებისა და არასტაბილური რეგიონის პირობებში განსაკუთრებული აქტუალობა შეიძინა ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციის როლმა სართაშორისო უსაფრთხოების საკითხებში. ამ მხრივ საინტერესოა საქართველო ნატო-ს ურთიერთობები, რომელსაც მრავალწლიანი ისტორია გააჩნია.

დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ, საქართველომ დასავლური კურსი აირჩია, გამოთქვა მკაფიო სურვილი ევროპულ და ჩრდილო ატლანტიკურ ორგანიზაციებში ინტეგრაციის კუთხით, თუმცა დღემდე კვლავ რჩება არაერთი შემაფერხებელი გარემოება, რომელიც მის მისწრაფებებს წინ ედობება. ერთ-ერთ ფაქტორს, რომელმაც მნიშვნელოვნად დაგვიანა უკან, წარმოადგენს რუსეთის ფაქტორი და მის მიერ საქართველოს რეგიონების ოკუპაცია.

1992 წლიდან საქართველო გახდა ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციის თანამშრომლობის საბჭოს წევრი, რუსეთ-საქართველოს ომის შემდგომ კი ნატო-სა და საქართველოს შორის ურთიერთობები გადავიდა თვისობრივად ახალ ფაზაში და ალიანსთან თანამშრომლობა კიდევ უფრო გაღრმავდა და გაფართოვდა, რაც საქართველოს უსაფრთხოების კუთხით უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია.

საკონფერენციო მოხსენების მიზანს წარმოადგენს შევისწავლოთ და გავაქარწყლოთ ის სკეპტიკური დამოკიდებულებები, რომელიც საზოგადოების გარკვეულ ნაწილს გააჩნია საქართველო-ნატოს ურთიერთობის კუთხით და უფრო მკაფიოდ წარმოვაჩინოთ ის ბენეფიტები, რასაც ჩვენი ქვეყნის ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციაში გაწევრიანება ჰპირდება საქართველოს.

საქართველოს ჩრდილო-ატლანტიკურ ალიანსში გაწევრიანებას მნიშვნელოვნად ხელს შეუწყობს ჩვენს სტრატეგიულ პარტნიორთან, ამერიკის შეერთებულ შტატებთან აქტიური თანამშრომლობა და მუშაობა, როგორც თავდაცვის მიმართულებით, ასევე საგარეო პოლიტიკური მიზნების რეალიზების კუთხით. ასევე, აუცილებელი იქნება აშშ-თან ორმხრივი ურთიერთობების უფრო მაღალ დონეზე აყვანა, რაც ნატო-ში გაწევრიანების მხრივ არსებულ წინააღმდეგობების გადალახვაში მნიშვნელოვნად დაგვეხმარება. თუ გვსურს მივალწიოთ ამ ყოველივეს, პირველ რიგში აუცილებელია მზაობის არსებობა ახალი პოლიტიკის იმპლემენტაციის კუთხით, რომლისთვისაც პირველ რიგში აუცილებელია ქვეყნის პოლიტიკური სტაბილიზაცია და მოსახლეობასთან მჭიდრო და სწორი კომუნიკაცია, რათა მათ დასაბუთებულად იცოდნენ, თუ რა დგას დღეს საქართველოსათვის სასწორზე და რაოდენ მნიშვნელოვანია ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციის წევრობა ჩვენი ქვეყნისათვის.

საკვანძო სიტყვები: ჩრდილო-ატლანტიკურ ალიანსი, ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია, ნატო, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიები.

Problems and prospects of Georgia joining NATO

Natalia Gelenava,

Tika Kitiashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The role of the North Atlantic Treaty Organization in matters of intercontinental security has acquired special relevance in the conditions of conflicts and unstable region in the modern world. In this regard, Georgia's relations with NATO, which have many years of history, are interesting.

After the restoration of independence, Georgia chose the Western course, expressed a clear desire for integration into European and North Atlantic organizations, although there are still a number of obstacles that hinder its aspirations. One of the factors that significantly pushed us back is the Russian factor and its occupation of Georgian regions.

Since 1992, Georgia became a member of the Cooperation Council of the North Atlantic Treaty Organization, and after the Russia-Georgia war, relations between NATO and Georgia moved into a qualitatively new phase, and cooperation with the alliance deepened and expanded, which is an important factor in terms of Georgia's security.

The purpose of the conference report is to study and dispel the skeptical attitudes that a certain part of society has regarding the Georgia-NATO relationship and to present more clearly the benefits that our country's membership in the North Atlantic Treaty Organization promises to Georgia.

Active cooperation and work with our strategic partner, the United States of America, both in the direction of defense and in terms of realizing foreign political goals, will significantly support Georgia's accession to the North Atlantic Alliance. Also, it will be necessary to raise the bilateral relations with the USA to a higher level, which will significantly help us to overcome the existing contradictions regarding joining NATO. If we want to achieve all of this, first of all, it is necessary to be ready to implement a new policy, for which the country's political stabilization and close and correct communication with the population is necessary, so that they can reasonably know what is at stake for Georgia today and how important membership of the North Atlantic Treaty Organization is. for our country.

Keywords: North Atlantic Alliance, North Atlantic Treaty Organization, NATO, occupied territories of Georgia.

ENP რეგიონის გეოპოლიტიკური გამოწვევები და ახალგაზრდების როლი სამშვიდობო პროცესებში.

მარიამ მეყანწიშვილი,

დალი ადუაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

აბსტრაქტში წარმოდგენილია რუსეთის ფედერაციის საგარეო პოლიტიკის თანამედროვე პრიორიტეტების განხილვა აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებთან მიმართებაში და განსაკუთრებით სამხრეთ კავკასიის რეგიონში. აღმოსავლეთ პარტნიორობა, რომელიც შეიქმნა 2009 წელს, პრადის სამიტის შემდეგ, წააგავს ევროკავშირის შავი ზღვის პოლიტიკის „სათადარიგო პროტოკოლს“, რადგან პარტნიორობის ექვსიდან ხუთი სახელმწიფო შავი ზღვის რეგიონის ქვეყანაა. მიუხედავად იმისა, რომ შავ ზღვასთან დაკავშირებული საერთო პროექტები ხორციელდება მხოლოდ ფლაგმანური ინიციატივებისა თუ თემატური პლატფორმების გზით, აღმოსავლეთ პარტნიორობა მართლაც ზრდის შავი ზღვის რეგიონში ევროკავშირის წარმომადგენლობასა და გავლენას. აღმოსავლეთ პარტნიორობა ქმნის აღმოსავლეთ ევროპულ სახელმწიფოებთან ორმხრივი და რეგიონული ურთიერთობების უფრო მაღალი დონისა და ამბიციის ჩარჩოს, ვიდრე ნებისმიერი წინა ინიციატივა. ეს ფორმატი მოიცავს ყოველ ორ წელიწადში ჩატარებულ სამიტებს, ყოველწლიურ მინისტრიალს, თემატურ პლატფორმებს მრავალმხრივი თანამშრომლობისთვის, სთავაზობს ორმხრივ ასოცირების ხელშეკრულებებს (ღრმა პოლიტიკური დიალოგის წარმართვის ყველა ინსტრუმენტით), ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმებებს, გაზრდილ მობილობასა და თანამშრომლობას მოქალაქეებს შორის, მონაწილეობას ევროკავშირის პროგრამებსა და სააგენტოებში და ახლო თანამშრომლობას პრაქტიკულად ყველა სექტორული მიმართულებით. ყოველივე აღნიშნული კი განსაკუთრებით ხელს უშლის რუსეთის ფედერაციას, რომელიც შავი ზღვის რეგიონში ჰეგემონობის შენარჩუნებისთვის იბრძვის. რუსეთის ფედერაციის უმთავრეს ინტერესს ეროვნული უსაფრთხოების, ენერგორესურსებისა და სატრანზიტო გზების ფაქტორი წარმოადგენს.

რუსეთი სამხრეთ კავკასიის რეგიონს თვლის „უკანა ეზოდ“, ამიტომაც იგი ცდილობს სამხრეთ კავკასიაში არ დაუშვას დასავლური ალიანსის შემოსვლა და აშშ-ს გავლენის მოპოვება.

რაც შეეხება უკრაინასა და მოლდოვას ეს ქვეყნები ევროპული ქვე რეგიონის ქვეყნებიდან განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია რუსეთის ფედერაციის ეროვნული უსაფრთხოების შენარჩუნების კუთხით. ევროპული ქვე რეგიონის ქვეყნებს შორის რუსეთს ყველაზე ახლო ურთიერთობა ბელორუსთან აქვს. რუსეთის ფედერაციის პოლიტიკა ყველაზე აგრესიული სამხრეთ კავკასიის ქვე რეგიონშია, ეს განპირობებულია ამ რეგიონის სირთულის გამო. რუსეთი ყველანაირად ცდილობს, რომ გააღვივოს ეთნიკური კონფლიქტები, რათა ადვილად შეძლოს რეგიონზე გავლენის მოხდენა. სამხრეთ კავკასიაში რუსეთის უმთავრესი ინტერესია, რომ მის ე.წ. „უკანა ეზოში“ არ შემოვიდეს დასავლური სამხედროს ალიანსი ან გავლენა არ მოიპოვოს აშშ-მა. ქვე რეგიონის ქვეყნებიდან ფედერაციას განსაკუთრებულ აგრესიით გამორჩეული საგარეო პოლიტიკური კურსი აქვს საქართველოსთან მიმართებაში, ეს ყველაფერი გამოწვეულია ჩვენი ქვეყნის ევროატლანტიკური საგარეო კურსით.

როგორც მოგეხსენებათ რუსეთის ფედერაცია გახლავთ საბჭოთა სოციალისტური კავშირის სამართალ მემკვიდრე, შესაბამისად გასაკვირი არ უნდა იყოს ცარისტული რუსეთის რეგიონალური ჰეგემონობის სურვილი საბჭოთა იმპერიის პერიოდში გლობალური ჰეგემონობის სურვილით რომ ჩანაცვლდა, ამიტომ იყო რომ საბჭოთა კავშირის დაშლა რუსეთის პოლიტიკურმა ელიტამ აღიქვა, როგორც გეოპოლიტიკური კატასტროფა. ყოველივე ზემოთ თქმულით თუ ვიმსჯელებთ გასაგები გახდება, რომ დღეს რუსეთის მთავარი ეროვნული ინტერესი ძველი დიდების აღდგენა და შესახელმწიფოს პრესტიჟის დაბრუნებაა. შესახელმწიფოდ კი ქვეყანა მაშინ შეიძლება ჩაითვალოს, თუ მისი გავლენა საკუთარ საზღვრებს სცდება და მეზობელ ქვეყნებსაც მოიცავს. ასეთი ქვეყნები კო რუსეთისთვის ყოფილი საბჭოთა ქვეყნებია. ბალტიისპირეთი რეგიონის ქვეყნები მისთვის უკვე დაკარგულია, რადგან რეგიონის ქვეყნებმა შეძლეს და 90იანი წლების დიდი გეოპოლიტიკური ცვლილებები შესაძლებლობებად აქციეს, რაც საბოლოო ჯამში მათი ევრო-ატლანტიკურ სივრცეში გაწევრებით დასრულდა. ამიტომაცაა, რომ განსაკუთრებული ყურადღება აქვს მიპყრობილი ENP რეგიონის ქვეყნებისადმი, მიუხედავად იმისა, რომ ეს კავშირი არ შეიძლება ჩაითვალოს ევროკავშირში ან ნატოში გაწევრების სტრატეგიად რუსეთის ფედერაცია მსგავს პარტნიორობას დიდ საფრთხედ აღიქვამს. ამიტომაც არაა გასაკვირი მისი აგრესიული გამოვლინებები ხისტი ძალის პოლიტიკით რეგიონის ქვეყნებთან მიმართებაში, გარდა ბელორუსიისა, რომელიც საერთაშორისო არენაზე ყოველთვის ფედერაციის ციტადელად გვევლინება.

როგორც მიმდინარე მოვლენებმა გვიჩვენა მოსკოვი არ ეგუება სუვერენული სახელმწიფოების უფლებას იყვნენ ორგანიზაციული გაერთიანების ნაწილი, სწორედ უკრაინაში მისი ინტერვენცია არის პოსტ-ფაქტუმი იმ ფაქტისა რომ რუსეთის ფედერაცია საერთაშორისო სამართლებრივი ნორმების გვერდის ავლით ცდილობს უხეშად ჩაერიოს მისი ე.წ გავლენის სფეროში მოაზრებადი ქვეყნების სუვერენულ არჩევანში.

არსებული მიდგომა კი ცალსახად საფრთხეს წარმოადგენს ისეთი მოწყვლადი რეგიონისთვის როგორცაა სამხრეთ კავკასიის რეგიონი, სადაც დღემდე არსებობს ეთნოკონფლიქტების გაღვივების საშიშროება. ერთ რეგიონალურ სივრცეში არსებული ორი გაყინული (აფხაზურ-ქართული; ოსურ-ქართული) და ერთი აქტიურ ფაზაში შესული კონფლიქტიც (მთიანი ყარაბაღის კონფლიქტი) მოსკოვის ერთ-ერთ მძლავრ ტექნიკას წარმოადგენს, რადგან ამ მეთოდით ის ცდილობს რეგიონში, მუდმივი არეულობის შენარჩუნებას და მისი როლის გაზრდას ე.წ შუამავლური სვლებით, რომელიც სინამდვილეში კონფლიქტების გაღვივებას უფრო ემსახურება ვიდრე მათ ესკალაცია/პრევენციას. შესაბამისად აუცილებელია მოდერნიზებული მექანიზმების განხილვა, რომელიც შედეგს გამოიღებს რეგიონალური კონფლიქტებისა და გამოწვევების დარეგულირებაში, ამისათვის გთავაზობთ ახალგაზრდული და სახალხო დიპლომატიის გაძლიერებას, ახალგაზრდების ჩართულობა სამშვიდობო ტექნიკების დანერგვაში. იმისათვის, რომ თეორია გადმოვიტანოთ პრაქტიკაში აუცილებელია შესაბამისი ფორმატის პლატფორმის შექმნა სადაც ENP რეგიონის ახალგაზრდები შეძლებენ დაახლოებასა და ინტეგრაციას, მათი ხედვების დაფიქსირებასა და უფროსი თაობისთვის გაზიარებას.

საკვანძო სიტყვები: აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნები, გეოპოლიტიკური გამოწვევები, რუსეთის საგარეო პოლიტიკა, შავი ზღვის რეგიონის ქვეყნები, რეგიონული და არარეგიონული აქტორები.

Geopolitical challenges of the ENP region and the role of youth in peace processes

Mariam Mekantsishvili,

Dali Aduashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The abstract presents a discussion of the modern priorities of the foreign policy of the Russian Federation in relation to the countries of the Eastern Partnership and especially in the South Caucasus region. The Eastern Partnership, which was created in 2009 after the Prague summit, resembles a „backup protocol“; for the EU's Black Sea policy, as five of the six partnership states are countries in the Black Sea region. Although common projects related to the Black Sea are implemented only through flagship initiatives or thematic platforms, the Eastern Partnership really increases the EU's representation and influence in the Black Sea region. The Eastern Partnership creates a framework for bilateral and regional relations with Eastern European states of a higher level and ambition than any previous initiative. This format includes biennial summits, annual ministerial meetings, thematic platforms for multilateral cooperation, offers bilateral association agreements (with all the tools to conduct deep political dialogue), deep and comprehensive free trade agreements, increased mobility and cooperation between citizens, participation in EU programs and agencies and Close cooperation in practically all sectoral directions. All of the above especially hinders the Russian Federation, which is fighting to maintain hegemony in the Black Sea region. The main interest of the Russian Federation is the national security factor, energy resources and transit roads.

As for Ukraine and Moldova, these countries from the countries of the European sub- region are particularly important in terms of maintaining the national security of the Russian Federation. Among the countries of the European sub-region, Russia has the closest relations with Belarus. The policy of the Russian Federation is the most aggressive in the South Caucasus sub-region, this is due to the complexity of this region. Russia is trying its best to stir up ethnic conflicts so that it can easily influence to the region. Russia's main interest in the South Caucasus is that The Western military alliance should not enter its so-called „back yard“ or the USA should not gain influence. Among the countries of the sub-region, the Federation has a particularly aggressive foreign policy towards Georgia, all of which is caused by the Euro-Atlantic foreign policy of our country. As you know, the Russian Federation is the legal successor of the Soviet Union, therefore it should not be surprising that the desire for regional hegemony of Tsarist Russia was replaced by the desire for global hegemony during the Soviet Empire, that is why the dissolution of the Soviet Union was perceived by the Russian political elite as a geopolitical catastrophe. Judging by all of the above, it becomes clear that the main national interest of Russia today is the restoration of the old glory and the return of the prestige of the superpower. A country can be considered a superpower if its influence extends beyond its own borders and includes neighboring countries. For Russia, such countries are former Soviet countries. The countries of the Baltic region are already lost to him, because the regional upheavals were able to turn the great geopolitical changes of the 90s into opportunities, which ultimately ended with their joining the Euro-Atlantic space. That's why special attention is paid to the countries of ENP region, despite of the fact that

the Eastern partnership connection cannot be considered as a strategy for joining the European Union or NATO, the Russian Federation perceives such a partnership as a great threat. That's why its aggressive manifestations with hard power policy towards the countries of the region, except for Belarus, which always appears as the citadel of the federation in the international arena, are not surprising. As the current events have shown us, Moscow does not adapt to the right of sovereign states to be a part of the organizational union, its intervention in Ukraine is a post-factum of the fact that the Russian Federation is trying to circumvent international legal norms and rudely interfere in the sovereign choice of the countries in its so-called sphere of influence. The current situation is a clear threat to such a vulnerable region as the South Caucasus region, where there is still a danger of inciting ethno-conflicts. Two frozen conflicts (Abkhazian-Georgian; Ossetian-Georgian) and one in an active phase (the Nagorno-Karabakh conflict) in the same regional space are one of Moscow's powerful techniques, because with this method it tries to maintain constant turmoil in the region and increase its role. With mediation moves, which actually serve to inflame conflicts more than their escalation/prevention. Accordingly, it is necessary to discuss modernized mechanisms that will bring results in the settlement of regional conflicts and challenges, for this we suggest strengthening youth and public diplomacy, the involvement of young people in the introduction of peace techniques. In order to put the theory into practice, it is necessary to create a platform of the appropriate format where the young people of the ENP region can get closer and integrate, fix their visions and share them with the older generation.

Keywords: ENP region countries, Geopolitical Challenges, Russia's Foreign Policy, Black Sea region Countries, Regional and Non regional Actors.

ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტის გეოპოლიტიკური დინამიკა: ანალიზი და სავარაუდო შედეგები

ნინო გაზდელიანი,

ეთერი კუნდუხაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომში განვიხილავთ და წარმოგიდგენთ ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტის ყოვლისმომცველ გამოკვლევას, რომლის ფესვები მე -19 საუკუნის ბოლოს, სიონიზმის გაჩენამდე მიდის და ხაზს უსვამს მნიშვნელოვან მოვლენებს, მათ შორის 1967 წლის ექვსდღიან ომს.

კვლევა მიუთითებს მშვიდობის შეთანხმებების მუდმივ დაბრკოლებებზე, მათ შორის ლტოლვილთა კრიზისზე, რადიკალური ჯგუფის გავლენაზე, იერუსალიმის დავაზე და ღაზას სექტორის კონტროლზე. სტატიაში ხაზგასმულია გარე ძალების მავნე გავლენა, ყურადღება გამახვილებული დონალდ ტრამპის ადმინისტრაციის პოლიტიკაზე.

განხილება ისრაელის სამხედრო შესაძლებლობები, რომლებიც გამოირჩევა მოწინავე ტექნოლოგიითა და ბირთვული შესაძლებლობებით, ასევე განვასხვავებთ მას პალესტინის შეიარაღებისგან, რომელიც დამოკიდებულება პარტიზანული ტაქტიკაზე და შეზღუდულია რესურსების მხრივ .

კვლევა აღწერს კონფლიქტის გამწვავების პოტენციურ შედეგებს, მათ შორის ჰუმანიტარულ კრიზისებს, ეკონომიკურ შეფერხებებს და ექსტრემისტული ჯგუფების გაზრდილ შესაძლებლობებს. ასევე შესწავლილია უსაფრთხოების გავლენა ისრაელზე და საერთაშორისო რეაგირება.

ნაშრომი მთავრდება ორსახელმწიფოებრივი გადაწყვეტის მოწოდებით, რომელიც ხაზს უსვამს უსაფრთხოების ინტერესებიდან გამომდინარე დემილიტარიზაციის აუცილებლობას. აქცენტირებულია საერთაშორისო საზოგადოების უმნიშვნელოვანესი როლი, განსაკუთრებით ჯო ბაიდენის ადმინისტრაციის ძალისხმევა ახლო აღმოსავლეთის გარიგების გასაფორმებლად და ისრაელსა და საუდის არაბეთს შორის ურთიერთობების ნორმალიზებისთვის. საერთო ჯამში, კვლევა გამოხატავს დიპლომატიური რეზოლუციების მნიშვნელობას კონფლიქტის ძირითადი მიზეზების გადასაჭრელად, რაც ხელს უწყობს ისრაელსა და პალესტინას შორის მუდმივ მშვიდობას.

საკვანძო სიტყვები: ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტი, გეოპოლიტიკური დინამიკა, სამშვიდობო შეთანხმებები, სამხედრო შესაძლებლობები, გამწვავებული კონფლიქტი, ჰუმანიტარული კრიზისი, დემილიტარიზაცია, დიპლომატიური რეზოლუციები, ახლო აღმოსავლეთის საკითხი, დემილიტარიზაცია, მშვიდობა.

Geopolitical Dynamics of the Israeli-Palestinian Conflict: Analysis and possible Implications

Nino Gazdeliani,

Eteri Kundukhashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The research article provides a comprehensive examination of the Israeli-Palestinian conflict, tracing its roots back to the emergence of Zionism in the late 19th century and highlighting pivotal events, including the Six-Day War in 1967. The study identifies persistent obstacles to peace agreements, including the refugee crisis, radical group influence, the Jerusalem dispute, and control over the Gaza Strip. The article underscores the detrimental impact of external forces, citing the Donald Trump administration's policies as a notable example.

The military capabilities of Israel, characterized by advanced technology and nuclear capabilities, are contrasted with Palestine's reliance on guerrilla tactics and limited resources. The research outlines potential consequences of an escalated conflict, including humanitarian crises, economic disruptions, and increased opportunities for extremist groups. Security implications for Israel and international responses are also explored.

The article concludes with a call for a two-state solution, emphasizing the need for demilitarization in the interest of security. It highlights the crucial role of the international community, particularly the Biden administration's efforts to broker a Middle East deal and normalize relations between Israel and

Saudi Arabia. Overall, the research underscores the importance of diplomatic resolutions to address the underlying causes of the conflict, fostering lasting peace between Israel and Palestine.

Keywords: Israeli-Palestinian Conflict, Geopolitical Dynamics, Peace Agreements, Military Capabilities, Escalated Conflict, Humanitarian Crises, Demilitarization, Diplomatic Resolutions, Middle East Deal, Demilitarization, Peace.

სან ფრანცისკოს კონფერენცია. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის დაფუძნება

თათია დეკანოზიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

გაერო წარმოადგენს საერთაშორისო ორგანიზაციას, რომელიც შეიქმნა სუვერენულ სახელმწიფოთა ძალისხმევით ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე. აღნიშნული ორგანიზაცია, მიზნად ისახავს საერთაშორისო მშვიდობის შენარჩუნებას, უშიშროების განმტკიცებასა და სახელმწიფოთა თანამშრომლობის განვითარებას.

გაეროს შექმნის საფუძველი გახდა ნაცისტური გერმანიისა და მისი ბლოკის წინააღმდეგ მებრძოლ სახელმწიფოთა გაერთიანება. 1942 წლის 1 იანვარს მათ ხელი მოაწერეს „გაერთიანებული ერების დეკლარაციას“, რომლიდანაც შემდგომ წარმოიშვა ორგანიზაციის სახელწოდება. გადაწყვეტილება ახალი საერთაშორისო ორგანიზაციის შექმნის თაობაზე მიიღო სამმა დიდმა სახელმწიფომ - სსრკ, აშშ და დიდი ბრიტანეთი - 1943 წლის 30 ოქტომბერს მოსკოვის კონფერენციაზე, რაც გამოწვეული იყო ფაქტით, რომ „ერთა ლიგის“ არსებული ორგანიზაცია პოლიტიკური და ორგანიზაციული მანკიერების გამო უძლური აღმოჩნდა თავიდან აეცილებინა კაცობრიობისთვის II მსოფლიო ომი. წესდების განსახილველად და მისაღებად სან-ფრანცისკოს კონფერენცია მოიწვიეს, რის შედეგადაც, ხსენებული მიზანი სისრულეში მოიყვანეს.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდება უმნიშვნელოვანესი საერთაშორისო ხელშეკრულებაა, რომელიც ორგანიზაციის ძირითად მიზნებსა და ფუნქციებს განსაზღვრავს. მასში ასახულია თანამედროვე საერთაშორისო სამართლის ძირითადი დემოკრატიული პრინციპები.

აღნიშნულ ნაშრომში განხილულია გაეროს როლი მსოფლიოს წინაშე და მისი დაფუძნების ისტორია, რომელიც სან ფრანცისკოს კონფერენციასთან არის დაკავშირებული.

San Francisco Conference. Founding of the United Nations Organization

Tatia Dekanozishvili

Tbilisi State University

Abstract

The United Nations Organization (UNO) is an international organization that was established by the voluntary cooperation of independent governments. The mentioned organization aims to maintain international peace, strengthen security and develop cooperation between states.

The basis for the creation of the United Nations became the union of states fighting against Nazi Germany and its bloc. On January 1, 1942, they signed "The Declaration of United Nations", from which the name of the organization originated. The decision to create a new international organization was made by three great powers – the USSR, the USA and Great Britain - On October 30, 1943, at the Moscow Conference, which was caused by the fact that the existing "League of Nations" organization, due to political and organizational vices, was powerless to prevent the Second World War for humanity. The San Francisco Conference was called in order to discuss the statute, and as a consequence, the stated objective was accomplished.

The statute of the United Nations Organization is an international, significant treaty, that defines the major objectives and aims of the organization. It summarizes the key democratic principles of modern international law.

This work discusses the United Nations' role in the globe and its establishment history which is related to the San Francisco conference.

ნაადრევი ქორწინების პრობლემა და ქალთა უფლებები საქართველოში

ნანა აბრამიშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

გენდერული თანასწორობა მსოფლიოს მდგრადი განვითარების ერთ-ერთ მიზანს წარმოადგენს, რომელიც ყველა იმ მავნე პრაქტიკების აღმოფხვრას გულისხმობს, როგორცაა ბავშვთა ადრეული თუ იძულებითი ქორწინება. ადრეული ქორწინება არის ოფიციალური, ან არაოფიციალური კავშირი ორი ადამიანისა, რომელთაგან ერთ-ერთი მაინც 18 წლის ასაკს მიუღწეველია, ანუ ბავშვია. ადრეული ქორწინება მიჩნეულ უნდა იქნას, ადამიანის უფლებების და ბავშვთა უფლებების დარღვევად, რადგან ითვლება, რომ ბავშვს არ შეუძლია მისცეს გააზრებული თანხმობა. ნაადრევი ქორწინება საქართველოში იშვიათობას როდი წარმოადგენს და სხვა ფაქტორებთან ერთად, გენდერულ უთანასწორობას უკავშირდება. ამასთან, მისი გამომწვევი მიზეზები ხშირად არაერთგვაროვანია და განსხვავდება რელიგიური, ეთნიკური თუ რეგიონალური ფაქტორების მიხედვით.

ადრეული ქორწინების შემთხვევაში, როგორც ბიჭები, ისე გოგონები ხშირად იძულებული არიან შეწყვიტონ განათლების მიღება სკოლაში, დაიწყონ მუშაობა და/ან დაკავდნენ საოჯახო საქმიანობით. საერთაშორისო კონვენციები, ხელშეკრულებები და პროგრამები ყურადღებას ამახვილებენ ადრეულ ქორწინებაზე. მიუხედავად იმისა რომ საქართველო 1994 წელს შეუერთდა გაეროს ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კონვენციას და ბავშვთა უფლებების კონვენციას, სტატისტიკის მიხედვით მონიტორინგის არარსებობა ან სისტემის გაუმართაობა ამ მექანიზმებს უშედეგოს და არაეფექტურს ხდის.

საქართველოში ჩატარებული არაერთი კვლევა ცხადყოფს, რომ არასრულწლოვან ასაკში ქორწინების პრობლემა განსაკუთრებით მწვავედ სოფლის ტიპის დასახლებებში დგას. ყველაზე დამღუპველი ისაა, რომ გოგონები, რომლებიც ადრეულ ასაკში ქორწინდებიან, წყვეტენ სწავლას სკოლებში და უარს ამბობენ განათლების მიღებაზე. გარდა ამისა, ქორწინების შემდეგ გოგონების მიერ განათლების გაგრძელების გადაწყვეტილებას ხშირად მათი ქმრები და ოჯახის წევრები იღებენ.

ნაადრევი ქორწინების პრევენციისა და ზოგადად პრობლემასთან საბრძოლველად საჭიროა როგორც სახელმწიფო, ასევე სამოქალაქო სექტორის მხრიდან მუდმივი და უწყვეტი მუშაობა საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების კუთხით, კანონმდებლობის გაძლიერება და მისი აღსრულება, და რაც მთავარია ქალთა უფლებების დაცვასა და გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობაზე დაფუძნებული პოლიტიკის განხორციელება.

საკვანძო სიტყვები: ქალთა უფლებები, ნაადრევი ქორწინება, გენდერული თანასწორობა, ძალადობა.

The problem of early marriage and women's rights in Georgia

Nana Abramishvili

Georgian National University SEU

Abstract

Gender equality is one of the goals of sustainable development of the world, which involves the elimination of all harmful practices, such as early or forced marriage of children. Early marriage is an official or unofficial union of two people, at least one of whom has not reached the age of 18, i.e. is a child. Early marriage should be considered a violation of human rights and children's rights, as it is believed that the child cannot give informed consent. Early marriage is not a rarity in Georgia and is related to gender inequality among other factors. However, its causes are often heterogeneous and vary according to religious, ethnic, or regional factors.

In the case of early marriage, both boys and girls are often forced to drop out of school, start working, and/or take up family work. International conventions, treaties, and programs focus on early marriage. Although Georgia joined the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women and the Convention on the Rights of the Child in 1994, the lack of statistical monitoring or the malfunctioning of the system makes these mechanisms ineffective and ineffective.

Several studies conducted in Georgia reveal that the problem of underage marriage is especially acute in rural settlements. The most devastating thing is that girls who marry at an early age stop attending

schools and refuse to get an education. In addition, the decision for girls to continue their education after marriage is often made by their husbands and family members.

სკანდინავიის ქვეყნების განათლების პოლიტიკის გამოცდილება აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში სტრატეგიული მშვიდობის დამყარებისთვის

ანნა ოქროპირიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

კონფლიქტების ქრონიკული მოუგვარებლობის პრობლემა დამოკიდებულია განათლების პოლიტიკასთან. საკითხი არ ეხება მხოლოდ პოლიტიკური განათლების და მით უმეტეს სამშვიდობო განათლების საკითხებს. განათლების სისტემა ადეკვატურად უნდა პასუხობდეს იმ გამოწვევებს და საფრთხეებს, რომლებიც ცალკეულ ქვეყნებს და მთლიანად მსოფლიოს გააჩნია. იგი უნდა ამზადებდეს შესაბამის კადრებს, იმისთვის რომ არ განვითარდეს „უპატრონო პრობლემების“ კლასტერი.

ჩრდილოეთ ევროპის სახელმწიფოების მმართველი გუნდები დიდ ყურადღებას აქცევენ ქვეყნის მომავალი თაობის აკადემიური ცოდნის განვრცობას, რადგანაც მათ რეალურად და სიღრმისეულად აქვთ აღქმული მომავალი განათლებული თაობის როლი ქვეყნის სამომავლო განვითარების საფუძვლად. ამ სახელმწიფოების განათლების ინოვაციურ სისტემაზე დაკვირვება და მისი ანალიზი მნიშვნელოვანი და მაგალითის მომცემია აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებისათვის, რომლებიცაა აზერბაიჯანი, ბელარუსია, მოლდოვა, საქართველო, სომხეთი და უკრაინა. აღსანიშნავია რომ, აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფორმატს ერთ-ერთი მთავარი ინიციატორი შვედეთი იყო, ხოლო შემდგომი პროცესის განვითარებაში სკანდინავიის სახელმწიფოებს დიდი წვლილი მიუძღვით, გამოცდილების გაზიარების თუ ფინანსური მხარდაჭერის თვალსაზრისით.

როდესაც ვსაუბრობთ სტრატეგიული მშვიდობის დამყარებაზე, აქ განათლების როლი მთავარია, საძირკველია. განათლება ზრდის კრიტიკული აზროვნების, კომუნიკაციის უნარებს, ამცირებს სიღარიბეს და ზრდის საზოგადოების ჩართულობას პოლიტიკურ სფეროში, ამცირებს ტერორიზმის მიმართ ტოლერანტულ დამოკიდებულებას, აყალიბებს ადამიანთა თანაგრძნობის უნარს, ნერგავს ხალხთა შორის ურთიერთპატივისცემას, რაც ასე სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია მსოფლიო მშვიდობის მისაღწევად.

განათლების სკანდინავიური მოდელი მუდმივად გლობალურ აღიარებას იმსახურებს აკადემიური მოსწრების, სტუდენტების კმაყოფილების და კოგნიტური განვითარების შედეგების გათვალისწინებით. ჩნდება კითხვა, რით განსხვავდება იგი განათლების სხვა მოდელებისგან? მოდელი ხაზს უსვამს ადამიანის განვითარებას ინტელექტუალურად, ემოციურად, ფიზიკურად და სულიერად. აღიარებს, რომ ბავშვები საუკეთესოდ სწავლობენ მაშინ, როდესაც მათი ინდივიდუალური საჭიროებები დაკმაყოფილებულია. სკანდინავიის ქვეყნების განათლების რეფორმის სიღრმისეული ანალიზი მოგვცემს შესაძლებლობას დავინახოთ ის გამოწვევები, რაც ზოგადად განათლების სფეროს და მის რეფორმებს ახლავს

თან. ნებისმიერ განვითარებადი სახელმწიფოს მაღალგანვითარებული განათლების სისტემის მშენებლობის გზაზე საჭიროა თანმიმდევრული, პრაქტიკული და ინოვაციური მეთოდების დანერგვა. როგორი კარგი მიზნებიც არ უნდა დავსახოთ ყველაზე მთავარი ამ მიზნების რეალიზება და პრაქტიკაში დანერგვაა. თუ არ არსებობს სახელმწიფოებრივი ხედვა, პრიორიტეტულობა და გრძელვადიანი მიზანი, მაშინ ზედმეტია ნებისმიერ გადაწყვეტილებაზე, ცვლილებაზე თუ რეფორმაზე საუბარი. ჩვენს შემთხვევაში ნორდიკული სახელმწიფოების გამოცდილებაზე დაყრდნობით შევძლებთ მეტად პრაქტიკული სამომავლო გეგმის დასახვას და განხორციელებას.

საკვანძო სიტყვები: სკანდინავიის ქვეყნები, განათლების პოლიტიკა, აღმოსავლეთ პარტნიორობა, სამშვიდობო პოლიტიკა.

Experience of education policy of the Nordic countries for strategic peacebuilding in Eastern Partnership countries

Anna Okropiridze

Georgian National University SEU

Abstract

The problem of chronic intractability of conflicts depends on education policy. The issue is not only about political education but even more so about peace education. The education system must adequately respond to the challenges and threats that individual countries and the world as a whole have. It should train the relevant cadres in order not to develop a cluster of "unowned problems".

The governing teams of the Northern European countries pay great attention to the expansion of the academic knowledge of the future generation of the country because they have really and deeply perceived the role of the future educated generation as the basis of the future development of the country. Observing and analyzing the innovative education system of these states is important and exemplary for the Eastern Partnership countries, which are Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Moldova, and Ukraine. It should be noted that Sweden was one of the main initiators of the Eastern Partnership format. And the Scandinavian countries made a great contribution to the development of the subsequent process, in terms of experience sharing and financial support.

If we are talking about the establishment of strategic peace, here the role of education is the main one, it is the foundation. Education increases critical thinking, and communication skills, reduces poverty and increases public involvement in the political sphere, reduces tolerance towards terrorism, builds human empathy, and instills mutual respect between peoples, which is so vital for achieving world peace.

The Nordic model of education has consistently earned global recognition for academic performance, student satisfaction, and cognitive development outcomes. The question arises, how does it differ from other models of education? The model emphasizes human development intellectually, emotionally, physically, and spiritually. Recognizes that children learn best when their individual needs are met. An in-depth analysis of the education reform of the Scandinavian countries will give us the opportunity to see the challenges that generally accompany the field of education and its reforms. In the way of building

a highly developed education system in any developing country, it is necessary to introduce consistent, practical, and innovative methods. No matter how good goals we set, the most important thing is to realize these goals and put them into practice. If there is no national vision, priority, or long-term goal, then it is unnecessary to talk about any decision, change, or reform. In our case, based on the experience of the Nordic states, we will be able to define and implement a very practical plan.

Keywords: Nordic countries, education policy, Eastern Partnership, peace policy.

ყირიმის ომი და ევროპული სახელმწიფოების დიპლომატიური გავლენა ოსმალეთის იმპერიაზე

თაკო ტვილიდანი,

სალომე ივანაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ყირიმის ომს მეორენაირად აღმოსავლეთის ომსაც უწოდებენ, რადგან აღმოსავლეთის საკითხის გადასაჭრელად მოხდა. იმისათვის რომ „აღმოსავლეთის საკითხი“ რუსეთის სასარგებლოდ გადაწყვეტილიყო, ნიკოლოზ I იწყებს ომს ოსმალეთის წინააღმდეგ. ამასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანი არის დიპლომატიური ურთიერთობა პეტერბურგში ინგლისის ელჩ ლორდ სეიმურთან, რომელსაც ნიკოლოზმა განუცხადა: „ავადმყოფი ადამიანი(ოსმალეთი) მალე გარდაიცვლება და საჭიროა ვიზრუნოთ მისი მემკვიდრეობის დანაწილებაზე“. 1853 წლის 21 ივნისს რუსეთის არმიებმა გადალახეს მდინარე პრუტი და შევიდნენ მოლდავეთში. არსებობდა კონფლიქტის მოგვარების იმედი, ამის საფუძველზე ვენაში მოწვეულ იქნა კონფერენცია, სადაც მონაწილეობდა დიდი დიპლომატიური კორპუსი, კერძოდ: ავსტრიის, საფრანგეთის, ინგლისის და პრუსიის დიპლომატიური წარმომადგენლობა. რუსეთი დათანხმდა მიეღო „ვენის ნოტა“, რომლის მიზანსაც წარმოადგენდა რუსეთ-ოსმალეთის კონფლიქტის მოგვარება, თუმცა ოსმალეთმა უარყო იგი და ამის შემდგომ, 1 ოქტომბერს ოსმალეთმა ოფიციალურად გამოუცხადა რუსეთს ომი. ამ ბრძოლაში ევროპის სახელმწიფოებსაც ჰქონდათ თავიანთი ინტერესები. მეტიც, ისინი შეშფოთებულები იყვნენ 1806-1812 და 1828-1829 წლების რუსეთ-ოსმალეთის ომებში რუსეთის გამარჯვებით და ამის გამო ინგლისმა და საფრანგეთმა შეიმუშავეს პროექტი, რომლის მიხედვითაც რუსეთს უნდა ჩამოსცილებოდა: ფინეთი, პოლონეთი, ლიტვა, ბელორუსია, კავკასია და ყირიმი. ინგლის-საფრანგეთის სამხედრო სარდლობამ სამხედრო ოპერაციები დაგეგმა ბალკანეთსა და ყირიმის ნახევარკუნძულზე. 15 ივნისს მოკავშირეებს შეუერთდა სარდინიის სამეფოც. 1856 წლის ბოლოს, ცხარე ბრძოლების შედეგად შეწყდა საომარი მოქმედებები, ხოლო შემდგომ დაიდო დროებითი ზავი. 1856 წლის 25 თებერვალს გაიხსნა პარიზის კონგრესი, ხოლო 25 მარტს ხელი მოეწერა პარიზის ტრაქტატს. ტრაქტატის ძალით ზავი ზღვა გამოცხადდა ნეიტრალურ და დემილიტარიზებულ ზონად. იგი გახსნილი იყო ყველა ქვეყნის სავაჭრო გემისთვის. რუსეთს ოსმალეთისთვის უნდა დაებრუნებინა ყარსი და ასევე ომის დროს დაკავებული სხვა ტერიტორიები. მიუხედავად იმისა, რომ თითქოს ოსმალეთი იმყოფებოდა გამარჯვებულ სახელმწიფოთა რიგებში ევროპული სახელმწიფოების დიპლომატიის წყალობითა და სულთან აბდულ მეჯითს უბოძეს საპატიო ტიტული „ღაზი“(გამარჯვებული), საკმაოდ მძიმე შედეგები დაუდგა იმპერიას.

მატერიალური ზარალი იმდენად დიდი იყო, რომ 1854-1855 წლებში ოსმალეთი იძულებული გახდა აეღო პირველი კაბალური სესხები ინგლისისა და საფრანგეთის ბანკირებისგან. სწორედ ამ დროიდან დაიწყო ოსმალეთის იმპერიის ფინანსური დაკაბალება.

საკვანძო სიტყვები: ყირიმის ომი, აღმოსავლეთის საკითხი, ვენის ნოტა, პარიზის ტრაქტატი.

The Crimean War and the diplomatic influence of European states on the Ottoman Empire

Tako Tvildiani,

Salome Ivanashvili

Tbilisi State University

Abstract

The Crimean War is also called the War of the East in another way, because it happened to solve the issue of the East. In order to solve the "eastern issue" in favor of Russia, Nicholas I starts a war against the Ottomans. Important in this regard is the diplomatic relationship with the English ambassador in St. Petersburg, Lord Seymour, to whom Nicholas told: "The sick man (Ottoman) will die soon and we need to take care of the distribution of his inheritance." On June 21, 1853, Russian armies crossed the Prut River and entered Moldavia. There was hope to resolve the conflict, based on this, a conference was convened in Vienna, where a large diplomatic corps participated, namely: the diplomatic representation of Austria, France, England and Prussia. Russia agreed to accept the "Vienna Note", the purpose of which was to resolve the Russian-Ottoman conflict, however, the Ottomans rejected it, and on October 1, the Ottomans officially declared war on Russia. European states also had their interests in this struggle. Moreover, they were worried about Russia's victory in the Russo-Ottoman Wars of 1806-1812 and 1828-1829, and because of this, England and France developed a project according to which Russia should have lost: Finland, Poland, Lithuania, Belarus, the Caucasus and the Crimea. The Anglo-French military command planned military operations in the Balkans and the Crimean peninsula. On June 15, the kingdom of Sardinia joined the allies. At the end of 1856, as a result of fierce battles, hostilities stopped, and then a temporary truce was concluded. On February 25, 1856, the Congress of Paris opened, and on March 25, the Treaty of Paris was signed. By virtue of the treaty, the Black Sea was declared a neutral and demilitarized zone. It was open to merchant ships of all countries. Russia had to return Kars to the Ottomans, as well as other territories occupied during the war. Although it seemed that Ottomans were among the victorious states thanks to the diplomacy of European states and Sultan Abdul Mejit was given the honorary title of "Ghazi" (victorious), the empire suffered quite severe consequences. The material losses were so great that in 1854-1855, Ottomans were forced to take the first cabal loans from English and French bankers. It was from this time that the financial control of the Ottoman Empire began.

Keywords: The Crimean War, Eastern Question, Vienna Note, Paris Treaty.

საქართველო - ევროკავშირის სავაჭრო ურთიერთობების დინამიკა

მაკა ზასილიძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საქართველომ დამოუკიდებლობის მოპოვებისთანავე გააკეთა სტრატეგიული არჩევანი და ევროპული, ევროატლანტიკური ინტეგრაცია ქვეყნის განვითარების უპირობო მიმართულებად დაისახა. თანამედროვე მსოფლიოში ევროკავშირი, რომელიც დღეს 27 ევროპულ სახელმწიფოს აერთიანებს მნიშვნელოვან პოლიტიკურ მხარდაჭერას ახორციელებს საქართველოს მიმართ, რაც ლოგიკურია ეკონომიკური თანადგომის კუთხითაც მნიშვნელოვანია.

ევროკავშირი მხარს უჭერს მშვიდობას და სტაბილურობას საქართველოში, ისევე როგორც სოციალური და ეკონომიკური განვითარებისთვის საჭირო პოლიტიკური და ეკონომიკური რეფორმების პროგრამებს. 2014 წელს ევროკავშირმა და საქართველომ ხელი მოაწერეს ასოცირების შესახებ შეთანხმებას, რომელიც ძალაში 2016 წელს შევიდა. ამ შეთანხმებამ საფუძველი ჩაუყარა საქართველოს ევროკავშირთან პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ინტეგრაციას. საქართველოს გააჩნია მზარდი დემოკრატიის და კანონის უზენაესობის, ადამიანის უფლებების, კარგი მმართველობის და ეკონომიკური განვითარების ამბიცია. თავად ასოცირების შესახებ შეთანხმება წარმოადგენს ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკის მნიშვნელოვან ნაწილს, რომელშიც საქართველო 16 პარტნიორი ქვეყნიდან ერთერთია. 2009 წელს დაიწყო ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობა, რომელიც საქართველოსთან მტკიცედ თანამშრომლობს და ასევე ხაზს უსვამს რეგიონის მნიშვნელობას. ახლა უკვე, როდესაც ევროპულმა საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება საქართველოსთვის კანდიდატი ქვეყნის სტატუსის მინიჭების შესახებ, ევროკავშირი კიდევ უფრო ერთგული რჩება თავისი პოლიტიკისა, იგი საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას ემხრობა, ისევე როგორც კვლავ ჩართულია აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის თვითგამოცხადებული რეგიონების საკითხებში, იმისათვის, რომ მხარი დაუჭიროს გრძელვადიანი კონფლიქტის მოგვარებას. ევროკავშირის მხრიდან პოლიტიკური მხარდაჭერა საქართველოსადმი პირდაპირპროპორციულია მძლავრი ეკონომიკის განვითარების. წარმატებით მიმდინარე რეფორმები, რომლებიც ხორციელდება საქართველოს მიმართ ემსახურება ადამიანის უფლებების დაცვის განმტკიცებას, დემოკრატიის გაღრმავებას, მეტ გამჭვირვალობას, ეფექტიან მმართველობას, უსაფრთხოებისა და რეგიონული თანამშრომლობის განმტკიცებას, უკეთეს განათლებას, ჯანდაცვას და ა.შ.

ევროკავშირი ერთ-ერთი პირველი იყო, ვინც საქართველოს გარდამავალი პერიოდის მძიმე წლებში დაეხმარა. ევროკავშირთან საქართველოს ურთიერთობა უფრო ინტენსიური 2003 წლის ვარდების რევოლუციის შემდეგ გახდა, როდესაც ევროკავშირმა კიდევ ერთხელ დაადასტურა საქართველოში მიმდინარე ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური რეფორმების მხარდაჭერა. შესაბამისად აქედან გამომდინარე საქართველოს საგარეო პოლიტიკის ერთ - ერთ მთავარ ამოცანას ევროპის ქვეყნებთან მჭიდრო, ურთიერთსასარგებლო პარტნიორული თანამშრომლობის ჩამოყალიბება და გაღრმავება წარმოადგენს, რომელსაც ქვეყნისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს.

საკვანძო სიტყვები: საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობა, პოლიტიკური და ეკონომიკური მხარდაჭერა, სავაჭრო კავშირების დინამიკა.

Dynamics of trade relations between Georgia and the European Union

Maka Basilidze

Caucasus International University

Abstract

Immediately after gaining independence, Georgia made a strategic choice and European and Euro-Atlantic integration was set as the unconditional direction of the country's development. In the modern world, the European Union, which today unites 27 European states, provides significant political support to Georgia, which is also important in terms of economic cooperation.

The European Union supports peace and stability in Georgia, as well as political and economic reform programs necessary for social and economic development. In 2014, the European Union and Georgia signed an association agreement, which entered into force in 2016. This agreement laid the foundation for the political and economic integration of Georgia with the European Union. Georgia has ambitions for growing democracy and the rule of law, human rights, good governance and economic development. The association agreement itself is an important achievement of the EU's foreign policy, in which Georgia is one of the 16 partner countries. In 2009, the Eastern Partnership of the European Union was launched, which strongly cooperates with Georgia and also emphasizes the importance of the region. Now that the European Council has decided to grant Georgia candidate status, the EU remains even more committed to its policy of supporting Georgia's territorial integrity within internationally recognized borders, as well as remaining involved in the self-proclaimed regions of Abkhazia and South Ossetia, in order to support long-term conflict resolution. Political support from the European Union to Georgia is directly proportional to the development of a strong economy. The successful reforms implemented in Georgia serve to strengthen the protection of human rights, deepen democracy, more transparency, effective governance, strengthening security and regional cooperation, better education, health care, etc.

The European Union was one of the first to help Georgia during the difficult years of the transition period. Georgia's relations with the European Union became more intense after the Rose Revolution of 2003, when the European Union once again confirmed its support for the ongoing economic, social and political reforms in Georgia. Accordingly, one of the main tasks of Georgia's foreign policy is the formation and deepening of close, mutually beneficial partnership cooperation with European countries, which is of special importance for the country.

Keywords: Georgia-EU cooperation, political and economic support, dynamics of trade relations.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ურთიერთობა ანკარის მთავრობასთან (1920-1921 წლები)

მონიკა ნაჭყებია,

თამარ ნაჭყებია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

XX საუკუნის ათიან წლების შუა ხანებში მსოფლიო ომმა მოიცვა. მისი შედეგები ვერ აღმოჩნდა დამაკმაყოფილებელი ზოგიერთი დიდი ქვეყნისათვის, რომლებმაც თავისი იმპერიალისტური გეგმების განხორციელება შემდგომშიც გააგრძელეს. ასეთ პირობებში საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა აღმოჩნდა საბჭოთა რუსეთს და ოსმალეთის იმპერიას შორის. იმ დროისთვის ოსმალეთში ორხელისუფლებიანობა დამყარდა. სტამბოლში სულთანი იჯდა, ხოლო ანკარას განაგებდა ანატოლიაში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მეთაური, გენერალი მუსტაფა ქემალ ფაშა. მის მომხრეებს ქემალისტებს ეძახდნენ. ქემალის მთავრობა საკმაოდ დიდ ინტერესს ავლენდა საქართველოსთან მიმართებით. ეს ინიციატივა მნიშვნელოვან მოვლენას წარმოადგენდა, რადგან ოსმალთა მხრიდან მოსალოდნელი საფრთხე შედარებით განეიტრალდა.

საბჭოთა რუსეთმა 1920 წელს სომხეთი გაასაბჭოვა, რის შემდეგაც საქართველო კიდევ უფრო დიდი საფრთხის ქვეშ აღმოჩნდა. ამ სიტუაციაში მნიშვნელოვანი იყო დამოკიდებულება ქემალისტების მხრიდან, ვინაიდან იმხანად მისი და საბჭოთა რუსეთის მთავრობის საერთო ინტერესები იკვეთებოდა. ორივეს საერთო მტერს ანტანტის სახელმწიფოები წარმოადგენდნენ.

საქართველოს მთავრობამ კარგად იცოდა რუსეთის რეალური ზრახვების შესახებ, ამიტომ ცდილობდა თურქეთის ხელისუფლებასთან კარგი ურთიერთობის დამყარებას, 1920 წლის დეკემბერში თბილისს ეწვია ანკარის მთავრობის საგარეო საქმეთა მინისტრი ბექირ სამი ბეი. გადაწყდა, რომ საქართველოს ანკარაში თავისი საელჩო უნდა გაეხსნა. საქართველოს სრულუფლებიან წარმომადგენლად ანკარაში სვიმონ მდივანი დაინიშნა. 1921 წლის 31 იანვარს საქართველოს ელჩობა ანკარაში ჩავიდა. ოფიციალური აუდიენცია მუსტაფა ქემალ-ფაშასთან დაინიშნა. 1921 წლის 8 თებერვალს ანკარის მთავრობამ იურიდიულად სცნო საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა და მასთან დიპლომატიური ურთიერთობაც დაამყარა.

ჩვენი ნაშრომის მიზანია საქართველოსა და ანკარის ქემალისტურ მთავრობას შორის 1920-1921 წლებში არსებულ ურთიერთობათა გაანალიზება, კერძოდ, იმ პერიოდში მომხდარი შეხვედრების შეფასება. ასევე განვიხილავთ, თუ რა დამოკიდებულებას ავლენდნენ ამ მოვლენის მიმართ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პოლიტიკური მოღვაწეები.

საკვანძო სიტყვები: საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა, ანკარის ქემალისტური მთავრობა, საბჭოთა რუსეთი, იმპერიალისტური გეგმები.

The relations of the Democratic Republic of Georgia with the government of Ankara (1920-1921)

Monika Natchkebia,

Tamar Natchkebia

Tbilisi State University

Abstract

The world became involved in a war in the middle of the 20th century. Several powerful nations continued to carry out their imperialist ambitions because they were not satisfied with the results. The Democratic Republic of Georgia was placed in this circumstance, situated between the Ottoman Empire and Soviet Russia. By that time, a two-government system was established in the Ottoman Empire. General Mustafa Kemal Pasha, who headed the Anatolian national liberation struggle, administered Ankara while the Sultan resided in Istanbul. His supporters were referred to as Kemalists. Georgia was the subject of much interest from Kemal's administration. This initiative was a significant event as the expected threat from the Ottoman side was relatively neutralized.

After Georgia was Sovietized by Soviet Russia in 1920, the country was even more in danger. In this situation, the attitude of the Kemalists was important, since at that time the common interests of the Kemalists and the government of Soviet Russia intersected. The Entente states represented the common enemy of both.

The Georgian authority made an effort to build beneficial relationships with the Turkish government, knowing full well what Russia's true objectives were. Bekir Sami Bey, the Ankara government's minister of foreign affairs, travelled to Tbilisi in December 1920. The decision was made for Georgia to establish an embassy in Ankara. Georgia's plenipotentiary representative in Ankara has been appointed as Secretary Svimon Mdivani. The Georgian ambassador arrived in Ankara on January 31, 1921. A formal meeting with Mustafa Kemal-Pasha was arranged. The Democratic Republic of Georgia was formally recognised and diplomatic relations were established by the Ankara government on February 8, 1921.

Our research aims to examine the relationship between Georgia and the Ankara Kemalist government in 1920–1921, with a focus on analysing the meetings that occurred during that time. We will also talk about the political leaders of the Democratic Republic of Georgia's perspective on the matter.

Keywords: the Democratic Republic of Georgia, the Kemalist government of Ankara, Soviet Russia, imperialist plans.

ასალას როლი ყარაბაღის ომის პერიოდში

ელგუჯა სეხნიაშვილი

ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

2023 წლის ცხელი პოლიტიკური მოვლენებიდან ერთ-ერთი იყო ყარაბაღის კონფლიქტის დამთავრება და მისი, როგორც პოლიტიკური სუბიექტის თვითლიკვიდაცია. ყარაბაღის კონფლიქტი სამხრეთ კავკასიის რეგიონში არსებული გაყინული კონფლიქტებიდან ერთადერთია, რომელიც მოგვარდა და ამ კონფლიქტის მოდავე მხარემ, აზერბაიჯანის რესპუბლიკამ თავისი საერთაშორისო სამართლით აღიარებული საზღვრები აღიდგინა. ამ კონფლიქტში დაახლოებით 26 წლის განმავლობაში უამრავი, საერთაშორისო და ქვეყნის შიდა სამთავრობო აქტორები იყვნენ ჩართულნი. იმ აქტორებიდან, რომლებიც ყარაბაღის კონფლიქტში იყვნენ ჩართულნი ყველაზე ნაკლებადაა გაშუქებული ტერორისტული ორგანიზაციების, კერძოდ კი სომხური ტერორისტული ორგანიზაციების როლი. როგორც საქართველოს, ისე მსოფლიო საზოგადოებაში ცოტას თუ სმენია ისეთი სომხური ტერორისტული ორგანიზაციის არსებობის შესახებ, როგორცაა ასალა. ამიტომ ამ კვლევის მიზანია საზოგადოებას გააცნოს სომხური ტერორიზმის ჩამოყალიბების მოკლე ისტორია და იდეოლოგია. ასევე, ასალას, სომხური ტერორისტული ორგანიზაციის დაარსების ისტორია, მისი იდეოლოგია და მისი ქმედებების ანალიზი.

საკვანძო სიტყვები: ასალა, დაშნაკები, დიდი არმენია, სპიურქი, მონტე მელქონიანი.

The role of ASALA during the Karabakh War

Elguja Sekhniashvili

Business and Technology University

Abstract

One of the hot political events of the 2023 year was the ending of the Karabakh Conflict and its self-execution as subject of politics. The Karabakh Conflict is the only “frozen” conflict in the South Caucasus region which was released and one of its participant, The Republic of Azerbaijan could regain its territorial sovereignty under the norms of International law. Approximately, 26 of years conflict several international and domestic state and non-state actors were involved in this conflict. But the one actor’s story which was involved in the conflict isn’t enlightened well. This actor is the Armenian terrorist organization ASALA. The main goal of this research is to talk about the establishment of the Armenian terrorist movement and its ideology. Also, to enlight the history of ASALA, its ideology and its actions analysis.

Keywords: ASALA, Dashnaks, The Greater Armenia, Spiurk, Monte Melkhoniani.

აშშ-სა და ირანის ურთიერთობები ბოლო ათწლეულებში

მარიამ პაქსაძე,

ვალერია თავაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ჯერ კიდევ ნახევარი საუკუნის წინ აშშ-სა და ირანს ჰქონდათ ჩამოყალიბებული დიპლომატიური სამოკავშირეო ურთიერთობები, თუმცა საერთაშორისო ურთიერთობებში ქვეყნის ინტერესები დგას პირველ პლანზე, სწორედ ამიტომ, 1979 წელს, როცა ირანის შაჰი ჩამოაგდეს, აიათოლა ჰომეინის პოლიტიკა მიუღებელი აღმოჩნდა აშშ-სთვის, განსაკუთრებით, რაც ირანში ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოს თანამშრომლები მძევლად აიყვანეს. ამერიკის შეერთებული შტატების ურთიერთობები დაიძაბა ირანის ხელისუფლებასთან. 1980 წელს შეერთებულმა შტატებმა მიიღო გადაწყვეტილება ირანთან დიპლომატიური ურთიერთობების გაწყვეტის, ირანის ფინანსური აქტივების გაყინვისა და თეირანთან სავაჭრო შეზღუდვების დანერგვის შესახებ სექტორების ფართო სპექტრში. იმ დღიდან მოყოლებული, აშშ-ს გავლენა ახლო აღმოსავლეთში სულ უფრო და უფრო სუსტდება. 2015 წელს „ექვსმა სახელმწიფომ“, რომელიც შედგება რუსეთის, აშშ-ს, ჩინეთის, დიდი ბრიტანეთის, გერმანიისა და საფრანგეთისგან, დადო ირანის ისლამურ რესპუბლიკასთან ბირთვული შეთანხმება. საყურადღებოა, ვაშინგტონის გასვლის გადაწყვეტილება ირანის ბირთვულ პროგრამიდან ერთობლივი ყოვლისმომცველი სამოქმედო გეგმიდან (JCPOA).

2016 წელს დონალდ ტრამპის მთავრობაში მოსვლის შემდეგ, ამერიკის შეერთებული შტატების ურთიერთობა ირანთან განსაკუთრებულად განიცდის დაღმასვლას. ჩვენი ნაშრომის მიზანია, განვიხილოთ აშშ-სა და ირანის ურთიერთობების თავისებურებები და გავაკეთოთ სამომავლო პროგნოზი.

საკვანძო სიტყვები: ირანი, აშშ, საერთაშორისო ურთიერთობები, დაძაბულობა, ბირთვული იარაღი, სანქციები, ახლო აღმოსავლეთი.

US-Iranian relations in recent decades

Mariam Paksadze,

Valeria Tavadze

Georgian National University SEU

Abstract

Half a century ago, the United States and Iran established diplomatic alliance relations. However, it is important to recognize that in international relations, countries prioritize their own interests. This is why, in 1979, when the Shah of Iran was overthrown and Ayatollah Khomeini's policies became unacceptable to the US, tensions arose. The situation worsened when the employees of the United States embassy in Iran were taken hostage. As a result, the United States decided in 1980 to sever diplomatic

relations with Iran, freeze Iranian financial assets, and impose trade restrictions across various sectors. Consequently, US influence in the Middle East gradually diminished. In 2015, the "Six Powers" (Russia, the US, China, the UK, Germany, and France) signed a nuclear deal with the Islamic Republic of Iran. However, it is important to highlight that Washington's decision to withdraw from the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) on Iran's nuclear program has had significant implications. Since the arrival of Donald Trump in government in 2016, US-Iranian relations have experienced a notable decline. In this work, we aim to discuss the intricacies of these relations and provide a future forecast.

Key words: Iran, USA, international relations, tensions, nuclear weapons, sanctions, Middle East.

გერმანიის პოლიტიკური პარტიები და კოალიციური საპარლამენტო მმართველობის მოდელი

ბაკურ ხუბულავა,

ქეთი ბიძინაშვილი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

პარტიათა სიმრავლემ და დაპირისპირებამ დიდი როლი ითამაშა ვაიმარის რესპუბლიკის დაცემაში და გერმანიის ისტორიის მძიმე წარსულშიც მათი როლი მეტად მძიმე გამოდგა. იგივე განმეორდა მესამე რაიხის და მეორე მსოფლიო ომის წინარე პერიოდში.

მსგავსი გამოცდილების შემდეგ გერმანელი ერი მიხვდა რომ საჭირო იყო კონსოლიდაცია და თანამშრომლობა საზოგადოებისა და სახელმწიფოს გადასარჩენად. გერმანელმა ხალხმა და პოლიტიკურმა პარტიებმა აჩვენეს მზარდი ტენდენცია კონსოლიდაციისკენ ფედერალური რესპუბლიკის პირველი დღეებიდან.

მცირე პარტიები ან უფრო დიდ პარტიებს შეუერთდნენ, უმნიშვნელოდ შემცირდნენ, ან უბრალოდ გაქრნენ. გაერთიანებულ გერმანიას თითქმის სამი ათწლეული ჰყავდა 4 -5 პარტია; ქრისტიან-დემოკრატიული კავშირი (Christlich-Demokratische Union; CDU) და გერმანიის სოციალ-დემოკრატიული პარტია (Sozialdemokratische Partei Deutschlands; SPD), რომელთაგან არც ერთი არ შეუძლია ადვილად მიაღწიოს საპარლამენტო უმრავლესობას. გარდა ამისა, არსებობს ოთხი პატარა, მაგრამ მაინც მნიშვნელოვანი პარტია: ქრისტიანულ-სოციალური კავშირი (Christlich-Soziale Union; CSU), CDU-ს ბავარიული უმცროსი ძმია. თავისუფალი დემოკრატიული პარტია (FDP), რომელიც მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ გერმანიის მთავრობების უმეტესობაში უმცროსი კოალიციის პარტნიორია; ალიანსი '90/მწვანეები (Bündnis '90/Die Grünen), პარტია, რომელიც შეიქმნა 1993 წელს ეკოლოგ მწვანეთა პარტიისა და აღმოსავლეთ გერმანიის ალიანსის 90-ის შერწყმით; და მემარცხენე პარტია, ყოფილი დემოკრატიული სოციალიზმის პარტია (Partei des Demokratischen Sozialismus; PDS), გერმანიის სოციალისტური ერთიანობის პარტიის (SED) მემკვიდრე, რომელიც მოგვიანებით შეუერთდა მემარცხენე ჯგუფებს დასავლეთ გერმანიაში. გარე პოლიტიკურმა პარტიებმა, როგორცაა რესპუბლიკელები (Die Republikaner), გერმანიის სახალხო კავშირი (Deutsche Volksunion; DVU) და გერმანიის მეკობრეების პარტიამ (Piratenpartei Deutschland) მიაღწიეს გარკვეულ წარმატებას

ადგილობრივ და სახელმწიფო დონეზე, მაგრამ არ მოიპოვეს წარმომადგენლობა. 2010 წლების დასაწყისში კი გერმანიაში გაჩნდა ახალი მოთამაშე, Alternative for Germany - ალტერნატივა გერმანიისთვის, რადიკალი მემარჯვენე ძალა, რომელიც უმაღლეს ჩაეწერა ზემოთ ჩამოთვლილ პარტიები იერარქიაში და უკვე 10 წელია, მათი რეიტინგი 10დან -15 % უტოლდება და თითოეულ არჩევნებში მანდატები გარანტირებული აქვთ.

ეროვნულ დონეზე. არჩევნებისთვის 5 პროცენტის ბარიერი აღმოჩნდა უაღრესად ეფექტური ინსტრუმენტი ნებისმიერი ზოლის რადიკალური პარტიების გამორიცხვისა და დაშლილი პარტიების ჩამოყალიბების თავიდან ასაცილებლად. თუმცა, საარჩევნო სისტემის პროპორციულმა ელემენტმა განაპირობა კოალიციური მთავრობების ფორმირება. 1966 წლიდან ყველა ფედერალური მთავრობა შედგებოდა მინიმუმ ორი პარტიისგან. მსხვილ პარტიებში უთანხმოება შეიცავს თითოეული შესაბამისი პარტიის ფრთებსა და ფრაქციებს. 2022 წლის შედეგებითაც კოალიცია შეკრა სამმა პარტიამ -სოციალ-დემოკრატიული პარტია, მწვანეები და თავისუფალი დემოკრატები.

German political parties and the model of coalition parliamentary government

Bakur Khubulava,

Keti Bidzinashvili

Caucasus International University

Abstract

The number of parties and conflicts played a big role in the fall of the Weimar republic, and their role in the difficult past of German history turned out to be very heavy. The same was repeated in the period before the third reich and the Second World War.

Similar such experiences, the German nation realized that consolidation and cooperation were necessary to save the society and the state the German people and political parties have shown a growing tendency towards consolidation since the early days of the federal republic.

Smaller parties have either merged with larger parties, strunk into insignificant or simply disappeared. united Germany had 4-5 parties for almost three decades: the Cristian democratic union (christlich-demokratische union, CDU) and the social democratic part of germany (Sozialdemokratische partei Deutschlands, SPD), neither of which can easily achieve a parliamentary majority. in addition, there are four smaller but still important parties, the Christian-social union (Christlich-Soziale union, CSU), the Bavarian younger sibling of the CDU. the free Democratic Party (FDP), a junior coalition partner in most post-world war II German governments, alliance 90. the greens (Bundnis'90/Die Grunen). a party created in 1993 by the merger of the ecological Green Party and the East German alliance 90, and a left-wing party. formerly the party of democratic socialism (partei des demokratischen Sozialismus, PDS) the successor to the socialist unity party of Germany (SED), which later joined left-wing groups in west Germany. outside political parties such as the republicans (Die Republikaner), the German people's union (Deutsche volksunion, DVU) and the pirate party of Germany (piratenpartei Deutschland) achieved some success at the local and state level, but did not win representation.

At the beginning of 2010, a new player appeared in Germany, an alternative for Germany, a radical right-wing force, which immediately entered the above-mentioned parties in the hierarchy, and for 10 years now, their rating has been equal to 10-15% and they have guaranteed mandates in each election, at national level. The 5 percent threshold for election has proven to be a highly effective tool for excluding radical parties of any stripe and preventing the formation of splinter parties. However, the proportional element of the electoral system led to the formation of coalition governments.

Since 1966, every federal government has consisted of the least two parties.

Disagreement within the major parties involves wings and factions of each respective party. With the results of 2022, three parties formed a coalition: the Social Democratic Party, the Greens, and the Free Democrats.

ჩერნობილის ტრაგედია: სხვა თვალთ დანახული მსოფლიო

რევაზი ნიკოლეიშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ჩერნობილის კატასტროფა, საკვანძო მოვლენა ბირთვული ენერჯის ისტორიაში, 1986 წლის 26 აპრილი გახდა საბედისწერო დღე ქალაქ - პრიპიატისთვის. შაბათი დღე იდგა, როდესაც მოსახლეობის უმეტესობა სახლში, ოჯახებთან ერთად, დამღლეი სამუშაო კვირის შემდგომ, ისვენებდა, თუმცა ატომურ ელექტროსადგურში სულ სხვა სიტუაცია სუფევდა, აქ არავის ჰქონდა ამის დრო, პირიქით, ისინი ზრუნავდნენ იმაზე, რომ ქალაქს შეუფერხებლად მისწოდებოდა ელექტროენერჯია, აქ ყოველდღიურად 4 რეაქტორზე რუტინული უსაფრთხოების ტესტი მიმდინარეობდა, თუმცა 26 აპრილს რაღაც გეგმის მიხედვით ვერ წავიდა, რეაქტორის სიმძლავრე ამ ტესტის დროს დასაშვებ ზღვარს გასცდა და განუწყვეტლივ განაგრძო მატება, რამაც საბოლოოდ კატასტროფული, საზარელი აფეთქება გამოიწვია. ატმოსფეროში გამოთავისუფლდა რადიოაქტიური ნივთიერებების მნიშვნელოვანი რაოდენობა, რაც კატასტროფული შედეგის საწინდარი გახლდათ, სწორედ ამის გამო დაუყოვნებლივ გახდა საჭირო ახლომდებარე ქალაქ პრიპიატის ევაკუაცია, ათასობით მაცხოვრებლის გაყვანა და აკრძალვის ზონის შექმნა, რომელიც დღემდე დაუსახლებელია. ზემოთხსენებული კატასტროფა გახდა განხილვის საგანი, რადგან მან ფართო მასშტაბები მოიცვა, მოგვხსენებათ რაოდენ სახიფათოა რადიაცია, როგორც ადამიანისთვის, ისე ბუნებისთვის, რის გამოც ამ მოვლენამ სრულიად შეცვალა აღქმა ბირთვული ენერჯის მოპოვების საკითხებში. ჩერნობილის კატასტროფა გახდა მიზეზი, რათა მომხდარიყო ბირთვული უსაფრთხოების სტანდარტების საერთაშორისო გადაფასება. რადიოაქტიური ნაწილაკების გათავისუფლებას ეკოლოგიურად მძიმე შედეგები მოჰყვა, როგორებიცაა - ნიადაგის, წყლისა და ჰაერის დაბინძურება. ჩერნობილი/პრიპიატი, რომელშიც ერთ მოსახლესაც არ უცხოვრია ამ მოვლენის შემდგომ, დროში გაიყინა. დაუყოვნებელი კრიზისის გადაწყვეტის აუცილებლობამ განაპირობა ქვეყნების ერთობლივი ძალისხმევა რადიოაქტიური დაბინძურების გავრცელების შესაჩერებლად. ინციდენტის გრძელვადიანი მემკვიდრეობა კი აისახა ბირთვულ უსაფრთხოებაზე ორიენტირებული გლობალური ინიციატივებისა და შეთანხმებების დამყარებაში ამ ამბის შემდგომ. გეოპოლიტიკური შედეგების მიღმა,

ჩერნობილმა ძირეულად შეცვალა საზოგადოების წარმოდგენა ბირთვული ენერჯის შესახებ. ინციდენტმა გამოიწვია სკეპტიციზმი და შიში, რაც საფუძველი გახდა კონტროლისა და მარეგულირებელი ზომების გაზრდის. ის გახდა ბირთვულ ენერჯიასთან დაკავშირებული პოტენციური საფრთხის სიმბოლო და გამოიწვია დისკუსიები უსაფრთხო, უფრო მდგრადი ენერჯის წყაროებზე გადასვლის აუცილებლობის შესახებ. ჩერნობილის კატასტროფა რჩება მძაფრ შეხსენებად, დელიკატური ბალანსის შესახებ, ბირთვული ენერჯის სარგებლობის გამოყენებასა და მისი თანდაყოლილი რისკებისგან დაცვას შორის.

საკვანძო სიტყვები: ბირთვული რეაქტორის აფეთქება, ჰუმანიტარული კრიზისი, გარემოს დაზიანებები, საერთაშორისო რეაგირება, სოციალურ-ეკონომიკური ეფექტი, ტექნოლოგიური რეფორმები, შედეგები ჯანმრთელობაზე.

Chernobyl tragedy: The world seen through different eyes

Revazi Nikoleishvili

Georgian National University SEU

Abstract

The Chernobyl disaster, a pivotal event in the history of nuclear energy, occurred on April 26, 1986, marking a fateful day for the city of Pripjat. On a Saturday, during the routine workweek for most households, after completing a scheduled safety test on the fourth reactor, an unexpected situation arose. While the reactor's safety test was supposed to proceed as planned, something unforeseen happened on April 26, and the reactor's power surged uncontrollably, resulting in a catastrophic explosion that profoundly altered the course of nuclear energy history. The release of radioactive materials into the atmosphere had significant consequences, particularly for the nearby city of Pripjat. Inhabitants were oblivious to the gravity of the situation, as they were expecting routine electricity generation from the nuclear power plant's four reactors every day.

Chernobyl/Pripjat, where no one had imagined such an incident would occur, faced the consequences of an unimaginable catastrophe. The atmosphere was saturated with a substantial amount of radioactive particles, leading to a disastrous and unprecedented situation. The evacuation, relocation, and establishment of an exclusion zone became imperative for the once-thriving city of Pripjat, home to thousands of residents. The incident triggered skepticism and fear, fundamentally altering the discourse on control and regulatory measures for the use of nuclear energy. The Chernobyl disaster serves as a symbol of the potential risks associated with nuclear energy and prompted discussions on global initiatives and agreements for the safe and regulated use of this powerful but delicate energy source.

Keywords: Nuclear Reactor Explosion, Humanitarian Crisis, Environmental Contamination, International Response, socioeconomic effect, Technological Reforms, Health Consequences.

2016 წლის ბრიუსელის ტერორისტული აქტი

თეონა ლეჟავა

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ტერორიზმი წარმოადგენს გლობალურ საფრთხეს და აქედან გამომდინარე აქტუალური საკითხია, როგორც საზოგადოებრივი ისე პოლიტიკურ ცხოვრებაში. როგორც ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტის 2017 წლის ანგარიშიდან ვიგებთ 2016 წელს ტერორისტულმა აქტმა მსოფლიოს 104 ქვეყანა მოიცვა. მიუხედავად უსაფრთხოების ზომების გამკაცრებისა, ტერაქტებისგან არცერთი სახელმწიფო დაცული არ არის - არ იყო დაცული არც ზე სახელმწიფო - ამერიკის შეერთებული შტატები და არც ბრიუსელი, სადაც არის ნატოს შტაბ-ბინა, ევროკავშირის არაერთი შენობა და იქ, სადაც იმდენი დიპლომატიური მისიებია, როგორც არცერთ სხვა ევროპულ ქალაქში. თითო ქვეყანას 3-3 ელჩიც ყავს ბრიუსელში მოვლინებული. სწორედ აქედან გამომდინარე ბელგიელები ფიქრობდნენ, რომ ტერორისტული აქტი მოხდებოდა ყველგან, მაგრამ დაცულები იყვნენ ბრიუსელში. ნაშრომი პასუხს გასცემს კითხვებს - თუ რამდენად ადვილად შეეძლოთ ტერორისტებს ჩასხდომის დარბაზამდე ასაფეთქებელი მოწყობილობების მიტანა და რა შეიცვალა ტერაქტის შემდეგ ბელგიაში?

საკვანძო სიტყვები: ბრიუსელი, ტერორისტული თავდასხმები, ზავენტემი, მალბეკი, ისლამური სახელმწიფო, უსაფრთხოება.

Brussels terror attacks 2016

Teona Lezhava

Caucasus International University

Abstract

Terrorism is a global threat and is therefore an urgent issue in both public and political life. As we learn from the 2017 report of the US State Department, in 2016, terrorist acts covered 104 countries of the world. Despite the tightening of security measures, no country is safe from terrorist attacks - not even the United States of America, nor Brussels, where the headquarters of NATO, many buildings of the European Union where there are more diplomatic missions than in any other European city. Each country has 3-3 ambassadors stationed in Brussels. Therefore, the Belgians thought that a terrorist act would happen anywhere country, but they were safe in Brussels. The paper will answer the questions - how easily could terrorists bring explosive devices to the boarding hall and what has changed after the terrorist attack in Belgium?

Keywords: Brussels, terrorist attacks, Zaventem, Maalbec, Islamic State, safety.

ქართული დიასპორები საფრანგეთში

ანი ადუაშვილი,

ნატა დარბაიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ისტორიული ფონიდან გამომდინარე საქართველოსა და საფრანგეთს ყოველთვის კარგი ურთიერთობა ჰქონდათ ერთმანეთთან, მაგრამ იყო გამორჩეული მომენტებიც, როდესაც საფრანგეთმა გადამწყვეტი როლი ითამაშა საქართველოს, არა მხოლოდ როგორც ქვეყნის, არამედ მისი კულტურისა და ეთნიკური იდენტობის გადარჩენაში.

პირველი დიპლომატიური ურთიერთობა ამ ქვეყნებს შორის 1713-14 წლებში ჩნდება, როდესაც სულხან-საბა ორბელიანი მოლაპარაკებების მიზნით მიემართება ლუდოვიკო მეოთხემეტესთან.

დროთა განმავლობაში ქვეყნები უფრო დაახლოვდნენ, მაგრამ ყველაზე მნიშვნელოვანი როლი საქართველოსთვის საფრანგეთმა 1920 იან წლებში ითამაშა. სწორედ მათ შეიფარეს პირველი დამოუკიდებელი მთავრობა, საქართველოს 1921 წლის, წითელი არმიის მიერ, ოკუპაციის პერიოდში.

დღეს დღეობით საფრანგეთში არის აქტიური ქართული ასოციაცია, რომელიც გარდა მნიშვნელოვანი თარიღებს აღნიშვნისა, როგორებიც არის 26 მაისი 1918წ და აგვისტო 27-28 1924 წელი, უვლიან მიტოვებულ ქართულ საფლავებს ლევილის სასაფლაოზე. ასევე აწყობენ კულტურულ ღონისძიებებს და სტუდენტურ სადამოებ/კონფერენციებს, რომ ხელი შეუწყოს ქართული კულტურის პოპულარიზებას.

ეს ასოციაცია ასევე მხარს უჭერს ჰუმანიტარულ ქმედებებს საქართველოში და თამაშობს მეთვალყურეობით როლს ფრანგულ ხელმძღვანელობასა და მედიასთან, როცა საქართველოს მნიშვნელოვანი ინტერესები არის რისკის ქვეშ.

არსებული საკითხი დღესდღეობით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ჩვენ ვცხოვრობთ ქვეყანაში, რომელის მეთაურიც არის ქალბატონი, რომელიც სწორედ რომ ქართული დიასპორის წევრი იყო საფრანგეთში. ჩვენი პრეზიდენტი, შესანიშნავი დიპლომატი, სალომე ზურაბიშვილი. საფრანგეთში ყოფნისას ის აქტიურად წარმოადგენდა საკუთარ ქვეყანას და კვლავ აგრძელებს ამ საქმიანობას პრეზიდენტის რანგში. ის არის საუკეთესო მაგალითი იმისა თუ რამდენად მნიშვნელოვანია ზოგადად დიასპორა ქვეყნისთვის.

ისარგებლო შესაძლებლობით და მიიღო განათლება სხვა ქვეყანაში, რომელიც შემდგომ შეგიძლია საკუთარი ქვეყნის სასარგებლოდ გამოიყენო, არის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი, თუ რატომაც არის დიასპორები ასე მნიშვნელოვანი და ამავდროულად აუცილებელი ქვეყნისათვის.

ქართული დიასპორა საფრანგეთში არის კარგად ორგანიზებული და აქვს სხვა და სხვა ასოციაციები და ორგანიზაციები, რომლებიც მხარს უჭერს ქართველებს მრავალ ასპექტში, როგორებიცაა სამსახურის მოძებნა, დახმარება საკანონმდებლო საკითხები და ა.შ.

საკვანძო სიტყვები: დიასპორა, საქართველო, საფრანგეთი, დიპლომატია, ისტორია.

Georgian diasporas in France

Nata Darbaidze,

Ani Aduashvili

Georgian National University SEU

Abstract

Historically speaking Georgia and France has always had good relationship, but we had certain moments, where France played crucial role in saving not only Georgia as a county, but our ethnic identity as well.

First diplomatic relationship between the two countries appears in 1713-14 years, when Sulxan-Saba Orbeliani goes to visit Ludovico the XIV for the purpose of negotiation.

In the meantime, countries became close, but most important role French played in Georgian politics, took part in 1920s. They were the ones who took in the first independent government under their wing, during 1921 occupation of Georgia by Russian red army.

Nowadays, there's an active Georgian Association in France, which in addition to the commemorations of essential dates, May 26, 1918, August 27-28, 1924 and the maintenance of the abandoned tombs in the Georgian square of the Leuville cemetery, they also promote cultural events and student events or conferences to help popularize Georgian culture.

They support humanitarian actions in Georgia and play a monitoring role with the French authorities and media when Georgia's vital interests are at stake.

This topic is up most importance today, especially, because we live in a country, that is being led by a woman who was a member of Georgian diaspora in France. Our president, the amazing diplomat, Salome Zurabishvili. She conducted amazing political work in France, representing her country and she hasn't stopped since becoming president. She is the perfect example of how important diasporas in general are for a country.

To use the opportunity and get an education in another country which you can then use in favor of your own country is the main reason as to why diasporas are important and at the same time necessary for a country.

The Georgian diaspora in France is well organized and has several associations and organizations that support Georgians. These associations offer support services to newcomers, such as legal assistance, job search assistance and social integration.

Keywords: diaspora, Georgia, France, diplomacy, history.

სოციალური მედიის გავლენა ახალგაზრდების შფოთვის დონეზე

სესილი ყალიჩავა,

ნატო დარსალია

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ადამიანი სოციალური არსებაა და აქედან გამომდინარე, მას გააჩნია სოციუმში ყოფნის ბაზისური მოთხოვნილება. სოციალური ურთიერთობები განსაზღვრავენ ინდივიდის ცხოვრების ხარისხს, ფსიქოლოგიური წონასწორობის განცდას. სოციუმთან პოზიტიური ადაპტაცია განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ახალგაზრდებისათვის.

ახალგაზრდობის პერიოდი უკავშირდება ფსიქო-სოციალურ განვითარებასთან დაკავშირებულ კრიზისს, რომელიც გულისხმობს არჩევანის განხორციელებას პირად ცხოვრებასა თუ საზოგადოებისთვის სასარგებლო საქმიანობაში. ახალგაზრდა ცდილობს საკუთარი გრძნობების, ღირებულებების და ქცევითი სტრატეგიების განმტკიცებას, საზოგადოებაში ადგილის დამკვიდრებას. ცხოვრების ეს რთული ეტაპი დღეს, ინტერნეტის ეპოქაში კიდევ უფრო გართულდა.

თანამედროვე ტექნოლოგიების საშუალებით გამარტივდა ინფორმაციის მიღება, მაგრამ არ გამარტივებულა მისი აღქმა. ახალგაზრდას, რომლის სურვილია, გრძნობდეს სამყაროს მაჯისცემას, იცოდეს ყველაფერი მსოფლიოში მიმდინარე მოვლენების შესახებ, არ ჩამორჩეს უახლეს მოვლენებს, მიიღოს ცოდნა, იპოვოს თანამოაზრე, ერთი შეხედვით ცხოვრება გაუადვილდა; სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი სოციალური ინტერაქციის პროცესი გაუიოლდა. მიუხედავად ამისა, უახლესი კვლევები ადასტურებენ, რომ ახალგაზრდებში ინტერნეტ-სივრცეში ამ აქტიური სოციალიზაციის ფონზე, იმატა შფოთვის დონემ.

ჩვენს მიერ ჩატარებული კვლევის საფუძველზე გამოიკვეთა მოსაზრება, რომ ახალგაზრდების შფოთვის დონეზე განსაკუთრებულ გავლენას ახდენს ნეგატიური ინფორმაციები, რომლებიც განუწყვეტლივ მიეწოდება სოციალური ქსელის მომხმარებელს.

აღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებული სამეცნიერო ფსიქოლოგიური ლიტერატურის მიმოხილვის საფუძველზე და კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ სოციალური ქსელი უდიდეს გავლენას ახდენს ახალგაზრდებზე და სამწუხაროდ, ეს გავლენა ნეგატიურია; თუმცა, სოციალური მედიის პოზიტიური ზემოქმედების შესაძლებლობას არ გამოვრიცხავთ, მისი სასარგებლოდ გამოყენების შემთხვევაში.

The impact of social media on youth anxiety levels

Sesili Kalichava,

Nato Darsalia

Georgian National University SEU

Abstract

Man is a social being and therefore, he has a basic need to be in society. Social relations determine the quality of an individual's life, the feeling of psychological balance. Positive adaptation to society is especially important for young people.

The period of youth is associated with a crisis, related to psycho-social development, which involves making a choice in personal life or activities useful to society. The young man tries to strengthen his feelings, values and behavioral strategies, to establish a place in society. This difficult phase of life has become even more difficult today, in the era of the Internet.

With the help of modern technologies, it has become easier to get information, but it has not become easier to perceive it. For a young man whose desire is to feel the pulse of the world, to know everything about the events taking place in the world, to keep up with the latest events, to gain knowledge, to find like-minded people, at first glance, life has become easier for him; The process of vital social interaction has become easy for him. However, recent studies confirm that anxiety levels have increased among young people amid this active socialization in the Internet space.

On the basis of the research conducted by us, the opinion was expressed that the level of anxiety of young people is particularly influenced by negative information, which is continuously provided to the users of the social network.

Based on the review of the scientific psychological literature related to the mentioned problem and based on the research results, we can state that the social network has the greatest influence on young people and unfortunately, this influence is negative; However, we do not rule out the possibility of a positive impact of social media, if it is used to its advantage.

რა როლი აქვს სტრესს სტუდენტის ცხოვრებაში?

ნინო შაინიძე,

ნინო მარტიაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

სტრესი შეიძლება განისაზღვროს, როგორც მძიმე სიტუაციით გამოწვეული შეშფოთების ან ფსიქიკური დაძაბულობის მდგომარეობა. ეს არის ადამიანის ბუნებრივი რეაქცია, რომელიც გვაიძულებს მივმართოთ ჩვენს ცხოვრებაში არსებულ გამოწვევებსა და საფრთხეებს. თუმცა,

როგორ ვპასუხობთ სტრესზე, მიკერძოებულ გავლენას ახდენს ჩვენს საერთო კეთილდღეობაზე.

უნივერსიტეტი შეიძლება იყოს, როგორც სტრესული გამოცდილება, ასევე მხიარული და საინტერესო. სტრესი იგრძნობა, როგორც უნივერსიტეტის დაწყების, უცნობ ადამიანებთან ურთიერთობის, გამოცდების და მომავალზე ფიქრის გამო.

სტრესი გავლენას ახდენს სტუდენტის გონებაზე და სხეულზე. ცოტადენი სტრესი კარგია და გვეხმარება ყოველდღიური აქტივობების შესრულებაში. მაგალითად, სტუდენტის აკადემიურ მოსწრებაში, გამოცდების წარმატებით ჩაბარებაში და ასე შემდეგ. ზედმეტმა სტრესმა შეიძლება გამოიწვიოს ფიზიკური და ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემები.

ჯანდაცვის მსოფლიოს ორგანიზაციის სტრესის მენეჯმენტის საკითხი სტრესის დროს, რაც მნიშვნელოვანია მიზნად ისახავს ადამიანების აღჭურვას პრაქტიკული უნარებით სტრესის დასაძლევად.

ეს ნაშრომი განიხილავს სტრესის გავლენას სტუდენტთა აკადემიურ მოსწრებაზე და სტრესის დადებით ან უარყოფით მხარეებს. ძირითადი მიზნები იყო იმის დადგენა, თუ რამდენად მოქმედებს სტრესი სტუდენტის აკადემიურ წარმატებაზე, ჯანმრთელობასა და ზოგადად ცხოვრების წესზე. მიღებული შედეგები აჩვენებს მოსწავლეებში სტრესის გამომწვევ სხვადასხვა ფაქტორს.

საკვანძო სიტყვები: სტრესი, აკადემიური სტუდენტები, სტრესის ფაქტორები, სტრესის მართვა.

What role does stress play in a student's life?

Nino Shainidze,

Nino Martiashvili

Georgian National University SEU

Abstract

Stress can be defined as a state of worry or mental tension caused by a difficult situation. It is a natural human response that prompts us to address challenges and threats in our lives. However, how we respond to stress has a biased effect on our overall well-being.

University can be both a stressful experience and a fun and exciting one. Stress is felt like starting university, dealing with strangers, exams and thinking about the future.

Stress affects a student's mind and body. A little stress is good and helps us perform our daily activities. For example, in the student's academic performance, successful passing of exams and so on. Excessive stress can cause physical and mental health problems.

The World Health Organization's Stress Management in Stress Matters issue aims to equip people with practical skills to cope with stress.

This paper examines the impact of stress on students' academic performance and the pros and cons of stress. The main objectives were to determine how stress affects a student's academic success, health, and overall lifestyle. The obtained results show different factors causing stress in students.

Keywords: stress, academic students, stress factors, stress management.

აუტისტური სპექტრის მქონე ბავშვების ჩართულობა სასწავლო პროცესში

ანანო დარახველიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ტერმინი აუტიზმის სპექტრის აშლილობები (შემდგომში შეიძლება მოხსენებული იყოს როგორც აუტიზმი ან აუტისტური სპექტრის აშლილობები — ასა, ASD) ეწოდება იმ მდგომარეობებს, რომელთათვისაც დამახასიათებელია რეციპროკული სოციალიზაციის და სოციალური კომუნიკაციის თვისებრივი ცვლილება, შეზღუდული ინტერესები, რიგიდული და განმეორებადი ქცევა, ცვლილებებისადმი რეზისტენტობა.

აუტიზმის სპეციფიკური ნიშნების გარდა, შესაძლოა გამოვლინდეს სამედიცინო, სენსორული, კოგნიტური, ენისა და მეტყველების, ემოციური და ქცევის პრობლემები. მისი ნიშნებია: ძილისა და კვების დარღვევა, თვითდამაზიანებელი და/ან აგრესიული, რთული ქცევა, ფსიქიკური ჯანმრთელობის ისეთი პრობლემები, როგორცაა შფოთვა, დეპრესია, ყურადღების დეფიციტისა და ჰიპერაქტივობის სინდრომი (ICD-10-ის მიხედვით ADHD).

ვინაიდან მოცემული საკითხი ძალიან აქტუალურია ოცდამეერთე საუკუნის მშობლებისა და ბავშვების ცხოვრებაში, დავინტერესდი აუტისტური სპექტრის მქონე ბავშვების ჩართულობით სასწავლო პროცესში და მოსწავლე-მასწავლებლებისა და მშობლების დამოკიდებულებით მათ მიმართ. მნიშვნელოვანია განვიხილოთ აუტიზმის გამომწვევი ფაქტორები, დამახასიათებელი ნიშნები, ხოლო შემდგომში საზოგადოების მოსაზრება აუტისტური სპექტრის მქონე ბავშვებთან მიმართებაში, ვიკვლიოთ მათი შეხედულებები საგაკვეთილო პროცესში აუტისტი ბავშვების აქტიურ ჩართულობასა და სასკოლო აქტივობებში მათ მონაწილეობასთან დაკავშირებით. საინტერესოა ჯანსაღია თუ არა დამოკიდებულება აუტისტი ბავშვების მიმართ და არის თუ არა შესაბამისი გარემო სკოლებში მათი სრულფასოვანი განვითარებისთვის

საკვანძო სიტყვები: აუტიზმი, ბავშვები, მოსწავლეები საკლასო აქტივობები, საზოგადოებრივი ცხოვრება, სასკოლო ცხოვრება.

The involvement of children with autistic spectrum in the educational process.

Anano Darakhvelidze

Georgian National University SEU

Abstract

The term Autism Spectrum Disorders (ASD), also referred to as autism or autistic spectrum disorders, encompasses conditions characterized by reciprocal socialization and communication difficulties, restricted interests, repetitive behaviors, and resistance to change.

Beyond the specific signs of autism spectrum, medical, sensory, cognitive, language and motor problems, emotional and behavioral issues may arise, such as feeding and sleeping difficulties, self-injurious or aggressive behavior, challenging behavior, and mental health problems, including anxiety, depression, attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) according to the International Classification of Diseases, 10th edition (ICD-10).

As the topic of children with autism spectrum is highly relevant in the lives of parents and children, I became interested in the participation of children with autism spectrum in the educational process and the interaction between educators and parents. It is essential to discuss factual information about autism, recognizable signs, and, later on, focus on the involvement of children with autism spectrum in school activities, exploring their perspectives in educational processes and their participation in school activities.

It is interesting to investigate whether there is a dedicated commitment to children with autism and whether there is a relevant framework in schools for their full integration. It is worthwhile to explore the active involvement of children with autism in school and extracurricular activities to better understand their perspectives and participation in educational processes. It is also intriguing to consider whether there is a dedicated effort to ensure their comprehensive development in schools.

Keywords: Autism, Children, Educators, Inclusive Education, School Life.

ალკოჰოლის მოხმარების გავლენა მოზარდსა და მისი ცხოვრების ხარისხზე

სალომე სტეფანაძე,

თამარ ქავთარაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ალკოჰოლიზმი პროგრესულად მიმდინარე დაავადებაა, რომელსაც სომატური გამოვლინებები ახასიათებს და მის საფუძველს ეთილის სპირტისადმი ლტოლვა წარმოადგენს. სწორედ ამის გამო, ის ნარკომანიის ჯგუფშიც მოიაზრება. სპირტიანი სასმელების ჭარბი მოხმარება იწვევს ქცევის ზნეობრივი და სოციალური ნორმების რღვევას. ამით ადამიანი ვნებს საკუთარ ჯანმრთელობას, ზიანს აყენებს ოჯახსა და საზოგადოებას. მოზარდებს შორის სიკვდილის მიზეზი ხშირად ალკოჰოლური მოწამვლაა. მისი ფართოდ გავრცელების გამო იგი არა მარტო სამედიცინო, არამედ მწვავე სოციალურ პრობლემადაც იქცა.

ალკოჰოლიზმი უარყოფით ზეგავლენას ახდენს ნებისმიერ ასაკობრივ კატეგორიაზე, თუმცა ხაზგასასმელია ის სავალალო შედეგები, რომლებსაც იწვევს მისი მიღება მოზარდთა მიერ. ნაშრომში განხილულია მოზარდის ის ფიზიკური, ფსიქიკური და ფიზიოლოგიური დარღვევები, რომლებიც განპირობებულია ალკოჰოლის მიღების ნიადაგზე. მოზარდები სმას სხვისი წაბადებით და დაუფიქრებლად იწყებენ. ალკოჰოლის უმცირეს დოზასაც კი შეუძლია მოზარდის ჯერ კიდევ მოუმწიფებელ ნერვული სისტემა მნიშვნელოვნად დააზიანოს. დროთა განმავლობაში, მოზარდი შეიძლება აღმოჩნდეს უმძიმესი გართულებების საფრთხის წინაშე,

რაც თავის მხრივ, მოიაზრებს იმ ფსიქიკურ აშლილობებს, რომლებიც მას საზოგადოებისთვის საშიშ პიროვნებად აქცევს.

პათოლოგიური დამოკიდებულება ალკოჰოლური სასმელების მიმართ როგორც გარემო ფაქტორებით, ასევე გენეტიკური ფაქტორებითაც არის გამოწვეული. თუ ოჯახში რომელიმე წევრი დაავადებულია ალკოჰოლიზმით, დიდი შანსია, რომ ოჯახის სხვა წევრებიც ამ სენით დაავადდნენ. განსაკუთრებით, აღნიშნული რისკის წინაშე დგანან მოზარდები, რომელთა ქცევაც, ხშირ შემთხვევაში მოზრდილების იდენტურია.

როგორც ცნობილია, ალკოჰოლს ახასიათებს ეიფორიის, რელაქსაციის და ხალისის ეფექტი. ამ თვისებების გამო, ალკოჰოლური სასმელები საუკუნეების მანძილზე გამოიყენებოდა ადამიანების მიერ, როგორც სოციალური ყოფის ერთ-ერთი შემადგენელი, აუცილებელი ატრიბუტი.

საკვანძო სიტყვები: ალკოჰოლიზმი, მოზარდი, სომატური გამოვლინებები, პათოლოგიები, ჯანმრთელობა.

The impact of alcohol consumption on adolescents and their quality of life

Salome Stepnadze,

Tamar Kavtaradze

Georgian National University SEU

Abstract

Alcoholism is a progressive disease characterized by somatic manifestations, which are based on a craving for ethyl alcohol . Because of this, it is also included in the group of drug addictions. Excessive use of alcoholic beverages leads to a violation of moral and social norms of behavior. It not only harms one's own health, but can also harm the family and society. The cause of death of adolescents is often alcohol poisoning. Due to its widespread use, alcoholism not only became a medical problem, but also an acute social problem.

Alcoholism has a negative impact on any age group, but the severe consequences of its use by adolescents are highlighted. The article discusses the physical, mental and physiological disorders of adolescents caused by alcohol consumption. Adults start drinking by imitating others and without giving it a second thought. Even the smallest dose of alcohol can significantly damage a teenager's still fragile nervous system. Over time, the teenager may develop serious complications, which, in turn, will lead to mental disorders that will make them a dangerous person to society.

Pathological addiction to alcoholic beverages is caused by environmental factors, as well as genetic factors. If a family member suffers from alcoholism, there is a high probability that other family members will also suffer from the disease. In particular, adolescents, whose behavior is in many cases identical to that of adults, are at risk.

Alcohol is known to have euphoric, relaxing and joyful effects. Due to these properties, alcoholic beverages have been used by people for centuries as one of the most important attributes of social existence.

Keywords: alcoholism, adolescent, somatic manifestations, pathologies, health.

ლიდერობის კვლევა სტუდენტებში პროფესიული ასპექტით

ბეკა ბერიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

21-ე საუკუნეში სამუშაო ბაზარზე კონკურენცია დიდია. მოთხოვნა იზრდება ისეთ კადრებზე, რომლებიც გამოირჩევიან ეფექტური მართვის უნარით ანუ არიან კარგი ლიდერები, რადგან ყველა ჯგუფს, ორგანიზაციასა თუ კომპანიას სჭირდება კომპეტენტური და ჯანსაღი ინდივიდი, რომელიც უზრუნველყოფს სამუშაო პროცესის სწორად წარმართვას, ძალთა დელეგირებასა და კრიზისული სიტუაციების მართვას.

სიტუაციის მსვლელობისას ლიდერი არის მთავარი აქტორი, ვინაიდან ის არის ინტერაქციის ინიციატორი, კომუნიკაციის წყარო და ყველას გამაერთიანებელი რგოლი.

ლიდერობის დეფინიცია შეიძლება იყოს ორი ასპექტით, კერძოდ, ჯგუფში მიმდინარე პროცესი და პიროვნული თვისება. ამ შემთხვევაში, წინამდებარე კვლევა ეხება ლიდერობას, როგორც ადამიანის თვისებას.

ლიდერობას თუ განვიხილავთ, როგორც თვისებას, ამ აზრის მიხედვით, ინდივიდი ამ უნარით იზადება, რომელიც მას გამოარჩევს სხვა ადამიანებისგან, ხოლო თავის მხრივ ლიდერის თვისება მოიცავს ცალკეული მახასიათებლის ერთობლიობას, რომლებიც სხვადასხვა ადამიანში სხვადასხვა ხარისხითაა მოცემული.

მოცემული კვლევის მიზანი გახლავთ სტუდენტების ჯგუფების საფუძველზე ლიდერობის, როგორც ადამიანის თვისების პროფესიულ ასპექტში კვლევა, კერძოდ, გამოიკვეთოს პროფესიები, რომელთა წარმომადგენლებიც ლიდერობის მაღალი დონით ხასიათდებიან.

საკვანძო სიტყვები: ლიდერობა, თვისება, პროფესია.

A study of leadership in students with a professional aspect

Beka Beridze

Georgian National University SEU

Abstract

In the 21st century, the job market is very competitive. The demand is increasing for such personnel who are distinguished by effective management skills, i.e. are good leaders, because every group, organization or company needs a competent and healthy individual who ensures the correct management of the work process, delegation of power and management of crisis situations.

During the course of the situation, the leader is the main actor, even though he is the initiator of the interaction, the source of communication and the link that unites everyone.

The definition of leadership can be in two aspects, namely, the process taking place in the group and the personality trait. In this case, the present study deals with leadership as a human trait.

If we consider leadership as a quality, according to this opinion, an individual is born with this ability, which distinguishes him from other people, and on the other hand, the quality of a leader includes a set of individual characteristics, which are given to different degrees in different people.

The purpose of this study is to research the professional aspect of leadership as a human quality based on groups of students, in particular, to identify professions whose representatives are characterized by a high level of leadership.

Keywords: leadership, quality, profession.

კონტროლის ლოკუსის კვლევა სტუდენტებში

თამარ აბესაძე,

გიორგი ბალაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

კვლევის მიზანია პიროვნების კონტროლის ლოკუსის დადგენა სტუდენტებთან.

ინდივიდის კონტროლის ლოკუსის კვლევის გაგებამ, შეიძლება მოგვცეს ღირებული ინფორმაცია და ცოდნა პიროვნებათა ქცევისა და რწმუნებულებებზე. მას დიდი როლი აქვს ჩვენი ცხოვრების მართვის სადავოზე. კერძოდ, კარიერული წარმატების მიღწევაში. ინდივიდს ცხოვრებაში ბევრად მეტის მიღწევა შეუძლია, თუ სჯერა, რომ მისი ბედი მის ხელშია.

ის არის ფსიქოლოგიური კონსტრუქცია, რომელმაც მნიშვნელოვანი ყურადღება მიიპყრო პიროვნულ განვითარებასა და კეთილდღეობაზე მისი გავლენის გამო.

კონტროლის ლოკუსი შეისწავლის ისტორიულ კონტექსტს, საკვანძო ფიგურებს, გავლენას, გავლენიანი პიროვნებების ანალიზს, პერსპექტივებს, პოზიტიურ და უარყოფით ასპექტებს და პოტენციურ სამომავლო განვითარებას, რომლებიც დაკავშირებულია ლოკუსის კონტროლის მნიშვნელობასთან.

აღნიშნული ცნება შემოიტანა ამერიკელმა ფსიქოლოგმა ჯულიან ბ. როტერმა, მან შემოგვთავაზა, რომ ინდივიდებმა თავიანთი გამოცდილება მიაკუთვნონ ან გარე ფაქტორებს, რომლებიც მათ კონტროლს არ ექვემდებარება (გარე ლოკუსი) ან შიდა ფაქტორებს, რომლებიც მათ აკონტროლებენ (შიდა ლოკუსი).

გარეგანი პიროვნებები ბევრად უფრო ექვემდებარებიან სოციალურ გავლენას, ვიდრე შინაგანი პიროვნებები.

ისინი მიდრეკილნი არიან შფოთვისკენ, დეპრესიისკენ, იმედგაცრუებისკენ, სტრესისკენ და ნევროზების განვითარებისკენ.

შინაგანი ლოკუსის მქონე ადამიანებს აქვთ უფრო მეტი წონასწორობა და ფსიქიკური ჯანმრთელობა.

კონტროლის შიდა ლოკუსი ხელს უწყობს პიროვნულ გაძლიერებას და გამძლეობას, ეხმარება ინდივიდებს გაუმკლავდნენ ცხოვრებისეულ გამოწვევებს, გახდნენ წარმატებულები. ისინი უფრო ხშირად ადგენენ მიზნებს, მუშაობენ ბევრს და არ უშინდებიან წარუმატებლობას, არ აწერენ სხვა ადამიანებს ან სიტუაციებს პასუხისმგებლობას.

როტერის კონტროლის ლოკუსის თეორიამ ღრმა გავლენა მოახდინა ფსიქოლოგიის, განათლების, ბიზნესისა და პიროვნული განვითარების სფეროებზე. კონტროლის ლოკუსი ფართოდ იქნა გამოკვლეული და აჩვენა კორელაცია ცხოვრების სხვადასხვა ასპექტთან, როგორცაა აკადემიური მოსწრება, სამუშაო კმაყოფილება, ფსიქოლოგიური კეთილდღეობა და ჯანმრთელობის შედეგები.

საკვანძო სიტყვები: სტუდენტური კვლევა, ქცევა და რწმენები, კარიერული წარმატება, გარეგანი ლოკუსი, შინაგანი ლოკუსი.

A study of locus of control in students

Tamar Abesadze,

Giorgi Balashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The purpose of the study is to determine the locus of control of person's among students.

A research understanding of an individual's locus of control can provide valuable insights into the behavior and beliefs of individuals.

It has a great role in managing our lives. In particular, in achieving career success.

An individual can achieve much more in life if he believes that his destiny is in his hands.

It is a psychological construct that has received considerable attention for its influence on personal development and well-being.

Locus of control studies historical context, key figures, influence, analysis of influential individuals, perspectives, positive and negative aspects, and potential future developments related to the importance of locus of control.

This concept was introduced by the American psychologist Julian B. Rother, he proposed that individuals attribute their experiences either to external factors that are beyond their control (external locus) or to internal factors that are within their control (internal locus).

External personalities are much more subject to social influence than internal personalities.

They are prone to anxiety, depression, frustration, stress and the development of neuroses.

People with an internal locus have more balance and mental health

An internal locus of control promotes personal empowerment and resilience, helping individuals cope with life's challenges and become successful. They are more likely to set goals, work hard, and are not afraid of failure, and do not blame other people or situations.

Rother's locus of control theory has had a profound impact on the fields of psychology, education, business, and personal development. Locus of control has been extensively researched and shown to correlate with various aspects of life, such as academic achievement, job satisfaction, psychological well-being, and health outcomes.

Keywords: student research, behavior and beliefs, career success, external locus, internal locus.

მოზარდი და დევიაციური ქცევა

ნინო ირემაძე,

გვანცა ნოზაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

დევიაციური ქცევა სამართლებრივი, მორალური და კულტურული ნორმებიდან გადახრილი ქცევაა. ამგვარი ქცევა ხშირად დამახასიათებელია მოზარდებისათვის და მათი გამოვლინების ფორმები მეტად მრავალფეროვანია შეიძლება იყოს სამართლის ნორმების დარღვევა „დელიკვენტური ქცევა,“ სახლიდან გაქცევები მაწანწალობა, სექსუალური აღვირახსნილობა, ნადრევი ალკოჰოლიზმი და ნარკომანია, სუიციდური ტენდენციები, შარიათობა და აგრესიულობა. ეს დარღვევები გამოიხატება როგორც მოზარდის პრაქტიკულ ქმედებებში ასევე მის სურვილებში, მსჯელობებსა და გამონათქვამებში. არსებობს დევიაციური ქცევების ორი ჯგუფი: 1: ასოციალური, 2: პათოლოგიური ქცევები. ასოციალური ქცევების დროს ირღვევა: სამართლებრივი, მორალური, სოციალური და კულტურული ნორმები ასეთი ქცევები არაა გამოწვეული ნერვულფსიქიკური ფაქტორებით არ თავსდება ფსიქიატრიის ჩარჩოებში, რაც შეეხება პათოლოგიურ ქცევებს, ისინი გადახრილია ფსიქიკური ჯანმრთელობის ნორმებიდან და გულისხმობს ამჟამად ფარული ფორმის ფსიქოპათოლოგიას. მათი ძირითადი კრიტერიუმებია ფსიქიატრიული სფერო. მოზარდთა სოციალურ-ფსიქოლოგიური დევიაციების გავრცელებული ფორმებია: ემანსიპაციის რეაქცია - მზრუნველობა/გავლენისაგან თავის დაღწევა - ჯანყი უფროსი თაობის მიმართ, ე.წ. და, „ავტორიტეტების კრიზისი“ - შედეგად: მოსალოდნელია სახლიდან გაქცევა და მაწანწალობა. თანატოლთა დაჯგუფებების რეაქცია - ის გულისხმობს თანატოლებისადმი ძლიერ სწრაფვას მოზარდები დიდი ხალისით ერთიანდებიან თანატოლთა ჯგუფებში. ამგვარი რეაქციებია, მაგალითად: უარის რეაქციები: გამოიხატება ყველაფერზე უარის თქმაში: ოპოზიციის რეაქციები: გამოწვეულია უფროსის არაადეკვატური მოთხოვნების წაყენებით (კარგად ისწავლონ, მიაღწიონ წარმატებებს სპორტში, მუსიკაში და სხვა), ყურადღების ნაკლებობით, ოჯახში დედინაცვლის ან მამინაცვლის შემოსვლით; იმიტაციის რეაქციები: გულისხმობს კონკრეტული პიროვნების ქცევის მიბაძვას; კომუნიკაციის რეაქციები: საკუთარი სისუსტის შევსება სხვა სფეროში წარმატების მოპოვებით. ყველა ჩამოთვლილი რეაქცია მოზარდობის ასაკში შეიძლება გამოვლინდეს, როგორც ნორმის ისე დევიაციის ფორმით. გარდა გენეტიკური და სხვა

ფაქტორებისა, დევიაციის გამომწვევ მიზეზებად ასევე შეიძლება დასახელდეს ინფანტილიზმი და აქსელერაცია.

საკვანძო სიტყვები: დევიაცია, მაწანწალობა, ალკოჰოლიზმი, ნარკომანია, სექსუალური ადვირახსნილობა, სახლიდან გაქცევა, დელიკვენტური ქცევა.

Adolescent and deviant behavior

Nino Iremadze,

Gvantsa Nozadze

Georgian National University SEU

Abstract

Deviant behavior is behavior that deviates from legal, moral and cultural norms. This kind of behavior is often characteristic of teenagers and the forms of their manifestation are very diverse. It can be a violation of the norms of the law, "delinquent behavior", running away from home, vagrancy, sexual unrestrainedness, premature alcoholism and drug addiction, suicidal tendencies, lasciviousness and aggressiveness. These disorders are manifested both in the adolescent's practical actions and in his desires, judgments and expressions. There are two groups of deviant behaviors: 1: antisocial, 2: pathological behaviors. During asocial behaviors, the following are violated: legal, moral, social and cultural norms. Such behaviors are not caused by neuropsychological factors and do not fit into the framework of psychiatry. As for pathological behaviors, they deviate from the norms of mental health and imply an obvious hidden form of psychopathology. Their main criteria are the psychiatric field. Common forms of socio-psychological deviations of adolescents are: emancipation reaction - escape from care/influence - rebellion against the older generation, the so-called And, "crisis of authority" - as a result: running away from home and wandering are expected. The reaction of peer groups - it involves a strong desire for peers. Teenagers join peer groups with great joy. Such reactions are, for example: reactions of rejection: expressed in refusing everything: reactions of opposition: caused by the boss's inappropriate demands (to study well, achieve success in sports, music, etc.), lack of attention, the arrival of a stepmother or stepfather in the family; Imitation reactions: involves imitating the behavior of a specific person; Communication reactions: making up for one's own weakness by gaining success in another area. All the listed reactions in adolescence can be manifested both in the form of norm and deviation. In addition to genetic and other factors, infantilism and acceleration can also be named as causes of deviation.

Keywords: deviance, vagrancy, alcoholism, drug addiction, sexual intemperance, running away from home, delinquent behavior.

როგორ ვლინდება ფსიქოტრავმა ზრდასრულ ასაკში

ანა-მარია ჩხეიძე,

ელენე ენდელაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ფსიქოტრავმა არის მძიმე სტრესული მოვლენებისა ან ძალადობის შედეგად ჩამოყალიბებული ფსიქიკური მდგომარეობა.

ნეგატიური, ტრავმული გამოცდილება ხშირად ტოვებს არასასურველ სიმპტომებს და შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს, როგორც ინდივიდის ჯანმრთელობაზე, ასევე მის ფიქრებზე, განცდებზე, ქმედებებზე და ზოგადად მისი ცხოვრების ხარისხზეც.

ვინაიდან მოცემული საკითხი ძალიან მნიშვნელოვანია და დიდწილად განსაზღვრავს ადამიანთა ცხოვრებას მოზრდილობის პერიოდში, გადავწყვიტეთ ჩაგვეტარებინა კვლევა ამასთან დაკავშირებით.

ჩვენ მიზანია განვიხილოთ ფსიქოტრავმის გამომწვევი მიზეზები, მისი გავლენა მოზრდილი ადამიანების ცხოვრებაზე და მკურნალობის შესახებ.

რაც შეეხება კვლევის მეთოდს, ჩვენ მოვიძიეთ ინფორმაცია ამ თემასთან დაკავშირებით კვალიფიციური ფსიქოთერაპევტების სტატიებიდან, მათი ვიდეო ლექციებიდან და ასევე აღიარებული ფსიქოლოგიის წიგნიდან სახელად „ბავშვობის 5 ტრავმის 5 ნიღაბი და „მე“-ს სცენარები“, რომლის ავტორია ლიზ ბურბო.

ასევე ჩვენ გვანტერესებდა თუ რამდენად ხშირად გადახდენიათ ადამიანებს თავს ტრავმული მოვლენა და როგორი გავლენა იქონია ამან მათ ცხოვრებაზე, ამიტომაც ჩავატარეთ ფსიქოტრავმის ონლაინ ტესტირება.

How psychotrauma manifests itself in adulthood

Ana-maria Chkheidze,

Elene Endeladze

Georgian National University SEU

Abstract

Psychotrauma is a mental state formed as a result of severe stressful events or violence.

Negative, traumatic experiences often leave behind unwanted symptoms and can negatively impact a person's overall health, thoughts, feelings, actions and quality of life.

Since this issue is very important and largely determines people's lives, we decided to conduct research on this matter.

Our goal is to consider the causes of psychotrauma and its impact on a person's life.

As for the research method, we looked for information on this topic in articles by qualified psychotherapists, their video lectures, as well as in the book of the famous psychologist “5 Masks of Childhood Trauma and Scripts of the Self,” authored by Liz Burbo.

We were also interested in how often people experienced traumatic events and how they were affected by them.

To do this, we conducted an online survey to study psychological trauma.

Keywords: psychotrauma, traumatic experience, undesirable symptoms.

არასრულწლოვანთა ქორწინება

მარიამ ჯალაღონია,

ქეთი სალაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

არასრულწლოვანთა ქორწინება დღესაც არ კარგავს აქტუალობას. ადრეულ/ბავშვობის ასაკში ქორწინება ორი ადამიანის ოფიციალური ან არაოფიციალური კავშირია, რომელთაგან ერთ-ერთს 18 წლის ასაკისთვის ჯერ არ მიუღწევია, ანუ ბავშვია. იმის გათვალისწინებით, რომ არასრულწლოვანთა ქორწინება ხასიათდება მზარდი აქტუალობით, დავინტერესდით ბოლო ათი წლის მანძილზე გაიზარდა თუ არა ადრეული ქორწინების შემთხვევები. კვლევის მიზნის მისაღწევად გამოყენებულ იქნა, მეტა-ანალიზი და მეორეულ მონაცემთა ანალიზი. კერძოდ, UNICEF-ისა და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ წარმოდგენილი კვლევა, რომლის მიხედვითაც, 2015 წლიდან ნაადრევი ქორწინების შემთხვევები ნელ-ნელა მცირდება, რადგან სწორედ ამავე წლის 16 დეკემბრიდან საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი, რომლითაც 17-დან 18 წლამდე პირთა ქორწინების რეგისტრაციის წესი შეიცვალა და ქორწინებაზე ნებართვის გაცემა მხოლოდ სასამართლოს შეუძლია.

ჩვენეული ხედვით, ადრეულ ასაკში ქორწინება განსხვავებულ გავლენას ახდენს ვაჟებსა და გოგონებზე, მაგრამ გოგონებისთვის გაცილებით უფრო მძიმე შედეგი მოაქვს და უარყოფით გავლენას ახდენს მათ ჯანმრთელობასა და შემდგომ განვითარებაზე. ადრეულ ასაკში ქორწინების შედეგად გამოწვეულ პრობლემებს შორისაა: ჩაგვრა და ოჯახში ძალადობა, ორსულობა მოზარდობის ასაკში, ბარიერები განათლების მიღებისთვის. მომავლისთვის ვაპირებთ ჩავატაროთ კვლევა, რომელშიც გამოიკვეთება არასრულწლოვანთა ქორწინების გამომწვევი მიზეზები და უარყოფითი სოციალურ-ფსიქოლოგიური [ეს სიტყვები ჩავამატე. ვფიქრობ, ასე ჯობს, რადგან სხვა შედეგები ჩამოთვლილი გაქვთ.]შედეგები.

საკვანძო სიტყვები: ჩაგვრა, არაოფიციალური კავშირი, ოჯახში ძალადობა, ნაადრევი ქორწინება.

Marriage of Minors

Keti Saladze,

Mariam Jalaghonia

Georgian National University SEU

Abstract

Marriage of minors does not lose its relevance even today. Early/child marriage is a formal or informal union between two people, one of whom is under the age of 18, i.e. a child. Given that child marriage is becoming increasingly prevalent, we wondered if there had been an increase in child marriage over the past decade. To achieve this goal, meta-analysis and secondary data analysis were used. In particular, the study presented by the UNICEF and the National Statistics Office of Georgia, according to which, since 2015, the cases of early marriages have been gradually decreasing, because on December 16 of the same year, the Parliament of Georgia adopted a draft law, which changed the rules for registering marriages of persons between the ages of 17 and 18 and only a court can issue a marriage license.

In our view, early marriage affects boys and girls differently, but it has far more severe consequences for girls and has a negative impact on their health and later development. The problems resulting from child marriage include: bullying and domestic violence, teen pregnancy, and barriers to education. In the future, we're going to do a study to look at the causes of child marriage and the negative social and psychological consequences.

Keywords: bullying, unofficial intercourse, domestic violence, child marriage.

განრიდებადი პიროვნული აშლილობა

ნუცა ცინცაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

განრიდებადი პიროვნული აშლილობა ერთ-ერთი გავრცელებული პიროვნული აშლილობაა. საკითხი აქტუალურია მისი გავრცელების მასშტაბებიდან გამომდინარე, აღსანიშნავია, რომ მხოლოდ ამერიკის შეერთებულ შტატებში მოსახლეობის 1,5%-დან 2,4%-მდე აღნიშნება აღნიშნული პიროვნული აშლილობა. მასზე ლიტერატურა პირველად გამოჩნდა ფსიქიატრიულ სახელმძღვანელოში „დიაგნოსტიკური და სტატისტიკური სახელმძღვანელო 3“. აშლილობის მთავარი მახასიათებელია სოციალური ინტერაქციებისაგან თავის არიდება, რაც გამოწვეულია უარყოფის, დაცინვის შიშით და დაბალი თვითშეფასებით. პიროვნულ მახასიათებლებს, რომლითაც გამოირჩევა ამ დიაგნოზის მქონე ინდივიდები უდიდესი გავლენა აქვს მათ ქცევასა და ცხოვრების ხარისხზე მთელი სიცოცხლის განმავლობაში. საინტერესოა ისიც, რომ სხვა ადამიანების მიერ ამ დიაგნოზის მქონე ინდივიდები გარკვეული სახით აღიქმებიან. დიაგნოზზე მუშაობს ფსიქოთერაპიათა მრავალი მიდგომა და მკვლევართა ინტერესი მიმართულია იმისაკენ, რომ გაგებული იქნას ის სუბიექტური გამოცდილება, რასაც

ეს ადამიანები იღებენ მკურნალობის პროცესში. ლიტერატურის ანალიზისა და მიმოხილვის საფუძველზე განრიდებადი პიროვნული აშლილობის შესახებ სწორედ ამ კუთხით მსჯელობა წარმოადგენს ნაშრომის მიზანს.

საკვანძო სიტყვები: განრიდებადი პიროვნული აშლილობა, დაბალი თვითშეფასება, ინტერაქციებისაგან განრიდება, დიაგნოზის კრიტერიუმები, დიფერენციალური დიაგნოზი, ფსიქოთერაპია, სუბიექტური გამოცდილება.

Avoidant personality disorder

Nuca Cincadze

Georgian National University SEU

Abstract

Avoidant Personality Disorder is one of the common disorder. this topic is current issue based on how common is it on scale. In only USA from 1.5% to 2,5% of population has personality disorder that has been mentioned. First literature about it appeared in psychiatric manual “Diagnostic and Statistical manual” 3th ed. Main feature of this personality disorder is avoidance of social interactions which is caused by fear of rejection, ridicule and low self-esteem. Personality traits with which people with this personality disorder stand out has the greatest influence on their behavior and quality of life. Also interesting is that by others people with this diagnose are perceived in some kind of way. Many approaches of psychotherapy works on this diagnose and interest of researchers are directed towards understanding subjective experience that this people get during treatment process. Discussing about avoidant personality disorder in this regard based on review and analysis of literature is purpose of this work.

Keywords: Avoidant Personality Disorder, low self-esteem, avoidance of interaction, diagnosis criteria, differential diagnosis, psychotherapy, subjective experience.

სტუდენტების საჭიროებების და გამოწვევების კვლევა

ანა ბურდული

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ყოველწლიურად ათასობით აბიტურიენტი ირიცხება უნივერსიტეტში და ხდება სტუდენტი. ისინი საზოგადოების უმნიშვნელოვანეს ნაწილს წარმოადგენენ. მაღალი ცოდნის მიღება და კარიერული წინსვლა, რომელიც უნივერსიტეტის შემდეგ საფეხურზე ელოდებათ მნიშვნელოვანი ფაქტორია. ამიტომ მათი მხარდაჭერა მნიშვნელოვანია. რომ შევისწავლოთ თუ რა გამოწვევების და საჭიროებების წინაშე არიან ეს ხელს შეუწყობს მათთვის კომფორტული გარემოს შექმნას აკადემიურ სივრცესა და მის გარეთ.

სტუდენტებს ხშირად უჭირთ დააბალანსონ პირადი, პროფესიული და აკადემიური პასუხისმგებლობები, საჭიროებების და კურსისთვის საჭირო მასალის ჩათვლით. ყველაზე მნიშვნელოვანი გამოწვევები მათთვის აკადემიური სივრცის გარეთაა, რომელებიც მნიშვნელოვნად აისახება მათ აკადემიურ წარმატებაზე.

სტუდენტთა ძირითადი საჭიროებები და გამოწვევები დაკავშირებულია სწავლის და სამსახურის ბალანსირებასთან, სამომავლო გეგმების შეფასებასთან, ორგანიზაციულ საკითხებთან, როგორცაა სავალდებულო დასწრება, შეზღუდული სალექციო სივრცე ასევე ადმინისტრაციულ პრობლემებთან, დაგვიანებული შეფასებები, ლექციებზე რეგისტრაცია.³ სასწავლო პირობებსა და საცხოვრებელ პირობებთან, რომელიც უმეტეს შემთხვევაში მათ ფინანსებზე აისახება და ასევე ჯანმრთელობაზე არასათანადო საცხოვრებელი და ფინანსური მდგომარეობა. ეს ყველაფერი გამოიწვევს მათი აკადემიური მოსწრების შესუსტებას.

ნაშრომის მიზნად განისაზღვრა შესწავლილიყო სტუდენტთა საჭიროებები და გამოწვევები, მიზნის შესაბამისად, ნაშრომში გამოყენებულ იქნა მეორეულ მონაცემთა ანალიზი და მეტა-ანალიზი. მონაცემთა დამუშავების საფუძველზე შესაძლებელი გახდა მკაფიოდ გამოკვეთილიყო სტუდენტთა მთავარი საჭიროებები და გამოწვევები.

საკვანძო სიტყვები: სტუდენტები, სწავლა, აკადემიური წარმატება, ჯანმრთელობა.

Research on student needs and challenges

Ana Burduli

Georgian National University SEU

Abstract

Every year, thousands of applicants enroll in the university and become students. They represent the most important part of the society. Obtaining a high level of knowledge and career advancement, which awaits at the next level of the university, is an important factor.¹ That's why their support is important. To study what challenges and needs they face will help to create a comfortable environment for them in the academic space and outside it.

Students often struggle to balance personal, professional, and academic responsibilities, including the needs and requirements of course materials. The most important challenges for them are outside the academic space, which significantly affects their academic success. ²

The main needs and challenges of students are related to balancing study and work, evaluating future plans, organizational issues such as compulsory attendance, limited lecture space as well as administrative problems, late grades, registration for lectures.³ with educational conditions and living conditions, which in most cases affects their finances, as well as improper housing and financial conditions on health. All this will lead to weakening of their academic performance.

The aim of the paper was to study the needs and challenges of students, according to the aim, secondary data analysis and meta-analysis were used in the paper. Based on data processing, it was possible to clearly identify the main needs and challenges of students.

Keywords: students, learning, academic success, health.

საზოგადოების დამოკიდებულება LGBTQ+ მიმართ

მარიამ მეტივიშვილი,

სოფი გახუაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

საქართველოში ბოლო ათწლეულების განმავლობაში ჩატარებული კვლევების მიხედვით, საზოგადოებაში კვლავ ნარჩუნდება ჰომოფობიური დამოკიდებულებები, სექსუალურ ორიენტაციასა და გენდერულ იდენტობაზე დაფუძნებული ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობის დამაზიანებელი ბუნება, მისი სიმბოლური ხასიათი რაც LGBTQ+ ჯგუფის კეთილდღეობაზე არსებით ნეგატიურ გავლენას ახდენს. LGBTQ+ მოიაზრება საზოგადოების ის ნაწილი, რომლებსაც გააჩნიათ სოციუმში დამკვიდრებული სექსუალური თუ გენდერული ნორმებისგან განსხვავებული იდენტობა რაშიც იგულისხმება ადამიანის გენდერული თვითაქტუა, როდესაც ის თავს მიაკუთვნებს რომელიმე გენდერს. არსებობს კრიტიკა და ინიციატივები, რომლებიც ამ სოციალური მოძრაობის დახშობას ცდილობენ, რისი ცალსახა მაგალითიც არის წლების წინ მომხდარი მასობრივი დარბევა, რის მერეც ნებისმიერი საჯარო ქვიარ აქტივობა საქართველოში ძალადობრივი ჯგუფების მობილიზაციას იწვევს. განსხვავებული ორიენტაცია საზოგადოებაში უარყოფით დამოკიდებულების მატარებელია რის გამოც, LGBTQ+ თემის მიმართ ძალადობა კვლავ საზოგადოების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრობლემად რჩება. ამ ყველაფრის დამადასტურებელია LGBTQ+ თემის მიმართ მკვეთრად გამოხატული ბულინგი, სიტყვიერი თუ ფიზიკური დაპირისპირება, შეურაცხყოფა, ზეწოლა. მოცემული ქმედება მათში შიშის და სასოწარკვეთილების გამომწვევია, რაც მათ თავს დაუცველად აგრძნობინებთ, რაც წინაპირობაა მათი ჩაკეტვის და ასოციალურობის. სწორედ ამის გათვალისწინებით ნაშრომის მიზნად განისაზღვრა გაანალიზებულიყო საზოგადოების დამოკიდებულება LGBTQ+ მიმართ, აღნიშნულის მისაღწევად გამოყენებული იქნა „მეორეულ მონაცემთა ანალიზი“, რომლის მიხედვითაც დადგინდა, რომ LGBTQ+ ადამიანების მიმართ ჩაგვრის სხვადასხვა ფორმებს შორის ღრმა კავშირი არსებობს.

საკვანძო სიტყვები: დისკრიმინაცია, გენდერული ნიშნით ძალადობა, ჰომოფობია.

Society's attitude towards LGBTQ+

Sofi Gakhuashvili,

Mariam Metivishvili

Georgian National University SEU

Abstract

According to research conducted in Georgia over the last decades, homophobic attitudes, the damaging nature of physical and psychological violence based on sexual orientation and gender identity, its symbolic character, which has a significant negative impact on the well-being of the LGBTQ+ group, are still maintained in society. LGBTQ+ means that part of society, whether or not it has a different identity of gender norms, when it abstains from gender identity. There are criticisms and initiatives that try to suppress this social movement, a clear example of which is the mass raid that happened years ago, after which any public queer activity in Georgia leads to the mobilization of violent groups. A different orientation carries a negative attitude in society, which is why violence against the LGBTQ+ community remains one of the important problems of society. It is a confirmation of all this Strongly expressed bullying, verbal or physical confrontations, insults, pressure towards the LGBTQ+ community. This action causes fear and despair in them, which makes them feel vulnerable, which is a prerequisite for their withdrawal and asociality. With this in mind, the aim of the paper was to analyze the public's attitude towards LGBTQ+, to achieve this, „secondary data analysis“ was used, according to which it was determined that there is a deep connection between different forms of oppression towards LGBTQ+ people.

Keywords: discrimination, gender-based violence, homophobia.

კონფორმულობის დონე სქესის მიხედვით

ალეკო კახიძე,

მარი უგულავა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

კლასიკური განმარტების თანახმად, სოციალური ფსიქოლოგია მცდელობაა, გავიგოთ და ავხსნათ, როგორ მოქმედებს ინდივიდის აზრებზე, გრძნობებზე და ქცევაზე, სხვა ადამიანის რეალური, წარმოსახული ან ნავარაუდები დასწრება. სოციალური ფსიქოლოგია შეისწავლის იმას, თუ როგორ ახდენენ გავლენას ადამიანები ერთმანეთზე. კონფორმულობა, დარწმუნება, ჯგუფში მიმდინარე პროცესები, ადამიანთშორის გავლენას ეხება.

კონფორმიზმი შემგუებლობაა, გაბატონებული შეხედულებების მხარდაჭერა საკუთარი პოზიციის საწინააღმდეგოდ და მასში იგულისხმება სოციალური მოლოდინების შესაბამისი ქცევა. ადამიანის ბუნებაა, თავი მოაწონოს და გაერთიანდეს მისთვის ეტალონურ ჯგუფებში, მოიპოვოს ან შეინარჩუნოს საზოგადოებისგან მინიჭებული სტატუსი და აღიარება, რისთვისაც უწევს კომპრომისებზე წასვლა. შესაძლებელია, კონფორმული ქცევა სოციუმიდან წამოსული წნეხის, მისგან გარიყვის, უარყოფის, დაბალი თვითშეფასების, ან განსხვავებულობის შიშის გამოც განხორციელდეს.

საინტერესოა, არსებობენ თუ არა ისეთი ადამიანები, რომლებიც ცხოვრობენ ნონ-კონფორმულად? კონფორმულობის დონე მდებარეობით სქესში უფრო მაღალია, თუ მამრობით სქესში? ამ კითხვებზე პასუხის გასაცემად შევადგინეთ კონფორმულობის განმსაზღვრელი კითხვარი, რომელსაც ვუწოდებთ „პიროვნული მახასიათებლის კითხვარი“. მონაწილეებს

პირდაპირ არ მივაწოდეთ კვლევის მიზანი და ნამდვილი სათაური, რათა თავიდან აგვეცილებინა არაგულწრფელი დამოკიდებულება, რაც კვლევის ვალიდურობას შეასუსტებდა.

გვაქვს ჰიპოთეზა, რომ კონფორმულობის დონე უფრო მაღალი იქნება მდედრობით სქესში. გამოწვეული კროს-კულტურული სილამაზის სტანდარტებით, მოდის ინდუსტრიით და გარკვეულ ჩარჩოებში ჩაჯდომის მიზნით.

საკვანძო სიტყვები: კონფორმიზმი, პიროვნება, საზოგადოება, კონფორმული ქცევა, კონფორმულობის დონე.

Level of conformity according to gender

Mari Ugulava,

Aleko Kakhidze

Georgian National University SEU

Abstract

According to the classic definition, social psychology is the attempt to understand and explain how an individual's thoughts, feelings, and behavior are affected by the real, imagined, or perceived presence of another person. Social psychology studies how people influence each other. Conformity, persuasion, processes taking place in the group refer to interpersonal influence.

Conformity is compliance, supporting prevailing views against one's own position, and it implies behaving in accordance with social expectations. It is human nature to like and integrate into reference groups for him, to gain or maintain the status and recognition given by society, for which he has to make compromises. It is possible to perform conforming behavior due to pressure from society, exclusion from it, rejection, low self-esteem or fear of being different.

We wonder if there are people who live non-conformist lives? Is the level of conformity higher in females or males? In order to answer these questions, we created a conformity-determining questionnaire, which we called the „Personality Questionnaire“. We did not directly inform the participants about the purpose and true title of the study in order to avoid insincerity, which would weaken the validity of the study.

We hypothesize that the level of conformity will be higher in the female gender. Caused by cross-cultural beauty standards, the fashion industry and trying to fit into certain frames.

Keywords: conformism, personality, society, conforming behavior, level of conformity.

ქალთა კარიერულ წარმატებასთან დაკავშირებული ფაქტორების კვლევა საქართველოში

ანი ბაკაშვილი,

მარიამ ღარიბაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ქალები საქართველოს ეკონომიკურად არააქტიური მოსახლეობის უმრავლესობას შეადგენენ, მათ უფრო დაბალანაზღაურებადი სამსახური აქვთ და არც დასაქმების ფორმალურ სექტორში არიან სათანადოდ წარმოდგენილნი. ქალები, რომლებმაც გარკვეულ სიმადლებს მიაღწიეს, ამბობენ, რომ ერთადერთი ადამიანი, ვინც ამაში დაეხმარათ, საკუთარი თავია.

2020 წელს ჩატარებული UNDP-ის კვლევის მიხედვით, საჯარო მოხელეების 66% თანაბარი პროფესიული კვალიფიკაციის პირობებში, კაცები ქალზე უფრო წარმატებულები არიან და მათი კარიერული გზებიც განსხვავებულია. ქალი საჯარო მოხელეები თვლიან, რომ უფროსები მათ მეტად საყვედურობენ და ნაკლებად სცემენ პატივს ვიდრე კაცებს.

კარიერული წარმატება გვიჩვენებს, რამდენად შეძლეს ქალებმა იმ საჭიროებების დაკმაყოფილება, რაც მათ კარიერულ გზაზე წინსვლასა და ძალაუფლების მოპოვებაში დაეხმარებოდათ. კარიერული წარმატება თანაბრად მომგებიანია ინდივიდისა და ორგანიზაციისთვის. ინდივიდუალურ დონეზე კარიერული წარმატება გამოიხატება მატერიალისტურ მიღწევებში, ძალაუფლებასა და კმაყოფილებაში. გარდა ამისა, არსებობს კარიერული წარმატების შესახებ ცოდნის ფენომენი, რომელიც ინდივიდებს ეხმარება კარიერის დაგეგმვისა და განვითარებისთვის აიმაღლონ ცოდნა და უნარები და იმოქმედონ შესაფერისი და სასარგებლო სტრატეგიების გამოყენებით.

იმის მიუხედავად, რომ სამუშაო ძალებში ასე თუ ისე გენდერული ბალანსი მიღწეულია, ხელმძღვანელ როლებზე ქალების დანიშვნის საკითხი დღევანდელ დროშიც კი მაინც განხილვის საგნად რჩება. ვინაიდან ქალების დაწინაურება და ლიდერულ პოზიციებზე გადაყვანა ან, პირდაპირ ამ მიმართულებით დასაქმება ნაკლებად აპრობირებული პრაქტიკაა, ქალებს უჭირთ უფრო მაღალ თანამდებობებზე გადასვლა. მაგალითად, თუ ქალი აკმაყოფილებს ყველა კრიტერიუმს, რომ გახდეს კომპანიის მენეჯერი, მაგრამ არის გუნდში ასევე მისნაირი კრიტერიუმების მქონე კაცი, არსებობს დიდი ალბათობა, რომ მენეჯერი სწორედ ის გახდება. შედეგად კი ქალები ვერ ადიან მომდევნო საფეხურზე. რაც მათ კარიერულ კიბეს არღვევს.

აღნიშნულის გათვალისწინებით, ნაშრომის მიზნად განისაზღვრა გაანალიზდეს ქალთა კარიერულ წარმატებასთან დაკავშირებული ფაქტორები საქართველოში. კვლევის მეთოდად გამოყენებულ იქნა მეორეულ მონაცემთა ანალიზი და მეტა ანალიზი, რომლის საშუალებითაც გამოიკვეთა ქალთა კარიერულ წინსვლასთან დაკავშირებული ფაქტორები.

საკვანძო სიტყვები: კარიერა, გენდერი, შრომის ბაზარი, ლიდერობა.

A study of factors related to women's career success in Georgia

Ani Bakashvili,

Mariam Gharibashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The majority of the economically inactive population of Georgia, is mostly in low-paid jobs, and they are not even represented in the employment formations. All of them, having reached several heights, say that the one person who helped them was themselves.

In 2020, according to UNDP data, 66% of civil servants will have equal professional qualification games, men are more successful than women. There are, and their career paths are also different. Female civil servants believe that their superiors reprimand them more and respect them less than men.

Career success shows the extent to which women were able to satisfy the needs that would help them advance in their career path and gain power. Career success is equally beneficial to the individual and the organization. At the individual level, career success is manifested in materialistic achievement, power, and satisfaction. In addition, there is a phenomenon of knowledge about career success that individuals Assist in career planning and development to increase knowledge and skills and to act using appropriate and useful strategies.

Despite the fact that gender balance in the workforce has been achieved in one way or another, the issue of appointing women to leadership roles remains a subject of discussion even today. Since promoting and moving women into leadership positions, or directly hiring them, is a less proven practice, women find it more difficult to move to higher positions. For example, if a woman meets all the criteria to become a manager of a company, but there is also a man on the team with similar criteria, there is a high probability that she will become the manager. As a result, women cannot climb to the next level, which disrupts their career ladder.

Taking into account the mentioned, the aim of the paper was To analyze the factors related to women's career success in Georgia. Secondary data analysis and meta-analysis were used as research methods, through which it was identified Factors related to women's career advancement.

Keywords: Career, Gender, labor market, leader.

არასასურველი მოგონებების მეხსიერებიდან წაშლის თანამედროვე მიგნებები

მარიამ ნიკოლაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ემოციები და წარსული მოგონებები ადამიანს ისევე როგორც ბევრ რამეში ეხმარება, ასევე ხშირად დიდი ტკივილის მომტანიცაა. ტკივილი განსაკუთრებით მძიმეა მაშინ, როცა ჩვენი მოგონებები ხანგრძლივ სასიყვარულო ურთიერთობების ტრაგიკულ დასასრულს უკავშირდება, როგორცაა ღალატი. ტექსტი აგებულია თანამედროვე კვლევებზე დაყრდნობით, რომელიც გამოქვეყნებული იქნა ამერიკის ცნობილ გამოცემებში, როგორცაა „Journal of Affective Disorders“ (2020). საუბარია უნიკალური თერაპიულ მიდგომაზე რომელიც ადამიანებს ეხმარებათ ადაპტაციის აშლილობასთან გასაკმლაველად. კვლევის მიხედვით, თერაპიული პროცესის დროს გამოიყენეს რეკონსოლიდაციის თერაპია, მედიკამენტ პროპანოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფ პაციენტებთან. აღსანიშნავია პროპანოლის ფარმაკოლოგიური ჩვენებები, ის არის ერთ-ერთი ყველაზე ხშირად გამოყენებადი ბეტა ბლოკერი, რომელსაც შეუძლია დაბლოკოს ემოციური მეხსიერების გაძლიერება. კვლევაში თავდაპირველად სულ ჩართული იყო 61 მონაწილე. 55 დაბრუნდა პირველი მკურნალობის სესიაზე მოლოდინის დროის გასვლის შემდეგ და 48 -მ დაასრულა 5- ვე სესია, იგულისხმება რეკონსოლიდაციის თერაპიის ხუთი 25-წუთიანი სესიები. მონაწილეებმა შედეგები აღწერეს IES-R კითხვარში, რამაც საბოლოოდ აჩვენა სიმპტომების გაუმჯობესება 4 თვის მანძილზე, შედეგად მონაწილეებმა რომლებმაც დაასრულეს 5-ვე სესია, მოგონებები რომანტიულ ღალატთან დაკავშირებით საგრძნობლად ნაკლები სიმძაფრით ჰქონდათ გამოხატული, ვიდრე მანამდე იყო.

გარდა ზემოთ მოცემული კვლევისა, განხილულია „National Geographic“-ის მიერ გამოქვეყნებული კვლევა, მერელ კინდტის მიერ შემოთავაზებული. ისიც იყენებს პროპანოლს როგორც ბეტა ბლოკერს და კვლევას ატარებს იმის შესახებ, თუ როგორც შეიძლება შიშის ემოციების შემსუბუქება. კვლევის დროს ის იყენებს ბიჰევიორისტულ დასწავლის მექანიზმებს და ასევე ტესტავს შიშის გამოხატულების სიმძაფრეს პროპანოლის გარეშე და შემდგომ მედიკამენტის ზემოქმედების ქვეშ, შიშის აღმოფხვრის შემთხვევაშიც გვაქვს კარგი შედეგები, პრეპარატს არ წაუშლია ცდის პირთა მოგონებები, რამდენადაც დაამშვიდა ისინი ემოციურად.

საკვანძო სიტყვები: მოგონებები, ურთიერთობები, თერაპია, მედიკამენტი, კვლევა, ექსპერიმენტი.

Modern concepts of erasing unwanted memories

Mariam Nikoladze

Georgian National University SEU

Abstract

Emotions and past memories help a person in many ways, but also often cause great pain. The pain is especially severe when our memories are related to the tragic end of a long-term love relationship, such as infidelity. The text is built on the basis of modern studies published in famous American publications, such as „Journal of Affective Disorders“ (2020). It is a unique therapeutic approach that helps people cope with adjustment disorders. According to the research, during the therapeutic process, reconsolidation therapy was used with patients under the influence of propranolol. It is worth noting the pharmacological indications of propranolol, it is one of the most commonly used beta blockers, which can block the enhancement of emotional memory. A total of 61 participants in the ITT sample were included in the study, 55 returned to the first treatment session after the waiting time and 48 completed the 5th session, I mean five 25-minute sessions of reconsolidation therapy. Participants reported their results on the IES-R questionnaire, which ultimately showed improvement in symptoms over a 4-month period, with participants who completed all 5 sessions reporting memories of romantic infidelity with significantly less intensity than before.

In addition to the research given above, a study published by „National Geographic“, proposed by Merel Kindt, is discussed. He also uses propranolol as a beta blocker and conducts research on how it can alleviate feelings of fear. During the research, he uses behavioral learning mechanisms and also tests the intensity of the expression of fear without propranolol and then under the influence of the drug, we have good results even if the fear is eliminated, the drug did not erase the memories of the tested persons, as much as it calmed them down emotionally.

Keywords: Memories, relationships, therapy, medication, research, experiment.

შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე სტუდენტთა საჭიროებების კვლევა

ნია რუსია,

მარიამ წიკლაური

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

კვლევის მიხედვით, დღესდღეისობით, შშმ პირთა განათლების მიღება ისევ, ჭიანჭურდება.(1) არ არსებობს საკმარისად აღჭურვილი, სკოლები თუ უნივერსიტეტები. სტუდენტის ინტეგრაცია ახალ გარემოსთან საკმაოდ რთული პროცესია. განსაკუთრებით კი ეს საკითხი პრობლემაა შ.შ.მ. სტუდენტისათვის. ის უნდა შეეგუოს არა მარტო სხვა სტუდენტებს არამედ ახალ ფიზიკურ გარემოსაც, რომელთანაც უამრავი დაბრკოლება ექმნება, პირობების არ

ქონიდან გამომდინარე. მაგ: ვერ ახერხებს გადაადგილებას დახმარების გარეშე, კონკრეტულ სართულზე თავისუფლად ასვლას და ა.შ. პრობებში იგულისხმება: მოაჯირები, მარტივად გადასადგილებელი იატაკი, პანდუსები, უზრუნველყოფილი სამეცადინო კუთხე და სხვა. შესაბამისად კვლევის მიზანია მეტად წარმოჩინდეს შ.შ.მ. სტუდენტთა პრობლემები აკადემიურ სივრცეში. კვლევის მეთოდად გამოყენებულ იქნა კვლევის თვისებრივი მეთოდი-სიღრმისეული ინტერვიუ, რომლის მიხედვითაც გაირკვა, რომ შ.შ.მ. სტუდენტების უმეტესობას პრობლემები ექმნება თავისუფლად გადაადგილებაში, რაც ხელს უშლის მათ ყოველდღიურობას აკადემიურ სივრცეში და აქედან გამომდინარე, განათლების სრულფასოვან მიღებას. ამ პრობლემების გადაჭრა შ.შ.მ. სტუდენტს დაეხმარება განათლებისა და თვითშეფასების ამაღლებაში.

საკვანძო სიტყვები: შ.შ.მ. სტუდენტი, დისკრიმინაცია, ხელშეწყობა, ხელის შემშლელი ფაქტორები, უნივერსიტეტი.

Research on the needs of students with disabilities

Nia Rusia,

Mariam Tsiklauri

Georgian National University SEU

Abstract

According to the research, nowadays, the education of disabled people is still delayed. There is not have enough equipped schools or universities. The integration of the student with the new environment is quite a difficult process. This issue is especially a problem for the students with disabilities. they have to adapt not only to other students but also to the new physical environment, with which they face many obstacles due to the lack of facilities. for example: unable to move without help, climb a specific floor freely, etc. The conditions mean: handrails, easy-to-move floor, ramps, secured study corner and others. Accordingly, the aim of the study is to show more Problems of students with disabilities in the academic space. The qualitative research method - in-depth interview was used as the research method, according to which it was found that Most of the students with disabilities face problems in moving freely, which prevents them from daily life in the academic space and therefore from getting a full education. solving these problems will help the student with disabilities to improve their education and self-esteem.

Keywords: Student with disabilities, discrimination, promotion, hindering factors, university.

დიდაქტიკური თამაშის როლი სკოლამდელი ასაკის ბავშვის შემეცნებით განვითარებაში

ლილე ფრუიბე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

თამაში სკოლამდელი ასაკის ბავშვის ქცევის ძირითადი ფორმა და წამყვანი მოქმედებაა. თამაშში მიმდინარეობს მთავარი ცვლილებები ბავშვის ფსიქიკაში, რადგან თამაშის განვითარება იწვევს მისი ფსიქიკის განვითარებას.

თამაშის მრავალი სახეობიდან ბავშვში შემეცნებითი უნარების გამოვლენა-განვითარებას ხელს უწყობს დიდაქტიკური თამაში.

დიდაქტიკა სწავლებას ნიშნავს, ხოლო დიდაქტიკური თამაში სასწავლო ხასიათის თამაშია.

დიდაქტიკური თამაში აადვილებს ბავშვის აღზრდისა და სწავლების პროცესს. დიდაქტიკური თამაშის დროს ფართოვდება ბავშვის შემეცნებითი არეალი (აღქმა, აზროვნება, ყურადღება, მეხსიერება) და იგი ბავშვის განვითარების საუკეთესო საშუალებაა.

დიდაქტიკური მასალები დიდაქტიკური თამაშის განხორციელების საუკეთესო საშუალებაა.

დიდაქტიკური თამაში სამ ჯგუფად იყოფა: დიდაქტიკური თამაში საგნებით და სათამაშოებით, სამაგიდო დიდაქტიკური თამაში და სიტყვიერი დიდაქტიკური თამაში.

ამ ეტაპზე ჩემი კვლევის მიზანს წარმოადგენს, რამდენად უწყობს ხელს ბავშვის განვითარებას დიდაქტიკური მასალების გამოყენება დიდაქტიკურ თამაშში.

საკვლევი კითხვები:

- რომელ ასაკობრივ ჯგუფში ენიჭება უფრო დიდი მნიშვნელობა დიდაქტიკურ თამაშებს?
- რომელი სახის დიდაქტიკური თამაში უწყობს ხელს ბავშვის შემეცნებითი უნარების განვითარებას?
- იყენებენ თუ არა დიდაქტიკურ მასალებს დიდაქტიკური თამაშის განხორციელებაში?

კვლევა ტარდება საბავშვო ბაღის აღზრდელ-პედაგოგების ბაზაზე.

ჰიპოთეზა:

დიდაქტიკური მასალები აადვილებს დიდაქტიკურ თამაშში ბავშვის ჩართულობას.

საკვანძო სიტყვები: დიდაქტიკური თამაში, დიდაქტიკური მასალა.

The Role of Didactic Game in Preschool Child Cognitive Development

Lile Pruidze

Georgian National University SEU

Abstract

Playing is the basic form and leading action for preschool child behavior. While playing, main changes occur in child psychics, as the development of playing induces the development of child psychics.

Among the various types of games, didactic game helps to reveal and develop cognitive skills in children.

Didactic means educating, whereas didactic game is educational game.

Didactic game simplifies the process of child upbringing and education process. During didactic game child's cognitive area (perception, thinking, attention, memory) is expanding and is the best way for child development.

Didactic materials are best ways for implementing didactic game.

Didactic game is divided into three groups: didactic games with materials and toys, board games, and verbal didactic games.

At this stage, the purpose of my research is, to what extent the use of didactic materials in didactic game contributes to the child's development.

Research Questions:

- In which age groups are didactic games more important?
- What kind of didactic game contributes to developing the child's cognitive skills?
- Are didactic materials used in the implementation of the didactic games?

The research is carried out on the basis of kindergarten pedagogues.

Hypotheses:

Didactic materials facilitate the child's involvement in the didactic game.

Keyword: Didactic game, didactic materials.

გენდერული ძალადობის პრევენცია საქართველოში

ანამარია ხურციძე,

მარსელინა რაზმაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

გენდერული თანასწორობა დაფუძნებულია სოციალური სამართლიანობის პრინციპზე და ნიშნავს, რომ ქალებსა და მამაკაცებს აქვთ თანაბარი უფლებები და პირობები (საქართველოს

პარლამენტი, 2010). გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ გასულ წელს (2023) საქართველოში ჩატარებულმა კვლევამ ცხადყო, რომ ქართული საზოგადოება იხრება გენდერული თანასწორობისაკენ. გენდერული თანასწორობის მიღწევა არის ერთ-ერთი ძლიერი გარანტი გენდერული ძალადობის პრევენციისათვის, რეალური თანასწორობის მისაღწევად და ყველა სახის დისკრიმინაციის აღმოსაფხვრელად (UNFPA, 2023).

გენდერული დისკრიმინაციის მსხვერპლი უფრო ხშირად ქალები ხდებიან (საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, 2015-2020). გენდერული ძალადობა აღიქმება როგორც ადამიანის უფლებების დარღვევა გენდერული ნიშნით. ქალთა მიმართ ძალადობა და ოჯახში ძალადობაც გენდერული ძალადობის აღმნიშვნელია და ამ საკითხის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ მნიშვნელოვან რეკომენდაციებს იძლევა ევროპის საბჭოს კონვენცია:

- ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნული ინსტიტუტის გაძლიერება, ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნული მონიტორინგის ჩარჩოში;
- საჭიროა მულტისექტორული მიდგომის გაძლიერება გენდერული ნიშნით ძალადობის საპასუხოდ;
- მიზანშეწონილად მიგვაჩნია სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციათა გაძლიერება გენდერული თანასწორობისა და ადამიანთა უფლებების დაცვის ხელშეწყობით.

ამ მიმართულებით არაერთი სამეცნიერო კვლევა იქნა ჩატარებული, როგორც საქართველოში, ასევე უცხოეთში. გენდერული ძალადობა შეიძლება ხორციელდებოდეს სამსახურებში, საჯარო დაწესებულებებში, ოჯახებში გავრცელებული სხვადასხვა სტერეოტიპების გამო.

საკითხის აქტუალობიდან გამომდინარე, კვლევის მიზნად განისაზღვრა შესწავლილიყო ძალადობის წინააღმდეგ მებრძოლი საჯარო და კერძო ინსტიტუტების ფუნქციები და მათი როლი.

კვლევაში მონაწილეობა მიიღეს, საქართველოში არსებული ძალადობის მსხვერპლთა და სავარაუდო მსხვერპლთათვის სერვისის მიმწოდებელი ორგანიზაციების სოციალურმა მუშაკებმა და ფსიქოლოგებმა. კვლევის მეთოდოლოგიურ ნაწილში გამოყენებულ იქნა თვისებრივი კვლევის მეთოდი, კერძოდ, სიღრმისეული ინტერვიუ. კვლევის შედეგების დამუშავებისა და ანალიზის საფუძველზე, გამოიკვეთა რომ, ბოლო წლების განმავლობაში ძალიან ბევრი რამ გაკეთდა მსხვერპლთა მხარდაჭერისა და გენდერული ძალადობის პრევენციის თვალსაზრისით. მიუხედავად წინ გადადგმული ნაბიჯებისა, პრევენციული ღონისძიებები გაძლიერების აუცილებლობას მოითხოვს, როგორც რესურსების ასევე, უწყებათა შორის კოორდინაციის გაუმჯობესების თვალსაზრისით.

Prevention of gender violence in Georgia

Anamaria Khurtsidze,

Marcelina Razmadze

Georgian National University SEU

Abstract

Gender equality is based on the principle of social justice and means that women and men have equal rights and conditions (Georgian Parliament, 2010). A study conducted by the United Nations in Georgia last year (2023) showed that Georgian society is moving towards gender equality. Achieving gender equality is one of the strongest guarantees for the prevention of gender violence, achieving real equality and eliminating all forms of discrimination (UNFPA, 2023).

Women are more often victims of gender discrimination (National Statistics Office of Georgia 2015-2020). Gender violence is defined as a violation of human rights by gender. Violence against women and domestic violence is also a marker of gender-based violence and important recommendations on the prevention and suppression of this issue are given by the Council of Europe Convention:

- Strengthening of the National Institute of Human Rights Protection, in the framework of the national monitoring of human rights protection;
- there is a need to strengthen the multisectoral approach in response to gender-specific indicators;
- We consider it appropriate to strengthen civil society organizations by promoting gender equality and human rights protection.

In this direction, no scientific research has been conducted, both in Georgia and abroad. Gender violence can occur in jobs, public institutions, and families due to various stereotypes.

Due to the relevance of the issue, the purpose of the study is to determine the functions of public and private institutions fighting against violence and their role.

social workers and psychologists from organizations providing services to victims and potential victims of violence in Georgia participated in the research. In the methodological part of the study, a qualitative research method was used, in particular, an in-depth interview. Based on the processing and analysis of the research results, it was revealed that in recent years a lot has been done in terms of supporting victims and preventing gender-based violence. Despite the steps taken forward, preventive measures require strengthening, both in terms of resources and in terms of improving coordination between agencies.

ნარკოტიკულ საშუალებებზე დამოკიდებულება

მარიამი კვანჭილაშვილი,

თათინა ადეიშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნარკოტიკების მოხმარება საქართველოში ერთ-ერთი გავრცელებული და მწვავე პრობლემაა. 2020 წელს ჩატარდა კვლევა "COVID-19 პანდემიის ზეგავლენა არალეგალური ნარკოტიკების ბაზარსა და მომხმარებელთა ქცევაზე" . „საქართველოს კანონს ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ,“ რომელიც აწესრიგებს ქვეყნის ფარგლებში ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებებისა და პრეკურსორების ბრუნვასთან დაკავშირებულ საკითხებს. საქართველოში მნიშვნელოვანი სხვაობა არ ვლინდება ფსიქოტროპული მედიკამენტების მოხმარებაში სქესისა და ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით. ფსიქოტროპული მედიკამენტების პრევალენტობა განაწილებული რეგიონების შესაბამისად: მოხმარების ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი ქვემო ქართლში ფიქსირდება, ხოლო რაჭა-ლეჩხუმში ფსიქოტროპული მედიკამენტების მიღება საერთოდ არ დაფიქსირებულა.

ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებები - (აფნ), ექსტაზი/MDMA, ლიზერგინის მჟავას დიეთილამიდი, ამფეტამინები/მეტამფეტამინები, ანაბოლური სტეროიდები, მეტადონი და ოპიოიდები. ესენი ის ნივთიერებებია, რომლის მოხმარებაც გავრცელებულია საქართველოში. არსებობს ოპიოიდებით ჩანაცვლების თერაპია, რომელიც საქართველოს რეგიონების მიხედვით არის განაწილებული (2020 წლის მონაცემები).

Drug addiction

Mariami Kvanchilashvili,

Tatina Adeishvili

Georgian National University SEU

Abstract

The use of narcotics is a widespread and significant issue in Georgia. In 2020, a study was conducted on the impact of the COVID-19 pandemic on the illicit drug market and user behavior in Georgia. The study, under Georgia's Law on Narcotic and Psychotropic Substances, Precursors, and Narcological Assistance, addresses questions related to the distribution of narcotic substances, psychotropic

substances, and precursors, as well as narcological support. The prevalence of psychotropic medications shows notable differences concerning gender and age groups in the use of these substances for mental health. The highest prevalence is observed in the lower Kartli region, while in Racha-Lechkhumi, the acquisition of psychotropic medications is not documented. New psychoactive substances (NPS), ecstasy/MDMA, lysergic acid diethylamide (LSD), amphetamines/methamphetamines, anabolic

steroids, methadone, and opioids are among the substances commonly used in Georgia. There is an opioid substitution therapy available, distributed across regions in Georgia (based on 2020 data).

მედიის როლი კონფლიქტების მოგვარებაში

თამარ ოყუჯავა

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

გასულ საუკუნეში მედიის წარმომადგენელთა მთავარი საზრუნავი ინფორმაციის მოპოვება იყო. დღეს კი ყველა ფიქრობს იმაზე, თუ როგორ გადაახარისხონ ინფორმაცია, რათა თავიდან აიცილონ ინფორმაციული გადაღლილობა. დროდადრო ადამიანის ცხოვრების წესი, მიდგომები და პრიორიტეტები შეიცვალა. ინდუსტრიული საზოგადოებისათვის მთავარი ცოდნა და ინფორმაცია გახდა. შესაბამისად, გაიზარდა მასობრივი კომუნიკაციის საშუალებათა გავლენა და პასუხისმგებლობა.

მიუხედავად იმისა, რომ საინფორმაციო საზოგადოებაში ვცხოვრობთ და დიდია ტექნიკური თუ გონებრივი შესაძლებლობები, სამხედრო დაპირისპირებები დღესაც აქტუალური პრობლემაა, როგორც ჩვენი ქვეყნისათვის, ასევე, მთელი მსოფლიოსთვის. ამ პროცესების მართვის საკითხში კი მასობრივი კომუნიკაციის საშუალებებს ფუნდამენტურად მნიშვნელოვანი როლი აქვთ დაკისრებული.

მოგეხსენებათ, 21-ე საუკუნეში აწმყო წარსულსა და მომავლს შორის გადართვის წერტილად გვევლინება. ამიტომაც მნიშვნელოვანი, მასობრივი კომუნიკაციის საშუალებებმა განსაკუთრებული შემთხვევებისა და თემების გაშუქების დროს დიდი გულისხმიერებითა და პასუხისმგებლობით იმოქმედონ.

თემის მიზანია, სამხედრო კონფლიქტებისა და მის შედეგად გამოწვეული სიტუაციებისას ქართული ტელემარშუტაჟების მოქმედებების დაკვირვება-ანალიზის შედეგად, გამოვავლინოთ:

- უახლესი სამხედრო დაპირისპირებების მიმდინარეობისას ჩვენი ქვეყნის მედია საშუალებებმა რამდენად შეძლეს მოსახლეობის უსაფრთხოების ხელშეწყობა და უზრუნველყოფა;
- როგორ უმკლავდებიან ისინი საინფორმაციო პროპაგანდას;
- რა წვლილი შეაქვთ მათ კონფლიქტების მოგვარების საქმეში.

საკითხის შესწავლის განმავლობაში ქართული მედიის ხარვეზები და ტენდენციური ქმედებები გამოიკვეთა. ისინი პრაქტიკულად ვერ უწყობენ ხელს კონფლიქტების მოგვარებას. თუმცა ქართული დამოუკიდებელი მედიის არცთუ ისე დიდხნიანი გამოცდილებაც გასათვალისწინებელია, მონდომება - დასაფასებელი.

საკვანძო სიტყვები: პროპაგანდა, საინფორმაციო საზოგადოება, კონფლიქტების მოგვარება, ქართული მედია.

The role of the media in conflict resolution

Tamar Okujava

Caucasus International University

Abstract

In the last century, the main concern of media representatives was acquisition. Today, all values, how to process information, how to avoid informational fatigue. People's lifestyles, approaches and priorities differ from time to time. Key knowledge and information for the scientific community. Accordingly, the influence and responsibility of mass communication media has increased.

Despite the fact that we live in an information society and have great technical and mental capabilities, military confrontations are still an actual problem for our country and the whole world. In the issue of managing these processes, the means of mass communication have a fundamentally important role.

As you know, in the 21st century, the present appears as a transition point between the past and the future. That is why it is important for mass communication media to act with great care and responsibility when covering special cases and topics.

The aim of the topic is to reveal:

- In the course of the latest military confrontations, to what extent the media of our country were able to promote and ensure the safety of the population;
- How do they deal with informational propaganda;
- What is their contribution to conflict resolution?

During the study of the issue, shortcomings and trending actions of the Georgian media were highlighted. They practically cannot contribute to conflict resolution. However, the not-so-long experience of Georgian independent media should be taken into account, and determination should be appreciated.

Keywords: propaganda, information society, conflict resolution, Georgian media.

გენეტიკისა და გარემოს გავლენა კრიმინალურ ქცევაზე

დეა ბედოშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

დევიაციური ქცევა რთული და საინტერესო საკითხია. მისი მიზეზების შესწავლისას მეცნიერებს მრავალი ასპექტი აქვთ გასათვალისწინებელი, რათა ნორმიდან გადახრილი ქცევის ახსნა, დადგენა და პროგნოზირება შეძლონ. მე-18 საუკუნის კრიმინოლოგიის კლასიკური სკოლა კრიმინალურ ქცევას განიხილავდა, როგორც სიამოვნებისკენ სწრაფვისა და ტკივილისგან თავის აცილების მოტივაციას. სოციალური სტრუქტურისა და სწავლის თეორიები კი ხაზს უსვამენ საზოგადოების სტრუქტურის როლს, ეკონომიკურ უთანასწორობას

და სოციალურ გარემოს კრიმინალური ქცევის ჩამოყალიბებაში (მერფი, 1995). მოწინავე გენეტიკური კვების ეპოქამდე, დომინანტური პერსპექტივები ეყრდნობოდა გარემოსა და სოციუმის გავლენას, თუმცა გენეტიკა და გარემო ფაქტორები ურთიერთკავშირშია, ისინი ერთად აფორმირებენ კრიმინალური ქცევას (რეინი, 2013). ქვემოთ მოცემულ ნაშრომში განხილული იქნება ამ თემაზე არსებული კვლევები და მისი მთავარი მიზანია გაანალიზოს კავშირი გენეტიკასა და გარემო ფაქტორებს შორის კრიმინალური ქცევის ფორმირებისას.

კვლევის მეთოდოლოგია: კვლევის მეორეული ანალიზი

საკვანძო სიტყვები: დევიაციური ქცევა, გენი-გარემოს ურთიერთქმედება, მემკვიდრეობითობა.

The influence of genetics and environment on criminal behavior

Dea Bedoshvili

Georgian National University SEU

Abstract

Deviant behavior is a complex and interesting issue. When studying its causes, scientists have many aspects to consider in order to be able to explain, determine and predict deviant behavior. The classical 18th century school of criminology viewed criminal behavior as motivated by the pursuit of pleasure and the avoidance of pain. Social structure and learning theories emphasize the role of societal structure, economic inequality, and the social environment in shaping criminal behavior (Murphy, 1995). Prior to the era of advanced genetics, dominant perspectives focused on environmental and societal influences, although genetics and environmental factors are interrelated, together shaping criminal behavior (Raine, 2013). The following paper will discuss the existing research on this topic and its main goal is to analyze the relationship between genetics and environmental factors in the formation of criminal behavior.

Research methodology: secondary analysis of research

Keywords: deviant behavior, gene-environment interaction, heredity.

სამართალი

ალიმენტი

ირაკლი არახამია

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ჩვენს სოციუმში უამრავი სხვადასხვა სამართლებრივად მოწესრიგებული ურთიერთობა არსებობს. ერთ-ერთი აქტუალური, მნიშვნელოვანი და სადავო საკითხია ალიმენტი, რომელსაც სამოქალაქო სამართალი არეგულირებს. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მესამე თავში არსებული 1212-1238 მუხლებით რეგულირებულია მშობლებისა და შვილების ასევე ოჯახის სხვა წევრების საალიმენტო მოვალეობანი და ალიმენტის გადახდისა და გადახდევინების წესი.

ალიმენტი ლათინური სიტყვაა და ქართულად საზრდოს, საკვებს ნიშნავს. იურიდიულად ესაა ხარჯი, რომელსაც ოჯახს მოშორებული პირი კანონის ძალით სარჩენად უხდის თავისი ოჯახის შრომისუუნარო ან არასრულწლოვან წევრებს.

საალიმენტო ვალდებულებად მიიჩნევა საოჯახო ურთიერთობათა საფუძველზე ერთი პირისთვის მეორის სასარგებლოდ კანონით ან ხელშეკრულებით განსაზღვრული პირობების დაცვით სარჩოს გადახდის დაკისრება.

საალიმენტო ვალდებულების მხარეები არიან ალიმენტის გადამხდელი და ალიმენტის მიმღები. ალიმენტის გადამხდელი პირი იყოს ქმედუნარიანი და დაკავშირებული იყოს ალიმენტის მიმღებთან ნათესაურად ან სხვა საოჯახო ურთიერთობით.

არსებობს რამდენიმე სახის ალიმენტი:

1. მშობლების საალიმენტო ვალდებულებ შვილის მიმართ
2. შვილის საალიმენტო ვალდებულება მშობლის მიმართ
3. მეუღლეების საალიმენტო ვალდებულებები
4. ოჯახის წევრების საალიმენტო ვალდებულებები

საალიმენტო ვალდებულებები გააჩნიათ მშობლებს შვილების მიმართ,

შვილების მშობლის მიმართ ასევე ოჯახის სხვა წევრებს როგორებიც არიან: და, ძმა, ბებია, ბაბუა, მამინაცვალი დედინაცვალი.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი ითვალისწინებს ალიმენტის დაკისრებასა და შესაბამისად მისი გადახდევინების სავალდებულო წესს. სწორედ აღნიშნული კოდექსის თანახმად, ის პირი, რომელიც მოვალეა ალიმენტი იხადოს, ნებაყოფლობითი წესით იხდის მას პირადად შემოსავლის მიღების ადგილის მიხედვით. ხოლო, რაც შეეხება ალიმენტის ნებაყოფლობითი გადახდის წესს, ეს არ გამორიცხავს ალიმენტის მიმღების უფლებას, ნებისმიერ დროს სარჩელით მიმართოს სასამართლოს ალიმენტის გადახდევინების შესახებ.

Alimony

Irakli Arakhamia

Georgian National University SEU

Abstract

In our society, there are many different legally regulated relationships. Alimony, which is regulated by civil law, is one of the relevant, important and controversial issues. Articles 1212-1238 of the third chapter of the Civil Code of Georgia regulate the alimony obligations of parents and children, as well as other family members, and the manner of payment and payment of alimony.

Aliment is a Latin word and means food in Georgian. Legally, this is an expense that a person separated from his family pays by force of law to support his disabled or minor family members.

Alimony obligation is considered to be the payment of alimony to one person for the benefit of another on the basis of family relations, in compliance with the conditions defined by law or contract.

The parties to the alimony obligation are the alimony payer and the alimony recipient. The person paying the alimony must be capable and be related to the recipient of the alimony by kinship or other family relationship.

There are several types of alimony:

1. Alimony obligation of parents towards their child
2. Alimony obligation of the child towards the parent
3. Alimony obligations of spouses
4. Alimony obligations of family members

Parents have alimony obligations towards their children. To the parents of the children, as well as to other family members such as: sister, brother, grandmother, grandfather, stepfather, stepmother.

The Civil Code of Georgia provides for the imposition of alimony and the mandatory rules for its payment accordingly. According to the aforementioned code, the person who is obliged to pay alimony voluntarily pays it personally according to the place of income. And, as for the rule of voluntary payment of alimony, this does not exclude the right of the recipient of alimony to apply to the court for the payment of alimony at any time.

ფრენშიზინგის ხელშეკრულების ევოლუცია, უპირატესობანი და ნაკლოვანებები

დალი მოსიაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომში განხილულია მსოფლიოში ფართოდ გავრცელებული სახელშეკრულებო ურთიერთობათა სისტემა ფრენშიზინგი, რომელიც წარმოადგენს გრძელვადიან ვალდებულებით ურთიერთობას. მას წარმატებით იყენებენ საქართველოში და მსგავსი სახელშეკრულებო ურთიერთობების განვითარების დიდი შესაძლებლობები არსებობს ფინანსური გლობალიზაციის თანამედროვე ეტაპზე, მითუმეტეს, როდესაც საქართველო ევროკავშირის ეკონომიკური გაერთიანების პარტნიორ ქვეყანად ყალიბდება და ევროპერსპექტივები თანდათან რეალური ხდება.

როგორც საუკეთესო პრაქტიკით დასტურდება, ფრენშიზინგის მიმღები სარგებლობს ისეთი უპირატესობით როგორცაა, წარმატებული კომპანიის მიერ გამოცდილების გაზიარება და კვალიფიკაციის ამაღლება, ასევე ხარისხის მუდმივი კონტროლი. აღსანიშნავია ლოიალური კონკურენცია, რომელიც მოქმედებს ფრენშიზინგის ხელშეკრულების ვადის გასვლის შემდეგ, რაც მოიცავს იმასაც რომ შეიძლება ფრენშიზინგის მიმღების მიმართ დაწესდეს კონკურენციის აკრძალვა განსაზღვრული ტერიტორიის ფარგლებში, ვინაიდან მომხმარებელი არ შევიდეს შეცდომაში.

აღნიშნული აქტუალური საკითხები განვიხილეთ, როგორც ქართულენოვანი ასევე უცხოურენოვანი ლიტერატურის გაცნობა-ანალიზის საფუძველზე, ვეცადეთ მოგვეცა ფრენშიზინგის სახელშეკრულებო ურთიერთობათა თავისებურებების ავტორისეული შეფასებები.

საკვანძო სიტყვები: ორმხრივი ხელშეკრულება, ფრენშიზინგი, სახელშეკრულებო ურთიერთობა.

Evolution of franchising agreement, advantages and disadvantages

Dali Mosiashvili

Tbilisi State University

Abstract

In this work, the system of contractual relations widely distributed in the world, franchising, which represents a long-term commitment relationship, is discussed. It is successfully used in Georgia and there are great opportunities for the development of similar contractual relations at the modern stage of financial globalization, especially when Georgia is becoming a partner country of the European Union's economic union and European prospects are gradually becoming real.

As confirmed by the best practice, the franchisee enjoys such advantages as the sharing of experience and training by a successful company, as well as constant quality control. It is worth noting the fair competition that applies after the expiration of the franchising agreement, which includes the fact that the franchisor may be prohibited from competing within the defined territory, so as not to mislead the consumer.

We discussed the above-mentioned topical issues, based on familiarization and analysis of both Georgian and foreign language literature, we tried to give author's evaluations of the features of franchising contractual relations.

Keywords: bilateral agreement, franchising, contractual relationship.

საჯარო და კერძო სანოტარო აქტები

ირაკლი ლეონიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულია სანოტარო აქტის საჯარო და კერძო აქტის ფორმით შედგენის შესაძლებლობა, რის საფუძველზეც „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციაში ჩამოყალიბებულია: ნოტარიუსის პროფესიული საქმიანობის, განსახორციელებელი სანოტარო მოქმედებების, უკვე განხორციელებული მოქმედებისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრებისა და სხვა განმასხვავებელი საკითხები. ინსტრუქციის მე-15 მუხლში საჯარო და კერძო სანოტარო აქტების რეგლამენტაცია 2010 წელს განხორციელდა, თუმცა გამოთქმულია მოსაზრებები მიზანშეწონილობასთან დაკავშირებით, როდესაც საქართველოს კანონი „ნოტარიატის შესახებ“ სანოტარო აქტის საჯარო და კერძო აქტის ფორმით დაყოფის საკითხს არ ცნობს. შესაბამისად, სანოტარო აქტის ფორმის კლასიფიკაცია შესაძლოა ნოტარიუსის შემზღვეველ, ფინანსურ კონტროლს დაქვემდებარებულ და პირობით მოცემულობად ჩამოყალიბდეს, რომლის ფარგლებს გარეთ აღმოჩენილი მოქმედებები დაექვემდებარება სანოტარო აქტის ფორმით არსებულ კლასიფიკაციას. ამიტომ, საჯარო და კერძო სანოტარო აქტის განმასხვავებელი ნიშნების შედარებისა და დაყოფის კატეგორიის მიღმა აღმოჩენილი საკითხების შესწავლის საფუძველზე შეფასებულია მოსაზრებები დაყოფის არსებულ ფორმასთან დაკავშირებით. კონკრეტულად კი მიწის რეგისტრაციის რეფორმის, მინდობილობების, ხელშეკრულების სანოტარო წესით დამოწმებისა და სანოტარო მედიაციის შედარებით-სამართლებრივი ანალიზის საფუძველზე.

საკვანძო სიტყვები: ნოტარიუსი, სანოტარო აქტი, საჯარო სანოტარო აქტი, კერძო სანოტარო აქტი, სანოტარო მედიაცია.

Public and Private Notarial Acts

Irakli Leonidze

Tbilisi State University

Abstract

Georgian legislation defines the possibility of issuing a notary act in the form of a public and private act, on the basis of which the instruction "On the procedure for performing notarial actions" defines: the professional activities of the notary, the notarial actions to be performed, the imposition of responsibility for already performed actions and other distinguishing issues. In Article 15 of the Instruction, the regulation of public and private notarial acts was implemented in 2010, although opinions were expressed regarding the expediency when the Law of Georgia "On Notary" does not recognize the issue of dividing a notarial act into a public and private act. Accordingly, the specific classification of the form of the notarial deed may become a restrictive, conditional condition subject to the financial control of the notary, outside of which the actions discovered will be subject to the existing classification of the forms of the notarial deed. Therefore, based on the comparison of the distinguishing features of public and private notarial acts and the study of the issues found beyond the division category, opinions regarding the existing form of division are evaluated. Specifically, on the basis of comparative legal analysis of land registration reform, power of attorney, contract notarization and notary mediation.

Keywords: Notary, Notary Act, Public Act, Private Act, Notary Mediation.

სამართლის პარადიგმები

გიორგი ქურციკიძე,

ლანა გურეშიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სამართლის ცნების გარკვევა აკადემიური საზოგადოების შეუცვლელ დღის წესრიგს წარმოადგენს. კვლევის მიზანია იურიდიული საზოგადოების ფასილიტაცია (აკადემიური სპექტრისათვის არსებულ პრობლემათა გაადვილება-გადაჭრა) ქვემოთ დასახელებული მეთოდების გამოყენებითა და დემონსტრირებით. იურისპრუდენცია აკადემიური საგანია, რომელსაც სხვა საგნების მსგავსად ახასიათებს მჭიდრო კავშირი თეორიასა და პრაქტიკას შორის. ეს უკანასკნელი მოიცავს სოციალურ ქვესისტემებს და ცდილობს, იპოვოს პასუხი კითხვაზე: „სამართლიანია თუ უსამართლო?“. მას ევალება შექმნას ისეთი ღირებულებათა წესრიგი, რომელშიც კანონი ადამიანის მიმართ არ იქნება უსამართლო. დღესდღეობით აქტუალური საკითხია, არის თუ არა იურისპრუდენცია მეცნიერება. ამ თემაზე საუბრისას, პირველ რიგში, უნდა ითქვას, რომ მეცნიერება პასუხობს კითხვას: „მცდარია თუ ჭეშმარიტი?“, იურისპრუდენციის მეცნიერულობის მტკიცებისას კი, ცალსახად, ამ კითხვაზე პასუხის მოძიება მოუწევს პიროვნებას, სხვა შემთხვევაში ვერ დაამტკიცებს მის არსებობას. შედარების მიზნით რომ ითქვას, ფიზიკა, განვითარებული თუ მეტწილად განვითარებული სახით,

უხსოვარი დროიდან არსებობს. ტარდებოდა უამრავი კვლევა, რაც იწვევდა ცვლილებებსა და მის ევოლუციას, თუმცა არა აბსოლუტურ გარდაქმნას. მიზეზი ერთია, ის ზუსტი მეცნიერებაა, არ არსებობს მისი დაყოფა ქვეყნების მიხედვით, სამართლის შემთხვევაში კი, რამდენი ქვეყანაცაა, მისი იმდენი ვარიაცია არსებობს. ეს მოცემულობა კიდევ უფრო ამძაფრებს სამართლის მეცნიერულობის ირგვლივ დასმულ შეკითხვებსა და აქცენტებს. ზემოთქმულიდან გამომდინარე, ადეკვატური მსჯელობის ჩამოსაყალიბებლად გამოყენებულია კვლევის იმგვარი სახეები, როგორებიცაა: შედარებითი, ანალიტიკური, ემპირიული. აგრეთვე, გამოკვლეულია სამართლის ისტორიული წარსული, გავრცელებული დოგმები, რომლებიც სამართლის მეცნიერულობას ადასტურებს. აკადემიურ საზოგადოებაში ჩამოყალიბებულ სტიგმათა გასაქრობად ამ საკითხის კვლევა ერთგვარი ვალდებულებაა სამართლით დაინტერესებული პირისა, რათა დაამტკიცოს რატომ არის ან არ არის სამართალი მეცნიერება. საკვლევ ობიექტს აქტუალობა არასდროს დაუკარგავს, საუკუნეების განმავლობაში - არისტოტელედან დაწყებული (IV საუკუნე), ნიკლას ლუმანით გაგრძელებული (XX საუკუნე) სამართლის მეცნიერულობის საკითხი მუდმივ ქაოსს, მხარეთა იმედგაცრუებასა და აზრთა მკვეთრ სხვადასხვაობას იწვევდა. საუბრის თემა სწორედ ეს და სხვა მასთან დაკავშირებული სადავო საკითხებია, რომლებზეც პასუხს იურიდიული საზოგადოება დღემდე ეძებს. აკადემიური სპექტრი დაადგენს, ეზღუდებათ თუ არა სამართლის წარმომადგენლებს თანამდებობრივი ხარისხი „მეცნიერის“ წოდების ჩამორთმევით. კვლევაში გამოყენებული არგუმენტირებული მსჯელობა, ემპირიული დაკვირვებები და ინტერდისციპლინური კვლევები ამ ყველაზე გახმაურებული საკითხის ფარგლებში არსებულ ქაოსს დინამიკურს გახდის.

საკვანძო სიტყვები: სამართალი, მეცნიერულობა, იურიდიული საზოგადოება, თანამდებობრივი ხარისხი, ქაოსი.

Paradigms of law

Giorgi Kurtsikidze,

Lana Gureshidze

Tbilisi State University

Abstract

Clarification of the concept of law is an irreplaceable agenda of the academic community. The purpose of the research is to facilitate the legal community (facilitating and solving problems for the academic spectrum) by using and demonstrating the methods named below. Jurisprudence is an academic subject which, like other subjects, is characterized by a close relationship between theory and practice. The latter includes social subsystems and tries to find an answer to the question: "Is it fair or unfair?". It is tasked with creating such an order of values in which the law will not be unfair to people. The current issue is whether jurisprudence is a science or not. When talking about this topic, first of all, it should be said that science answers the question: "Is it false or true?", and when proving the scientific nature of jurisprudence, a person will have to find an answer to this question, otherwise he will not be able to prove its existence. For the sake of comparison, physics, developed or largely developed, has been around since time immemorial. A lot of research was being done, which was causing changes and its evolution, but not an absolute transformation. The reason is one thing, it is an exact science, there is no division of

it according to countries, and in the case of law, no matter how many countries there are, there are as many variations of it. This situation further intensifies the questions and emphasis on the scientific nature of law. Based on the above, such types of research as: comparative, analytical, empirical are used to form an adequate reasoning. Also, the historical past of the law, common dogmas, which confirm the scientific nature of the law, are investigated. To dispel the stigmas that have formed in the academic community, researching this issue is a kind of obligation of a person interested in law to prove why law is or is not a science. The research object has never lost its relevance, over the centuries - starting with Aristotle (IV century) and continuing with Niklas Luhmann (XX century), the issue of scientificity of law caused constant chaos, disappointment of the parties and sharp differences of opinion. The topic of conversation is precisely this and other related controversial issues, to which the legal community is still looking for an answer. The academic spectrum will determine whether or not legal representatives are restricted from holding office by depriving them of the title of "scientist". The argumentative reasoning, empirical observations, and interdisciplinary studies used in the research will make the chaos within this most high-profile issue dynamic.

Keywords: Law, scientificity, Legal society, official degree, Chaos.

მორალური ზიანის ანაზღაურების პრობლემატიკა პირადი არაქონებრივი უფლებების ხელყოფისთვის

ნინო ლომაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

პირადი არაქონებრივი უფლებები პიროვნულ უფლებებად მოიხსენიება მისი ადამიანთან მყარი და ზოგიერთი მათგანის (მაგალითად, ღირსების უფლება) უწყვეტი კავშირის გამო. გამომდინარე პიროვნულ უფლებათა მაღალი დონის დაცვის საჭიროებიდან, საქართველოს კანონმდებლობა მას სხვადასხვა ქმედითი ბერკეტით იცავს, თუმცა ამჯერად შეეზღუდა მორალური ზიანის ანაზღაურების საკითხზე. რატომ არის საკითხი პრობლემატური? პირველ რიგში, იმიტომ, რომ არ გვაქვს მორალური ზიანის ლეგალური დეფინიცია, ამ პრობლემაში კი შეგვიძლია ვიხელოვანდეთ ვეროპულ სახელმწიფოებში დამკვიდრებული პრაქტიკით, სადაც არაქონებრივი ზიანი ქონებრივი ზიანის საპირისპირო მოვლენად მიიჩნევა, თუმცა უფრო რელევანტურია არაქონებრივი ზიანის სულიერ ტანჯვასთან გაიგივება. მეორე რიგში, პრობლემას წარმოადგენს სულიერი ტანჯვისთვის კომპენსაციის მოცულობის დადგენა, ვინაიდან შეუძლებელია მატერიალური ფორმით გამოხატო პირის მიერ განცდილი ნეგატიური ემოციები. სწორედ ამიტომ, არაქონებრივ ზიანს ვერ მივაწერთ რესტიტუციულ ფუნქციას, რადგან პირვანდელ მდგომარეობას კომპენსაციის საშუალებით ვერ აღადგენ. აქ მთავარი მორალური დაკმაყოფილებაა, კომპენსაცია სიმბოლურ ხასიათს ატარებს, კერძოდ, პიროვნებას, რომელმაც განიცადა სულიერი ტანჯვა და დაკარგა ცხოვრებით ტკბობის სურვილი ეძლევა გარკვეული საზღაური ამ ტანჯვის საპირწონედ. სამაგიეროდ, რესტიტუციული ფუნქციის გვერდის ავლით, შეგვიძლია ვისაუბროთ მორალური ზიანის რეპრესიულ, პრევენციულ, სატისფაქციურ ფუნქციებზე. სატისფაქციურზე აქცენტს გვაკეთებ იმიტომ, რომ სატისფაქციას ზოგადი პიროვნული უფლებების ხელყოფისას მორალური ანაზღაურების ფუნქცია აქვს.

რთული ამოცანაა ერთი მხრივ მოსარჩელისთვის ის მტკიცების ტვირთი, რომელიც აკისრია და მეორე მხრივ, ნორმისშემფარდებლითვის ანაზღაურების ოდენობის განსაზღვრა, რადგან საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 413 I გვიდგენს სამართლიანობისა და გონივრულობის სტანდარტებს. აგრეთვე, მხედველობაშია მისაღები მთელი რიგი დეტალები, მაგალითად, პიროვნების სტატუსი, თმენის ვალდებულების ფარგლები, სულიერი ტანჯვის ხარისხის განსაზღვრა, ხელყოფის საშუალება და ა.შ.

საბოლოო ჯამში, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ მორალური ზიანის ანაზღაურება პრობლემატურია მისი მრავალასპექტიანობის გამო - მტკიცების ტვირთი, თმენის ვალდებულების ფარგლები, სულიერი ტანჯვის ხარისხის განსაზღვრა, სხვ. საკითხი პრობლემატურთან ერთად აქტუალურიცაა, რადგან თანამედროვე სახელმწიფოსთვის აპრიორი ადამიანის ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვაა.

საკვანძო სიტყვები: მორალური ზიანი, პირადი არაქონებრივი უფლებები, სულიერი ტანჯვა, სატისფაქციური ფუნქცია, რესტიტუციული ფუნქცია, პრევენციული ფუნქცია, რეპრესიული ფუნქცია.

The problem of compensation for moral damages for violation of personal non-property rights

Nino Lomashvili

Tbilisi State University

Abstract

Personal non-property rights are referred to as personal rights because of their solid and continuous connection with a person (for example, the right to dignity). Due to the need to protect personal rights at a high level, Georgian legislation protects them with various effective levers, but this time I will stop at the issue of compensation for moral damages. Why is the issue problematic? First of all, because we do not have a legal definition of moral damage, in these conditions we can be guided by the practice established in European states, where non-material damage is considered the opposite of material damage, although it is more relevant to equate non-material damage with mental suffering. Secondly, it is a problem to determine the amount of compensation for spiritual suffering, since it is impossible to express the negative emotions experienced by a person in a material form. That is why we cannot attribute non-material damage to the restitution function, because you cannot restore the original state through compensation. The main thing here is moral satisfaction, the compensation has a symbolic character, in particular, a person who experienced spiritual suffering and lost the desire to enjoy life is given a certain compensation to compensate for this suffering. Instead, bypassing the restitution function, we can talk about the repressive, preventive, satisfying functions of moral damages. I will focus on satisfactory because satisfaction has the function of moral compensation in the violation of the general personal right. It is a difficult task, on the one hand, for the claimant to bear the burden of proof, and on the other hand, to determine the amount of compensation for the offender, because 413 I of the Civil Code of Georgia establishes the standards of justice and reasonableness. Also, a number of acceptable details are taken into account, for example, the status of the person, the scope of the obligation to bear, spiritual Determining the degree of suffering, means of encroachment, etc.

In the end, it can be safely said that compensation for moral damages is problematic due to its multifaceted nature - the burden of proof, the scope of the obligation to bear, determining the quality of spiritual suffering, etc. The issue is problematic as well as urgent, because the protection of basic human rights and freedoms is priority for the modern state.

Keywords: moral damage, personal non-property rights, spiritual suffering, satisfactory function, restorative function, preventive function, repressive function.

კერძო იურიდიული პირები

ნატალი ბაირამოვი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

დიდი ალბათობით ინტერესს გამოიწვევდა და უნდა ვივარაუდოთ რომ ხშირად გაჩნდებოდა კითხვა თუ რა ეწოდება პირთა ან ქონების გაერთიანების შედეგად წარმოშობილ წარმონაქმნს და რა მიზნებისთვის შეიძლება შეიქმნას იგი, ვინაიდან და რადგანაც ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში ბევრ ასეთ წარმონაქმნთან გვაქვს შეხება, საინტერესო იქნება მათზე ინფორმაცია. ასეთ წარმონაქმნს იურიდიული პირი ეწოდება რომელიც ორგანიზებული წარმონაქმნია და მისი შექმნის მიზანი შეიძლება იყოს როგორც კომერციული ისე არაკომერციული, იგი ისეთივე სამართლის სუბიექტია როგორც ფიზიკური პირი, აქვს უფლებები, მოვალეობები და ყველა ის ნიშანი რაც სამართლის სუბიექტს უნდა ჰქონდეს, იურიდიული პირი წარმოდგენს საზოგადოებრივი გაერთიანებების შექმნის უფლების ერთ-ერთ გამოხატულებას კერძო სამართალში და ასევე პირთა კერძო ავტონომიის ერთ კონკრეტულ შემთხვევას.

იმისათვის რომ უკეთ გავეცნოთ იურიდიული პირის ცნებას და გავიგოთ კერძო იურიდიული პირის რა ტიპის სახეები არსებობს ჩვენი კონფერენციის თემა ზუსტად ამ საკითხს შეეხება.

საკვანძო სიტყვები: საზოგადოება, სუბიექტი, გაერთიანება, ქონება.

Private Legal entities

Natali Bairamovi

Georgian National University SEU

Abstract

It would most likely cause interest, and we must assume that the question would often appear as to what is called the organization from the union of persons or property and for what purposes it can be created, since we come into contact with many in our daily life, information about them would be interesting. Such an entity is called a legal entity, which is an organized entity and the purpose of its creation can be both commercial and non-commercial, it is the same subject of law as a natural person, it has rights, duties and all the signs that a subject of law should have, a legal entity represents one of the right to create public associations in private law and its also one specific case of private autonomy of individuals.

In order to get better acquainted with the concept of a legal entity and to understand what types of private legal entities exist, the topic of our conference will deal with this issue.

Keywords: Society, subject, union, property.

ფასების პერსონალიზაცია ციფრულ ბაზარზე და დისკრიმინაციის რისკი ალგორითმიზაციაში

მარიტა სამხარაძე,

ნაწილი შაკინოვი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ციფრული ბაზრის აქტუალობა მომხმარებლებში დღითიდღე იზრდება, შესაბამისად ჩნდება იმ აუცილებელი სამართლებრივი დაცვის მექანიზმების შემუშავების საჭიროება, რომლებიც მომხმარებელთა უფლებების უზრუნველყოფის გარანტიას შექმნის. ციფრულ ბაზარზე პროდუქციისა თუ მომსახურების შექმნა განსხვავდება რეგულარული სამომხმარებლო ურთიერთობისგან, ვინაიდან ფასებსა და პირობებს განსაზღვრავს ალგორითმი. ალგორითმიზაციის პროცესის უმთავრესი სამართლებრივი გამოწვევა ფასთა პერსონალიზაცია და ამის საფუძველზე შესაძლო დისკრიმინაციული შედეგების გამოწვევაა. საკონფერენციო ნაშრომი შეეხება ალგორითმიზაციის პროცესში შესაძლო დისკრიმინაციის რისკების გაანალიზებას და მომხმარებელთათვის არსებული სამართლებრივი დაცვის მექანიზმების განხილვას ევროპული სამართლის მაგალითზე.

თემის ვალდებულება და უფლების დაცვის ბერკეტები სამეზობლო სამართალში

ნია ტორონჯაძე,

ანა ტეფნაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკონფერენციო ნაშრომზე მუშაობის დაწყებისას, ჩვენს, როგორც ავტორების, მთავარ მიზანს წარმოადგენდა, გვესაუბრა ისეთ თემაზე, რომელიც ასე თუ ისე ყველასთვის ახლო, ნაცნობი და საინტერესო იქნებოდა. ხანგრძლივი ფიქრის შემდგომ, მივედით დასკვნამდე, რომ სამართლის ის სფერო, რომელთანაც თითქმის ყველა ადამიანს აქვს ყოველდღიური შეხება, გახლავთ - სამეზობლო სამართალი.

საქართველოს კონსტიტუციის მე-19 მუხლით აღიარებული და უზრუნველყოფილია საკუთრებისა და მემკვიდრეობის უფლება. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისად, მესაკუთრის უფლებამოსილებებს განეკუთვნება უფლება, კანონისმიერი ან სხვაგვარი,

კერძოდ, სახელშეკრულებო შებოჭვის ფარგლებში თავისუფლად ფლობდეს და სარგებლობდეს ქონებით, არ დაუშვას სხვა პირთა მიერ ამ ქონებით სარგებლობა, განკარგოს იგი, თუკი ამით არ ილახება მეზობლების ან სხვა მესამე პირთა უფლებები, ანდა, თუ ეს მოქმედება არ წარმოადგენს უფლების ბოროტად გამოყენებას. უძრავი ქონებაზე საკუთრების უფლების მოპოვება, და შესაბამისად მისით სარგებლობა, თავისთავად იწვევს სხვადასხვა პირთა ჯგუფის ინტერესების გადაკვეთას.

უფლებას, ფლობდე და განკარგავდე მიწის ნაკვეთს ან/და მასზე განთავსებულ შენობას, ბუნებრივია, თან სდევს ვალდებულებები. პირთა ჯგუფს, რომლებსაც ცალსახად მიემართება უძრავი ქონებით მოსარგებლე პირთა ვალდებულებები, წარმოადგენს მეზობლები. მეზობლად მიიჩნევა ყველა ნაკვეთი ან სხვა უძრავი ქონება, საიდანაც შესაძლებელია გამომდინარეობდეს ორმხრივი ზემოქმედება, ხოლო სამართლის დარგს, რომელიც არეგულირებს ამ სუბიექტთა შორის არსებულ ურთიერთობას, სამეზობლო სამართალი ეწოდება.

ჩვენი ნაშრომის ფარგლებში, ვეცდებით ვისაუბროთ როგორც ამ სუბიექტთა ძირითად უფლებებზე, ისე ვალდებულებებზე, ასევე ყურადღებას გავამახვილებთ მეზობელთა მიერ უფლებათა დაცვის სამართლებრივ ბერკეტებზე და მოვიშველიებთ სასამართლო პრაქტიკას, რათა გავამარტივოთ ამ საკითხის აღქმადობა, წარმოვაჩინოთ არსებული პრობლემები და შემოგთავაზოთ მათი გადაჭრის მექანიზმები.

საკვანძო სიტყვები: საკუთრების უფლება, განკარგოს, ზემოქმედება, სამეზობლო.

Obligation to tolerate and protection of rights in the Law of Neighboring Tenements

Nia Toronjadze,

Ana Tepnadze

Tbilisi State University

Abstract

While preparing for this conference, the main goal of ours, as authors, was to talk about the subject which would be common and interesting for most of the people. After lengthy consideration, we have both acknowledged, that the subject, which would give full contentment to our demands is - Law of Neighboring Tenements.

Article 19, of the constitution of Georgia clearly states, that the right to own and inherit property is recognized and guaranteed. According to the civil law of Georgia, an owner may, within the limits of legal or other, namely contractual restraints, freely possess and use any property (thing), exclude others from using the property, and administer it, unless doing so would violate the rights of neighbors or other third persons or unless such act constitutes abuse of rights.

The right of ownership is followed by the logical consequences, such as, creation of new obligations, and people who acquire such obligations are neighbors or, in other words, any landowner, occupier or tenant of any property or land directly adjoining or adjacent to the Property, which may have an impact

on the property, an owner or a person related to him/her. Part of law, which regulates the relations between those subjects is called the law of neighboring tenements.

In this paper, we will talk about the rights and obligations of the neighbors, for additional reference, we will utilize the applicable court cases, address the main problems and propose relevant solutions.

Key words: right to own, freely possess and use, have an impact, neighboring.

მორალური ზიანი ქართული და ანგლო-ამერიკული სამართლის მიხედვით

ნია ჭელიძე,

ციალა კუჭუხიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

თანამედროვე სამართლებრივ სახელმწიფოებში, სადაც ადამიანის უფლებათა ჭრილში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ადამიანის არაქონებრივ უფლებებს, სულ უფრო აქტუალური ხდება არაქონებრივი უფლებების დაცვის მექანიზმის გამოყენებით დარღვეულ უფლებათა აღდგენა და მიყენებული ზიანის კომპენსირება. ამდენად, მნიშვნელოვანია, ზიანის ანაზღაურების აღნიშნული მექანიზმი, როგორც საკანონმდებლო, ისე - სასამართლო პრაქტიკის კუთხით, შეესაბამებოდეს სამოქალაქო ბრუნვის სუბიექტთა ურთიერთობებს და წარმოადგენდეს ამ ურთიერთობათა მოსაწესრიგებლად ადეკვატურ და რელევანტურ საშუალებას.

კვლევის მიზანია:

1. არაქონებრივი(მორალური) ზიანის იმანენტური არსის და ღირებულებითი დატვირთვის განსაზღვრა კერძოსამართლებრივ ურთიერთობებში.
2. მისი, როგორც აბსტრაქტული ნორმატიული კატეგორიის, ფულადი ეკვივალენტის დადგენის პრობლემატიკის ანალიზი, როგორც დოქტრინალურ, ისე - სასამართლო პრაქტიკის პრიზმაში.
3. დადგინდეს, რამდენად უზრუნველყოფს ქართული კანონმდებლობა, სამოქალაქო ბრუნვის სუბიექტთა ინტერესებისა და მოთხოვნების საპასუხოდ, მათი არაქონებრივი უფლებების ადეკვატურ დაცვას.
4. პიროვნების პატივის, ღირსების, პირადი ცხოვრების საიდუმლოების, პირადი ხელშეუხებლობის და საქმიანი რეპუტაციის, ასევე სიცოცხლის დაზიანებისა და ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენებით გამოწვეული არაქონებრივი ზიანის ანაზღაურების საკანონმდებლო რეგულირების და სამართლებრივი ჩარჩოების დადგენა.

წინამდებარე ნაშრომში მიმოხილული იქნება ისეთი საკვანძო საკითხები, როგორებიცაა: მორალური ზიანის ცნება და მისი სუბიექტები, მის შესახებ მოძღვრების ისტორიული განვითარება და დღეს არსებული საკანონმდებლო მოწესრიგება როგორც ქართული, ისე ანგლო-ამერიკული სამართლის მიხედვით. კვლევისას გამოყენებული იქნება შედარებითი-

სამართლებრივი მეთოდი, რომლის ფარგლებშიც, ქართული საკანონმდებლო მოწესრიგება განსახილველ საკითხთან მიმართებით, შედარებული იქნება ანგლო-ამერიკულ რეგულაციებთან. მორალური (არამატერიალური) ზიანის ანაზღაურების არსისა და ფარგლების სრულად და ყოველმხრივ განსასაზღვრად, ისტორიულ მეთოდთან ერთად, ასევე გამოყენებულ იქნება, როგორც - დესკრიფციული, ისე ევოლუციური და შეფასებითი მეთოდი. აგრეთვე, შევხებით ზიანის ოდენობის განსაზღვრის კრიტერიუმებს, კონკრეტული სასამართლო გადაწყვეტილებების საფუძველზე განვიხილავთ პრაქტიკაში მორალური ზიანის ანაზღაურებასთან დაკავშირებულ პრობლემატიკას და განვსაზღვრავთ, თუ რა გამოწვევების წინაშე დგას ქართული მართლმსაჯულების სისტემა კანონმდებლის მიერ დადგენილი „გონივრული“ და „სამართლიანი“ ფულადი კომპენსაციის დაკისრებისას.

ეს კვლევა საინტერესოა იმ კუთხითაც, რომ ორ განსხვავებულ სამართლებრივ სისტემას ადარებს მორალური ზიანის ანაზღაურების ჭრილში, რაც ერთგვარი გზაა დაგვანახოს ქართული ნორმატიული ბაზის პრობლემატიკა და მათი გადაჭრის ადეკვატური გადაჭრის ღონისძიებები, ასევე გამოკვეთოს - მართლმსაჯულების სისტემის განვითარების ტენდენციები და პერსპექტივები.

საკვანძო სიტყვები: არაქონებრივი უფლებები, მორალური ტანჯვა, სხეულის დაზიანება, ზიანი, ანაზღაურება.

Non-pecuniary damage according to Georgian and Common law

Nia Tchelidze,

Tsiala Kutchukhidze

Tbilisi State University

Abstract

In modern legal systems where human rights play a considerable role, the matter of non-property rights and its protection law mechanisms as well as monetary compensation imposed for the breach of personal non-property rights, tend to be more and more relevant day by day. Thus, in order to provide an adequate and relevant means for regulating these relations for the subjects of civil turnover, the mentioned mechanism is vital, both from the point of view of legislative and judicial practice.

The purpose of the research is:

1. To determine the essence and the importance of moral damage for the sector of private law.
2. To provide an analysis on the problematic aspects of imposing compensations arising both in the doctrinal and judicial practice.
3. To consider if the civil code of Georgia provides appropriate mechanisms to protect individual non-property rights.
4. And at last, to provide the legal regulations of compensating moral damage for injuring person's health and life as well as individual non-property rights.

In this academic research, there will be discussed such key points: the concept of non-pecuniary damage and its subjects, the historical development of doctrines about it, and the current legislative regulation

according to both Georgian and Anglo-American legal system. In order to effectively determine the essence and the scope of compensation for moral (non-material) damages, historical method, descriptive, evolutionary, evaluative and comparative methods will be used in the research. Also, there will be compared two different legal systems, which is the key to indicate the trends and perspectives of the development of Georgia's justice system, additionally, it is the way to detect problematic aspects of Georgian normative system and to show us the adequate measures to solve them.

Keywords: Non-property rights, moral suffering, health's injury, damage, compensation.

კონტრაქტის პიროვნება და მისი პირადი თვისებები, როგორც გარიგების დადების მთავარი საფუძველი (სასამართლო პრაქტიკის ანალიზი)

მარიამი დაუთაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

კანონმდებლობის განვითარების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შედეგი მხარეთა კერძო ავტონომიაა, რომელიც კერძო სამართლის ფუნდამენტს წარმოადგენს და მასში იგულისხმება მხარეთა ნების გამოვლენის თავისუფლება. მე-19 საუკუნეში, ნების თეორიასთან დაკავშირებული მოძღვრებები ეკუთვნის გერმანელ იურისტსა და ისტორიკოსს, ფრიდრიხ კარლ ფონ სავინს.

ნების გამოვლენა სამართლებრივი საშუალებაა იმ ქმედების გამოსახატად, რომლის მიზანია განსაზღვრული სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა. პირის მიერ ნების გამოვლენის ერთ-ერთი შედეგია გარიგება, რომელიც სამოქალაქო სამართლის დარგებში ხშირად გამოიყენება. აუცილებელია გარიგებისას ნება იმგვარად იქნეს გამოვლენილი, რომ მან სამართლებრივი შედეგი გამოიწვიოს. მოხსენების თემა დაკავშირებულია საცილო გარიგებებთან, რომლის ყველაზე გავრცელებული შემთხვევებია შეცდომით, მოტყუებით ან იძულებით დადებული გარიგებები. მოცემულ ნაშრომში კი განხილული იქნება შეცდომით დადებული გარიგებების, უფრო კონკრეტულად კი, არსებითი შეცდომის ერთ-ერთ სახესთან – კონტრაქტის პიროვნებაში შეცდომასთან დაკავშირებული პრობლემური საკითხები.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 72-ე მუხლის მიხედვით, გარიგება შეიძლება საცილო გახდეს, თუ ნების გამოვლენა მოხდა არსებითი შეცდომის საფუძველზე. მისი ერთ-ერთი სახე კი, კონტრაქტის პიროვნებაში შეცდომაა. მიუხედავად იმისა, რომ მოცემულ საკითხს სამოქალაქო კოდექსი აწესრიგებს, მას უამრავი სადავო საკითხი უკავშირდება, რომელთაგან გარკვეული ნაწილი წინამდებარე ნაშრომში იქნება განხილული. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი არ აზუსტებს თუ ზოგიერთ შემთხვევაში ვინ შეიძლება იგულისხმებოდეს კონტრაქტის პიროვნებაში, რაც გარკვეულ ეჭვსა და უამრავ შეკითხვას ბადებს. კანონმდებელი მასში გულისხმობს მხოლოდ ფიზიკურ პირებს თუ იურიდიულ პირებსაც? რამდენად გულისხმობს მასში წარმომადგენელსაც და ა.შ.

მოსხენებაში გაანალიზებული იქნება განსახილველ სადავო საკითხებთან დაკავშირებული როგორც ქართული, ისე საზღვარგარეთული სასამართლო პრაქტიკა და შეჯერდება ლიტერატურაში უკვე გამოთქმული მოსაზრებები, ვინაიდან ამ შემთხვევაში ნორმა, რომელიც აღნიშნულ საკითხს აწესრიგებს (მუხლი 74) ბუნდოვანია, მისი შინაარსიდან გამომდინარე. ამის მიზეზი კი, ისაა, რომ მასში არაა გამოკვეთილი ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, თუ ვის შეიძლება გულისხმობდეს ან არ გულისხმობდეს კანონმდებელი კონტრაქტში. მოცემული ვითარებიდან და არსებული აზრთა სხვადასხვაობიდან გამომდინარე, ნაშრომში გამოყენებული იქნება როგორც ეროვნული, ისე უცხოური პრაქტიკა, რომელიც კიდევ უფრო გაამყარებს ავტორისეულ მოსაზრებებს და საინტერესო დასკვნების გამოტანისა და მოკრძალებული რეკომენდაციების გამოთქმის საშუალებას მისცემს მას.

საკვანძო სიტყვები: კერძო ავტონომია, ნების გამოვლენა, გარიგება, საცილო გარიგებები, შეცდომით დადებული გარიგებები, არსებითი შეცდომა, შეცდომა კონტრაქტის პიროვნებაში, ფიზიკური პირი, იურიდიული პირი, წარმომადგენელი.

The Identity of the Contracting Party and Their Personal Characteristics as the Principal Basis for Making the Transaction (Analysis of the Court Practice)

Mariami Dautashvili

Tbilisi State University

Abstract

One of the important results of the development of legislation is the private autonomy of the parties, which is the foundation of private law, and it implies the freedom of the parties to express their will. In the 19th century, the doctrines related to the theory of will belong to the German jurist and historian Friedrich Carl von Savin.

A manifestation of will is a legal means to express an action, the purpose of which is to create, change, or terminate a defined legal relationship. One of the results of the manifestation of will by a person is a transaction, which is often used in the fields of civil law. It is necessary to reveal the will in the transaction in such a way that it leads to legal consequences. The topic of the paper is related to voidable transactions, the most common of which are deals entered into by mistake, deception, or coercion. In this work, mistaken transactions, and more specifically, one of the types of it – problematic issues related to a mistake with respect to the identity of a contracting party, will be discussed.

According to Article 72 of the Civil Code of Georgia, a transaction may become voidable if the will is expressed on the basis of a substantial mistake. One of its forms is a mistake with respect to the identity of a contracting party. Although this issue is regulated by the Civil Code, there are many controversial issues related to it, which will be discussed in the paper. The Civil Code of Georgia does not specify who is meant by the person of the contracting party, which actually raises doubts and many questions. Does the legislator mean only individuals or legal entities? How much implies a representative as well, etc.

In the paper, the Georgian and foreign judicial practice related to the disputed issues of consideration and the views already expressed in the literature will be analyzed, since in this case the norm that regulates the discussed issue (Article 74) is vague due to its content. The reason for this is that it does

not specify who the legislator means or does not mean in the contracting party in each specific case. Based on the given situation and differences of opinion, the paper will use both national and foreign practice, which will strengthen the authorial opinions and allow for interesting conclusions and express modest recommendations.

Keywords: Private autonomy, Declaration of will, Transaction, Voidable Transactions, Mistaken Transactions, Substantial Mistake, Mistake with Respect to the Identity of a Contracting Party, Natural Persons, Legal Persons, Agent.

საქორწინო ხელშეკრულების თავისებურებები ქართულ და უცხოურ კანონმდებლობაში

ნინო ვადაჭკორია,

ლევან მჟავანაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომის თემას წარმოადგენს საქორწინო ხელშეკრულების თავისებურებები ქართულ და უცხოურ კანონმდებლობაში.

მნიშვნელოვანია, რომ სახელმწიფოში მოქმედი სამართლებრივი ინსტიტუტები და ნორმატიული აქტები განხორციელდეს პრაქტიკაში, თუმცა არის შემთხვევები, როცა მიუხედავად ნორმატიული მოწესრიგებისა, სხვადასხვა სამართლებრივი აქტი მხოლოდ თეორიად რჩება ფურცელზე. ამ მხრივ, საინტერესო სამართლებრივ ინსტიტუტს წარმოადგენს საქორწინო ხელშეკრულება.

ოჯახის შექმნა და ქორწინება დღემდე უმნიშვნელოვანეს როლს თამაშობს, როგორც ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში, ისე სამართლებრივ სივრცეში. ქართული საზოგადოებისთვის ოჯახი წმინდა ფასეულობას წარმოადგენს, შესაბამისად ჩვენში დამკვიდრებული მორალურ-ეთიკური მოთხოვნების გამო მიუღებელია ისეთი თანამედროვე ინსტიტუტები, როგორიცაა მაგალითად საქორწინო ხელშეკრულებები. ეს ყოველივე გამოწვეულია საზოგადოების მწირი ინფორმირებულობით ამ საკითხის მიმართ.

საქორწინო ხელშეკრულების ინსტიტუტმა მართალია ფეხი ვერ მოიკიდა საქართველოში, თუმცა მას მრავლად ვხვდებით სხვა მაღალგანვითარებული სამართლებრივი სისტემის მქონე ქვეყნებში, რაც დაგვაფიქრებს ამ სამართლებრივი ინსტიტუტის ქართულ რეალობაში დანერგვის საჭიროებაზე. ჩვენს ნაშრომში განვიხილავთ სხვა ქვეყნების მაგალითებს ამ სამართლებრივ ინსტიტუტთან მიმართებით და შევეცდებით ვისაუბროთ ქართულ რეალობაში მისი დანერგვის მნიშვნელობაზე.

ჩვენს მიერ მომზადებულ ნაშრომში გამოვყოფთ საქორწინო ხელშეკრულებებთან დაკავშირებულ იმ მნიშვნელოვან საკითხებს და ასპექტებს, რომლებიც დღემდე დამაბნეველი და მიუღებელია ქართული საზოგადოებისთვის. ასევე განვიხილავთ საქორწინო ხელშეკრულებების უპირატესობებს და აქტუალურ საკითხებს, რითიც ვეცდებით ხელი შევუწყოთ საზოგადოების ინფორმირებას ამ საკმაოდ მნიშვნელოვანი ინსტიტუტის შესახებ.

საკვანძო სიტყვები: საქორწინო ხელშეკრულებები, რეგულირება ქართულ კანონმდებლობაში, მორალურ-ეთიკური ფასეულობები, რეგულირება უცხოურ კანონმდებლობებში.

Peculiarities of the marriage contract in Georgian and foreign legislation

Nino Vadachkoria,

Levan Mzhavanadze

Tbilisi State University

Abstract

The topic of this work is the peculiarities of the marriage contract in Georgian and foreign legislation.

It is important that the legal institutions and normative acts operating in the state are implemented in practice, although there are cases when, despite the normative arrangement, various legal acts remain only in theory on paper. In this regard, the marriage contract is an interesting legal institution.

Creating a family and marriage still play an important role, both in our everyday life and in the legal field. For the Georgian society, the family represents a sacred value, therefore, due to the moral and ethical requirements established in us, such modern institutions as, for example, marriage contracts, are unacceptable. All this is caused by the public's low awareness of this issue.

The institution of the marriage contract really did not get a foothold in Georgia, although we see it a lot in other countries with a highly developed legal system, which makes us think about the need to implement this legal institution in the Georgian reality. In our work, we will discuss the examples of other countries in relation to this legal institution and we will try to talk about the importance of its implementation in the Georgian reality.

In our work, we highlight the important issues and aspects related to marriage contracts, which are still confusing and unacceptable for the Georgian society. We will also discuss the advantages and current issues of marriage contracts, thus we will try to help inform the public about this very important institution.

Keywords: marriage contracts, regulation in Georgian legislation, moral and ethical values, regulation in foreign legislation.

ფეტუსის სიცოცხლის უფლება

ქრისტინა ჯოლბორდი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ადამიანის ძირითადი უფლებები სამართლებრივი სისტემის მნიშვნელოვანი ნაწილია. თითოეული უფლება თვითრეალიზაციის პროცესში მათი საჭიროებიდან გამომდინარე შეუცვლელია. შესაბამისად, რომელიმე მათგანის გამოყოფა სხვებისგან თავისი

განსაკუთრებული მნიშვნელობით, ძალით არასწორი იქნება. მიუხედავად ამისა, გარკვეული უფლებები სხვა უფლებების უკეთესად გამოყენების შესაძლებლობას ქმნიან. მაგალითად, სიცოცხლის უფლება, რომლის გარეშეც სხვა სიკეთეებით სარგებლობა შეუძლებელი იქნებოდა, ხოლო ადამიანთა ფიზიკური, ბუნებრივი არსებობა - დაუცველი. სიცოცხლის უფლების დაცვა, ცხადია, ხორციელდება როგორც საერთაშორისო აქტებით, ასევე თითოეული დემოკრატიული სახელმწიფოს კონსტიტუციით. თუმცა დღემდე სადავოა, ვრცელდება თუ არა ეს უფლება ემბრიონზე. მოცემული საკითხი კომპლექსურია და საინტერესოა თანამედროვე სამედიცინო თვალსაზრისი, მუცლადმყოფზე დაკვირვების შედეგები. გასათვალისწინებელია საზოგადოების დამოკიდებულებაც: სამართალს აქვს მოქმედების პრეტენზია, მნიშვნელობა არ აქვს, რა წერია კანონში, თუ მას გამოყენება არ აქვს რეალურ ცხოვრებაში. იმისთვის, რომ ფეტუსის სამართლებრივი მდგომარეობა სათანადოდ დარეგულირდეს და მიღებულ იქნას ნორმები, რომლებსაც ხალხის მხარდაჭერა აქვს, რეალურად იმოქმედებს, საჭიროა ხალხის აზრის, წარმოდგენებისა და საზოგადოებრივი აზრის გათვალისწინებაც. საზოგადოება კი დღემდე ვერ ჩამოყალიბდა სიცოცხლე დაბადებისას იწყება თუ ჩასახვის მომენტიდან და, აქედან გამომდინარე, როდის ხდება ადამიანი სიცოცხლის უფლების სუბიექტი. ეს თემა მჭიდროდაა დაკავშირებული აბორტთან და სწორედ ეს მდგომარეობა ხდის პრობლემურს აბორტის საკითხსაც. როგორც სტატისტიკა მოწმობს, საკმაოდ ხშირია აბორტის შემთხვევები. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) ცნობით, ყოველი 10 არასასურველი ორსულობიდან 6 ინდუცირებული (ხელოვნური) აბორტით მთავრდება. სხვა ფაქტორებთან ერთად ამას განაპირობებს ის ფაქტიც, რომ საზოგადოების გარკვეული ნაწილი ფეტუსს სხეულის უსარგებლო ნაწილად აღიქვამს და არა სულიერ არსებად. ფეტუსის სამართლებრივი დაცვის საკითხი პრობლემურია, ასევე, იმის გამო, რომ ადგილი აქვს უფლებათა კოლიზიას: ერთ მხარეს ჯერ არ დაბადებული ადამიანია, რომელსაც სიცოცხლის უფლება უნდა ჰქონდეს, მეორე მხარეს კი ქალი, რომლის სხეულშიც ვითარდება ნაყოფი და რომელსაც აქვს საკუთარი ცხოვრება. ამგვარად, აბორტის სრული აკრძალვა გამოსავალი არაა. თუმცა არც ფეტუსის სიცოცხლის დაუცველობაა გამართლებული, ეს ადამიანის დაბადებისთვის ხელის შეშლა იქნება. ფეტუსისადმიც უნდა იქნეს თანაზომიერება გათვალისწინებული, რადგან ის მომავალი ადამიანია, “მიზანი” და არა მიზნის მიღწევის საშუალება. ამ საკითხის მოსაგვარებლად საჭიროა სათანადო ღონისძიებების გატარება და რეგულაციების შემოღება სამართლის სხვადასხვა სფეროში.

საკვანძო სიტყვები: ძირითადი უფლებები, სიცოცხლის უფლების სუბიექტი, ფეტუსის სამართლებრივი მდგომარეობა, აბორტი, ფეტუსის სამართლებრივი დაცვა.

The right to life of fetus

Kristina Jolbordi

Tbilisi State University

Abstract

Basic human rights are an important part of the legal system. Each right is indispensable in the process of self-realization based on their needs. Therefore, selecting any of them due to its importance, force would be wrong. Nevertheless, certain rights create opportunities for better use of other rights. For

example, the right to life, without which the enjoyment of other goods would be impossible, and the physical, natural existence of people - unprotected. The protection of the right to life, of course, is carried out both by international acts and by the constitution of each democratic state. However, it is still disputed whether this right also applies to embryos. This issue is complex and interesting from a modern medical point of view, the results of observation of pregnant women. The attitude of the society should also be taken into account: the law has a claim to act in reality, it does not matter what is written in the law, if it has no application in real life. In order for the legal status of the fetus to be properly regulated and to adopt norms that will have the support of the people and actually work, it is necessary to take into account people's opinions, ideas and public values. The society has not yet agreed on whether life begins at birth or from the moment of conception and, therefore, when does a person become a subject of the right to life. This topic is closely related to abortion, and it is this situation that makes the issue of abortion problematic. As statistics show, cases of abortion are quite common. According to the World Health Organization (WHO), 6 out of every 10 unwanted pregnancies end in induced (artificial) abortion. Among other factors, this is caused by the fact that a certain part of the society perceives the fetus as a useless part of the body and not as a spiritual being. The issue of legal protection of the fetus is also problematic because there is a conflict of rights: on one side is the unborn person who should have the right to life, and on the other side is the woman in whose body the fetus is developing and who has a life of her own. Thus, a complete ban on abortion is not a solution. However, the insecurity of the life of the fetus is not justified either, it would be an obstacle to the birth of a person. Proportion should also be considered for the fetus, because it is a future person, a "goal" and not a means of achieving the goal. To solve this issue, it is necessary to take appropriate measures and introduce regulations in various areas of law.

Keywords: basic rights, the subject of the right to life, the legal status of the fetus, abortion, legal protection of the fetus.

პირგასამტეხლო და მასთან მიმართებით უსაფუძვლო გამდიდრების თემატიკა

ნათია მჭედლიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს წიგნ მე-3-ს, რადგანაც მასში მოწესრიგებულია ვალდებულებითი სამართლის ზოგადი ნაწილი და, შესაბამისად, რელევანტური სამართლებრივი ნორმები.

ვალდებულებითი სამართლიდან კი საკმაოდ მნიშვნელოვანია პირგასამტეხლო, რადგანაც მას მხარეები ხელშეკრულების დადებისთვის წინასწარ განსაზღვრავენ, რადგან იგი წარმოადგენს ერთგვარ ბერკეტს, რათა ვალდებულება შესრულდეს კეთილსინდისიერად, ჯეროვნად, დათქმულ დროსა და ადგილას.

პირგასამტეხლოზე საუბრისას მნიშვნელოვანია, ვიცოდეთ, რა არის მისი არსი, ფუნქცია, სარგებლის მიღების დაუშვებლობა. ასევე, ის, რომ არ შეიძლება მხარემ პირგასამტეხლოს

ოდენობით მიიღოს უსაფუძვლო გამდიდრება და რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რათა თავიდან იქნეს აცილებული უსაფუძვლო გამდიდრება (პირგასამტეხლოსა და მასთან დაკავშირებით უსაფუძვლო გამდიდრების თემატიკაზე აუცილებლად განვიხილავ ერთ-ერთ უზენაეს სასამართლოს გადაწყვეტილებას, რათა ნათელი იყოს ეს ყოველივე პრაქტიკულად როგორ ხორციელდება).

საკმაოდ მნიშვნელოვანია, ვიცოდეთ, თუ რა ფორმით გამოიხატება პირგასამტეხლო, მისი მოთხოვნისთვის რა წინაპირობების არსებობაა საჭირო და ა. შ.

ყურადსაღებია, სხვა ფაქტორებთან ერთად, პირგასამტეხლოს განსხვავება სხვა ინსტიტუტებისაგან.

ასევე, უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებებიდან უნდა გამოიკვეთოს ის მნიშვნელოვანი ფაქტორები გარემოებები, რომლებიც რელევანტურია ჩვენთვის; დავის სამართლებრივი პრობლემები და რელევანტური სამართლებრივი ნორმები. და ბოლოს, სასამართლოს არგუმენტები, რომლებზე დაყრდნობითაც გამოიტანა საბოლოო გადაწყვეტილება.

Penalty for breach of contract and unjust enrichment

Natia Mchedlishvili

Tbilisi State University

Abstract

The third book holds one of the most important places in The Civil Code of Georgia, because the obligation law and relevant legal norms are regulated in it. From the obligational law, the penalty for breach of contract is quite significant, because it is predetermined by the parties to the contract, because it is a kind of leverage, so that the obligation is fulfilled in good faith, properly, at the appointed time and place.

When talking about a penalty for breach of contract, it is important to know its meaning, function, inadmissibility of receiving benefits with it. Likewise, we should know that a party may not be enriched by receiving the amount of the penalty for breach of contract unfairly and unjustifiably and what should be done in order to avoid it. (I will certainly review one of the decisions of the Supreme Court on the topic of the penalty for breach of contract and unjust enrichment related to it).

It is quite important to know in what form is the penalty for breach of contract expressed, what are the prerequisites for its request and etc.

It is noteworthy, among other factors, the difference of the penalty for breach of contract from other institutions. Also, from the decision of the Supreme Court should be outlined the important actual circumstances, which are relevant to our topic: The Legal problems of the dispute, the relevant legal norms and lastly, the arguments of the court, based on which the final decision was made.

კეთილსინდისიერი შემძენისა და მესაკუთრის ინტერესების ურთიერთმიმართება საქართველოში

არჩილ ადამია,

ბექა დოხნაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკუთრების უფლება წარუვალი და უზენაესი ადამიანური ღირებულებაა, საყოველთაოდ აღიარებული ძირითადი უფლება, დემოკრატიული საზოგადოების, სოციალური და სამართლებრივი სახელმწიფოს ქვაკუთხედი. საკუთრება ადამიანის ყოფიერების არსებითი საფუძველია“- ასე ახასიათებს საკუთრების უფლებას კონსტიტუციის დაცვის სადარაჯოზე მყოფი ორგანო - საკონსტიტუციო სასამართლო.

საკუთრების უფლების შექმნა-დაკარგვა მატერიალურ და არამატერიალურ ქონებაზე ადამიანის ცხოვრების განუყოფელი, თანმდევი მოვლენაა. საკუთრების უფლების ქონა სხვადასხვა ქონებაზე, როგორც წესი ადამიანის ცხოვრებისეული მისწრაფებაა და საკუთრების შექმნა მატერიალისტი ბუნების ადამიანებში ეგზისტენციალური კმაყოფილების ამალგების საფუძველიც კი არის, მიუხედავად იმისა, თუ რეალურად რამდენად სჭირდება და იყენებს ის შექმნილ ქონებას. თანამედროვე სამყაროშიც კი, საკუთრების მოპოვებისთვის ბრძოლა ხშირად ადამიანურ დანაკარგებსაც იწვევს. შესაბამისად, საკუთრების უფლების ესოდენ დიდი მნიშვნელობა სათანადო საკანონმდებლო დაცვას საჭიროებს.

ხშირია შემთხვევა როცა მესაკუთრის ნების გარეშე, დანაშაულებრივი გზით ხდება საკუთრების ობიექტის გასხვისება და უფრო ხშირია, როცა გასხვისებული საგნის შემძენი მესამე პირი აღნიშნულის შესახებ ინფორმირებული არაა და კეთილსინდისიერ შემძენად გვევლინება. ასეთ შემთხვევებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი განსხვავებულად აწესრიგებს ნივთის ბუნების მიხედვით. კერძოდ, თუკი მესაკუთრის ნების გარეშე, დანაშაულებრივად, უძრავი ნივთის გასხვისება მოხდა კეთილსინდისიერ შემძენზე კანონი მის ინტერესებს უპირატესობას ანიჭებს და შექმნილ ნივთს უნარჩუნებს. მესაკუთრეს მხოლოდ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება რჩება არაუფლებამოსილი გამსხვისებლისგან, რაც აღსრულების თვალსაზრისით ხშირად რიგ პრობლემებს აწყდება და მესაკუთრის მოთხოვნა ფაქტობრივად დაუკმაყოფილებელი რჩება.

საკვანძო სიტყვები: კეთილსინდისიერი შემძენი, არაუფლებამოსილი გამსხვისებელი, საკუთრების უფლება, უძრავი ქონება.

Relation of interests of bona fide purchaser and owner in Georgia

Archil Adamia,

Beka Dokhnadze

Tbilisi State University

Abstract

„The right to property is an inalienable and supreme human value, a universally recognized basic right, a cornerstone of a democratic society, a social and legal state. Property is the essential basis of human existence“ - this is how the body on guard of the Constitution - the Constitutional Court - characterizes the right to property.

Acquisition and loss of ownership rights to material and immaterial property is an integral part of human life. Having ownership rights to various properties is usually a human aspiration in life, and the acquisition of property is even the basis of increasing existential satisfaction in people of a materialistic nature, regardless of how much he actually needs and uses the acquired property. Even in the modern world, the struggle for property often results in human losses. Therefore, such a great importance of property rights requires proper legal protection.

There are frequent cases when the object of ownership is alienated without the will of the owner, in a criminal way, and it is more frequent when the third party who acquires the alienated object is not informed about this and appears to be a bona fide purchaser. Civil Code of Georgia regulates such cases differently depending on the nature of the thing. In particular, if the real estate is alienated criminally without the will of the owner, the law gives priority to the interests of the bona fide purchaser and preserves the purchased item. The owner only has the right to claim damages from the unauthorized alienator, which often leads to a number of problems in terms of enforcement, and the owner's claim remains unsatisfied.

There is a different regulation regarding movable things, in particular, a bona fide buyer cannot become the owner of the thing, if the thing was lost, stolen or somehow left his possession against his will, or the buyer received it free of charge. Based on the above, the movable item purchased by the unauthorized alienator will not remain with the bona fide purchaser and it will be returned to the real owner.

Keywords: bona fide buyer, unauthorized alienator, Property right, real estate.

სასარჩელო ხანდაზმულობის მიზანი და სახეები სამოქალაქო სამართალში

ტარიელი ხარატიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ხანდაზმულობის ინსტიტუტი, საფუძველს რომის სამართლიდან იღებს. როგორც სამართლებრივი ტერმინი, საქართველოში პირველად ის 1923 წლის სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსში გვხვდება. მაგრამ ხანდაზმულობის კონცეფციას, ძველი ქართული სამართლის ძეგლებშიც ვხვდებით.

მარტივად რომ ვთქვათ, ხანდაზმულობა ეს არის კანონით დადგენილი ვადა, რომლის განმავლობაშიც უფლებაშელახულ პირს, აქვს შესაძლებლობა სარჩელის შეტანის გზით უფლება დაიცვას. მნიშვნელოვანია ის, რომ ხანდაზმულობა არის უფლების რეალიზების შემაფერხებელი და არა გამომრიცხავი გარემოება. მარტივად რომ ვთქვათ, ხანდაზმული მოთხოვნის შემთხვევაში, საჭიროა მოპასუხე მხარის მითითება ამ გარემოებაზე.

უმნიშვნელოვანესია ხანდაზმულობის დაწყებისა და დამთავრების საკითხი, რაშიც დიდ როლს თამაშობს მისი ვადების სწორად გამოთვლა. სამოქალაქო სამართალი იცნობს ხანდაზმულობის შეჩერებისა და შეწყვეტის შემთხვევებს, რომელთაც განსხვავებული სამართლებრივი შედეგი და გამომწვევი მიზეზები აქვთ.

სამოქალაქო სამართალი იცნობს სასარჩელო ხანდაზმულობის სხვადასხვა სახეს: საერთო ვადა, რომელიც 10 წელია, სახელშეკრულებო მოთხოვნათა ხანდაზმულობის ვადა, სასარჩელო ხანდაზმულობა დელიქტით წარმოშობილ მოთხოვნებზე. ამასთან ერთად, სამოქალაქო სამართლის კოდექსი იცნობს სხვადასხვა სპეციალურ ხანდაზმულობის ვადას, რომელიც მიმოფანტულია კოდექსში. მაგ. ტურისტის მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადა - 6 თვე, ფასიან ქაღალდებიდან გამომდინარე მოთხოვნის ხანდაზმულობა - 30 წელი, გამოსყიდვის უფლების ხანდაზმულობა - 10 წელი. მსგავსი განსხვავებები გამოწვეულია კონკრეტული სამართლებრივი ურთიერთობის ბუნებისა და სამოქალაქო სტაბილურობის იდეიდან. საქართველოს სამოქალაქო სამართალი ასევე იცნობს ხანდაზმულობით საკუთრების შეძენას, რომელიც სანივთო სამართლებრივი უმნიშვნელოვანესი ინსტიტუტია.

სახელშეკრულებო თავისუფლების პრინციპი არ მოიცავს ხანდაზმულობის ვადებზე შეთანხმებას ხელშეკრულების მხარეებს შორის. მისი ვადები კანონმდებლობით იმპერატიულადაა დადგენილი.

ხანდაზმულობის საკითხის მოწესრიგება განსხვავდება მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებს შორის, რაც გამოიწვია კულტურულმა და სოციალურმა განსხვავებებმა ამა თუ იმ ქვეყანას შორის.

საკვანძო სიტყვები: სასარჩელო ხანდაზმულობის მიზანი, სასარჩელო ხანდაზმულობის სახეები.

The purpose and forms of statute of limitation in Georgian civil law

Tarieli Kharatishvili

Tbilisi State University

Abstract

The institution of the statute of limitations, which receives its authority from the judicial system, was first introduced in Georgia in the Civil Code of the Democratic Republic of Georgia in 1923. However, the concept of the statute of limitations has its roots in the old Georgian legal traditions as well.

Simply put, the Statute of limitations is a period defined by law, during which a person vested with the right has the opportunity to seek protection of rights through the court.

It is essential to consider the starting and ending points of the statute of limitations. The civil law is familiar with termination and deferment of the statute of limitations, which might have different causes and results.

There are different kinds of the statute of limitations, such as the general duration, which is 10 years, Statute of limitations for contractual claims, Statute of limitations on claims arising from delicts.

In addition, there are specific deadlines for certain requests, such as six months for tourist claims, 30 years for claims arising from defective products, and 10 years for the right of repurchase. Such differences are regulated by the principles of specific legal cooperation and the idea of urban stability. Also, there is the right to purchase property through inheritance, which is a significant institution in civil law.

The principle of freedom does not include agreements on the statute of limitations between the parties involved; instead, its deadlines are imperatively determined by law.

The international comparison of the statute of limitations varies among different countries, reflecting cultural and social differences. This diversity highlights the global importance of this legal concept, considering the cultural and social distinctions among nations.

keywords: The purpose of statute of limitation, forms of statute of limitation.

დისტანციურად დადებული ხელშეკრულების უარყოფის უფლება

გიო ფანჩულიძე,

ნინო ტორაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ტექნოლოგიურმა რევოლუციამ ახალი ათასწლეულის ციფრულ სამყაროში შესაძლებლობათა ფართო არეალი შექმნა, რომელმაც თავის მხრივ ასპარეზი გაუხსნა არაპირდაპირი კომუნიკაციის გზებით ხელშეკრულებათა დადებას. დისტანციური ხელშეკრულება, რომელიც

თანამედროვეობის განუყოფელი ნაწილია, არაერთი დადებითი მახასიათებლით გამოირჩევა, იძლევა დროის რაციონალურად გამოყენების შესაძლებლობას, რომელიც ფაქტობრივად უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს თითოეული სფეროს განტვირთვის პროცესში. თუმცა, ხასიათდება გარკვეული ტიპის რისკებით, რომლებიც საფრთხის შემცველია მომხმარებელთა პერსონალური მონაცემებისათვის, საბანკო ანგარიშებისთვის.

ხელშეკრულების უარყოფის უფლების არსებობა თავისუფლების პრინციპის ერთგვარი გამოძახილია, რომელიც სამომხმარებლო სამართლის მოდერნიზების ნაყოფია. მიმართულია საბაზრო ურთიერთობათა განუსაზღვრელი თავისუფლების მიერ გამოწვეული ეკონომიკური ექსპლუატაციის თავიდან ასაცილებლად. უარყოფის უფლება, წარმოადგენს თავდაცვის დამატებით ბერკეტს მომხმარებლისთვის, როგორც ხელშეკრულების „სუსტი“ მხარისთვის. საქართველოსა და ევროკავშირს შორის გაფორმებული ასოცირების შეთანხმებას მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს ქართული სამართლებრივი სისტემების ფორმირების პროცესში, რომლის ერთ-ერთი გამოხატულება დისტანციურად დადებული ხელშეკრულების უარყოფის უფლების დანერგვაა.

ნაშრომი მიზნად ისახავს, წარმოაჩინოს დროთა განმავლობაში არსებული გამოწვევები და მათი საბოლოო რეგულირება ხელშეკრულების უარყოფის უფლებასთან მიმართებით, საერთაშორისო სტანდარტის ქართულ კანონმდებლობასთან შერწყმის და ევროპული დირექტივების დებულებათა საქართველოში დანერგვის გზით. გაანალიზებულია ნების ავტონომიურობა, სამომხმარებლო სამართალში არსებული ინტერესთა ბალანსის ურთიერთმიმართება, სუსტი მხარის კონცეფცია და სხვა მნიშვნელოვანი დებულებები.

ამრიგად, დღეს არსებული დისტანციური ხელშეკრულების სიმრავლიდან გამომდინარე, ვფიქრობთ, რომ საზოგადოების ინფორმირება მათ უფლებასთან მიმართებით ერთობ საჭიროა, რათა არ მოექცნენ ბაზარზე გაბატონებული მხარის ზეგავლენის ქვეშ და სამართლებრივი დაცვის ბერკეტები ჰქონდეთ შესწავლილი, საჭიროების შემთხვევაში თავის დასაცავად.

საკვანძო სიტყვები: არაპირდაპირი კომუნიკაცია, დისტანციური ხელშეკრულება, პერსონალური მონაცემები, ხელშეკრულების უარყოფის უფლება, ნების ავტონომია.

Right to deny a remote agreement

Gio Panchulidze,

Nini Toradze

Tbilisi State University

Abstract

The technological revolution has created a broad area of opportunity in the digital world of the new millennium, which in turn opened the arena to conclude contracts through indirect communication. The remote agreement, which is an integral part of modernity, has a number of positive characteristics, gives the possibility of rational use of time, which in fact plays an important role in the process of unwinding each sphere. However, it is characterized by certain types of risks that are hazardous to consumers' personal data and bank accounts.

The existence of the right to deny a contract is a kind of exclamation of the principle of freedom, which is the fruit of the modernization of consumer law. Aimed at preventing economic exploitation caused by indefinite freedom of market relations. The right to deny is an additional lever of defense for the user as a weak party to the contract. The Association Agreement between Georgia and the EU has a significant impact in the formation of Georgian legal systems, one of the expressions of which is the introduction of the right to reject the agreement signed remotely.

The conference aims to present the challenges over time and their final regulation with respect to the right to reject the treaty by combining the international standard with Georgian legislation and introducing the provisions of the European directives in Georgia. The autonomy of the will, the relationship of the balance of interest in consumer law, the concept of the weak side and other important provisions are analyzed.

Thus, based on the abundance of the remote agreement available today, we believe that informing the public about their right is necessary in order not to be exposed to the influence of the prevailing party in the market and to have the leverage of legal protection, if necessary, to protect themselves.

Keywords: Indirect communication, The remote agreement, personal data, the right to deny a contract, The autonomy of the will.

მომხმარებლის ინფორმირების სტანდარტი და მასთან დაკავშირებული გამოწვევები

ანი რატანი,

ლიკა ხაჩიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

21-ე საუკუნეში ადამიანები ყოველდღიურად ხდებიან სამომხმარებლო ურთიერთობების მონაწილეები, რა დროსაც ხშირად ავტომატურ რეჟიმში დებენ ერთი შეხედვით მარტივ, მაგრამ საკმაოდ მნიშვნელოვან ხელშეკრულებებს.

სახელმწიფოებო ურთიერთობებში მომხმარებელი „სუსტ“ მხარედ არის აღიარებული, „სისუსტეში“ კი იგულისხმება მეწარმე/მოვაჭრის ძალაუფლება, ინფორმირებულობა, მარკეტინგული პოლიტიკა - ნებისმიერი ხერხითა და მეთოდით მიიზიდოს მომხმარებელი. ამ თვალსაზრისით, მომხმარებელი მოვაჭრესთან ურთიერთობაში დაუცველ პოზიციაში იმყოფება. მას არ აქვს საკმარისი ცოდნა და გამოცდილება, გაუმკლავდეს ინფორმაციულ დისბალანსს და ხშირ შემთხვევაში მისი მონაწილეობა ხელშეკრულების შინაარსის ფორმირებაში ფორმალური ხასიათისაა. ამ დროს მომხმარებელი მხოლოდ ეთანხმება შეთავაზებულ პირობებს მათი სათანადოდ გათვითცნობიერების გარეშე.

დღესდღეობით, მოქმედ კანონმდებლობას მორგებული აქვს ე.წ „პატერნისტული დამოკიდებულება“ მომხმარებლის მიმართ, რაც გულისხმობს მაქსიმალურად ეფექტიანი დაცვის მექანიზმის შექმნას. სწორედ ერთ-ერთ ასეთ მექანიზმს წარმოადგენს მომხმარებელთა ინფორმირების სტანდარტი, რომლის სრულყოფაც მთელ რიგ გამოწვევებთანაა

დაკავშირებული. აუცილებელია, რომ სათანადოდ მოხდეს მომხმარებლის იმ რეგულაციების შესახებ ინფორმირება, რომელთა დაცვაც საჭიროა, რათა ამ უკანასკნელმა შეძლოს პროდუქტის შეძენამდე სრული, ნათელი, გასაგები და რელევანტური ინფორმაციის მიღება.

საკონფერენციო ნაშრომის მიზანია მომხმარებლის ინფორმირების სტანდარტის მნიშვნელობისა და მასთან დაკავშირებული გამოწვევების მიმოხილვა, როგორც მოქმედი კანონმდებლობისა და ქართულ ბაზარზე არსებული რეალობის, აგრეთვე საერთაშორისო პრაქტიკის საფუძველზე.

ნაშრომში შევეცდებით სრულყოფილად მიმოვიხილოთ შემდეგი საკითხები:

- მომხმარებელთა ინფორმირების სტანდარტის ზოგადი მნიშვნელობა;
- ქართული კანონმდებლობა;
- ჰოვარდის ტესტი;
- სახელმწიფო ენა, როგორც გამოწვევა მომხმარებლის ინფორმირების სტანდარტის დაცვისას;
- მომხმარებლის ინფორმირების სტანდარტის ორი ძირითადი კრიტერიუმი;
- ბაზარზე არსებული ხუთი რეგულატორი;
- კონკურენციის სააგენტოს უახლესი რეიტინგი და გადაწყვეტილებები;
- მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს პრაქტიკა.

საკვანძო სიტყვები: მომხმარებელთა უფლებები, მომხმარებელთა ინფორმირების სტანდარტი, სუსტი მხარე, პატერნისტული დამოკიდებულება.

Consumer information standards and related challenges

Ani Ratiani,

Lika Xachishvili

Tbilisi State University

Abstract

In the 21st century, people participate in consumer relations daily, during which they often automatically „sign“ seemingly simple but quite important contracts.

In contractual relations, the consumer is recognized as the "vulnerable" side, and "vulnerability" implies the power of the entrepreneur/trader, awareness, and marketing policy - to attract the consumer in any way and method. In this regard, the consumer is in a vulnerable position in relations with the entrepreneur. He/She does not have enough knowledge and/or experience to cope with an information imbalance, and in many cases, his/her participation in the formation of the contract is formal. In such cases, the consumer only agrees with the proposed terms without completely understanding them.

Nowadays, the current legislation has a so-called „paternalistic attitude“ toward the consumer, which ensures the creation of the most effective protection mechanism. One of these mechanisms includes consumer awareness standard, the perfection of which is associated with several challenges. It is necessary to properly inform consumers about the regulations that need to be followed so that they can receive full, clear, understandable, and relevant information before purchasing the product.

The conference paper aims to review the importance of consumer awareness standard and related challenges, both based on current legislation and the reality of the Georgian market, as well as international practice.

In the paper, we will try to fully discuss the following issues:

- General importance of the consumer information standard;
- Georgian legislation;
- Howard test;
- State official language as a challenge in adhering to consumer information standard;
- Two main criteria for the consumer information standard;
- Five regulatory bodies on the market;
- Latest rankings and decisions of the Competition Agency of Georgia;
- Practice of the European Court of Justice.

Keywords: consumer rights, consumer awareness standard, weak side, paternalist attitude.

სასამართლოს როლი შეცვლილი გარემოებებისადმი ხელშეკრულების ადაპტაციის პროცესში

ლევანი კუპატაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

კონფერენცია ეძღვნება სასამართლოს როლს შეცვლილი გარემოებებისადმი ხელშეკრულების ადაპტაციის პროცესში. შეცვლილი გარემოებები მნიშვნელობას იძენს მაშინ, როცა ვალდებულების შესრულება უკიდურესად მძიმდება, რასაც მოჰყვება თანამდევი სამართლებრივი შედეგები. ხელშეკრულების შესრულების გართულება, წინ უძღვის მხარეთა შორის სამართლებრივი ურთიერთობის გართულებას, გამომდინარე ხელშეკრულების უზენაესობის პრინციპიდან, რაც მოიაზრებს ვალდებულების შესრულებას ხელშეკრულებაში გაწერილი მოთხოვნების შესაბამისად.

სახელშეკრულებო ურთიერთობებში თანამედროვე სამოქალაქო ბრუნვის რისკს წარმოადგენს შეცვლილი გარემოებების აღმოცენება, რაც წინ უძღვის სახელშეკრულებო ურთიერთობის სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, სტაბილურობისა და ჯეროვანი შესრულების ეჭვქვეშ დაყენებას.

კვლევაში განხილული იქნება ხელშეკრულების შესრულების გართულების მნიშვნელობა და მისი განსხვავება შესრულების შეუძლებლობისგან (ფორსმაჟორი) შეცვლილი გარემოებებისადმი ხელშეკრულების მისადაგების პროცესის სირთულე და სასამართლოს უმნიშვნელოვანესი როლი, კონტინენტური ევროპის თუ სხვა ქვეყნების სამართლებრივი პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე. აღნიშნული საკითხი აქტუალურია თანამედროვე სამყაროში მიმდინარე პროცესების შესაბამისად არის ეს საერთაშორისო ბაზარზე არსებული პროცესები თუ კლიმატის ცვლილებები. შესაბამისად, ხელშეკრულების შეცვლილი გარემოებებისადმი ადაპტაციის პროცესი წარმოადგენს პრობლემატურ და რთულ პროცესს,

მისი სირთულე გამომდინარეობს სახელშეკრულებო ურთიერთობების მონაწილე მხარეთა სამართლებრივი მიზნის და ხელშეკრულების დადების საფუძვლის შესაბამისად ხელშეკრულების დოგმების შეცვლიდან. კვლევის არსებით ნაწილში განხილულ იქნება სასამართლოს როლი მხარეთა ნების ავტონომიის დაცვაში და მეთოდები, რაც უნდა გამოყენებულ იქნას ხელშეკრულების შეცვლილი გარემოებებისადმი მისადაგების პროცესში. საკონფერენციო თემა მნიშვნელოვანია კერძო სამართლის სფეროში მონაწილე პირთათვის, ვინც მონაწილეობს სახელშეკრულებო ურთიერთობებში ანდა ვისაც უწევს შეცვლილი გარემოებების შესაბამისად ხელშეკრულების მისადაგება.

საკვანძო სიტყვები: ვალდებულების შესრულების გართულება, ხელშეკრულების ადაპტაცია, ხელშეკრულების შესრულების შეუძლებლობა (ფორსმაჟორი), სასამართლოს როლი, ხელშეკრულების შეცვლილი გარემოებები.

Role of the Court to the amended circumstances in the process of adapting the contract

Levani Kupatadze

Tbilisi State University

Abstract

The conference is dedicated to the role of the Court to the amended circumstances In the process of adapting the contract. Altered circumstances gain importance While the performance of the party is complicated, which is followed by Concomitant legal consequences. Complication of contract performance, forward Preceded the complication of legal relations between the parties From the principle of the supremacy of a contract that implies an obligation Performance in accordance with the requirements of the contract.

The risk of modern civil circulation in contractual relations Represents the emergence of altered circumstances that preceded the contractual Of relationship justice, integrity, stability and Setting up a proper performance. The study will discuss the complication of the contract performance Meaning and its difference from the impossibility of performance (force majeure), Difficulty in the process of applying a contract to the altered circumstances and The most important role of the court, the continental Europe or other countries Based on the analysis of legal practice. The issue is topical In accordance with the current processes in the modern world, this is international trade processes or climate changes.

Accordingly, the process of adapting to the altered circumstances of the contract Represents a problematic and difficult process, its complexity derives The legal purpose of the parties to the contractual relations and The dogmas of the contract in accordance with the grounds for concluding the contract From the change of examination, the role of the court will be discussed in the substantive part of the examination Inserting the autonomy of will and methods that must be used In the process of adapting to altered circumstances of the contract.

Conference topic is important for people who are involved in private law, Participates in contractual relationships or those who have to change Adjustment of the contract in accordance with the circumstances.

Keywords: hardship to perform obligation, adaption of the contract, impossibility of performance (force majeure), the role of the court, amended circumstances of the contract.

შეიარაღებული კონფლიქტები და საკუთრების უფლების ტრანსფორმაცია

სოფიო ბარნაბიშვილი

გრ. რობაქიძის სახ. უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სამწუხაროდ საქართველოს ომებისა და კონფლიქტების მრავალსაუკუნოვანი გამოცდილება აქვს. ქვეყნის ისტორიაში ომი 21-ე საუკუნეშიც ფიგურირებს დიდი ტკივილითა და დანაკარგებით. მიუხედავად იმისა, რომ ომებიდან დღემდე რამდენიმე ათეული წელი გავიდა საქართველოსთვის მთავარ გამოწვევად საცხოვრებელი ფართებით იძულებით გადაადგილებული პირების დაკმაყოფილება რჩება. ალტერნატიული უძრავი ქონების საკუთრების უფლებით გადაცემის პროცესი და სხვა თანმდევი ღონისძიებები საკუთრების უფლების მართვა-განკარგვის თავისებურებების წარმოშობის წინაპირობა გახდა. დროთა განმავლობაში შესაბამისი სამართლებრივი საფუძველი შეიქმნა იმისათვის, რომ ქვეყანას დევნილი მოსახლეობისათვის საკუთრების უფლებით ალტერნატიული უძრავი ქონება გადაეცა, კომპეტენციები გაიყო სახელმწიფოსა და თვითმმართველ ერთეულებს შორის.

წინამდებარე სტატიაში შეიარაღებული კონფლიქტები და საკუთრების უფლების ტრანსფორმაცია“, წარმოდგენილია ამ ტიპის საკუთრების უფლების წარმოშობისა და განვითარების ისტორია, შესაბამისი საკანონმდებლო პლატფორმის შექმნის წინაპირობები, საჭიროებები და მნიშვნელობა. ამასთან, განხილულია სახელმწიფოსა და მესაკუთრის უფლებამოსილების ფარგლები, მიღებული უძრავი ქონების მართვის თავისებურებები და კონტროლის მექანიზმები, როგორც ადგილობრივი, ისე სახელმწიფო მმართველობის დონეზე. ავტორის მოსაზრებით, საყურადღებოა საკუთრების უფლების გადაცემის, მისი მიღებისა და მართვის ეტაპები. აღსანიშნავია, რომ ყურადღება ეთმობა, პროცესის ორგანიზაციულ ასპექტებს, მის კანონისმიერ რეგულაციასა და წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებს მესაკუთრეთა შორის. დევნილი მოსახლეობისათვის ალტერნატიული უძრავი ქონების გადაცემის პროცესში ყურადღება გამახვილებულია პროცესის მართვის ძირითად ინსტრუმენტებზე, დასახლებების ტიპოლოგიაზე, მესაკუთრეთა სამართლებრივ სტატუსზე და თანასაკუთრების უფლებაზე სახელმწიფოსთან ერთად, როგორც ურთიერთთანამშრომლობის მოდელზე. სახელმწიფო ხდება გაერთიანების წევრი, იძენს მესაკუთრის უფლებებსა და ამავდროულად მას რჩება პროცესებზე მაკონტროლებელი რგოლის ფუნქცია.

სტატიაში განხილულია პროგრამა: იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი უზრუნველყოფის მიზნით, კერძო პირებისაგან საცხოვრებელი ფართების შესყიდვის თაობაზე, ამასთან სხვადასხვა საკანონმდებლო აქტები, რომლის მიზანია დევნილთა კომპაქტურად განსახლების ობიექტებში სხვადასხვა საჭირო ღონისძიებების გატარება. აღნიშნული სპეციალური საკანონმდებლო პლატფორმის შექმნის მიზანია ერთის მხრივ, დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი უზრუნველყოფა, ხოლო მეორეს მხრივ,

სამშენებლო ბიზნესის სტიმულირება, მენაშენეთა მხარდაჭერა და ბინათმშენებლობის პროცესის უწყვეტობის უზრუნველყოფა.

სტატიაში ყურადღება გამახვილებულია სახელმწიფო ქონების პრივატიზაციის წესებსა და ფორმებზე, ქონების პრივატიზების გასაკუთრებულ წესსა და გარიგების გაფორმების თავისებურებებზე. მიმოხილულია სახელმწიფო და თვითმმართველი ერთეულის ქონების სარგებლობის უფლებით გადაცემის წესები, ფორმები და განსაკუთრებული პირობები. სტატია მოიცავს ადგილობრივი სასამართლო პრაქტიკის მიმოხილვას. ამასთან, საკუთრების უფლების ცნების მიმოხილვას ევროპული, კონტინენტური და გერმანული სამართლის ჭრილში. დევნილი მოსახლეობისათვის, საქართველოს კონტროლირებად ტერიტორიაზე ალტერნატიული უძრავი ქონების გადაცემის პარალელურად, სტატიაში განხილულია ქვეყნის ერთიანობის აღდგენის შემდეგ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე საკუთრების დაბრუნებისა და გარკვეული კომპენსაციის გაცემის აუცილებლობის ზოგადი საკითხები.

სტატია აჯამებს საკითხის მთავარ გამოწვევებს, საკუთრების უფლების თავისუფალი განკარგვის შემაფერხებელ ფაქტორებსა და პასუხისმგებლობების გადანაწილების საკითხებს. ყურადღება გამახვილებულია მოქალაქისა და სახელმწიფოს თანამშრომლობასა და არსებული პრობლემების მოგვარების გზებზე.

Armed conflicts and the transformation of property rights

Sophio Barnabishvili

Grigol Robakidze University

Abstract

Unfortunately, Georgia has centuries of experience in wars and conflicts. The war in the history of the country, even in the 21st century, is marked by great pain and losses. Despite the fact that several decades have passed since the wars, the main challenge for Georgia is to meet the needs of IDPs. The process of transfer of ownership of alternative real estate and other accompanying measures became a prerequisite for the emergence of peculiarities of property management. Over time, an appropriate legal basis has been created for the country to be given alternative real estate with the right of ownership to the IDPs, with competencies divided between the state and the self-governing units.

This report, „Armed conflicts and the transformation of property rights“, presents the history of the origin and development of this type of property rights, the preconditions, needs and significance of the creation of an appropriate legislative platform. In addition, the scope of authority of the state and the owner, the peculiarities of real estate management and control mechanisms, both at the local and state level, are discussed. According to the rapporteur, the stages of transfer, acquisition and management of property rights are noteworthy.

Privatization of long-term housing for IDPs is one of the means of long-term accommodation provided by the government in the action plan for the implementation of the state strategy for IDPs. Privatization is the process of transferring the temporarily used areas of IDP families to private ownership in order to provide them with long-term accommodation and housing. In order to further improve the privatization process, on September 2, 2013, Ministerial Order 389 was issued, identifying the members of the group

responsible for the privatization process and setting up a commission to consider the privatization of housing for each family individually. The privatization process is carried out through the following procedures. At the first stage, the areas occupied by IDPs are identified, the owner is determined. After obtaining the consent of the agency, the objects are measured, the areas occupied by IDP families are determined, internal measurement drawings are drawn up, described and registered in the state ownership of the area, description of IDP families living in the registered areas and their desire to be privatized. The next stage is the individual discussion of the properties to be transferred to the commission established by the order of the Minister in the Ministry. After consideration by the Commission, the Ministry will apply to the Government of Georgia for the transfer of the properties occupied by the IDPs to private ownership. Transfer of occupied areas to private ownership allows IDPs to freely dispose of their owned premises (buy, sell, rent, mortgage, etc.)

It should be noted that the article focuses on the organizational aspects of the process, its legal regulation and the emerging legal relationships between the owners. The process of transferring alternative real estate to IDPs focuses on key management tools, settlement typology, legal status of owners, and co-ownership with the state as a model for cooperation. The state becomes a member of the union, acquires the rights of the owner and at the same time it remains the function of the controlling ring over the processes.

The article discusses the program: for the provision of long-term housing for IDPs, the purchase of housing from private individuals, as well as various legislative acts aimed at carrying out various necessary measures in the compact accommodation of IDPs. The purpose of the special legislative platform mentioned in the report is, on the one hand, to provide long-term housing for IDPs, and on the other hand, to stimulate the construction business, support builders and ensure the continuity of the housing process. The article focuses on the rules and forms of privatization of state property, the rules of property privatization and the peculiarities of concluding a transaction. The rules, forms and special conditions for the transfer of the right to use the oceans of the state and self-governing unit are reviewed. This report includes an overview of local case law. In addition, an overview of the concept of property rights in the context of European, continental and German law. The report summarizes the main challenges of the issue, the factors hindering the free disposal of property rights and the issues of redistribution of responsibilities. The focus is on citizen-state cooperation and ways to solve existing problems.

დეფაქტო ოჯახურ კავშირებსა და განსხვავებული რელიგიის მქონე პირებს შორის ქორწინებასთან დაკავშირებული თანამედროვე გამოწვევები (ევროპული გამოცდილება და ქართული რეალობა)

ლალი კალიჩენკო

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ქორწინება ყველა დროის აქტუალური საკითხია, რომელიც მნიშვნელოვან სამართლებრივ რეგულირებას მოითხოვს მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. აღსანიშნავია ისიც, რომ დედამიწაზე ყველა სახელმწიფოს თავისი წესი, კულტურა და ტრადიციები გააჩნია ქორწინებასთან დაკავშირებით. ქორწინება ქალისა და მამაკაცის კავშირია ოჯახის შექმნის მიზნით, რაც ემყარება მეუღლეთა უფლებრივ თანასწორობასა და ნებაყოფლობას. როგორც წესი, ქორწინება გულისხმობს წერილობით ხელშეკრულებას, თუმცა, ნელ-ნელა დაინერგა ახალი ტენდენციები, რომელთა ინტეგრაციაც დღესდღეობით მიმდინარეობს მსოფლიოს განვითარებულ ქვეყნებში.

დეფაქტო ურთიერთობები, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილია ამ ტენდენციებისა. ორი ადამიანი ცხოვრობს ერთად ერთ სახლში, თუმცა, მათი ქორწინება არ არის დაკანონებული. ავსტრალიის კანონმდებლობის მიხედვით, პირი ითვლება დეფაქტო ურთიერთობაში იმ მომენტიდან, როდესაც საცხოვრებლად გადადის მეორე ნახევართან.

კიდევ ერთი ახალი ნაბიჯი მსოფლიო ისტორიაში ერთსქესიანთა ქორწინებაა. ბოლო ოცი წლის განმავლობაში, ევროპაში ერთსქესიანი ურთიერთობების იურიდიულმა აღიარებამ მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა როგორც ეროვნულ, ისე ევროპულ დონეზე. ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ნახევარზე მეტმა შემოიღო კანონმდებლობა ერთსქესიანთა ურთიერთობების ჩამოყალიბების შესახებ.

აქვე აღსანიშნავია ქორწინება განსხვავებული რელიგიის მქონე ადამიანებს შორის. მსოფლიოში 5000-მდე აღმსარებლობა არსებობს და, შესაბამისად, თითოეულს თავისი კანონი და წეს-ჩვეულებები გააჩნია. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციაში (UDHR) მოცემულია სხვადასხვა დებულება; არსებობს სხვადასხვა საერთაშორისო ხელშეკრულება სამოქალაქო უფლებების, პოლიტიკური უფლებების, ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული უფლებების შესახებ; ასევე, სხვადასხვა კონვენცია, რომელიც აღმოფხვრის ქალების დისკრიმინაციას, აშკარად ანიჭებს

უფლებებსა და თავისუფლებებს როგორც მამაკაცებს, ისე ქალებს, დაქორწინდნენ და შექმნან ოჯახი ყოველგვარი შეზღუდვის გარეშე, რელიგიის, ეთნიკური ან სხვა სოციალური სტატუსის საფუძველზე, თუმცა, რა თქმა უნდა, არსებობს მთელი რიგი სახელმწიფოები, სადაც განსხვავებული რელიგია ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებაა. მაგალითად, ისრაელში დაუშვებელია ქორწინება განსხვავებული რელიგიის წარმომადგენელზე.

წინამდებარე მოხსენება შეისწავლის ზემოაღნიშნულ გამოწვევებსა და წინააღმდეგობებს ქორწინებაში. აგრეთვე, განხილული იქნება ევროსასამართლოს შესაბამისი პრაქტიკა პრეცედენტული გადაწყვეტილებებზე დაყრდნობით. ამის ფონზე, საბოლოო ჯამში, მოხდება

იმის შეფასება, ამ მიმართულებით არსებული ევროპული გამოცდილება როგორ შეიძლება აისახოს ქართულ კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში.

საკვანძო სიტყვები: დეფაქტო ურთიერთობები, რელიგია, აკრძალვა, ერთსქესიანთა ქორწინება.

Contemporary challenges related to defacto family ties and marriage between people of different religions (European experience and Georgian reality)

Lali Kalichenko

Tbilisi State University

Abstract

The topic of marriage has always been relevant as it requires special legal regulation all around the world. It is also worth noting that every country in the world has its own rules, culture and tradition when it comes to marriage. Marriage as the union of a man and a woman for the purpose of creating a family is based on the legal equality and voluntariness of the spouses usually means written contract but as the time passes by new tendencies have emerged which have been integrating in the developed countries.

De facto relationships is one of the important part of such tendencies which means that two people live together but they are not married. According to Australian law, a couple can be considered De Facto from the moment they start living together.

Same-sex marriage is also a new step in the history of marriage. In the last twenty years, the legal recognition of same-sex relationships in Europe has undergone significant changes both at the national and European level. More than half of the EU members have introduced legislation of same-sex marriage.

One more thing to pay attention to is marriage between people with different religions, there is about 5000 religions in the world and they have their own rules and customs. The Universal Declaration of Human Rights (UDHR) contains various provisions; There are various international agreements on civil rights, political rights, economic, social, cultural rights; There's also conventions which eliminate discrimination against women and it clearly grants the rights and freedoms of both men and women to marry and start a family without any restrictions based on religion, ethnicity or other social status, although of course there are a number of countries where different religion is a barrier to marriage. For example, it is prohibited to marry a person of another religion.

This paper studies and explores the above challenges about marriage. The relevant practice of the European Court based on precedential decisions will also be discussed. Therefore, it will be evaluated how to reflect European experience in Georgian legislation and practice.

Keywords: De Facto relationships, Religion, Prohibition, Same-sex marriage.

სუროგაცია როგორც რეპროდუქციის დამხმარე კოლაბორაციული საშუალება

სესილი გაბეჩავა,

ნინი ბალოზიანი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

კვლევის მიზანია განსაზღვროს სუროგაცია, როგორც რეპროდუქციის დამხმარე კოლაბორაციული საშუალება. იგი დაკავშირებულია რამდენიმე სუბიექტის ურთიერთთანამშრომლობასთან. რეპროდუქციული ტექნოლოგიების განვითარებამ კაცობრიობის ისტორიაში წარმოშვა კვლავწარმოების ახალი საშუალება, კერძოდ, სუროგაცია, რომლის დანიშნულებაც ახალი სიცოცხლის წარმოქმნა. ევროსაბჭოს ექსპერტთა კომიტეტის ანგარიშში ადამიანის ხელოვნურად ჩასახვის შესახებ ასახული პრინციპების თანახმად, სუროგატული დედა ქალია, რომელიც სხვა პირებისთვის მუცლად ატარებს ნაყოფს და ორსულობამდე განაცხადა ამ პირებისთვის ბავშვის გადაცემაზე თანხმობა მშობიარობის შემდეგ. სუროგატული დედობა შეუძლია არა მხოლოდ შემკვეთი წყვილებისთვის უცხო, არამედ ნათესავ ქალსაც, რომლის ჯანმრთელობის მდგომარეობაც შესაბამისი იქნება სუროგაციულ მოთხოვნებთან. ძირითადად სუროგაციის აქტუალურობა განაპირობა რამდენიმე გარემოებამ:

1. უშვილო წყვილებს (მეუღლეებს) სუროგაციის მეშვეობით ეძლევათ შესაძლებლობა ჰყავდეთ მათ შორის ბიოლოგიური შვილი;
2. აუცილებლად გასათვალისწინებელი და უზრუნველსაყოფია სუროგაციის მეშვეობით დაბადებული ბავშვების უფლებები და ინტერესები;
3. სუროგატული დედის მომსახურება (ორსულობა ანაზღაურების/კომპენსაციის სანაცვლოდ), რომელიც თავის მხრივ ფასდება არაერთგვაროვნად, კერძოდ: ა) სუროგატული დედის ექსპლუატაციად; ბ) სუროგატული დედის კეთილშობილურ აქტად.

როგორც აღვნიშნეთ, სუროგაციის უმთავრესი დანიშნულებაც ახალი სიცოცხლის წარმოქმნა. სწორედ ამ მიზნის მისაღწევად თანამშრომლობენ სუროგაციის პროცესში ჩართული პირები. მათი თანამშრომლობა დაკავშირებულია პირველ რიგში ბავშვის ჩასახვასთან, შემდგომ მის საშვილოსნოში გაზრდასთან, ბავშვის გაჩენასთან, შემკვეთი წყვილისთვის გადაცემასთან, ბავშვზე მზრუნველობასთან, პასუხისმგებლობის და რისკების გადანაწილებასთან, ხარჯების გაწევის ვალდებულებასთან, ანაზღაურების მიღების უფლებასთან და სხვა. აღნიშნული საკითხების მოწესრიგა მნიშვნელოვანია. ზოგადად იმ ქვეყნებში, სადაც სუროგაცია დამკვეთულია, სამედიცინო დაწესებულებებში თავადაც სთავაზობენ სუროგატული დედების კანდიდატებს მსურველებს. აგრეთვე მცირე შედარებითი კვლევაც იქნება განხილული იმ ქვეყნების კანონმდებლობის კვლევების შესახებ, რომლებსაც სუროგაციასთან დაკავშირებულ საკითხებში აქვთ მნიშვნელოვანი გამოცდილება. აგრეთვე, საინტერესოა საქართველოს მეზობელი ქვეყნების გამოცდილებებიც.

Surrogacy as a collaborative means of assisted reproduction

Sesili Gabechava,

Nini Baloziani

Ilia State University

Abstract

The purpose of the study is to consider surrogacy as a collaborative means of assisted reproduction. It is related to the cooperation of several entities. The development of reproductive technologies in the history of mankind gave rise to a new means of reproduction, namely, surrogacy, the purpose of which is to create a new life. According to the principles outlined in the report of the Committee of Experts of the Council of Europe on artificial insemination of a person, a surrogate mother is a woman who carries a fetus in the womb for other people and before pregnancy, she had expressed her consent to transfer the child to these people after delivery. Surrogate motherhood can be performed not only by a woman who is a stranger to the requesting couple but also by a relative, whose health condition will meet the requirements of surrogacy. Mainly, the relevance of surrogacy was determined by several circumstances:

1. Childless couples (spouses) are given the opportunity to have a including the biological child through surrogacy;
2. The rights and interests of children born through surrogacy must be considered and ensured;
3. Services of a surrogate mother (pregnancy in exchange for payment/compensation), which in turn is evaluated differently, namely: a) exploitation of a surrogate mother; b) as a noble act of the surrogate mother.

As we mentioned, the main purpose of surrogacy is to create a new life. To achieve this goal, the people involved in the surrogacy process cooperate. Their cooperation is related to the conception of the child, its subsequent growth in the womb, the birth of the child, the transfer to the ordering couple, the care of the child, the distribution of responsibility and risks, the obligation to pay expenses, the right to receive compensation, and others. The mentioned issues in this area are regulated by the surrogacy contract.

In general, in countries where surrogacy is allowed, medical institutions themselves offer surrogacy candidates to those who wish. Also, within the framework of the research, the studies of the legislation of those countries that have significant experience in matters related to surrogacy will be discussed. The experiences of Georgia's neighboring countries are also interesting.

დროის განაწილების ხელშეკრულება - ცვლილება ქართულ საკანონმდებლო სივრცეში და საერთაშორისო პრაქტიკის შედარებით-სამართლებრივი კვლევა

მარიამი ბერიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საქართველოს საკანონმდებლო სივრცეში განხორციელებული ცვლილებების ფარგლებში „ტურიზმის შესახებ“ კანონპროექტს ქართული სამართლებრივი სისტემისათვის სრულიად ახალი - „დროის განაწილების“ ხელშეკრულება დაემატა. აღნიშნული სიახლე ევროკავშირის რეკომენდაციებისა და საერთაშორისო სამართლებრივი პრაქტიკის გამოძახილს წარმოადგენს.

„დროის განაწილების“ იგივე „თაიმშეარის“ ხელშეკრულება ტურისტული მომსახურების ხელშეკრულების ერთ-ერთ სახეს განეკუთვნება. კანონმდებლობით განმტკიცებული ლეგალური დეფინიციის თანახმად, „დროის განაწილების“ ხელშეკრულების საფუძველზე, საფასურის გადახდის სანაცვლოდ, რამდენიმე მფლობელს ან მომხმარებელს უფლება აქვთ გამოიყენონ უძრავი ქონება, როგორც განთავსების საშუალება, დროის განაწილების წინასწარ განსაზღვრული სქემით.

„თაიმშეარს“ ნახევარსაუკუნოვანი ისტორია აქვს. ამ დროის განმავლობაში მისი სამართლებრივი რეგულირება თანდათან დაიხვეწა და დღესდღეობით მას მსოფლიოს მრავალი საკანონმდებლო ბაზა იცნობს, რაც საშუალებას იძლევა უკეთ გაანალიზდეს ამ ხელშეკრულების ყოველდღიურ ცხოვრებაში განხორციელებასთან დაკავშირებული როგორც სამართლებრივი სიკეთეები, ისე გამოწვევები.

განსახილველი ხელშეკრულება რთული ხასიათითა და სპეციფიკით ხასიათდება. იგი მჭიდროდაა გადაჯაჭვული ტურიზმისა და ეკონომიკის სფეროსთან, რაც სამართლებრივ ინსტიტუტებთან - საკუთრების უფლებასა და სამომხმარებლო სამართალთან. კანონმდებლის მითითებით, ამ ხელშეკრულების განმსაზღვრელი ნორმების შემოღების წინაპირობას ტურიზმის შიდა ბაზრის ფუნქციონირების ხელშეწყობა და მომხმარებელთა მაღალი სამართლებრივი დაცვა განაპირობებს.

„თაიმშეარის“ ხელშეკრულების საკანონმდებლო დონეზე განსაზღვრა მხოლოდ პროცედურულ ცვლილებას როდი წარმოადგენს. იგი საქართველოს ევროინტეგრაციისა და ევროპულ კანონმდებლობასთან დაახლოების ნათელი მაგალითია. ამდენად, საკითხის სპეციფიკა განაპირობებს მის აქტუალობასა და სიღრმისეული, შედარებით-სამართლებრივი კვლევის აუცილებლობას.

წინამდებარე ნაშრომის მიზანია ამ საკანონმდებლო ნოვაციის სამართლებრივი საფუძვლების დადგენა. კერძოდ, „თაიმშეარის“ ხელშეკრულების მომწესრიგებელი ნორმების ანალიზი, პრაქტიკაში განხორციელების პერსპექტივისა და შესაძლო წინააღმდეგობების განსაზღვრა. ამას გარდა, შესაბამისობის დადგენა საერთაშორისო სტანდარტებთან, ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2009 წლის 14 იანვრის 2008/122/EC დირექტივასთან.

საკვანძო სიტყვები: „დროის განაწილების“ ხელშეკრულება, თაიმშარი, „ტურიზმის შესახებ“ კანონი.

Timeshare Contract – Changes in the Georgian Legislative Space and a Comparative Legal Study of International Practice

Mariami Beridze

Tbilisi State University

Abstract

As part of the legislative changes implemented in Georgia, a new 'Timeshare' agreement has been added to the draft law 'On Tourism.' This update aligns with the recommendations of the European Union and international legal practices. The 'Timeshare' contract is a type of tourist service agreement. In accordance with the legislative definition, under a timesharing agreement, multiple owners or users are permitted to use real estate as accommodation within a predetermined time-sharing scheme in exchange for a fee.

With half a century of history, timeshare has witnessed progressive legal regulation improvements. Nowadays, it is acknowledged by many legal frameworks globally, providing a foundation for a comprehensive analysis of the legal advantages and challenges associated with implementing this agreement in everyday life. The contract is intricate and specific, closely intertwined with the spheres of tourism and the economy, involving various legal institutions like property rights and consumer law. According to the legislator, the fundamental requirement for introducing the defining norms of this agreement is to promote the functioning of the internal tourism market and ensure strong legal protection for consumers.

Defining the timeshare agreement at the legislative level isn't merely a procedural change. It stands as a concrete manifestation of Georgia's European integration and alignment with European legislation. The specificity of this matter underscores its relevance, emphasizing the necessity for comprehensive, comparative legal research.

This paper aims to identify the legal foundation of this legislative innovation. This involves analyzing the regulatory norms of the timeshare agreement, determining its practical implementation perspectives, addressing potential obstacles, and determining compliance with international standards, specifically Directive 2008/122/EC of the European Parliament and of the Council dated January 14, 2009.

Keywords: Timeshare contract, Law of Georgia On Tourism.

პასუხისმგებლობა სხეულის ან ჯანმრთელობის დაზიანებით გამოწვეული მორალური ზიანისათვის

ლუკა ლაგურაშვილი,

თამარ ბერიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ზიანის ანაზღაურება გულისხმობს ფულად კომპენსაციას, რომელიც შეიძლება სასამართლოს მიერ ერთ მხარეს დაეკისროს მეორე მხარისათვის მიყენებული კონკრეტული ზიანისათვის. ზიანი სამოქალაქო სამართალში არის ფიზიკური და იურიდიული პირის უფლების ან კეთილდღეობის არამართლზომიერი და ბრალეული ხელყოფა/განადგურება. მიყენებული ზიანი შეიძლება იყოს ქონებრივი/ არაქონებრივი, სახელშეკრულებო და არასახელშეკრულებო ზიანი, პირდაპირი და არაპირდაპირი ზიანი.

არაქონებრივი (მორალური)ზიანი ფიზიკური ან/და ფსიქიკური ტანჯვაა, რომელსაც შეიძლება მოჰყვეს უარყოფითი ფსიქიკური შედეგი, მნიშვნელოვანია რომ მიყენებული ზიანი იყოს მართლსაწინააღმდეგო ქმედებით გამოწვეული, თუ ზიანი დადგა მართლზომიერი მოქმედებებით, ასეთი ზიანი არ ანაზღაურდება. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 413-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის შესაბამისად, არაქონებრივი ზიანისთვის ფულადი კომპენსაცია შესაძლებელია მოთხოვნილი იქნეს მხოლოდ კანონით ზუსტად დადგენილი შემთხვევებში, მხოლოდ გონივრული და სამართლიანი ანაზღაურების სახით. კანონმდებლობა საშუალებას გვაძლევს მნიშვნელოვანი სიკეთეების ხელყოფისას თუ არსებობს არაქონებრივი ზიანი, მოთხოვნილი იყოს მისი ანაზღაურება. ასეთი სიკეთეებია: საქმიანი რეპუტაცია, პატივი, ჯანმრთელობა, ღირსება და ა.შ.

სხეულისა და ჯანმრთელობისათვის ზიანის მიყენება იურიდიული ფაქტია, რომელმაც შესაძლოა წარმოშოს ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება. სხეულის დაზიანებით გამოწვეული ტანჯვისთვის ფულადი კომპენსაციის დროს გამოიყენება პასუხისმგებლობის ზოგადი საფუძვლები; ზიანი, მართლწინააღმდეგობა, მიზეზ-შედეგობრივი კავშირი და ბრალი.

1) პირველ წინაპირობა გულისხმობს, ადამიანის ფსიქიკის სფეროში ნეგატიური ცვლილებების არსებობას, რაც გამოიხატება ფიზიკურსა და სულიერ ტანჯვაში. მორალური ზიანის ანაზღაურებისას, აუცილებელია ზიანის სახით არსებობდეს ფსიქიკური ტანჯვა, რომელიც გამოწვეულია ჯანმრთელობისათვის მიყენებული ვნებით.

2) ქმედება მართლსაწინააღმდეგო ხასიათისა უნდა იყოს, რომელიც გულისხმობს, რომ ის არ უნდა შეესაბამებოდეს პოზიტიურ (დაწერილი) სამართლის ნორმებს, ანუ არღვევდეს მათ.

თქვენ გაგზავნეთ

3) იმისათვის, რომ პირს შეერაცხოს ქმედება და შესაბამისად, დადგეს პასუხისმგებლობის საკითხი, მის ქმედებას(უმოქმედობას) და სიკეთის ხელყოფას შორის უნდა არსებობდეს მიზეზ-შედეგობრივი კავშირი, ანუ უნდა დადგინდეს ზიანი წარმოადგენს თუ არა სამართალდამრღვევის ქმედების უშუალო შედეგს.

4) ზიანის მიმყენებლის ბრალი არის მისი ფსიქიკური დამოკიდებულება თავის მართლსაწინააღმდეგო ქმედებასა და მისი შედეგებისადმი, რომელიც ობიექტური შეფასების საგანია. განასხვავებენ ბრალის ორ ძირითად ფორმას, კერძოდ, ის შეიძლება გამოიხატოს განზრახვისა და გაუფრთხილებლობის ფორმით. განზრახვა არის უფლების ან ვალდებულების დარღვევის ცოდნა და სურვილი. შესაბამისად, განზრახ მოქმედებს ის ვინც აცნობიერებს მოვალეობებისადმი წინააღმდეგობას, მაგრამ მაინც მოქმედებს საკუთარი სურვილით.

საკვანძო სიტყვები: ზიანის ანაზღაურება, არაქონებრივი ზიანი, ფულადი კომპენსაცია, მიყენებული ზიანი.

Liability for moral damage caused by injury to body or health

Luka Lagurashvili,

Tamar Beridze

Tbilisi State University

Abstract

The assessment of damages implies the monetary compensation that may be awarded by the court to one party for the specific damage suffered, which can be claimed against the other party responsible, as recognized by the judiciary. In civil law, inflicted damages to the rights or privileges of natural persons and legal entities may result from non-legal or unlawful torts. Inflicted damages can be categorized as property or non-property, contractual or non-contractual, as well as direct or indirect.

A non-property (moral) damage is a physical or/and psychological suffering for which negative psychological consequences may arise. It is essential that the inflicted damage be a result of a misdemeanor action, damage is not compensable if it occurred due to lawful actions. In accordance with Article 413-1 of the Georgian Civil Code, monetary compensation for non-property damages may be claimed only in the cases precisely prescribed by law, in the form of a reasonable and fair compensation. During unlawful invasion of rights if there is non-property damage, legislation of Georgia allows, to request compensation for its redress. These rights include: business reputation, honor, dignity, health and so on.

In cases of bodily injury or damage inflicted to a person's health, the injured party may claim non-property damages as well. Monetary compensation for damages resulting from bodily injury is utilized during the liability determination process according to general legal principles; damages, wrongfulness, causation and culpability.

1) First priority refers to the presence of negative changes in the psychological sphere of an individual, which is manifested in both physical suffering and mental anguish. In the context of moral damages, it is imperative that mental anguish associated with physical and mental suffering be present.

2) Action should be misdemeanor, which means that it does not conform to the positive (written) legal norms of a fair trial, i.e., it violates them.

3) In order for an individual to be held accountable for their actions and, consequently, to establish liability, there must be a causal relationship between their conduct (or inaction), the resulting harm, and the breach of duty of care.

4) The plaintiff's culpability is their psychological commitment to their misdemeanor action and its consequences, which may be objectively assessed.

Keyword: assessment of damages, non-property damage, monetary compensation, inflicted damage.

უფლების ბოროტად გამოყენების აკრძალვისა და ნების ავტონომიის პრინციპის კონკურენცია

ნინო ცინცაბაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

1. საკონფერენციო თემის აქტუალურობა

საკონფერენციო თემა შეეხება უფლების ბოროტად გამოყენების აკრძალვისა და ნების ავტონომიის პრინციპის კონკურენციას.

საკითხის აქტუალურობას მრავალი ფაქტორი განაპირობებს, მათ შორის აღნიშნული პრინციპების ფუნდამენტარული ადგილი სამართლებრივი ურთიერთობების წარმოშობასა და შემდგომ განვითარებაში. აღნიშნულ ინსტიტუტთა შორის მკაცრი ზღვარის გავლენას დიდი მნიშვნელობა აქვს სამართლებრივი წესრიგის არსებობისთვის, ვინაიდან ნების ავტონომიის პრინციპის გარეშე გარიგების დადების მსურველნი ვერ შეძლებენ საკუთარი ინტერესების შესაბამისად განახორციელონ მოქმედებები, რაც თავის მხრივ საფრთხეს შეუქმნის ზოგადად გარიგებების დადებას, თუმცა ნების ავტონომიის შეუზღუდავად არსებობის პირობებში საფრთხის წინაშე დადგება სხვათა უფლებები.

პრობლემურია საკითხი იმის შესახებ, თუ სანამდე შეიძლება მივიჩნიოთ ქმედება ნების ავტონომიურობის პრინციპის შესაბამისად, სად ცდება იგი ამ საზღვარს და ხდება უფლების ბოროტად გამოყენება, თუ როგორ უნდა შეფასდეს მოცემული საკითხი და რა წინაპირობების გათვალისწინებაა აუცილებელი. საკონფერენციო თემა სწორედ აღნიშნულ საკითხებზე პასუხის გაცემას ისახავს მიზნად.

2. საკონფერენციო თემის მიზანი და ამოცანები

საკონფერენციო თემის მიზანს წარმოადგენს უფლების ბოროტად გამოყენების აკრძალვისა და ნების ავტონომიის პრინციპის კონკურენციისა და აღნიშნული საკითხის ირგვლივ არსებულ ძირითად გამოწვევების უკეთ გაცნობიერება. მიზნის მისაღწევად ნაშრომში განხილული იქნება როგორც სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისი ნორმები, ასევე უზენაესი სასამართლოს ცალკეული გადაწყვეტილებები, რაც ცხადყოფს ამ ორ სამართლებრივ ინსტიტუტს შორის კავშირსა და ურთიერთმიმართებას.

არსებითი შედეგები:

შემოთავაზებული იქნება უფლების ბოროტად გამოყენების აკრძალვისა და ნების ავტონომიურობის პრინციპის იურიდიული ბუნება;

განისაზღვრება კეთილსინდისიერების პრინციპი და მისი მიმართება უფლების ბოროტად გამოყენების პრინციპთან;

განხილული იქნება ასევე უფლების ბოროტად გამოყენების შედეგად დამდგარი ზიანის ანაზღაურების წესი;

დადასტურდება აღნიშნული ინსტიტუტების პრაქტიკული მნიშვნელობა.

3. სამეცნიერო ნაშრომის მეთოდოლოგია

მოცემული ნაშრომის შექმნისთვის გამოყენებული იქნა სამართლებრივი ნომრების ანალიზისა და სინთეზის, ასევე შედარებით-სამართლებრივი, სასამართლო პრაქტიკის ანალიზის მეთოდები.

ქართულ კანონმდებლობაზე გერმანული კანონმდებლობის გავლენის გამო ნაშრომში ასევე გამოყენებული იქნა ეროვნული ნორმატიული მოწესრიგების შედარება გერმანულ საკანონმდებლო რეგულაციებთან.

4. კონფერენციის თემის სამეცნიერო ღირებულება და მნიშვნელობა

სამეცნიერო თემის დიდი პრაქტიკული მნიშვნელობის გამო, ასევე იმის გამო რომ მოცემული პრინციპები წარმოადგენენ არა მხოლოდ კონკრეტული შემთხვევის, არამედ სამოქალაქო სამართლის ძირეულ ინსტიტუტებს, მათი სამეცნიერო ღირებულება ცალსახად დიდია. იგი შეიცავს იმ ძირითად ასპექტებს, რომელიც აუცილებელია აღნიშნული პრინციპებს შორის ურთიერთმიმართების შესაფასებლად.

საკვანძო სიტყვები: ნების ავტონომიის პრინციპი, უფლების ბოროტად გამოყენების აკრძალვა, კეთილსინდისიერების პრინციპი.

Competition between the prohibition of abuse of rights and the principle of autonomy of will

Nini Tsintsabadze

Tbilisi State University

Abstract

1. Relevance of the conference topic

The conference topic will concern the competition between the prohibition of abuse of rights and the principle of autonomy of will.

The urgency of the issue is determined by many factors, including the fundamental place of the mentioned principles in the origin and further development of legal relations.

2. Goals and Objectives of the conference topic

The purpose of the conference theme is to better understand the main challenges surrounding the prohibition of the abuse of the right and the competition of the principle of autonomy of will. In order to achieve the goal, the paper will discuss both the relevant norms of the Civil Code and individual decisions of the Supreme Court, which reveal the connection and interaction between these two legal institutions.

Key finding:

The legal nature of the principle of the prohibition of the abuse of rights and the autonomy of the will will be proposed;

The principle of good faith and its relationship with the principle of abuse of rights will be determine;

The rule of indemnity caused by the abuse of the right will also be discussed;

The practical importance of these institutions will be confirmed.

3. Methodology of conference topic

Analysis and synthesis of legal regulations was used for the creation of this conference. I also used comparative-legal methods of judicial practice analysis.

Due to the influence of the German legislation on the Georgian legislation, the paper also used a comparison of the national normative order with the German legislative regulations

4. Scientific value and importance of the conference topic

Due to the great practical importance of the scientific topic, also because of these principles represent not only the basic institutions of a specific case, but also the basic institutions of civil law, their scientific value is uniquely great.

Keywords: Autonomy of the will principle, Prohibition of abuse of right, Good faith principle.

სუროგატი და სუროგაციის შედეგად დაბადებული ბავშვის პოტენციური მშობლების დეკრეტული შვებულების გამოწვევები და რეგულირების მექანიზმები

ათული კეპულაძე,

ნინო ბუილიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

შრომითი ურთიერთობა საკმაოდ სპეციფიკური კერძო-სამართლებრივი ურთიერთობაა, სადაც დისკრიმინაცია, მნიშვნელოვან გამოწვევად მიიჩნევა, ვინაიდან აღნიშნული ურთიერთობების დროს, დამსაქმებლის ხელში შესაძლოა აღმოჩნდეს დასაქმებულის, როგორც სუსტი მხარის მიმართ, ძალაუფლების არასათანადო გამოყენების შესაძლებლობა. იქიდან გამომდინარე, რომ დღესდღეობით ეს ინსტიტუტი უფრო და უფრო ვითარდება, გარკვეულ პრობლემატურ საკითხებს მაინც ვაწყდებით. მაგალითად როგორცაა სუროგატისა და სუროგაციის შედეგად

დაბადებული ბავშვის პოტენციური მშობლების ე.წ დეკრეტული შვებულების უფლებით სარგებლობის შესაძლებლობები. სწორედ აღნიშნულ საკითხს მოიცავს საკონფერენციო ნაშრომი.

სუროგაცია ხშირად უკანასკნელი ალტერნატივაა უშვილო წყვილებისათვის, რომელიც სამართლებრივად ლეგალურია ევროპის არაერთი ქვეყნისათვის და მათ რიცხვს ასევე საქართველოც უერთდება. იქიდან გამომდინარე, რომ საქართველო წარმოადგენს სუროგაციის ყველაზე გაკიცხვადი სახის - კომერციული სუროგაციის საყოველთაოდ ცნობილ ცენტრს, მოცემული საკითხის საკანონმდებლო დონეზე რეგულირება და დაზუსტება ძალზედ მნიშვნელოვანია. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს შრომის კოდექსის მე-7თავში დარეგულირებულია დეკრეტულ შვებულებასთან დაკავშირებული საკითხები, (შვებულება ორსულებისა და მშობიარობის გამო, შვებულება ბავშვის მოვლის გამო, შვებულება ახალშობილის შვილად აყვანის გამო და დამატებითი შვებულება ბავშვის მოვლის გამო) სუროგატსა და სუროგაციის შედეგად დაბადებული ბავშვის პოტენციური მშობლების შვებულებასთან დაკავშირებით აღნიშვნებს ვერ ვხვდებით.

ცალსახაა, რომ დეკრეტული შვებულების წესის დაცვა არის ადამიანის ფუნდამენტური უფლება და სამუშაო-ოჯახის ცნების განუყოფელი ნაწილი. აღნიშნული ინსტიტუტის მიზანია, ქალის რეპროდუქციულმა ფუნქციამ ხელი არ შეუშალოს მის კარიერულ განვითარებასა და ეკონომიკურ-სოციალურ მდგომარეობას. ხოლო ამ შემთხვევაში სუროგატი ქალი დგება ორსულობისა და მშობიარობის გამო შვებულების საჭიროების, ხოლო სუროგაციის გზით დაბადებული ბავშვის მშობლები კი - ბავშვის მოვლის შვებულებით სარგებლობის საჭიროების წინაშე.

იმის ფონზე, როდესაც არ არსებობს საერთაშორისო დოკუმენტ(ებ)ი, რომელიც ცალკე მოაწესრიგებს აღნიშნულ საკითხს, მნიშვნელოვანია სულ მცირე ანალოგიის წესით გავრცელდეს იგი სუროგატ და პოტენციურ მშობლებზე, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში არათანაბარ მოპყრობასა და ევროკავშირის შესაბამისი დირექტივების დარღვევასთან გვაქვს საქმე. შესაბამისად, მსჯელობა, რომ პოტენციური მშობელი ვერ მიიღებს შვებულებას, ვინაიდან არ არსებობს კონკრეტული/სპეციალური კანონმდებლობა სუროგატი და სუროგაციის შედეგად დაბადებული ბავშვის პოტენციური მშობლების დეკრეტულ შვებულებასთან დაკავშირებით, მიუღებლად შეიძლება ჩაითვალოს. საქართველოს კანონმდებლობაში და განსაკუთრებით შრომის კოდექსში, მნიშვნელოვანია განცალკევებით ჩაიწეროს სუროგატი და სუროგაციის შედეგად დაბადებული ბავშვის პოტენციური მშობლების შრომითი უფლებები.

საკვანძო სიტყვები: შრომითი უფლებები, სუროგაცია, დისკრიმინაცია, დეკრეტული შვებულება.

Challenges and Regulatory Mechanisms of Maternity Leave for Surrogates and potential parents of children born through surrogacy

Atuli Kepuladze,

Nino Buiglishvili

Tbilisi State University

Abstract

The labor relationship is a highly specific private-legal connection where discrimination poses a significant challenge. During this relationship, the employer may wield improper power over the employee, often the weaker party. As this institution continues to develop, certain problematic issues persist. For instance, concerns arise regarding the utilization of maternity leave rights for potential parents of a child born through surrogacy. The conference paper addresses this particular topic.

Surrogacy often serves as the last resort for childless couples and is legally recognized in many European countries, including Georgia. Given that Georgia is a renowned center for commercial surrogacy, the regulation and clarification of this matter at the legislative level become crucial. Despite the fact that issues related to maternity leave are addressed in Chapter 7 of the Labor Code of Georgia (leave due to pregnancy and childbirth, leave due to child care, leave due to the adoption of a newborn, and additional leave due to child care), specific provisions regarding the leave entitlement for potential parents of a child born through surrogacy are absent.

Observing maternity leave is a fundamental human right and an integral aspect of the work-family concept. The objective of this institution is to ensure that a woman's reproductive function does not hinder her career development and economic-social situation. In the case of surrogacy, the surrogate woman requires leave due to pregnancy and childbirth, while the parents of the child born through surrogacy need time off to care for the child.

Since there is no international document specifically defining this issue, it is crucial to extend similar rights to surrogates and potential parents. This is essential to address illegal treatment and the question of responsibility under relevant directives of the European Union. Therefore, considering it unacceptable that potential parents cannot take leave due to the absence of specific legislation on maternity leave for them and children born through surrogacy is unwarranted. It is imperative to explicitly outline the labor rights of surrogates and potential parents of children born through surrogacy in the legislation of Georgia, particularly in the Labor Code.

Keywords: labor rights, surrogacy, discrimination, maternity leave.

ზიანის ანაზღაურების საკითხი სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს

მარიამ გიორგაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკონფერენციო ნაშრომის თემა ეხება ზიანის ანაზღაურების საკითხს სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას მიყენებულ ზიანს დასაქმებულის მიერ გარეშე პირებისადმი. საკითხის მნიშვნელობა განპირობებულია იმით, რომ საკმაოდ ხშირია სასამართლოს მიერ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 997-ე მუხლის არასწორი გამოყენების შემთხვევები. სამართლებრივი ნორმის სწორი გამოყენება სასამართლოს ეფექტურ საქმიანობასა და ქმედუნარიანობას განაპირობებს.

ნაშრომის მიზანს წარმოადგენს დასაქმებულის მიერ მესამე პირთათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების საკითხი, დამსაქმებლის პასუხისმგებლობის მოცულობის განსაზღვრა. შედეგის სახით შემოთავაზებულია, რომ დამსაქმებელი პასუხისმგებელია დასაქმებულის მიერ მესამე პირთათვის მიყენებული ზიანისთვის. საკითხის მნიშვნელობა გამოიხატება იმაში, რომ აღნიშნული ნორმა იცავს არა მხოლოდ მესამე პირებს, რომელთაც ზიანი მიადგათ, არამედ დამსაქმებლებსაც, იმით, რომ არ მოხდეს მათი უფლებების ზედმეტი შეზღუდვა ნორმის არასწორი განმარტების გზით. სამართლებრივი სინთეზისა და ნორმების ანალიზის გზით განსაზღვრულია მესამე პირთა მიმართ დამდგარი ზიანის ანაზღაურების საკითხი სამსახურებრივი მდგომარეობის შესრულებისას.

გამოყენებულია კვლევის ისეთი მეთოდები, როგორებიცაა: შედარებით-სამართლებრივი, სამართლებრივი ნორმების ანალიზისა და სინთეზის.

ნაშრომი ორიენტირებულია ზემოაღნიშნული გამოწვევების შეფასებასა და პრობლემის გადაჭრის გზების ძიებაზე.

Compensation for damages during the performance of official duties

Mariam Giorgadze

Tbilisi State University

Abstract

The topic of the conference paper refers to the issue of compensation for damage caused by an employee to outsiders during the performance of official duties. The importance of the issue is due to the fact that the cases of incorrect application of Article 997 of the Civil Code of Georgia by the court are quite frequent. The correct application of the legal provision

determines the effective activity and capacity of the court.

The purpose of the work is the issue of compensation for damages caused by the employee to third parties, determining the scope of the employer's responsibility. As a result, it is proposed that the employer is liable for damages caused by the employee to third parties. The importance of the issue is expressed in the fact that the mentioned legal provision protects not only the third parties who have been harmed, but also the employers, by preventing their rights from being excessively restricted through incorrect interpretation of the legal provision. Through legal synthesis and analysis of norms, the issue of compensation for damages to third parties in the performance of official duty is determined.

Research methods such as: comparative-legal, analysis and synthesis of legal norms are used.

The paper is focused on evaluating the above-mentioned challenges and searching for ways to solve the problem.

კურიერების სამართლებრივი სტატუსის განსაზღვრის გამოწვევები შრომითი ხელშეკრულებისა და მომსახურების ხელშეკრულების საფუძველზე

ქეთევან გეთიაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ნაშრომი ხაზს უსვამს შრომის სამართალში პრობლემატურ საკითხს, რომელიც გამოხატულია საქართველოში ორი ურთიერთობის შრომითსამართლებრივისა და მომსახურების ხელშეკრულების ერთმანეთისაგან გამიჯვნის თავისებურების შესწავლაში, მიტანის სერვისის კურიერების მაგალითზე.

2020 წლის მარტში, როდესაც covid-19 პანდემიად გამოაცხადეს დაიწყო კარანტინი, შეიზღუდა გადაადგილების თავისუფლება, რამაც გამოიწვია მიტანის სერვისის კომპანიების გააქტიურება, შესაბამისად საგრძნობლად გაიზარდა კურიერების რიცხვიც, რომლებიც დასაქმებულები არიან მომსახურების ხელშეკრულებით, მაგრამ მუშაობენ შრომითსამართლებრივი ურთიერთობის მომწესრიგებელი ნორმების შესაბამისად, რაც ეწინააღმდეგება მომსახურების ხელშეკრულების ბუნებას.

ურთიერთობათა ერთმანეთისაგან გამიჯვნა აუცილებელია, რადგან მიტანის სერვისის კომპანიებმა ვერ აარიდონ თავი სამართლებრივ შებოჭვასა და ზედმეტ პასუხისმგებლობებს, კურიერებმა კი შეძლონ სოციალური დაცვის სტანდარტით სარგებლობა და არ იდგნენ ისეთი პრობლემების წინაშე, როგორცაა უსამართლოდ სამსახურიდან დათხოვნა.

აუცილებლად გასათვალისწინებელია, რომ მხარეთა შორის ხელშეკრულების საფუძველზე წარმოქმნილი ურთიერთობის შინაარსის შესაფასებლად ხელშეკრულების სახელწოდება არ უნდა იყოს მისი განმსაზღვრელი, არამედ აუცილებელი და რელევანტურია შემოწმდეს მხარეების მიერ გამოხატული და ურთიერთშეთანხმებული ნება.

ესპანეთის უზენაესმა სასამართლომ უკვე განაცხადა, რომ კურიერები მოტყუებით არიან შერაცხულები, როგორც თვითდასაქმებულები, რეალურად ისინი შრომითი ხელშეკრულებით არიან დასაქმებულნი. თუმცა, საქართველოში მყოფი მიტანის სერვისის კომპანიები, რომლებიც

სხვა ქვეყნებში მყოფი საერთაშორისოდ ცნობილი ბრენდის სახელით არიან ბაზარზე, საპირისპიროს დამტკიცებას ცდილობენ.

ნაშრომში მოცემულია სხვადასხვა ქვეყნების: ესპანეთის, საფრანგეთის, იტალიის, არგენტინის სასამართლო გადაწყვეტილებების ანალიზი, რომელიც ეხება ორი ურთიერთობის გამიჯვნას კურიერების მაგალითის საფუძველზე, განხილულია შესაბამისი სასამართლო პრაქტიკა, უფრო მეტიც, ხარვეზები ორი ურთიერთობის გასამიჯნად.

წინამდებარე ნაშრომი მკითხველს საშუალებას აძლევს გაეცნოს ზემოხსენებულ ურთიერთობებს, მათ განმასხვავებელ დეტალებსა და სასამართლო პრაქტიკას. შემოთავაზებულია საკანონმდებლო ინიციატივა დასაქმების სფეროში ურთიერთობების მარტივად გასამიჯნად, არა მხოლოდ სასამართლო და საკანონმდებლო, არამედ აღმასრულებელი ხელისუფლების დონეზეც.

Challenges in determining the legal status of couriers based on employment and service contracts

Ketevan Getiashvili

Tbilisi State University

Abstract

The paper highlights the problematic issue in labor law, which is expressed in the study of the peculiarity of the separation of two relations, legal labor relationship and service contract, in Georgia, on the example of delivery service couriers.

In March 2020, when the covid-19 was declared a pandemic, the quarantine began, freedom of movement was restricted, which led to the activation of delivery service companies, therefore the number of couriers who are employed under a service contract, but work in accordance with the regulating norms of labor relations, which is against the nature of the service contract, has increased significantly.

Separation of relationships is necessary because delivery service companies cannot avoid legal obligations and excessive liability, and couriers can benefit from the social security standard and not face problems such as unfair dismissal.

It must be taken into account that in order to assess the content of the relationship between the parties based on the agreement, the name of the agreement should not be its determinant, but it is necessary and relevant to check the will expressed and mutually agreed upon by the parties.

The Spanish Supreme Court has already declared that couriers are fraudulently misrepresented as self-employed, when in fact they are employed under an employment contract. However, delivery service companies in Georgia, which are marketed under the name of a well-known brand in other countries, are trying to prove the opposite.

The paper provides an analysis of judicial decisions of different countries: Spain, France, Italy, and Argentina, which refer to the separation of two relationships based on the example of couriers, and

describes the relevant judicial practice; moreover, the gaps in the separation of two relationships are discussed.

The present paper allows the reader to get acquainted with the above-mentioned relations, their distinguishing details and judicial practice. A legislative initiative is proposed to make it easier to distinguish between employment relationships, not only at the judicial and legislative levels, but also at the executive level.

ნივთების ინტერნეტი, როგორც პროდუქტის მწარმოებლის პასუხისმგებლობის წყარო

ნინო წოწონავა,

თეკლა ხაჩიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

წარმოდგენილი კვლევის მიზანია ნივთების ინტერნეტის სამართლებრივი კუთხით რეგულირებისა და მოწესრიგების საკითხზე მსჯელობა. კვლევაში განხილული იქნება მაგალითები როგორც ევროკავშირის, ისე ამერიკის შეერთებული შტატების პრეცედენტული სამართლიდან. კვლევაში წარმოჩენილი მთავარი პრობლემა ეხმაურება ტექნიკის მწარმოებლისათვის პასუხისმგებლობის დაკისრების სადავო საკითხს. ინტერნეტმა, რომელიც მეოცე საუკუნის ბოლოს დაწყებული ციფრული რევოლუციის ეპიცენტრში მოექცა, ინდივიდთა ცხოვრება რადიკალურად შეცვალა-იგი გახდა ინფორმაციისა და საერთაშორისო კონტაქტების მნიშვნელოვანი წყარო, თუმცა ინტერნეტის, როგორც სამართლებრივად დაცული სფეროს აღქმა ქვეყანათა უმრავლესობის კანონმდებლობაში ჯერ არ ასახულა. ინტერნეტში განხორციელებული ქმედება, დაწყებული სოციალურ ქსელში გაკეთებული განცხადებით, დამთავრებული პროგრამული უზრუნველყოფის წარმოებით შესაძლოა სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაკისრების წყარო იყოს. ამიტომ ინტერნეტის ბუნება უკონტროლო მოვლენად გვევლინება. შესაბამისად, განსახილველი თემა საინტერესოა, როგორც ტექნოლოგიური, ისე სამართლებრივი კუთხით, განსაკუთრებით კი საქართველოსთვის, სადაც აღნიშნულ საკითხს იურიდიული ლიტერატურა არ მოიცავს. ნივთების ინტერნეტი (IoT) ეხება ფიზიკური ობიექტების, მოწყობილობების, მანქანებისა და სხვა ნივთების ქსელს, რომლებიც ჩართულია სენსორებთან, პროგრამულ უზრუნველყოფასა და კავშირთან, რაც მათ საშუალებას აძლევს შეაგროვონ და გაცვალონ მონაცემები ინტერნეტით. მიუხედავად იმისა, რომ ნივთების ინტერნეტის ლეგალური დეფინიცია არ არსებობს, მათი კატეგორიზაცია შემდეგი მიმართულებებით არის შესაძლებელი: ჯანმრთელობისა და ფიტნესის სენსორები, ავტომობილის თვითმართვადი სისტემები, ჰქვიანი სახლის სისტემები, დასაქმებულთა მონიტორინგის სისტემები და პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც იძლევა ნივთების ინტერნეტის მართვის საშუალებას სმარტფონებისა და კომპიუტერების საშუალებით. იქიდან გამომდინარე, რომ ინტერნეტსივრცეში ჩადენილი დანაშაულის ავტორი შეიძლება მარტივად ამოსაცნობი იყოს, აუცილებელია განისაზღვროს მწარმოებლის როლი და ის, თუ როდის დადგება მისი პასუხისმგებლობა. ამასთან, პროდუქტის მწარმოებლად უნდა განისაზღვროს არამარტო ის

პირი, რომელიც ტექნიკის დამზადება-გამოშვებაზეა პასუხისმგებელი, არამედ ის, ვინც აწარმოებს პროდუქტისათვის საჭირო მატერიას ან/და შემადგენელ კომპონენტს, რაც მოიცავს სავაჭრო ნიშნის ან სხვა მაიდენტიფიცირებელი სახელწოდების დატანას პროდუქტზე. მწარმოებელი ან მიმწოდებელი, რომელიც წუნდებულ პროდუქტს ყიდის ან მისი დისტრიბუციითაა დაკავებული, პასუხისმგებელია მიყენებული ზიანისთვის, რომელიც ასეთმა პროდუქტმა გამოიწვია. კომერციული ჯაჭვის მონაწილეებს პასუხისმგებლობა საკუთარი წუნდებული კონტრიბუციისთვის ეკისრებათ.

ნახსენებ პრობლემურ საკითხთა გადაჭრა დიდ გამოწვევად რჩება, იურიდიულ ლიტერატურასა და საქართველოს რეალობაში ნივთების ინტერნეტის ცნება ჯერ ახალი და უცხოა, შესაბამისად კვლევა მოიცავს ზემოთხსენებული გამოწვევების მორგებას საქართველოს საკანონმდებლო სისტემაზე და მისი გადაწყვეტის ოპტიმალური ხერხების რეალიზაციას ქართულ საზოგადოებაში.

საკვანძო სიტყვები: ინტერნეტ-დელიქტი, მწარმოებელი, ნივთების ინტერნეტი, კონტრიბუცია, კომერციული ჯაჭვი, პასუხისმგებლობა, კანონმდებლობა, პრეცედენტული სამართალი.

The Internet of Things as a Source of Product Manufacturer Accountability

Nino Tsotsonava,

Tekla Khachidze

Tbilisi State University

Abstract

The purpose of the conducted research is to analyze the regulation of internet-tort and the legal framework for regulating and adjudicating issues related to internet activities in Georgian legal practice. The study will include examples from the precedent law of the EU and the United States. The main problem revealed in the study is the challenge of determining responsibility for violations in the field of technology, especially in cases of disputes related to the production process and liability for defects. The internet, which emerged as the center of the digital revolution, has radically transformed individual's lives in terms of information and global communication. However, the legal regulation of the internet, as a space firmly controlled by national laws, is not yet clearly defined in the jurisdiction of the majority of countries. Internet activities, starting with a statement made on a social network, ending with the production of software, may be a source of civil liability. Despite the absence of legal definition for internet of products (IoT), it includes the network of physical objects, devices, machines, and other items connected with sensors, programmable functionalities, and communication, there is categorization based on health and fitness sensors, in-car control systems, home automation systems, and monitoring systems for employed people. the author of the crime committed in the Internet space can be easily identified, it is necessary to determine the role of the producer and when his responsibility will be established The term "producer" must be understood as comprising not only the manufacturer of the product, but also the producer of any raw material or the manufacturer of a component part, including who puts his name, trademark or other distinguishing features on the product, so that it can be perceived as the producer. The manufacturer, seller or supplier who sells/distributes the defective product is liable for any damage caused by such product. In commercial disputes, the contribution of

responsible participants will be significant not only for their direct contribution but also for the positive contribution they make to the common goal. Participants in the commercial chain are directly responsible for their own negative contribution.

The interdisciplinary research of problematic issues will be essential for the optimal implementation of decisions in Georgian legal practice related to internet-tort and the realization of their efficient solution within the legal system of Georgia.

Keywords: Internet-torts, manufacturer, IoT, contribution, commercial chain, legislation, precedent law, responsibility.

პირგასამტეხლოს არსი, ბუნება და ფუნქციები სასამართლო პრაქტიკაში

ირაკლი ფერაძე,

ნიკოლოზ კობახიძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

პირგასამტეხლო არის მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული ფულადი თანხა, რომლის გადახდის მოთხოვნაც წარმოიშობა ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვანი შესრულების შემთხვევაში.

სამოქალაქო ბრუნვაში ხშირია პირგასამტეხლოს გამოყენება როგორც მოთხოვნის უზრუნველყოფის დამატებითი საშუალების, ისე „ბერკეტის“ ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვანი შესრულების თავიდან აცილებისა. პირგასამტეხლოს დაკისრების მოთხოვნა მხარეს ბოჭავს ვალდებულების შესრულების მოთხოვნისაგან, გარდა გამონაკლისი შემთხვევებისა, თუმცა თავისუფლებას აძლევს ზიანის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით. პირგასამტეხლოს აქტიური გამოყენება საჭიროს ხდის არსებული სასამართლო პრაქტიკისა და კანონმდებლის მიერ დადგენილი ნორმების ანალიზს. კანონმდებლობით დადგენილია პირგასამტეხლოს დაკისრების წინაპირობები და გადახდის ფორმა, თუმცა ღიაა საკითხი მისი მინიმალური და მაქსიმალური ზღვრის შესახებ, სადაც მნიშვნელოვანია სასამართლო გადაწყვეტილებები და პრაქტიკა, რომელიც ბოლო ათწლეულის განმავლობაში ჩამოყალიბდა.

სასამართლო პრაქტიკა ნათლად გამოხატავს სასამართლო ხელისუფლების სურვილს, მხარეთა შორის თანასწორობის დაცვისა და სახელმეკრულებო ურთიერთობაში ძლიერ და სუსტ მხარეებს შორის ჰორიზონტალური მდგომარეობის აღდგენისკენ სწრაფვას. რიგ შემთხვევებში სამართლებრივი ბრუნვის სუბიექტების მხრიდან, სასამართლოს ჩარევა და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლის დისკრეციის ფარგლებში მოქმედება აღიქმება სახელმეკრულებო თავისუფლებაში ჩარევასა და მხარეთა თანასწორობის პრინციპის დარღვევად.

მხარეთა შორის სამართლებრივი თანასწორობის აღდგენასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია განვიხილოთ შეუსაბამოდ მაღალი პირგასამტეხლოს შემცირების სამართლებრივი საფუძვლები და სასამართლო განმარტებები. ასევე, საინტერესოა განვიხილოთ სასამართლოს

მიდგომები, ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირგასამტეხლოს შემცირებასთან დაკავშირებით, როდესაც დავის მხარედ გვევლინება მეწარმე სუბიექტი. სტატიის განმავლობაში ყურადღება გამახვილდება იმ სამართლებრივ და პრაქტიკულ გარემოებებზე, რომლებიც პირგასამტეხლოს შეუსაბამოდ მაღალ პირგასამტეხლოდ აქცევს. დასკვნით ეტაპზე უნდა განვიხილოთ თუ რამდენად მნიშვნელოვანია მხარეთა ინფორმირება პირგასამტეხლოს, როგორც მათი დაცვის გარანტიის შესახებ, რასაც სასამართლო პრაქტიკა ნათლად კვეთს იმ პრეცედენტულ გადაწყვეტილებებში, რომლებიც განხილული იქნება ნაშრომის განმავლობაში.

საკვანძო სიტყვები: პირგასამტეხლო, პირგასამტეხლოს დაკისრება, მხარეთა შეთანხმება, შეუსაბამოდ მაღალი პირგასამტეხლო, ხელშეკრულების თავისუფლებაში ჩარევა, მხარეთა ინტერესი.

The essence, nature, and functions of the penalty for breaching a contract in judicial practice

Irakli Peradze,

Nikoloz Kobakhidze

Georgian National University SEU

Abstract

Penalty for breaching a contract, is a monetary amount determined by the agreement of the parties, the demand for payment of which arises in the event of non-fulfillment of an obligation or non-fulfillment of an obligation.

In civil turnover, it is common to use the penalty as an additional means of securing the demand, as well as to avoid non-fulfillment or non-fulfillment of the "leverage" obligation. The demand for the imposition of a breach of contract exempts the party from the obligation to fulfill the obligation, except in exceptional cases, although it gives freedom in relation to compensation for damages.

The active use of private contractual penalty makes it necessary to analyze the existing judicial practice and the norms established by the legislator. The legislation establishes the prerequisites for the imposition of penalty and the form of payment, however, the issue of its minimum and maximum limit is open, where court decisions and practice, which have been formed over the last decade, are important.

Judicial practice clearly expresses the desire of the judiciary to protect equality between the parties and to restore the horizontal position between the strong and weak parties in the contractual relationship. In some cases, on the part of the subjects of legal turnover, court intervention and action within the discretion of Article 420 of the Civil Code of Georgia is perceived as an interference with contractual freedom and a violation of the principle of equality of parties.

Regarding the restoration of legal equality between the parties, it is important to consider the legal bases and judicial interpretations of the reduction of the inappropriately high threshold. Also, it is interesting to consider the approaches of the court regarding the reduction of the breach of contract stipulated by the agreement, when an entrepreneurial entity appears as a party to the dispute. Throughout the article,

attention will be focused on the legal and practical circumstances that make penalty an inappropriately high.

At the final stage, we should consider how important it is to inform the parties about the infringement as a guarantee of their protection, which is clearly defined by judicial practice in the precedent decisions that will be discussed throughout the paper.

Keywords: penalty, imposition of a penalty, agreement of the parties, Inappropriately high-penalty, interference with freedom of contract, interest of the parties.

დისტანციურად დადებული ხელშეკრულებების თავისებურებები და მომხმარებელთა დაცვის ეფექტური მექანიზმები

მარიამ სამხარაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

დისტანციურად დადებული ხელშეკრულებების რიცხვმა გლობალურად იმატა, რაზეც გავლენა მოახდინა კოვიდ-პანდემიამ, თანამედროვე მომხმარებელთა ცხოვრების რიტმმა, ტექნოლოგიების განვითარებამ და ელექტრონული კომერციის შემცველი ვებ-გვერდებისა თუ მობილური აპლიკაციების განვითარებამ.

აღნიშნული კვლევის მიზანია დისტანციურად დადებული ხელშეკრულებების მახასიათებელი ნიშნების წარმოჩენა, იმ პრობლემების შესწავლა, რომლებიც ხშირ შემთხვევაში წარმოიშობა და მათი აღმოფხვრის გზების დადგენა, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს მომხმარებელთა უფლებების დაცვა.

ყოველივე ამისათვის განხილულ იქნება როგორც საქართველოს საკანონმდებლო მოწესრიგება და სამართლებრივი მექანიზმები, ისე ევროკავშირის მიერ დაწესებული რეგულაციები და გაცემული დირექტივები. ამასთანავე ამერიკის შეერთებული შტატების სასამართლოების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები იქნება განხილული, რის შედეგადაც გაანალიზდება როგორც კონტინენტური ევროპის სამართლის ქვეყნების, ისე ანგლოსაქსური სამართლის ქვეყნების მიდგომებისა.

შედეგად კი გამოიკვეთება ის ზომები, რომლებიც ყველაზე მეტად გამოსადეგია და რომელთა დანერგვაც ხელს შეუწყობს რომ აღარ წარმოიშვას ისეთი პრობლემები, როგორცაა ნივთის ასევე თანხის დაბრუნებასთან დაკავშირებული გართულებები, არასანდო გამყიდველები, რომლებიც თაღლითობენ, იურისდიქციის პრობლემა, ბუნდოვანი ან გაუგებარი წესები და პირობები პროდუქტის მახასიათებლების, ნივთის დაბრუნების, ფასების, პროდუქტის დაგვიანებული მიწოდების შესახებ.

მომხმარებლები თავის მხრივ უნდა იყვნენ დაკვირვებულები და ყურადღებიანი, თუმცადა მათი სამართლებრივი დაცვის გარანტიების არსებობა აუცილებელია, რაც რამდენიმე ფაქტორითაა განპირობებული. პირველ რიგში მოვაჭრეს აქვს ძალაუფლება, ის უწყებს წესებსა და პირობებს, მეორეს მხრივ არსებობს იმის შანსი რომ მომხმარებელი არ იყოს ინფორმირებული ან მარკეტინგული პოლიტიკის ზეგავლენის ქვეშ მოექცეს.

აღნიშნული საკითხის კვლევა მნიშვნელოვანია იმის გათვალისწინებით რომ ელექტრონული კომერცია თანდათან კიდევ უფრო იზრდება, ტექნოლოგიები უწყვეტად ვითარდება, ციფრული ლანდშაფტის განვითარება კი ქმნის აუცილებლობას უსაფრთხო, გამჭვირვალე, სამართლიანი საკანონმდებლო ნორმებისა და რეგულაციების. ხოლო იმის გათვალისწინებით რომ ქვეყანაში ბიზნესისა და ეკონომიკის განვითარების თვალსაზრისით მომგებიანია მსგავსი ტრანზაქციების განხორციელება, სახელმწიფოები და მათი მარეგულირებელი ორგანოები მთელ მსოფლიოში საკანონმდებლო ბაზის ადაპტირებაზე არიან ორიენტირებულები.

კვლევის შედეგად დგინდება რომ ყველაზე გამოსადეგი საქართველოში არის „მომხმარებელთა დაცვის შესახებ“, „ელექტრონული კომერციის შესახებ“ და „ელექტრონული ხელშეკრულების და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონები. აგრეთვე კონკურენციის სააგენტოს ფუნქციონირება. ევროკავშირში- მომხმარებელთა უფლებების დირექტივა, მონაცემთა დაზოგვის რეგულაცია, ციფრული ბაზრების აქტი და ციფრული სერვისების აქტი, ხოლო აშშ-ში დაწესებულია სამნაწილიანი ტესტი და ონლაინ შეთანხმებების ნამდვილობის მახასიათებლები, რომლებიც რელევანტურია.

საკვანძო სიტყვები: დისტანციურად დადებული ხელშეკრულებები, მომხმარებელთა უფლებების დაცვა, ელექტრონული კომერცია, ევროკავშირის დირექტივები.

Peculiarities of distance contracts and effective mechanisms for protection of consumer rights

Mariam Samkharadze

Tbilisi State University

Abstract

The number of distance contracts has increased globally, which has been influenced by the Covid 19, the pace of modern consumer life, the development of technology and the development of websites and mobile applications containing e-commerce.

This research aims to outline the characteristics of distance contracts, examine the challenges they bring, and suggest ways to address them to protect consumer rights.

The study involves a thorough review of the legal frameworks in Georgia and the regulations from the European Union. It also looks into court decisions in the United States, allowing for a comparison between European and Anglo-American legal approaches.

The study underscores the significance of implementing effective measures to address complications such as product and refund disputes, dealings with fraudulent sellers, jurisdictional complexities, and ambiguous terms and conditions regarding product features, pricing, and returns. The analysis emphasizes the importance of consumer vigilance, even in the presence of legal protections, as entrepreneurs wield considerable influence in setting rules and conditions, potentially impacting consumer decision-making.

With the continuous growth of e-commerce and evolving technologies, the study emphasizes the ongoing need for transparent, and fair legal norms and regulations. Recognizing the mutual benefits of

such transactions for business and economic development, states and regulatory bodies worldwide are actively adapting legal frameworks.

The research identifies key laws in Georgia, including those related to consumer protection, electronic commerce, and electronic contracts, as well as the role of the competition agency. In the EU, relevant directives include the Consumer Rights Directive, General Data Protection Regulation, Digital Markets Act, and The Digital Services Act. In the U.S., the research highlights the significance of a three-part test and the validity features of online agreements.

Keywords: Distance contracts, Consumer rights, E-commerce, Legal frameworks.

დისტანციურ/სამრეწ. გარეთ დადებულ ხელშეკრულებაზე უარის თქმის უფლება და მასთან დაკავშირებული გამოწვევები

სალომე რიკაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

თანამედროვე ტექნოლოგიების, ინტერნეტ სივრცის განვითარებამ საბოლოო ჯამში მსოფლიოს საზოგადოება მიიყვანა იმ აზრამდე, რომ დისტანციურად დადებული ხელშეკრულებები საკმაოდ კომფორტული და მოსახერხებელი საშუალებაა დროის დაზოგვის კუთხით. აღნიშნული განსაკუთრებით თვალსაჩინო გახდა კოვიდ პანდემიის დროს, როდესაც იმრავლა დისტანციური ხელშეკრულებების გამოყენებამ. დისტანციურ ხელშეკრულებას გარდა თავისი დადებითი მხარისა, გარკვეული რისკებიც ახლავს თან. ყოველივე ეს გამოიხატება მომხმარებლის მიერ პროდუქტთან ფიზიკური კონტაქტის შეუძლებლობაში, რის გამოც ვერ ხერხდება ნივთის სათანადო აღქმა.

დისტანციურ ან/და სარეწ გარეთ დადებულ ხელშეკრულებაზე უარის თქმის უფლება მომხმარებლის, როგორც სუსტი მხარის, დაცვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გარანტიაა. შესაბამისად, ძალზე საინტერესო და ამავე დროს აქტუალური საკითხია ხელშეკრულებაზე უარის თქმის შედეგები, რამდენად სწორად ესმით მოვაჭრეს და მომხმარებელს კანონით გათვალისწინებული ვალდებულებები და ხომ არ არის საჭირო რაიმე ცვლილება კანონში.

მოცემულ ნაშრომში მიმოხილული იქნება რა საგამონაკლისო შემთხვევებში არ აქვს მომხმარებელს უფლება ისარგებლოს უარის თქმის უფლებით, რამდენად გონივრულია 14 დღიანი ვადა, აქვს თუ არა უფლება მომხმარებელს ამ 14 დღის განმავლობაში ისარგებლოს ნივთით და მოექცეს ისე, როგორც მის საკუთრებას. ასევე, საუბარი იქნება ქართულ კანონმდებლობასა და საქართველოს კონკურენციის და მომხმარებელთა უფლებების დაცვის შესახებ სააგენტოს გადაწყვეტილებებზე.

საკვანძო სიტყვები: მომხმარებელთა უფლებები, საქართველოს კანონი მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ, დისტანციური ხელშეკრულება, 14 დღიანი ვადა.

The Right to cancel a distance/outside the industry contract and related challenges

Salome Rikadze

Tbilisi State University

Abstract

The development of the modern technologies, the internet space, ultimately led the world community to the idea that distance contracts are quite a comfortable and convenient way to save money. This became particularly evident during the Covid pandemic, when the use of distance contracts increased. In addition to its positive aspects, distance contracts also have certain risks. All this is expressed in the impossibility of physical contact with the product by the user, due to which it is not possible to perceive the item properly.

The right to cancel a contract concluded at a distance and/or outside the industry is one of the important guarantees of the protection of the consumer as a weak party. Therefore, the consequences of refusing the contract are very interesting and at the same time relevant issue, how well the trader and the consumer understand the obligations stipulated by the law and whether any changes in the law are necessary.

In this paper, it will be reviewed in which exceptional cases the consumer does not have the right to use the right of refusal, how reasonable is the 14-day period, whether the consumer has the right to use the item during these 14 days and treat it as if it were his property. Also, the Georgian legislation and the decisions of the Georgian Competition and Consumer Rights Protection Agency will be discussed.

keywords: Consumer rights, Law of Georgia on protection of consumer rights, distance contract, 14 day period.

ხარისხის კონტროლის მნიშვნელობა ფრენშიაზინგულ ურთიერთობებში

ქრისტი თოიძე,

საზა ხუბუა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ფრენშიაზინგის ცნების ლეგალური დეფინიციიდან გამომდინარე ვიგებთ, რომ ეს არის გრძელვადიანი ვალდებულებითი ურთიერთობა რომლის მეშვეობითაც ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი საწარმოები პასუხისმგებლობას იღებენ, ერთის მხრივ გასცენ ინფორმაცია თავიანთი პროდუქტის სარეალიზაციო თავისებურებებთან დაკავშირებით, ხოლო მეორეს მხრივ დაიცვან როგორც ინტელექტუალური საკუთრება, ისე ანგარიში გაუწიონ მათთვის წინასწარ დადგენილ სტანდარტებს. ამ ურთიერთობის გრძელვადიანობას მისი ის სახელმწიფოებო ხასიათი განაპირობებს, რომელიც თავისი მიზნიდან გამომდინარე დიდ დანახარჯებთანაა დაკავშირებული. ამ დროს კი განსაკუთრებული ყურადღებას იმსახურებს ამ

ურთიერთობის სტაბილურობის შენარჩუნება. ამას თავის მხრივ მნიშვნელობა აქვს მომხმარებელთა მოთხოვნილებებისა და ინტერესების სამართლებრივად დაცვის კუთხით, ვინაიდან ფრენშიაზინგის გამცემი, მიუხედავად სამართლებრივად უზრუნველყოფილი გარანტიებისა მაინც საფრთხეშია საკუთარი საწარმოს ღირებულების გაუფასურების კუთხით. სწორედ ამ პრობლემისაგან თავდასაცავად არსებობს ხარისხის კონტროლის მექანიზმი, რომელიც ხელშეკრულებითაა გათვალისწინებული. მისი მაღალი ინტენსივობა და ზეგავლენის ქვეშ მოქცევის უნარი არის ის ლეგალური ჩარჩო, რომელშიც ფრენშიაზინგის მიმღები შეიძლება აღმოჩნდეს. ამით ერთის მხრივ ფრენშიაზინგის გამცემს ექმნება უფრო მაღალი უსაფრთხოების შეგრძნების საშუალება, ხოლო მეორეს მხრივ შესაძლებლობა თითქმის „თვითონ მართოს“. ამ დროს კი ხარისხის კონტროლი რეალურად მორგებული და შესაბამისი უნდა იყოს ფრენშიაზინგის მიმღების საწარმოს მოქმედებისათვის. საწარმოს გამართული მუშაობისათვის აუცილებელია ხარისხის კონტროლის განმახორციელებელმა გაითვალისწინოს მისი ტერიტორიული ადგილმდებარეობა, სამართლებრივი რეგულირება, ეკონომიკური პირობები, სოციალური მოთხოვნილებები, მომხმარებელთა ინტერესები და სხვ. ამის შემდეგ კი დააწესოს ისეთი ვალდებულებები, რომელთა შესრულების სირთულეზე ფრენშიაზინგის მიმღები არც კი დაფიქრდება ხელშეკრულების დადებისას.

The importance of quality control in franchising relationships

Kristi Toidze,

Saba Khubua

Tbilisi State University

Abstract

Based on the legal definition of the concept of franchising, we learn that it is a long-term binding relationship in which companies that are independent of each other take responsibility for providing information about the sales characteristics of their products, on the one hand, and for protecting intellectual property and reporting according to predetermined standards, on the other. The long-term nature of this relationship is determined by its contractual nature, which, by its very nature, involves high costs. Maintaining the stability of this relationship deserves special attention at this time. This, in turn, is important in terms of legal protection of the needs and interests of consumers, since the franchisor, despite the guarantees provided by law, is still at risk of having the value of his business devalued. To protect against this problem, a quality control mechanism is provided for in the contract. The franchisor is the legal framework within which the franchisee must operate. In this way, the franchisor has the opportunity to feel more secure, on the one hand, and to „manage“ himself, on the other. At the same time, quality control should be really adapted and relevant to the operation of the franchisor's business. And then to impose such obligations, the fulfilment of which the franchisor does not even think about when signing the contract.

პაციენტისა და სამედიცინო მომსახურების გამწევის უფლებათა ურთიერთმიმართება სამედიცინო მანიპულაციით მიყენებული ზიანის შემთხვევაში

მარიამ გოგიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

თანამედროვე სახელმწიფოთა სოციალურ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული განვითარების ტენდენციები, აგრეთვე მოსახლეობის ავადობისა და მოკვდაობის მიზეზების სტრუქტურა ჯანდაცვის სისტემის განვითარების სტრატეგიული გეგმის შემუშავებას უდევს საფუძვლად – როგორც პასუხი ახალ გამოწვევებზე. აღნიშნულ მონაცემთა ბაზის გათვალისწინებით ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში პაციენტთა დარღვეული უფლებების დაცვის სამართლებრივი საფუძვლები აქტუალურობას არასდროს კარგავს, თუმცა ცოტა თუ საუბრობს სამედიცინო დაწესებულებების უფლებებსა და მათი რეალიზაციის გარანტიებზე პაციენტისათვის მიყენებული ზიანის შემთხვევაში, განსაკუთრებით მაღალტექნოლოგიური სამედიცინო დახმარების ფორმების დანერგვის ფონზე.

ადამიანის სიცოცხლე და ჯანმრთელობა უზენაეს ღირებულებათა რიცხვს განეკუთვნება, რომელთა რეალიზება სამედიცინო სფეროში პაციენტის უფლებებთანაა დაკავშირებული. პაციენტის უსაფრთხოება მიიღწევა, ერთი მხრივ, მომსახურების სათანადო ხარისხის, მეორე მხრივ, კი მკურნალობის მინიმალური სავალდებულო სტანდარტის დაცვით. ეს უფლება კავშირშია თანამედროვე სამედიცინო ეთიკის პრინციპთან - nonmaleficence („არ ავნო“). თუმცა სამედიცინო შეცდომები მედიცინის გაჩენის დღიდან არსებობს - საგულისხმოა, მედიცინის ინსტიტუტის (Institute of Medicine) 1999 წლის ანგარიში „ადამიანისთვის შეცდომა ჩვეულია“ (To err is human), რომლის თანახმად, ჯანდაცვა ვერ იქნება სრულიად უსაფრთხო სფერო, რამდენადაც მასში ადამიანური ფაქტორი დიდია და შეცდომებიც გარდაუვალია. შესაბამისად, სისტემებიც ისე უნდა დაიგეგმოს, რომ ისინი არ ეფუძნებოდეს სრულყოფილების არარეალურ მოლოდინებს. ამ მოცემულობაში ერთმანეთს უპირისპირდება პაციენტის უფლებები და სამედიცინო მანიპულაციის თანმდევი რისკი.

კვლევა ეხება სამედიცინო დაწესებულების მიერ პაციენტის ჯანმრთელობისათვის მიყენებული ზიანის ცნების დადგენას; მცდარი სამედიცინო ქმედებით მიყენებული ზიანის ანაზღაურების წინაპირობებსა და გამომრიცხველ გარემოებებს; სამედიცინო მომსახურების ხარისხის უზრუნველყოფის, მართვისა და გაუმჯობესების თაობაზე საქართველოში მიღებული ნორმატიული აქტების სისტემატიზაციას, ანალიზსა და შედარებას უცხოეთის ქვეყნების გამოცდილებასთან; საკანონმდებლო რეგულაციასა და სასამართლო პრაქტიკაში არსებულ ხარვეზებსა და მათი ადეკვატური გადაჭრის გზების ძიებას.

წინამდებარე ნაშრომის მიზანია სსკ-ის 1007-ე მუხლით გათვალისწინებული სამედიცინო დაწესებულების მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურებასთან დაკავშირებული სამართლებრივი პრობლემების წარმოჩენა, საერთაშორისო დოკუმენტებზე, სამეცნიერო ნაშრომებსა და სასამართლო პრაქტიკაზე დაყრდნობით სამედიცინო მომსახურების კონცეფციის ევოლუციის კომპლექსური ანალიზი საერთაშორისო და ეროვნული

გამოცდილების ჭრილში, საკანონმდებლო ნორმების სრულყოფის თვალსაზრისით მიღებული შედეგების გაანალიზება და არსებული პრობლემატიკის აღმოფხვრის რელევანტური რეკომენდაციების შემუშავება. აღნიშნულ საკვანძო საკითხთა კვლევისას გამოყენებულ იქნა დოგმატური, ნორმატიული და შედარებითსამართლებრივი კვლევის მეთოდები, რომელთა ფარგლებში ქართული საკანონმდებლო სივრცე განსახილველ სამართლებრივ საკითხთან მიმართებით შედარებულ იქნა საერთაშორისო სასამართლოთა პრაქტიკასთან.

Interrelation of the rights of the patient and the medical service provider in case of damage caused by medical manipulation

Mariam Gogishvili

Tbilisi State University

Abstract

The trends of socio-economic and demographic development of modern states, as well as the structure of causes of morbidity and mortality of the population is the foundation for the development of a strategic plan of the healthcare system development – as a response to new challenges. Against the said database, the legal grounds for protecting the violated rights of patients in the field of healthcare never loses its relevance, however, little is said about the rights of medical institutions and guarantees of realization of such rights in case of patient harm, especially against the background of introducing the high-tech forms of medical care.

Human life and health are among the most important human values and their realization is related to the patient rights in healthcare. The safety of a patient is achieved through appropriate quality of service, on the one hand, and by observing the minimum mandatory standard of treatment, on the other. This right is linked to the moral principle of modern medicine – nonmaleficence (not to harm the patient). Nevertheless, medical errors have existed since the beginning of medicine – it is worth to mention the 1999 report of the Institute of Medicine entitled “To Err is Human”, asserting that health care can never be entirely safe field due to significant human factor and inevitable errors. Hence, the design of systems should not be based on unrealistic expectations of perfection. In this setting, the patient rights and risks associated with the medical manipulations collide.

The goals of the research are: 1. To determine the concept of harm caused to the patient’s health by the medical institution; 2. To determine prerequisites and exclusions of indemnification for damages caused by medical malpractice; 3. Systemization, analysis and comparison of the normative acts adopted in Georgia on the provision, management and improvement of the quality of the medical services with the experience of foreign countries; 4. To detect gaps in legal regulations and judicial practice and identify ways to adequately solve them.

This document aims to identify legal problems associated with compensation of damages caused by medical institutions under article 1007 of Civil Code of Georgia, based on international documents, scientific papers and judicial practice, a complex analysis of the evolution of the concept of medical services in the context of international and local experience, analyzing the results of perfection of the legal norms and searching for effective ways to eliminate the existing problems. Dogmatic, normative

and comparative research methods were used in the research of abovementioned key issues, and Georgian legislative space was compared with the practice of international courts in relation to the legal issues under consideration.

აბორტის უფლება, როგორც დილემა საერთაშორისო საზოგადოებაში - მკვლევლობის ლეგიტიმაცია თუ პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის დაცვის გარანტია?

გური ებრალიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

„ჩემი სხეული, ჩემი არჩევანი“ - აღნიშნული სიტყვათა შეთანხმებით მსოფლიოში სხვადასხვა ფემინისტურმა მოძრაობამ აბორტის საკითხი კიდევ უფრო წინა პლანზე დააყენა. მას მერე, რაც ადამიანის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები ცალსახად კიდევ უფრო მეტად დაცული გახდა როგორც საერთაშორისო სამართლით, ისე სახელმწიფოთა ეროვნული კანონმდებლობით, მორალური თუ რელიგიური თვალსაზრისით, კვლავ დიდი გამოწვევის წინაშე რჩება აბორტის უფლებაზე პირდაპირი და შეუზღუდავი წვდომა. მიუხედავად საერთო ევროპული კონსენსუსისა, რომელიც გარკვეული წინაპირობების არსებობის შემთხვევაში დასაშვებად აცხადებს ნაყოფის დედის სხეულიდან მოცილებას, საერთაშორისო საზოგადოება ჯერ კიდევ სრულყოფილად ვერ შეთანხმდა აღნიშნული საკითხის საერთო წესით რეგულირების თაობაზე. მაგალითად, ამერიკის შეერთებული შტატებში ტეხასის, ოკლაჰომას, ჩრდილოეთ და სამხრეთ დაკოტასა და სხვა არაერთი შტატის შიდა კანონმდებლობით, ნებისმიერი ჩვენების შემთხვევაშიც კი, აბორტის უფლებაზე წვდომა სრულადაა შეზღუდული და არ ექვემდებარება არანაირ გამონაკლისს.

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო, რომელიც რეგიონული საერთაშორისო სასამართლო გახლავთ, ამ საკითხზე დუმს. ე.წ. სტრასბურგის სასამართლო არცერთ თავის გადაწყვეტილებაში ცალსახად არ ადასტურებს, თუ საიდან იწყება დაუბადებელი ბავშვის სიცოცხლის უფლების დაცვა - ECtHR-მა საქმეში A, B and C v. Ireland განაცხადა, რომ მუცლად მყოფი ბავშვი არ განიხილება, როგორც პირი, რომელიც პირდაპირ არის დაცული ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-2 მუხლით (სიცოცხლის უფლება). აქედან გამომდინარე, ერთმნიშვნელოვნად ცხადია, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ მოცემული საკითხი ხელშემკვრელი მხარეების დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში მოაქცია - თავად სახელმწიფოებმა უნდა განსაზღვრონ, თუ კონკრეტულად რა ეტაპიდან იწყება ფეტუსის სიცოცხლის უფლების დაცვა.

მოცემული კვლევის მიზანი გახლავთ, ერთი მხრივ, საკითხის როგორც საერთაშორისო სამართლებრივი, ისე ევროპული კონსენსუსის შესაბამისად სინთეზური მსჯელობის დახმარებით დასმულ კითხვაზე ერთმნიშვნელოვანი პასუხის გაცემა (თუკი ასეთი პასუხის გაცემა შესაძლებელია) - არის კი აბორტის უფლების რეალიზება მკვლევლობის ლეგიტიმაცია, თუ ის გარკვეულ შემთხვევებში ცალსახად უნდა იქნას გამართლებული იქიდან გამომდინარე, რომ ქალის საუკეთესო ინტერესები ერთმნიშვნელოვნად იქნას დაცული.

ნაშრომში განხილული იქნება ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკა, დამატებითი აქცენტები გაკეთდება საქართველოს ეროვნულ კანონმდებლობაზე, ჩვენ ხელთ არსებულ ხარვეზებსა და მათი აღმოფხვრის შესაძლო გზებზე.

საკვანძო სიტყვები: აბორტი, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო, ხელმისაწვდომობა, კანონმდებლობა.

The right to abortion as a dilemma in the international society - legitimization of murder or guarantee of privacy protection?

Guri Ebralidze

Tbilisi State University

Abstract

„My body, my choice“ – in relation to this phrase, plenty of feminist movements in the world put the issue of abortion even more in front of us. After the basic human rights and freedoms have become more protected both by international law and national legislation of contesting states, from a moral or religious point of view, direct and unlimited access to the right to abortion remains a serious challenge. Despite the general European consensus, which declares the removal of the fetus (pregnancy) from the mother's body as permissible if certain preconditions are met, the international community has not yet fully agreed on the regulation of this issue in a common manner. For instance, in the United States of America, there are some federated states, even in case of any special circumstances, access to the right to abortion is completely limited.

The European Court of Human Rights, which is a regional international court, is silent on this issue. In none of its decisions, so-called Strasbourg Court does not explicitly confirm where the protection of the right to life of the unborn child begins - the ECtHR in the case of A, B and C v. Ireland stated that the unborn child is not considered a person directly protected by Article 2 of the European Convention on Human Rights (right to life). Therefore, it is unequivocally clear that the European Court of Human Rights brought this issue within the discretionary authority of the contracting parties - the states themselves must determine at what stage the protection of the right to life of the fetus begins.

The practice of the European Court of Human Rights will be discussed in this research, additional emphasis will be made on the national legislation of Georgia, the gaps we have and the possible ways to eliminate them.

Keywords: Abortion, European Court of Human Rights, Accessibility, Legislation.

20 ივნისის ღამის სამართლებრივი შეფასება ადამიანის უფლებათა დარღვევის ქრილში

მარიამ ბახტაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

შემუშავებული საკონფერენციო თემა - „20 ივნისის ღამის სამართლებრივი შეფასება ადამიანის უფლებათა დარღვევის ჭრილში“ შეიცავს 2019 წლის 20 ივნისის თბილისში განვითარებული მოვლენების მკაცრ სამართლებრივ ანალიზს, რომლის ძირითადი აქცენტი ადამიანის უფლებების პოტენციური დარღვევების იდენტიფიცირებასა და შესწავლაზეა. მრავალმხრივი გამოკვლევა მოიცავს სახელმწიფო ხელისუფლების, სამართალდამცავი ორგანოების მოქმედებებს და მათ გავლენას მოქალაქეთა ფუნდამენტურ უფლებებზე.

თემა გაანალიზებულია საქართველოს ეროვნული კანონმდებლობისა და ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ჩარჩოებში, რათა შედარებულ იქნეს შესაბამისი სამართლებრივი სტანდარტები მოცემული მოვლენების ფონზე. მიზანია, შეფასდეს, თუ რამდენად იქნა დაცული ადამიანის უფლებები, რომელიც დაკავშირებულია მშვიდობიანი შეკრების უფლებასთან, გამოხატვის თავისუფლებასთან და ძალის არაპროპორციული გამოყენებისაგან დაცვასთან.

გარდა ამისა, პრეზენტაცია იკვლევს 20 ივნისის ინციდენტის შედეგებს, აფასებს სამართლებრივი მექანიზმების ეფექტურობას ადამიანის უფლებების სავარაუდო დარღვევების მოგვარებაში. აქცენტი კეთდება საგამომიებო ორგანოების როლზე, სასამართლო პროცესებზე და ანგარიშვალდებულების საერთო ჩარჩოზე, რაც ნათელს მოჰყენს მართლმსაჯულების გამოწვევებსა და შესაძლებლობებს.

ამ სამართლებრივი შეფასების საშუალებით, მიზანია ხელშეწყობილ იქნეს 20 ივნისის მოვლენების ნიუანსირებული გაგება ადამიანის უფლებების თვალსაზრისით. პრეზენტაციის დასასრულს, შემოთავაზებულია სამართლებრივი რეფორმებისა და პოლიტიკის ცვლილებების შესახებ რეკომენდაციები, რათა გაძლიერდეს ადამიანის უფლებების დაცვა მსგავსი ინციდენტების შემდეგ, რაც ხელს შეუწყობს სამართლიანობის, ანგარიშვალდებულებისა და კანონის უზენაესობის პრინციპების დაცვის ვალდებულებას მსგავს კონტექსტში.

საკვანძო სიტყვები: სამართლებრივი შეფასება, 20 ივნისის ინციდენტი, ადამიანის უფლებათა დარღვევები, თბილისის 2019 წლის მოვლენები, სახელმწიფო ხელისუფლება, სამართალდამცავი ორგანოები, ფუნდამენტური უფლებები, ეროვნული კანონმდებლობა, ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ჩარჩოები, სამართლებრივი სტანდარტების შედარება, მშვიდობიანი შეკრების უფლება, გამოხატვის თავისუფლება, არაპროპორციული ძალის გამოყენება, სამართლებრივი მექანიზმები საგამომიებო ორგანოები, სასამართლო პროცესები, ანგარიშვალდებულების საერთო ჩარჩო, სამართლებრივი რეფორმები, პოლიტიკის ცვლილებები, სამართლის პრინციპები, ანგარიშვალდებულება, კანონის უზენაესობა.

Assessment of the Night of June 20 in the Context of Human Rights Violations

Mariam Bakhtadze

Tbilisi State University

Abstract

The topic of the conference – „Legal Assessment of the Night of June 20 in the Context of Human Rights Violations,“ contains a strict legal analysis of the events that took place in Tbilisi on June 20, 2019. The primary focus is to meticulously identify and examine potential human rights violations. This

comprehensive examination encompasses the actions of state authorities and law enforcement agencies, emphasizing their impact on the fundamental rights of citizens.

Furthermore, the analysis extends to both- the national legislation of Georgia and the international human rights framework, providing a comparative perspective on relevant legal standards against the backdrop of these events. This approach aims to assess the extent to which human rights related to the right to peaceful assembly, freedom of expression and protection against disproportionate use of force have been protected.

In addition, the presentation examines the consequences of the June 20 incident, assesses the effectiveness of legal mechanisms in resolving alleged human rights violations. Special emphasis is placed on the pivotal roles played by investigative bodies, judicial processes, and a shared framework of accountability. This examination illuminates the challenges and opportunities within the realm of justice.

Through this legal assessment, the aim is to promote a nuanced understanding of the events of June 20 in terms of human rights. In conclusion, the presentation proposes recommendations for legal reforms or policy changes to fortify the protection of human rights following such incidents. These recommendations contribute to the commitment to the principles of justice, accountability, and the rule of law in similar contexts.

Keywords: Legal assessment, June 20 incident, Human rights violations, Tbilisi 2019 events, State authorities, Law enforcement agencies, Fundamental rights, National legislation of Georgia, International human rights framework, Comparative perspective, Right to peaceful assembly, Freedom of expression, Disproportionate use of force, Legal mechanisms, Investigative bodies, Judicial processes, Framework of accountability, Legal reforms, Policy changes, Principles of justice, Accountability, Rule of law.

ეთნიკური და რელიგიური უმცირესობის ცნება

რეზი ბურჯანაძე,

გიორგი ნადარეიშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

არაერთი კვლევა აჩვენებს, რომ საქართველოში უმცირესობათა სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობა მძიმეა. მსგავსი სიტუაციაა მსოფლიოს სხვა ქვეყნებშიც. როგორც საჯარო, ისე კერძო სექტორში, უმცირესობის წარმომადგენლებს ექმნებათ ბარიერები, რომ დასაქმდნენ. ხელი არ მიუწვდებათ სრულყოფილ განათლებაზე, ჯანდაცვასა, თუ სხვადასხვა სახელმწიფო სერვისზე. ქართველი საზოგადო მოღვაწეები და განმანათლებლები ღიად აფიქსირებდნენ თავიანთ აზრს უმცირესობების შესახებ და მიიჩნევდნენ, რომ ადამიანის თანასწორობა საფუძველი იყო ყოველგვარი სიკეთისა. ილია ჭავჭავაძე, რელიგიურ ტოლერანტობას ერის გამთლიანების წინაპირობად მიიჩნევს. დაუშვებელია ყოველგვარი დისკრიმინაცია: რასის, კანის ფერის, რელიგიის, ენის, ეროვნული წარმომავლობის, თუ სხვა ნიშნის გამო. აღსანიშნავია, ამერიკელი ორატორისა და სამოქალაქო უფლებების დამცველის, მარტინ ლუთერ კინგის

ცნობილი გამოსვლა „მე მაქვს ოცნება“, რომელიც წარმოთქვა მშვიდობიანი მარშისას, ვაშინგტონში, 1963 წელს, ლინკოლნის მონუმენტის კვარცხლბეკთან. მას მნიშვნელოვანი წვლილი აქვს შეტანილი ამერიკული საზოგადოების დემოკრატიზაციაში. მოცემული ნაშრომის მიზანია დაადგინოს უმცირესობის ცნება, ის, თუ ვინ მიეკუთვნება უმცირესობას და როგორ განიმარტება მოცემული ტერმინი.

არცერთი საერთაშორისო თუ ადგილობრივი სამართლებრივი ინსტრუმენტი „უმცირესობის“ განმარტებას არ ითვალისწინებს და არ არსებობს ნორმატიულ დონეზე საყოველთაოდ აღიარებული უმცირესობის იურიდიულად სავალდებულო დეფინიცია, რომლის სირთულეც მდგომარეობს იმ სიტუაციურ მრავალფეროვნებაში, სადაც ისინი ცხოვრობენ. ზოგიერთი ჯგუფი ერთად ცხოვრობს, ზოგიერთი ჯგუფი გაბნეულია ქვეყნის მასშტაბით, ზოგიერთ უმცირესობას აქვს ძლიერი კოლექტიური იდენტობის განცდა და ისტორიული მონაცემები, ზოგიერთებს საერთო მემკვიდრეობის ფრაგმენტული აღქმა აქვთ. ტერმინის განმარტების მცდელობა ჰქონდა საერთაშორისო მართლმსაჯულების მუდმივმოქმედ სასამართლოს საბერძნეთ-ბულგარეთის საქმეზე, რომელიც უმცირესობათა ჯგუფების ემიგრირებას ეხებოდა, რომლის მიხედვით „უმცირესობა წარმოადგენდა ადამიანთა ჯგუფს, რომლებიც კონკრეტულ ლოკაციაზე ცხოვრობდნენ, რომელთაც აქვთ საკუთარი რასა, რელიგია, ენა, ტრადიციები და გაერთიანებულნი არიან ამ ნიშნებით, გააჩნიათ საკულტო ფორმები და უზრუნველყოფენ საკუთარი შვილების აღზრდას, საკუთარი იდენტობის შესაბამისად“. ამავე სასამართლოს დეფინიცია შეიცავდა „უმცირესობის“ განმსაზღვრელ ობიექტურ და სუბიექტურ ნიშნებს. უმცირესობების სახელმძღვანელო და ყველაზე ავტორიტეტული განმარტება ეკუთვნის ფრანცისკო კაპოტორტის, რომლის მიხედვით „ეროვნული უმცირესობა არის ჯგუფი, რომელიც რიცხობრივად ჩამორჩება ქვეყნის დანარჩენ მოსახლეობას და არადომინანტურ პოზიციაშია, რომლის წევრებიც ფლობენ ეთნიკურ, რელიგიურ ან ლინგვისტურ მახასიათებლებს, რაც განსხვავდება დომინანტური მოსახლეობისგან და, რომლებიც ინარჩუნებენ სოლიდარობის გრძნობას მათ კულტურასთან, რელიგიასა და ენასთან მიმართებაში“. უმცირესობის კაპოტორტისეული განმარტების შედარებით მსგავსი დეფინიცია ჩამოაყალიბა ჟულეს დეშენსმაც, მაგრამ განსხვავებით ზემოთხსენებული განმარტებისა, დეშენსი მნიშვნელობას არ ანიჭებს სოლიდარობის განცდას საკუთარი იდენტობის შენარჩუნებისას, არამედ ხაზს უსვამს გადარჩენის მნიშვნელობას და თანასწორობის მიღწევას.

აქედან გამომდინარე, ირკვევა, რომ უმცირესობის საყოველთაოდ აღიარებულ დეფინიციასთან დაკავშირებით რამდენიმე განსხვავებული პოზიცია არსებობს, რაც საინტერესოს ხდის აღნიშნულ საკითხს. მრავალი საერთაშორისო-სამართლებრივი აქტი აწესრიგებს და იცავს უმცირესობებს, მაგრამ არცერთი არ განმარტავს უმცირესობის ცნებას და არ არსებობს სავალდებულო დეფინიცია უმცირესობასთან დაკავშირებით, რაც საერთაშორისო სამართლის ერთ-ერთ მთავარ პრობლემურ და აქტუალურ საკითხს წარმოადგენს.

საკვანძო სიტყვები: უმცირესობა, ობიექტური ნიშანი, სუბიექტური ნიშანი, არადომინანტური პოზიცია, სოლიდარობის გრძნობა.

The concept of ethnic and religious minority

Rezi Burjanadze,

Giorgi Nadareishvili

Georgian National University SEU

Abstract

Number of studies show, that the social and economic situation of minorities in Georgia is difficult. The situation is similar in other countries of the world, both in the public and private sectors, minority representatives face a barrier in terms of employment. They do not have access to comprehensive education, health care or other government services. Georgian public figures and educators openly expressed their opinion about minorities and believed, that equality between people is the basis of all goodness. Iliia Chavchavadze considered religious tolerance as a prerequisite for the unity of the nation. No discrimination based on race, skin color, religion, language, national origin or any other sign is allowed. It is worth noting the famous speech „I have a dream" by the American orator and civil rights defender, which he delivered during the peaceful march in Washington, D.C. in 1963 at the Lincoln Monument. He has made a significant contribution to the democratization of American society. The purpose of this paper is to define the concept of minority, who belongs to the minority and how this term is defined.

No international or local legal instrument provides a definition of „minority" and there is no normative binding definition, the complexity of which lies in the diversity of situations in which they live. Some groups live together, some groups are scattered across the country, some minority groups have a strong sense of identity and historical record, some have a fragmented perception of a common heritage. An attempt to define the term was made by the Permanent Court of International Justice in the Greece-Bulgaria case concerning the immigration of minority groups, according to which a minority was a group of people living in a particular place who had their own race, religion. Language, traditions and were united by these characteristics. They have iconic forms and ensure, that their children are brought up in accordance with their own identity. The definition of the same court contained objective and subjective signs defining „minority". The textbook and most authoritative definition of minorities belongs to Francisco Capotorti, according to which a national minority is a group that is numerically inferior to the rest of the country's population and that maintains a sense of sociality with their culture, religion and in relation to language. A relatively similar definition of the Capotortian definition of the minority was formulated by Jules Deschenes, but unlike the definition mentioned above, Deschenes does not attach importance the feeling of solidarity in order to maintain one's identity, but rather he emphasizes the importance of survival and the achievement of equality.

Therefore, it turns out that there are several different positions regarding the universally recognized definition of minority, which makes the mentioned issue interesting. Many international legal acts regulate and protect minorities, but none of them define the concept of minority and there is no mandatory definition of minority, which is one of the main problematic and topical issues of international law.

Keywords: minority, objective sign, subjective sign, non-dominant position, sense of solidarity.

სახელმწიფოთა პასუხისმგებლობის საფუძველი ექსტრატერიტორიული იურისდიქციის განხორციელების პირობებში

თეონა ჩაჩუა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

გლობალიზაციის პროცესის პარალელურად ფართო ხასიათს იძენს და ტერიტორიულ საზღვრებს სცილდება საერთაშორისო სამართლის სუბიექტის - სახელმწიფოს მოქმედება, რომელიც იურისდიქციის ფარგლებში ქმნის, ავრცელებს და ადასრულებს ქცევის წესებს პირთა წრის მიმართ. შესაბამისად რაც უფრო ფართოა სახელმწიფოს მოქმედების არეალი მით მეტი პასუხისმგებლობა მართებს მის თითოეულ მოქმედებას, წინააღმდეგ შემთხვევაში ამოქმედდება დაცვის შესაბამისი მექანიზმი.

სახელმწიფოს ქმედებას ან უმოქმედობას, რომელიც ჩადენილია თავისი იურისდიქციის ფარგლებში და რომელსაც მოჰყვა უცხო სახელმწიფოს ან მისი მოქალაქის ინტერესების შელახვა, საპასუხოდ უკავშირდება პროპორციული პასუხისმგებლობა, რომელიც ექსტრატერიტორიული იურისდიქციის ფარგლებშიც აქტუალურია. ამ უკანასკნელის არსებობა შეუძლებელს ხდის პასუხისმგებლობიდან თავის არიდების შესაძლებლობა მიეცეს სახელმწიფოს, რომელის ქმედებამაც გამოიწვია მნიშვნელოვანი ზიანი. ადამიანის უფლებების დაცვის კუთხით საინტერესოა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ შემუშავებული ტესტი ექსტრატერიტორიული იურისდიქციის დადგენის მიზნით, რათა არ მოხდეს გაუმართლებლად სადამსჯელო ღონისძიების განხორციელება იმ სახელმწიფოს მიმართ, რომელიც არ არის ვალდებული პასუხი აგოს იმ სამართალდარღვევაზე, რომელიც მისი იურისდიქციის ქვეშ არ ექცევა.

წინამდებარე ნაშრომში საუბარი იქნება იმ მნიშვნელოვან ასპექტებზე, რომელიც დაგვეხმარება ნათლად წარმოვაჩინოთ სახელმწიფოთა მიერ განხორციელებულ სამართალდარღვევის სპეციფიკა და სათანადო რეაგირების საფუძვლები, რომელიც შემუშავებულია საერთაშორისო მასშტაბით, ამავე დროს საინტერესოა პრობლემური საკითხების მიმოხილვა, რომელიც აბრკოლებს ადამიანის შესაძლებლობას ისარგებლოს კანონით მინიჭებული უფლებითა და თავისუფლებებით.

ნაშრომის მიზანია თვალნათელი გახადოს თანამედროვე საერთაშორისო სამართლის ერთ-ერთი ძირითადი საწყისის - საერთაშორისო სამართლებრივი პასუხისმგებლობის პრინციპის მოქმედების აუცილებლობა და პრაქტიკული კითხვით მისი განხორციელების ავთენტურობა იმ პირობებში, როდესაც საქმე გვაქვს სამართალდარღვევასთან სახელმწიფოს მხრიდან მისი ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ, სადაც მტკიცების ფაქტორი გადამწყვეტ როლს თამაშობს.

The basis of the responsibility of states in the conditions of exercising extraterritorial jurisdiction

Teona Chachua

Tbilisi State University

Abstract

Along with the process of globalization, the action of the state, which creates, spreads and enforces the rules goes beyond the territorial boundaries. Accordingly, the wider the area of the state's action, the more responsibility it holds for each of its actions, otherwise the appropriate protection mechanism will be activated.

The action or omission of the state, which was committed within its jurisdiction and resulted in harming the interests of a foreign state or its citizen, is reciprocated by proportional responsibility, which is also relevant within extraterritorial jurisdiction. This principle makes it impossible to give the state, whose action caused significant damage, the opportunity to avoid responsibility. In terms of the protection of human rights, the test developed by the European Court of Human Rights for the purpose of determining extraterritorial jurisdiction is of interest in order to prevent an unjustified punitive measure from being implemented against a state that is not obliged to answer for an offense that does not fall under its jurisdiction.

In the present work, I will talk about the important aspects that will help us to clearly present the specifics of the offense committed by the states and the basis of proper regulation, which has been developed on an international scale, at the same time, it is interesting to review the problematic issues that hinder a person's ability to enjoy the rights and freedoms granted by the law.

The purpose of the work is to make clear the necessity of one of the main beginnings of modern international law - the principle of international legal responsibility, and the authenticity of its implementation through a practical question in the conditions when we are dealing with a violation by the state outside its territory, where the factor of proof plays a decisive role.

საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა, როგორც წონადი არგუმენტი სახელმწიფოთა აღიარებისთვის საერთაშორისო სამართალში

ნათია ხორავა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა შესაძლოა იყოს ძლიერი მტკიცებულება საერთაშორისო თანამეგობრობის მიერ არასახელმწიფოებრივი აქტორის სახელმწიფოდ ჩამოყალიბების, სახელმწიფოდ აღიარების შესახებ. საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრად გახდომა ხშირად მოიაზრებს სახელმწიფოს სუვერენიტეტის არაპირდაპირ აღიარებას. საერთაშორისო სამართალში პრობლემურია იმის განსაზღვრა ვის მიერ უნდა იქნეს

დადგენილი აკმაყოფილებს თუ არა აქტორი მონტევიდეოს კონვენციით გათვალისწინებულ სახელმწიფოებრიობის კრიტერიუმებს და, შესაბამისად, აღიარებული იქნება თუ არა როგორც ასეთი სახელმწიფოდ.

ზემოხსენებული პრობლემის საპასუხოდ, საერთაშორისო ორგანიზაციის, მნიშვნელოვანწილად კი გაეროს წევრობა, გვთავაზობს წონად არგუმენტს სახელმწიფოდ აღიარებასთან მიმართებით და გვევლინება ერთგვარ უნივერსალურ მექანიზმად სახელმწიფოებრიობის განსაზღვრისას. „გაეროს წევრობა პრიზია ასპირანტი სახელმწიფოებისთვის“ (მ.დიქსონი), ამის მაგალითად შესაძლოა განხილულ იქნეს პალესტინის შემთხვევა, კერძოდ, პალესტინას მიენიჭა არაწევრი დამკვირვებელი სახელმწიფოს სტატუსი გაეროში. აღნიშნული იყო მყარი წინ გადადგმული ნაბიჯი პალესტინისთვის საერთაშორისო თანამეგობრობის მიერ მისი სახელმწიფოდ აღიარების გზაზე.

წევრად გახდომით სახელმწიფო იღებს იმ უფლებრივ და მოვალეობათა პაკეტს, რომელთაც საერთაშორისო სამართალი ითვალისწინებს კონკრეტული საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრად გახდომისთვის. საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა სახელმწიფოს ანიჭებს უფლებამოსილებას მონაწილეობა მიიღოს ორგანიზაციის საქმიანობაში ამა თუ იმ ფორმით, მათ შორის საერთაშორისო თანამეგობრობისთვის აქტუალურ საკითხებზე. სწორედ ეს ჩართულობა არის განმაპირობებელი სახელმწიფოს „ხილვადობისა“ „საერთაშორისო თვითმფრინავზე“.

წინამდებარე ნაშრომის მიზანია განსაზღვროს საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობის, როგორც არსებითი მექანიზმისა და მყარი არგუმენტის, მნიშვნელობა საერთაშორისო სამართალში სახელმწიფოთა აღიარების შესახებ იმდენად, რამდენადაც სახელმწიფოთა აღიარება კვლავ რჩება არაერთგვაროვან ტერმინად საერთაშორისო სამართალში. საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა კი, როგორც ერთ-ერთი არგუმენტი სახელმწიფოებრიობის განსაზღვრისათვის, წარმოადგენს დამხმარე ინსტრუმენტს ამ ბუნდოვანების აღმოსაფხვრელად.

საკვანძო სიტყვები: აღიარება, სახელმწიფოდ აღიარება, საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა, გაერო, პალესტინა, სახელმწიფოებრიობა.

Membership of an international organization as a solid argument for the recognition of states in international law

Natia Khorava

Tbilisi State University

Abstract

Membership of an international organization may be strong evidence of the recognition of a non-state actor as a state by the international community. Becoming a member of an international organization often implies an indirect recognition of the state's sovereignty. In international law, it is problematic to determine who should determine whether the actor meets the criteria for statehood under the Montevideo Convention and, accordingly, whether it will be recognized as such a state.

In response to the above-mentioned problem, the membership of the international organization, and to an important extent the UN, offers a weighty argument about the recognition as a state and appears as a kind of universal mechanism in the determination of statehood. „UN membership is a prize for aspiring states“ (M.Dixon), the case of Palestine may be considered as an example, in particular, Palestine was granted the status of a non-member observer state in the United Nations. It was a solid step forward for Palestine on the way to its recognition as a state by the international community.

By becoming a member, the state receives the set of rights and duties that international law provides for becoming a member of an international organization. Membership in an international organization gives the state the right to participate in the activities of the organization including on issues relevant to the international community. It is this involvement that determines the „visibility“ of the state on the „international plane“.

The present paper aims to determine the importance of membership of an international organization as an essential mechanism and a solid argument for the recognition of states in international law to the extent that recognition of states remains a non-uniform term in international law. Membership in an international organization, as one of the arguments for determining statehood, is a helpful tool to eliminate this ambiguity.

keywords: recognition, recognition as a state, membership of the international organization, UN, Palestine, statehood.

ტერორიზმისა და იმუნიტეტების, როგორც დიპლომატიური წარმომადგენლების დამცავი ბერკეტის ურთიერთმიმართება

ნიკა ხორავა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საზოგადოების განვითარების ადრეულ ეტაპზე მუდმივად ვაწყდებოდით სახელმწიფოთაშორისი თანამშრომლობის შემთხვევებს, საკანონმდებლო ბაზის, „დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ“ 1961 წლის კონვენციის, შემუშავებით დიპლომატიურ სამართალთან დაკავშირებული თითქმის ყველა მნიშვნელოვანი საკითხი დარეგულირდა. მიუხედავად ამისა, კონვენცია პასუხგაუცემელ კითხვებს ტოვებს პრაქტიკულ ნაწილთან დაკავშირებულ საკითხებთან მიმართებით, რომელთა შორისაა დიპლომატიური იმუნიტეტის ურთიერთმიმართება ადამიანის ძირითად უფლებებთან და თავისუფლებებთან, უფრო კონკრეტულად კი რამდენად „აბსოლუტური“ ხასიათი შეიძლება ჰქონდეს დიპლომატიური წარმომადგენლისათვის მინიჭებულ იმუნიტეტს. დიპლომატიური წარმომადგენლების იმუნიტეტით აღჭურვა ხდება მათთვის დაკისრებული ფუნქციების სრულყოფილად შესასრულებლად, რაც სამართლებრივ სივრცეში გარკვეულ წინააღმდეგობას წარმოშობს, კერძოდ, საზოგადოების გარკვეული ნაწილის აზრით, ამგვარი უფლებამოსილების მინიჭება პირისათვის, რომელიც წარადგენს და იცავს მისი სახელმწიფოს ინტერესებსა და ღირებულებებს სამართლიანია, ხოლო მეორე ნაწილი მიიჩნევს, რომ დიპლომატიური წარმომადგენლების აღჭურვა სპეციალური იმუნიტეტებითა და პრივილეგიებით მათთან

არათანაბარ მდგომარეობაში აყენებს სხვა ადამიანებს. არათანაბარი მდგომარეობა განსაკუთრებულ გამოხატულებას ჰპოვებს მაშინ, როცა იმუნიტეტით აღჭურვილი პირი ჩადის არამართლზომიერ ქმედებას. რასაკვირველია, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ქმედების ხასიათს, შედარებით „წვრილმანი“ ხასიათის დარღვევები შეიძლება იგნორირებულ იქნეს, მაგრამ ისეთი მძიმე დანაშაულები, რომლებიც უტოლდება საერთაშორისო სახის დანაშაულებს, მათ შორის, ტერორიზმს, არ უნდა იქნეს შეწყნარებული, განსაკუთრებით თუკი მხარდაჭერილია სახელმწიფოს მიერ.

2001 წლის 11 სექტემბრის ტერაქტმა საერთაშორისო სამართლებრივ სივრცეში ახალი მოცემულობა წარმოქმნა. პრევენციული მექანიზმებისათვის კი არსებითია, რომ მოხდეს ტერორიზმის ყველა შესაძლო საშუალების მაქსიმალურად მკაცრად რეგულირება, მათ შორის დიპლომატიური იმუნიტეტის საკითხისა. წინამდებარე ნაშრომის მიზანია დიპლომატიურ იმუნიტეტებთან დაკავშირებული გამოწვევების განხილვა, ასევე იმ სპეციფიკური საჭიროებების გამოკვეთა, რომლის დახმარებითაც შესაძლებელი იქნება ერთგვარი ბალანსის დაცვა ინტერესებს შორის.

საკვანძო სიტყვები: დიპლომატიური წარმომადგენელი, საერთაშორისო სახის დანაშაული, დიპლომატიური იმუნიტეტები და პრივილეგიები, ტერორიზმი.

Interaction between terrorism and immunities as a protective lever for diplomatic representatives

Nika Khorava

Tbilisi State University

Abstract

At the early stage of the society's development, we constantly encountered cases of interstate cooperation, with the development of the legal framework, the 1961 Convention on Diplomatic Relations, almost all important issues related to diplomatic law were regulated. Nevertheless, the convention leaves unanswered questions related to the practical part, among which is the relationship of diplomatic immunity with basic human rights and freedoms, more specifically, how "absolute" the immunity granted to a diplomatic representative can be. Diplomatic representatives are equipped with immunity to fully perform the functions assigned to them, which creates a certain contradiction in the legal space, in particular, in the opinion of a certain part of society, it is fair to grant such authority to a person who represents and protects the interests and values of his state, while the other part believes that equipping diplomatic representatives It puts other people in an unequal position with them with special immunities and privileges. The unequal situation finds a special expression when a person equipped with immunity commits an illegal act. Of course, great importance is attached to the nature of the act, violations of a relatively "petty" nature can be ignored, but serious crimes that amount to international crimes, including terrorism, should not be tolerated, especially if they are supported by the state.

The terrorist attack of September 11, 2001, created a new situation in the international legal space. For preventive mechanisms, it is essential to regulate all possible means of terrorism as strictly as possible,

including the issue of diplomatic immunity. The purpose of this paper is to discuss the challenges related to diplomatic immunities, as well as to outline the specific needs, with the help of which it will be possible to maintain a kind of balance between interests.

keywords: diplomatic representative, an international type of crime, diplomatic immunities and privileges, terrorism.

თანასწორუფლებიანობა სამსახურში: უფლებების დაცვა და LGBTQ+ პირების დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლა

ლიზი სვინტრაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

თანამედროვე საზოგადოებაში ინკლუზიური და მრავალფეროვანი სამუშაო გარემოს ხელშეწყობა აუცილებელია როგორც ეთიკური, ასევე პრაქტიკული მიზეზების გამო. აღნიშნული ნაშრომი იკვლევს ლგბტქ+ პირების წინაშე არსებულ გამოწვევებს სამუშაო ადგილზე, ხაზს უსვამს დამცავი ზომებისა და პროაქტიული სტრატეგიების მნიშვნელობას ატმოსფეროს შესაქმნელად, სადაც ყველას შეუძლია თანასწორ გარემოში თავისუფლად მუშაობა.

ლგბტქ+ პირები ისტორიულად ხვდებოდნენ დისკრიმინაციის, მიკერძოების და გარიყულობის სხვადასხვა ფორმებს პროფესიულ გარემოში. ეს ნაშრომი განიხილავს გავრცელებულ საკითხებს, მათ შორის დისკრიმინაციულ დასაქმების პრაქტიკას, ლიდერის როლებში წარმომადგენლობის ნაკლებობას და მტრულ სამუშაო გარემოს. ამ გამოწვევების ანალიზით, ის მიზნად ისახავს ხაზი გაუსვას პოლიტიკისა და პრაქტიკის იმპლემენტაციის აუცილებლობას, რომელიც აგვარებს და გამოასწორებს ამ უთანასწორობას.

გარდა ამისა, ნაშრომი იკვლევს საკანონმდებლო ლანდშაფტს ლგბტქ+ უფლებების ირგვლივ სამუშაო ადგილზე, ხაზს უსვამს მტკიცე ანტიდისკრიმინაციული კანონების აუცილებლობას და მათ ეფექტურ აღსრულებას. მასში განხილულია სასამართლო გადაწყვეტილებების, კანონმდებლობისა და კორპორატიული ინიციატივების გავლენა, რომლებიც მიმართულია თანასწორობისა და ინკლუზიურობის კულტურის ხელშეწყობაზე.

დასასრულს, ნაშრომში წარმოდგენილი იქნება დებულებები, რომლებიც ამტკიცებს, რომ ლგბტქ+ პირებისთვის თანასწორობის მიღწევა სამსახურში მოითხოვს მრავალმხრივ მიდგომას, რომელიც მოიცავს საკანონმდებლო ჩარჩოებს, ორგანიზაციულ პოლიტიკას და კულტურულ ცვლილებებს. დისკრიმინაციული პრაქტიკის განხილვით და გარემოს ხელშეწყობით, რომელიც მოიცავს მრავალფეროვნებას, სამუშაო გარემოს შეუძლია არა მხოლოდ დაიცვას LGBTQ+ ინდივიდების უფლებები, არამედ გააძლიეროს პროდუქტიულობა, კრეატიულობა და საერთო სამუშაო ადგილის კმაყოფილება. ეს კვლევა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ისეთი ან იმ სახის სამუშაო ადგილების შესაქმნელად, რომელიც არა მხოლოდ დისკრიმინაციისგან თავისუფალია, არამედ აქტიურად უწყობს ხელს თანასწორობისა და პატივისცემის პრინციპებს ყველა თანამშრომლის მიმართ, მიუხედავად მათი სექსუალური ორიენტაციისა და გენდერული იდენტობისა.

საკვანძო სიტყვები: LGBTQ+ ინდივიდების უფლებები, დისკრიმინაციული დასაქმების პრაქტიკა, ანტიდისკრიმინაციული კანონმდებლობის აუცილებლობა.

Equality at Work: Protecting the Rights and Combating Discrimination of LGBTQ+ Persons

Lizi Svintradze

Tbilisi State University

Abstract

In contemporary society, fostering an inclusive and diverse work environment is imperative for both ethical and practical reasons. This work delves into the challenges faced by LGBTQ+ persons in the workplace, highlighting the importance of protective measures and proactive strategies to create an atmosphere where everyone can work freely

The LGBTQ+ persons has historically encountered various forms of discrimination, bias, and exclusion within professional settings. This work examines the prevalent issues, including discriminatory hiring practices, unequal pay, lack of representation in leadership roles, and hostile work environments. By analyzing these challenges, it aims to underscore the urgency of implementing policies and practices that address and rectify these disparities.

Furthermore, the work explores the legal landscape surrounding LGBTQ+ rights in the workplace, emphasizing the need for robust anti-discrimination laws and their effective enforcement. It discusses the impact of landmark court decisions, legislation, and corporate initiatives aimed at fostering a culture of equality and inclusivity.

In conclusion, The work will present provisions that argues that achieving equality at work for LGBTQ+ persons requires a multifaceted approach involving legal frameworks, organizational policies, and cultural shifts. By addressing discriminatory practices and fostering an environment that embraces diversity, businesses can not only protect the rights of LGBTQ+ individuals but also enhance productivity, creativity, and overall workplace satisfaction. This research is vital to creating the kind of jobs that that are not only free from discrimination but actively promote the principles of equality and respect for all employees, regardless of their sexual orientation or gender identity.

keywords: the rights of LGBTQ+ individuals, Discriminatory employment practices, The need for anti-discrimination legislation.

**თანამედროვე დიპლომატიური სამართლის გამოწვევა, კვლევა
დიპლომატიური ხელშეუხებლობის მიღმა. დიპლომატიური
იმუნიტეტის კონცეფცია, ბოროტად გამოყენება და მასთან ბრძოლის
ბერკეტები**

გვანცა ფერაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ვენის 1961 წლის კონვენცია დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ არეგულირებს საკითხს დიპლომატიურ პრივილეგიებთან და იმუნიტეტებთან დაკავშირებით. საგულისხმოა, რომ აღნიშნული კონვენცია გახლდათ პროგრესული განვითარებისა და კოდიფიკაციის შედეგი, რამეთუ მასში წარმატებით არის ინკორპორირებული დამყარებული პრაქტიკა და ამასთან, ის საკითხებიც, რასთან დაკავშირებითაც პრაქტიკა ბუნდოვანია. კონვენციის მიერ გათვალისწინებულია დებულებები მიმღები სახელმწიფოს უფლება-მოვალეობებთან დაკავშირებით და ასევე წარგზავნილ დიპლომატთა ვალდებულება, პატივი სცენ ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს კანონმდებლობასა და თავი შეიკავონ ამ უკანასკნელის საშინაო საქმეებში ჩარევისაგან. აღნიშნულის საპირწონედ თავის მხრივ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ დიპლომატიურ აგენტთა ხელშეუხებლობას. მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, სამწუხაროდ, პრაქტიკაში არაერთხელ ყოფილა დიპლომატიურ აგენტთა მიერ მინიჭებული დიპლომატიური იმუნიტეტის ბოროტად გამოყენების მაგალითები. ხაზგასასმელია ისიც, რომ მართალია, დიპლომატიური იმუნიტეტის საჭიროება მრავალი ფაქტორიდან გამომდინარეობს, მაინც მიზანშეწონილია, მოხდეს აღნიშნულ ფაქტორთა ბალანსირება დიპლომატიური მისიის წარმომადგენლების მიერ ჩადენილ დანაშაულთა მიმართებით. მამასადამე, ნაშრომში დეტალურად იქნება განხილული დიპლომატიური იმუნიტეტის ცნება, მასთან დაკავშირებული კონვენციისეული დებულებები, სახელმწიფოთა მიერ განვითარებული პრაქტიკა დიპლომატიური იმუნიტეტის ბოროტად გამოყენების ფაქტებთან მიმართებით და ამ უკანასკნელის შედეგად წამოჭრილი პრობლემები.

The challenges of modern Diplomatic Law, Research beyond diplomatic immunity. The concept of and mechanisms against the abuse of diplomatic immunity

Gvantsa Peradze

Tbilisi State University

Abstract

The 1961 Vienna Convention on Diplomatic Relations regulates the issue of diplomatic privileges and immunities. It is significant that the above-mentioned convention was the result of progressive development and codification, as it successfully incorporates established practice and, at the same time,

those issues on which the practice is unclear. The convention provides provisions regarding the rights and duties of the receiving state, as well as the obligation of the sent diplomats to respect the legislation of the receiving state and refrain from interfering in the latter's internal affairs. As a counterbalance to the mentioned, the states participating in the convention ensure the inviolability of diplomatic agents. Despite the above-mentioned, unfortunately, in practice there have been many examples of abuse of diplomatic immunity granted by diplomatic agents. It should also be emphasized that although the need for diplomatic immunity stems from many factors, it is still appropriate to balance the mentioned factors with respect to the crimes committed by the representatives of the diplomatic mission. Therefore, the research will discuss in detail the concept of diplomatic immunity, the convention provisions related to it, the practice developed by the states in relation to the abuse of diplomatic immunity and the problems arising as a result of the latter.

დიპლომატიური ხელშეუხებლობის პრინციპი დიპლომატიურ სამართალში - დიპლომატიური აგენტის ხელშეუხებლობა და კონტრავერსია ხელშეუხებლობის პრინციპსა და საზოგადოებრივ უსაფრთხოებას შორის

ანა ზანთარაია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საყოველთაოდ აღიარებულია, რომ უძველესი დროიდან მოყოლებული დიპლომატიური სამართალი უწყვეტად ვითარდებოდა, დღესდღეობით კი იგი საერთაშორისო საჯარო სამართლის უნიკალურ ნაწილს წარმოადგენს. თავის მხრივ, დიპლომატიური სამართლის ფუნდამენტური კონცეფცია დიპლომატიური იმუნიტეტია, რომელიც სათავეს სახელმწიფოს იმუნიტეტიდან იღებს. დიპლომატიური პრივილეგიისა და იმუნიტეტის ქვაკუთხედში კი ხელშეუხებლობის პრინციპი დომინირებს. კერძოდ, შესაძლებელია რომ თავისი არსით დიპლომატიური ხელშეუხებლობის პრინციპი დიპლომატიური სამართლის ყველა სხვა წესსა და პრინციპს შორის ერთ-ერთ ყველაზე გამორჩეულ და მნიშვნელოვან პრინციპად დასახელდეს, ხოლო კონკრეტულად დიპლომატიურ აგენტთა პირადი ხელშეუხებლობა კი ხშირად დიპლომატიური იმუნიტეტის სათავედ განიხილება.

ხელშეუხებლობის პრინციპის აუცილებლობაზე არავინ დაობს და მის გარეშე სახელმწიფოთა ურთიერთობაში დასადგურებულ ქაოსზეც ყველა თანხმდება, თუმცა აღსანიშნავია, რომ დიპლომატიური ხელშეუხებლობის პრინციპი დღეს დიდი გამოწვევების წინაშე დგას. მიუხედავად იმისა, რომ დიპლომატიური მისიებისა და დიპლომატიური პერსონალის ხელშეუხებლობა აღიარებულია და საფუძვლიანადაა შესწავლილი სახელმწიფოების მიერ, ხელშეუხებელ დიპლომატიურ შენობებზე და დიპლომატიურ პერსონალზე თავდასხმები არ არის უჩვეულო თანამედროვე მსოფლიოსთვის. ასევე ზოგჯერ, მაშინ როდესაც სისხლისსამართლებრივი დევნის თავიდან ასაცილებლად გამოიყენება, იგი კანონის უზენაესობის დარღვევასაც კი იწვევს. გამომდინარე იქიდან, რომ ვენის 1961 წლის კონვენცია დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ არ ითვალისწინებს აშკარა გამონაკლისს

ხელშეუხებლობის პრინციპიდან, ზოგიერთი სახელმწიფო თვითნებურად მოქმედებს მათი დიპლომატიური აგენტების მიერ ჩადენილი დარღვევების ფაქტთან დაკავშირებით, შესაბამისად ხშირად ადგილი აქვს იმუნიტეტის ბოროტად გამოყენებასა და დიპლომატიური სამართლის წესების უხეშად უგულებელყოფას.

აღნიშნულიდან გამომდინარე ნაშრომის მიზანია დიპლომატიური ხელშეუხებლობის პრინციპის თეორიული და პრაქტიკული ასპექტების შესწავლა. იგი შეეცდება ვენის 1961 წლის კონვენციის 29-ე მუხლის გაანალიზებასა და სახელმწიფოთა რეაგირების განხილვას ისეთი შემთხვევების მაგალითზე, როდესაც დიპლომატები თავად წარმოადგენდნენ საფრთხეს ფართო საზოგადოებისა თუ კონკრეტული ინდივიდისათვის. უფრო კონკრეტულად განხილული იქნება დიპლომატიური ხელშეუხებლობის ცნება და მისი მახასიათებლები ფართო კონტექსტში, ისტორიულ რაკურსთან ერთობლიობაში. ასევე ნაშრომი აქცენტს გააკეთებს კონკრეტულად დიპლომატიურ აგენტთა პერსონალური ხელშეუხებლობის პრინციპზე და ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს პოზიტიურ და ნეგატიურ ვალდებულებებზე დიპლომატიურ აგენტთა მიმართ; ამ მხრივ განსაკუთრებულად საინტერესოა, რომ საკონფერენციო ნაშრომი თავისმხრივ დაეთმოა ხელშეუხებლობის პრინციპთან დაკავშირებულ კონტრავერსულ და საკამათო საკითხებს და საერთაშორისო სამართლის პრაქტიკული შემთხვევების მაგალითზე გაანალიზებული იქნება წამოჭრილი საკითხის აქტუალობა საერთაშორისო სამართალსა და პოლიტიკაში.

საკვანძო სიტყვები: დიპლომატიური აგენტი, ხელშეუხებლობის პრინციპი, დიპლომატიური იმუნიტეტი, *persona non grata*, ვენის 1961 წლის კონვენცია დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ.

The principle of inviolability in diplomatic law - personal inviolability of a diplomatic agent and the controversy between the principle of inviolability and public security

Ana Zantaraia

Tbilisi State University

Abstract

It is generally recognized that since ancient times, diplomatic law has continuously developed, and today it is a unique part of international public law. The fundamental concept of diplomatic law is diplomatic immunity, which originates from state immunity. The principle of inviolability dominates the cornerstone of diplomatic privilege and immunity. Moreover, it is possible that the principle of diplomatic inviolability can be named as one of the most outstanding and important principles among all other rules and principles of diplomatic law, and in particular, the personal inviolability of diplomatic agents is often considered the basis of diplomatic immunity.

No one disputes the necessity of the principle of inviolability and everyone agrees on the chaos in relations between states without it. However, it is worth noting that the principle of diplomatic inviolability is facing great challenges today. Due to the fact that the 1961 Vienna Convention on Diplomatic Relations does not provide for a clear exception to the principle of inviolability, some states

act arbitrarily in relation to the fact of violations committed by their diplomatic agents, therefore there is often an abuse of immunity and gross disregard of the rules of diplomatic law.

Based on the mentioned, the paper aims to study the theoretical and practical aspects of the principle of diplomatic inviolability. It will try to analyze Article 29 of the Vienna Convention of 1961 and discuss states' responses in cases when diplomats themselves represented a threat to the general public or a specific individual. The paper will focus specifically on the principle of personal inviolability of diplomatic agents and the positive and negative obligations of the host state towards them; Moreover, the conference paper will be devoted to debatable and controversial issues related to the principle of inviolability, and the relevance of the raised issue in international law and politics will be analyzed on the example of practical cases of international law.

Keywords: diplomatic agent, principle of inviolability, diplomatic immunity, persona non grata, 1961 Vienna Convention on Diplomatic Relations.

პალესტინის არსებული სამართლებრივი სტატუსი და სახელმწიფოდ გახდომის სამომავლო პერსპექტივები

ანნა შიოშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საერთაშორისო ასპარეზზე პალესტინის სუვერენიტეტის გარშემო არსებული სირთულეები - თემა, რომელიც არა მხოლოდ აყალიბებს გეოპოლიტიკურ ლანდშაფტს, არამედ ღრმად ეხმიანება სამართლიანობისა და ადამიანის უფლებების დაცვის პრინციპებს. გაეროს წესდების მე-2 მუხლი სწორედაც სუვერენიტეტის განუყოფელ ნაწილად მიიჩნევს სახელმწიფოთა თანასწორობის, ტერიტორიული მთლიანობისა და პოლიტიკური დამოუკიდებლობის მიღწევისაკენ სწრაფვას, ვინაიდან სუბიექტის სახელმწიფოებრიობის აღიარება შეიძლება გადამწყვეტი იყოს მის ეროვნულ კანონმდებლობაში ამავე სუბიექტის უფლებებისა და მოვალეობების განსასაზღვრად. დღესდღეობით გაბატონებული დეკლარაციული ხედვის მიხედვით, აღიარებით ხდება არა სახელმწიფოსათვის სამართალსუბიექტურობის მინიჭება, არამედ მხოლოდ ამ უკანასკნელის დადასტურება, ვინაიდან საერთაშორისო სუბიექტუნარიანობა მას მანამდეც ჰქონდა მოქმედი სამართლით მინიჭებული - სახელმწიფოსათვის დამახასიათებელი ნიშნების შემენისთანავე მონტევიდეოს კონვენციის მიხედვით.

თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს არაერთი არგუმენტი და რეზოლუცია, სიტუაცია ჯერ კიდევ ბუნდოვანია და ექვემდებარება მიმდინარე მოლაპარაკებებს, საერთაშორისო დიპლომატიას და უმთავრესად საერთაშორისო თანამეგობრობაში განვითარებულ პოლიტიკურ პროცესებს. პალესტინის სუვერენიტეტის აღიარება/არ აღიარების საკითხი განუყოფლად არის დაკავშირებული ისრაელ-პალესტინის ფართო კონფლიქტთან და ყოვლისმომცველი სამშვიდობო შეთანხმებისკენ მიმავალი გზა გააგრძელებს პალესტინის სამართლებრივი სტატუსის ფორმირებას საერთაშორისო საზოგადოების თვალში, მაგრამ იმისათვის, რომ საკუთარი პოზიცია ჩამოგვიყალიბდეს, აუცილებელია ფაქტები

გავანალიზოთ საერთაშორისო სამართლებრივ ჭრილში და მხოლოდ ასე გამოვიტანოთ დასკვნა.

შესაბამისად, ჩემი მსჯელობით ვეცდები დავადგინო, დააკმაყოფილა თუ არა პალესტინამ სახელმწიფოებრიობის მოთხოვნები სამ სამართლებრივ კითხვაზე პასუხის გაცემით: 1) დააკმაყოფილა თუ არა პალესტინამ დე ფაქტო სახელმწიფოებრიობის მოთხოვნები? 2) მიაღწია თუ არა პალესტინამ დე იურე სახელმწიფოებრიობას? 3) აქვს თუ არა პალესტინას თვითგამორკვევის უფლება? რაც შეეხება იმ მოუგვარებელი საკითხებს, რომლებიც ისრაელისა და პალესტინის კონფლიქტის უკან დგას და შესაბამისად, განსაზღვრავს სამომავლო პერსპექტივებს, შემდეგია: ორი სახელმწიფოს შექმნა, ისრაელის დასახლებები, იერუსალიმის სტატუსი და ლტოლვილები.

საკვანძო სიტყვები: პალესტინა, სუვერენიტეტი, სამართალსუბიექტურობა, აღიარება, თვითგამორკვევა, მონტევიდეოს კონვენცია, სახელმწიფოებრიობა.

The current legal status of Palestine and its prospects for statehood

Anna Shioshvili

Tbilisi State University

Abstract

The matter pertaining to the sovereignty of Palestine within the international arena is a subject that not only significantly influences geopolitics but also resonates on a profound level with the principles governing human rights protection. The arguments articulated in Article 2 of the United Nations Charter, emphasizing the indivisibility of states and their pursuit of equality, complete territorial integration, and political independence, wield considerable influence in legal deliberations. The acknowledgment of a subject's statehood holds the potential to be a decisive factor in delineating the rights and responsibilities of that subject within its national legislation. As per the prevailing declaratory perspective, contemporary recognition does not confer legal subjectivity upon the state. Instead, it serves as a reaffirmation, acknowledging the international personality already granted by the applicable law—precisely upon acquiring the distinctive features characteristic of statehood under the Montevideo Convention.

However, despite the multitude of arguments and resolutions, the status of Palestinian sovereignty remains elusive and subject to ongoing negotiations, international diplomacy, and processes unfolding primarily within the international community. The recognition or non-recognition of Palestinian sovereignty continues to be intricately tied to the Israel-Palestine conflict, and the journey toward a comprehensive peace agreement will play a pivotal role in shaping Palestine's standing in the eyes of the global community. However, to formulate an independent stance, a thorough analysis of the facts is imperative from an international legal perspective.

In light of this, my analysis will assess whether Palestine fulfills statehood prerequisites which can be assessed through three legal inquiries: 1) Has Palestine met the requirements for de facto statehood? 2) Has Palestine effectively demonstrated de jure statehood? 3) Has Palestine been accorded the right to self-determination? Unresolved issues between Israel and Palestine, significantly impacting future

prospects, include the establishment of two states, Israeli settlements, Jerusalem's status, and the refugee predicament.

Keywords: Palestine, Sovereignty, Legal personality, Recognition, Self-determination, The Montevideo Convention, Statehood.

განათლების უფლებასთან დაკავშირებული გამოწვევები საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე

მარიამ ჩიტაია,

გიორგი ჩიტაია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

რუსეთის ფედერაციის მიერ საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მუდმივად ვაწყდებით ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების, მათ შორის, განათლების უფლების, დარღვევას. დღეის მდგომარეობით ოკუპირებული აფხაზეთისა და ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონებში განათლების უფლება კრიტიკულად შელახულია და ეს საკითხი აქტუალურობას, სამწუხაროდ, არ კარგავს. ოკუპირებულ რეგიონებში აკრძალულია როგორც ქართულ ენაზე სწავლება, ასევე ქართული ლიტერატურის გამოყენება, სასწავლო გეგმებიც კი შედგენილია უმეტესად რუსულ და ზოგჯერ აფხაზურ ენებზე.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ხელისუფლება ცდილობს ეროვნულ დონეზე სხვადასხვა ღონისძიებების გატარებას, პრობლემა მაინც პრობლემად რჩება. ვითარება უფრო მძაფრდება მცოცავი ოკუპაციის საშუალებითაც, ამიტომ საჭიროა გაირკვეს რა ზომებს იღებს საქართველოს ხელისუფლება საერთაშორისო სამართლის კუთხითაც.

საკვანძო სიტყვები: განათლების უფლება, ოკუპაცია, ადამიანის უფლებები.

Challenges related to the right to education in the occupied territories of Georgia

Mariam Chitaia,

Giorgi Chitaia

Tbilisi State University

Abstract

In the territories of Georgia occupied by the Russian Federation, we constantly face violations of human rights and fundamental freedoms, including the right to education. As of today, in the occupied regions of Abkhazia and Tskhinvali the right to education is so violated and this issue unfortunately does not lose its relevance. In the occupied regions, there is prohibited teaching in the Georgian language, as well

as the use of Georgian literature, and curricula are mostly drawn up in Russian and sometimes in Abkhazian.

Despite the fact that the Government of Georgia is trying to implement various measures at the national level, the problem still remains a problem. The situation is becoming more intense through the creeping occupation, so it is necessary to find out what measures the Government of Georgia is taking in terms of international law.

Keywords: right to education, occupation, human rights.

ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპული სისტემა - ფარგლები და მექანიზმები

შოთა მშვენიერაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

მე-2 მსოფლიო ომის შემდეგ, ახალი საერთაშორისო წესრიგის ჩამოყალიბება დაიწყო. ევროპის მასშტაბით ჩამოყალიბდა არაერთი ახალი საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომლებიც სხვადასხვა განზომილებებში ფუნქციონირებდნენ, რომელთა შორისაც ერთ-ერთი გახლდათ ევროპის საბჭო. ევროპის საბჭო დღეს მთავარი ორგანიზაციაა, რომელიც ევროპის მასშტაბით, ადამიანის უფლებათა დაცვას ახორციელებს. იგი 1949 წელს დაარსდა და ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის საფუძველზე ფუნქციონირებს. დღეს ეს ორგანიზაცია 46 წევრ სახელმწიფოს აერთიანებს, ხოლო მისი ძირითადი სამუშაო სფეროები სამ პრიორიტეტადაა განსაზღვრული. ესენია: ადამიანის უფლებათა დაცვა, კანონის უზენაესობა და დემოკრატია.

ევროპული კონვენცია, რომელიც თავის მხრივ 59 მუხლსა და დამატებით ოქმებს მოიცავს, ასევე აერთიანებს მუხლებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს ფუნქციონირების თაობაზე, რომელიც დღეისათვის ევროპის საბჭოს წევრი ქვეყნების მოქალაქეთათვის უკანასკნელი და უმაღლესი მექანიზმია კონვენციაში გაწერილი ადამიანის ძირითადი უფლებების დასაცავად. მიუხედავად იმისა, რომ კონვენცია 1953 წელს შევიდა ძალაში, იგი ცოცხალი ინსტრუმენტია და ევროპული სასამართლოს წყალობით, კვლავაც პასუხობს იმგვარ გამოწვევებს, რომლებიც კონვენციის მიღების დროისთვის შესაძლოა არც ყოფილიყო რეალისტური.

რაც შეეხება თავად სასამართლოს, იგი იღებს საჩივრებს სახელმწიფოთა მიერ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის დარღვევათა ფაქტების შესახებ და განიხილავს მათ. დროთა განმავლობაში იგი საკმაოდ ქმედით, საერთაშორისო სასამართლოდ ჩამოყალიბდა, რომლის გადაწყვეტილებათა აღსრულებისათვისაც, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის სახით საკმაოდ ეფექტიანი მექანიზმი არსებობს.

ევროპული სასამართლო წარმოებაში იღებს ორი ტიპის: სახელმწიფოთაშორისი (33-ე მუხლი) და ინდივიდუალური (34-ე მუხლი) ტიპის საჩივრებს. დღემდე, ევროპული სასამართლოს მიერ გამოტანილი იქნა 20 000 - ზე მეტი გადაწყვეტილება, რომელთაგან 15 000 - მდე მათგანი აღსრულდა და დაიხურა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ.

ერთ-ერთი ძირითადი გამოწვევა, რომელიც ევროპული სასამართლოს წინაშე დგას, ესაა რუსეთის ფედერაცია. ეს უკანასკნელი ევროპული კონვენციის ხელშემკვრელი მხარე იყო წლების განმავლობაში. უკრაინაში განხორციელებული აგრესიის შემდეგ, კი იგი გარიცხეს ევროპის საბჭოდან, თუმცა თავდაპირველად 6 თვის ვადით ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მასზე შეუნარჩუნდა იურისდიქცია (რაც 2022 წლის სექტემბერში ამოიწურა). მიუხედავად ამისა, რუსეთის ფედერაციის წინააღმდეგ კვლავაც შესულია 17 000-ზე მეტი ინდივიდუალური საჩივარი, ხოლო 2 000-მდე გადაწყვეტილება რუსეთის ფედერაციის წინააღმდეგ დღემდე აღუსრულებელი რჩება, სხვა რეალური მექანიზმის არ არსებობის გამო.

საკვანძო სიტყვები: ევროპის საბჭო, ევროპული კონვენცია, ადამიანის უფლებები.

European System of Human Rights Protection – Scope and Mechanisms

Shota Mshvenieradze

Tbilisi State University

Abstract

After the Second World War, a new international order began to form. Several new international organizations were founded across Europe, which functioned in different dimensions, one of which was the Council of Europe. Today, the Council of Europe is the major organization that protects human rights throughout Europe. It was founded in 1949 and operates on the basis of the European Convention on Human Rights. Today, this organization unites 46 member states, and its main work areas are defined in three priorities. These are: the protection of human rights, the rule of law, and democracy.

The European Convention, which includes 59 articles and additional protocols, also includes articles on the functioning of the European Court of Human Rights, which is currently the last resort and the highest mechanism for the citizens of the member states of the Council of Europe to protect the basic human rights which are stipulated in the European Convention. Despite the fact, that the Convention entered into force in 1953, it can be said, that it is a living instrument and, thanks to the European Court, it continues to respond to challenges that may not have been realistic at the time when the Convention was adopted.

The court receives complaints about facts of violations of the European Convention on Human Rights by states. Over the decades, it has been proved that it is a very highly effective international court, which has a very effective mechanism for the execution of its decisions in the form of the Committee of Ministers of the Council of Europe.

The European Court accepts two types of complaints: interstate (Article 33) and individual (Article 34) complaints. Today, more than 20,000 judgments have been issued by the European Court, and more than 15,000 have been enforced and closed by the Committee of Ministers of the Council of Europe.

One of the main challenges for the European Court is the Russian Federation. Russia has been a contracting party to the European Convention for years. After the aggression in Ukraine, it was expelled from the Council of Europe, but the European Court of Human Rights retained jurisdiction over it for a period of 6 months (which expired in September 2022). Even today, there are still more than 17,000

individual complaints against the Russian Federation, and about 2,000 judgments against the Russian Federation remain unenforceable due to the lack of any other real mechanism.

Keywords: Council of Europe, European Convention, human rights.

სავალდებულო ვაქცინაცია - სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის უფლების დაცვა თუ პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლების დარღვევა?

ლილიკა გვარამია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სავალდებულო ვაქცინაციის ფენომენი 21-ე საუკუნეში, განსაკუთრებით კი, ბოლო წლებში, კოვიდ პანდემიის არსებობის კვალდაკვალ, განსაკუთრებულად ყურადსაღები და აქტუალური გახდა. მისი არსებობა ქმნის კოლიზიურ მდგომარეობას ადამიანის ორ ფუნდამენტურ უფლებას შორის - სიცოცხლისა და პირადი ხელშეუხებლობის უფლებებს შორის. აღნიშნულის შესაბამისად, სამართლიანად ჩნდება კითხვა თუ სად გადის ზღვარი სახელმწიფოთა მხრიდან აღნიშნული უფლებების დაცვის ვალდებულებებს შორის. დასმულ კითხვაზე, პასუხი ნათელი არ არის, განსაკუთრებით კი, იმის გათვალისწინებით, რომ სახელმწიფოთა პრაქტიკა არის არაერთგვაროვანი. თუმცა, ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ, საქმეში „ვავრიცკა და სხვები ჩეხეთის წინააღმდეგ“, მწვავე საზოგადოებრივი საჭიროების არსებობის ახლებური, მეტად საინტერესო ხედვა შემოგვთავაზა, რაც თანაზომიერების პრინციპთან ერთად მოიცავს სოციალური სოლიდარობის კონცეფციას, რაც გულისხმობს სხვების სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის უფლების დაცვის ვალდებულებას, როგორც პირადი ხელშეუხებლობის უფლების შეზღუდვის გამართლებას.

საკვანძო სიტყვები: ვაქცინაცია, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა, მიხედულების ფარგლები, სოციალური სოლიდარობა.

Mandatory vaccination - protection of the right to life and health or violation of the right to privacy?

Lilika Gvaramia

Tbilisi State University

Abstract

The phenomenon of mandatory vaccination in the 21st century, especially in recent years, in the wake of the Covid pandemic, has become particularly noteworthy and relevant. Its existence creates a conflicting situation between two fundamental human rights - the right to life and the right to personal integrity. Accordingly, the question arises as to where the border between the obligations of the states to protect the mentioned rights is drawn. The answer to the question is not clear, especially considering that the practice of the states is heterogeneous. However, the European Court of Human Rights, in the

case "Vavricka and others v. Czech Republic", proposed a new, very interesting view of the existence of a pressing public need, which, together with the principle of proportionality, includes the concept of social solidarity, which implies the obligation to protect the right to life and health of others, as the justification of restriction of right to personal integrity.

Keywords: vaccination, privacy, margin of appreciation, social solidarity.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები თუ პირები, რომელთაც შესაძლებლობებს უზღუდავენ ?!

ელენე ლაჭავაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ჩემი ნაშრომი შეეხება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს და მათ მდგომარეობას საქართველოში. ჩემი აზრით, ეს საკითხი ყოველთვის იყო, არის და იქნება აქტუალური, რადგან ხშირად არის იგნორირებული საზოგადოებისა და ზოგადად, სახელმწიფოს მიერ. კანონმდებლობის სახით ეს საკითხი თითქოსდა გადაწყვეტილია, თუმცა რა ხდება პრაქტიკაში და როგორ ხდება კანონსა თუ კონვენციებში მოცემული უფლებების რეალიზება, სხვა საკითხია.

გადის წლები და შშმ პირებთან დაკავშირებული პრობლემები რჩება გადაუჭრელი. მათ შეზღუდული აქვთ გადაადგილების საშუალება, ვერ არიან ჩართული საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, მათზე არ არის მორგებული შენობა-ნაგებობანი და არ არის დაცული „განსაკუთრებული დიზაინის“ კონცეფცია, ისინი ვერ იღებენ განათლებას ისე, როგორც უნდა იღებდნენ, ვერ მუშაობენ იქ, სადაც უნდათ მუშაობა და ყველაზე სამწუხაროა, რომ არ შეუძლიათ ქალაქში გადაადგილება დახმარების გარეშე, არ იქმნება მათთვის ტაქტილური ბილიკები (რომელიც შეგვიძლია ჭავჭავაძის გამზირზე ვიხილოთ), ისინი ვერ მოიხმარენ მეტროს და სხვა მრავალი. აქედან შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის მეცხე მუხლი, ხელმისაწვდომობა, ირღვევა და შესაბამისად, ირღვევა ყველა სხვა უფლება...

კვლევაში გამოვიყენე შშმ პირთა უფლებების კონვენცია, საქართველოს კანონი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ, სახალხო დამცველის ავტორობით შექმნილი ზოგადი წინადადება სს „ლიბერთი ბანკის“ გენერალურ დირექტორს ბატონ ვასილ ხოდელს დისკრიმინაციის თავიდან აცილებისა და მის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხებზე, პრეს-ლიზი „საქართველო: გაეროს ექსპერტი დადებითად აფასებს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის მიმართულებით პოლიტიკის პროგრესს და მოუწოდებს სახელმწიფოს პრაქტიკაში მისი განხორციელებისკენ“ 2023, გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კომიტეტი; დასკვნითი მოსაზრებები საქართველოს მიერ წარდგენილი პირველადი ანგარიშის თაობაზე (დაურედაქტირებელი ვერსია) 2023. კვლევის შედეგად მივაგენი პრობლემებს და შედეგად, შემიძლია სიღრმისეულად ვისაუბრო ამ პრობლემებსა და მათ გადაჭრის გზებზე.

საკვანძო სიტყვები: შშმ- შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე, CRPD - შშმ პირთა უფლებების კომიტეტი, UPR- უნივერსალური პერიოდული მიმოხილვა, მისაწვდომობის ეროვნული სტანდარტი, უნივერსალური დიზაინი, გონივრული მისადაგების პრინციპი, მისაწვდომობის ეროვნული გეგმა.

Persons with disabilities or persons whose abilities are being limited ?!

Elene Gatchava

Tbilisi State University

Abstract

This paper addresses the challenges faced by individuals with disabilities in Georgia. Despite legislative measures ostensibly addressing their rights, the practical realization of these rights remains a persisting issue. While laws and conventions exist, the daily lives of disabled individuals often reveal a stark contrast. The passage of time has not brought about resolution to their problems: limited mobility, exclusion from public life, inadequately adapted buildings, and a lack of consideration for „special design“ principles. Barriers extend to education and employment opportunities, and the absence of tactile paths and inaccessible public transportation further exacerbate their struggles.

This research delves into the violation of Article 9 of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, which pertains to accessibility, and asserts that this violation consequently compromises other rights. Utilizing key sources such as the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, the Law of Georgia on Social Protection of Persons with Disabilities, and documents like the proposal to Mr. Vasil Khodeli, General Director of JSC „Liberty Bank,“ this study sheds light on the comprehensive nature of the issues at hand. Insights from the Public Defender's proposal, a press release on UN expert evaluations of policy progress in 2023, and the UN Limited Committee's final thoughts on Georgia's initial report further enrich the analysis.

Through this research, a comprehensive understanding of the problems faced by individuals with disabilities in Georgia emerges. The paper concludes by exploring potential solutions to address these challenges, providing valuable insights for future advocacy and policy development.

Keywords: PWD- Persons with Disabilities, CRPD - Committee on the Rights of Persons with Disabilities, UPR- Universal Periodic Review, National Accessibility Standard, Universal Design, Principle of Reasonable Accommodation, National Accessibility Plan.

ბიკამერალიზმის დინამიკა მსოფლიოში და საქართველოს პერსპექტივები

დავით ხაზალაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ბიკამერალიზმის, ანუ პარლამენტის ორპალატიანობის, იდეასთან დაკავშირებით, ჯერ კიდევ საქართველოს 1921 წლის კონსტიტუციის შემუშავებისას არსებობდა აზრთა სხვადასხვაობა. საქართველოს 1921 წლის კონსტიტუციის ავტორებმა არ გაიზიარეს ბიკამერალიზმის იდეა და არჩევანი ქვეყნის პირველ კონსტიტუციაში მონოკამერალურ პარლამენტზე გააკეთეს.

საქართველომ 1995 წლის 24 აგვისტოს მიღებულ კონსტიტუციაში გაითვალისწინა სამომავლო დათქმა, რომ საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე შესაბამისი პირობების დადგომისთანავე ამოქმედდებოდა ორპალატიანი პარლამენტი, რესპუბლიკის საბჭოსა და სენატის შემადგენლობით. 1995 წლის კონსტიტუციის მიღების შემდეგაც, არაერთხელ, მათ შორის 2009-2010 წლების საკონსტიტუციო რეფორმის ფარგლებშიც, დაისვა საკითხი ორპალატიანი პარლამენტის შექმნის შესახებ, რომელიც ასევე უარყოფილ იქნა.

საქართველოს 2017-2018 წლების საკონსტიტუციო რეფორმის დროს საკონსტიტუციო კომისიაში კვლავ გაჟღერდა პარლამენტის ორ პალატად ჩამოყალიბების იდეა. თუმცა, არსებული პოლიტიკურ-სამართლებრივი ვითარებიდან გამომდინარე, არჩევანი კვლავ ერთპალატიან პარლამენტზე შეჩერდა. შედეგად, პარლამენტი საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუციის მოქმედი რედაქციით გათვალისწინებული დებულების მხოლოდ დაკონკრეტებით შემოიფარგლა. დღესდღეობით კი საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუციის მოქმედი რედაქცია ორპალატიანი პარლამენტის ჩამოყალიბებას ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე საქართველოს იურისდიქციის სრულად აღდგენის შემდეგ ითვალისწინებს.

საქართველოს 2017-2018 წლების საკონსტიტუციო რეფორმის დროს საკონსტიტუციო კომისიაში კვლავ გაჟღერდა პარლამენტის ორ პალატად ჩამოყალიბების იდეა. თუმცა, არსებული პოლიტიკურ-სამართლებრივი ვითარებიდან გამომდინარე, არჩევანი კვლავ ერთპალატიან პარლამენტზე შეჩერდა. შედეგად, პარლამენტი საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუციის მოქმედი რედაქციით გათვალისწინებული დებულების მხოლოდ დაკონკრეტებით შემოიფარგლა. დღესდღეობით კი საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუციის მოქმედი რედაქცია ორპალატიანი პარლამენტის ჩამოყალიბებას ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე საქართველოს იურისდიქციის სრულად აღდგენის შემდეგ ითვალისწინებს.

მოცემული საკონფერენციო ნაშრომის მიზანია განვიხილოთ ბიკამერალიზმის გავრცელების დინამიკა მსოფლიოში, ვიმსჯელოთ, დემოკრატიული სახელმწიფოსთვის პარლამენტის რომელი, მონოკამერული თუ ბიკამერალური, მოდელია ძირითადად დამახასიათებელი. ასევე, კონფერენციაში შევხებით ევროპის ქვეყნებში არსებულ ვითარებას, ბიკამერალიზმის დადებით თუ უარყოფით მხარეებს, განვიხილავთ თუ რატომ არის მნიშვნელოვანი ორპალატიანი პარლამენტის არსებობა, რა პოლიტიკურ-სამართლებრივი ხელისშემშლელი ფაქტორების გამო ვერ ხერხდება მისი ამოქმედება და ვიმსჯელებთ ბიკამერალიზმის პერსპექტივებზე საქართველოში.

საკვანძო სიტყვები: პარლამენტი, ბიკამერალიზმი, ორპალატიანი პარლამენტი, მონოკამერული პარლამენტი, ორი პალატა.

The dynamics of bicameralism in the world and prospects of Georgia

Davit Khazalashvili

Tbilisi State University

Abstract

Different opinions emerged related to the idea of a two-chambered legislative parliament, also known as a bicameralism throughout the formation of the 1921 Constitution of Georgia. The framers of the 1921 Constitution of Georgia did not agree with the idea of bicameralism and embraced a unicameral parliament system for the first constitution of the country.

Georgia considered the provision for a bicameral parliament in the constitution adopted on August 24, 1995, to be instituted all over the entire expanse of the country as soon as it will be have appropriate conditions, it will be fulfilled comprising with the Council of the Republic and the Senate. Even after the adoption of the 1995 Constitution, the discourse on the establishment of a bicameral parliament reemerged several times, notably during the 2009-2010 constitutional reform, which was rejected again.

During the period of the constitutional reform in 2017-2018 in Georgia, the Constitutional Commission resurfaced the discourse on changing the Parliament into a bicameral system. However, due to the political-legal situation, the choice tilted towards the unicameral parliament again. As a result, the Parliament just concreted the provisions of the current version of the 1995 Constitution of Georgia. Currently, according to the current functioning version of the 1995 Constitution of Georgia the formation of a bicameral parliament is envisaged after the full restoration of Georgian jurisdiction over the entire territory of the country.

The aim of that conference paper is to discuss about the bicameralism's spreading dynamic through world, what kind of particular models, unicameral or bicameral, is mainly characterized for the parliament of a democratic state. forth more, through the conference, we will delve the current situation in European countries, the merits and demerits of bicameralism, why the existence of a bicameral parliament is vital, what political and legal obstacles prevent its establishment and we will discuss the perspectives of bicameralism in Georgia.

Keywords: parliament, bicameralism, two chambers of parliament, unicameral parliament, two chambers.

ორმაგი დაბეგვრა

გურამ ბეგიაშვილი,

მარიამ მაზიაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომში განხილული იქნება ორმაგი დაბეგვრის არსი, მისი გამოწვევები, პრობლემები და ყველა ის აქტუალური თემა რაც ორმაგ დაბეგვრას ახლავს თან.

ორმაგი დაბეგვრა მნიშვნელოვანი გამოწვევაა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნისათვის. ორმაგი დაბეგვრა ეს არის საგადასახადო პრინციპი, როდესაც ერთი და იგივე აქტივი, შემოსავალი, მოგება ან დივიდენდი ორჯერ იბეგრება. ორმაგი დაბეგვრა აქტუალურია საერთაშორისო დონეზე, როდესაც ერთ აქტივს ან შემოსავალს ორი ქვეყანა ბეგრავს. ნაშრომში შევხებით პრობლემის გადაჭრის გზებს, იმას თუ რას აკეთებენ ქვეყნები ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების მიზნით. ასევე გავეცნობით სხვადასხვა ხელშეკრულებებს, რომელსაც აფორმებენ ქვეყნები ორმაგი დაბეგვრის თავიდან ასაცილებლად. ასევე შევხებით ერთ-ერთ ძალიან მნიშვნელოვან თემას, რომელიც არის რეზიდენტობა, განვიხილავთ იმას თუ რა როლი უჭირავს რეზიდენტობას ორმაგ დაბეგვრასთან მიმართებით.

საკვანძო სიტყვები: დაბეგვრა, აქტუალური, საგადასახადო, აქტივი, შემოსავალი, მოგება, დივიდენდი, რეზიდენტობა.

double taxation

Guram Begiashvili,

Mariam Maziashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The paper will discuss the essence of double taxation, its challenges, problems and all the topical issues associated with double taxation. Double taxation is an important challenge for different countries of the world. Double taxation is a tax principle where the same asset, income, gain or dividend is taxed twice. Double taxation is relevant internationally when the same asset or income is taxed by two countries. In the paper, we will touch on ways to solve the problem and what countries are doing to avoid double taxation. We will also get acquainted with various agreements signed by countries to avoid double taxation. One very important topic, which is residency, will also be touched upon and discussed. We will discuss the role of residency in relation to double taxation.

Keywords: taxation, actually, tax, an asset, income, profit, dividend, residency.

აღსრულების პოლიცია

სოფიო მაჩკალოვი,

ალექსანდრა ჯორბენაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ბევრჯერ გაგვიჩენია კითხვა თუ რა ხდება მაშინ, როდესაც სასამართლოს გამოაქვს საბოლოო გადაწყვეტილება, ვინ უნდა აღსრულოს ის? რა ვადაში ხორციელდება მოცემული ქმედება? თუ რამე ხელს უშლის გადაწყვეტილების აღსრულებას, ვინ უნდა ჩაერთოს ამ პროცესში? სასამართლოს გადაწყვეტილება აღსრულების გარეშე კარგავს საკუთარ აზრსა და მნიშვნელობას, სწორედ ამიტომ ჩვენი კონფერენციის თემაში შევხებით მოცემულ საკითხებს.

სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსასრულებლად გვჭირდება რამდენიმე სუბიექტი, რომლებიცაა: კერძო აღმასრულებელი, აღსრულების ეროვნული ბიურო, თუმცა ხშირია ისეთი შემთხვევები, როდესაც საჭიროა აღსრულების პოლიციის ჩართვის აუცილებლობაც, მაგალითად როდესაც ჩვენი საკუთრებით სარგებლობს მესამე პირი, რომელსაც არანაირი უფლება არ გააჩნია მასზე, მისი გამოსახლება კი გარკვეული პირების ჩარევის მეშვეობით უნდა მოხდეს.

აღსრულების პოლიცია გახლავთ ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სუბიექტი სამართლის სისტემაში, რადგან სწორედ ის გვადლევს საშუალებას აღსრულდეს ის გადაწყვეტილება, რომელსაც მიიღებს სასამართლო.

საკვანძო სიტყვები: კერძო აღმასრულებელი, აღსრულების ეროვნული ბიურო, აღსრულების პოლიცია.

enforcement police

Sophio Machkalovi,

Aleksandra Jorbenadze

Georgian National University SEU

Abstract

Many times we have asked the question what happens when the court makes a final decision, who should execute it? , in what time frame is this action carried out?, if something prevents the execution of the decision, who should be involved in this process?

A court decision without enforcement loses its meaning and meaning, that is why we will touch on these issues in our conference topic.

In order to enforce the court decision, we need several entities, which are: a private enforcement officer, the National Enforcement Bureau, although there are often cases where the enforcement police need to

be involved, for example, when our property is being used by a third party who has no right to it, and its eviction is through the intervention of certain persons, it should happen.

The enforcement police is one of the most important entities in the legal system, because it allows us to enforce the decision made by the court.

Keywords: private enforcement, national enforcement bureau, enforcement police.

ტექნოლოგიური გიგანტების მიერ მობილური აპლიკაციების საშუალებით პერსონალური მონაცემების დამუშავება

რატი ზანთარაია,

საბა შუბლაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკონფერენციო ნაშრომში წარმოჩენილია და განხილულია ის გამოწვევები, რომლებიც განაპირობა ტექნოლოგიურმა პროგრესმა პერსონალური მონაცემების დამუშავების კუთხით. საკითხი არის აქტუალური, გამომდინარე, იქიდან, რომ დღითიდღე სწრაფად ვითარდება ტექნოლოგიები, კაცობრიობა იმყოფება მეოთხე ინდუსტრიული რევოლუციის წინაშე, რაც გულისხმობს ციფრული ტექნოლოგიებისა და ხელოვნური ინტელექტის იმპლემენტაციას, შესაბამისად ტექნოლოგიური გიგანტები და დიდი ტრანსნაციონალური კომპანიები მობილური აპლიკაციების საშუალებით ყოველდღიურად მილიონობით პერსონალურ მონაცემებს ამუშავებენ.

ნაშრომში მოყვანილია სტატისტიკა პერსონალური მონაცემების დამუშავების მასშტაბებზე, ხაზგასმულია ყველაზე უფრო მწვავედ გამოკვეთილი საკითხები, მაგალითად, მათგან როგორებიცაა, აპლიკაციების მიერ პიროვნების გეოლოკაციის განსაზღვრა და ბიომეტრიული მონაცემების დამუშავება. ამასთან მოყვანილია გახმაურებული პრეცედენტები, როდესაც დიდმა კომპანიებმა განზრახ თუ უხეში დაუდევრობით დაარღვიეს მომხმარებელთა უფლებები პერსონალური მონაცემების დამუშავებისას.

დიდი მნიშვნელობა ენიჭება საერთაშორისო სამართლებრივი, განსაკუთრებით ევროკავშირის, აქტებისა და ნორმატიული წყაროების კვლევას, ვინაიდან ტექნოლოგიების გამოყენებით არსებული სამართლებრივი ურთიერთობა მოიცავს ე. წ. უცხო, ზენაციონალურ, ელემენტს. ასევე წარმოდგენილია ეროვნულ სამართალში არსებული საკანონმდებლო ბაზის კვლევა და პრეცედენტი.

მთლიანობაში ნაშრომში წარმოდგენილია მიგნებები და რეკომენდაციები, რომლის ფუნდამენტსაც წარმოადგენს კონსტიტუციითა და ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციით გათვალისწინებული პირადი და ოჯახური ცხოვრების ხელშეუხებლობა, რომელიც საკმაოდ მოწყვლადია ტექნოლოგიური პროგრესის არარეგულირებადი სამართალურ-ურთიერთობების პირობებში.

საკვანძო სიტყვები: ტექნოლოგიური პროგრესი, პერსონალურ მონაცემთა დამუშავება, ბიომეტრიული მონაცემები, „ტექნოლოგიური გიგანტები“, გეოლოკაციის განსაზღვრა,

დეველოპერები, „უცხო ელემენტი“, პირადი და ოჯახური ცხოვრების ხელშეუხებლობა, სამიებო ბაზები, საზედამხედველო ორგანო.

Processing of personal data by tech giants through mobile applications

Rati Zantaraia,

Saba Shubladze

Tbilisi State University

Abstract

The conference paper presents and discusses the challenges which are caused by the technological progress of personal data in terms of processing. The issue is relevant, due to the fact that technologies are developing rapidly, humanity is facing the fourth industrial revolution that includes digital technologies and the introduction of artificial intelligence, accordingly technological giants and large multinational mobile application companies process millions of personal data every day through applications.

The article presents statistics on the processing of personal data, the most pressing issues are highlighted on the scale. For example, such as determining the geolocation of a person by application, determination and processing of biometric data. There are mentioned precedents when large companies deliberately or negligently violated the rights of users while processing the personal data.

Great importance is attached to international legal, especially the research of the European Union acts and normative sources, as the existing legal relationship using technologies includes so called foreign, supranational element.

There is also presented the research of the existing legal framework and precedent. In general, the document contains conclusions and recommendations which are based on Constitution and European Convention of Human Rights inviolability of private and family life provided for by the Convention, and is quite vulnerable while technological progress under the conditions of unregulated legal relations.

Keywords: Technological progress, Personal data processing, Biometric data, „Tech Giants“, Determination of geolocation, Developers, „Foreign element“, Inviolability of personal and family life, Search bases, Supervisory body.

იმპიჩმენტის მექანიზმის პოლიტიკურ-სამართლებრივი შედეგები და ქართული რეალობა

თეა შერვაშიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

კონსტიტუციონალიზმი თანამედროვე მსოფლიოში თავისუფლების იდეას ეფუძნება და მოიცავს პრინციპებს, რომლებიც დემოკრატიული და სამართლებრივი სახელმწიფოს ფუნდამენტურ ღირებულებებს ამკვიდრებს. საკონსტიტუციო სამართლებრივ ღირებულებათა სისტემაში, უმნიშვნელოვანესია ხელისუფლების დანაწილების პრინციპი, რომლის უზრუნველყოფის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანეს პოლიტიკურ-სამართლებრივი მექანიზმს წარმოადგენს იმპიჩმენტის პროცედურა. იმპიჩმენტის პროცედურა ძირითადად გამოიყენება სახელმწიფოს მაღალი თანამდებობის პირების ქმედებაში დანაშაულის ნიშნების არსებობის ან კონსტიტუციის დარღვევის დროს. აღნიშნული პოლიტიკურ-სამართლებრივი პროცედურის განხორციელება კი ხელისუფლების ორი შტოს, პარლამენტის პოლიტიკური გადაწყვეტილებისა და სასამართლოს სამართლებრივი დასკვნის შედეგს წარმოადგენს და მისი მიზანი პირის თანამდებობიდან გადაყენებაა.

იმპიჩმენტის საპარლამენტო ფორმა დამკვიდრდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ხოლო საპარლამენტო-სასამართლო ფორმა ძირითადად ევროპის რესპუბლიკური მმართველობის მოდელის მქონე სახელმწიფოთა უმრავლესობაში მოქმედებს. ხაზგასასმელია, რომ საერთაშორისო მასშტაბით იმპიჩმენტის, როგორც სახელმწიფოს მეთაურის წინააღმდეგ წამოწყებული პროცედურის, ბევრი მაგალითი არ მოიძებნება, თუმცა ისრაელის, რუმინეთის, ბრაზილიის, ამერიკის შეერთებული შტატების პრაქტიკაზე დაყრდნობით, შესაძლოა მისი მიმოხილვა, როგორც ერთგვარი საგამონაკლისო ბერკეტისა ხელისუფლების დანაწილების პრინციპის აღსრულებაში.

თავის მხრივ, საქართველომ ბოლო 30 წლის განმავლობაში გამოსცა რესპუბლიკური მმართველობის თითქმის ყველა მოდელი. აღნიშნული დროის მანძილზე, საკონსტიტუციო რეფორმების კვალდაკვალ, იმპიჩმენტის პროცედურის საფუძვლები განსხვავებულად იყო განსაზღვრული ქვეყნის ძირითადი კანონში. ძირითად საფუძველს კი კონსტიტუციის დარღვევის და სისხლის სამართლის სხვა დანაშაულის ჩადენასთან ერთად, სახელმწიფოს ღალატის წარმოადგენდა. 2017-2018 წლების საკონსტიტუციო რეფორმის შედეგად, საქართველოს კონსტიტუციის მოქმედ რედაქციაში, იმპიჩმენტის პროცედურის სამართლებრივი საფუძველი მოიცავს სახელმწიფოს უმაღლესი თანამდებობის პირების მიერ კონსტიტუციის დარღვევას ან ქმედებაში დანაშაულის ნიშნების არსებობას. რეალურად პრეზიდენტის მიმართ იმპიჩმენტის პროცედურა განხორციელდა 2023 წელს. იმპიჩმენტის პროცესი პოლიტიკურ-სამართლებრივ ჭრილში წარმოადგენს საკმაოდ კომპლექსურ პროცედურას, რაც საჭიროებს არგუმენტირებული მსჯელობითა და რელევანტური დასაბუთებით იქნეს გამოტანილი დასკვნა საკონსტიტუციო კონტროლის განმახორციელებელი ორგანოების მხრიდან.

მოცემული საკონფერენციო ნაშრომის მიზანია, განვიხილოთ იმპიჩმენტის მექანიზმის გამოყენების დინამიკა საერთაშორისო პრაქტიკაში, მექანიზმის მიმოხილვა

კონსტიტუციონალიზმის არსის გათვალისწინებით სახელმწიფოს სტაბილური განვითარების პროცესში. ასევე, მოხსენების ფარგლებში განხილული იქნება როგორც ამერიკის შეერთებული შტატების ისტორიული კონტექსტი იმპიჩმენტის პროცედურასთან მიმართებაში, ევროპული გამოცდილება და იმპიჩმენტის პროცედურის პრეცედენტული საქმეები, ასევე საქართველოს, როგორც საპარლამენტო მმართველობის მოდელის მქონე ქვეყნის გამოცდილება იმპიჩმენტის მექანიზმის ფარგლებში.

საკვანძო სიტყვები: კონსტიტუციონალიზმი, იმპიჩმენტი, იმპიჩმენტის პროცესი, მექანიზმი, კონსტიტუცია, პრაქტიკა.

The political-legal outcomes of impeachment and Georgian reality

Tea Shervashidze

Tbilisi State University

Abstract

The constitutionalism is based on the idea of freedom in the contemporary world and incorporates principles that establish the fundamental values of a democratic and legal state. In the system of constitutional legal values, the significant principle is the division of power. One of the most crucial political-legal mechanisms to ensure this principle is the impeachment procedure. It is primarily utilized when there are signs of crime or violation of the constitution in the actions of high-ranking state officials. The implementation of the foresaid political-legal procedure is the result of concerted action of two branches of government: the political decision of parliament and legal order of the court and the purpose of it is the removal of an individual from the office.

The parliamentary form of impeachment found its roots in the United States of America, while the parliamentary-judicial mainly operates in the majority of European states with a model of republican governance. Obviously, in international practice, there are not many examples of impeachment as a procedure initiated against the president. However, based on the practice of Israel, Romania, Brazil and the United States of America, it may be analyzed as an exceptional lever for the realization of the principle of the separation of powers in the state.

During the past 30 years, Georgia has experimented almost all models of republican governance. During the mentioned period, with the constitutional reforms, the grounds of the impeachment procedure were defined differently. The main grounds were violation of the constitution and other criminal offenses, along with treason against the state. As a result of the 2017-2018 constitutional reform, in the current edition of the constitution of Georgia, the legal basis of the impeachment procedure involves the violation of the constitution by high-ranking officials or the presence of signs of crime in the act. In practice, the implementation of the impeachment process was realized in 2023.

The process of impeachment from the political-legal perspective is an intricate procedure that requires well-argued reasoning and relevant justification by the constitutional control bodies.

The purpose of the given conference report is to discuss the dynamics of utilizing the impeachment mechanism in international practice, to review the essence of constitutionalism and its role into stable development of the state. Additionally, the report explores historical examples from USA, experiences

from European countries and the precedent cases of the impeachment procedure. Also, we will explore practice of Georgia as a country with a parliamentary governance, focusing on the mechanism of impeachment.

Keywords: constitutionalism, impeachment, impeachment procedure, mechanism, constitution, practice.

პერსონალური მონაცემების დაცვა პირდაპირი მარკეტინგის განხორციელებისას

მარიამ წიკლაური,

ლელა ბარათაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

პირის პერსონალურ მონაცემთა დაცვა დემოკრატიული მმართველობის მქონე სახელმწიფოს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან და შესასრულებლად სავალდებულო დანაწესს წარმოადგენს. მიუხედავად ამისა, პარადოქსულია, თუმცა თანამედროვე მსოფლიოში ტექნოლოგიების განვითარების პარალელურად, სულ უფრო პრობლემური ხდება, რომ ჩვენი პირადი ცხოვრება და მონაცემების კონფიდენციალურობა უზრუნველყოფილი იყოს.

ჩვენ შესახებ ინფორმაციას პირდაპირი მარკეტინგის მიზნებისთვის ასობით და ათასობით კომპანია ყოველდღიურად ამუშავებს, თუმცა ხშირად ამის შესახებ წარმოდგენაც არ გვაქვს. ორგანიზაციები ყოველწლიურად მილიონობით დოლარს ხარჯავენ პროდუქციის მარკეტინგზე, რაც პოტენციურ მომხმარებელს არწმუნებს იყიდოს სწორედ მათ მიერ შექმნილი პროდუქტი. დღესდღეობით გამორიცხულია, თითოეულ ჩვენგანს ერთხელ მაინც არ ჰქონდეს მიღებული კონკრეტული კომპანიისგან სარეკლამო შეტყობინება მობილურის ან ელექტრონული ფოსტის საშუალებით. მართალია, ხანდახან საერთოდ არ ვაქცევთ ყურადღებას ამ განცხადებებს, თუმცა ეს მხოლოდ იქამდე, სანამ მათი მიღება ინტენსიური და შემაწუხებელი არ გახდება. ჩნდება კითხვები: ვფიქრობთ, საიდან აქვთ ჩვენი მონაცემები ისეთ ბიზნეს სუბიექტებს, რომლებთან შეხებაც არასდროს გვქონია? რამდენად ლეგიტიმურია მათ მიერ ჩვენი მონაცემების დამუშავება? და ყოველივე ამის შემდეგ, რა უფლებები გვაქვს ჩვენ ჩვენი პერსონალური მონაცემების დასაცავად?

წინამდებარე ნაშრომში განხილული იქნება პერსონალური მონაცემების დაცვის მნიშვნელობა პირდაპირი მარკეტინგის განხორციელების პროცესში. განისაზღვრება მიზნობრივი ჯგუფი, მით უფრო აქცენტი გაკეთდება არასრულწლოვნებზე, როგორც განსაკუთრებული დაცვის სუბიექტებზე, რომლებიც განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებენ პერსონალური მონაცემების დაცვის კუთხით, რადგან ისინი სათანადოდ ვერ აცნობიერებენ იმ შედეგებსა და რისკებს, რომლებიც შეიძლება, მათი პერსონალური მონაცემების დამუშავებას მოჰყვეს. აგრეთვე საუბარი იქნება ინდივიდის უფლებებზე პერსონალური მონაცემების დაცვის კუთხით, კონკრეტულად კი პირის უფლებაზე, ნებისმიერ დროს მოითხოვოს მისი პერსონალური მონაცემების დამუშავების შეწყვეტა. ასევე მიმოხილული იქნება კომპანიების ვალდებულებები, რაც თავის თავში მოიაზრებს პერსონალური მონაცემების კანონიერად და

სამართლიანად დამუშავებას და ბოლოს განხილული იქნება საერთაშორისო პრაქტიკა და საქართველოში ამ მხრივ არსებული მდგომარეობა.

Protection of personal data during direct marketing

Mariam Tsiklauri,

Lela Baratashvili

Tbilisi State University

Abstract

Protection of a one's personal data is one of the most important and mandatory regulations of a state with a democratic government. Nevertheless, it is a paradox, that in the modern world, along with the development of technology, it is becoming more and more problematic to ensure the privacy of our personal lives and data.

Hundreds and thousands of companies process our information for direct marketing purposes on a daily basis, often without our knowledge. Organizations spend millions of dollars each year marketing their own products to convince potential customers to buy the product they created. Nowadays, it is impossible for each of us not to have received an 'add message' (text add) from a particular company via mobile phone or e-mail at least once. It is true that most times we do not even pay attention to these statements at all, until after their reception becomes intense and disturbing. Due to which the following questions arise and we wonder: How do the business entities whom we have never come into contact with have our data? How legitimate is their processing of our data? And, what rights do we have to protect our personal data?

In the paper at hand will be discussed the importance of personal data protection in the process of direct marketing. The target group will also be determined below, with the main focus on the minors, who fit the bill of subjects of special protection as they require special attention in terms of personal data protection, because they do not properly understand the consequences and risks associated with the processing of their personal data. We will also talk about the rights of the individual in relation to personal data protection, specifically the rights of a person to request the termination of the processing of their personal data at any time. The obligations of the companies will also be reviewed, which includes the legal and fair processing of personal data, and the final discussion will be made on the international practices and the current situation in Georgia in this regard to the matter at hand.

ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციული უფლებამოსილება და მისი პრობლემური ასპექტები

ნუცა ცერცვაძე,

ვიგა ცხოიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპიდან გამომდინარე, ხელისუფლების ადმინისტრაციული უფლებამოსილების ადმინისტრაციული ორგანოსთვის, შეზღუდულია კანონიერების პრინციპით, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს კანონის უზენაესობისა და კანონისმიერი დათქმის პრინციპებს, მაგრამ, აღნიშნული არ გულისხმობს ადმინისტრაციულ ორგანოთა სრულ შეზღუდვას. კონკრეტულ შემთხვევებში, სამართლიანი გადაწყვეტილების მისაღებად, საჭიროა მოქმედების თავისუფალი სივრცის დატოვება, სწორედ ამ მიზანს ემსახურება დისკრეციული უფლებამოსილების ინსტიტუტი.

აღნიშნული ნაშრომის მიზანია დისკრეციული უფლებამოსილებისა და მისი პრობლემური ასპექტების გაანალიზება. მასში წარმოდგენილია ამ ინსტიტუტის წარმოშობა და მისი პირველი გამოჩენა ქართულ კანონმდებლობაში. ნაშრომის ძირითადი ნაწილი ეთმობა დისკრეციული უფლებამოსილების თეორიულ და პრაქტიკულ ანალიზს, კერძოდ, დღევანდელ საკანონმდებლო ჩარჩოს, მისი გამოყენების პრაქტიკას და განხორციელების პროცესში დაშვებულ შეცდომებს.

საკვანძო საკითხს წარმოადგენს კანონიერებისა და მიზანშეწონილობის მნიშვნელობათა გამიჯვნა და მათი ურთიერთშეპირისპირების ფონზე დისკრეციული უფლებამოსილების საჭიროების ხაზგასმა სამართლიანი საჯარო მმართველობის პროცესში. ამავდროულად განხილულია ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში საჩივრის ერთჯერადად წარდგენის შესაძლებლობა/ვალდებულება, რაც უზრუნველყოფს დარღვეული ან სადავოდ ქცეული უფლების ადმინისტრაციული სახელისუფლებო შტოს ფარგლებში აღდგენას.

ნაშრომი მოიცავს უზენაესი სასამართლოს განმარტებებსა და პრაქტიკას, რომელიც გაანალიზებულია სამართლებრივი უსაფრთხოებისა და ადმინისტრაციულ ორგანოთა მიერ ამ უფლებამოსილების გამოყენების ერთიანი პრაქტიკის ჩამოყალიბების ჭრილში. ძირითადი ნაწილის დასასრულს განხილულია დისკრეციული უფლებამოსილების კავშირი კონსტიტუციის პრინციპებსა და ადამიანის ძირითად უფლებებთან.

ნაშრომს დასკვნის სახით ერთვის ავტორთა მოსაზრებები და მისი შეჯამება.

საკვანძო სიტყვები: დისკრეციული უფლებამოსილება, ადმინისტრაციული ორგანო, საჯარო მმართველობა, სამართლიანი გადაწყვეტილება.

Discretionary authority of the administrative body and its problematic aspects

Nutsa Tsertsvadze,

Giga Tskhoidze

Tbilisi State University

Abstract

Deriving from the principle of the rule of law, the executive branch of the government, presented in the form of administrative organizations, is limited by the principle of legality, which in turn includes the principles of rule of law and legal reservation, but this does not imply the complete binding of administrative bodies. In specific cases, in order to make a fair decision, it is necessary to leave a free space for action, this is the purpose of the institution of discretionary authority.

The aim of this paper is to analyze discretionary authority and its problematic aspects. It presents the origin of this institution and its first appearance in Georgian legislation. The main part of the work is devoted to the theoretical and practical analysis of discretionary powers, in particular, the current legal framework, the practice of its use and the mistakes made in the process of implementation.

The key issue is the separation of the meanings of legality and expediency and emphasizing the need for discretionary authority in the process of fair public administration. At the same time, the possibility/obligation to submit a one-time complaint to a higher administrative body is discussed, which ensures the restoration of the violated or disputed right within the framework of the executive branch of government.

The work includes definitions and articles of the Supreme Court, which are analyzed in terms of legal certainty and the establishment of an uniform practice of the use of this authority by administrative bodies. At the end of the main part, the connection of discretionary powers with the principles of the constitution and basic human rights is discussed.

The authors' opinions and its summary are attached to the paper as a conclusion.

Keywords: discretionary authority, administrative body, public administration, fair decision.

მფლობელობა: ფაქტი თუ უფლება

მარიამ მიროტაძე,

თათია კოტია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკონფერენციო ნაშრომში წარმოდგენილია მფლობელობისა და საკუთრების უფლების არსი და მათი ურთიერთიმართება. საქართველოში უძრავი ნივთის არამართლზომიერი მფლობელობით გამოწვეული სამართლებრივი და ფაქტობრივი პრობლემები.

კანონმდებლობით გათვალისწინებული საკუთრების უფლების დაცვის მექანიზმების სახეები და მათი ცვლილება ბოლო წლების განმავლობაში. ნაშრომში განხილულია მფლობელობის კავშირი პირადი ცხოვრების უფლებასთან, კონსტიტუციის მე-15 მუხლით გარანტირებული უფლების შესაძლო დარღვევა საკუთრების უფლების დაცვის განხორციელებისას, წარმოდგენილია ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლის მიხედვით სახელმწიფოს ვალდებულებები საცხოვრისის უფლებისა და იძულებითი გამოსახლებისაგან დაცვის ჭრილში.

საკონფერენციო თემის აქტუალობასა და რელევანტურობას განაპირობებს საკანონმდებლო ცვლილებები, კერძოდ, საქართველოს პარლამენტის მიერ ე.წ. "საპოლიციო გამოსახლების" შესახებ ნორმის გაუქმება და შედეგად მიღებული სურათი, რაც კიდევ უფრო დამძიმდა ბოლო წლების განმავლობაში, მას შემდეგ, რაც განსაკუთრებით იმატა ე.წ. არაკეთილსინდისიერი დამქირავებლების რიცხვმა და ფაქტობრივად გამოიწვია უძრავი ნივთის მესაკუთრის ეფექტური და სწრაფი სამართლებრივი დაცვის ბერკეტების გარეშე დარჩენა, ვინაიდან მას წაერთვა შესაძლებლობა პოლიციის მეშვეობით მოითხოვოს იმ პირის გამოსახლება, რომელიც თვითნებურად დაეუფლა უძრავ ნივთს. აღნიშნული მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად მესაკუთრემ ნებისმიერ შემთხვევაში სასამართლოს უნდა მიმართოს. სასამართლო დავა კი ხშირ შემთხვევაში დიდი ხნის განმავლობაში გრძელდება, რაც უარყოფითად აისახება საქართველოს კონსტიტუციით აღიარებული საკუთრების უფლების დაცვაზე.

საკონფერენციო ნაშრომის მიზანია საკუთრების უფლების, პირადი ცხოვრების უფლებისა და მფლობელობის, ურთიერთკავშირში მყოფი სამი ცნების, სამართლებრივი მიმოხილვა, პრობლემური საკითხის განსაზღვრა, დღევანდელი სამართლებრივი რეგულირების დადებითი და უარყოფითი მხარეების შეფასება, საკითხის მოწესრიგების ალტერნატიულ გზებთან დაკავშირებით რეკომენდაციების შემუშავება, რათა დაბალანსებული იყოს როგორც მფლობელის კონსტიტუციის მე-15 მუხლით გათვალისწინებული უფლების, ისე მესაკუთრის საკუთრების უფლების დაცვა. მათ შორის მსჯელობა ქირავნობის ხელშეკრულების საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის გზით მოცემული პრობლემის გადაჭრასთან დაკავშირებით. საკონფერენციო ნაშრომი განკუთვნილია იურისტებისთვის, სტუდენტებისა და საკითხით დაინტერესებული ყველა პირისთვის.

Possession: Fact or Right

Mariam Mirotadze,

Tatia Kotia

Tbilisi State University

Abstract

The conference paper delves into the core aspects of possession and property rights, exploring their interconnection and addressing the legal and factual challenges arising from mala-fide possession of immovable things in Georgia. It aims to analyze the mechanisms for protecting property rights, examining recent changes in Georgian legislation. The study also explores the nexus between possession and the right to personal privacy, considering the potential impact of Article 15th of the Georgian Constitution in safeguarding property rights.

The research investigates the state's obligations to protect individuals from forced eviction and ensure the right to housing according to International Human Rights Law, such as the Universal Declaration of Human Rights and the European Social Charter. The timeliness of the conference topic is underscored by legislative changes, particularly the abolition of the Police Eviction rule. This has exacerbated the situation, especially with an increasing number of lessees disregarding good faith principles and contractual obligations.

Property owners now face challenges in obtaining swift and effective protection, as they must resort to the courts for eviction orders. Prolonged litigation negatively impacts the constitutional property rights of owners.

The conference paper aims to provide a legal analysis of the interconnected concepts of property rights, the right to privacy, and possession. It identifies issues, evaluates current legal regulations, and proposes recommendations for alternative dispute resolution methods to strike a balance between possession rights guaranteed by Article 15th of the Georgian Constitution and property owners' rights. The paper discusses registration of rental contracts in the Public Registry.

This conference paper is tailored for lawyers, law students, and individuals interested in these topics.

სიცოცხლის ხელყოფისა და არასათანადო მოპყრობის შემთხვევათა გამოძიება

კესო კაკაურიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სიცოცხლე ადამიანის უზენაესი ღირებულებაა. იგი არა მარტო თავისთავადი სიკეთეა, არამედ სხვა ადამიანური ღირებულებების განმსაზღვრელიც. სიცოცხლის გარეშე არ არსებობს თავისუფლება, ადამიანის სულიერი, გონებრივი, კულტურული განვითარება თუ ადამიანური ბედნიერება. ეს უფლება ადამიანის თანდაყოლილი უფლებაა და არა კანონით ბოძებული.

არასათანადო მოპყრობა აერთიანებს ადამიანის წამებას, არაადამიანურ თუ დამამცირებელ მოპყრობას. იმდენად დიდია წამების აკრძალვის მნიშვნელობა, რომ იგი მიჩნეულია საერთაშორისო ჩვეულებითი სამართლის ნაწილად და იგი ითვლება *jus cogens*-ად, ანუ ჩვეულებითი საერთაშორისო სამართლის სავალდებულო ნორმად.

მოცემული ძირითადი უფლებები ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-2 და მე-3 მუხლებით არის დაცული, თუმცა შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს სამართალდამცავთა თუ კერძო პირთა მიერ მათი დარღვევის სავარაუდო ფაქტებს. ამ შემთხვევაში უფლებათა დაცვის საშუალება არის საგამოძიებო ორგანოს მიერ გამოძიების წარმოება. უმნიშვნელოვანესია, რომ ასეთი გამოძიება იყოს ეფექტიანი და აკმაყოფილებდეს ყველა იმ კრიტერიუმს, რომელთაც ადგენს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-2 და მე-3 მუხლების ფარგლებში.

ეფექტიანი გამოძიების წარმოების ვალდებულების შეუსრულებლობასა და არაჯეროვან შესრულებასთან დაკავშირებით საქართველოს წინააღმდეგ სასამართლოს მრავალჯერ აქვს დადგენილი დარღვევა. იმისდა მიუხედავად რომ არაერთი ნაბიჯი გადაიდგა ამ მიმართულებით, სიცოცხლის ხელყოფისა და არასათანადო მოპყრობის ფაქტებზე ეფექტიანი გამოძიების წარმოება სახელმწიფოსთვის ჯერ კიდევ გამოწვევას წარმოადგენს.

წინამდებარე ნაშრომის მიზანი არის ეფექტიანი გამოძიების იმ ძირითადი კრიტერიუმების წარმოჩენა, რომლებსაც, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განმარტების შესაბამისად, კონვენციის მე-2 და მე-3 მუხლები მოიაზრებს, კერძოდ კი ესენია: დამოუკიდებლობა და მიუკერძოებლობა, სისწრაფე, ადეკვატურობა და ზედმიწევნითობა, დაზარალებულის ოჯახის წევრების ჩართულობა და საზოგადოებრივი კონტროლი. ნაშრომი მიზნად ისახავს აგრეთვე მოკლედ მიმოიხილოს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ ეფექტიანი გამოძიების წარმოების ვალდებულების შეუსრულებლობასთან ან არა ჯეროვანად შესრულებასთან დაკავშირებით საქართველოს წინააღმდეგ გამოტანილი გადაწყვეტილებები, სადაც დადგენილია სახელმწიფოს მხრიდან პოზიტიური ვალდებულებების დარღვევის ფაქტები. ნაშრომში აგრეთვე განხილული იქნება საქართველოში არსებული ბოლოდროინდელი საქმეები, სადაც ადგილი ჰქონდა სიცოცხლის ხელყოფასა და არასათანადო მოპყრობის შემთხვევათა არაეფექტიან გამოძიებას.

საკვანძო სიტყვები: სიცოცხლის ხელყოფა, არასათანადო მოპყრობა, ეფექტიანი გამოძიება.

Investigation of Deprivation of Life and Ill-Treatment Cases

Keso Kakauridze

Tbilisi State University

Abstract

Life is the supreme value of a person. It is not only welfare in itself, but also a determinant of other human values. Without life there is no freedom, human spiritual, mental, cultural development or human happiness. This right is an inherent human right, not a given by law.

Ill-treatment includes torture, inhuman or degrading treatment of a person. The significance of the prohibition of torture is so great that it is considered part of customary international law and it is considered jus cogens, that is, a binding norm of customary international law.

These basic rights are protected by Articles 2 and 3 of the European Convention on Human Rights, However, there may be cases of alleged violations by law enforcement officers or private individuals. In this case, the way to protect rights is to conduct an investigation by an investigative body. It is of the utmost importance that such an investigation be effective and meet all the criteria set by the European Court of Human Rights within the framework of Articles 2 and 3 of the European Convention on Human Rights.

Regarding non-fulfilment of the obligation to conduct an effective investigation and non-timely performance, the court has repeatedly established a violation against Georgia. Despite the fact that a number of steps have been taken in this direction, conducting an effective investigation into the facts of deprivation of life and ill-treatment is still a challenge for the state.

The purpose of this work is to present the main criteria of an effective investigation, which, according to the definition of the European Court of Human Rights, are considered by Articles 2 and 3 of the Convention, In particular, these are: independence and impartiality, speed, adequacy and thoroughness, involvement of the victim's family members and public control. The work also aims to briefly review the decisions issued by the European Court of Human Rights against Georgia regarding the non-fulfillment or improper fulfillment of the obligation to conduct an effective investigation, where the facts of violation of positive obligations on the part of the state are established. The work will also discuss the recent cases in Georgia, where there was an ineffective investigation of deprivation of life and ill-treatment cases.

Keywords: deprivation of life, ill-treatment, effective investigation.

სექსუალური უმცირესობის წარმომადგენელთათვის შეკრებისა და გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვა

ელენა მოსულიშვილი,

სალომე ნაჭყებია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკონვენციო ნაშრომში წარმოდგენილია სექსუალური უმცირესობის წარმომადგენელთათვის შეკრებისა და გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვის შესახებ. მოცემულია სექსუალური უმცირესობების განმარტება და მათი უფლებების განვითარების ისტორია. თემა მოიცავს სექსუალური უმცირესობების მდგომარეობის დახასიათებას საქართველოში. საუბარია შეკრებისა და გამოხატვის თავისუფლების არსზე, სექსუალური უმცირესობის წარმომადგენელთათვის ამ უფლების გამოყენებაზე, კონსტიტუციის მისადაგებაზე, არსებულ მდგომარეობაზე და მიღებულ ზომებზე. თემასთან მიმართებით განხილულია საქართველოს კანონი „შეკრებისა და მანიფესტაციის შესახებ“, საქართველოს კანონი „სიტყვისა და გამოხატვის შესახებ“, ასევე საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლი. ნათლად არის აღწერილი სახალხო დამცველის ბერკეტი, მის მიერ გატარებული ღონისძიება და ანგარიში.

აქტუალობას განაპირობებს საქართველოში სექსუალური უმცირესობის წარმომადგენელთა უფლებრივი მდგომარეობა, ის გამოწვევები, რომელთა წინაშეც დგანან ადამიანები, საზოგადოებაში არსებული ჰომოფობიური განწყობები, რომლებიც მოქმედებს მათ მდგომარეობაზე. ასევე აქტუალურია შეკრებისა და გამოხატვის თავისუფლების სრულფასოვნად გაგება. ქვეყანაში არსებული პრაქტიკა სექსუალური უმცირესობის წარმომადგენლების მიერ შეკრებისა და გამოხატვის უფლების გამოყენებაზე, სახალხო დამცველის მოწოდება გამოხატვის თავისუფლების დაცვის შესახებ, მათი მდგომარეობის აღწერა, რომელიც აისახა სახალხო დამცველის წლიურ ანგარიშში.

წარმოდგენილი კონვენციის მიზანია, საზოგადოებაში აამაღლოს ცნობიერება სექსუალური უმცირესობების შესახებ, სრულფასოვნად გადმოსცეს შეკრებისა და გამოხატვის თავისუფლების მნიშვნელობა, ობიექტურად შეაფასოს არსებული მდგომარეობა, ხელი

შეუწყოს პრობლემების გადაჭრის გზების პოვნას, იმსჯელოს სამართლებრივი მექანიზმების გამოყენებაზე, რაც მნიშვნელოვნად დაეხმარება ამ და მსგავსი საკითხების გადაჭრისთვის მყარი და სამართლიანი პრინციპების ჩამოყალიბებას.

მოცემული საკონფერენციო ნაშრომი, მნიშვნელოვანია ადამიანის უფლებათა დაცვაში მონაწილე სუბიექტებისთვის, იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტებისთვისა და ამ საკითხით დაინტერესებული პირებისთვის.

Restriction of freedom of assembly and expression for representatives of sexual minorities

Elena Mosulishvili,

Salome Natchkebia

Tbilisi State University

Abstract

The conference paper discusses how representatives of the sexual minority face restrictions on their freedom of assembly and expression. The topic includes describing the situation of sexual minorities in Georgia. It is about the essence of freedom of assembly and expression, its application to representatives of the sexual minority, the adaptation of the constitution, the current situation, and the measures taken. In relation to the topic, the Law of Georgia „On Assembly and Manifestation,“ the Law of Georgia „On Speech and Expression,“ and Article 21 of the Georgian Constitution were discussed. The Public Defender's leverage, the measure, and the report conducted by him/her are all clearly described.

The legal status of representatives of the sexual minority in Georgia, the challenges that people face, and the homophobic attitudes in society that affect their situation all determine their relevance. It is also necessary to fully comprehend the concept of free assembly and expression. Current practices in the country regarding the use of the right to assembly and expression by representatives of the sexual minority, the Public Defender's call for the protection of free expression, and a description of their situation, as reflected in the Public Defender's annual report.

The goal of the conference is to raise awareness about sexual minorities in society, to fully convey the importance of free assembly and expression, to objectively assess the current situation, to facilitate finding solutions, and to discuss the use of legal mechanisms, which will significantly help to establish solid and fair principles for dealing with these and similar issues.

This conference paper is important for entities involved in human rights protection, law students, and others interested in the subject.

ხელოვნური ინტელექტი და სამართალი

ანუკი ხარაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

მსოფლიო იმდენად სწრაფად ვითარდება, რომ ალბათ რამდენიმე ათწლეულის წინ ჩვენი წინაპრებისთვის წარმოუდგენელი იქნებოდა, რომ ახლა ჩვენ ყველას საკუთარი ტელეფონები გვექნებოდა, რითაც მსოფლიოს დასალიერში დავუკავშირდებოდით ახლობლებს ან ფოტოებს გადავიღებდით, ან სიმღერას მოვუსმენდით, ვიმუშავებდით ონლაინ, სოციალური ქსელების მეშვეობით გავიგებდით ახალ ამბებს მსოფლიოს ყველაზე უკაცრიელი ადგილების შესახებაც კი, შეიქმნებოდა ისეთი მოწყობილობები, რომლებიც ცხოვრებას გაგვიადვილებდნენ და სხვა ინოვაციები. მათ შორის ერთ-ერთია ხელოვნური ინტელექტი.

ხელოვნური ინტელექტი არის ადამიანური ინტელექტის სიმულაცია, რომელიც სრულდება სხვადასხვა მოწყობილობების დახმარებით, ეს არის კომპიუტერული მეცნიერების დარგი, რომელიც მიზნად ისახავს შექმნას ისეთი კომპიუტერული სისტემა, რომელიც ისევე მოაგვარებს პრობლემებს, გააკეთებს სავარჯიშოებს და მიიღებს ისეთივე გადაწყვეტილებებს, როგორც ყველაზე მეტად შეესაბამება ადამიანური განვითარების დონეს. მსოფლიოში სადაც ყველაზე გონიერ არსებად ადამიანი მიიჩნევა, ის ფაქტი, რომ ამის საწინააღმდეგოდ ჩვენ ჩვენივე განვითარების დონის მოწყობილობები შევქმნათ, ძალიან ბევრ ადამიანში შიშს ბადებს, რაც ასევე კინონდუსტრიის დამსახურებაცაა, რომ მალე რობოტები ჩაგვანაცვლებენ, გაგვასახლებენ დედამიწიდან და მსოფლიოში ქაოსი დაისადგურებს. თუმცა, ეს რა თქმა უნდა ჯერჯერობით მაინც წარმოუდგენელია, მაგრამ შეუძლებელი არაფერია.

დღესდღეობით ერთ-ერთი ხელოვნურ ინტელექტთან ყველაზე მეტად ასოცირებული სისტემები CHATGPT, GOOGLE Assistant, APPLE Siri და სხვა რობოტ-ასისტენტებია, რომლებიც ნებისმიერ დროს გვეხმარებიან და პასუხს სცემენ ჩვენს შეკითხვებს, მაგრამ ისინი ჯერჯერობით იმდენად ჭკვიანი არ არიან, როგორც ადამიანები, მათ არ აქვთ ტვინი, შესაბამისად გაგების და აღქმის უნარი არ გააჩნიათ, ასე, რომ შეიძლება ისინი გამოყენებულ იქნას ცუდი მიზნებისთვის, რაც რა თქმა უნდა გარკვეულ საფრთხეებს ქმნის. ეს განვითარება დიდ პრობლემებს შეუქმნის პირად/პერსონალურ მონაცემთა დაცულობას, კიბერუსაფრთხოებას, პასუხისმგებლობის საკითხებს იმ შემთხვევაში, თუ გარკვეულ პრობლემას თვითონ ხელოვნური ინტელექტის სისტემა შექმნის, არსებობს ცრუ ინფორმაციის გავრცელების საფრთხე, ან შრომით ურთიერთობებში დიდი ცვლილებებია მოსალოდნელი, რის გამოც შეიძლება ძალიან ბევრმა ადამიანმა სამსახური დაკარგოს, რადგან ხელოვნური ინტელექტი გარკვეულ საკითხებს უფრო ადვილად და ნაკლები ხარჯით აგვარებს.

ამ პროცესის რეგულირება და ხელოვნური ინტელექტის სწრაფი განვითარებისგან მომავალი საშიშროებებისგან ადამიანების დაცვა კანონმდებლების მოვალეობაა. რადგანაც საქმე გვაქვს შეუქცევად მოვლენასთან, საჭიროა შემუშავებულ იქნას ისეთი ნორმები, რითაც ხელში ავიღებთ ამ განვითარების სადავეებს.

ჯერჯერობით გარკვეულმა ქვეყნებმა დაიწყეს ამ საკითხზე მუშაობა, მათ შორის ევროკავშირმაც მიიღო მონაცემთა დაცვის ზოგადი რეგულაციის კანონი და ხელოვნური

ინტელექტის აქტი, რომელიც უზრუნველყოფს ადამიანების უფლებებისა და თავისუფლებების, ევროკავშირის ღირებულებების დაცულობას და უსაფრთხოებას.

შესაბამისად საქართველო, როგორც ევროკავშირის კანდიდატის სტატუსის მქონე ქვეყანა, ვალდებულია, რომ ხელოვნურ ინტელექტთან დაკავშირებული რეგულაციები აქაც დანერგოს და სამართალი ევროკავშირის რეგულაციებს შეუსაბამოს.

Artificial Intelligence and law

Anuki Kharadze

Tbilisi State University

Abstract

The world is developing so rapidly that maybe a few decades ago it would have been unthinkable and improbable for our ancestors that now we would all have our own phones, so that we can contact our loved ones from all over the world or take photos or listen to a song, work online, get news from the most deserted places in the world through social networks and use devices that would make our lives easier and other innovations. One of them is artificial intelligence.

Artificial intelligence is the simulation of human intelligence, which is performed with the help of various devices, it is a field of computer science that aims to create a computer system that will solve problems, perform tasks and make the same decisions as humans with the level of human development. In a world where humans are considered to be the most intelligent creatures, the fact that we want to create devices of our own level of development creates fear in many people, which is also because of influence of the film industry, that soon we will be replaced by robots, we will be evicted from the earth and there will be chaos in the world. However, this is certainly still unimaginable, but nothing is impossible.

Today, one of the systems most associated with artificial intelligence are CHATGPT, GOOGLE Assistant, APPLE Siri and other robot assistants that help us at any time and answer our questions, but they are still not as smart as humans, they don't have a brain, so they don't have the ability to understand and perceive, so they can be used for bad purposes, which of course creates some dangers. This development will create big problems for personal data protection, cybersecurity, liability issues if the artificial intelligence system creates a certain problem on its own, there is a danger of spreading false information or big changes are expected in labour relations, many people may lose their jobs as AI can do some work easier and with less expense.

Therefore, It is the duty of the legislators to regulate this process and protect people from the dangers that will come from the rapid development of artificial intelligence. Since we are dealing with an irreversible process, it is necessary to develop such norms that will take the reins of this development into our hands.

So far, some countries have started to work on this issue, including the EU which formed the General Data Protection Regulation law and the Artificial Intelligence Act, which ensures the protection and security of people's rights and freedoms, EU values.

According to that, Georgia, as a country with the status of a candidate of the European Union, is obliged to introduce the regulations related to artificial intelligence here as well and to comply our law with the regulations of the European Union.

საქართველოს პრეზიდენტის არაპირდაპირი არჩევის წესი და მისი მიმართება მმართველობის საპარლამენტო მოდელთან

ანა თაბუკაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

კონფერენციის ნაშრომში განხილული იქნება საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნები, მისი ისტორიული ექსკურსი და ახალი გამოწვევები, რომლებიც 2017-2018 წლების განხორციელებული საკონსტიტუციო რეფორმის შედეგად წარმოიშვა. ქართული კონსტიტუციონალიზმისთვის მნიშვნელოვანია ამ რეფორმის არსებობა. პირველ რიგში, განსახილველ საკითხს წარმოადგენს ის ეტაპები, რომლებიც პრეზიდენტის არჩევნებმა წლების განმავლობაში განვლო. ასევე, მნიშვნელოვანია, საქართველოს მიერ შერჩეული პრეზიდენტის არჩევნების ამჟამინდელი პროცესი შედარდეს სხვა ქვეყნების გამოცდილებასთან, განსაკუთრებით კი ევროპული ქვეყნების პრაქტიკასთან, რაც მეტად ნათლად დაგვანახებს ამ კონკრეტული რეფორმის საჭიროებას. მჭიდროდ განიხილება ასევე ცვლილების მიმართება საქართველოს მმართველობის მოდელთანაც. ამ ყოველივეს შედეგად კი, წარმოდგენილი ნაშრომი კავშირშია და განიხილავს იმ საკვანძო საკითხებს, რომლებიც გათვალისწინებულია 2024 წელს გასამართ საპრეზიდენტო არჩევნებში.

ნაშრომში განხილული იქნება სიახლე ქართულ კონსტიტუციონალიზმში, ასევე ნაშრომში მოყვანილი მსჯელობები იქნება ამჟამინდელი გამოწვევების საპასუხო იდეები, რომელთა გაცნობით მეტად გასაგები გახდება ზემოაღნიშნული საკითხები.

საქართველოს კონსტიტუციაში, საქართველოს პრეზიდენტის სტატუსის განმსაზღვრელ მუხლში ვკითხულობთ: „საქართველოს პრეზიდენტი არის საქართველოს სახელმწიფოს მეთაური, ქვეყნის ერთიანობისა და ეროვნული დამოუკიდებლობის გარანტი“. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, მიმოვიხილოთ, გამოცდილება, რომელიც შეეხება საქართველოში სახელმწიფოს მეთაურის არჩევის წესს.

პრეზიდენტი სახელმწიფო ხელისუფლების დანაწილების პროცესში მნიშვნელოვანი ინსტიტუტია, რომლის არჩევის წესიც მოითხოვს სხვადასხვა ორგანოების ჩართულობასაც. თუმცა, მნიშვნელოვანია, რომ მმართველობის საპარლამენტო მოდელის პირობებში მეტად იზრდება პარლამენტის ჩართულობა პრეზიდენტის არჩევნების პროცესში, რაც საკანონმდებლო ორგანოს უფლებამოსილებების გაზრდის ფონზე ბუნებრივად არის. შესაბამისად, ის, რომ საქართველოს კონსტიტუციონალიზმის ისტორიაში პირველად დამკვიდრდა სახელმწიფო მეთაურის არჩევის ირიბი წესი, უდავოდ არის აქტუალური და დღევანდელ რეალობაში აღსანიშნავ სამართლებრივ მოვლენას წარმოადგენს.

კონფერენციის მიზანია, განისაზღვროს პრეზიდენტის პირდაპირიდან - არაპირდაპირ არჩევის წესზე გადასვლის ევოლუცია, განიჭვირდეს მისი შედეგები და გასცეს პასუხი იმას, თუ რატომ

შეიძინა ამ სამართლებრივმა რეფორმამ ფართო მასშტაბის პოლიტიკური რეზონანსი. ასევე, ყურადღება მიექცევა კონსტიტუციური ცვლილების როგორც დადებით, ისე უარყოფით შედეგებს.

საკვანძო სიტყვები: პრეზიდენტი, ახალი გამოწვევები, ირიბი არჩევნების წესი, მმართველობის საპარლამენტო ფორმა.

Relation of the indirect election of the President of Georgia to the parliamentary model of governance

Ana Tabukashvili

Tbilisi State University

Abstract

This paper is about a new challenge in Georgian constitutionalism. Also, in this article the history of elections of the President of Georgia will be discussed and Georgia's experience will be compared with other country's President's election history. This work addresses and summarizes the key issues which should be considered in the 2024 presidential election. Moreover, there will be discussed every important detail of this reform with its positive or negative affects. More importantly, the paper will contain explained information about the procedure of the election. We will discuss the new election system's relation to the parliamentary model, which in fact will help to improve the knowledge on this issue. The rule of indirect elections is a new word in Georgia's history which should be discussed properly. This paper also states beneficial impacts of this challenge in Georgian constitutionalism. The arguments presented in the work will be the response ideas to the current challenges, which will explain the above-mentioned issues more lightly.

Keywords: president, new challenges, the rule of indirect elections, parliamentary form of government.

სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის წევრთა პოლიტიკურ-სამართლებრივი შეხედულებები

ელენე წამალაიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

აღნიშნული ნაშრომის დაწერის მიზანი არის საზოგადოებაში სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის საქმიანობისა და მათ მიერ შემუშავებული მნიშვნელოვანი პოლიტიკურ-სამართლებრივი მოსაზრებების შესახებ ცნობიერების დონის ამაღლება. ამ პარტიის ინოვაციური და მეტად საინტერესო იდეები აქტუალობას დღევანდელ რეალობაშიც არ კარგავს, როცა ჩვენს ქვეყანას კონსტიტუციის დონეზე აქვს გადაწყვეტილი დემოკრატიის დამკვიდრება და ევროპული კურსით სვლა.

ნაშრომი შეეხება საქართველოში სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის საქმიანობასა და ამ პარტიის წევრების მიერ შემუშავებულ ისეთ მნიშვნელოვან სამართლებრივ-პოლიტიკურ კონცეფციებსა და იდეებს, როგორებიც არის ავტონომიის შექმნა, პარლამენტარიზმის საწყისები, მეურნეობების ნაციონალიზაცია და თვითმმართველობების საკითხი, ქალთა უფლებრივ მდგომარეობასთან დაკავშირებული ცალკეული პრობლემატური საკითხები. აღნიშნული პარტიის შესახებ სრულყოფილი წარმოდგენის შექმნა ისტორიული კონტექსტის დანახვისა და გააზრების გარეშე, პრაქტიკულად, წარმოუდგენელია. ნაშრომში როგორც გლობალურად, ასევე ლოკალურად მიმოვიხილე ის ისტორიული წინაპირობები, რომლებმაც განაპირობა სოციალისტ-ფედერალისტთა ჩამოყალიბება პარტიად და შემდეგ უკვე იქცა ამ პოლიტიკური ჯგუფის იდეოლოგიის განმსაზღვრელად.

შევხე და დავახასიათე როგორც ერთიანი პარტიის ისტორია, იდეოლოგია და პროგრამა, ასევე პარტიის სათავეში მდგომი ისეთი პიროვნებები, რომელთა სამართლებრივ-პოლიტიკური შეხედულებები იყო განმსაზღვრელი პარტიისთვის. მაგალითად, არჩილ ჯორჯაძე, გიორგი ლასხიშვილი, გიორგი დეკანოზიშვილი... ამ ადამიანების ღვაწლი წარმოვაჩინე არა მხოლოდ პარტიის, არამედ საქართველოსა და ქართული საზოგადოების წინაშე.

გამომდინარე ისტორიისა თუ პოლიტიკის საკითხების სუბიექტივიზმისა ნაშრომის დაწერისას ვცდილობდი, შეძლებისდაგვარად ბევრ წყაროს გავცნობოდი და ინფორმაცია შემეჯამებინა და გადამემოწმებინა. მუშაობისას ვიყენებდი როგორც უშუალოდ პარტიის წევრების ნაშრომებსა თუ მემუარებს (მაგალითად, არჩილ ჯორჯაძის თხზულებები, წიგნები; გიორგი ლასხიშვილის მემუარები და ა.შ.), აგრეთვე XX საუკუნის დასაწყისის ქართულ პრესას („ივერია“, „კვალი“...), თანამედროვე ქართველი მკვლევრების შრომებს (გ. ფერაძე, დ. შველიძე...).

ფედერალისტების მიერ შემოთავაზებული კონცეფციები და მოსაზრებები დღესაც მეტად აქტუალური და სიღრმისეულია. ფედერალისტები იღებდნენ ევროპის ყველაზე თანამედროვე ინსტიტუტებს, ამუშავებდნენ მათ ქართული ეროვნული ხედვის გათვალისწინებით და მხოლოდ ამის შემდეგ სთავაზობდნენ საზოგადოებას.

ვთვლი, რომ ზემოაღნიშნულ საკითხებს დღემდე არ დაუკარგავს ჩვენს საზოგადოებაში მნიშვნელობა და მათი სიღრმისეული ანალიზი და გათვალისწინება ნამდვილად წინ გადადგმული ნაბიჯი იქნება ჩვენი საზოგადოებისა და სახელმწიფოსთვის.

საკვანძო სიტყვები: სოციალისტ-ფედერალისტები, არჩილ ჯორჯაძე, გიორგი ლასხიშვილი, გიორგი დეკანოზიშვილი, პოლიტიკური პარტია, ავტონომია, ქალთა უფლებრივი მდგომარეობა, ეროვნული მეურნეობები, პარლამენტი, ადგილობრივი თვითმმართველობა, ჟენევის კონფერენცია, „საერთო მოქმედების ნიადაგი“, არჩევნები.

Political and legal views of members of the Socialist-Federalist Party

Elene Tsamalaidze

Tbilisi State University

Abstract

The purpose of writing this work is to raise the level of awareness in the society about the activities of the Socialist-Federalist Party and the important political-legal opinions developed by them. The

innovative and very interesting ideas of this party do not lose their relevance even in today's reality, when our country has decided at the level of the constitution to establish democracy and move on the European course.

The paper concerns the activities of the Socialist-Federalist Party in Georgia and such important legal and political concepts and ideas developed by the members of this party as the creation of autonomy, the beginnings of parliamentarism, the nationalization of farms and the issue of self-government, separate problematic issues related to the legal status of women. It is practically impossible to create a perfect idea about the mentioned party without seeing and understanding the historical context. In the work, I reviewed both globally and locally the historical preconditions that led to the formation of the Socialist-Federalists as a party and later became the determinant of the ideology of this political group.

I touched on and described the history, ideology and program of the unified party, as well as the persons at the head of the party, whose legal and political views were decisive for the party. For example, Archil Jorjadze, Giorgi Laskhishvili, Giorgi Dekanozishvili... I presented the merits of these people not only to the party, but also to Georgia and our society.

When writing a paper because of the subjectivism of historical and political issues, I tried to get to know as many sources as possible and to summarize and verify the information. During my work, I used directly the works and memoirs of party members (for example, Archil Jorjadze's writings, books; Giorgi Laskhishvili's memoirs, etc.), as well as the Georgian press of the beginning of the 20th century („Iveria“, „Kvali“ ...), contemporary Georgian researchers. works (G. Pheradze, D. Shvelidze...).

The concepts and ideas proposed by the Federalists are still very relevant and profound today. The federalists took the most modern institutions of Europe, developed them taking into account the Georgian national vision and only after that offered them to the society. I believe that the above-mentioned issues have not lost their importance in our society and their in-depth analysis and consideration will be a real step forward for our society and state.

Keywords: Socialist-federalists, Archil Jorjadze, Giorgi Laskhishvili, Giorgi Dekanozishvili, political party, autonomy, women's rights, national farms, parliament, local self-government, Geneva Conference, Grounds for Common Action, elections.

სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების კონსტიტუციური ფარგლები და მისი გამოხატულება საქართველოსა და ევროსასამართლოს პრაქტიკაში

მარიამ ლაბაძე,

მარიამ კენჭოშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საქართველოს კონსტიტუციაში ადამიანის ძირითადი უფლებების კარში განსაკუთრებული ადგილი სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლებას უკავია. აღნიშნული თავისუფლება იმით გამოირჩევა, რომ ის იცავს ადამიანს მისი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში, ის ერთგვარი

მანიფესტია დემოკრატიული საწყისებისა, რომელთა გარეშეც ყოვლად წარმოუდგენელია ადამიანის არსებობა. სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლება არამარტო მოქალაქეთა, არამედ ყველა ადამიანის ძირითადი უფლებაა, აზრის გამოხატვის თავისუფლება კი დემოკრატიული საზოგადოების ერთ-ერთ უმთავრეს დასაყრდენადაა მიჩნეული, ხოლო მისი უზრუნველყოფა – საზოგადოებრივი დემოკრატიული პროცესების წარმატებით ფუნქციონირების სასიცოცხლო პირობად. იგი უმაღლესი კონსტიტუციური უფლებაა, რომელსაც იცავს კონსტიტუცია(ქვეყნის ძირითადი კანონი) და ასევე მნიშვნელოვანია საქართველოს კანონი „სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ“ (სახელმწიფო ცნობს და იცავს სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლებას, როგორც წარუვალ უზენაეს ადამიანურ ფასეულობებს).

აღნიშნული უფლება გამორჩეული აქტუალობით სარგებლობს, განსაკუთრებით თანამედროვე პერიოდში, ამიტომ საკონფერენციო ნაშრომი შეეხება სწორედ ამ უფლებას, მის კონსტიტუციურ ფარგლებს და ამ უფლების რეალიზებას. ასევე ნაშრომი შეეხება, როგორც ჩვენს ქვეყანაში საკანონმდებლო დონეზე სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების არსებულ მოწესრიგებას და პრაქტიკას, ასევე ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მრავალფეროვან პრაქტიკას მოქალაქეთა მიერ წარდგენილი სარჩელების საფუძველზე. როგორც, ვიცით სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლება არაა აბსოლუტური უფლება და იგი შესაძლოა შეიზღუდოს, ამიტომ ჩვენი ნაშრომი ასევე მოიცავს მსჯელობას ამ შეზღუდვებზე, რადგან შეზღუდვა ერთია და შეზღუდვის სტანდარტების გაგება და გააზრება მეორე. სწორედ ამ შეზღუდვის ფარგლების გაგება და გააზრება იქნება ჩვენი ერთ-ერთი მიზანი. ნაშრომი ასევე დაეთმობა სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების ურთიერთმიმართებას სხვა უფლებებთან, განსაკუთრებით კი ღირსებასთან, რაც ასევე თანამედროვე მსოფლიოს აქტუალური საკითხია.

ნაშრომში წარმოდგენილი იქნება სხვადასხვა სამეცნიერო ლიტერატურა და კანონი სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლებასთან დაკავშირებით. აგრეთვე შევხვდებით საკვლევ თემასთან დაკავშირებით პრაქტიკული მაგალითების მიმოხილვას, გამოვლენილი პრობლემების ანალიზს და მრავალ პრეცედენტს.

ამრიგად, მოცემული თემის მნიშვნელობიდან გამომდინარე ნიშანდობლივია მისი განხილვა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სოციუმის ინფორმირება ამ საკითხთან დაკავშირებით, რათა იცოდნენ საკუთარი უფლებების ძირეული არსი.

საკვანძო სიტყვები: დემოკრატიული საწყისები, ძირითადი უფლება, დემოკრატიული საზოგადოება, უზენაესი ფასეულობა, კონსტიტუციური ფარგლები, შეზღუდვის სტანდარტები.

Constitutional scope of freedom of speech and expression and its expression in the practice of Georgia and the European Court

Mariam Labadze,

Mariam Kentchoshvili

Tbilisi State University

Abstract

Freedom of speech and expression occupies a special place in the chapter of basic human rights in the Constitution of Georgia. This freedom is distinguished by the fact that it protects a person in different areas of his life. It is a kind of manifesto of democratic beginnings, without which human existence is completely unbelievable. Freedom of speech and expression is the basic right not only of citizens, but of all people, and freedom of expression is considered one of the main foundations of a democratic society, and its provision is a vital condition for the successful functioning of public democratic processes.

It is the highest constitutional right protected by the Constitution (the main law of the country) and the Georgian law „About Freedom of Speech and Expression“ is also important (the state recognizes and protects freedom of speech and expression as inevitable supreme human values).The mentioned right is exceptionally relevant, especially in the modern period, therefore the conference will touch on this very right, its constitutional scope and the realization of it.

The work is also about the regulation and practice of freedom of speech and expression at the legislative level in our country, as well as the diverse practice of the European Court of Human Rights based on the lawsuits submitted by citizens.

As we know, freedom of speech and expression is not an absolute right and it can be restricted, so the work also includes discussions on these restrictions, because restriction is one thing and understanding the standards of restriction is another. Understanding the scope of this limitation will be one of our goals. The work will also be devoted to the interrelation of freedom of speech and expression with other rights, especially dignity, which is also a topical issue of the modern world.

The work will present various scientific literature and laws related to freedom of speech and expression. We will also meet a review of practical examples related to the research topic, analysis of identified problems and many precedents.

Thus, depending on the importance of the given topic, it is significant to discuss it. It is especially important to inform the society about this issue, so that they know the basic essence of their rights.

Keywords: democratic beginnings, fundamental right, democratic society, supreme value, constitutional scope, limitation standards.

ხალხის მონაწილეობის მნიშვნელობა ნორმატიული აქტების გამოცემის საკითხში

სანდრო გზირიშვილი,

ელენე ჩოკორაია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

როგორც ვიცით, ხელისუფლება სამ შტოდ იყოფა(ამას განვავრცობთ). ჩვენ შევხებით აღმასრულებელი შტოს ადმინისტრაციული სფეროს ფარგლებს ნორმატიული აქტების გამოცემისას ხალხის ჩართულობის საკითხს.

როგორც ვიცით, ადმინისტრაციული ორგანოები უფლებამოსილნი არიან ნორმატიული აქტები გამოსცენ საჭიროებისამებრ და ამით პირთა განუსაზღვრელ წრეს დაუწესონ ქვევის წესი, რომელიც შესრულება სავალდებულოს წარმოადგენს.

რა თქმა უნდა, ეს ყოველივე უდიდეს პასუხისმგებლობას გულისხმობს მაშინ, როცა საუბარია სამართლებრივ და დემოკრატიულ საზოგადოებაზე, რომლის მიზანიც ადამიანი და მისი ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვაა. ჩვენი საკონფერენციო თემა შეეხება ნორმატიული აქტების მიღებისას ხალხის ჩართულობის მნიშვნელობას, რათა სწორად განისაზღვროს ის ლეგიტიმური მიზნები, რომელიც მოსახლეობისთვის ნამდვილად წარმოადგენს ფუნდამენტურ ღირებულებებს და მათზე დაყრდნობით შეიძლება ადმინისტრაციული ორგანოები მოქმედებდნენ.

ჩვენი სახელმწიფოს უახლესი ისტორიიდან გამომდინარე, აქტუალურ პრობლემებზე დაყრდნობით შევხებით იმ გამოწვევებს, რომელსაც ყოველდღიურად აწყდება ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ველი და ვისაუბრებთ იმ ზღვარზე თუ სანამდე შეიძლება მოსახლეობის აზრი წარმოადგენდეს ინდიკატორს სამართლებრივი სახელმწიფოსი, მის სარეკომენდაციო თუ სავალდებულო ხასიათზე, ფარგლებზე და დღევანდელი ქართული რეალობის ფარგლებში საკითხებზე, რომელიც დემოკრატიული სახელმწიფოსთვის კრიტიკულად მნიშვნელოვანია, ხოლო გადაწყვეტის გზა კი მხოლოდ მოსახლეობის სამართლებრივი ცნობიერებისა და კომპეტენციის ამაღლებას გულისხმობს.

The importance of people's participation in issuing normative acts

Sandro Gzirishvili,

Elene Chokoraia

Tbilisi State University

Abstract

As you know, power is divided into three branches (we adhere to this). We strive to ensure the separation of powers within the administrative sphere of the executive branch when delivering normative acts concerning the concerns of the population.

As known, administrative bodies are responsible for enforcing normative acts to meet the needs of the public, and they have the authority to define a framework for law enforcement, necessary for fulfilling their duties.

In essence, this upholds the utmost importance when the judiciary deliberates on legal and democratic issues, whose purpose is to protect and uphold the fundamental rights and freedoms of individuals. Our conference focuses on the significance of obtaining normative acts, aiming to precisely define legitimate goals that administrative bodies can achieve in collaboration with the population. Our nation's recent history has shown that we address the daily challenges in the administrative-judicial field, discussing issues that arise in the administrative and legal arena daily. We evaluate these issues critically, considering the importance of democratic principles and the competence to enhance indicators of legal knowledge, especially when the path of decision-making only impacts the rights and freedoms of the population.

სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების არსი და მისი მნიშვნელობა თანამედროვე საქართველოში

დავით პეტრიაშვილი

თბილისის სახელმწიფო

აბსტრაქტი

საქართველოს კონსტიტუციის მე-18 მუხლი ძირითად უფლებათა რანგში განსაზღვრავს სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების უფლებას. აღნიშნული უფლება კონსტიტუციის ახალი რედაქციის სიახლეს წარმოადგენს და ადგენს, რომ ყველას აქვს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მასთან დაკავშირებული საქმის გონივრულ ვადაში სამართლიანად განხილვის უფლება.

ზემოხსენებული კონსტიტუციური დებულების თანახმად, ადმინისტრაციული წარმოება, რომელიც საჯარო მმართველობის საქმიანობის სამართლებრივ ფორმებთან დაკავშირებული პროცედურაა, კონსტიტუციურია, თუ ის სამართლიანობის კრიტერიუმს აკმაყოფილებს. რა არის სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოება? მისი ზუსტი დეფინირება რთულია, თუმცა შეგვიძლია გამოვეყოთ ის პრინციპები და სტანდარტები, რომლებიც უზრუნველყოფენ

ადმინისტრაციული წარმოების სამართლიანობას. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი განსაზღვრავს ისეთ ძირითად პრინციპებს, რომლებსაც უნდა ემყარებოდეს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებული ნებისმიერი გადაწყვეტილება და განხორციელებული ქმედება, კერძოდ: კანონიერების პრინციპი, კანონის წინაშე თანასწორობა, საქმის მიუკერძოებლად გადაწყვეტა, საქვეყნოობა და საიდუმლოება, კეთილსინდისიერებისა და სანდოობის პრინციპი, კანონიერი ნდობის პრინციპი. აღნიშნული პრინციპები კონსტიტუციური ღირებულებებიდან გამომდინარეობს. გარდა ამისა, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი ადგენს დაინტერესებული მხარის ისეთ წარმოება-სამართლებრივ უფლებებს, როგორცაა წარმოებაში მონაწილეობის უფლება, საკუთარი აზრის გამოთქმის უფლება, მასალების გაცნობის უფლება, შუამდგომლობების აღძვრისა და მტკიცებულებების წარდგენის უფლება, სამართლებრივი დახმარების უფლება და სხვ. სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების უფლება ზემოაღნიშნული კომპონენტების საფუძველზე უნდა იქნას გააზრებული: ერთი მხრივ ადმინისტრაციული სამართლის ძირითად პრინციპებზე ორიენტირება და მეორე მხრივ, დაინტერესებული მხარის წარმოება-სამართლებრივი უფლებების სრულყოფილი რეალიზება. სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების მიზანი, დაინტერესებული მხარეების უფლებების დაცვა და მათი ინტერესების რეალიზება გახლავთ. მოცემულ ნაშრომში განხილულია ადმინისტრაციული წარმოების, როგორც ძირითადი უფლების არსი და როლი საქართველოსთვის. სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოება ერთ-ერთი წინაპირობაა დემოკრატიული, თანასწორი და განვითარებაზე ორიენტირებული სახელმწიფოსთვის. მისი მიზანია შექმნას გარემო, სადაც თითოეული მოქალაქის უფლებები დაცული იქნება მაქსიმალურად, რამდენადაც ეს შესაძლებელია კანონის ფარგლებში. ამდენად, სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების უფლება წარმოადგენს მნიშვნელოვან ბურჯს ღირსება დაცული ადამიანისა და კონსტიტუციურად უზრუნველყოფილი სახელმწიფოსთვის, რისკენაც ისწრაფვის საქართველო, როგორც თანამედროვე მსოფლიოს პერსპექტიული წევრი.

საკვანძო სიტყვები: ადმინისტრაციული წარმოება, სამართლიანობა, კონსტიტუციური პრინციპები, უფლებები, თანამედროვე საქართველო.

The essence of fair administrative proceedings and its importance in modern Georgia

Davit Petriashvili

Tbilisi State University

Abstract

Article 18 of the Constitution of Georgia defines the right to fair administrative proceedings as a basic right. The mentioned right is a novelty of the new edition of the Constitution and establishes that everyone has the right to a fair consideration of the case related to him by the administrative body within a reasonable period of time. According to the aforementioned constitutional provision, administrative proceedings, which are procedures related to legal forms of public administration activity, are constitutional if they meet the criteria of fairness. What is fair administrative proceedings? Its exact definition is difficult; however, we can highlight the principles and standards that ensure the

fairness of administrative proceedings. The General Administrative Code of Georgia defines the basic principles that must be based on any decision made by the administrative body and any action taken, namely: the principle of legality, equality before the law, impartial resolution of the case, openness and secrecy, the principle of good faith and reliability, the principle of legal trust. The mentioned principles derive from the constitutional values. In addition, the General Administrative Code of Georgia establishes such procedural and legal rights of the interested party, such as the right to participate in the proceedings, the right to express one's opinion, the right to review materials, the right to initiate motions and submit evidence, the right to legal assistance, etc. The right to a fair administrative proceeding should be understood on the basis of the above-mentioned components: on the one hand, focusing on the main principles of administrative law and on the other hand, the full realization of the procedural-legal rights of the interested parties. The goal of fair administrative proceedings is to protect the rights of interested parties and realize their interests. This paper discusses the essence and role of administrative proceedings as a basic right for Georgia. Fair administrative proceedings are one of the prerequisites for a democratic, equal and development-oriented state. Its goal is to create an environment where the rights of each citizen will be protected to the maximum extent possible within the law. Thus, the right to fair administrative proceedings is an important pillar for a dignified person and a constitutionally secured state, which Georgia aspires to as a prospective member of the modern world.

Keywords: administrative proceedings, justice, constitutional principles, rights, modern Georgia.

სექსუალური შევიწროება სამუშაო ადგილზე

ნინო შვანგირაძე,

მარიამ ძველიაი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სამეცნიერო სტუდენტურ კონფერენციაზე ჩვენ მიერ წარსადგენი თემის მიზანი სამუშაო სივრცეში სექსუალური შევიწროების საკითხის განხილვაა. ნაშრომის მიზანი იქნება დავადგინოთ, თუ რა იწვევს ამგვარ ქმედებებს, განვიხილოთ დისკრიმინაციის ამ ფორმის სახეები, შევხოთ აღმოფხვრის მექანიზმებს და გავიზიაროთ მოცემული პრობლემის აღმოფხვრასთან დაკავშირებული საერთაშორისო რეკომენდაციები.

სექსუალური შევიწროება ამჟამად, როგორც ყოფით ისე პროფესიულ სივრცეში ერთ-ერთი ყველაზე აქტუალური და საყურადღებო საკითხია. თემის პრობლემის აქტუალობა იმდენად მაღალია, რომ მუშაობა სხვადასხვა მიმართულებითაა საჭირო, მათ შორის თემის ფარგლებში განხილული იქნება ღონისძიებები, რომლებიც მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლებასთანაა დაკავშირებული. ზემოაღნიშნული მექანიზმის სწორად გამოყენება მინიმუმამდე შეამცირებს სამუშაო ადგილზე ისეთი გარემოებების შექმნას, რომლებიც ცალკეულ პირთათვის შეიძლება დამამცირებელი და ღირსების შემლახველი იყოს.

განსახილველი საკითხის პრობლემურობა მჭიდროდ არის დაკავშირებული ადამიანის ძირითადი უფლებების მაქსიმალურ უზრუნველყოფასთან და თავისუფალ გარემოში

ღირსებადაცული ადამიანის ჩამოყალიბებასთან. სამეცნიერო ნაშრომი მკითხველს მისცემს შესაძლებლობას გაეცნოს მასში თავმოყრილ პრაქტიკულ მაგალითებს, როგორებიცაა სექსუალური შევიწროებასთან დაკავშირებული სასამართლო გადაწყვეტილებები, სხვა სახელმწიფოთა სასამართლო პრაქტიკა და სახალხო დამცველის რეკომენდაციების კონკრეტული მაგალითები. გასულ წლებთან შედრებით, ნაშრომში დასახულ პრობლემის გადაჭრასთან დაკავშირებული მექანიზმები დღითიდღე უფრო ვითარდება და ყველა განვითარებული სახელმწიფო დღის წესრიგში აყენებს ამ პრობლემის გადასაჭრელად განსახორციელებელ ქმედით პოლიტიკას.

პრაქტიკული მაგალითებისა და გამოცდილების აღწერის გარდა, ნაშრომი მიმოიხილავს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ დაცვის არსებულ მექანიზმებსაც, რომლებმაც სექსუალური შევიწროების პოტენციური მსხვერპლი შევიწროების მოსალოდნელი ფაქტებისგან უნდა დაიცვას. მაგალითისთვის, ნაშრომში განხილული იქნება დამსაქმებლის პასუხისმგებლობა არა მხოლოდ მის მიერ განხორციელებული დისკრიმინაციისთვის, არამედ ისეთი შემთხვევებისთვის, როდესაც დამსაქმებელმა შევიწროების ფაქტის ცოდნის შემთხვევაში შესაბამისი ზომები არ მიიღო. ასევე, გასათვალისწინებელია სტატისტიკა, რომელსაც სახალხო დამცველი ყოველწლიურად ხდის საჯაროდ და მასში მოცემული მაჩვენებლები კიდევ ერთხელ ადასტურებს ნაშრომში განხილული საკითხის აქტუალობას.

საკვანძო სიტყვები: სექსუალური შევიწროება, სამუშაო ადგილი, სექსუალური შევიწროება სამუშაო ადგილზე, დისკრიმინაცია, ღირსებადაცული ადამიანი, დამსაქმებლის პასუხისმგებლობა.

Sexual harassment in the workplace

Nino Shvangiradze,

Mariam Dzvelaia

Tbilisi State University

Abstract

The purpose of the topic we will be presenting at the scientific student conference is to discuss the issue of sexual harassment in the workplace. The aim of the paper will be to determine what causes such actions, to consider types of this form of discrimination, to address the problem elimination mechanisms and to share international recommendations regarding eradication of the problems mentioned above.

Sexual harassment is currently one of the most pertinent and noteworthy issues, both in personal life and in the professional space. The relevance of the problem is so high that exertion is needed in different directions, one of them being activities related to the raising awareness of the population which will be discussed within the framework of the topic. The correct use of the above-mentioned mechanism will minimize the creation of such circumstances at the workplace, which may be humiliating and degrading for individuals.

The problematic nature of the discussed matter is closely related to the ensuring of the basic human rights and the formation of a dignified person in a free environment at our best capacity. The scientific

paper will give the reader an opportunity to get acquainted with the practical examples, such as court findings related to sexual harassment, court practice of other states and concrete examples of the Public Defender's recommendations. Compared to the past years, the mechanisms related to the solution of the problem outlined in the paper are developing day by day, and all developed countries are putting effective policies on their agenda to be implemented to solve this issue.

In addition to the description of practical examples and experiences, the paper also reviews the existing protection mechanisms/procedures provided by the legislation of Georgia, which should protect the prospective victims from potential cases of sexual harassment. For instance, the paper will discuss the responsibility of the employer not only for the discrimination carried out by them, but also for the case when the employer did not take appropriate measures after the fact of harassment came into the light. Also, it is necessary to take the statistics that the Public Defender makes public every year into an account, and the indicators given in it once again confirm the relevance of the issue discussed in the paper.

Keywords: sexual harassment, workplace, sexual harassment in the workplace, discrimination, dignified person, responsibility of the employer.

საჯარო მმართველობის გამჭვირვალობის პრინციპი, როგორც კარგი მმართველობის დამყარების ეფექტური საშუალება

ანი გობრონიძე,

ავთანდილ დოხნაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

1990-იანი წლებიდან მოყოლებული, ევროპული ქვეყნების სამართლებრივი და დემოკრატიული რეფორმის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ამოცანა გახლდათ ბიუროკრატიული ნარჩენების შემცირება, ადმინისტრაციული ორგანოს პროცედურების გამარტივება და გადაწყვეტილების მიღების დაჩქარება. თუმცადა ყველა მცდელობა, რომელიც მიზნად ისახავდა ბიუროკრატიის შემცირებას, იმავდროულად იწვევდა პროცედურული ვალდებულებებისა და გარანტიების შემცირებას, რამაც აქტუალური გახადა დისკუსია მმართველობის კანონიერებასა და ეკონომიურობა/ეფექტიანობას შორის ბალანსის დაცვის აუცილებლობაზე.

აღნიშნული საკითხი მოგვარდა ევროკავშირის ფუნდამენტურ უფლებათა ქარტიის 41-ე მუხლით, რომლის მთავარი აზრიც „Good governance“-ს პრინციპის გამყარება გახლდათ. „Goodgovernance“-ს პრინციპი ქართული იურისპრუდენციისათვისაც, 2017 წლის საკონსტიტუციო რეფორმების განხორციელების შემდგომ, ცნობილი და უმნიშვნელოვანესი როლის მატარებელია, კერძოდ, მე-18 მუხლი მკაფიოდ უსვამს ხაზს ადმინისტრაციული ორგანოების გამჭვირვალობას, რაც სხვა ფუნდამენტურ უფლებებთან ერთად ეხმიანება ევროკავშირის ძირითადი უფლებათა ქარტიის 41-ე მუხლში ჩამოყალიბებულ სენტემენტებს. აღნიშნულში ხაზგასმულია განუყოფელი კავშირის აღიარება გამჭვირვალობას, ადმინისტრაციული სტრუქტურების გამძლეობასა და კარგი მმართველობის ფუნდამენტურ

პრინციპებს შორის. კარგი მმართველობის პარადოქსში, გამჭვირვალობის იმპერატივი იღებს უმთავრეს როლს, რომელიც მოქმედებს როგორც საყრდენი, რომელიც აკავშირებს ადმინისტრაციულ ორგანოებს სამართლიანობის, ანგარიშვალდებულების და საზოგადოების ნდობის პრინციპებთან.

ამ პრინციპების სულისკვეთებით მოწონებით, საქართველო ენთუზიაზმით შეუერთდა ღია მმართველობის პარტნიორობის (OGP) ინიციატივას 2011 წელს. საქართველოს მთავრობამ მტკიცე ვალდებულება აიღო ხელი შეეწყო ღიაობის, გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების იდეალებისათვის თავისი მმართველობის ფარგლებში, აღიარა ეს, როგორც ფუნდამენტური ღირებულებები წარმატებული და დემოკრატიული საზოგადოებისთვის. გარდა ამისა, მთავრობამ პირობა დადო, რომ განაგრძობდა ღია მმართველობის პარტნიორობის პრინციპების განვითარებასა და ძირფესვიანად ჩამოყალიბებას, რითაც გააუმჯობესებდა საჯარო მმართველობის პრინციპებს, რომელის მთავარი მახასიათებლებიც ღიაობა და მოქალაქეთა ჩართულობა გახლდათ.

აღნიშნული ნაშრომი მიმოიხილავს ადმინისტრაციული ორგანოს გამჭვირვალობას, როგორც კარგი მმართველობის ყოვლისმომცველი გობელენის შეუცვლელ და აუცილებელ ელემენტს, აღნიშნული მსჯელობა დამყარებულია უცხოურ და ქართულ იურისდიქციებში დაფუძნებულ პრაქტიკაზე და თეორიულ ნაშრომებზე.

საკვანძო სიტყვები: ევროპის ქვეყნები, კარგი მმართველობა, გამჭვირვალობა, ღია მმართველობის პარტნიორობა (OGP), მოქალაქეთა ჩართულობა.

The principle of transparency of public administration as an effective means of establishing good governance.

Ani Gobronidze,

Avtandil Dokhnadze

Tbilisi State University

Abstract

Since the 90s, European countries have prioritized legal and democratic reform, focusing on minimizing bureaucratic waste, simplifying administrative body procedures and expediting decision-making. However, these efforts, while reducing bureaucracy, have also diminished procedural obligations and guarantees. This has sparked a crucial debate about striking a balance between governance legality and economic efficiency.

The mentioned issue was resolved by Article 41 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, which addressed this matter, aiming to bolster the principle of "Good governance." This principle, significant in Georgian jurisprudence post the 2017 constitutional reforms, is specifically emphasized in Article 18, which highlights the transparency of administrative bodies, echoing the principles outlined in Article 41 of the EU Charter of Fundamental Rights. It emphasizes the vital link between transparency, administrative robustness, and good governance fundamental principles. In the

paradox of good governance, transparency becomes a central pillar, connecting administrative bodies to the principles of justice, accountability, and public trust.

By embracing the spirit of these principles, Georgia enthusiastically joined the Open Government Partnership (OGP) in 2011. The Government of Georgia is strongly committed to promoting the ideals of openness, transparency, and accountability within its governance framework, recognizing these as fundamental values for a successful and democratic society. In addition, the government has promised to continue developing and fundamentally establishing the principles of the open government partnership, thereby improving the main features of public administration, with openness and citizen involvement at the forefront.

Our work reviews the fragility of the administrative body as an indispensable and necessary element within the comprehensive tapestry of good governance. This reasoning is grounded in practical experiences and theoretical works derived from both foreign and Georgian jurisdictions.

Keywords: European countries, Good Governance, Transparency, Open Government Partnership (OGP), Citizen involvement.

ევთანაზია: ეთიკური, სამართლებრივი და ადამიანის უფლებების ქრილში

ლიზი ბერიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ევთანაზია ბერძნული სიტყვაა, იგი შედგება ორი ნაწილისგან - „ეუ“ - რაც კარგს ნიშნავს, და „თანატოს“ - სიკვდილს („კარგი სიკვდილი“). იგი გულისხმობს სიბრალულის მოტივით ადამიანის სიკვდილის განზრახ დაჩქარებას ან ტერმინალურ მდგომარეობაში მოურჩენელი ავადმყოფისათვის სიცოცხლის მოსპობას მისი ტანჯვისაგან გათავისუფლების მიზნით. მას შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა ფორმა, მათ შორის მედიკამენტების ლეტალური დოზის მიღება (ექიმის დახმარებით თვითმკვლელობა) ან სიცოცხლის შემანარჩუნებელი მკურნალობის შეწყვეტა. ისმის კითხვა: როცა ავადმყოფის სიცოცხლის შენარჩუნება ხელოვნურად ხდება როდემდე შეიძლება ამის გაგრძელება? თუ აპარატის გამორთვის შემდეგ პაციენტი მოკვდება, რა არის ეს - ჩვეულებრივი მკვლელობა თუ ევთანაზია და რომელი უფლებების წინააღმდეგ გვაქვს საქმე?

ეს კვლევა კრიტიკულად იკვლევს როგორც აქტიურ, ისე პასიურ ევთანაზიას და განიხილავს ადამიანის სიცოცხლის განზრახ დამთავრების ეთიკურ, სამართლებრივ და სოციალურ განზომილებებს.

ევთანაზია თავის მხრივ წარმოშობს კონფლიქტს ორ უფლებას შორის. ერთია მომაკვდავი ადამიანის სიცოცხლის უფლება, რომელიც საყოველთაოდ აღიარებული და გარანტირებული უფლებაა, ხოლო, მეორე თვითონ ამ ადამიანის სურვილი, რაც პირდაპირ კავშირშია სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლებასთან, როგორც ადამიანის წარუვალი და უზენაესი ფასეულობები. ორივე მათგანი განმტკიცებულია არა მხოლოდ კონსტიტუციით, არამედ

ევროპის ეროვნული კონვენციით და ფუნდამენტური უფლებებია ლიბერალური დემოკრატიისა და თავისუფალი საზაზრო სისტემის პირობებში. ნაშრომი განიხილავს და მიზნად ისახავს წამოაყენოს შესაბამისი არგუმენტები და კონტრა-არგუმენტები ორივე მხარის სასარგებლოდ, შეადაროს იგი საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ევთანაზიის დასაშვებობის ფარგლებს და აამაღლოს ცნობიერება ამ კომპლექსური საკითხის ირგვლივ.

დისკუსია ასევე განიხილავს ეთიკურ გამოწვევებს, რომლებიც დაკავშირებულია სამედიცინო მუშაკებთან და ამგვარი პროცედურების განხორციელების წნებთან, რის საპირწონეთაც მოწინავე ქვეყნებში შესაბამისი რეგულაციებია გატარებული. კვლევის მიზანია წვლილი შეიტანოს ნიუანსურ გაგებაში თუ როგორ უპირისპირდება ევთანაზია ადამიანის უფლებებს, წინ წამოწიოს ამ საკითხთან დაკავშირებული აღმოსავლური პრობლემები, მოიშველიოს საერთაშორისო პრაქტიკა და შეადაროს იგი საქართველოში მოქმედ კანონმდებლობას.

Euthanasia: Examining the Ethical, Legal, and Human Rights Dimensions

Lizi Beridze

Tbilisi State University

Abstract

Euthanasia is a word with Greek origins, consisting of two parts – „eu“ - which means good, and „thanatos“ - death („good death“). It refers to the intentional act of ending a person's life to relieve them from suffering, usually due to a terminal illness or an incurable medical condition. Euthanasia can take various forms, including administering a lethal dose of medication (physician-assisted suicide) or withholding life-sustaining treatment. Given the complexity of the topic, the question arises: When the patient's life is maintained artificially, how long can it be continued? If the patient dies after the machine is turned off, is it ordinary murder or euthanasia and which human rights are we dealing with?

This study critically examines both active and passive euthanasia navigating the ethical, legal, and social dimensions of intentionally ending a person's life.

Euthanasia itself creates a conflict between two rights. One of them is the right to life of a dying person, which is a universally recognized and guaranteed right, and the other one is the desire, the will of the patient, which is a part of freedom of speech and expression, an inalienable and supreme human value. Both of them are reinforced not only by the Constitution, but also by the European National Convention and individually are fundamental rights in a liberal democracy and free market system. The work aims to put forward relevant arguments and counter-arguments in favor of both sides, then compare with the conditions for Euthanasia provided by Georgian legislation.

The discussion also examines the ethical challenges associated with medical workers in this field and the pressure on their shoulders to perform such procedures, for which there are appropriate regulations existing in advanced countries. The purpose of this study is to contribute to a nuanced understanding of how Euthanasia contrasts with human rights and ethical terms, consider international practice and to compare it with the laws and regulations on euthanasia in Georgia.

ხელოვნური ინტელექტის: deep fake-ის ზეგავლენა ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა სამართალზე, მისი გამოწვევები და საერთაშორისო პრაქტიკა

ლიზი ქელბაქიანი,

მარიამ თავგამე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

მექანიკური ელექტრონული ტექნოლოგიიდან ციფრულ ტექნოლოგიაზე გადასვლა, როგორც ინფორმაციის შენახვის, გადაცემის და გამოყენების საშუალება წარმოადგენს იმ გარდამტეხ პერიოდს რომელსაც მოვიხსენიებთ ციფრული რევოლუციის სახელით. მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარი გახდა მთავარი ბიძგი ციფრული ეპოქის დაწყებისათვის, რასაც მოჰყვა ციფრული ტექნოლოგიების ფართო გამოყენება. 21-ე საუკუნეში წარმოდგენილია ყოველდღიურობა თანამედროვე ტექნოლოგიების გარეშე, მან მოიცვა ჩვენი ცხოვრების ყოველი ასპექტი. რა თქმა უნდა, განვითარებასა და ცხოვრების გამარტივებასთან ერთად მას თან ახლავს გამოწვევები, რომელთაგანაც უმნიშვნელოვანესია ხელოვნური ინტელექტის დახმარებით სინთეზირებული ტექნიკა- Deepfake (დიფფეიქი).

სამართლებრივი კვლევის მთავარია მიზანია ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული პრობლემატიკის წარმოჩენა და განხილვა, რაც გამოწვეულია Deepfake-ის ფართო გამოყენებით. Deepfake-ის საკანონმდებლო რეგულირება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც არასწორი გამოყენებითა და მარტივად ხელმისაწვდომობით, შესაძლებელია საფრთხის ქვეშ დადგეს არა მარტო ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები, არამედ სახელმწიფოებისა და საერთაშორისო პოლიტიკური თუ არაპოლიტიკური ორგანიზაციების ინტერესები. ამგვარად, deepfake საფრთხეს ქმნის როგორც ინდივიდუალურ, ასევე საერთაშორისო დონეზე. კვლევაში ყურადღება გამახვილებულია Deepfake-ით გამოწვეული პრობლემების მრავალფეროვნებაზე. კერძოდ, მას არ გააჩნია ლიმიტირებული სამოქმედო სფერო და აისახება ადამიანების ცხოვრებისა და საქმიანობის ყველა სფეროზე, რომელთაც სიღრმისეულად განვიხილავთ ნაშრომის ფარგლებში. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთ ქვეყანაში (ჩინეთი) არსებული წესები და რეგულაციები გვთავაზობენ გზას Deepfake-ის ნეგატიური ზეგავლენის შესამცირებლად, მსხვერპლთა სამართლებრივი გზა კვლავ რთულია. მისი ინტენსივიზიდან გამომდინარე, აღნიშნული პრობლემა მოითხოვს მკაცრ საკანონმდებლო რეგულირებას არა მხოლოდ სახელმწიფო, არამედ საერთაშორისო დონეზე, ამასთან დაკავშირებით საინტერესოა ევრო პარლამენტის და საბჭოს 2021 წლის კანონპროექტი, რომელიც ადგენს ზოგადად ხელოვნური ინტელექტის შესახებ ჰარმონიზებულ წესებს (ARTIFICIAL INTELLIGENCE ACT). საერთაშორისო სამართლის და ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების სამართლის კუთხით ეს კანონპროექტი, რომელიც ჯერ კიდევ არ არის დამტკიცებული ევროპის პარლამენტის და საბჭოს მიერ, იქნება მნიშვნელოვანი ცვლილება ამ საკითხის საერთაშორისო რეგულირების კუთხით, ვინაიდან Ai აქტი ადგენს მკაფიო სტანდარტებს, განმარტავს, თუ რა სახის ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებაა აკრძალული ევროკავშირში და რა ითვლება მაღალი რისკის შემცველად.

მოცემული კვლევა ემსახურება აღნიშნული პრობლემების განხილვასა და მათი მოგვარების საუკეთესო გზების წარმოჩენას, რაზეც ვისაუბრებთ კონფერენციის ფარგლებში.

Artificial Intelligence: The Impact of Deep Fake on Human Rights and Freedoms Law, Its Challenges and International Practice

Lizi Kelbakiani,

Mariam Tagvadze

Tbilisi State University

Abstract

The transition from mechanical electronic technology to digital technology as a means of storing, transmitting, and using information is a turning point that we refer to as the digital revolution. The second half of the 20th century became the main impetus for the beginning of the digital age, followed by the widespread use of digital technologies. In the 21st century, everyday life is unimaginable without modern technology, it has covered every aspect of our lives. Of course, along with the development and simplification of life, it comes with challenges, the most important of which is the technology synthesized with the help of artificial intelligence - Deepfake. The main purpose of the legal research is to present and discuss the human rights issues caused by the widespread use of Deepfake. Legislation of Deepfake is important, as with incorrect use and easy access, it is possible to endanger not only human rights and freedoms but also the interests of states and international political or non-political organizations. Thus, deepfake poses a threat both at the individual and international level. The study focuses on the variety of problems caused by Deepfake. In particular, it does not have a limited field of action and affects all areas of people's lives and activities, which we will discuss in depth within the scope of the work. Although the existing rules and regulations in some countries (China) offer a way to reduce the negative impact of Deepfake, the legal path for victims is still difficult. Due to its intensity, the aforementioned problem requires strict legal regulation not only at the state level but also at the international level. In this regard, we should mention the 2021 draft law of the European Parliament and the Council, which establishes harmonized rules on artificial intelligence (ARTIFICIAL INTELLIGENCE ACT). This bill will be a significant change in terms of international regulation of this matter, since the Ai Act sets clear standards, explaining what kind of artificial intelligence is prohibited in the EU and what is considered high risk. This study serves to discuss the mentioned problems and present the best ways to solve them, which we will talk about at the conference.

სამოსამართლო სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვა: შედარებითი ანალიზი

მარიამი აფციაური

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

აღნიშნულ ნაშრომში განხილული პრობლემა არის სამოსამართლო სიტყვის თავისუფლების ფარგლების გარშემო არსებული სამართლებრივი ვაკუუმი. კონკრეტულად, ნაშრომში განხილულია გამოწვევები სამოსამართლო სიტყვის გამოხატვის თავისუფლებასთან მიმართებით, რომლებიც ვლინდება სხვადასხვა სასამართლო საქმეში. წინამდებარე კვლევის მიზანია გამოავლინოს კონკრეტული სამართლებრივი ნიუანსები და ინტერპრეტაციული სირთულეები, რომლებიც განაპირობებს სამოსამართლო სიტყვის თავისუფლების ფარგლებისა და შეზღუდვების განსაზღვრის მეტი სიზუსტის აუცილებლობას. ამ გამოწვევების დეტალური შესწავლით, ნაშრომი მიზნად ისახავს უფრო დახვეწილი საკანონმდებლო ჩარჩოს არსებობის აუცილებლობის განხილვას, რომელიც უზრუნველყოფს სამოსამართლო სიტყვის თავისუფლების უფრო ზუსტ მითითებებს, იდენტიფიცირებულ საკითხებს და ხელს შეუწყობს იურიდიულ საზოგადოებაში მიმდინარე საკითხის გარშემო დისკუსიის გაღრმავებასა და განვითარებას.

სიტყვის თავისუფლება განიხილება, როგორც ადამიანის ერთ-ერთი ფუნდამენტური უფლება. მას მსოფლიოში მრავალი კანონი და, რაც მთავარია, კონსტიტუცია იცავს. მიუხედავად ამისა, მოსამართლეთა სიტყვის თავისუფლება, სასამართლოსა თუ მის ფარგლებს გარეთ, კვლავ შეზღუდულია. სასამართლო სისტემა, თავისი მნიშვნელობიდან გამომდინარე, განსხვავებულია, ვინაიდან ის მუდამ ცდილობს დაიცვას მიუკერძოებლობა და სამართლიანობა მართლმსაჯულების განხორციელებისას. აღნიშნულ ნაშრომში განხილული იქნება სამოსამართლო სიტყვის თავისუფლების ფარგლები და შედარებითი ანალიზი სხვა ქვეყნებთან მიმართებით. ნაშრომში ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპული სასამართლოს პრაქტიკასთან ერთად, ყურადღება გამახვილებულია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს განჩინებასა და გადაწყვეტილებაზე, რომელიც უშუალოდ წინამდებარე ნაშრომში განსახილველ პრობლემატიკას შეეხება.

საკვანძო სიტყვები: სასამართლო სიტყვის თავისუფლება, ინტერპრეტაციის სირთულეები, დახვეწილი სამართლებრივი ჩარჩო, გაიდლაინები, მიუკერძოებლობა, სამართლიანობა, ადამიანის უფლებები, შედარებითი ანალიზი, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო, გამოხატვის თავისუფლება, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია, სასამართლოს დამოუკიდებლობა, პარადიგმის ცვლილება, კანონის უზენაესობა.

Limitations on Judicial Free Speech: a Comparative Study

Mariami Aptsiauri

Tbilisi State University

Abstract

The research problem addressed in this paper is the ambiguity surrounding the boundaries of Judicial free speech, specifically examining the challenges and inconsistencies evident in different cases. This study seeks to identify the specific legal nuances and interpretative difficulties that contribute to the need for more clarity in defining the scope and limitations of Judicial free speech. By scrutinizing these challenges, the paper aims to argue for a more refined legal framework that provides more precise guidelines for Judicial free speech, addressing the identified issues and contributing to the ongoing discourse within the legal community.

Free speech is regarded as one of the fundamental human rights, and many laws and constitutions worldwide safeguard it. Judges' freedom of expression is still constrained in the legal system. The judicial system is distinctive because it strives to uphold impartiality and fairness in administering justice. In this paper, the boundaries of judicial free speech will be discussed, and its application in various nations will be compared. In the article, examples of courts from other countries will be addressed, but attention will be drawn to the ruling and decision of Georgia's Constitutional Court. This research paper aims to provide an easy-to-understand response to the following questions. First, what is the extent of the judge's right to free speech? How much of a judge's speech should be restricted under the principles of free speech? We will also look at the European Court of Human Rights, where the court considered the parameters of free speech.

Keywords: Judicial free speech, Ambiguity, Interpretative difficulties, Refined legal framework, Guidelines, Impartiality, Fairness, Human rights, Comparative analysis, Constitutional Court of Georgia, Freedom of expression, European Convention on Human Rights, Judicial independence, Paradigm change, Rule of law.

ელექტრონული არჩევნები

მარიამ რუხაძე,

ზიზი კიკნაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

უკვე დეკადებია, რაც პოლიტიკურ ასპარეზზე ელექტრონული არჩევნების იდეა გამოჩნდა. ინოვაცია განხილვის ცხელი საგანია. დემოკრატიულ ქვეყნებში მისი პროგრესულობა აღიქმება, თუმცა ხშირია კიბერ-თავდასხმები, ტექნოლოგიების გაუმართაობა, პერსონალურ მონაცემთა დაუცველობა, რაც იწვევს მოსახლეობის უკმაყოფილებას. გარდამავალი დემოკრატიის სხვა ქვეყნების მსგავსად, საქართველოში მცდელობა არის, თუმცა შედეგი ჯერ არ ჩანს. ამ კვლევის

მიზანია, დადგინდეს რამდენად უსაფრთხო, ფარული, საყოველთაო იყო ქვეყნის პირველი ელექტრონული არჩევნები, რა უნდა იქნას გათვალისწინებული მომავალ საარჩევნო წელს.

კენჭისყრის დღე მოიცავს მომზადების, დათვლის და შეჯამების პროცედურებს, რაც საკმაოდ დამძლეული და გრძელი პროცესია. მუდამ არსებობს თანმდევი გონივრული ეჭვი, რომ იგი შეიძლება იქნას გამოყენებული ბოროტად, გახდეს არაკანონიერი და დახარვეზდეს.

სწორედ „ადამიანური ფაქტორის“ (დაუკვირვებლობის, დაღლილობის, სტრესის ფონზე დაშვებული შეცდომების) თავიდან აცილების გამო, შესაძლოა უპირატესი იყოს ელექტრონული საარჩევნო სისტემა.

ეუთოს კოპენჰაგენის 7.3 პუნქტი ამ საკითხზე ვრცელ ინფორმაციას იძლევა. ელექტრონული ტექნოლოგიების სწორი გამოყენებისას მეტად დაცულია თანასწორი არჩევნების პრინციპი. მარტივად უზრუნველსაყოფია იმის გარანტირება, რომ პირის ერთი ხმა ნამდვილად ერთი ხმის ტოლფასია, რასაც ვერ ვიტყვით აშშ-ს 2020 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებზე, სადაც ხმათა გაყალბება გარდაცვლილ პირთა ვინაობის გამოყენებით მოხდა.

საყოველთაო საარჩევნო უფლება- იმ რეალობაში, სადაც ქვეყნის მოსახლეობის დიდი ნაწილი არ მონაწილეობს არჩევნებში სხვადასხვა მიზეზის გამო, მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდის საშუალება შეიძლება ელ. არჩევნები იყოს. ნორვეგიის მოტივაციაც სწორედ იგივე გახლდათ.

ფარულობა- არჩევნების სწორად ჩასატარებლად, პირის იდენტიფიცირება მისი ხმის ბაზაში გაგზავნისას უკვე შეუძლებელი უნდა იყოს, რაც უზრუნველყოფილია ტექნოლოგიებით.

რაც შეეხება საქართველოს, მისთვის რეკომენდაციები უკვე გაიცა ვენეციის კომისიის, ეუთოს დემოკრატიული ინსტიტუტის, ოდირის კომისიის მიერ.

2018 წლის 13 მაისს სატესტო რეჟიმში ჩატარდა ელექტრონული არჩევნები, რომელიც გაიმართა სამ უბანზე. აკვირდებოდნენ ექსპერტები, ცესკოს, „სამართლიანი არჩევნების“ წარმომადგენლები. გამოვლინდა როგორც მისი ეფექტურუნარიანობა, ისე ხარვეზები.

გასათვალისწინებელია, რომ ქვეყანა სრულ მზადყოფნაში უნდა იყოს სიახლის დანერგვისას. ითვლება, რომ საქართველოს 33 წლიანი დემოკრატიულ რესპუბლიკის სახელმწიფო ინსტიტუტები და მათ მიერ წარმართული პროცესები არ სარგებლობდა მაღალი საზოგადოებრივი ნდობით.

ამ კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ ელ. არჩევნები ეფექტური და პროგრესულია, თუმცა მხოლოდ მაშინ, როდესაც დაცულია ზემოაღნიშნული რეკომენდაციები, რაც მოიაზრებს პროცედურების დაცვას, რისკების თავიდან არიდებას, ჰიბრიდული არჩევნების დანერგვას.

საკვანძო სიტყვები: ელექტრონული, ფარული, საყოველთაო.

Electronic Elections

Mariam Rukhadze,

Zizi Kiknadze

Tbilisi State University

Abstract

It has been decades since the idea of electronic elections appeared in the political area. The Innovation has been a main topic of discussion ever since. Its progressiveness is perceived in democratic countries, nevertheless there are numerous occasions connected with cyber-attacks, technological failures, personal data vulnerability, which causes the dissatisfaction of the population. In Georgia, like other transitional democratic countries, there is an attempt but the result is not visible yet. The purpose of this research is to determine if the country's first electronic elections were safe, secret and universal, to see what should be taken into account next election year.

The voting day includes preparation, counting and tallying procedures, which is quite a tedious and long process. There is always an inherent reasonable suspicion that it can be misused and become illegal. It is because of the avoidance of the „human factor“ (mistakes made by inattention, tiredness, fatigue, overburden) that's why e-voting can be advantageous.

7.3 article of OSCE Copenhagen gives a detailed information about this topic. If electronic devices are properly used, the principle of equal election is safer. That way, it's easier to guarantee that one vote equals one man. This exact problem surfaced in the presidential elections of the United States of America in 2020, when deceived people's identities were used to fake votes.

Universal suffrage- In the reality, where a big part of country's population doesn't vote for different reasons, increasing their participation is very important and e-voting can help a lot. This was a motivation for Norway as well.

secret suffrage- To keep elections fair, they have to make sure it's impossible to identify the person once his/her vote has been sent to the base. This can be taken care of with technologies.

Recommendations for Georgia have already been issued by the Venice Commission, the OSCE Democratic Institute. On May 13, 2018 e-voting was held in test mode in three areas. During the process, there were experts, the members of CEC and ISFED. Both of its effectiveness and shortcomings were revealed.

it's considerable that the country should be fully ready while implanting a new thing. It's thought that the republic which counts 33 years of existing- Georgia hasn't gained the trust of society.

As a result of this study, it's been established that electronic elections are progressive and effective, but only when the country takes all the recommendations listed above into consideration, which means following right procedures, avoiding risks and implanting hybrid elections.

Keywords: Electronic, Innovative, Universal, secret.

ჯარიმის, როგორც ადმინისტრაციული სახდელის, ეფექტურობა

ანი გიგაური,

ლუკა ბარლიანი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ეს კვლევა ეხება ადმინისტრაციული სახდელის, როგორც სადამსჯელო მექანიზმის, ეფექტურობის რთულ დინამიკას. მიუხედავად იმისა, რომ ჯარიმები ჩვეულებისამებრ გამოიყენება საზოგადოებაში გაბატონებული წესებისა და მოთხოვნათა დარღვევების აღსაკვეთად, კვლევა ცხადყოფს, რომ მათი ეფექტურობა არ არის უნივერსალური და დამოკიდებულია უამრავ ფაქტორზე. სხვადასხვა შემთხვევის შესწავლით, თვალსაჩინო ხდება, რომ ადმინისტრაციული ჯარიმები ზოგიერთ შემთხვევაში სრულებითაც ვერ აღწევს დასახულ მიზნებს. კვლევა აგრეთვე შეეხება იმასაც, რომ ჯარიმების ეფექტურობაზე გავლენას ახდენს სამართალდარღვევის ხასიათი, დამრღვევის ფინანსური შესაძლებლობები... შესაბამისად, ცალსახაა, რომ უცილობლად უნდა მოხდეს მათი ეფექტურობის შეფასება უფრო ფართო თვალსაწიერიდან. გარდა ამისა, ჯარიმების ოდენობის განსაზღვრისას ნიუანსირებული მიდგომის არარსებობამ შეიძლება შეარყიოს მათი ის ეფექტი, რომლის მიღწევისთვისაც ზოგადად არსებობს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი, რადგან ჯარიმებმა შეიძლება ადეკვატურად სრულიადაც ვერ ასახოს დარღვევის სიმძიმე ან დამნაშავეს ბრალეულობა. ნაჩვენებია, რომ ერთიანი, შაბლონური მიდგომა არახელსაყრელი და არასამართლიანია და ამიტომაც, ამის თავიდან ასარიდებლად საჭიროა უფრო მოქნილი სისტემის არსებობა, რომელიც ითვალისწინებს თითოეული დარღვევის დროს მის უნიკალურ გარემოებებს. სტატია იკვლევს ურთიერთდამოკიდებულებას ჯარიმების გამოთვლების პრინციპსა და ამ სადამსჯელო ღონისძიების საერთო წარმატებას შორის. კვლევაში აგრეთვე მოცემულია სხვადასხვა ქვეყნის პრაქტიკა ჯარიმის დანიშვნის წესთან დაკავშირებით და ეს შედარებით-სამართლებრივი ანალიზი ნათელს ჰფენს საუკეთესო პრაქტიკას, გამოაშკარავებს ჩვენს კანონმდებლობაში არსებულ ხარვეზებს და თავის მხრივ იძლევა გადაწყვეტის გზებს, თუ რა ქმედითი ნაბიჯები შეიძლება იქნეს გადადგმული ნორმათშემოქმედთა მხრიდან, რის შედეგადაც მოხდება ადმინისტრაციული სახდელების სისტემათა ჰარმონიზაცია და გაუმჯობესება. დასასრულს, ეს კვლევა მხარს უჭერს ადმინისტრაციული ჯარიმების როლის ყოვლისმომცველ გადაფასებას საკანონმდებლო ჩარჩოს ფარგლებში. ამით ჩვენ შეგვიძლია გავაძლიეროთ ადმინისტრაციული სახდელის საერთო ეფექტურობა და უზრუნველყოთ უფრო სამართლიანი და პროპორციული პასუხი მარეგულირებელი ნორმების შეუსრულებლობაზე.

საკვანძო სიტყვები: ადმინისტრაციული ჯარიმების ეფექტურობა, ინდივიდუალური მიდგომა, ჯარიმების გამოთვლის წესი, შედარებით-სამართლებრივი ანალიზი.

The effectiveness of the fine as an administrative penalty

Ani Gigauri,

Luka Barliani

Tbilisi State University

Abstract

This study delves into the intricate dynamics surrounding the efficacy of administrative fines as a penal mechanism. While fines are commonly employed to deter and punish regulatory violations, our research reveals that their effectiveness is not universal and is contingent on a multitude of factors. By examining various cases, this study highlights instances where administrative fines fall short in achieving their intended objectives.

The research will also touch on the fact that the effectiveness of fines is influenced by the nature of the offense, the financial capabilities of the offender... Therefore, it is clear that their effectiveness must be evaluated from a wider perspective. In addition, the absence of a nuanced approach in determining the amount of fines may undermine their effect, which the Code of Administrative Offenses generally aims to achieve, because the fines may not adequately reflect the severity of the violation or the guilt of the offender.

An universal approach has been shown to be ineffective and unfair, and to avoid this, a more flexible system that takes into account the unique circumstances of each offense is needed. The article explores the relationship between the principle of penalty calculations and the overall success of this punitive measure. The study also presents the practice of different countries regarding the manner of imposing a fine, and this comparative legal analysis sheds light on the best practices, reveals the gaps in our legislation and, in turn, provides solutions for what effective steps can be taken by the law makers, resulting in Administrative fines systems will be harmonized and improved. In conclusion, this study advocates a comprehensive reassessment of the role of administrative penalties within the legislative framework. By doing so, we can enhance the overall effectiveness of administrative penalties and ensure a fairer and more proportionate response with modernised laws.

keywords: Administrative fines effectiveness, Individual approach, Penalty calculations, Comparative legal analysis.

საგარეო ურთიერთობებში საქართველოს პრეზიდენტის მიერ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელების კონსტიტუციური ფარგლები

ლაზარე ბოხოჩაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საქართველოში, თანამედროვე დემოკრატიულ სახელმწიფოთა მსგავსად, პარლამენტი განსაზღვრავს საგარეო პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებს, აღმასრულებელი ხელისუფლება მას ახორციელებს, ხოლო პრეზიდენტს სახელისუფლებო სისტემაში უკავია მათგან განკერძოებული ადგილი და ასრულებს არბიტრის როლს. პრეზიდენტი არ ეწევა პარტიულ საქმიანობას, თუმცა საკუთარი უფლებამოსილებების განხორციელებისას გარკვეულ პოლიტიკას აწარმოებს, რა დროსაც დისტანცირებულია აღმასრულებელი ხელისუფლებისგან, კონსტიტუცია *expressis verbis* მას არ უქმნის კოოპერაციის ვალდებულებას. თავდაპირველად მთავრობის მიერ პრეზიდენტთან მიმართებით ინიცირებულმა კომპეტენციურმა დავამ, ხოლო შემდგომში პრეზიდენტის იმპიჩმენტის საკითხმა, წინ წამოწია პრეზიდენტის საგარეო უფლებამოსილებების სწორად განსაზღვრის და კონსტიტუციის შესაბამისი მუხლების განმარტების საკითხი. აღნიშნულ საკითხს არა მხოლოდ თეორიული, არამედ დიდი პრაქტიკული მნიშვნელობაც აქვს, შემდგომი შესაძლო სადავო შემთხვევების მართებულად გადაწყვეტისათვის. ამიტომ, საჭიროა დავადგინოთ, უშვებს თუ არა კონსტიტუცია პრეზიდენტის საგარეო წარმომადგენლობით ურთიერთობებში მთავრობის ნებართვის გარეშე მონაწილეობას.

პირველ რიგში, ამ კითხვაზე პასუხი ვერ იქნება ერთგვაროვანი, ვინაიდან საგარეო ურთიერთობებში წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელებად, შეიძლება, მოვიაზროთ როგორც არაფორმალური გზით მოსაზრების გამოხატვა სახელმწიფოს საზღვრებს შიგნით თუ გარეთ, ასევე საერთაშორისო ხელშეკრულების ხელმოწერა და სხვა სამართლებრივი მნიშვნელობის ქმედებების განხორციელება. მათი ერთ სიბრტყეში განხილვა კონსტიტუციის განმარტების მიმართ ფორმალისტური დამოკიდებულების გამოვლინება იქნებოდა.

ამ მხრივ, მთავრობის ნებართვის საჭიროება უნდა არსებობდეს მხოლოდ მაშინ, როდესაც ადგილი აქვს კონსტიტუციით აღმასრულებელი ხელისუფლებისთვის მიკუთვნებული ფუნქციის განხორციელებას, რომელიც მისი საშუალების, ადგილმდებარეობის, ფორმის, პოლიტიკური წონის, სამართლებრივი შედეგის გათვალისწინებით, სცდება ფორმალურ წარმომადგენლობას. მხოლოდ ფორმალური წარმომადგენლობისათვის არ არის საჭირო მთავრობის თანხმობა, რადგან ის არ წარმოადგენს აღმასრულებელი ხელისუფლების ექსკლუზიურ უფლებამოსილებას.

მნიშვნელოვანია ისიც, რომ პრეზიდენტის მიერ საკუთარი დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას შეიძლება წარმოიშვას კოლიზია მთავრობის საგარეო უფლებამოსილებებთან. აღნიშნულ შემთხვევებში, პრეზიდენტის შეზღუდვის კონსტიტუციური შესაძლებლობა არ უნდა არსებობდეს იქამდე, სანამ პრეზიდენტის

ქმედებები გონივრულ ფარგლებში ემსახურება მისი დისკრეციული უფლებამოსილების სწორ განხორციელებას.

მთავრობის ნებართვის საჭიროების განსასაზღვრად, რიგ შემთხვევებში, შეიძლება მნიშვნელობა მიენიჭოს პრეზიდენტის უფლებამოსილების წყაროსაც, პირდაპირი გზით არჩეული პრეზიდენტი უფრო ახლოსაა ხალხთან და მეტად გააჩნია შესაძლებლობა, რომ საკუთარი ქმედებები განამტკიცოს ხალხის მხარდაჭერით ანგარიშვალდებულებისა და პასუხისმგებლობის პრინციპის გათვალისწინებით. ამასთანავე, ცალკეულ მოვლენას პოლიტიკური მნიშვნელობა მხოლოდ იქიდან გამომდინარეც შეიძლება მიენიჭოს, რომ მას პრეზიდენტი ესწრება.

საკვანძო სიტყვები: პრეზიდენტის კონსტიტუციური სტატუსი, საგარეო ურთიერთობები, საგარეო წარმომადგენლობა, მთავრობის თანხმობის საჭიროება.

Constitutional framework of representative powers in foreign affairs of President of Georgia

Lazare Bokhochadze

Tbilisi State University

Abstract

In Georgia, akin to other modern democratic countries, the parliament establishes foreign affairs while the government executes them. The president holds a neutral position as an arbitrator. The president refrains himself from involving in the affairs of political parties, yet his actions shape his political trajectory. Notably, the president remains distanced from the executive branch, with no expressis verbis specified constitutional obligation to cooperate. Recent conflicts, such as competency disputes between the government and the president, as impeachment proceedings, underscore need for a definition and interpretation of the president's constitutional powers within the framework of foreign affairs. This issue holds not only theoretical significance but also crucial practical implications. The key is to determine, when president enjoys aforementioned powers without consent of the government.

Answering this question is complex due to variations in defining foreign representation, ranging from informal expression of personal beliefs to signing international treaties. Uniform treatment of such diverse examples would be superficial.

Government consent is only necessary when an action involves the execution of foreign affairs, a constitutional right of the government. The form, political weight, place, and legal significance of presidential actions are crucial in this context. Mere formal representation does not necessitate government consent, as government does not hold exclusive right to foreign representation.

In some instances, the president may exercise discretionary powers, potentially conflicting with the government's authority over foreign affairs. However, restricting the president's rights is unjustified as long as he stays within reasonable limits.

Understanding the source of the president's powers is vital to understanding whether government consent is required. elected president, closer to the people, may leverage public support to enhance the

political significance of his actions, reinforcing the argument for the president's autonomy in similar situation.

Keywords: presidential powers, foreign relations, foreign representation, governments consent.

პრეზიდენტის არაპირდაპირი არჩევნები საქართველოში - ნაბიჯი დემოკრატიისკენ თუ ამომრჩევლის უფლების არალეგიტიმური შეზღუდვა ?

გიორგი კალანდაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკონფერენციო ნაშრომი იკვლევს არაპირდაპირი საპრეზიდენტო არჩევნების სირთულეებს საქართველოში, მოიცავს ქართული კანონმდებლობისთვის ახალი საარჩევნო მოდელის დადებითი და უარყოფითი მხარეების მრავალმხრივ ანალიზს.

სოციოლოგიური და სამართლებრივი მეთოდების გამოყენებით, მათ შორის, საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვისა და გასულ წლებში ჩატარებული პირდაპირი საპრეზიდენტო არჩევნების სტატისტიკური მონაცემების გათვალისწინებით, ეს კვლევა მიზნად ისახავს, შეაფასოს საზოგადოების ჩართულობა დემოკრატიულ მმართველობაში, მათი დამოკიდებულება 2017-18 წლების საკონსტიტუციო ცვლილებების მიმართ და მისი პოტენციური შედეგების შესახებ, საქართველოს დემოკრატიული ლანდშაფტის გათვალისწინებით.

საკონფერენციო ნაშრომში უმთავრესად მოცემულია სამართლებრივად დასაბუთებული მსჯელობა იმაზე, არის თუ არა გადასვლა არაპირდაპირ საპრეზიდენტო არჩევნებზე ნაბიჯი უფრო ძლიერი დემოკრატიისკენ და ტრადიციული საპარლამენტო რესპუბლიკისკენ თუ პრეზიდენტის არაპირდაპირი არჩევის წესი რეგრესია ავტორიტარული ტენდენციებისკენ. პოლიტიკური ლანდშაფტის სიღრმისეული შესწავლით, კვლევაში განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთებულია საქართველოში არამრავალფეროვანი პარლამენტის პოტენციურ გავლენასა და თანმდები რისკების სოციალურ-სამართლებრივ შეფასებაზე.

საქართველოს მსგავსი სახელმწიფოების შედარებითი ანალიზის საფუძველზე, კვლევა იძლევა ნიუანსურ პერსპექტივას იმის შესახებ, შეესაბამება თუ არა არაპირდაპირი საპრეზიდენტო არჩევნები საქართველოს დღევანდელ სოციალურ, პოლიტიკურ, სამართლებრივ და ისტორიულ კონტექსტს.

საბოლოო ჯამში, დასკვნა იძლევა დასაბუთებულ პასუხს, პრეზიდენტის ირიბი არჩევნების მოდელის დადებითი და უარყოფითი მხარეების ანალიზით, მათი ქართულ რეალობასთან შეხამებითა და ობიექტურად, სტატისტიკურად მსგავსი სახელმწიფოების გამოცდილებების გაზიარებით, კითხვაზე პრეზიდენტის არაპირდაპირი არჩევნები საქართველოში ნაბიჯია უკეთესი დემოკრატიისკენ თუ იგი ამომრჩევლის უფლების გაუმართლებელი შეზღუდვა?

საკვანძო სიტყვები: არაპირდაპირი საპრეზიდენტო არჩევნები, ამომრჩევლის უფლებები, დემოკრატიული მმართველობა, პოლიტიკური წარმომადგენლობა, შედარებითი კონსტიტუციური სამართალი, საარჩევნო უფლების რისკები, ნიჰილისტური მოქალაქეობა.

Indirect presidential elections in Georgia - a step towards democracy or an illegitimate Interference with citizens' right to vote?

Giorgi Kalandadze

Tbilisi State University

Abstract

This conference paper delves into the intricacies surrounding the upcoming 2024 indirect presidential elections in Georgia, providing a comprehensive analysis of the advantages and disadvantages inherent in this novel electoral model. Utilizing a blend of sociological and legal research methods, including a public opinion poll, and considering statistical data from previous direct presidential elections, this study seeks to gauge public sentiment regarding the constitutional shift and its potential implications for Georgia's democratic landscape.

The central inquiry revolves around whether the transition to indirect presidential elections marks a positive stride toward a more robust democracy or a concerning regression towards authoritarian tendencies. By closely examining the political landscape, with a specific focus on the potential influence of a non-diverse parliament on the dynamics of these elections in Georgia, the paper aims to unravel the underlying complexities of this evolving electoral system.

Drawing upon a comparative analysis of similar states, the research provides a nuanced perspective on whether indirect presidential elections align with Georgia's current social, political, legal, and historical context. The findings contribute valuable insights to the ongoing discourse on the appropriateness of indirect presidential elections for Georgia and its society.

In the end, this conference paper aims to be a significant contribution to the broader conversation on electoral models and democratic governance, offering a comprehensive understanding of the potential impact of indirect presidential elections on Georgia's political landscape, answers the main question - Whether opting for indirect presidential elections in Georgia is a move towards improving democracy or it limits the right of the voters.

Keywords: Indirect Presidential Elections, Voter's Rights, Democratic Governance, Political Representation, Comparative Constitutional Law, Suffrage Risks, Nihilistic citizenship.

„Privacy by Design“-ის მნიშვნელობა პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამართალში

ლეილა შამანაური,

მარიამ არსენიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

„Privacy by Design“-მონაცემთა დაცვის სტანდარტების გათვალისწინებაა ახალი პროდუქტის ან მომსახურების შექმნის პროცესში. ტექნოლოგიურმა წინსვლამ და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამართლის განვითარებამ წარმოშვა პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სისტემური დაგეგმარების კონცეფციის გაჩენის აუცილებლობა, რომელიც უსაფრთხოების ზომის სისტემის შექმნამდე ამ სფეროში არსებული ყველა შესაძლო რეგულაციის გათვალისწინებას მოიაზრებს. კონცეფციასთან დაკავშირებით პირველი აზრი გამოითქვა 1970-იან წლებში, რომელიც ჩართულია 1990-იან წლებში RL 95/46/EC მონაცემთა დაცვის დირექტივაში. ამ დირექტივის 46-ე პუნქტის თანახმად, ტექნიკური და ორგანიზაციული ზომები უნდა იქნას მიღებული უკვე დამუშავების სისტემის დაგეგმვის ეტაპზე მონაცემთა უსაფრთხოების დასაცავად. მონაცემთა დამუშავების პროცესში მონაცემთა დაცვა ხარისხიანია, როდესაც მაქსიმალურად ხდება ტექნოლოგიების გამოყენება. გასათვალისწინებელია დამუშავების სახეობა, მოცულობა, გარემოებები და მიზანი. ამ დროს ხდება მონაცემთა დაცვა ტექნოლოგიური დიზაინის საშუალებით. მონაცემთა დაცვის ამ სტანდარტის გამოყენებისას მნიშვნელოვანია 7 ფუნდამენტური პრინციპის გათვალისწინება.

ესენია:

1. პრევენციული და არა გამოსასწორებელი;
2. კონფიდენციალურობა, როგორც აუცილებელი პარამეტრი;
3. კონფიდენციალურობა ინტეგრირებული დიზაინთან;
4. სრული ფუნქციონირება - დადებითი ჯამი და არა ნულოვანი ჯამი;
5. End-to-End უსაფრთხოება — სიცოცხლის ციკლის დაცვა;
6. ხილვადობა და გამჭვირვალობა;
7. კონფიდენციალურობის პატივისცემა.

“Privacy by design” არის კონფიდენციალურობის საუკეთესო საშუალებას. აღნიშნული დაცვის სისტემა ჩაშენებული უნდა იყოს სხვადასხვა ორგანიზაციის სისტემაში, რათა გაადვილდეს და დაცული იყოს ორგანიზაციის საინფორმაციო სისტემები და იქ არსებული პერსონალური მონაცემები.

The Importance of „Privacy by Design“ in Personal Data Protection Law

Leila Shamanauri,

Mariam Arsenidze

Tbilisi State University

Abstract

„Privacy by Design“ - the consideration of data protection standards is new In the process of creating a product or service. Technological progress and the development of personal data protection law have given rise to the need for the concept of systematic planning of personal data protection, which considers all possible regulations in this field before creating a security measure system. The concept was first thought of in the 1970s, incorporated in the 1990s in the Data Protection Directive RL 95/46/EC. According to Article 46 of this Directive, technical and organizational measures must be taken already at the planning stage of the processing system to protect data security.

Data protection during processing is qualitative when technology is used to the maximum extent. should be considered type, scope, circumstances and purpose of processing. At this time, data protection is done through technological design. When applying this data protection standard, it is important to consider 7 fundamental principles.

These are:

1. Proactive not Reactive; Preventative not Remedial;
2. Privacy as the Default Setting;
3. Privacy Embedded into Design;
4. Full Functionality — Positive-Sum, not Zero-Sum;
5. End-to-End Security — Lifecycle Protection;
6. Visibility and Transparency - Keep it Open;
7. Respect for User Privacy – Keep it User-Centric.

„Privacy by design“ is the best way to protect privacy. The said protection system should be built into the system of various organizations in order to facilitate and protect the information systems of the organization and the personal data there.

ირიბი ჩვენების დასაშვებობა

დათა შალვაშვილი,

რეზიკო ჯორბენაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

სისხლის სამართლის პროცესში, შეჯიბრებითი სისტემიდან გამომდინარე, ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს მტკიცებულებებს. მხარეები სწორედ მტკიცებულებებზე აყრდნობენ

თავიანთ პოზიციებს და ცდილობენ სასამართლოს წინაშე დაამტკიცონ პოზიციების სისწორე. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია ზუსტად იყოს განსაზღვრული თუ რა შეიძლება წარმოადგენდეს მტკიცებულებას, რადგან სწორედ მტკიცებულებები თამაშობს გადამწყვეტ როლს ბრალდებულის ბედის გადაწყვეტისას, ამიტომ აუცილებელია ისინი წარმოადგენდნენ სანდოობის გარანტიას.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში, მტკიცებულების ერთ-ერთ სახეს მოწმის ჩვენება წარმოადგენს. მოწმის ჩვენება შეიძლება დაიყოს მოწმის პირდაპირ და არაპირდაპირ ანუ ირიბ ჩვენებად, მართალია ორივე წარმოადგენს, როგორც მტკიცებულება მოწმის ჩვენებას მაგრამ მათ განსხვავებული დასაშვებობის სტანდარტი აქვთ, ავთენტურობის დაბალი ხარისხიდან გამომდინარე. მოწმის ირიბი ჩვენების დასაშვებ მტკიცებულებად ცნობა ყოველთვის პრობლემატურ საკითხს წარმოადგენდა სისხლის სამართლის პროცესში, რადგან გასათვალისწინებელია მოწმის მიერ სიტუაციის აღქმის, დამახსოვრების და გადმოცემის გარემოებები იქიდან გამომდინარე, რომ მოწმის ჩვენება ძირითადად სუბიექტურ აღქმას ეფუძნება და ხშირად დამახინჯებული სახით გადმოგვცემს რეალურ შემთხვევას.

საერთაშორისო პრაქტიკას რომ გადავხედოთ, როგორ რეგულირდება ირიბი ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენების საკითხი, სხვა ქვეყნების სამართალი ერთმანეთისგან განსხვავებულ პრაქტიკას გვთავაზობს და ერთი კონკრეტული მიდგომა ირიბ ჩვენებასთან დაკავშირებით არ არსებობს. ირიბი ჩვენების გამოყენების პრაქტიკას, სხვა მტკიცებულებებისაგან განსხვავებით, ქართულ კანონმდებლობაში არ აქვს ხანგრძლივი ისტორია და ის უკავშირდება სისხლის სამართლის ახალი საპროცესო კოდექსის ამოქმედებას. ირიბი ჩვენების განმარტებას მინიმალური ცვლილებაც არ განუცდია და ის დღესაც იმ ფორმით არის გადმოცემული საპროცესო კოდექსში, როგორსაც კოდექსის თავდაპირველი რედაქცია ითვალისწინებდა, თუმცა მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა მისი დასაშვებობისა და გამოყენების წესების განმსაზღვრელ ნორმებში.

ჩვენი მთავარი განხილვის საგანია ირიბი ჩვენების, როგორც მტკიცებულების დასაშვებობა პროცესზე, რადგან კანონმდებლობა ადგენს მტკიცებულებათა ავთენტურობის შემოწმების ვალდებულებას რომლის მიზანია, გამოირიცხოს ყალბი, სახეშეცვლილი და არასათანადო მტკიცებულებების გამოყენების შესაძლებლობა. ირიბი ჩვენება ეფუძნება სხვა პირის მიერ გავრცელებულ ინფორმაციას, რაც მის მიმართ ნდობას ამცირებს მაგრამ სისხლის სამართლის პროცესის სირთულიდან და მართლმსაჯულების ინტერესიდან გამომდინარე, ზოგჯერ სწორედ ირიბი ჩვენებაა ერთადერთი საუკეთესო ხელმისაწვდომი მტკიცებულება, ამიტომ დეტალურად უნდა იქნეს განხილული მისი გამოყენების რისკები და წინაპირობები.

საკვანძო სიტყვები: მოწმის ჩვენება, ირიბი ჩვენება, მტკიცებულების დასაშვებობა, საერთაშორისო პრაქტიკა, ავთენტურობა.

Admissibility of indirect testimony

Data Shalvashvili,

Reziko Jorbenadze

Georgian National University SEU

Abstract

In the criminal justice process, based on the competitive system, evidence is very important. The parties base their positions on the evidence and try to prove the correctness of their positions before the court. Therefore, it is important to define precisely what can constitute evidence, because it is evidence that plays a decisive role in deciding the fate of the accused, so it is necessary that they represent a guarantee of reliability.

In the Criminal Procedure Code of Georgia, one of the types of evidence is the testimony of a witness. Testimony of a witness can be divided into direct and indirect or indirect testimony of a witness, although both of them represent the testimony of a witness as evidence, but they have a different standard of admissibility, depending on the low degree of authenticity. Recognizing the indirect testimony of a witness as admissible evidence has always been a problematic issue in the criminal justice process, because the circumstances of the witness's perception, memory and transmission of the situation should be taken into account, given that the witness's testimony is mainly based on subjective perception and often distorts the real case.

If we look at the international practice, how the issue of using circumstantial testimony as evidence is regulated, the laws of other countries offer different practices and there is no one specific approach to circumstantial testimony. The practice of using circumstantial testimony, unlike other evidence, does not have a long history in Georgian legislation, and it is connected with the implementation of the new Criminal Procedure Code. The definition of circumstantial testimony has not undergone even the slightest change, and it is still presented in the Code of Procedure in the form that was envisaged by the original edition of the Code, although significant changes were made in the norms defining the rules of its admissibility and use.

The main subject of our discussion is the admissibility of circumstantial evidence as evidence at trial, as the law establishes an obligation to verify the authenticity of the evidence, which aims to exclude the possibility of using false, altered and improper evidence. Circumstantial testimony is based on information spread by another person, which reduces trust in him, but depending on the complexity of the criminal process and the interest of justice, sometimes it is circumstantial testimony that is the only available evidence, so the risks and prerequisites for its use should be discussed in detail.

Keywords: witness testimony, indirect testimony, admissibility of evidence, international practice, authenticity.

კიბერდანაშაულის გამოწვევები

ანანო კალანდია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საზოგადოების მაღალი ტემპით განვითარებას თანმდევი უარყოფითი მხარეები მოჰყვა. ინტერნეტისა და კომპიუტერული მოწყობილობების გამომგონებლები ვერასდროს იფიქრებდნენ იმას, რომ უზარმაზარ ინტერნეტ სამყაროში, სადაც ადამიანები ერთმანეთთან კომუნიკაციას ამყარებენ შეიძლება საკმაოდ სერიოზული დანაშაულის ჩადენა-როგორცაა კიბერდანაშაული.

კიბერდანაშაული სწორედ ის მთავარი თემაა, რომელიც სამწუხაროდ მუდმივად ვითარდება. მეტად იხვეწება ისე, რომ ხანდახან ძალიან რთულიც კია დამნაშავეს პოვნა, გარკვევა იმისა რეალურად ვისი ჩადენილია კონკრეტული ქმედება.

კიბერთავდასხმებმა ფართო მასშტაბები მიიღეს. ერთი კონტინენტიდან მეორეზე კომპიუტერის მეშვეობით შესაძლებელია სხვა სახელმწიფო საქმეების გამორკვევა, ვებ-გვერდების დაბლოკვა, ბანკების დაყაჩაღება და ასე შემდეგ.

ზემოთხსენებულიდან გამომდინარე, საკვლევი თემის მიზანი არის კიბერდანაშაულის პრობლემისა და მისი სისხლის სამართლის კოდექსთან შესაბამისობაში განხილვა. კიბერუსაფრთხოების, როგორც თანამედროვე გამოწვევასთან გამკლავების გზები.

დღეს მნიშვნელოვანია, გამოვჩახოთ კიბერთავდასხმასთან ბრძოლისთვის საჭირო საშუალებები, შევამციროთ კიბერდანაშაულის ჩადენა. თუმცა, მაინც ალბათ შეუძლებელიც კი არის უზარმაზარ ინტერნეტ-სივრცეში რაიმის სრულიად აღმოფხვრა, სამაგიეროდ არის მათი მინიმუმამდე დაყვანის შანსები.

საკვანძო სიტყვები: კიბერდანაშაული, კიბერუსაფრთხოება, კიბერთავდასხმა, დანაშაული, დამნაშავე, განვითარება.

Challenges of cybercrime

Anano Kalandia

Tbilisi State University

Abstract

High temp of development of the society was followed by negative sides. The inventors of the Internet and computer devices would never think about how the huge Internet world where people are communicating can create a crime - like cybercrime.

Cybercrime is the main topic that is unfortunately constantly evolving. It improves so much that sometimes it is even very difficult to find the guilty, to find out who actually committed a specific action.

Cyber attacks have become widespread. From one continent to another, through a computer, it is possible to find out other state affairs, block websites, rob banks, and so on.

Based on the above, the purpose of the research topic is to discuss the problem of cybercrime and its compliance with the Criminal Code. Ways to deal with cyber security as a modern challenge.

Today, it is important to find the necessary means to fight against cyber attacks. However, it is still probably impossible to completely eliminate anything in the huge internet space, but there are chances to minimize it.

Keywords: cybercrime, cyber security, cyber attack, crime, guilty, evolution.

ფემიციდის წინააღმდეგ ბრძოლის სისხლისსამართლებრივი ასპექტები

გიორგი ყველიაშვილი,

ალექსანდრე წეროძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ფემიციდი არის დანაშაულის ის გამოხატულება, რომელიც განსაკუთრებულ აგრესიასა და უსამართლობის გრძნობას იწვევს საზოგადოებაში. იგი არ წარმოადგენს პერსონალურ პრობლემას, არამედ, დანაშაულს, რომლის გადაჭრაც აუცილებელია სოციუმის კეთილდღეობისთვის.

მოდალადე ცდილობს დაიმორჩილოს მსხვერპლი, აუკრძალოს მას რაიმე ქცევა ან არ მოუწონოს რაიმე ქმედება, რაც განპირობებულია მის წინაშე საწინააღმდეგო სქესის პიროვნების ყოფნით, რომელსაც, მისი შეხედულებით, მისგან განსხვავებით, არ გააჩნია გარკვეული უფლებები.

აღსანიშნია, რომ საქართველოში ფემიციდითა მრავალი სახიდან ყველაზე გავრცელებულია – ოჯახური ფემიციდი, ინტიმური ფემიციდი, არაინტიმური ფემიციდი, ტრანსფობიური ფემიციდი, ასოციაციური ფემიციდი, რაც, თავისთავად, მეტყველებს საზოგადოებაში არსებული არასწორ მართლშეგნებაზე. შესაბამისად, ფემიციდის წინააღმდეგ ბრძოლაში დიდი როლი ენიჭება პირველად პრევენციას, რაც ქმნის საჭიროებას – გაიზარდოს სამოქალაქო განათლების თუ ადამიანის უფლებების დაცვის საკითხთა სწავლების როლი სკოლის ასაკიდანვე.

პრაქტიკაში ხშირია შემაკავებელი ორდერების დარღვევის ფაქტი. ეს მეტყველებს იმაზე, რომ მოძალადე არასერიოზულად აღიქვამს მას, რაც გამოწვეულია იმით, რომ ხშირად რამდენიმე შემაკავებელი ორდერი შეიძლება იქნეს გამოწერილი ერთი და იგივე პირის მიმართ და ერთხელ ან ორჯერ მის უფლებელყოფას არ მოსდევდეს შესაბამისი სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, რაც ქმნის აუცილებლობას შემაკავებელი ორდერის განმეორებით გამოწერის საფუძვლის წარმოშობისას აღარ მოხდეს ხელახლა შემაკავებლის გამოწერა, არამედ, საქმე წარიმართოს პირდაპირ სისხლისსამართლებრივი კუთხით, ამასთან, მნიშვნელოვანია საქართველოს „სისხლის სამართლის კოდექსის“ 381-ე პრიმა მუხლის გამკაცრება სასჯელის ნაწილში.

აუცილებელია გახშირდეს მოძალადეთა კონტროლი ელექტრონული მონიტორინგის საშუალებით, განსაკუთრებით მაშინ, როცა გამოცემულია შემაკავებელი ან დამცავი ორდერი.

ფემიციდის წინააღმდეგ ბრძოლაში განსაკუთრებული როლი აქვს სასამართლო სისტემას. შეიმჩნევა შემთხვევები, როცა იკვეთება ეჭვიანობის ფაქტი, დამორჩილების, კონტროლის სურვილი და შემდგომში შურისძიების მოტივიც, სასამართლო რიგ შემთხვევებში შურისძიების მოტივის წარმომშობ გენდერულ დისკრიმინაციას არ აქცევს სათანადო ყურადღებას, შემოიფარგლება შურისძიების მოტივით, ეს კი ამკვიდრებს მანკიერ პრაქტიკას.

სამწუხაროა, რომ ფემიციდის წინააღმდეგ ბრძოლაში არ მოქმედებს ლიბერალური მიდგომები, ამიტომ აუცილებელია მკაცრი პოლიტიკის გატარება. სწორედ ამიტომ, სახელმწიფო ბრალდების მიერ სისხლისსამართლებრივი დევნა 2022 წელს ფაქტობრივად გაათმაგდა 2014 წელთან შედარებით.

ამგვარად, თითოეულ ადამიანს უნდა ახსოვდეს, რომ ფემიციდი არაა პერსონალური სახის დანაშაული, იგი არის საზოგადოების პრობლემა, რომლის წინააღმდეგ ბრძოლაც თითოეული მოქალაქის მოვალეობაა, ხოლო შედეგი საზოგადოებისა და სამართალდამცავების თანამშრომლობითა და ერთიანი ძალებით მიღწევადი.

საკვანძო სიტყვები: უფლებები, ფემიციდი, გენდერული ნიშანი.

Criminal aspects of the fight against femicide

Giorgi Kveliashvili,

Aleksandre Tserodze

Tbilisi State University

Abstract

Femicide is an expression of crime that causes special aggression and a sense of injustice in society. It is not a personal problem, but a crime that needs to be solved for the welfare of society.

The aggressor tries to subdue the victim, forbid her from any behavior or disapprove of any action, which is due to the presence of a person of the opposite sex in front of him, who, in his opinion, unlike him, does not have certain rights.

It should be noted that the most common types of femicide in Georgia are family femicide, intimate femicide, non-intimate femicide, transphobic femicide, associative femicide, which, in itself, speaks of the wrong conscience in society. Accordingly, primary prevention plays a major role in the fight against femicide, which creates the need to increase the role of civic education or teaching of human rights issues from school age.

In practice, the fact of violation of restraining orders is frequent. This suggests that the abuser does not take it seriously, which is due to the fact that often several restraining orders can be issued against the same person, and once or twice neglecting it isn't followed by the corresponding criminal liability. It is necessary to proceed directly to criminal law when the grounds for issuing a restraining order arise

again. besides, it is important to tighten Article 381(1) of the "Criminal Code of Georgia" in the punishment part.

It's necessary to increase the control of abusers through electronic monitoring, especially when a restraining or protective order is issued.

The judicial system has a special role in the fight against femicide. There are cases when the fact of jealousy, the desire to obey, control, and then the motive of revenge are identified. In some cases, the court does not pay due attention to the gender discrimination that is the motive of revenge, it is limited to the motive of revenge, and this establishes a vicious practice.

It's unfortunate that liberal approaches do not work in the fight against femicide, so it is necessary to implement strict policies. That is why, in 2022, the number of criminal prosecutions by Georgian prosecutors actually increased tenfold compared to 2014.

Thus, each person should remember that femicide isn't a personal crime, it is a social problem. It is the duty of every citizen to fight against it, and the result can be achieved with the cooperation and united forces of society and law enforcement agencies.

Keywords: rights, femicide, gender sign.

ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენების მიცემისთვის დასჯადობის პრობლემატიკა ქართულ სისხლის სამართალში

დავით იორამიშვილი,

საბა შალიკიანი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

კონსტიტუციის მე-4 მუხლი ამკვიდრებს სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპს. ამ პრინციპის უმნიშვნელოვანესი გამოხატულება არის სამართლიანი სასამართლო პროცესის განხორციელება ბრალდებულის მიმართ. ბრალდებული წარმოადგენს სწორედ იმ სუბიექტს, რომელსაც პროცესის მიმდინარეობისას საკუთარი თავის დასაცავად გააჩნია კანონით მინიჭებული არაერთი უფლება. ბრალდებულის უფლებებთან დაკავშირებით საუბრისას დღემდე მსჯელობის საგანია უნდა ისჯებოდეს თუ არა იგი ცრუ ჩვენების მიცემისთვის.

სისხლის სამართლის კოდექსის (შემდგომში - სსკ) 370-ე მუხლით დანაშაულს წარმოადგენს „მართლმსაჯულებისთვის ხელის შეშლა, რაც გამოიხატება გამოსაკითხი პირის, მოწმის ან დაზარალებულის მიერ ცრუ ინფორმაციის მიწოდებით ან ცრუ ჩვენების მიცემით...“. ამ დანაწესში კანონმდებელი გამოსაკითხი პირისა და მოწმისგან ცალკე გამოყოფს დაზარალებულს, რომელიც, მსგავსად ბრალდებულისა, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის (შემდგომში - სსკ) 47.1 მუხლის თანახმად, მოწმის სტატუსის მქონე პირია. იმ აზრის მომხრეები, რომლებიც თვლიან, რომ ბრალდებული ცრუ ჩვენებისთვის არ უნდა ისჯებოდეს, ამ დანაწესზე მიუთითებენ და აღნიშნავენ, რომ რადგანაც კანონმდებელი, დაზარალებულის მსგავსად, არ წერს ბრალდებულს, ე.ი. მისი ნება არც არის ბრალდებულის დასჯა ცრუ ჩვენების მიცემისთვის. მიუხედავად სსკ-ის 370-ე მუხლის ასეთი ფორმულირებისა, კანონმდებლის ნება

ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენების დასჯადობასთან დაკავშირებით სსსკ-ის 38.2 მუხლშია გამოხატული, რომელიც ადგენს ბრალდებულად ცნობისთანავე პირისთვის განსამარტებელ უფლებებს, თუმცა უფლებებთან ერთად კანონმდებელი ადგენს, რომ ბრალდებულს უნდა ეცნობოს ისიც, რომ „...ყველაფერი, რასაც იგი იტყვის, შესაძლებელია მის წინააღმდეგ იქნეს გამოყენებული...“. ლოგიკურია, ამ განმარტებით კანონმდებელს სურს ბრალდებულისთვის გაფრთხილების მიცემა იმ შესაძლო პასუხისმგებლობაზე, რაც შეიძლება მოჰყვეს მის ცრუ ჩვენებას.

ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენების მიცემის დასჯადობაზე საკონსტიტუციო სასამართლომაც იმსჯელა, რომელსაც საფუძვლად დაედო თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება. საკონსტიტუციო სასამართლომ მხარი დაუჭირა საკითხის მართლმსაჯულების სასარგებლოდ გადაწყვეტას. სასამართლოს არგუმენტაციით, ბრალდებულს საკუთარი თავის დასაცავად საკმარისი ბერკეტები აქვს კანონით მინიჭებული, რომელთა შორის უმთავრესია დუმილისა და თვითინკრიმინაციისგან თავის დაცვის უფლება. გარდა ამისა, ბრალდებულისთვის ამ უფლების მინიჭება პირდაპირ ხელს უწყობს ბრალდებულის ჩვენების სანდოობის გაუფასურებას, რადგანაც რთულად დასაჯერებელია მოსამართლეებმა ამ უფლების პირობებში ბრალდებულების ჩვენებები მიიღონ მხედველობაში.

საკითხის ამგვარ გადაწყვეტას ჰყავს როგორც მომხრე, ისე მოწინააღმდეგეები. უნდა აღინიშნოს, რომ პრაქტიკაში ამ საკითხზე სასამართლოს მიერ მიღებული განაჩენები ფაქტობრივად არ გვხვდება, რაც უნდა აიხსნას პროკურატურის ლიბერალური პოლიტიკით დამნაშავეობასთან ბრძოლის სფეროში.

საკვანძო სიტყვები: ბრალდებული, უფლება, მართლმსაჯულება.

The problem of imprisonment for false testimony by the accused in Georgian criminal law

Davit Ioramishvili,

Saba Shalikian

Tbilisi State University

Abstract

Article 4 of the Constitution establishes the principle of the rule of law. The most important expression of this principle is the implementation of a fair trial for the accused. The accused is the subject who has several rights granted by the law to protect himself during the process. When talking about the rights of the accused, it is still a matter of debate whether he should be punished for giving false testimony.

According to Article 370 of the Criminal Code (hereinafter - CC) "obstructing justice, which is manifested by providing false information or giving false testimony by an interrogated person, witness or victim..." is a crime. In this provision, the legislator separates the victim from the interrogated person and the witness, who, like the accused, is a person with the status of a witness according to Article 47.1 of the Code of Criminal Procedure (hereinafter - CPC). Proponents of the opinion, who believe that the accused should not be punished for perjury, point to this provision and point out that since the legislator,

like the victim, does not write to the accused, i.e. Nor is His will to punish the accused for perjury. Despite the wording of Article 370 of the CC, the will of the legislator regarding the perjury of the accused is expressed in Article 38.2 of the CPC, which establishes the rights to be explained to a person immediately after being recognized as an accused, although along with the rights, the legislator determines that the accused must also be informed that "... Everything he says can be used against him..." Logically, with this definition, the legislator wants to warn the accused about the possible liability that may result from his false testimony.

The Constitutional Court also discussed the possibility of false testimony by the accused, which was based on the constitutional submission of the Tetrtskaro District Court. The Constitutional Court supported the resolution of the issue in favor of justice. According to the court's argumentation, the accused has enough rights to protect himself by the law, the most important of which is the right to remain silent and avoid self-incrimination. In addition, granting the accused this right directly contributes to the undermining of the credibility of the accused's testimony, because it is difficult to believe that judges will consider the testimony of the accused under this right.

Such a solution to the issue has both supporters and opponents. It should be noted that in practice the judgments passed by the court on this matter are not found, which should be explained by the liberal policy of the prosecutor's office in the field of combating guilt.

keywords: accused, right, Justice.

ევთანაზია, სიკვდილის უფლების ადგილი სიცოცხლის უფლებაში

ანი მორჩილაძე,

თამარ შათირიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ევთანაზია არის სიცოცხლის შეწყვეტის პრაქტიკა, რომელიც გამოიყენება მაშინ, როდესაც ადამიანი განუკურნებელი სენისგან გამოწვეული გაუსადმისი ტკივილისაგან იტანჯება და ამ ტკივილის შესაჩერებლად ერთადერთი გზა მისი სიცოცხლის შეწყვეტა ხდება. მოტივი აღნიშნული დანაშაულისა არის სიბრალულის გრძნობა, რომელიც დამნაშავეს აქვს მსხვერპლის მიმართ.

შესაბამისად ამ კვლევის მიზანია:

- ა. პირველ რიგში, განისაზღვროს მისი ადგილი ადამიანის საყოველთაოდ აღიარებულ - სიცოცხლის უფლებაში;
- ბ. მიმოიხილოს საკითხი ეროვნული კანონმდებლობისა და საერთაშორისო სამართლის ქრილში;
- გ. წარმოჩინდეს პრობლემის პრაქტიკული მხარე სასამართლო პრაქტიკაზე დაყრდნობით;
- დ. დადგინდეს ევთანაზიასთან დაკავშირებული რეკომენდაციების გავლენა.

წინამდებარე კვლევაში განხილული იქნება აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი თეორიული თუ პრაქტიკული ასპექტები. მიმოხილულ იქნება სტატისტიკა, როგორც ეროვნული კანონმდებლობის, ასევე საერთაშორისო ჩარჩოს ფარგლებში, რომელიც წარმოაჩენს აშკარა განსხვავებას ჩვენი ქვეყნისა და სხვა ქვეყნების მაგალითზე.

განხილული იქნება ევთანაზიის არსებული ჯგუფები და ის წესები, რომელთაც ქვეყნები ადგენენ ევთანაზიის ჩასატარებლად. ასევე მნიშვნელოვანია მომხრეთა და მოწინააღმდეგეთა პოზიციების მოსმენა და მათი შეჯამება.

საკითხის განხილვის პარალელურად წარმოჩენილ იქნება სასამართლო პრაქტიკათა მიმოხილვა, რათა თეორიული კვლევის გარდა პრაქტიკული მაგალითებით შეივსოს და განმტკიცდეს ევთანაზიის მნიშვნელობა ადამიანის სიცოცხლის უფლების რეალიზებაში.

სწორედ ეს მაგალითები ცხადყოფს, რომ ადამიანები სიცოცხლეს სიკვდილს ამჯობინებენ ძლიერი ტკივილის განცდის დროს და მნიშვნელოვანია დადგინდეს ევთანაზიის დასაშვებობის ფარგლები, რათა არ მოხდეს უხეში ჩარევა ადამიანის საყოველთაოდ აღიარებულ უფლებაში.

საკითხის სპეციფიკიდან გამომდინარე დღემდე არ არის მისი ფარგლები მოწესრიგებული, სწორედ ამიტომ კვლევის ფარგლებში გამოთქმული იქნება რეკომენდაციები მისი რეგულირების უზრუნველსაყოფად.

Euthanasia, the place of the right to die in the right to life

Ani Morchiladze,

Tamar Shatirishvili

Tbilisi State University

Abstract

Euthanasia is a life-ending practice that is used when a person is suffering from excruciating pain caused by an incurable senescence and the only way to end that pain is to end their life. The motive of the said crime is the feeling of pity that the offender has towards the victim.

Accordingly, the purpose of this research is:

- A. First of all, to define its place within the universally recognized human right to life.
- B. Review the issue in terms of national legislation and international law;
- C. To present the practical side of the problem based on judicial practice;
- D. To determine the impact of euthanasia recommendations.

This present study will touch upon important theoretical and practical aspects related to the aforementioned issue. Statistics within national as well as international frameworks will be discussed to shed light on the clear difference between the example of our country compared to other countries.

Existing euthanasia groups and the rules that countries set for euthanasia will be discussed. It is also important to listen to the positions of supporters and opponents and summarize them.

Simultaneously with the discussion of the issue, an evaluation of judicial practices will be presented to provide practical examples in addition to theoretical research and underscore the importance of euthanasia in realizing the right to human life.

Such examples will showcase that people prefer life to death when experiencing severe pain, and it is important to determine the scope of euthanasia in order not to grossly interfere with a universally recognized human right.

Due to the specificity of the issue, its scope has not been regulated until now, which is why recommendations will be made within the framework of the study to ensure its regulation.

მოშიშშილე პაციმრის იძულებითი (ხელოვნური) კვების სამართლებრივი ასპექტები

მარიამ თურქაძე,

მედეა სიფროშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

მედიცინის სისხლის სამართალი თანამედროვე ქართულ კანონმდებლობაში ჯერ კიდევ ახალია. ნაშრომში განხილულია პენიტენციური მედიცინის სამართლის მნიშვნელოვანი საკითხი, კერძოდ, პაციმრის მიერ გაცხადებული შიმშილობის უფლებისადმი დამკვიდრებული საკანონმდებლო და ეთიკური მიდგომა, როგორც სახელმწიფოს, ისე სამედიცინო პერსონალის მხრიდან. გაანალიზებულია, სიცოცხლის, ფიზიკური ხელშეუხებლობისა და ღირსების უფლებათა ჭიდილი და ჩამოყალიბებულია ხედვა, თუ რომელი გარემოებების არსებობის შემთხვევაში ხდება საჭირო, კონკრეტული უფლების პრიორიტეტულად მიჩნევა.

სამსჯელო საკითხია, აგებს თუ არა ექიმი პასუხს სისხლის სამართლის კოდექსის მიხედვით პაციმარი პაციენტის შიმშილობის შედეგად გარდაცვალების შემთხვევაში. მიიჩნევა აღნიშნული უმოქმედობა ექიმის სამსახურეობრივი ვალდებულების შეუსრულებლობად, თუ პაციმრის ავტონომიური გადაწყვეტილების პატივისცემა. პაციმრის, როგორც მოწყვლადი პაციენტის ავტონომიური გადაწყვეტილების პატივისცემა მისი კონსტიტუციური უფლებათაგანია, თუმცა, აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფოს კონსტიტუციურად აგრეთვე გააჩნია მოქალაქეთა სიცოცხლესა და ჯანმრთელობაზე ზრუნვის როგორც პოზიტიური, ისე ნეგატიური ვალდებულება, რაც გამოკვეთავს მის პატერნალისტური მიდგომას.

აუცილებელია, რომ იძულებითი (ხელოვნური) კვება, მოხდეს პაციენტის სხეულებრივ მთლიანობაში უხეში ჩარევის გარეშე, სამედიცინო წესების სრული დაცვით. ამიტომ მიზანშეწონილია კანონმდებლობით სრულად იყოს დარეგულირებული აღნიშნული სამედიცინო დახმარების საკითხი და მითითებული იყოს ის გამონაკლისები, რა დროსაც დასაშვებია პაციმრის თანხმობის გარეშე მისი შიმშილობისას იძულებითი (ხელოვნური) კვების გამოყენება. ნაშრომი ეხება ისეთ კომპლექსურ შემთხვევას, რომელშიც პაციმარი უგონო მდგომარეობაშია და წინასწარ მას საკუთარი პოზიცია არ დაუფიქსირებია ხელოვნურ

კვებასთან დაკავშირებით. პატიმრის შიმშილობის დაწყების მომენტიდან სახელმწიფო დგება ორი არჩევნის წინაშე: ან პატიმარი შიმშილით მოკვდეს, ან შესაბამისი ორგანო პატიმრის იძულებითი (ხელოვნური) კვების სახით ჩაერიოს შიმშილობაში.

ამ ნაშრომში წარმოდგენილია საერთაშორისო პრაქტიკის ანალიზი, რომლის საფუძველზეც შესაძლებელია დანახულ იქნეს მნიშვნელოვანი პრინციპები და სტანდარტები, რისი ინტეგრირებაც უნდა მოახდინოს ქართულმა კანონმდებლობამ.

საკვანძო სიტყვები: შიმშილობა, იძულებითი (ხელოვნური) კვება, ინფორმირებული თანხმობა, მოშიმშილე პატიმარი, პატერნალიზმი.

Legal aspects of forced (artificial) feeding of a hunger-striking prisoner

Mariam Turkadze,

Medea siphroshvili

Tbilisi State University

Abstract

The criminal law of medicine is still new in modern Georgian legislation. The paper discusses an important issue of the law of penitentiary medicine, in particular, the established legal and ethical approach to the right of hunger strike declared by the prisoner, both from the side of the state and the medical staff. The difficulties in regard of protecting the rights to life, physical integrity and dignity is analyzed and a vision is formed, in which circumstances it's necessary to consider a specific right as a priority. Whether a physician is liable under the Criminal Code for the resulted death of an inmate patient is a criminal question. Is the said inaction considered to be a failure to fulfill the duty of the doctor, or respecting the autonomous decision of the prisoner. Respecting the autonomous decision of a prisoner as a vulnerable patient is one of the constitutional rights, however, it must not forgotten that the state constitutionally has both positive and negative obligations to care for the life and health of citizens, which highlights its paternalistic approach. It's necessary that artificial (forced) feeding takes place without gross interference in the patient's physical integrity, in full compliance with medical rules. Therefore, it's advisable to fully regulate the mentioned issue of medical assistance in the legislation and specify the exceptions in which it is permissible to use artificial (forced) feeding during hunger strike without the consent of the prisoner. From the moment the prisoner's hunger strike begins, the government is faced with two choices: either the prisoner starves to death, or the relevant body intervenes in the hunger strike in the form of artificial (forced) feeding of the prisoner.

This work presents an analysis of international practice, to see important principles and standards that should be integrated into the Georgian legislation.

Keywords: hunger-strike, artificial (forced) feeding, informed consent, hunger-striking prisoner, paternalism.

შინაპატიმრობა

ნათია ვალიშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

შინაპატიმრობა ნიშნავს დღე ღამის განსაზღვრულ მონაკვეთში, საცხოვრებელ ადგილას ყოფნის ვალდებულების შესრულება შინაპატიმრობა შეიძლება გამოყენებულ იქნას როგორც არასრულწლოვანი, ასევე სრულწლოვანი დამნაშავეს მიმართ, რომლებმაც პირველად ჩაიდინეს მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დანაშაული. დამნაშავეს ნიშან თვისებების გათვალისწინებით სასამართლოს მიერ შეიძლება გამოყენებულ იქნას შინაპატიმრობის შემდეგი ფორმები: 1. მკაცრი 2. ნაკლებად მკაცრი 3. მსუბუქი ფორმები. განვიხილოთ თითოეული მათგანი.

შინაპატიმრობის მკაცრი ფორმა ნიშნავს 24 საათის განმავლობაში დამნაშავე იყოს სახლში, გარდა გადაუდებელი, მაგალითად სამედიცინო პროცედურებისა და სასამართლოში, პრობაციაში გამოცხადების შემთხვევებისა.

ნაკლებად მკაცრის დროს მუშაობის და სწავლის უფლება აქვს დამნაშავეს, ოღონდ როგორც კი დაასრულებს უნდა დაბრუნდეს.

მსუბუქის დროს კი მსჯავრდებულს სახლიდან გასვლა კონკრეტულ პერიოდში ეზღუდება მაგალითად საღამოს 7 საათიდან დილის 7 საათამდე.

საქართველო შინაპატიმრობის მსუბუქ ფორმას მიეკუთვნება.

შინაპატიმრობა აღსრულდება ელექტრონული სამაჯურით, როგორც წესი მსჯავრდებულს უკეთია ხელზე ან ფეხზე.

შინაპატიმრობა დაენიშნება სრულწლოვანს ოღონდ ნასამართლობა უნდა იყოს 6 თვიდან 1 წლამდე.

გრაფიკის კეთილსინდისიერი შესრულებისთვის შესაძლებელია, შემცირდეს შინაპატიმრობის ვადა.

შინაპატიმრობის დადებითი და უარყოფითი მხარეები:

დადებითი: მსჯავრდებული არ წყდება საზოგადოებას, უნარჩუნდება სწავლის და სამუშაოს შესაძლებლობა, სახელმწიფო ზოგავს პატიმართა შესანახ ხარჯებს და ციხეში კრიმინალად არ სწეულდება.

უარყოფითი: პრობაციის სამსახურის ვიზიტით წუხდება მსჯავრდებულის ოჯახი, და მეორე არანაკლებ მნიშვნელოვანი მსჯავრდებულისთვის სამაჯურის ტარება შესაძლებელია იყოს სარცხვენი და ამის გამო გაურბოდეს საზოგადოებას.

House arrest

Natia Valishvili

Georgian National University SEU

Abstract

House arrest means a day -to -day period, the obligation to be in place of residence can be used for both a minor and an adult offender who has committed a serious or less serious crime for the first time. Considering the signs of the offender, the following forms of detention may be used by the court: 1. Tough 2. Less tough 3. Light forms. Consider each of them.

A strict form of house detention means to be guilty for 24 hours a day, except for urgent, for example, medical procedures and cases of probation.

The perpetrator has the right to work and study less harsh, but as soon as he finishes he must return.

During the light, the convict leaves the house at a particular period of time, for example, from 7 pm to 7 pm.

Georgia belongs to a light form of detention.

House detention will be executed with an electronic bracelet, usually a convict on his hand or on his feet.

House detention will be given an adult, but the conviction should be 6 months to 1 year.

For the conscientious performance of the graph, it is possible to reduce the term of detention.

Disadvantages and disadvantages of house detention:

Positive: The offender does not cease to the public, the opportunity to study and work is maintained, the state saves the costs of storage of prisoners and is not criminalized in prison.

Negative: The Probation Service visit the offender's family, and the second at least important convict's bracelet can be a shame and avoid the public.

ქალთა მიმართ სექსუალური შევიწროება და ძალადობა სპორტში

ანი კიზირია

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ქალთა მიმართ ძალადობა კვლავ წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე გავრცელებულ პრობლემას მსოფლიოში. „ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ“ ევროპის საბჭოს კონვენციის (სტამბულის კონვენცია) მიხედვით, გენდერული ნიშნით ჩადენილი ძალადობა წარმოადგენს როგორც ადამიანის უფლებების დარღვევას, ასევე ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ერთ-ერთ ფორმას, რომელიც შეიძლება გამოვლინდეს სხვადასხვა

სახით. სექსუალური ძალადობა და შევიწროება ერთ-ერთი ყველაზე ფართოდ გავრცელებული გენდერული ძალადობის ფორმაა, თუმცა არსებობს სხვადასხვა სფერო, სადაც ეს თემა დიდი ხნის განმავლობაში იყო ტაბუირებული. სწორედ ასეთ სფეროს წარმოადგენს სპორტი. ვინაიდან, ბევრ ქვეყანაში სპორტი ძალიან მნიშვნელოვან როლს თამაშობს, საინტერესოა, რამდენად უსაფრთხო და თანასწორ გარემოს ქმნის ის ქალი სპორტსმენებისათვის. ამ თემასთან დაკავშირებით საქართველოში სასამართლო პრაქტიკა ძალიან მწირია, რადგან პირველად სექსუალურ შევიწროებასთან დაკავშირებით, საუბარი ქართველმა ფეხბურთელმა ქალებმა დაიწყეს 2020 წელს, რომლის სასამართლო გადაწყვეტილებაც არის განხილული ნაშრომში. აღსანიშნავია, რომ სპორტში ქალთა მიმართ ძალადობა და შევიწროება მთელი რიგი თავისებურებებით ხასიათდება. საქართველოში ჩატარებულმა კვლევამ აჩვენა, რომ სპორტსმენი ქალები სექსუალური შევიწროების ყველა ფორმის მსხვერპლნი გამხდარან. ამ პრობლემასთან საბრძოლველად საჭიროა სწორი და გამართული კანონმდებლობის არსებობა, თუმცა საქართველოს კანონმდებლობა, შესაბამისობაში არ არის საერთაშორისო სტანდარტთან. ნაშრომში განხილულია, როგორც აღნიშნული საკანონმდებლო ხარვეზი, ასევე ის დისკრიმინაციული და უთანასწორო გარემო, სადაც უწევთ მუშაობა ქალ სპორტსმენებს, ამას ასევე ადასტურებს ნაშრომში თანდართული მონაკვეთები ქალი სპორტსმენების ინტერვიუებიდან. ნაშრომის მიზანი არის, რომ მოხდეს სპორტში ქალთა მიმართ სექსუალური ძალადობის, შევიწროების და ზოგადად დისკრიმინაციის, როგორც ერთ-ერთი ყველაზე დიდი პრობლემის წარმოჩენა და იმის გაანალიზება, თუ როგორ აფერხებს აღნიშნული გარემო ქალი სპორტსმენების განვითარებას და წინსვლას.

საკვანძო სიტყვები: გენდერული უთანასწორობა, სექსუალური შევიწროება, სექსუალური ძალადობა, დისკრიმინაცია, ქალი სპორტსმენები.

Sexual harassment and abuse against women in sport

Ani Kiziria

Georgian National University SEU

Abstract

Violence against women is still a worldwide problem. According to “The Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence” (Istanbul Convention), gender-based violence is a violation of human rights and a form of discrimination against women, which can be manifested in different way. Sexual harassment and abuse is one of the most widespread forms of gender-based violence. However, there are various areas where this topic has been taboo for a long time. Sports is just such a field. Since sport in many countries plays an important role, it is interesting to see, how safe and equal an environment it creates for female athletes. There is very little legal practice in Georgia regarding this topic. Because Georgian women football players started talking about sexual harassment for the first time in 2020, the court decision of which is discussed in the paper. It should be noted that violence and harassment against women in sports has a number of characteristics. Research conducted in Georgia showed that female athletes were victims of all kinds of sexual harassment. To fight this problem, it is necessary to have the correct legislation, although the legislation of Georgia is not in accordance with the international standard. The paper discusses both the mentioned legal gap

and the discriminatory and unequal environment in which female athletes have to work, this is also confirmed by the excerpts from the interviews of female athletes attached to the paper. The aim of the work is to present sexual violence, harassment and discrimination against women in sport as one of the biggest problems and to analyse, how this environment hinders the development and progress of female athletes.

Keywords: Gender inequality, sexual harassment, sexual abuse, discrimination, female athletes.

განზრახ მკვლელობა უეცარი, ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში

თამარ შარიაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომში განხილულია სისხლის სამართლის ერთ-ერთ საინტერესო საკითხი, განზრახ მკვლელობა უეცარი, ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში. აფექტში მკვლელობისას ადამიანი ვერ აანალიზებს რას აკეთებს, მისი ასეთი ქცევა გამოხატულია რაიმე გარემოების ზეგავლენით, აფექტში მკვლელობისას აუცილებელია სახეზე იყოს დამნაშავეს ან მისი ახლო ნათესავის მიმართ მსხვერპლის მიერ მართლსაწინააღმდეგო ძალადობა, მძიმე შეურაცხყოფა ან სხვა მძიმე ამორალური ქმედება, აგრეთვე მსხვერპლის არაერთგზისი მართლსაწინააღმდეგო ან ამორალური ქცევით განპირობებული ფსიქიკური ტრამვა.

ნაშრომში ასევე განვიხილავ აფექტის ორ სახეს და მათ განსხვავებებს ერთმანეთისგან. აუცილებელია ვიცოდეთ მათ შორის განსხვავება, რადგან მარტივად შევძლოთ ამოვიცნოთ რომელ სახესთან გვაქვს დანაშაულის დროს საქმე. ჩემ მიერი წარმოდგენილი საკითხი დღესდღეისობით ვფიქრობ აქტუალური თემაა, ძლიერი სულიერი აღელვების დროს ადამიანი უნებურად ჩადის დანაშაულის. საინტერესოა აფექტში მკვლელობისას უნდა ისჯებოდეს თუ არა ადამიანი. ამ კითხვაზე პასუხის გაგება მოცემული თემის განხილვისას იქნება ცნობილი.

იმისათვის რომ აფექტში მკვლელობად გადაკვალიფიცირდეს დანაშაული აუცილებელია გვქონდეს შემდეგი ნიშნები, რომლებიც განხილული მაქვს მოცემულ ნაშრომში. ასევე ნაშრომში განვიხილავ მაგალითებს, რათა უფრო მარტივად აღსაქმელი იყოს ჩემ მიერი წარმოდგენილი საკითხი. აღსანიშნავია ის ფაქტიც რომ საკანონმდებლო ხარვეზიც გვხვდება უეცარი, ძლიერი სულიერი აღელვების მკვლელობის დროს.

საკვანძო სიტყვები: განზრახ მკვლელობა, უეცარი აღელვება, სულიერი აღელვება, ამორალური ქმედება, ფსიქიკური ტრამვა.

Premeditated murder in a state of sudden, strong mental excitement

Tamar Shariashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The article discusses one of the interesting issues of criminal law, intentional murder in a state of sudden, strong spiritual excitement. During a murder under the influence, a person cannot realize what are you doing. his/her such behavior is expressed under the influence of some circumstances, during a murder under the influence, it is necessary to have unlawful violence, serious insult or other close immoral action by the victim towards the offender or his close relative, as well as mental influence caused by repeated illegal or immoral behavior of the victim.

In the paper, I will also discuss two types of affect and their differences from each other. It is necessary to know the difference between them, because we can easily recognize which face we are dealing with during the intervention. I think the issue presented by me is an actual topic nowadays, during strong spiritual excitement, a person commits a crime involuntarily. Understanding the answer to this question will be known when discussing the given topic.

In order to classify a crime as murder in affect, it is necessary to have the following signs, which I have discussed in this work. I will also consider examples in the work so that the issue presented by me can be understood more easily. It is worth noting the fact that a legal gap is also found during the killing of sudden, strong spiritual excitement.

keywords: Intentional murder, sudden excitement, emotional excitement, immoral act, psychological trauma.

ოჯახში ძალადობა და ძალადობის მსხვერპლი არასრულწლოვნები

მარიამ კაკაბიძე,

ეთერ აბრამიშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნაშრომი ეხება დღევანდელ რეალობაში გავრცელებულ ერთ-ერთ ყველაზე რთულ და სპეციფიკურ სოციალურ-სამართლებრივ პრობლემას ოჯახში ძალადობას. აღნიშნული დანაშაული სამწუხაროდ თავისი ხასიათიდან და არსიდან გამომდინარე ძალიან გავრცელებულია ბოლო პერიოდში და თითქმის ყოველდღიურად ვიგებთ თუნდაც ერთ ფაქტს ოჯახში ძალადობის შესახებ, რომლებიც უმეტესად ფატალური შედეგით არის დამთავრებული. მოგეხსენებათ, ყველა დანაშაულის დროს, ვდგავართ გარკვეული საფრთხის წინაშე, მაგრამ ოჯახის წევრებს შორის ჩადენილი დანაშაულის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი პრობლემა და საფრთხე არის ის, რომ ის არის ფარული ხასიათის მატარებელი და ხშირ შემთხვევაში სანამ თავად მსხვერპლი არ მოისურვებს მოძალადის მხილებას მუდმივ

ფსიქოლოგიურ თუ ფიზიკურ ძალადობაში, მანამ არც ერთი ორგანოსთვის და არც საზოგადოებისათვის არ ხდება ამ ფაქტის გაგება და სწორედ ამიტომ ეს დანაშაული ყველაზე საშიში და რთულია. სამწუხაროდ იმის გამო, რომ ქალებს ეშინიათ მოძალადის მხილება ზუსტად ამიტომ სრულდება უმეტესწილად ფატალურად აღნიშნული დანაშაული.

დიდი ხნის განმავლობაში ოჯახში ძალადობა მიიჩნეოდა ოჯახის ან პირის პრობლემად და სახელმწიფოები არ იღებდნენ ვალდებულებას ამ პრობლემის აღიარებისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ შეიცვალა სამართლებრივი მიდგომები ამ საკითხთან დაკავშირებით და თითქოს საზოგადოების დამოკიდებულებაც, რომ აღარ მიიჩნევა ოჯახში ძალადობა ოჯახის „შიდა სამზარეულოდ“, როგორც ადრე თვლიდნენ, მაგრამ მაინც ვაწყდებით ამ სტერეოტიპებს და უმეტეს წილად მაინც საზოგადოების მხრიდან არსებობს ეს სტიგმა და გულგრილი დამოკიდებულება, რომ არ უნდა მოახდინონ რეაგირება თუ ხედავენ, რომ საქმე ეხება ოჯახში ძალადობას, რაც ძალიან სამწუხაროა, ვინაიდან არავინ არ ვიცით დღეს თუ ხვალ ვინ დადგება აღნიშნული ფაქტის წინაშე ეს შეიძლება ჩვენი ახლობლებიც კი აღმოჩნდნენ და დაგვიანებული რეაგირების გამო შესაძლოა მოძალადის სასტიკმა ქმედებამ ფატალური შედეგი გამოიწვიოს. ჩვენი ნაშრომით, გვინდა დავანახოთ საზოგადოებას, რომ ოჯახში ძალადობის ფაქტზე რეაგირება და დროული „ჩარევა“ ანუ დახმარება არ არის ოჯახის წევრებს შორის ურთიერთობაში ჩარევა, არამედ ეს არის ადამიანის სიცოცხლის გადარჩენა, სწორედ ამ სტიგმის გამო, რომ ამდენი ქალი იღუპება, რეალურად არაფრის გამო.

ასევე გვინდა მოვუწოდოთ ქალებს, რომ არ მოითმინონ ძალადობა მოძალადისგან არაფრის გამო, ვინაიდან მოძალადე არა მარტო მსხვერპლზე, არამედ მის არასრულწლოვან შვილებზეც ახდენს ძალიან დიდი ზეგავლენას, რაც შემდგომ წარმოშობს იმ პრობლემას, რომ არასრულწლოვნებში ხდება დიდი ფსიქოლოგიური ზეგავლენის მოხდენა, რაც განაპირობებს მათი ფსიქიკის დარღვევას რაც შეიძლება ისე განპირობდეს, რომ შემდგომში თავად ისინი ჩამოყალიბდნენ მოძალადეებად. ყოველთვის, როდესაც ხდება აღნიშნული ფაქტის გაშუქება უმეტეს წილად საუბარია, მხოლოდ მსხვერპლ ქალზე, მაგრამ არავინ საუბრობს მათი არასრულწლოვანი შვილების მდგომარეობის შესახებ, რაც რეალურად არ არის სწორი, ვინაიდან საზოგადოების, ასევე დამცავი ორგანოების ინტერესის წყარო არ უნდა იყოს მხოლოდ მსხვერპლი ქალი, არამედ ასევე ის არასრულწლოვნები, რომლებიც ძალიან დიდ სტრესს, ფსიქოლოგიურ ტანჯვას და ტკივილს განიცდიან, როდესაც ხედავენ სისტემატიურ ძალადობის ფაქტს.

ჩვენი ნაშრომი ზუსტად ემსახურება, იმას, რომ ყურადღება გავამახვილოთ არა მხოლოდ მსხვერპლ ქალბატონებზე, არამედ იმ არასრულწლოვნებზეც, რომლებიც არც თუ ისე კარგ მდგომარეობაში იმყოფებიან, როგორც ფსიქოლოგიურად, ასევე ფიზიკურადაც. სამწუხარო რეალობიდან გამომდინარე, ამ საკითხებზე არც თუ ისე ბევრი ადამიანი აფიქსირებს აზრს და ახდენს რეაგირებას. სწორედ ამიტომ უამრავი არასრულწლოვანი დღეს დედის გარეშე დარჩენილი, მხოლოდ იმიტომ, რომ საზოგადოებას უჭირს იმის გააზრება, რომ ოჯახში ძალადობა არ არის მხოლოდ ოჯახის საქმე და მასზე დროული რეაგირებით შეიძლება გადაარჩინონ, არამხოლოდ მსხვერპლი ქალბატონების სიცოცხლე, არამედ ასევე არასრულწლოვნები არ დატოვონ დედის გარეშე. ვთვლით, რომ არა მარტო მოძალადეა ამ დანაშაულში დამნაშავე, არამედ გარკვეულწილად ის პირებიც, ვინც ხედავენ და იციან აღნიშნული ფაქტის შესახებ, მაგრამ მაინც არ ახდენენ სწრაფ და დროულ რეაგირებას.

საკვანძო სიტყვები: ოჯახში ძალადობა, მსხვერპლი, მოძალადე, არასრულწლოვნები, საზოგადოება, დამცავი ორგანოები.

Domestic violence and minors who are victims of violence

Mariam Kachakhidze,

Eter Abramishvili

Georgian National University SEU

Abstract

The work addresses domestic violence, which is among the most intricate and distinct socio-legal issues prevailing in today's reality. Regrettably, due to its nature and essence, the mentioned crime has become increasingly common recently. Almost every day, we come across at least one instance of domestic violence, often culminating in fatal outcomes. As you are aware, in all crimes, we encounter some level of danger. However, one of the most significant problems and perils associated with crimes committed within families is their concealed nature. In many cases, the victim must personally decide to unveil the perpetrator engaged in persistent psychological or physical violence. Until this revelation occurs, the gravity of the situation remains elusive to both authorities and society at large. This is why such crimes are deemed the most perilous and challenging. Regrettably, due to the fear women harbor in exposing their abusers, this is precisely why the majority of the aforementioned crimes culminate in fatal outcomes.

For an extended period, domestic violence was regarded as a family or individual issue, and states did not take steps to acknowledge these problems. Despite the change in legal approaches to this issue and the apparent shift in societal attitudes, domestic violence is no longer considered the "inner kitchen" of the family, as it was previously believed. Nevertheless, we still encounter these stereotypes, and, for the most part, there persists a stigma and indifferent attitude from society. It's disheartening that there is a reluctance to react when witnessing instances of domestic violence. Because no one knows who might face the mentioned situation today or tomorrow, it could even involve our relatives. Delayed responses to these cases may lead to disastrous results due to the brutal actions of the abuser. Through our work, we aim to convey to society that reacting to instances of domestic violence and providing timely "intervention" or assistance is not interference in the relationship between family members. Instead, it is a means of saving human lives. It is this stigma that leads to the unnecessary loss of so many women's lives.

We also aim to encourage women not to tolerate violence from an abuser, as the impact of the abuser extends not only to the victim but also to their minor children. This further exacerbates the issue, as minors experience significant psychological impacts. This disturbance in their psyche often leads to a situation where they themselves may later exhibit violent behavior. Whenever the mentioned issue is addressed, the focus is predominantly on the woman as the victim, However, very little attention is given to the condition of their minor children, which is indeed an oversight. Hence, the society's and protection authorities' focus should not solely be on the female victim, but also on the minors who endure significant stress, psychological suffering, and pain when exposed to the systematic violence.

Our work is specifically aimed at bringing attention not only to female victims but also to minors, who are not in a very good condition, both psychologically and physically. Due to the grim reality, not many people voice their opinions or react to these issues. That is why many minors find themselves without a mother today. Society struggles to comprehend that domestic violence is not solely a family matter,

and a timely response can save not only the lives of victimized women but also prevent minors from being left motherless. We believe that guilt in this crime extends not only to the perpetrator but also to those who witness or are aware of the situation and fail to react promptly and decisively.

Keywords: Domestic violence, victim, bully, Minors, society, Law enforcement authorities.

ხელოვნური ინტელექტის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა

მარიამ ქოქიაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

21-ე საუკუნეში ტექნოლოგიების განვითარება ჩვენი ცხოვრების თითქმის ყველა ასპექტზე აისახება. ხელოვნური ინტელექტი და მასთან დაკავშირებული საკითხები ახალი გამოწვევაა ჩვენი ქვეყნისა და საზოგადოებისთვის. ამ განსაკუთრებული ტექნოლოგიური ინოვაციის შედეგად შეიქმნა რობოტი, რომელმაც ადამიანი ბევრ სფეროსა და ადგილას ჩაანაცვლა. ერთ-ერთი ასეთი ქმნილება, რომელიც საქართველოსთვის ცნობილი გახდა, არის რობოტი სოფია, რომელსაც მიენიჭა საუდის არაბეთის მოქალაქეობა. ჩვენს ქვეყანაში ერთ-ერთ კვების ობიექტში დაემატა ხელოვნური ინტელექტის რობოტი, სახელად ქეთო, რომელიც ისევე მუშაობს, როგორც ადამიანი. იმ სარგებლისა და გამარტივებული ცხოვრების გვერდით, რომელიც ამ ინოვაციებს მოჰყვა, არსებობს უარყოფითი მხარეები, რომელიც დამაბრკოლებელი და ამოუხსნელი გახდა სამართლის სისტემისთვის. მაგალითად, ვინ იქნება პასუხისმგებელი, თუ რობოტი ჩაიდენს სისხლისსამართლებრივ უმართლობას, მოკლავს ადამიანს ან ზიანს მიაყენებს ამ უკანასკნელის ჯანმრთელობას? საქართველოში არ დაფიქსირებულა მსგავსი შემთხვევა, მაგრამ არაერთ ქვეყანაში ჰქონდა ადგილი ასეთ ფაქტს. ერთ-ერთია საქმე, რომ იაპონიაში 37 წლის მოტოციკლეტების ქარხნის მომუშავე ხელოვნური ინტელექტის რობოტმა მოკლა. როგორც ვიცით, დანაშაულებრივი ქმედება გულისხმობს როგორც სუბიექტს, ანუ იმას, ვინც ჩაიდინა დანაშაული, ისე ობიექტს, რომელზედაც სუბიექტმა მოახდინა მავნე ზემოქმედება. საქართველოში სუბიექტად აღიარებულია 14 წელს მიღწეული ბრალუწარმის პირი. სწორედ აქ იბადება შეკითხვა, წარმოადგენს თუ არა რობოტი სისხლისსამართლებრივ სუბიექტს ან აკმაყოფილებს თუ არა მოცემულ კრიტერიუმებს. რობოტის მიერ ჩადენილი უმართლობის დროს ვინ უნდა აგოს პასუხი, მწარმოებელმა, გამომყენებელმა, თუ პროგრამისტმა, რომელმაც ჩატვირთა რობოტი. არსებობს რობოტების სისტემის კლასიფიკაცია, რომლითაც ხელმძღვანელობენ პასუხისმგებლობის საკითხის დადგენისას. აქ ახალი კითხვა ჩნდება, როგორი იქნება სასჯელი ამ რობოტებისთვის, ან რა შედეგი ექნება სასჯელის გამოყენებას. ჩემს ნაშრომში განვიხილავ რობოტს, როგორც სისხლისსამართლებრივ სუბიექტს, ასევე ყველა შესაძლო შემთხვევას თუ როდის და ვის დაეკისრება პასუხისმგებლობა.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი, რობოტები, სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, სასჯელი.

Criminal liability of artificial intelligence

Mariam Kokiashvili

Tbilisi State University

Abstract

In the 21st century, the development of technology affects almost every aspect of our lives. Artificial intelligence and related issues are a new challenge for our country and society. As a result of this particular technological innovation a robot was created that replaced humans in many fields and places. One such creation which became known to Georgia is the robot Sophia who was granted the citizenship of Saudi Arabia. An artificial intelligence robot Keto was added in one of the food establishments in our country which works in the same way as a human. Along with the benefits and simplified life that came with these innovations, there are downsides that have become disruptive and inexplicable for the legal system. For instance, who will be responsible if a robot commits a criminal wrong, kills a person or harms the health of latter? No such case was recorded in Georgia but such a fact took place in many countries. There is one case that a 37-year-old motorcycle factory worker in Japan was killed by an artificial intelligence robot. As we know, a criminal act involves both the subject that is the person who committed the crime and the object on which the subject has had a harmful effect. A person who has reached the age of 14 is recognized as a subject in Georgia. This is where the question arises whether the robot is a criminal entity or satisfied the given criteria. In the event of an injustice committed by a robot who should be responsible, the manufacturer, the user or the programmer who loaded the robot. There is classification of robot system that guide the establishment of liability. Here a new question arises, what will be the punishment for these robots or what will be the result of using punishment. In my paper I will discuss the robot as a criminal subject as well as all possible cases of when and who will be held responsible.

Keywords: Artificial intelligence, robots, criminal liability, punishment.

ადამიანის მონობის თანამედროვე პირობებში ჩაყენება და მისი მოგვარების მექანიზმები

ირაკლი კეთილაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ადამიანის ძირითადი უფლებების დაცვა ყოველთვის აქტუალური იყო, ადამიანის დაცული სფერო კიდევ უფრო გაფართოვდა მას შემდეგ რაც 2000 წელს გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ მიიღო პალერმოს ოქმი, ამ ოქმით მოხდა ტრეფიკინგის როგორც ტრანსნაციონალურ დანაშაულად აღიარება, ასევე პირველად, ოფიციალურად განიმარტა ტრეფიკინგის ცნება, რაც საერთაშორისო ხელშეკრულებებში სტანდარტად იქცა, ნაშრომში მოცემულია ისტორიული ექსკურსი ამ საკითხთან დაკავშირებით, ასევე განმარტებულია სექსუალური და შრომითი ექსპლუატაციის არსი, რაც შეეხება პრობლემურ საკითხს, იგი ეხება შრომით ექსპლუატაციას,

კერძოდ: თუ რა არის თანამედროვე გაგებით ადამიანის მონურ პირობებში ჩაყენება და მისი მოგვარების მექანიზმები.

საინტერესოა, ის ძირითადი მიზეზები თუ რამ შეუწყო ხელი ტრეფიკინგს, როგორც ფორმალური დანაშაულის გავრცელებას, ესენია ეკონომიკურ-სოციალური პირობები, ტექნოლოგიური განვითარებებმა, მძიმე სოციალურმა პირობებმა ხალხს მოტივაცია მისცა მატერიალური კეთილდღეობის მიზნით, საზღვარგარეთ არალეგალურად წასულიყვნენ, რათა დაეწყოთ მძიმე სამუშაოების შესრულება.

უმთავრესი პრობლემა რაც განხილული მაქვს არის ადამიანის მონობის თანამედროვე პირობებში ჩაყენების გაგებას, იქნება ეს პირის საიდენტიფიკაციო მოწმობის ჩამორთმევა, არაადეკვატური ანაზღაურება, შრომის ხელშეკრულების არ დადება თუ დაზღვევის არ არსებობის ფაქტი, შრომითი ექსპლუატაციის მნიშვნელობის დასამტკიცებლად ნაშრომში მოცემული მაქვს 2021 წლის შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის სტატისტიკა, რომელშიც ნათლად აჩვენებს იმ მონაცემებს თუ რამდენად ფართოა იმ სუბიექტთა წრე, რომელშიც ხდებიან შრომითი ტრეფიკინგის მსხვერპლნი. საქართველო რატიფიცირებულია მრავალ საერთაშორისო ხელშეკრულებებში, მაგრამ მაინც არსებობს გამოწვევები, სწორედ ამიტომ მეტი თვალსაჩინოებისთვის ნაშრომის ბოლო ნაწილი კი ეთმობა უშუალოდ შრომითი ექსპლუატაციის პრევენციის სტრატეგიის ჩემებურ ხედვას, ვინაიდან სტრატეგიის მიზანი წარმოადგენს ქვეყანაში ტრეფიკინგის აღმოფხვრას, მის პრევენციას და გრძელვადიანი პერსპექტივით დანაშაულთა რაოდენობის მკვეთრად შემცირებას, გამოსავალი მოიცავს საერთაშორისო თანამშრომლობის გაფართოებას, საერთაშორისო ხელშეკრულების რატიფიცირებით, გაგრძელებული ეროვნულ დონეზე საკანონმდებლო რეფორმების გატარებით რითაც ყოვლისმომცველი კანონებით აღმოფხვრილი იქნება ტრეფიკინგი, ასევე აუცილებელია დაზარალებულთა მხარდასაჭერი პროექტები თუ როგორ უნდა მოხდეს მათი რეაბილიტაცია და რესოციალიზაცია, ასევე აუცილებელია საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების სტრატეგია, პრევენციის სტრატეგია მოიაზრებს მონიტორინგის სამსახურის შემოღებას, რითაც კიდევ უფრო შემცირდება შრომითი ექსპლუატაციები, რითაც დაცული იქნება ადამიანის შრომა, სექსუალური თავისუფლება და სხვა ადამიანის ფუნდამენტური უფლებები.

Introduction of human slavery in modern conditions and mechanisms of its solution

Irakli Ketiladze

Tbilisi State University

Abstract

The protection of basic human rights has always been relevant, the protected sphere of human beings has expanded even more after the UN General Assembly adopted the Palermo Protocol in 2000, which recognized trafficking as a transnational crime, and for the first time officially defined the concept of trafficking, which became a standard in international agreements, in the work A historical excursion is given regarding this issue, the essence of sexual and labor exploitation is also explained, as for the

problematic issue, it refers to labor exploitation, namely: what is putting a person in slavery conditions in the modern sense and the mechanisms of its solution.

It is interesting that the main reasons that contributed to the spread of trafficking as a formal crime are people's economic and social conditions, technological developments. difficult social conditions motivated people to go abroad illegally for the sake of material well-being to start doing hard work.

The main problem that I have discussed is the understanding of human slavery in modern conditions, whether it is the confiscation of a person's identification card, inadequate compensation, the fact of not concluding a labor contract or the fact that there is no insurance. Data on how wide is the circle of subjects who become victims of labor trafficking. Georgia has ratified many international agreements, but there are still challenges, that is why, for more visibility, the last part of the paper is devoted directly to my view of the strategy for the prevention of labor exploitation, since the goal of the strategy is to eliminate trafficking in the country, its prevention and, in the long term, a sharp reduction in the number of crimes, the solution includes international cooperation expansion, by ratifying international treaties, by continuing legislative reforms at the national level, thus comprehensive laws will eliminate trafficking, it is also necessary to support projects for the victims and how to rehabilitate them, it is also necessary to raise public awareness, the prevention strategy will consider the introduction of a monitoring service, thus even more Labor exploitations will be reduced, thus human labor, sexual freedom and other fundamental human rights will be protected.

უკანონო აბორტი ქართულ კანონმდებლობაში

გიორგი გიორგაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საკანონმდებლო დონეზე აბორტის საკითხი მწვავედ დგას როგორც საქართველოში, ისე მთელ მსოფლიოში. მოხსენებაში შევეცდებით შევხებით ამ საკითხს სხვადასხვა კუთხით.

ქართულ კანონმდებლობაში აბორტის საკითხი ორაზროვნად და არასათანადოდ არის გადმოცემული, კერძოდ, მთავარ პრობლემურ საკანონმდებლო აქტებს წარმოადგენს სისხლის სამართლის კოდექსის 133-ე მუხლი და „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 139.2 და 140.2 მუხლები. სისხლის სამართლის კოდექსის აღნიშნული მუხლი უკანონო აბორტს უწოდებს ისეთ აბორტს, რომელიც კეთდება არალიცენზირებულ სამედიცინო დაწესებულებაში, ჰიგიენური ნორმების დარღვევითა და სხვა. პრობლემურია სწორედ უკანონო აბორტის აღნიშნული განმარტება, რომ მოქმედი კანონმდებლობით მუცლად მყოფი ბავშვის სიცოცხლე არ არის სათანადოდ დაცული კანონმდებლობით და უკანონო აბორტის ჩატარების შემთხვევაში ისჯება მხოლოდ ექიმი და დედის სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობა არ დგას დღის წესრიგში. აღნიშნული გამოწვეულია იმით, რომ ფეტუსი (მუცლად მყოფი ბავშვი) არ მიიჩნევა პიროვნებად და მას განიხილავენ როგორც ქალის სხეულში არსებულ წარმონაქმნს, რომლის განკარგვის უფლებას აძლევენ თავად ქალს, რაც, ვფიქრობთ, დაუშვებელია.

ყოველივე ამ საკითხს განვიხილავთ არა მხოლოდ ქართული კანონმდებლობის მიხედვით, არამედ გავაანალიზებთ ევროპის წამყვანი ქვეყნების სამართლებრივ მოწესრიგებას აბორტთან დაკავშირებით, გამოვყოფთ არსებით სხვაობებს ქართულ და ევროპულ კანონმდებლობას შორის. ასევე შევხებით აბორტის საკითხისადმი დამოკიდებულებას ქრისტიანობის ორ მთავარ მიმართულებაში - კათოლიკურ და მართმადიდებლურ ეკლესიებში. შევხებით აბორტის მორალურ-ეთიკურ მხარეს საზოგადოებაში და ა. შ

თემის დასასრულს, ზემოთ განხილული შედარებების და მოქმედი კანონმდებლობის საფუძველზე, გთავაზობთ ჩემს მოსაზრებას, თუ როგორ უნდა იყოს აბორტის საკითხი დარეგულირებული ქართულ კანონმდებლობაში და რა სახის ცვლილებებს საჭიროებს არსებული მოწესრიგება.

Illegal abortion in Georgian legislation

George Giorgadze

Tbilisi State University

Abstract

The issue of abortion is acute both in Georgia and around the world at the legislative level. In the report we will try to discuss this issue from different viewpoints.

The issue of abortion in Georgian legislation is expressed ambiguously and improperly. In particular, the main problematic legislative acts are Article 133 of the Criminal Code of Georgia and articles 139.2 and 140.2 of the Law of Georgia "on health Care". In the mentioned article of the Criminal term illegal abortion is referred to as abortion performed in an unlicensed medical institution, in violation of hygienic norms and etc. The above definition of illegal abortion is problematic, in view of the fact, that the life of an unborn child is not properly protected by the legislation and in case of illegal abortion is punished only the doctor, who performed the procedure. Mother's criminal responsibility is not on the agenda as well. This is due to the fact that the fetus (unborn child) is not considered a person but as a formation in the female body, which is allowed to be disposed of by the woman herself, which, we think, is unacceptable.

In our report we will talk about all above-mentioned issues not only according to Georgian legislation, but also we will analyze the legal regulation of leading European countries regarding abortion. We will try to identify substantial differences between Georgian and European legislation in this point. Should be mentioned the importance of the attitude towards abortion in two main directions of Christianity - Catholic and Orthodox churches. We will touch on the moral-ethical side of abortion in society, etc.

Finally, based on the comparisons discussed above and the current legislation, in the presentation will be offered personal opinion of the presenter on how the issue of abortion should be regulated in the Georgian legislation and what kind of changes the existing regulation needs.

ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენების მიცემის თავისებურებანი

მარიამი შეყელაძე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ბრალდებულის თვითინკრინაციისაგან დაცვის უფლება შეჯიბრებითი პროცესის ერთ-ერთი ქვაკუთხედეა. თუმცა, შესაძლოა, მის რეალიზებას გარკვეული საფრთხე დაემუქროს. ამის ერთ-ერთ მიზეზად შეიძლება დასახელდეს ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენებისათვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრება. ცნობილია, რომ ბრალდებულის ჩვენება მნიშვნელოვან როლს თამაშობს პროცესუალური ჭეშმარიტების დადგენაში, მაგრამ ცრუ ჩვენებისათვის მოსალოდნელი სასჯელის შიშმა, მას, შესაძლებელია, უარი ათქმევინოს ჩვენების მიცემაზე ან უარყოფითი გავლენა მოახდინოს საქმის შედეგებზე იმ ინფორმაციის მიუწოდებლობით, რომელიც შეიძლება სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი იყოს გამამართლებელი განაჩენის დასადგენად.

ბრალდებული, შესაძლოა, კიდევ უფრო არახელსაყრელ მდგომარეობაში აღმოჩნდეს. ვფიქრობთ, აღნიშნული მიდგომა პირდაპირ წინააღმდეგობაში მოდის ბრალდებულის ინტერესებთან და ექვევქვემ აყენებს დაცვის უფლების სრულყოფილი რეალიზების შესაძლებლობას, რომელიც გარანტირებულია როგორც საქართველოს კანონმდებლობით, ასევე, საერთაშორისო აქტებით.

ნაშრომის მიზანს წარმოადგენს ბრალდებულის მიერ ცრუ ჩვენებისათვის პასუხისმგებლობის დაკისრების დადებითი და უარყოფითი მხარეების წარმოჩენა, ასევე, ამ კუთხით არსებული საზღვარგარეთის ქვეყნების პრაქტიკის შედარებითი ანალიზი.

features of the accused's false testimony

Mariami Sheqeladze

Georgian National University SEU

Abstract

Self-incrimination is one of the most crucial fundamentals. On the other hand, there can be certain risks while discussing its fulfillment. The accused's false testimony carrying criminal consequences is one of the primary causes of it. It is common knowledge that the statement provided by the accused is crucial in establishing the legal truth. A not guilty verdict may depend heavily on the accused failing to provide information, even though their refusal to testify as a witness or negatively impact the case may be motivated by fear of potential punishment.

It's possible that the accused will find themselves in a worse predicament. Therefore, in our opinion, the suggested course of action may not be in the best interests of the defendant, and there may be reason to doubt the effective realization of defense rights-which are guaranteed by Georgian and international law-during judicial proceedings.

Outlining the benefits and drawbacks of holding the accused criminally responsible is the goal of this work. Additionally, to talk about comparative legal practice on a global scale on this particular topic.

ინტიმური ფემიციდი და მასთან ბრძოლის მექანიზმები

ნინო კაპანაძე,

მარიამ გორგოტაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ფემიციდი გენდერული ძალადობის ყველაზე მძიმე გამოვლინებაა. ქალები და გოგონები ხდებიან ძალადობის მსხვერპლნი, მხოლოდ იმიტომ, რომ ისინი ქალები და გოგონები არიან. სტატისტიკა საქართველოში საგანგაშოა - 186 მოკლული ქალი 8 წლის განმავლობაში. ფემიციდს შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა ფორმა, მაგალითად, როგორცაა ქალთა მკვლელობა ინტიმური პარტნიორის ძალადობის შედეგად, ქალების წამებით მათი მკვლელობა, ქალებისა და გოგონების მკვლელობა „ღირსების“ სახელით და ა.შ. საქართველოში ფემიციდის ყველაზე გავრცელებულ ფორმას ინტიმური ფემიციდი წარმოადგენს, მსოფლიოში კი მკვლელობების 13.5% გახლავთ ინტიმური პარტნიორების მიერ ჩადენილი.

აღნიშნული ნაშრომი მიზნად ისახავს წარმოაჩინოს გზა ძალადობიდან მის უკიდურეს გამოვლინებამდე- ფემიციდამდე. საინტერესოა, რატომ ხდება ქალი ძალადობის მსხვერპლი, როდის აღწევს ძალადობა კულმინაციას და რა არის ქალის მკვლელობის მოტივი? ნაშრომში შეფასებულია ფემიციდის ფორმები, მისი საკანონმდებლო რეგულირება, მასმედიის მიერ დანაშაულის გაშუქების პრობლემა და გამოწვევები, რომელთა წინაშეც დგანან სამართალდამცავი ორგანოები. ასევე, შემოგთავაზებთ აღნიშნული დანაშაულის საპრევენციო საშუალებებს, რომლებიც ხელს შეუწყობენ საფრთხის შემცირებასა და ძალადობის მსხვერპლ ქალთა უსაფრთხოებას.

საკვანძო სიტყვები: ფემიციდი, ძალადობა, სქესი, დისკრიმინაცია, სტერეოტიპი, ინტიმური ფემიციდი, პრევენცია.

Intimate femicide and mechanisms of combating it

Nino Kapanadze,

Mariam Gorgotadze

Tbilisi State University

Abstract

Femicide is the most severe manifestation of gender-based violence. Girls and women become victims of violence just because they are girls or women. According to patriarchal stereotypes existed both in Georgia and in other countries a woman, whose only duty is to obey, is under man's command. Actually, this fact becomes a reason of violence against woman which sometimes has terrible ending called

femicide. Here we have an alarming statistics in Georgia -186 murdered women for 8 years. It can take different forms, such as the murder of women as a result of intimate partner violence, the torture and misogynist slaying of women, killing of women and girls in the name of “honour”; etc. Intimate femicide is the most widespread form of violence in Georgia. Intimate partners are responsible for 13.5% of all homicides committed worldwide.

This article aims to show the way from violence to its uttermost form-femicide. Femicide -The uttermost form of violence. It is interesting, why are women victims of violence? What are the reasons for killing women or what is the final part of violence? The article evaluates forms of femicide as well, its legal regulations, The problem of media coverage of crime and challenges faced by law enforcing officials. Also, we will offer preventive measures for the mentioned crime, which will contribute to the reduction of the danger and ensure the safety of women who have been the victims of abuse.

Keywords: Femicide, Violence, Gender, Discrimination, Stereotypes, Intimate femicide, Prevention.

ოჯახში ძალადობის ზეგავლენა არასრულწლოვანზე

მარიამ იოსელიანი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

წლების განმავლობაში საკმაოდ უწყინარ კინკლაობად ითვლებოდა ოჯახურ ძალადობა, „ოჯახის პირად საქმედ“, რომლის დადგენაც კი რთული იყო მისი ფარულობის გამო, თუმცა პრაქტიკა შეიცვალა და აღარ არსებობს კერძო-საჯარო ბრალდების საქმეებად დანაშაულის დაყოფის შემთხვევაში. დევიაციური ქცევის კერძო გამოვლინება, თეორიები მოძალადის ქმედების ასახსნელად, ძალადობის გამოვლინების ფორმები. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში განხორციელებული ცვლილება, რის შედეგადაც დაემატა სისხლის სამართლის კოდექს 11' და 126' მუხლები. რამ გამოიწვია აღნიშნული ცვლილების შემოტანა, დისპოზიცია, რომლითაც ხდება ისეთი ქმედებების კრიმინალიზაცია, რომლებიც თავის მხრივ ცალკე დასჯადად არ არის გამოცხადებული და არც სხვა დანაშაულებრივი ქმედების შემადგენლობაში შედის. ობიექტის სიახლოვე დამნაშავესთან და მორალური ზიანის, რომელიც თავის მხრივ აღემატება კიდევ ფიზიკურს.126 პრიმა მუხლის დამამძიმებელ გარემოებათა ერთობლიობა (მე-2 ნაწილის ა და ბ ქვეპუნქტები), თუ მხოლოდ კვალიფიკაცია ერთი დამამძიმებელი გარემოების მიხედვით, იმ შემთხვევაში როცა დანაშაული განხორციელდა ჯერ არასრულწლოვანის თანდასწრებით, ხოლო შემდეგ თავად მის მიმართ? შეიძლება თუ არა უმოქმედობით ოჯახური ძალადობის ჩადენა? თუ სახეზე იქნება 128 მუხლი-განსაცდელში მიტოვება, როგორც სამართლებრივი გარანტის ვალდებულების დარღვევის ერთ-ერთი შემთხვევა. ძალიან საინტერესოა როგორ უნდა გადაწყდეს ეს საკითხი. რადგან აბსტრაქტში ფართო მსჯელობის შესაძლებლობა არ მაქვს ამ საკითხს მოკლედ განვიხილავ და გეტყვით, რომ საერთო შეჯერებული აზრი არ არსებობს, თუმცა ვფიქრობთ, რომ დაუშვებელია უმოქმედობით 126-პრიმას ჩადენა და სათანადო არგუმენტებს პრევენტაციის დროს შემოგთავაზებთ. საქართველოსა და უცხოეთის პრაქტიკა ოჯახურ ძალადობაზე და არასრულწლოვანთა რეაბილიტაცია. როგორ პიროვნებად ყალიბდებიან ბავშვები. არასრულწლოვანი როგორც (პოტენციური) მოძალადე, თუ არასრულწლოვანი როგორც

ძალადობის მსხვერპლი, შედარება ოჯახური ძალადობისა და ზოგად ძალადობის (126) მუხლების. მნიშვნელოვანია თუ არა არასრულწლოვანის კონკრეტული (18 წლამდე) ასაკი ამ მუხლისთვის? 126' მუხლის მე-2 ნაწილის ბ ქვეპუნქტი - „ჩადენილი არასრულწლოვანის თანდასწრებით“ - მოითხოვს, რომ არასრულწლოვანმა აღიქვას და გაიაზროს, ქმედებამ მასზე უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს, რათა მორალური ზიანი დადგეს და გამოვიყენოთ „ბ“ ქვეპუნქტი.. ამისათვის კი მნიშვნელოვანია არასრულწლოვანს შესაძლებლობა ჰქონდეს გააცნობიეროს მის გარშემო მომხდარი მოვლენები, რაც კონკრეტულ ასაკს საჭიროებს. ჩვილი ვერ შეძლებს გაიაზროს თუ რა ხდება მის ოჯახში, შესაბამისად მორალური ზიანიც ანუ უარყოფითი ფსიქოლოგიური ზეგავლენაც სახეზე არ გვაქვს, თუმცა ჩვილიც არასრულწლოვანია. რა ხდება ამ დროს? ვიყენებთ აღნიშნულ ქვეპუნქტს? ასევე 6-7 წლის ბავშვიც, რომელსაც შეიძლება არც კი დაამახსოვრდეს ძალადობის ფაქტი.

The impact of domestic violence on minors

Mariam Ioseliani

Tbilisi State University

Abstract

Over the years, domestic violence was considered a rather harmless squabble, a „family private affair“, which was difficult to determine due to its secrecy, but the practice has changed and there is no longer a case of dividing crime into private-public prosecution cases. Family violence as a Private case of deviant behavior, theories to explain the actions of the abuser, forms of violence .Amendments to the Criminal Code of Georgia, as a result of which Articles 11' and 126' of the Criminal Code were added .What caused this change, A disposition that criminalizes acts that in turn are not declared as separate punishments, nor are they included in other criminal acts. The proximity of the object to the offender and moral damage,which in turn exceeds even the physical. A set of aggravating circumstances of Article 126 (subparagraphs A and B of Section 2), or only qualification according to one aggravating circumstance, in the case when the crime was carried out first in the presence of a minor,and then against him? Can inaction commit this domestic violence?If the case will be 128 article - Leaving in danger-. It is very interesting how to solve this question. Because I do not have the opportunity to discuss this issue briefly in the abstract so I will tell you about this in short, that there is no common reconciled opinion, but we think that it is inadmissible to commit 126' by inaction. In accordance I will offer you relevant arguments during the presentation,also Georgian and foreign practice on domestic violence, researches about how children are formed as individuals in a violent family, A minor as a (potential)bully. A comparison of family violence and general violence (126).Is the specific age of a minor(under 18) important for this article? Article 126 ' (2) subparagraph B-„committed in the presence of a minor“-requires the minor to perceive and understand whether the action has a negative impact on him or her in order to cause moral damage and to use subparagraph „B“..For this, it is important for a minor to have an opportunity to understand the events that occur around him, which requires a specific age. The child cannot understand what is happening in his family, therefore there in no negative psychological impact on a child...What happens at this time? Do we use this sub-paragraph?The same goes for a 6-7 year old child who may not even remember the fact of violence.

კიბერუსაფრთხოების სამართლებრივი ასპექტები ქართულ კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში

თემო დურული,

ნატა ჯავახიშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ციფრული განვითარება და ტექნოლოგიური პროგრესი ადამიანთა ყოველდღიური ცხოვრების ყველა ასპექტზე ახდენს გავლენას, თუმცა ალბათ არაფერი იზრდება ტექნოლოგიებისა და ინტერნეტის განვითარების პროპორციულად ისე მზარდად, როგორც კიბერდანაშაული, რომელიც სულ უფრო პროგრესირებადი და საშიში ხდება.

კიბერდანაშაულის დეფინიციის თანახმად იგი არის ნებისმიერი მართლსაწინააღმდეგო ქმედება, რომელიც განხორციელებულია კომპიუტერული სისტემის გამოყენებით კიბერსივრცეში. თანამედროვე სამყაროს წამყვანმა ქვეყნებმა შეიმუშავეს მრავალი სტრატეგია კიბერდანაშაულთან ბრძოლისათვის, მათ შორის გამონაკლისი არც საქართველოა. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრომ შეიმუშავა ერთგვარი სტრატეგია, რომელიც უნდა განხორციელდეს 2021-2024 წლებში. მოცემულ სტრატეგიაში აღნიშნულია, რომ მისი შექმნა გამოიწვია უშუალოდ თავდაცვის სფეროში ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების განვითარებამ, ამასთან კიბერშეტევების გაზრდილმა რიცხვმა და სხვადასხვა სტატისტიკამ.

კიბერშეტევების შედეგად საფრთხის ქვეშ დგება თითოეული ადამიანის შესახებ პერსონალური ინფორმაცია, რომლის გამოყენებაც მოგვიანებით სხვადასხვა ინტერესისათვის ხდება, რისი კარგი მაგალითიცაა თუნდაც ფიშინგის გაზრდილი სტატისტიკა საქართველოში.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე ჩნდება კითხვა: რა შეიძლება ჩაითვალოს კიბერდანაშაულად, რა სამართლებრივი ბერკეტები აქვს სახელმწიფოს მის აღმოსაფხვრელად და როგორია მსოფლიო პრაქტიკა კიბერდანაშაულთან ბრძოლაში.

წინამდებარე ნაშრომი მიზნად ისახავს კიბერდანაშაულის არსისა და მნიშვნელობის განსაზღვრას, კიბერუსაფრთხოების სამართლებრივი საფუძვლების შესწავლასა და საერთაშორისო პრაქტიკისა და კანონმდებლობის განხილვასა და ანალიზს. აქვე განხილული იქნება რჩევები, რომლებიც ინტერნეტ მომხმარებელს დაეხმარება ინტერნეტის უსაფრთხო გამოყენებასა და კიბერდანაშაულისაგან თავდაცვაში. ასევე, გამოკვეთილ იქნება არსებული ხარვეზები ეროვნულ დონეზე როგორც კანონმდებლობის კუთხით აგრეთვე მისი კონტროლის ნაწილში.

ზემოთ დასახელებული მიზნების მისაღწევად გამოყენებული იქნება ნორმატიული, სტატისტიკური, ანალიზისა და სინთეზის, ასევე, შედარებითი მეთოდები. ნორმატიული მეთოდის დახმარებით საშუალება მოგვეცემა შევისწავლოთ კიბერუსაფრთხოების სამართლებრივი საფუძვლები. სტატისტიკური მეთოდი ხელს შეუწყობს მონაცემთა დიდი რაოდენობით შეგროვების, ანალიზისა და ინტერპრეტაციის პროცედურას და ამასთანავე უკეთესად დაგვეხმარება აღქმის პროცესშიც. აქვე მნიშვნელოვანია გამოიყოს პრობლემის

კვლევა შედარებითი მეთოდის საშუალებით, რადგან დასადგენია, რამდენად პასუხობს ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ ეროვნული კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესები საერთაშორისო პრაქტიკას.

Legal aspects of cyber security in Georgian legislation and practice

Temo Duruli,

Nata Javakhishvili

Tbilisi State University

Abstract

Digital development and technological progress impact all aspects of people's daily lives, but perhaps nothing grows more in proportion to technology and the Internet's development than cybercrime, which is becoming increasingly progressive and dangerous.

According to the definition of cybercrime, it is any illegal act carried out using a computer system in cyberspace. The leading countries of the modern world have developed many strategies to combat cybercrime, and Georgia is no exception. The Ministry of Defense of Georgia has developed a strategy that should be implemented in 2021-2024. In this strategy, it is mentioned that its creation was directly caused by the development of information and communication technologies in the field of defense. In addition, the increased number of cyber attacks and various statistics.

As a result of cyber-attacks, personal data about each person is at risk, which is later used for various interests, a good example of which is the increased statistics of phishing in Georgia.

Considering all of the above, the following question arises: what can be classified as cybercrime, what legal mechanisms does the state possess to counteract it, and what constitutes global best practices in the battle against cybercrime?

This paper aims to define the essence and meaning of cybercrime, to study the legal foundations of cyber security and to discuss and analyze international practice and legislation. It will also discuss the advices that Internet users can use to stay safe on the Internet and defend against cybercrime. Additionally, emphasis will be placed on extant deficiencies at the national level, encompassing lacunae in both legislative frameworks and their enforcement mechanisms.

There will be used Normative, statistical, analysis and synthesis, as well as comparative methods to achieve the above-mentioned goals. With the help of the normative method, we will be able to study the legal foundations of cyber security. The statistical method will facilitate the process of collecting, analyzing and interpreting a large amount of data and will also help us better in the process of perception. Also it is important to distinguish the research of the problem by means of a comparative method, because it is determined to what extent the rules provided by the national legislation on information security respond to the international practice.

ოჯახში ბავშვთა მიმართ ძალადობა და მისი აღმოფხვრის შესაძლო გზები

გიორგი აბრამიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ოჯახში ბავშვთა მიმართ ძალადობა საკმაოდ გავრცელებული და ერთ-ერთი ყველაზე მწვავე პრობლემაა, რომელიც ფართო მასშტაბებს მოიცავს. პრობლემა განსაკუთრებულად მძიმეა იმიტომ, რომ ბავშვები მოწყვლად კატეგორიას განეკუთვნებიან, არ არიან ზრდასრულები, არ გააჩნიათ საკმარისი ბერკეტი ძალადობის აღსაკვეთად. ამიტომ შემთხვევების უმეტესობა ოჯახშივე რჩება და შესაბამის ორგანოებამდე ხშირად ვერც კი აღწევს. ბავშვებმა არ იციან, ვის მიმართონ, როგორ დაიცვან თავი.

საინტერესოა, რომ ბოლო წლებში აშკარად იგრძნობა გამოვლენილი შემთხვევების ხილვადობა, რისი მიზეზიც არა მისი რეალური ზრდადობა, არამედ სახელმწიფოს მიერ პასუხისმგებლობის, მიმართვიანობისა და საზოგადოებრივი ჩართულობის გაზრდაა ამ ყველაფრის გამოსავლენად. პრობლემა კვლავ აქტუალურია, თუმცა ოჯახში ძალადობის ინსტიტუტის მოწესრიგებას ქართულ საკანონმდებლო სისტემაში საკმაოდ დიდი ისტორია აქვს.

საზოგადოდ დადგენილია ის პირობები, როცა ბავშვი მიიჩნევა ოჯახში ძალადობის მსხვერპლად - თუკი ოჯახის რომელიმე წევრი არღვევს ბავშვის იმ უფლებებს, რომელიც აღიარებულია კონსტიტუციით და რომელსაც წარმოადგენს ფიზიკური, ფსიქოლოგიური, ეკონომიკური, სექსუალური ძალადობა ან იძულება. მსხვერპლად მიიჩნევა ის არასრულწლოვანი, რომლის კანონიერი ინტერესებიც უგულვებელყოფილია.

თავის მხრივ, ბავშვთა მიმართ ძალადობას გააჩნია სხვადასხვა ფორმები, რომელთა შორის გამოკვეთილია ფიზიკური, ფსიქოლოგიური, სექსუალური ძალადობა და ბავშვთა უფლებების უგულვებელყოფა.

ნაშრომი მიზნად ისახავს ზემოთჩამოთვლილი საკითხების განხილვასა და პოზიციების შეჯერებას აღნიშნული პრობლემის გადაჭრის გზებთან დაკავშირებით, რომელთა შორის მკაფიო და ნათელია, როგორც სამართალდამცავი მექანიზმების დახვეწის საჭიროება, ისე შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება და საზოგადოების ჩართულობის მაქსიმალურად გაზრდა პრობლემასთან ფეხდაფეხ საბრძოლველად.

Domestic violence against children and possible ways to eliminate it

Giorgi Abramidze

Tbilisi State University

Abstract

Domestic violence against children is quite widespread and one of the most acute problems that covers a wide scale. The problem is particularly severe because children belong to the vulnerable category, they are not adults, they do not have enough means to prevent violence. Therefore, most cases remain in the

family and often do not even reach the relevant authorities. Children do not know who to turn to, how to protect themselves.

It is interesting that in recent years the visibility of detected cases is clearer, the reason of which is not its real growth, but the increasing responsibility, appeal and public involvement by the state to reveal all this. The problem is still relevant, although the regulation of the institution of domestic violence in the Georgian legislative system has a long history.

Generally, the conditions when a child is considered a victim of domestic violence are already established - if any member of the family violates the rights of the child, which are recognized by the constitution and which is physical, psychological, economic, sexual violence or coercion. A minor whose legal interests are neglected is considered a victim.

On the other hand, violence against children has various forms, among which physical, psychological, sexual violence and neglect of children's rights are highlighted.

The paper aims to discuss the above-mentioned issues and reconcile the positions regarding the ways to solve the problem at hand, among which the need to improve the law enforcement mechanisms, as well as the implementation of relevant legislative changes and the maximum increase of public involvement in order to fight the problem are clear and obvious.

უკანონო აბორტი საქართველოსა და ამერიკის შეერთებული შტატების სისხლის სამართალში

მარიამ ფერაძე,

სოფიო კინწურაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

უკანონო აბორტი საქართველოსა და ამერიკის შეერთებული შტატების სისხლის სამართალში აბორტის საკითხი არასდროს კარგავს აქტუალობას და შესაბამისად ყოველთვის იწვევს მრავალ, ერთმანეთისგან განსხვავებულ მოსაზრებებსა და დამოკიდებულებებს. აბორტი, ანუ ორსულობის ხელოვნურად შეწყვეტა საქართველოში 1955 წლიდანაა ლეგალიზებული და საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში ამ თემის მოწესრიგებას 133-ე მუხლი ეთმობა, რომელიც უკანონო აბორტის სახელითაა წარმოდგენილი. აბორტის უკანონოდ ჩასათვლელად, საჭიროა სახეზე იყოს კონკრეტული დანაშაულის ნიშნები. მნიშვნელოვანია, რომ დანაშაულის სუბიექტი შეიძლება იყოს მხოლოდ სპეციალური მოვალეობის მქონე პირი, უშუალო ამსრულებელი არ შეიძლება იყოს თავად დედა. დედისასთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის მიუნიჭებლობა, ხაზს უსვამს დედის ჯანმრთელობის, როგორც ძირითადი ობიექტის, ხოლო ნაყოფის როგორც დამატებითი ობიექტის ბუნებას. საინტერესოა პარალელის გავლება ამერიკის შეერთებული შტატების სამართალთან, რომლის მიხედვითაც 1973 წელს მიღებულმა გადაწყვეტილებამ, აბორტი ქალის კონსტიტუციურ უფლებად აქცია. ქალის ჯანმრთელობასა და ნაყოფის სიცოცხლის უფლებას შორის უპირატესის არჩევის საკითხი ნებრასკას შტატის კანონმა წამოსწია წინ, რომელიც 2000 წელს, ამერიკის შეერთებული

შტატების უზენაესი სასამართლოს მიერ არაკონსტიტუციურად იქნა ცნობილი, რამაც ზემოხსენებული პრეცედენტი კიდევ ერთხელ განამტკიცა. თუმცა აშშ-ში განვითარებული მოვლენებით, ამ სადავო საკითხის სამართლებრივი მოწესრიგება რადიკალურად შეიცვალა- გაუქმდა აბორტის კონსტიტუციური უფლება და 2022 წელს მიღებული ახალი გადაწყვეტილებით, ფეხმძიმობის დადგომიდან 15 კვირის შემდეგ აბორტი აიკრძალა. საქართველოს კანონმდებლობისგან განსხვავებით, ამერიკის შეერთებული შტატები დედის სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს და უკანონო აბორტის განხორციელებისას, მას გარკვეულ სასჯელებს უწესებს. საზოგადოებაში ორად გაყოფილი აზრი დღემდე ბადებს კონფლიქტებს, რომელთა აღმოფხვრასაც ორივე მხარის არგუმენტთა სიმრავლე ართულებს. საქართველოში და ამერიკის შეერთებულ შტატებში აბორტთან დაკავშირებული სამართლებრივი მოწესრიგების შედარებით არაერთი მსგავსება თუ განსხვავება იკვეთება. ამ განსხვავებათა საფუძველზე კი ავტორთა მოსაზრებით, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი ზემოხსენებულ საკითხს საკმაოდ სწორად და ადეკვატურად არეგულირებს.

საკვანძო სიტყვები: უკანონო აბორტი, სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, ძირითადი სუბიექტი, დამატებითი სუბიექტი.

Illegal abortion in the criminal law of Georgia and USA

Mariam Peradze,

Sopio Kintsurashvili

Georgian National University SEU

Abstract

The subject of abortion never loses relevance and causes many different opinions around this matter. Abortion, the deliberate termination of a human pregnancy has been legal in Georgia since 1955 and The Criminal Code of Georgia has this issue regulated by the article 133, called “illegal abortion”. For an abortion to be considered illegal, there are specific signs of a crime needed to exist. It is important that the subject of a crime can only be a person of particular obligations, the perpetrator can not be the mother herself. Not prosecuting a mother by the Georgian criminal law, emphasizes that mother’s health is the main subject, and fetus- additional subject. Drawing a parallel between the Georgian law and American law is fascinating. 1973 was the year when abortion became the constitutional right of women in the USA. The issue of deciding which is more cherished between women’s health right and the fetal life right, was raised by the new regulation of state Nebraska. This regulation was decided to be unconstitutional by USA supreme court in 2000, which strengthened the meaning of previously mentioned precedent. The legal arrangement of this matter took a turn in 2022, when the constitutional right of abortion was eliminated, which banned abortion after 15 weeks of pregnancy. Unlike the Georgian law, American law indicates that mother’s criminal liability is important and decides to prosecute them. The society is divided in two by their controversial opinions, causing conflicts which are not easy to solve. The comparison of these two laws brings out many differences which are the grounds of authors’ assessment of Georgian Criminal Code as an appropriate regulation for the subject of abortion.

Keywords: illegal abortion, criminal liability, main subject, additional subject.

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლის პრობლემატურობა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის პროტოკოლთან მიმართებით

გიორგი ერისთავი,

ბუბა კვიციანი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ამჟამად მოქმედი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლი წარმოდგენილია ცალსახად პრაქტიკისათვის პრობლემატური ასპექტებით. კრიტიკულად მნიშვნელოვანია, განვიხილოთ თუ რა სამართლებრივი დატვირთვა გააჩნია საკუთრივ იარაღს და ასევე ცეცხლსასროლ იარაღს. აღნიშნულის შესახებ ინფორმაციას გვაწვდის საქართველოს პარლამენტის მიერ 2003 წელს მიღებული საქართველოს კანონის „იარაღის შესახებ“ მე-2 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტი. ამრიგად, დღეს არსებული საკანონმდებლო დანაწესის თანახმად, არაკანონიერ ქმედებად ჩაითვლება ცეცხლსასროლი იარაღის ანდა ასეთი იარაღისთვის განკუთვნილი საბრძოლო მასალის შექმნა, შენახვა, ტარება, დამზადება, გადაზიდვა, გადაზიდვა ან გასაღება. გამომდინარე იქედან, რომ არსებულ საკანონმდებლო დანაწესში არაფერია ნათქვამი ცეცხლსასროლი იარაღის ელემენტებზე, პრაქტიკაში ამ მხრივ ვაწყდებით უამრავ პრობლემას. უპირველეს ყოვლისა აღსანიშნავია, რომ საქართველოს კანონი „იარაღის შესახებ“ განმარტებას იძლევა ასევე ცეცხლსასროლი იარაღის ძირითად ელემენტებზე და ჩამოთვლის მათ. მაშასადამე, აღნიშნული განსაზღვრავს სწორედ ცეცხლსასროლი იარაღის წარმადობას. გამომდინარე აქედან, ერთ-ერთი მათგანის არ არსებობა გვამძლევს შედეგს, რომ სახეზე არ გვაქვს ცეცხლსასროლი იარაღი. სწორედ ამიტომ, პრაქტიკაში იქმნება პრობლემა, რადგან როდესაც ხდება პირის დაკავება ზემო აღნიშნული მუხლის მიხედვით და იარაღს არ გააჩნია რომელიმე ელემენტი ან სპეციალურად არის მოცილებული იგი თავად მეპატრონის მიერ, ექსპერტიზის შედეგად დგინდება, რომ აღნიშნული არ წარმოადგენს ცეცხლსასროლ იარაღს და არ არის ვარგისი გამოსაყენებლად.

აქვე მნიშვნელოვანია გაერთიანებული ერების პროტოკოლი, რომელიც ეხება სწორედ ცეცხლსასროლ იარაღს. ეს უკანასკნელი საუბრობს, მსოფლიოში არსებულ იმ პრობლემაზე, რასაც იარაღის უკანონო წარმოება და ვაჭრობა ჰქვია. თანამედროვე სამყაროსთვის ეს არის საკმაოდ მნიშვნელოვანი გამოწვევა ტრანსნაციონალური და ორგანიზებული დანაშაულის კუთხით. ზემო აღნიშნული პროტოკოლი აზუსტებს შემდეგ ფრაზას, „their Parts and Components and Ammunition“ რაც დასტურია იმისა, რომ აუცილებელია მითითებული იყოს არა მხოლოდ ცეცხლსასროლი იარაღი, არამედ მისი ნაწილები და კომპონენტები, რაც არის მთავარი განმსაზღვრელი აღნიშნულ დანაშაულთან ბრძოლის ასპექტში. შესაბამისად, მართებული იქნებოდა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 236-ე მუხლში აღბეჭდვა ამ საკითხისა და ჩამოყალიბება იმგვარი სახით, რაც სისხლისსამართლებრივად დასჯადად გახდის ცეცხლსასროლი იარაღის და მისი შემადგენელი ნაწილების/კომპონენტების შექმნა,

შენახვა, ტარება, დამზადება, გადაზიდვა, გადატანა, გადაგზავნა ან გასაღებას. აღნიშნულის შემდგომ, ერთი მხრივ გათვალისწინებული იქნება გაერთიანებული ერების პროტოკოლი ცეცხლსასროლი იარაღის შესახებ და აგრეთვე მოგვარებული იქნება ის პრობლემა, რომელიც დღეს პრაქტიკაში არსებობს.

Non compliance of article 236 of criminal code of Georgia with UN protocol

Giorgi Eristavi,

Buba Kvimsadze

Tbilisi State University

Abstract

We remind you that Article 236 of the Criminal Code of Georgia, currently in force, defines the issue with problematic aspects in its practical application. It is crucial to critically examine what legal responsibility is attached to the purchase of a firearm and also to the possession of ammunition. The information about the aforementioned is available in sub-paragraph "a" of Article 2 of the Law Of Firearms, approved by the Parliament of Georgia in 2003. According to the current legislative framework, any action related to the purchase, storage, carrying, manufacturing, transportation, transfer, or acquisition of a firearm or similar weapon is considered illegal.

It is noteworthy that the Law of Georgia Of Firearms elaborates on the elements of firearms and categorizes them. Consequently, it emphasizes the use of firearms. However, in practice, a significant problem arises, as the seizure is based on the mentioned sub-paragraph, and the weapon lacks a crucial element or is not secured by the owner, leading to the determination that it is not a firearm and is unsuitable for use.

Equally important is the United Nations Protocol on Firearms, addressing the global issue of illegal production and trade related to firearms. This poses a significant challenge to the modern world in terms of transnational and organized crime. The protocol specifically mentions „their Parts and Components and Ammunition,“ emphasizing what needs to be considered against a non-firearm, including its parts. Therefore, it is appropriate to incorporate these aspects into Article 236 of the Criminal Code of Georgia, defining a legal framework that criminalizes the purchase, storage, maintenance, manufacturing, transportation, transfer, and handling of firearms and their components.

By doing so, we align with the United Nations Protocol on Firearms, and the existing practical problem can be effectively addressed.

საპროცესო შეთანხმების დადება - მოსამართლის პრეროგატივა?!

გურამ ჭეიშვილი,

ბექა ხიჯაკაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საპროცესო შეთანხმება, არის კონსესუსის მიღწევა დაცვის მხარესა და პროკურორს შორის სისხლის სამართლის საქმეზე. ეს გულისხმობს ბრალდებულის თანხმობას, აღიაროს დანაშაული ან არ გააპროტესტოს კონკრეტული ბრალდებები პროკურატურის მხრიდან გარკვეული დათმობების სანაცვლოდ. საპროცესო შეთანხმებები გავრცელებულია სისხლის სამართლის სისტემაში და გამოიყენება საქმეების ეფექტურად და მოკლე ვადაში გადასაწყვეტად სრული სასამართლო განხილვის გარეშე.

საპროცესო შეთანხმება რეგულირდება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის XXI თავით, კერძოდ, 209; 210-ე მუხლებით. კოდექსი განსაზღვრავს საპროცესო შეთანხმების არსს „სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის საფუძველია საპროცესო შეთანხმება, რომლის თანახმად ბრალდებული აღიარებს დანაშაულს და უთანხმდება პროკურორს სასჯელზე ბრალდების შემსუბუქებაზე ან ნაწილობრივ მოხსნაზე“

საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობით საპროცესო შეთანხმების დადება არის მხოლოდ პროკურორის პრეროგატივა, მაგრამ უნდა ჰქონდეთ თუ არა აღნიშნულის შესაძლებლობა მოსამართლეებსაც. მოსამართლეებისთვის საპროცესო შეთანხმების უფლების მინიჭებას აქვს ბევრი დადებითი მხარე, რამაც შეიძლება გააძლიეროს სისხლის სამართლის სისტემის ეფექტურობა, სამართლიანობა და მოქნილობა. აქ მოცემულია რამდენიმე არგუმენტი ამ პერსპექტივის მხარდასაჭერად:

ეფექტურობა და სასამართლო რესურსები - საპროცესო შეთანხმების პროცესში მოსამართლეთა შემოყვანამ შეიძლება შეამციროს სამართლებრივი სისტემა გადატვირთულობა. მოსამართლეები, რომლებიც იცნობენ სასამართლოს განრიგს და რესურსებს, შეიძლება უკეთესად იყვნენ პოზიციონირებულნი, რათა დააჩქარონ საქმეების გადაწყვეტა საპროცესო შეთანხმების გზით, რაც დაზოგავს დროსა და რესურსებს როგორც ბრალდების, ასევე დაცვის მხარისთვის.

სანდოობის ხარისხის გაზრდა: ამჟამინდელი სისტემის კრიტიკოსები ამტკიცებენ, რომ ბრალდებულებმა შეიძლება ხანდახან იგრძნონ იძულება დაეთანხმონ საპროცესო შეთანხმებას სხვადასხვა ფაქტორების გამო, როგორცაა სასამართლო პროცესზე წასვლისა და დამნაშავედ ცნობის შემთხვევაში უფრო მკაცრი სასჯელის მიღების შიში. მოსამართლეთა მოლაპარაკებებში მონაწილეობის მიცემამ შესაძლოა შეამსუბუქოს ეს შემოფოთება, რადგან მოსამართლეები არიან ნეიტრალური მხარეები, რომლებიც ორიენტირებულნი არიან სამართლიანობაზე და არა მხოლოდ საქმეების მოგებაზე.

ინტერესების დაბალანსება: მოსამართლეები არიან მომზადებული იურიდიული პროფესიონალები, რომლებსაც შეუძლიათ დააბალანსონ მართლმსაჯულების, საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და რეაბილიტაციის ინტერესები. მოსამართლეთა

საპროცესო მოლაპარაკებებში მონაწილეობის მინიჭებამ შეიძლება გამოიწვიოს უფრო დაბალანსებული შედეგები, რომელიც ითვალისწინებს არა მხოლოდ საქმის იურიდიულ ასპექტებს, არამედ უფრო ფართო სოციალურ შედეგებს და რეაბილიტაცია-რესოციალიზაციის პოტენციალს.

ეფექტურობასა და სამართლიანობას შორის სწორი ბალანსის დამყარება სისხლის სამართლის სისტემის კომპლექსურ გამოწვევად რჩება ამიტომ საჭიროა პრონოგატივის გაზრდა.

Making a plea agreement - the judge's prerogative?!

Guram Tcheishvili,

Beka Khijakadze

Tbilisi state university

Abstract

A plea agreement is a consensus reached between the defense and the prosecutor in a criminal case. This involves the defendant agreeing to plead guilty or no contest to specific charges in exchange for certain concessions from the prosecution. Plea agreements are common in the criminal justice system and are used to resolve cases efficiently and quickly without a full trial.

The plea agreement is regulated by Chapter XXI of the Criminal Procedure Code of Georgia, namely, Article 209, along with Article 210. The Code defines the essence of the plea agreement: "The basis for the court to issue a verdict without considering the merits of the case is a plea agreement, according to which the accused admits the crime and agrees with the prosecutor to reduce or partially remove the charge at the time of punishment."

According to the legislation in force in Georgia, concluding a plea agreement is only the prerogative of the prosecutor, but should judges also have the opportunity to do so? Granting judges the right to plea bargains has many positive aspects that can enhance the efficiency, fairness, and flexibility of the criminal justice system. Here are some arguments to support this perspective:

Efficiency and Judicial Resources - Bringing judges into the plea bargaining process can reduce legal system congestion. Judges familiar with court schedules and resources may be better positioned to expedite cases through plea deals, saving time and resources for both the prosecution and the defense.

Increased credibility: Critics of the current system argue that defendants may sometimes feel pressured to accept a plea deal for a variety of reasons, such as fear of going to trial and receiving a harsher sentence if convicted. Allowing judges to participate in negotiations may alleviate these concerns because judges are neutral parties focused on justice, not just winning cases.

Balancing Interests: Judges are trained legal professionals who can balance the interests of justice, public safety, and rehabilitation. Allowing judges to participate in plea negotiations can lead to more balanced outcomes that consider not only the legal aspects of the case but also the broader social consequences and potential for rehabilitation and resocialization.

Striking the right balance between efficiency and fairness remains a complex challenge for the criminal justice system, so there is a need to increase the prerogative.

ქალთა მიმართ ძალადობა, რეაგირების მექანიზმები და არსებული გამოწვევები

ია სამქანაშვილი,

ნინო ახვლედიანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობა მსოფლიოში ერთ-ერთი გავრცელებული ძალადობის ფორმაა, მათ შორის არც საქართველოა გამონაკლისი. დიდი ხნის განმავლობაში არ ხდებოდა ამ პრობლემის წამოჭრა, მაგრამ გასული წლების განმავლობაში სახელმწიფოს მხრიდან არაერთი მექანიზმი ამოქმედდა არსებულ დანაშაულთან ბრძოლის მიზნით, მაგალითად როგორცაა სტამბოლის კონვენციის რატიფიცირება, რის შედეგადაც სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობა გამკაცრდა, თუმცა მიუხედავად ამისა სტატისტიკა ჩვენ ქვეყანაში არც ისე სასიხარულოა.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ გამოქვეყნებული საჯარო სტატისტიკის მიხედვით 2023 წლის იანვრიდან სექტემბრის ჩათვლილი ქალთა მიმართ ძალადობის 1059 ფაქტი გამოვლინდა.

კვლევაში განხილულია: ოჯახში ძალადობის არსი, მასთან ბრძოლის არსებული მექანიზმები, კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეაგირების მექანიზმები, კანონმდებლობის და მისი აღსრულების ნაკლოვანებები, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების უპირობო მნიშვნელობა მოცემულ დანაშაულთან დაკავშირებით და პრევენციის მექანიზმები როგორც საქართველოს ასევე სხვა ქვეყნის კანონმდებლობებით.

ნაშრომის ბოლო ნაწილი დაეთმობა კვლევის შეჯამებას, გამოვლენილი პრობლემების გადასაჭრელად სახელმწიფოს მხრიდან გადასადგმელ ნაბიჯების განხილვას.

საკვანძო სიტყვები: ძალადობა, ოჯახი, ქალთა.

Violence against women, response mechanisms and current challenges

Ia Samqanashvili,

Nino Akhvlediani

Georgian National University SEU

Abstract

Violence against women and domestic violence is one of the most common forms of violence in the world, and Georgia is no exception. This problem has not been resolved for a long time, but in recent years the state has implemented a number of mechanisms to combat existing crime, for example, the ratification of the Staboli Convention, as a result of which criminal liability has been tightened, but despite this, the statistics in our country are not so rosy.

According to public statistics published by the Georgian Ministry of Internal Affairs, from January to September 2023, 1,059 cases of violence against women were identified.

The study examines: the essence of domestic violence, existing mechanisms to combat it, response mechanisms provided for by law, shortcomings of legislation and its enforcement, the absolute importance of raising public awareness about this crime, as well as prevention mechanisms provided for by law. legislation of both Georgia and other countries.

The last part of the article will be devoted to summing up the results of the study and discussing the steps that the state needs to take to solve the identified problems.

Keywords: violence, family, women.

მხარეთა მიერ მოპოვებული მტკიცებულებების დასაშვებობის პრობლემატიკა სისხლის სამართლის პროცესში

ზაქარია ჯაშიაშვილი,

სალომე ასათიანი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად, კანონის დარღვევით მოპოვებულ მტკიცებულებას არ აქვს იურიდიული ძალა. მაშასადამე საინტერესოა თუ რა პრობლემური საკითხები შეიძლება წარმოიშვას სასამართლოში მტკიცებულებათა დასაშვებობის კუთხით.

დღემდე მსჯელობის საგანია აქვს თუ არა წინასასამართლო სხდომის თავმჯდომარეს უფლება საკუთარი ინიციატივით იმსჯელოს მტკიცებულებათა დასაშვებობაზე. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის (შემდგომში - სსსკ) 72-ე მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, მტკიცებულების დაუშვებლად ცნობის საკითხს წვეტს სასამართლო. ამავე მუხლის 1-ლ და მე-2 ნაწილებშია ჩამოყალიბებული „მოწამლული ხის ნაყოფის“ დოქტრინა და მტკიცებულების

ავთენტურობასთან დაკავშირებული ეჭვები. რაც მტკიცებულებათა დასაშვებობის ეტაპზე ფუნდამენტურ ფაქტორებს წარმოადგენს. კანონმდებელი სსსკ-ის 72-ე მუხლის მე-5 ნაწილში სულაც არ გულისხმობს მხარის შუამდგომლობის აუცილებლობას მტკიცებულების დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობისთვის. სისხლის სამართლის პროცესში არაერთი ნორმა, რომელიც სასამართლოს კონკრეტული ქმედებისთვის მხარის შუამდგომლობას მოითხოვს (მაგ., სსსკ-ის 89-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი, 132-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი და სხვა მრავალი). შესაბამისად, კანონმდებელმა სასამართლო ყველა შემთხვევაში არ შეზღუდა მხარის შუამდგომლობით.

საკითხის კომპლექსურობის გათვალისწინებით იკვეთება საკანონმდებლო ხარვეზები. სსსკ-ის 72-ე მუხლის მე-5 ნაწილი მტკიცებულებათა დასაშვებობის საკითხის გადაწყვეტის პრეროგატივას მხოლოდ სასამართლოს მიაკუთვნებს, ამის საპირწონედ სსსკ-ის 169-ე მუხლის 9. ნაწილი ითვალისწინებს პირის საჩივრის დაკმაყოფილების შედეგად, საქმის გაჭიანურებასთან დაკავშირებით, მტკიცებულებათა დაუშვებლად ცნობას. აღნიშნული საჩივრის სუბიექტი სასამართლოსთან ერთად ზემდგომი პროკურორიცაა, რაც მას მტკიცებულებათა დასაშვებობის საკითხის გადაწყვეტის უფლებამოსილებას მიაკუთვნებს. აქვე ხარვეზს შეიძლება წარმოადგენდეს სსსკ-ის 75-ე მუხლის მე-2 ნაწილის დანაწესი, კერძოდ, თუ პირის მიერ გამოკითხვისას მიწოდებულ ინფორმაციასა და მის ჩვენებას შორის არსებითი წინააღმდეგობაა, მხარე უფლებამოსილია მოსამართლის წინაშე დააყენოს შუამდგომლობა ჩვენების დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობის თაობაზე. მაშინ, როდესაც ჩვენების მიცემა ხდება სასამართლოს არსებით სხდომაზე, რაც იმთავითვე მოიაზრებს, რომ წინასასამართლო სხდომის ეტაპი გადალახულია. მტკიცებულებათა დასაშვებობის საკითხის გადაწყვეტა კი მხოლოდ წინასასამართლო სხდომის მოსამართლის პრეროგატივაა, ამდენად უფრო სწორი იქნება მხარეს მხოლოდ მტკიცებულებათა არ გაზიარებისკენ აპელირება შეეძლოს.

მხარის მიერ წარმოდგენილმა მტკიცებულებებმა მათი მოპოვების კანონიერების გარდა, აუცილებელია გადალახოს რელევანტურობისა და უტყუარობის ტესტი. აღნიშნული საფუძვლები უნდა არსებობდეს კუმულაციურად. ამდენად ხაზი ესმევა იმ უმნიშვნელოვანეს ფაქტორს, რომ მტკიცებულებათა შეფასება უნდა მოხდეს სიღრმისეულად და არა ზედაპირულად, რათა არ შეიქმნას საქმის არსებითად განხილვის სხდომაზე კანონდარღვევით მოპოვებული მტკიცებულების მოხვედრის რისკები.

Admissibility of evidence obtained by the parties Problems in the criminal justice process

Zaqaria Jashiashvili,

Salome Asatiani

Tbilisi State University

Abstract

According to the Constitution of Georgia, evidence obtained by violating the law has no legal force. Therefore, it is interesting to see what problematic issues may arise in terms of admissibility of evidence in court.

To this day, it is a matter of discussion whether if the master of a pre-trial session has or not has the right to discuss the evidence on his own initiative on eligibility. Criminal Procedure Code (hereinafter – GCPC) in accordance with Article 72, Part 5, without admitting the evidence The issue of recognition is raised by the court. The 1st and 2nd parts of the same article Established the „fruit of the poisonous tree“ doctrine and evidence Doubts about authenticity. Which is fundamental factors at the eligibility stage of evidence. The legislator does not necessarily mean in the 5th part of Article 72 of the GCPC Necessity of a party's motion for inadmissibility of evidence for reference. in the criminal process It is a many norm that the court for a specific action of the party requires a petition (eg, part 1 of Article 89 of the GCPC, 132 Part 1 of the article and many others). Accordingly, the legislator In all cases, the court did not limit itself to the petition of the party.

Taking into account the complexity of the issue, legislative gaps are identified. Part 5 of Article 72 of the Criminal Procedure Code assigns the prerogative of deciding the issue of admissibility of evidence only to the court, as a counterweight to this, part 9 of Article 169 of the Criminal Procedure Code provides for the recognition of evidence as inadmissible as a result of the satisfaction of a person's complaint, in connection with the delay of the case. The subject of the mentioned complaint is the superior prosecutor together with the court, which gives him the authority to decide the issue of admissibility of evidence. Here, the provision of Article 75, Part 2 of the Criminal Procedure Code may represent a flaw, namely, if there is a substantial contradiction between the information provided by a person during the interrogation and his testimony, the party has the right to file a motion before the judge to recognize the testimony as inadmissible evidence. When testimony is given at the substantive session of the court, that means that the stage of the pre-trial session has been passed. The resolution of the issue of admissibility of evidence is only the prerogative of the judge of the pre-trial session, so it would be more correct for the party to appeal only for not sharing the evidence.

In addition to the legality of their acquisition, the evidence presented by the party must pass the test of relevance and truthfulness. The mentioned grounds must exist cumulatively. Thus, the line understands the most important factor that the evaluation of the evidence should be done in depth and not superficially, in order not to create risks of the evidence obtained by violation of the law getting into the hearing of the merits of the case.

პრეზიდენტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებები საგარეო ურთიერთობებში-საქართველოს და საპარლამენტო რესპუბლიკების კონსტიტუციური წესრიგის მაგალითზე

დავითი ფურცხვანიძე,

სალომე აქირთავა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

2023 წლის 16 ოქტომბერს მიღებული დასკვნით საკონსტიტუციო სასამართლომ დაადგინა საქართველოს პრეზიდენტის მიერ კონსტიტუციის დარღვევა 52-ე მუხლის 1-ელი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტისა, რომლის მიხედვითაც, მან დაადგინა, რომ პრეზიდენტი ნორმის

დისპოზიციიდან გამომდინარე ვალდებულია, მიიღოს მთავრობის თანხმობა წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელებისას საგარეო ურთიერთობებში.

საქართველოს სამართლებრივ სივრცეში მოცემულმა საქმემ წინ წამოსწია პრეზიდენტის უფლებამოსილებების სივრცის განსაზღვრის პრობლემატურობა საგარეო ურთიერთობათა სფეროში, რომელიც საპარლამენტო რესპუბლიკის ქვეყნებში აქამდე იდგა და აღნიშნული წარდგინების შემდეგ უფრო დიდი ყურადღება დაიმსახურა.

2010 წლიდან საქართველოში მმართველობის ფორმის შეცვლის შემდეგ, საპარლამენტო რესპუბლიკის პირობებში, პრეზიდენტის აქამდე არსებული უფლებები სხვადასხვა სფეროში შეიზღუდა, მათ შორის საგარეო ურთიერთობათა სფეროშიც, სადაც ის ახორციელებდა თავის უფლებამოსილებებს „მთავრობასთან შეთანხმებით“, თუმცა 2017-2018 წლის საკონსტიტუციო რეფორმის საფუძველზე, ეს უფლებები კიდევ უფრო შეიზღუდა და 52-ე მუხლში განხორციელებული ცვლილებით, „მთავრობის თანხმობით ახორციელებს წარმომადგენლობით უფლებამოსილებებს საგარეო ურთიერთობებში“.

საკონსტიტუციო წარდგინების განხილვის მონაწილეებმა დააფიქსირეს საწინააღმდეგო მოსაზრებები და განმარტებები 52-ე მუხლის 1-ელი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შინაარსთან დაკავშირებით, თუ რა იგულისხმება მოცემულ ნორმაში; რა საზღვრებში უნდა ახორციელებდეს პრეზიდენტი თავის უფლებებს საგარეო საქმეთა სფეროში.

საკონსტიტუციო სასამართლოს დასკვნის შემდეგაც, საქართველოს დღის წესრიგში დგას პრეზიდენტისა და მთავრობის კომპეტენციათა გადაკვეთის და უფლებამოსილებათა კოლიზიის რისკი საგარეო ურთიერთობათა სფეროში.

ნაშრომში წარმოდგენილი იქნება საკონსტიტუციო წარდგინების განხილვის მონაწილეთა მოსაზრებები და არგუმენტები 52-ე მუხლის დისპოზიციასთან დაკავშირებით, თუ როგორ უნდა იქნას განხორციელებული პრეზიდენტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება საგარეო ურთიერთობებში. შესაბამისად, ამ ორი განმარტების ანალიზი იქნება წარმოდგენილი, თუ რა შედეგებამდე მივყავართ თითოეულ განმარტებას, მათი დადებითი და უარყოფითი მხარეები საპარლამენტო რესპუბლიკის პირობებში. ასევე ჩვენი მოსაზრება კონსტიტუციაში არსებულ რედაქციაზე პრეზიდენტის უფლებამოსილების ამავე ნაწილში და მისი შედარება სხვა საპარლამენტო რესპუბლიკის მმართველობის სისტემის მქონე ქვეყნებთან.

კვლევის მიზანია ყურადღება გავამახვილოთ პრეზიდენტის, როგორც სახელმწიფო მეთაურის, როლზე საპარლამენტო რესპუბლიკაში და წარმოვაჩინოთ ჩვენი მოსაზრება კონსტიტუციის მოქმედ რედაქციასთან დაკავშირებით პრეზიდენტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების ჭრილში საგარეო ურთიერთობების სფეროში, რომელიც გამყარებული იქნება მოცემული გადაწყვეტილებითა და ევროპის ქვეყნების პრაქტიკით.

საკვანძო სიტყვები: საქართველოს პრეზიდენტი, საგარეო ურთიერთობები, საქართველოს კონსტიტუცია.

Representative powers of the president in foreign relations - on the example of the constitutional order of Georgia and the parliamentary republics

Daviti Purtskhvanidze,

Salome Akirtava

Tbilisi State University

Abstract

According to the conclusion received on October 16, 2023, the Constitutional Court established a violation of Article 52, Part 1, Sub-Clause „A“ of the Constitution by the President of Georgia, according to which it established that the President, based on the disposition of the norm, is obliged to obtain the consent of the Government when exercising representative powers in foreign relations.

The case presented in the legal space of Georgia brought forward the problem of determining the scope of the president's powers in the field of foreign relations, which had existed in the countries of the Parliamentary Republic before and after the mentioned case, it received greater attention.

After the change of the form of government in Georgia in 2010, under the conditions of the parliamentary republic, the previously existing rights of the president were limited in various areas, including in the field of foreign relations, where he exercised his powers „in agreement with the Government“. However, on the basis of the constitutional reform of 2017-2018, these rights were further restricted and with the change made in Article 52, „exercises representative powers in foreign relations with the consent of the government.“

The participants of the review of the constitutional submissions recorded opposing opinions and explanations regarding the content of Article 52, Part 1, Sub-Clause „a“, what is meant by this norm; Within what limits should the president exercise his rights in the field of foreign affairs.

Even after the conclusion of the Constitutional Court, the risk of overlapping competences of the president and the government and conflict of powers in the field of foreign relations is on the agenda of Georgia.

The paper will present the opinions and arguments of the participants of the review of the constitutional submissions regarding the disposition of Article 52, how the representative powers of the president should be exercised in foreign relations. Accordingly, the analysis of these two definitions will be presented, what results each definition leads to, their advantages and disadvantages in the conditions of the parliamentary republic. Also our opinion on the wording in the constitution in the same part of the powers of the president and its comparison with other countries with a parliamentary republic system of government.

The purpose of the study is to focus on the role of the president as the head of state in the parliamentary republic, and to present our opinion regarding the current version of the constitution in terms of the representative authority of the president in the field of foreign relations, which will be supported by the given decision and the practice of European countries.

Keywords: The president of Georgia, Foreign relations, The Constitution of Georgia.

მედიცინა

სექსუალური ძალადობა და მაღალი რისკის ქცევა ქალი მოზარდებში

ჰარშად ბოირი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ეს კვლევა ასახავს სექსუალური ძალადობისა და მაღალი რისკის ქცევების კრიტიკულ კვეტას ქალ მოზარდებში, სწავლობს იმ რთულ დინამიკას, რომელიც აყალიბებს და აძლიერებს ამ რთულ კავშირს. მრავალგანზომილებიანი კვლევის მიდგომის გამოყენებით, ჩვენ ვაგროვებთ ემპირიულ მტკიცებულებებს, ფსიქოლოგიურ შეხედულებებს და რეალურ ცხოვრებისეულ ნარატივებს, რათა ამოვიცნოთ სექსუალური ძალადობის ღრმა გავლენა ამ დაუცველ დემოგრაფიულ ჯგუფში მაღალი რისკის ქცევის გამოვლინებაზე. კვლევა იწყება სექსუალური ძალადობის შემდგომი შედეგების ყოვლისმომცველი შესწავლით, რაც ხშირად მოჰყვება გავრცელებული ტრავმის აღიარებით. ჩვენმა კვლევამ გამოავლინა გზები, რომლითაც ვლინდება ეს ტრავმა, რომელიც გავლენას ახდენს მოზარდი ქალის ცხოვრების ფსიქოლოგიურ, ემოციურ და სოციალურ სფეროებზე. გარდა ამისა, ჩვენ დეტალურად გამოვიკვლიეთ გზები, რომლითაც სექსუალური ძალადობის გამოცდილებამ შეიძლება აიძულოს ადამიანები ჩაერთონ მაღალი რისკის ქცევებში, როგორც დამღევის მექანიზმის ან მცდელობის აღდგენის კონტროლის მის ცხოვრებაზე.

ეს კვლევა ფოკუსირებულია მაღალი რისკის ქცევების მრავალფეროვან სპექტრზე, მათ შორის, მაგრამ არ შემოიფარგლება მხოლოდ ნივთიერების ბოროტად გამოყენების, სარისკო სექსუალური პრაქტიკის, თვითდაზიანებისა და დანაშაულის ჩადენით. ფუნდამენტური ფსიქოლოგიური და სოციოკულტურული მექანიზმების ამოცნობით, ჩვენ მიზნად ისახავს სექსუალური ძალადობის ტრავმისა და ამ სარისკო დამღევის ტექნიკის გამოყენებას შორის რთული ურთიერთქმედების დეტალურ გაგებას. გარდა ამისა, ჩვენი კვლევა ასახავს სოციალური ფაქტორების როლს, მათ შორის სტიგმას, მსხვერპლთა დადანაშაულებას და კულტურულ ნორმებს, სექსუალური ძალადობის შემდგომი მოზარდების გამოცდილების ჩამოყალიბებაში. ჩვენ ვიკვლევთ ბარიერებს, რომლებიც ხელს უშლის გამჟღავნებას, მხარდაჭერის ძიებას და გამოჯანმრთელებას, ხაზს ვუსვამთ ტრავმის შესახებ ინფორმირებული ინტერვენციების აუცილებლობას, რომლებიც აგვარებენ ამ სისტემურ გამოწვევებს. ამ კვლევის შედეგები ხელს უწყობს ყოვლისმომცველ კონცეპტუალურ ჩარჩოს, რომელიც არა მხოლოდ ხსნის სექსუალურ ძალადობას შორის ურთიერთკავშირს. და მაღალი რისკის ქცევები, მაგრამ ასევე გვაწვდის მიზნობრივი პრევენციისა და ინტერვენციის სტრატეგიებს. გადარჩენილთა ხმის გაძლიერებით და მათი გამოცდილების უფრო ღრმა გაგებით, ჩვენ ვისწრაფვით სისტემური ცვლილებების კატალიზირებაში, ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობისა და სექსუალური თავდასხმის შემდგომი მოზარდი ქალის კეთილდღეობის დამცველი.

საკვანძო სიტყვები: ქალი მოზარდი, სექსუალური ძალადობა, დანაშაული, ტრავმა, ფსიქოლოგიური გამჭირახობა.

Sexual Assault and High-Risk Behaviors among Female Adolescents

Harshad Bhoir

Georgian National University SEU

Abstract

This study illuminates the critical intersection of sexual assault and high-risk behaviors among female adolescents, delving into the intricate dynamics that shape and perpetuate this challenging nexus. Utilizing a multidimensional research approach, we collect empirical evidence, psychological insights, and real-life narratives to unravel the profound impact of sexual assault on the manifestation of high-risk behaviors within this vulnerable demographic group. The research begins with a comprehensive examination of the aftermath of sexual assault, acknowledging the pervasive trauma that often ensues. Our research identified the ways in which this trauma manifests, affecting the psychological, emotional, and social spheres of female adolescents' lives is highlighted. Further we scrutinized the pathways through which the experience of sexual assault may propel individuals towards engaging in high-risk behaviors as a coping mechanism or an attempt to regain control over their lives.

This study is focused on the diverse spectrum of high-risk behaviors, including but not limited to substance abuse, risky sexual practices, self-harm, and delinquency. By unraveling the underlying psychological and sociocultural mechanisms, we aim to provide a nuanced understanding of the complex interplay between the trauma of sexual assault and the adoption of these risky coping techniques. Furthermore, our research illuminates the role of societal factors, including stigma, victim-blaming, and cultural norms, in shaping the experiences of female adolescents in the aftermath of sexual assault. We explore the barriers that hinder disclosure, support-seeking, and recovery, emphasizing the need for trauma-informed interventions that address these systemic challenges. The findings of this study contribute to a comprehensive conceptual framework that not only elucidates the reciprocal relationship between sexual assault and high-risk behaviors but also informs targeted prevention and intervention strategies. Through amplifying the voices of survivors and fostering a deeper understanding of their experiences, we aspire to catalyze systemic changes, promote awareness, and advocate for the holistic well-being of female adolescents navigating the aftermath of sexual assault.

Keywords: Female adolescent, sexual assault, delinquency, trauma, psychological insight.

ნანოტექნოლოგია ბიომედიცინაში, მისი გამოყენება და მომავალი პოტენციალი; ა მიმოხილვა

ჯივინ ჯერი დავიდ

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ეს მიმოხილვა იკვლევს ნანოტექნოლოგიის აპლიკაციებსა და პოტენციალს მედიცინაში, განიხილავს იმაზე, თუ როგორ იმოქმედა მან უკვე ჯანდაცვის ლანდშაფტზე და საინტერესო

შესაძლებლობებზე, რაც მას წარმოადგენს სამედიცინო მეცნიერების მომავლისთვის. ნანოტექნოლოგიის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი წვლილი მედიცინაში არის წამლების მიწოდების სფეროში. მათი უნიკალური მახასიათებლების გამო, ნანონაწილაკებმა აჩვენეს დაპირება წამლის ხსნადობის, ბიოშელწევადობისა და წამლის მიზანმიმართული შეყვანის გაუმჯობესებაში. ნარკოტიკები შეიძლება დაიცვათ დეგრადაციისგან ნანონაწილაკებში მათი დაბინძურებით და მათი გამოყოფის რეგულირება შესაძლებელია ხანგრძლივი და მდგრადი ეფექტის შესაქმნელად. გარდა ამისა, ნანონაწილაკების ფუნქციონირება საშუალებას აძლევს მათ შერჩევით მიმართონ ავადმყოფი უჯრედებს, ზღუდავს არასასურველ ეფექტებს და აძლიერებს თერაპიულ უპირატესობებს. მედიკამენტების ამგვარი მიზანმიმართული მიწოდება უკვე გამოიყენება კიბოს თერაპიაში, სადაც ნანომატარებლები ქიმიოთერაპიულ პრეპარატებს პირდაპირ კიბოს უჯრედებში გადააქვთ, ჯანსაღი ქსოვილების შენარჩუნებით. ზოგიერთი ნანონაწილაკი, რომლებიც დღეს გამოიყენება წამლების მიზანმიმართულ მიწოდებაზე, როგორცაა ფიტოსომები, ლიპოსომები, ნიოსომები, ვიროსომები, კუბოსომები და ტრანსფეროსომები, იყო რევოლუციური ნანოტექნოლოგიისა და ბიომედიცინის სფეროში. მაგრამ მათი უდავო უპირატესობების მიუხედავად, არსებობს გარკვეული შეზღუდვებიც, რომლებიც უნდა გადაიჭრას უფრო ღრმა კვლევებითა და კლინიკური კვლევებით, რათა ეს ნანონაწილაკები სრულ პოტენციალამდე მიიყვანონ და გამოიყენონ კლინიკურ პრაქტიკაში. რაც უფრო მოწინავე და რთულ ეპოქაში გადავდივართ, არსებობს საჭიროება, დავინახოთ იგივე მიღწევები ჩვენს სამედიცინო ტექნოლოგიასა და პრაქტიკაში. ნანოტექნოლოგიას შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი ითამაშოს ამ მიზნის შესასრულებლად და წინსვლისთვის.

საკვანძო სიტყვები: ნანოტექნოლოგია, ნანომედიცინა, ნანონაწილაკები, წამლების მიწოდების სისტემები.

Nanotechnology in biomedicine, it's applications and future potential: a review

Jivin Jerry David

Georgian National University SEU

Abstract

This review explores the applications and potential of nanotechnology in medicine, discussing how it has already impacted the healthcare landscape and the exciting opportunities it presents for the future of medical science. One of nanotechnology's most significant contributions to medicine is in the realm of drug delivery. Because of their unique features, nanoparticles have showed promise in improving drug solubility, bioavailability, and targeted drug administration. Drugs can be protected from degradation by encapsulating them within nanoparticles, and their release can be regulated to create prolonged and sustained effects. Furthermore, functionalizing nanoparticles allows them to target sick cells selectively, limiting adverse effects and enhancing therapeutic advantages. This kind of targeted medication delivery has already been used in cancer therapies, where nanocarriers transport chemotherapeutic drugs directly to cancer cells while preserving healthy tissues. Some of the nanoparticles that are in use today with emphasis on targeted drug delivery, such as phytosomes, liposome, niosomes, virosomes, cubosomes and transferosomes have been revolutionary in the field of nanotechnology and biomedicine. But despite their undoubted advantages, there also exists certain

limitations which need to be solved by undergoing deeper research and clinical trials in order to bring these nanoparticles to their full potential and use in clinical practices. As we move into a more advanced and complex era, there exists a need to see the same advancements in our medical technology and practices as well. Nanotechnology can play a significant role to fulfill and advance on that purpose.

Keywords: Nanotechnology, nanomedicine, nanoparticles, Drug delivery systems.

D ვიტამინი და სიმსივნე

სანდრა მანველიძე,

ნუნუკა თურმანიძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

D ვიტამინი წარმოადგენს ადამიანისთვის სასიცოცხლოდ აუცილებელ ვიტამინს. ის არეგულირებს კალციუმისა და ფოსფორის შეწოვას, აუცილებელია კბილებისა და ძვლების ნორმალური ზრდისა და განვითარებისთვის, ხელს უწყობს იმუნური სისტემის ნორმალურ ფუნქციონირებას.

დღეისათვის ცნობილია, რომ ქსოვილებისა და უჯრედების უმეტესობას აქვს VDR (D ვიტამინის რეცეპტორი) და რომ ქსოვილებისა და უჯრედების უმეტესობა ავლენს 1-ალფა ჰიდროქსილაზურ აქტივობას (CYP27B1).

D ვიტამინის რეცეპტორი წარმოდგენილია ორგანიზმის ქსოვილების და უჯრედების უმრავლესობაში. $1,25(\text{OH})_2\text{D}$ -ს ფართო ბიოლოგიური მოქმედება აქვს: აინჰიბირებს უჯრედების პროლიფერაციას და ხელს უწყობს საბოლოო დიფერენციაციას, აინჰიბირებს ანგიოგენეზს, ასტიმულირებს ინსულინის წარმოქმნას, აინჰიბირებს რენინის წარმოქმნას, ასტიმულირებს მაკროფაგებში კათელიციდინის წარმოქმნას.

D ვიტამინმა გამოამჟღავნა ძლიერი იმუნომოდულაციური უნარი. D ვიტამინის რეცეპტორები (VDR) ძალიან უხვად არის განლაგებული მაკროფაგებში, დენდრიტულ უჯრედებში, T და B ლიმფოციტებში. ეს აღმოჩენა ამყარებს კონცეფციას D ვიტამინის ფუნდამენტურ როლზე ბაქტერიების წინააღმდეგ ბრძოლისა და აუტოიმუნური დაავადებებისა და ქრონიკული ანთებითი მდგომარეობების პრევენციის საკითხში.

ბოლო ათწლეულში ჩატარებულმა კვლევებმა გაზარდა ცოდნა D ვიტამინის მოქმედების მექანიზმის შესახებ. ძირითადად D ვიტამინის ფუნქცია კალციუმისა და ფოსფორის აბსორბციისა და ძვლის მეტაბოლიზმზე გავლენით შემოიფარგლებოდა.

D ვიტამინის ნაკლებობა დაკავშირებულია სხვადასხვა ტიპის კიბოს განვითარებასა და პროგრესირებასთან. ასევე კვლევებმა ცხადყვეს, D ვიტამინის ბიოლოგიური მექანიზმი, რომელიც არეგულირებს კიბოს უჯრედის თვითგანახლებას, ტრანსფორმაციას და სიკვდილს.

კვლევები აჩვენებს, დინამიკურ კავშირებს იმუნურ სისტემასა და D ვიტამინის ანტი-ნეოპლასტიკურ თვისებებს შორის. ეს აღმოჩენები გვხმარება ავხსნათ კლინიკოპათოლოგიურ კორელაცია D ვიტამინის დონის ცვალებადობასა და კიბოს განვითარებას შორის.

საკვანძო სიტყვები: D ვიტამინი, სიმსივნე, იმუნური სისტემა, რეცეპტორები.

Vitamin D and cancer

Sandra Manvelidze,

Nunuka Turmanidze

Caucasus International University

Abstract

Vitamin D is a vital vitamin for humans. It regulates the absorption of calcium and phosphorus, is necessary for the normal growth and development of teeth and bones, contributes to the normal functioning of the immune system.

It is now known that most tissues and cells have a VDR (vitamin D receptor) and that most tissues and cells exhibit 1-alpha hydroxylase activity (CYP27B1).

Vitamin D receptor is present in the majority of body tissues and cells. 1,25(OH)₂D has a wide biological effect: inhibits cell proliferation and promotes final differentiation, inhibits angiogenesis, stimulates insulin production, inhibits renin production, stimulates cathelicidin production in macrophages.

Vitamin D has shown strong immunomodulatory ability. Vitamin D receptors (VDR) are highly abundant in macrophages, dendritic cells, T and B lymphocytes. This finding supports the concept of vitamin D's fundamental role in fighting bacteria and preventing autoimmune diseases and chronic inflammatory conditions.

The research conducted in the last decade increased the knowledge about the mechanism of action of vitamin D. Basically, the function of vitamin D was limited to calcium and phosphorus absorption and influence on bone metabolism.

Vitamin D deficiency is associated with the development and progression of various types of cancer. Studies have also shown the biological mechanism of vitamin D that regulates cancer cell self-renewal, transformation and death.

Studies show a dynamic relationship between the immune system and the anti-neoplastic properties of vitamin D. These findings help explain the clinicopathological correlation between variation in vitamin D levels and cancer development.

Keywords: vitamin D, tumor, immune system, receptors.

ცირკადული ქრონიკები: ძილის დარღვევების გადალახვა და ფიჭვის საიდუმლოების, მელატონინისა და EEG-ის ყოვლისმომცველი შესწავლა დარღვევების გამოვლენაში

ჰრიტი სინგჰ,

გარგი გაუტამ

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მიზანი: ეს მიმოხილვის აბსტრაქტი მიზნად ისახავს საფუძვლიანად გამოიკვლიოს ძილის დარღვევებს, მელატონინს და ფიჭვის ჯირკვალს შორის რთული ურთიერთქმედება, განსაკუთრებული აქცენტით ელექტროენცეფალოგრამის (EEG) კრიტიკული ფუნქციის გარკვევაზე, როგორც ამ დარღვევების დიაგნოზში, ასევე მართვაში.

მეთოდები: კვლევის მეთოდოლოგია გულისხმობს რეცენზირებული ნაშრომების, კლინიკური კვლევებისა და მასთან დაკავშირებული ლიტერატურის საფუძვლიან შეფასებას, რომლებიც მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ძილის დარღვევებს, მელატონინის გამოყოფას და ფიჭვის ჯირკვლის ნეიროენდოკრინულ პროცესებს შორის კავშირების გაგებას. თავი მიზნად ისახავს გამოავლინოს ძირითადი მექანიზმები, რომლითაც მელატონინის გამომუშავების დარღვევა და ცირკადული რიტმის დარღვევა ხელს უწყობს ძილის სხვადასხვა დარღვევებს, მხარდაჭერილი ნეიროვიზუალიზაციის ტექნიკით, როგორცაა პოზიტრონის ემისიური ტომოგრაფია (PET) და მაგნიტურ-რეზონანსული ტომოგრაფია (MRI). გარდა ამისა, დახვეწილი EEG მიდგომები კრიტიკულად არის შესწავლილი, რათა ხაზგასმით აღვნიშნოთ მათი მნიშვნელობა ძილის პათოლოგიური შაბლონების დიაგნოსტიკაში, რომლებიც დაკავშირებულია ისეთ დაავადებებთან, როგორცაა უძილობა, ძილის აპნოე და პარასომნია.

დასკვნა: და ბოლოს, მიმოხილვა ხაზს უსვამს მელატონინის და ფიჭვის ჯირკვლის კრიტიკულ როლს ძილ-ღვიძილის ციკლების რეგულირებაში, ხაზს უსვამს მათ მნიშვნელობას ძილის დარღვევების გაგებაში და მკურნალობაში. გარდა ამისა, თავი ხაზს უსვამს EEG-ის გადამწყვეტ როლს ძილის დარღვევების დიაგნოზსა და მონიტორინგში, რაც უზრუნველყოფს ტვინის კორელაციას ძილის სხვადასხვა ეტაპებზე. ამ აღმოჩენების ერთობლიობა გვთავაზობს ყოვლისმომცველ ხედვას ძილის რეგულაციისა და დარღვევების კომპლექსური დინამიკის შესახებ, რაც ქმნის საფუძველს მომავალი კვლევისა და ინდივიდუალური თერაპიის მიდგომებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: EEG, მელატონინი, ფიჭვის ჯირკვალი, ძილი.

Circadian Chronicles: Bridging Sleep Disorders and a Comprehensive Exploration of Pineal Secrets, Melatonin, and the EEG in Unveiling Disorders

Hriti Singh,

Gargi Gautam

Georgian National University SEU

Abstract

Aim: This review abstract intends to thoroughly investigate the intricate interplay between sleep disorders, melatonin, and the pineal gland, with a particular emphasis on clarifying the critical function of electroencephalogram (EEG) in both the diagnosis and management of these disorders.

Methods: The research methodology entails a thorough evaluation of peer-reviewed papers, clinical trials, and related literature that contribute considerably to our understanding of the links between sleep disorders, melatonin release, and pineal gland neuroendocrine processes. The abstract aims to unravel the underlying mechanisms by which disruptions in melatonin production and circadian rhythm irregularities contribute to various sleep disorders, supported by neuroimaging techniques such as positron emission tomography (PET) and magnetic resonance imaging (MRI). In addition, sophisticated EEG approaches are critically examined to highlight their importance in diagnosing abnormal sleep patterns associated with diseases such as insomnia, sleep apnea, and parasomnias.

Conclusion: Finally, the review emphasizes the critical role of melatonin and the pineal gland in regulating sleep-wake cycles, underlining their importance in understanding and treating sleep disorders. Furthermore, the abstracts highlight EEG's critical role in diagnosing and monitoring sleep disorders, providing insights into brain correlates during various sleep stages. The combination of these discoveries offers a comprehensive view of the complex dynamics of sleep regulation and disorders, setting the groundwork for future study and individualized therapy approaches.

Keywords: EEG, melatonin, pineal gland, sleep.

ცოტა რამ საჭმლის მომნელებელი სისტემის ზოგიერთი დაავადების შესახებ

ელენე ნონიაშვილი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის არა გადამდებ დაავადებათა 2010 წლის გლობალური ანგარიშის მიხედვით, საჭმლის მომნელებელი სისტემის დაავადებები, წარმოადგენენ სიკვდილობის მეოთხე მიზეზს მსოფლიოში (დაავადებათა ძირითადი ჯგუფების მიხედვით; კარდიოვასკულური, სიმსივნური და ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული დაავადებების შემდეგ. ევროპის რეგიონში 1990-2010 წლებში ნაადრევი

სიკვდილობა დაავადებათა ძირითადი ჯგუფების მიხედვით, ბევრი ჯგუფისათვის შემცირდა, თუმცა საჭმლის მომნელებელი სისტემის დაავადებებით ნაადრევი სიკვდილობა ამავე პერიოდში 30%-ით გაიზარდა. საჭმლის მონელების საშუალებით საკვები იმლება საკვებ ნივთიერებებად, რომელსაც ორგანიზმი გამოიყენებს ზრდა-განვითარებისა და უჯრედების შენებისათვის. კუჭ-ნაწლავის (გასტრო ინტესტინულ) ტრაქტში გადაადგილებისას საკვებს ერევა საჭმლის მომნელებელი წვენები, რომლებიც საკვებს შლიან მცირე მოლეკულებად, ხოლო ეს მოლეკულები, წვრილი ნაწლავის კედლის გავლით, ხვდება სისხლძარღვებში, საიდანაც გადაიტანება მთელ ორგანიზმში. წვრილი ნაწლავი შეიწოვს მონელებული საკვები მოლეკულების უდიდეს ნაწილს, წყალს და მინერალებს, რომლებიც იგზავნება შემდგომი ქიმიური გარდაქმნისათვის ან სხეულის რომელიმე ნაწილში შესანახად. მონელების პროცესი კონტროლდება ნერვული და ჰორმონული რეგულატორების საშუალებით.

საქართველოში გავრცელების მიხედვით, საჭმლის მომნელებელი სისტემის დაავადებები მესამე ადგილს იკავებს (დაახლოებით 15-17% საერთო ავადობაში), ახალი შემთხვევების სიხშირის მიხედვით კი - მეორე ადგილზეა.

საკითხის აქტუალობიდან გამომდინარე ჩვენ გავაკეთეთ მცირე მასშტაბიანი კვლევა, სადაც წინასწარ შედგენილი კითხვარის საშუალებით ვეცადეთ გაგვეჩვენა, თუ ამ მხრივ რა ხდებოდა ჩვენს პოპულაციაში. გამოვლინდა საინტერესო შედეგები. ამის საფუძველზე კი შეგვიძლია გითხრათ, რომ რესპოდენტების უმეტესობა საკვებს იღებს დღეში ორჯერ (58.3%), იშვიათად იყენებენ ცხარე საკვებს (58.2), საერთოდ არ ღებულობენ ალკოჰოლს (91.7%) და ასევე იშვიათად იღებენ სანელებლებიან საკვებს (50%). ასევე აღნიშნეს, რომ გამოკითხულთა 45.5% საჭმლის მომნელებელი სისტემის მხრიდან დისკომფორტად აღნიშნავენ მუცლის შებერილობას და მათ ეს შეგრძნება აქვთ ხოლმე ჭამის მერე (58.3). მნიშვნელოვანია აგრეთვე ისიც, რომ არსებული დისკომფორტს აბრალებენ მთელი დღე უჭმელობის მერე დიდი რაოდენობის საკვების ერთად მიღებას დღის ბოლოსკენ (91.7%). აქვე უნდა დავამატოთ, რომ აუცილებლობისას წონაში კლება უნდა მოხდეს თანდათანობით. წონის სწრაფმა დაკლებამ შესაძლებელია გაზარდოს ნალველ-კენჭოვანი დაავადების განვითარების რისკი.

ამრიგად, ჩვენი აზრით ჯანსაღი ცხოვრების წესისათვის აუცილებელია არა მარტო სხვადასხვა არასაჭირო კვებით დანამატებზე უარის თქმა, არამედ მნიშვნელოვანია კვების ჯერადობის გაზრდა სამჯერ მაინც.

A Few Things About Some Diseases of the Digestive System

Elene Noniashvili

Caucasus International University

Abstract

World Health Organization Noncommunicable Diseases 2010 According to a global report, diseases of the digestive system, are the fourth cause of death in the world (main diseases according to groups; Cardiovascular, tumor and lung chronic After obstructive diseases. In the European region between 1990 and 2010, premature mortality according to the main groups of diseases decreased for many groups, although premature mortality from diseases of the digestive system increased by 30% in the same period. Through digestion, food is broken down into nutrients that the body uses for growth and cell building.

As it moves through the gastrointestinal (gastrointestinal) tract, food is mixed with digestive juices that break the food into small molecules, and these molecules, passing through the wall of the small intestine, enter the in the blood vessels, from where it is transported throughout the body. In the body, the small intestine absorbs most of the digested food molecules, water and minerals, which are sent for further chemical conversion or storage in some part of the body. The process of digestion is controlled by nervous and hormonal regulators. According to the prevalence in Georgia, diseases of the digestive system take the third place (about 15-17% of the total morbidity), and according to the frequency of new cases - they take the second place. Due to the urgency of the issue, we conducted a small-scale study, where we tried to find out what was happening in our population in this regard by means of a pre-prepared questionnaire. Interesting results were revealed. Based on this, we can say that most of the respondents eat food twice a day (58.3%), rarely use spicy food (58.2%), do not drink alcohol at all (91.7%) and rarely eat spicy food (50%). It was also noted that 45.5% of respondents report abdominal bloating as discomfort from the digestive system, and they often have this feeling after eating (58.3). It is also important that they blame the existing discomfort on eating a large amount of food at the end of the day after not eating all day (91.7%). We should also add that if necessary, weight loss should be gradual. Rapid weight loss can increase the risk of developing gallstone disease. To sum up, in our opinion, for a healthy lifestyle, it is necessary not only to refuse various unnecessary food supplements, but also to increase the food frequency by at least three times.

მარბურგის ცხელებისა და ტრაქომას განვითარების საკვანძო საკითხები

მარი ბერია

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

მარბურგის ცხელების გამომწვევი ენათესავება ებოლას ვირუსს. ეს ორი დაავადება კლინიკურად მსგავსია, ორივე იშვიათია, აქვთ უნარი გამოიწვიონ დიდი აფეთქება, ახასიათებთ მაღალი ლეტალობა.

საქართველოში მარბურგის ცხელების არც ერთი შემთხვევა არ დაფიქსირებულა. დაავადების გავრცელების რისკი უპირატესად დაკავშირებულია ადამიანთა დაავადების საერთაშორისო გავრცელებასთან და არ უკავშირდება ვირუსის ცირკულაციას ველურ გარემოში.

ადამიანიდან ადამიანზე გადაცემა ხდება პირდაპირი ან დაუცველი კონტაქტით დაავადებული ადამიანის სისხლის და/ან სხვა ბიოლოგიური სითხეების დაზიანებულ კანთან ან ლორწოვანთან პირდაპირი კონტაქტის შედეგად; კონტამინირებულ საგნებთან (მაგ. ნემსები) კონტაქტის შედეგად; ინფიცირებულ ღამურებთან (*Rousettus aegyptiacus*), პრიმატებთან კონტაქტისას; მარბურგის ცხელებისაგან გამოჯანმრთელებულ მამაკაცთან სქესობრივი კონტაქტისას. ინკუბაციური პერიოდი - 2-21 დღე. გადამდებლობის პერიოდი ამ დროისთვის არაა დადგენილი თუ რამდენხანს ცოცხლობს ვირუსი გამოჯანმრთელებული ადამიანის ორგანიზმში.

ტრაქომა-თვალის ქრონიკული ინფექციური დაავადება, რომელიც იწვევს კონიუნქტივის და რქოვანას დაზიანებას, დანაწიბურებასა და სიბრმავეს. გავრცელებულია მშრალი, მტვრიანი რეგიონების ღარიბ პოპულაციაში. ჩვეულებრივ დაავადება იწყება ბავშვობაში და სხვადასხვა

სიმძიმის დაზიანებებით მიმდინარეობს. მხედველობის გამოხატული დაქვეითება 30-40 წლის ასაკობრივი ჯგუფისათვის არის ტიპური. დაავადების მიზეზს ქლამიდიები (*Chlamydia trachomatis*) წარმოადგენენ. ტრაქომა 42 სახელმწიფოში საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისთვის უმნიშვნელოვანეს პრობლემას წარმოადგენს. ყოველწლიურად 2 მილიონამდე ადამიანის სიბრძნვეს და/ან მხედველობის დაქვეითებას იწვევს. მსოფლიოს მასშტაბით, ის სიბრძნვის წამყვანი ინფექციური მიზეზია. ტრაქომისმიერი სიბრძნვე შეუქცევადი პროცესია. გამომწვევი აგენტი ბაქტერია *Chlamydia trachomatis*-ის ობლიგატური უჯრედშიდა, სპორების არწარმომქმნელი „პარაზიტი“. არსებობს მისი A, B, Ba და C სეროვარები. ბაქტერია სუფთა კულტურის სახით მხოლოდ 1957 წელს გამოყო პროფესორმა ტანგ ფეის-ფანმა.

გავრცელების მიზეზია ცუდი ჰიგიენური პირობები, მოსახლეობის მაღალი სიმჭიდროვე, სუფთა წყლის დეფიციტი. რეზერვუარი დაავადებულ ადამიანია.

ტრაქომა გადაეცემა თვალისა და ნაზოფარინგიალური გამონაყოფით დაბინძურებული ხელებით (პირდაპირი კონტაქტური გზა) ინკუბაციური პერიოდი 5-16 დღეა.

დაავადების პირველი სტადია კონიუნქტივის ჰიპერემიით, ინფილტრაციებით და ქუთუთოებზე ფოლიკულების გაჩენით ხასიათდება. მეორე სტადიის დროს ფოლიკულების ნაწილი სკდება და მათ ადგილას ყალიბდება ნაწიბურები. მესამე სტადიისას დაავადება განიცდის გარკვეულ რეგრესს, თუმცა ანთება და ფოლიკულები კვლავ სახეზეა. მეოთხე სტადია პრაქტიკულად განკურნების პერიოდია, აქტიურდება ნაწიბურების წარმოქმნის პროცესი და ჩნდებიან ვარსკვლავისებრი ნაწიბურები. დაავადება შესაძლოა რამდენიმე წელს გრძელდებოდეს.

Key issues in the development of Marburg fever and trachoma

Mari Beria

Caucasus international university

Abstract

The cause of Marburg fever is related to the Ebola virus. These two diseases are clinically similar, both are rare, have the ability to cause large outbreaks, and are characterized by high lethality.

Not a single case of Marburg fever has been recorded in Georgia. The risk of disease spread is predominantly related to the international spread of human disease and not to the circulation of the virus in wild environments.

Person-to-person transmission occurs through direct or unprotected contact as a result of direct contact with infected skin or mucous membranes of blood and/or other biological fluids of an infected person; as a result of contact with contaminated objects (eg needles); in contact with infected bats (*Rousettus aegyptiacus*), primates; During sexual contact with a man recovering from Marburg fever. Incubation period - 2-21 days. The period of transmissibility has not been determined at the moment, how long the virus lives in the body of a recovered person.

Trachoma is a chronic infectious eye disease that causes conjunctival and corneal damage, scarring, and blindness. Common among poor populations in dry, dusty regions. Usually the disease starts in childhood and progresses with injuries of different severity. Marked deterioration of vision is typical for the age group of 30-40 years. The cause of the disease is chlamydia (Chlamydia trachomatis). Trachoma is a major public health problem in 42 states. It causes blindness and/or visual impairment in up to 2 million people every year. Worldwide, it is the leading infectious cause of blindness. Trachomic blindness is an irreversible process. The causative agent is an obligate intracellular, non-spore-producing „parasite“ of the bacterium Chlamydia trachomatis. There are its serovars A, B, Ba and C. The bacterium was isolated as a pure culture only in 1957 by Professor Tang Fei-fan

The reason for the spread is poor hygienic conditions, high population density, lack of clean water. Reservoir is a sick person.

Trachoma is transmitted by hands contaminated with eye and nasopharyngeal secretions (face-to-face contact route). The incubation period is 5-16 days. The first stage of the disease is characterized by hyperemia of the conjunctiva, infiltrations and the appearance of follicles on the eyelids. During the second stage, part of the follicles burst and scars are formed in their place. In the third stage, the disease undergoes a certain regression, although inflammation and follicles are still present. The fourth stage is practically a healing period, the process of scar formation is activated and star-shaped scars appear. The disease may last for several years.

წყალი და სანიტარია

ნინო შოგირაძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

თანამედროვე საზოგადოების განვითარება მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული წყლის რესურსების რაოდენობასა და ხარისხზე. წყალი ადამიანებს ეხმარება ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და კეთილდღეობის გაუმჯობესებაში, ხოლო უსაფრთხო სასმელი წყლისადმი შეუზღუდავი ხელმისაწვდომობა ადამიანის ერთ-ერთი ძირითადი უფლებაა.

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის (ჯანმო) მონაცემებით ევროპის რეგიონში პრიორიტეტული რჩება საყოველთაო და თანაბარი ხელმისაწვდომობა საკმარისი რაოდენობით უსაფრთხო სასმელ წყალსა და სანიტარიაზე. ყოველ დღე, 14 ადამიანი იღუპება დიარეული დაავადების გამო არასათანადო ხარისხის წყლის, სანიტარიისა და ჰიგიენის გამო. წყლისმიერი ინფექციების აფეთქებები ხშირია რეგიონში, რაც მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ხარჯებს იწვევს. მიუღებელია, რომ ევროპის რეგიონის მილიონობით ადამიანისათვის ჯერ კიდევ არ არის ხელმისაწვდომი სასმელი წყლის, სანიტარიისა და ჰიგიენის უსაფრთხო მომსახურებები.

ჯანმო-ს 2013 წლის მონაცემებით გლობალურად სიკვდილიანობის 10 ძირითადი მიზეზიდან. დიარეით მიმდინარე დაავადებები მე -5 წამყვანი მიზეზია, ხოლო მე -2 წამყვანი მიზეზი კი ბავშვებში 5 წლამდე და მათ შორის, შემთხვევათა 88% განპირობებულია არასაიმედო სასმელი წყალით და არაადეკვატურ სანიტარიულ-ჰიგიენური პირობებით.

JMP მიხედვით (WHO და UNICEF, 2015), „გაუმჯობესებული“ სასმელი წყლის წყაროებად მიჩნეულია ფეკალური დაბინძურებისაგან დაცული წყაროები, მათ მიეკუთვნება წყალმომარაგების შემდეგი ტექნოლოგიები: ცენტრალიზებული წყალმომარაგების სისტემებიდან სახლში ონკანების მეშვეობით, ჭაბურღილი, დაცული ჭა, დაცული წყარო, შეგროვებული წვიმის წყალი.

წყალი ჩვენი პლანეტის საფუძველს წარმოადგენს. წყალი დედამიწაზე არსებულ ყველა ნივთიერებას შორის: ფიზიკური, ქიმიური და კვანტურ-მექანიკური თვისებებით, იკავებს განსაკუთრებულ მდგომარეობას ბუნებაში და უმნიშვნელოვანეს როლს თამაშობს ორგანული სიცოცხლის არსებობაში.

დღეს უკვე დამტკიცებულია თეორია წყლის ინფორმაციული მეხსიერების შესახებ.

წყლის ინფორმაციული მეხსიერება არის წყლის თვისება, აღიქვას და გადასცეს ნეგატიური ან პოზიტიური ინფორმაცია იმ მატერიის შესახებ, რომელთანაც მას ადრე ჰქონია კონტაქტი.

წყალი, ადამიანის ორგანიზმისთვის მნიშვნელობით მეორე ნივთიერებაა ჟანგბადის შემდეგ. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ადამიანის ორგანიზმის თითქმის 2/3 შედგება წყლისგან. უწყლოდ ხომ ადამიანი მხოლოდ 5-7 დღეს ძლებს, უჭმელად კი უფრო მეტი დროის გატარება შეუძლია.

ბევრი მეცნიერი თვლის, რომ ადამიანის სიცოცხლე წარმოადგენს „ბრძოლას წყლის მოსაპოვებლად“.

წყალი დაბერების პროცესის ინდიკატორია. ბავშვის ორგანიზმი დაბადებიდან ერთი წლის ასაკამდე შეიცავს 80-85% წყალს. 18 წლის ასაკისთვის, ორგანიზმში წყლის შემცველობა მცირდება 65-70%-მდე, ხოლო მოხუცებულობაში 25%-მდეა.

Water and Sanitation

Nino Shogiradze

Caucasus international university

Abstract

The development of modern society is significantly dependent on the quantity and quality of water resources. Water helps people improve their health and well-being, and unrestricted access to safe drinking water is one of the basic human rights

According to the data of the World Health Organization (WHO), universal and equal access to sufficient quantities of safe drinking water and sanitation remains a priority in the European region. Every day, 14 people die from diarrheal disease due to poor quality water, sanitation and hygiene. Outbreaks of waterborne infections are common in the region, causing significant economic costs. It is unacceptable that millions of people in the European region still do not have access to drinking water, sanitation and hygiene services

According to WHO's data in 2013, among the 10 main causes of death globally, diarrheal diseases are the 5th leading cause, and the 2nd leading cause in children. Up to and including 88% of cases are caused by unsafe drinking water and inadequate sanitary and hygienic conditions.

According to JMP (WHO and UNICEF, 2015), „improved“ Sources of drinking water are considered to be sources protected from external pollution, especially from fecal pollution, and include the following water supply technologies: from centralized water supply systems at home through taps, wells, protected wells, protected springs, collected rainwater.

Water is the basis of our planet. Among all the substances on earth, water, with its physical, chemical and quantum-mechanical properties, occupies a special position in nature and plays an important role in the existence of organic life.

Today, the theory about the informational memory of water has already been proven. Informational memory of water is the property of water to perceive and transmit negative or positive information about the matter with which it has previously been in contact.

Water is the second most important substance for the human body after oxygen. It is widely known that almost 2/3 of the human body consists of water. Without water, a person can last only 5-7 days, and without food, he can exist longer.

Many scientists believe that human life is a „struggle for water.“ Water is an indicator of the aging process. A child's body from birth to one year of age contains 80-85% water. By the age of 18, the water content in the body decreases to 65-70%, and in old age it is 25%.

არატუბერკულოზის მიკობაქტერიების ხედვა მოზრდილებში კისტოზური ფიბროზის მქონე პაციენტებში

სიამა სურია სრივიშნავი კროვედი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

შესავალი: არატუბერკულოზის მიკობაქტერია (NTM) არის ყველგან გავრცელებული გარემო ორგანიზმები, რომლებიც ძირითადად გვხვდება წყალსა და ნიადაგში და ინფიცირებულ პაციენტებში, როგორც წესი, აღენიშნებათ დაღლილობის ნიშნები, ქრონიკული ხველა, ქოშინი, ღამის ოფლიანობა, წონის დაკლება, დეპრესიები, სოციალური შფოთვა, ჰემოპტიზი, ხიხინი და ა.შ. აგენტები მოიცავს mycobacterium abscessus კომპლექსს (mabs) მოზრდილებში და mycobacterium avium კომპლექსს (mac) ბავშვებში. კისტოზური ფიბროზით დაავადებული პაციენტების რიცხვი, რომლებიც დაზარალებულნი არიან NTM-ით, აჩვენა გაზრდილი ბოლო ათწლეულის განმავლობაში.

მიზნები: ძირითადი მიზნები მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

1) NTM ეპიდემიოლოგიის, ეტიოლოგიის და დიაგნოსტიკური პროცედურების მიმდინარე ცოდნის შეჯამება.

2) CYSTIC FIBROSIS FOUNDATION-ის (CFF) მიერ გამოქვეყნებული სკრინინგის გაიდლაინების გადახედვა და სამედიცინო პროფესიონალთა ფართო სპექტრის განათლება, მათ შორის პირველადი ჯანდაცვის ექიმები, რადიოლოგები, გასტროენტეროლოგები, პულმონოლოგები, რათა მოძებნონ გარკვეული ნიშნები და სიმპტომები, რომლებიც წარმოადგენს ნტმ-ის პოტენციურ პროფილს. მგრძნობიარე პაციენტები.

3) შეხედეთ NTM-ის რამდენიმე სამკურნალო თვისებას კისტოზური ფიბროზის მქონე პაციენტებში და მათი კლინიკური მართვა

4) ხელმისაწვდომი მკურნალობის ვარიანტების შესწავლა

5) გააცნობიეროს ცხოვრების ხარისხი და გადახედოს პაციენტების რამდენიმე პრობლემას.

დასკვნა: მიუხედავად იმისა, რომ შემთხვევების მზარდი რაოდენობა, როგორც წესი, სერიოზული საკითხია, უფრო უწყვეტი სამედიცინო კვლევა მიმდინარეობს იმ რისკ-ფაქტორების იდენტიფიცირებისთვის, რომლებიც უფრო მეტად არიან მიდრეკილი CF პაციენტებისთვის NTM-ის შექმნისას და თუნდაც ეფექტური მკურნალობის რეჟიმის პოვნაში MABSC-ის წინააღმდეგ, რადგან ანტიბიოტიკების თერაპიული კონცენტრაციების მიღწევა რთულია. ანტიბიოტიკების განაწილების უფრო მაღალი მოცულობისთვის, თირკმლის კლირენსის გაზრდა და შესაძლოა კუჭ-ნაწლავის აბსორბციის დაქვეითება.

საკვანძო სიტყვები: კისტოზური ფიბროზი, არატუბერკულოზის მიკობაქტერიები, აბსცესის კომპლექსი მიკობაქტერია, ავიუმის კომპლექსი მიკობაქტერია, სკრინინგის გაიდლაინები, სამკურნალო თვისებები, სიცოცხლის ხარისხი

Insight Into Non Tuberculosis Mycobacteria in Adult Cystic Fibrosis Patients

Syama Surya Srivyshnavi Krovvidi

Akaki tsereteli state university

Abstract

INTRODUCTION: Non tuberculosis mycobacteria (NTM) is an ubiquitous environmental organisms found mainly in water and soil and patients infected usually show signs of fatigue, chronic cough, dyspnea, night sweats, weight loss, depressions, social anxiety, haemoptysis, wheezing etc. The main causative agents include the mycobacterium abscessus complex (mabsc) in adults and mycobacterium avium complex (mac) in children .The number of cystic fibrosis patients getting affected by NTM has shown a increase in the past decade.

OBJECTIVES: The primary objectives includes addressing the following:

- 1) To summarize the current knowledge of NTM epidemiology, aetiology and diagnostic procedures.
- 2) To look at screening guidelines release by CYSTIC FIBROSIS FOUNDATION (CFF) and to educate a wide range of medical professional's including primary care physicians, radiologists ,gastroenterologist ,Pulmonologist to look for certain signs and symptoms that are a potential profile suggestive of NTM in susceptible patients.
- 3) Look into few treatable traits of NTM in cystic fibrosis patients and their clinical management.

- 4) To Explore the treatment options available.
- 5) Understand the quality of life and address few issues faced by patients.

CONCLUSION : Although the increasing number of cases tend to be a serious issue there are more ongoing medical research on identifying the risk factors that are more prone to CF patients in acquiring NTM and even finding effective treatment regimen against MABSC because Achieving a therapeutic antibiotic concentrations is challenging due to the higher volume of distribution of antibiotics, increased renal clearance, and possibly decreased gastrointestinal absorption.

Keywords: Cystic fibrosis, non tuberculosis mycobacteria, mycobacteria abscessus complex, mycobacterium avium complex, screening guidelines, treatable traits, quality of life.

გონების უეცარი გარდამავალი დაკარგვის ალბათობა პრაქტიკულად ჯანმრთელ ადამიანებში

ლინდა ხოზრევანიძე,

სალომე ჯიქურაული

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სინკოპე - ცნობიერების ხანმოკლე დაკარგვაა, რომლის დროსაც შეუძლებელია სხეულის პოსტურალური ტონუსის შენარჩუნება და თავისთავად გაივლის სამედიცინო ჩარევის გარეშე.

სინკოპეს პათოფიზიოლოგიური საფუძველი გულიდან სისხლის გადმოსროლის შემცირებაა და შესაბამისად ხდება ცერებრალური პერფუზიის შემცირება. ამ უკანასკნელის გამოწვევა შესაძლებელია სხვა მდგომარეობების დროსაც: 1) პერიფერიული სისხლძარღვების დილატაციით; 2) გულისკენ ვენური დაბრუნების შემცირებით; 3) ჰიპოვოლემიით ან 4) გულის გამომტანი ტრაქტის შევიწროებით. ფიზიკური დატვირთვისას განვითარებული სინკოპე გულიდან სისხლის გამოსვლის გაძნელებაზე, პირველ რიგში აორტის სტენოზზე მიუთითებს.

სინკოპეს მდგომარეობაში მყოფი ადამიანი არ რეაგირებს გაღიზიანებაზე. პოზის შემანარჩუნებელი კუნთების ტონუსი დაქვეითებულია. მოახლოებულ გულის წასვლას შესაძლოა წინ უსწრებდეს სისუსტე და თავბრუსხვევა. კარდიული ეტიოლოგიის სინკოპესათვის დამახასიათებელია უეცარი დასაწყისი და მდგომარეობის სპონტანიური გამოსწორება.

ჩატარდა რანდომიზირებული კვლევა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 126-მა რესპოდენტმა. რესპოდენტთა შორის თანაბარი რაოდენობით იყვნენ ქალებიც და კაცებიც. გამოკითხვა ჩატარდა რანდომიზირებულად, წინასწარი შერჩევის გარეშე. კითხვარზე პასუხები გასცეს როგორც პირადი გამოკითხვისას, ასევე სოციალური ქსელების საშუალებით. აღმოჩნდა, რომ გულის წასვლის ფენომენი უფრო ხშირია ქალბატონებში, ვიდრე მამაკაცებში. თუმცა ამის გამო ექიმთან მომართვიანობაში კაცები გამოირჩევიან აქტიურობით.

Probability of sudden transient loss of consciousness in practically healthy people

Linda Khozrevanidze,

Salome Jikurauli

Caucasus International University

Abstract

Syncope is a short-term loss of consciousness, during which it is impossible to maintain the postural tone of the body and will pass by itself without medical intervention.

The pathophysiological basis of syncope is a decrease in blood flow from the heart and, accordingly, a decrease in cerebral perfusion. The latter can be caused in other conditions as well: 1) by dilatation of peripheral blood vessels; 2) by reducing the venous return to the heart; 3) with hypovolemia or 4) with narrowing of the cardiac output tract. Syncope developed during physical exertion indicates the difficulty of blood flow from the heart, primarily aortic stenosis.

A person in a state of syncope does not respond to irritation. The tone of the postural muscles is reduced. The impending heart failure may be preceded by weakness and dizziness. Syncope of cardiac etiology is characterized by a sudden onset and spontaneous correction of the condition.

A randomized study was conducted in which 126 respondents participated. There were equal numbers of women and men among the respondents. The survey was conducted randomly, without pre-sampling. Answers to the questionnaire were given both in a personal survey and through social networks. It turned out that the phenomenon of faint is more common in women than in men. However, because of this, men are distinguished by their activeness in addressing the doctor.

გულის უკმარისობის ძირითადი ასპექტები

ლუკა ნემსაძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

განვიხილოთ გულის კუნთის ერთ-ერთი ფუნქციის - გულის კუმშვადობის ფუნქციის, დარღვევის გამო განვითარებული მდგომარეობა, რომელიც გულის უკმარისობის (გუ) სახელით არის ცნობილი და საინტერესოა იმდენად, რამდენადაც მისი განვითარების მექანიზმი გულშიდა ჰემოდინამიკის დარღვევის გამო სისხლის მიმოქცევის დიდ და მცირე წრეებში განვითარებულ პათოლოგიურ მდგომარეობაზეა დაფუძნებული;

დეფინიცია-თანამედროვე განმარტებით, გულის უკმარისობა პათოლოგიური მდგომარეობაა, რომლის დროსაც გულს არ შეუძლია დააკმაყოფილოს ორგანოები და ქსოვილები მათი ნორმალური ფუნქციონირებისათვის საჭირო სისხლის რაოდენობით მოსვენებით მდგომარეობაში და (ან) ფიზიკური დატვირთვის დროს.

ეტიოლოგია-გულის უკმარისობა დაავადება არ არის, ის სინდრომია, რომლის მიზეზიც შეიძლება იყოს გულის პრაქტიკულად ყველა დაავადება – მიოკარდიტი, პერიკარდიტი, მიოკარდიუმის ინფაქტი, გულის თანდაყოლილი და შეძენილი მანკები, ჰიპერტონული დაავადება, კარდიომიოპათია, გულის რიტმის დარღვევა და სხვა; სხვა შინაგანი ორგანოების ქრონიკული დაავადებები – მაგ. ქრონიკული ჰეპატიტი, თირკმელების უკმარისობა, ქრონიკული პნევმონია, ქრონიკული ბრონქიტი, ბრონქული ასთმა, პნევმოცისტოზი, პნევმოკონიოზი, ფილტვების ემფიზემა, ბრონქოექტაზიური დაავადება და სხვა; ენდოკრინული დაავადებები – შაქრიანი დიაბეტი, სიმსუქნე, თირეოტოქსიკოზი, მიქსედემა.

აქტუალობა-თანამედროვე პირობებში გულის უკმარისობა ყურადღებას იქცევს;

1) გავრცელების დიდი სიხშირით –გულის უკმარისობაზე ჰოსპიტალიზაციის საერთო მიზეზთა 2% მოდის; 60 წელზე მეტი ასაკის პირთა შორის (განსაკუთრებით მამაკაცებში), რომლებიც არ ავადობდნენ გულის იშემიური დაავადებით (გიდ) და თავს პრაქტიკულად ჯანმრთელად თვლიან, გულისსახლმარღვთა სისტემების სპეციალურ ინსტრუმენტული გამოკვლევებისას (დატვირთვის სინჯის პირობებში) 11,5%-ში დაფიქსირდა გულის უკმარისობის საწყისი სტადია. 2) მაღალი ლეტალობით –გუ დიაგნოსტიკებიდან 5 წლის განმავლობაში იღუპება მამაკაცების 62% და ქალების 43%. სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა მამაკაცებში 1,7 ხოლო ქალებში 3,2 წელს შეადგენს.;

3) დიდი სამკურნალო დანახარჯებით – რომელიც განვითარებულ ინდუსტრიულ ქვეყნებში ჯანდაცვაზე გაწეული საერთო წლიურ ხარჯის 1-2% შეადგენს.

გულის კუმშვადობის დარღვევას შეიძლება მოჰყვეს- გულის კუნთის კუმშვადობის უნარის დაქვეითება, რასაც ყველა შემთხვევაში თან სდევს სისხლის დინების შენელება, პერიფერიის სისხლის მომარაგების შემცირება, შესაბამისად ორგანოთა და ქსოვილთა სისხლმომარაგების დაქვეითება, რომელიც თავის მხრივ, სხვადასხვა ცვლილებას იწვევს.

გულის უკმარისობის განვითარების პროფილაქტიკა გულისხმობს იმ დაავადებათა წარმატებულ მედიკამენტოზურ თუ ქირურგიულ მკურნალობას რომელთა ფონზედაც ის ვითარდება. აუცილებელია შენარჩუნდეს კომპენსირებული მდგომარეობა და შენელდეს გულის უკმარისობის პროგრესირება.

Basic aspects of heart failure

Luka Nemsadze

Caucasus International University

Abstract

Consider the condition developed due to the violation of one of the functions of the heart muscle - the contractility function of the heart, which is known as heart failure (HF) and is interesting to the extent that the mechanism of its development is based on the pathological condition developed in the large and small circles of blood circulation due to the violation of intracardiac hemodynamics;

Definition - according to the modern definition, heart failure is a pathological condition in which the heart cannot supply the organs and tissues with the amount of blood required for their normal functioning at rest and (or) during physical exertion.

Etiology - heart failure is not a disease, it is a syndrome, the cause of which can be practically all heart diseases - myocarditis, pericarditis, myocardial infarction, congenital and acquired heart defects, hypertensive disease, cardiomyopathy, heart rhythm disorders and others; Chronic diseases of other internal organs - eg. chronic hepatitis, kidney failure, chronic pneumonia, chronic bronchitis, bronchial asthma, pneumosclerosis, pneumoconiosis, lung emphysema, bronchiectasis and others; Endocrine diseases – diabetes, obesity, thyrotoxicosis, myxedema.

Relevance - in modern conditions, heart failure attracts attention;

1) with a high prevalence - heart failure accounts for 2% of the total reasons for hospitalization; Among people over 60 years of age (especially men), who did not suffer from ischemic heart disease (IHD) and consider themselves to be practically healthy, during special instrumental examinations of the cardiovascular systems (in the conditions of the load sample), the initial stage of heart failure was observed in 11.5%. 2) with high lethality - 62% of men and 43% of women die within 5 years of diagnosis. The average life expectancy for men is 1.7 and for women is 3.2 years.

3) with large medical expenses - which is 1-2% of the total annual expenditure on health care in developed industrialized countries.

Violation of the contractility of the heart can result in a decrease in the contractility of the heart muscle, which in all cases is accompanied by a slowing down of blood flow, a decrease in blood supply to the periphery, thus a decrease in blood supply to organs and tissues, which in turn causes various changes.

Prevention of the development of heart failure implies successful medical or surgical treatment of the diseases against which it develops. It is necessary to maintain a compensated state and slow down the progression of heart failure.

სასწრაფო შეტყობინებას დაქვემდებარებული ზოგიერთი საშიში ინფექციური დაავადებები

ლევან კვიციანი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ჩვენი ინტერესის სფეროში მოხვდა ის რამდენიმე ინფექციური დაავადება, რომლებიც IHR 2005 წლებით ეკუთვნის სასწრაფო შეტყობინებას დაქვემდებარებული საშიში ინფექციური დაავადებებს. მათ შორის განსაკუთრებით საინტერესოა ბურულის წყლული, ლასას და მალბურგის ცხელება და ტრაქომა. ყველა მათგანის სამშობლო აფრიკაა და ყველას კლინიკა ნელა და პროგრესულად მიმდინარეობს. ბურულის წყლული არის კანისა და რბილი ქსოვილების ქრონიკული ინფექცია. იგი იწყება უმტკივნეული ლაქოვანი კვანძების წარმოქმნით და მათი შეშუპებით, რომელიც შემდგომში წყლულად იქცევა. რეგისტრირდება აფრიკის, ამერიკის, აზიის და დასავლეთ წყნარი ოკეანის რეგიონების 33 ქვეყანაში. ცნობილია,

რომ 2015 წელს 13 ქვეყანაში აღირიცხა 2037 ახალი შემთხვევა, პაციენტთა უმრავლესობას შეადგენს 15 წლამდე ასაკის ბავშვები და ბურულის წყლულისათვის პრევენციული ღონისძიებები არ არსებობს, ვინაიდან მისი გადაცემის გზები უცნობია.

ლასას ცხელება მწვავე ვირუსული ჰემორაგიული დაავადებაა. იგი ენდემურია დასავლეთ აფრიკის ქვეყნებში. ინფიცირებულთა 80%-ში სიმპტომები არ ვლინდება, მეხუთედში კი ვირუსი აზიანებს ღვიძლს, ელენთას, თირკმელებს და დაავადება მიმდინარეობს მძიმედ. გამოსავალი ლეტალურია დაავადებულთა 1%-ში და ჰოსპიტალიზებულ პაციენტთა 15%-ში. დროულად დაწყებული რეჰიდრატაცია და სიმპტომატური მკურნალობა მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს გამოსავალს. ინკუბაციის პერიოდი 6-21 დღეა. იმუნიტეტის ხანგრძლივობა კი დაავადების გადატანის შემდეგ უცნობია. ადამიანიდან ადამიანზე გადაცემა ხდება პირდაპირი ან დაუცველი კონტაქტით დაავადებული ადამიანის სისხლის და/ან სხვა ბიოლოგიური სითხეების დაზიანებულ კანთან ან ლორწოვანთან პირდაპირი კონტაქტის შედეგად; კონტამინირებულ საგნებთან კონტაქტის შედეგად; ზოგიერთი სახეობის ინფიცირებულ ღამურებთან, პრიმატებთან კონტაქტისას; მარბურგის ცხელებისაგან გამოჯანმრთელებულ მამაკაცთან სქესობრივი კონტაქტისას.

ინკუბაციური პერიოდი - 2-21 დღეა. ამ დროისთვის არაა დადგენილი თუ რამდენხანს ცოცხლობს ვირუსი გამოჯანმრთელებულ ადამიანში. ტრაქომა-თვალის ქრონიკული ინფექციური დაავადება, რომელიც იწვევს კონიუნქტივის და რქოვანას დაზიანებას, დანაწიბურებასა და სიბრმავეს. გავრცელებულია მშრალი, მტვრიანი რეგიონების ღარიბ პოპულაციაში.

ყველა ამ დაავადებებზე ეჭვიც კი ექვემდებარება ჯანმრთელობის საერთაშორისო წესებით (IHR 2005) სასწრაფო შეტყობინებას. ნებისმიერი უწყება ვალდებულია ამ დაავადებაზე ეჭვის მიტანის შემთხვევაში შეატყობინოს ქვეყნის ჯსწ-ის ეროვნულ კოორდინატორს, რომელიც თავის მხრივ, უზრუნველყოფს სასწრაფო შეტყობინების გაგზავნას ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის საკონტაქტო პუნქტთან.

საკვანძო სიტყვები: ბურული წყლული, ლასას და მალბურგის ცხელება.

Some dangerous infectious diseases subject to emergency notification

Levani Kvirkashvili

Caucasus International University

Abstract

In our field of interest are several infectious diseases, which under the IHR 2005 rules belong to urgent notification subject to dangerous infectious diseases. between them Especially interesting are the ulcers of Buruli, Lhasa and Malburg Fever and trachoma. The homeland of all of them is Africa and all of them The clinic is progressing slowly and progressively. Burul's ulcer is there Chronic skin and soft tissue infection. It starts painlessly By the formation of spotted nodes and their swelling, which subsequently It turns into an ulcer. It is registered in Africa, America, Asia and the West in 33 countries of the Pacific Ocean region. It is known that in 2015 13 2037 new cases were registered in the country, the majority

of patients It is for children under 15 years of age and buruli ulcer There are no preventive measures, since there are ways of its transmission unknown.

Lassa fever is an acute viral hemorrhagic disease. It is endemic in West African countries. 80% of infected people have no symptoms It is revealed, and in one fifth of cases, the virus affects the liver, spleen, kidneys and The disease is progressing severely. The solution is lethal to the sufferers in 1% and in 15% of hospitalized patients. Started on time Rehydration and symptomatic treatment significantly improve The incubation period is 6-21 days. The duration of immunity After transmission of the disease is unknown. Person-to-person transmission Occurs through direct or unprotected contact with the blood of an infected person and/or other biological fluids with damaged skin or mucous membranes as a result of direct contact; contact with contaminated objects As a result; Some species of infected bats, primates upon contact; With a man recovering from Marburg fever during sexual contact.

The incubation period is 2-21 days. At the moment, it has not been determined whether How long does the virus live in a recovered person? Trachoma is a chronic infectious eye disease that causes Damage to the conjunctiva and cornea, scarring and blindness. Common among poor populations in dry, dusty regions. All these diseases are even subject to suspicion of health According to international rules (IHR 2005) urgent notification. Any The agency is obliged to notify in case of suspicion of this disease to the national coordinator of the country's CSO, who, in turn, Provides an urgent message to the health world contact points of the organization.

Keywords: Burr's ulcer, Lassa and Malburg fever.

ტრანსკათეტერული აორტის სარქველის იმპლანტაცია

გიორგი ჯიმშელიშვილი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

აორტის სარქველის სტენოზი (AS) არის გავრცელებული გულ-სისხლძარღვთა დაავადება, რომელიც ხასიათდება აორტის სარქველის შევიწროებით, რაც იწვევს გულიდან სხეულის დანარჩენ ნაწილებში სისხლის ნაკადის დარღვევას. ის უპირველეს ყოვლისა გავლენას ახდენს ხანდაზმულებზე, მაგრამ ასევე შეიძლება გამოწვეული იყოს თანდაყოლილი ანომალიებით ან რევმატული ცხელებით. მკურნალობის გარეშე, AS შეიძლება გამოიწვიოს გულის უკმარისობა და გაზრდილი სიკვდილიანობა. ტრადიციული მკურნალობა გულისხმობს ღია გულის ოპერაციას აორტის სარქველის ჩანაცვლებისთვის, რომელიც შეიძლება არ იყოს შესაფერისი მაღალი რისკის ან ხანდაზმული პაციენტებისთვის.

ტრანსკათეტერული აორტის სარქველის იმპლანტაცია (TAVI) გაჩნდა, როგორც ჩვეულებრივი ქირურგიის ინოვაციური ალტერნატივა. ეს მინიმალური ინვაზიური პროცედურა გულისხმობს ბიოპროთეზული სარქველის შეყვანას კათეტერის მეშვეობით, რომელიც ჩვეულებრივ მიწოდებულია ბარდაყის არტერიის მეშვეობით. TAVI-მ ფართო აღიარება მოიპოვა მისი შემცირებული ავადობისა და სიკვდილიანობის გამო ღია გულის ქირურგიასთან შედარებით. მისი წარმატება მიეკუთვნება სარქველის ტექნოლოგიების, ვიზუალიზაციის ტექნიკისა და პროცედურული ექსპერტიზის მიღწევებს.

TAVI-ს მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ უზრუნველყოს ეფექტური ვარიანტი პაციენტებისთვის, რომლებიც მიჩნეულია მაღალი რისკის ან არაოპერატიული ტრადიციული ქირურგიისთვის. კლინიკურმა კვლევებმა აჩვენა შედარებითი შედეგები TAVI-სა და აორტის სარქვლის ქირურგიულ ჩანაცვლებას შორის, რაც აორტის სარქვლის სტენოზის უსაფრთხო და ეფექტურ მკურნალობას წარმოადგენს. გარდა ამისა, მისი მინიმალური ინვაზიური ბუნება ხელს უწყობს სწრაფ გამოჯანმრთელების პერიოდს და ხანმოკლე ყოფნისას საავადმყოფოში, რა კიდევ უფრო აძლიერებს მის მიმზიდველობას.

მიუხედავად ამ უპირატესობებისა, გამოწვევები რჩება. პარავალვულარული გაჟონვა, გამტარობის დარღვევები და სისხლმარღვთა გართულებები TAVI-თან დაკავშირებული პოტენციური საკითხებია. გრძელვადიანი გამძლეობა და სარქვლის ფუნქცია რჩება მიმდინარე კვლევის საგნად. უფრო მეტიც, პაციენტის შერჩევის კრიტერიუმები განაგრძობს განვითარებას ისეთი ფაქტორების გათვალისწინებით, როგორცაა ასაკი, თანმხლები დაავადებები და ანატომიური მოსაზრებები.

Transcatheter Aortic Valve Implantation

George Jimsheleishvili

Caucasus International University

Abstract

Aortic valve stenosis (AS) is a common cardiovascular disease. A disease characterized by narrowing of the aortic valve, which causes Disruption of blood flow from the heart to the rest of the body. He Primarily affects the elderly, but can also be caused by congenital anomalies or rheumatic fever. Without treatment, AS can lead to heart failure and increased mortality. Traditional treatment involves open Heart surgery to replace an aortic valve that may not Be suitable for high-risk or elderly patients.

Transcatheter aortic valve implantation (TAVI) emerged as An innovative alternative to conventional surgery. This is the minimum The invasive procedure involves the insertion of a bioprosthetic valve through a catheter, usually delivered through the femoral artery with the help of. TAVI has gained wide acceptance for its reduced morbidity and Mortality compared with open heart surgery. his success Belongs to valve technologies, imaging techniques and Advances in procedural expertise.

The importance of TAVI lies in providing effective An option for patients who are considered high-risk or For non-operative traditional surgery. Clinical studies have shown Comparative outcomes of TAVI and surgical aortic valve replacement Among the safe and effective treatments for aortic valve stenosis represents In addition, its minimally invasive nature helps A quick recovery period and a short stay in the hospital, which It further enhances its appeal.

Despite these advantages, challenges remain. Paravalvular Leakage, conduction abnormalities, and vascular complications with TAVI There are potential related issues. Long-term durability and Valve function remains a subject of ongoing research. Moreover, the patient Selection criteria continue to evolve to include factors taking into account such as age, concomitant diseases, and anatomical opinions.

ბუნების გეგმის მიღმა: სინთეზური ქრომოსომების მიმოხილვა და მათი პოტენციური ბიოლოგიის გადაფორმებისთვის

მოსამმატ დარინ სანზანა,

მოსამმატ ალინ სანზანა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

სინთეზური ქრომოსომა არის ხელოვნური დნმ-ის მოლეკულები, რომლებიც შეიძლება შეიქმნას და შეიკრიბოს ცოცხალი უჯრედების ფუნქციების შესაცვლელად ან გასაძლიერებლად. მათ აქვთ მრავალი პოტენციური გამოყენება ბიოტექნოლოგიაში, მედიცინაში, ბიოენერჯეტიკასა და სინთეზურ ბიოლოგიაში. თუმცა, ქრომოსომების სინთეზის ამჟამინდელი მეთოდები ძვირადღირებული, შრომატევადი და ტექნიკურად რთულია. ამ მიმოხილვაში, ჩვენ ვაჯამებთ ბოლოდროინდელ მიღწევებს და გამოწვევებს სინთეზური ქრომოსომების ინჟინერიის სფეროში, აქცენტით CreATiNG-ის ახალ ტექნიკაზე (კლონირება, რეპროგრამირება და კრამიტით დაფარული ბუნებრივი გენომიური დნმ-ის აწყობა). CreATiNG არის სინთეზური ქრომოსომების აგების მეთოდი საფუარში ბუნებრივი დნმ-ის სეგმენტების გენიალურად ხელახლა შეკრებით, რომელიც გთავაზობთ უფრო მარტივ და ეკონომიურ ალტერნატივას დე ნოვო სინთეზისთვის. გამოკვლეულია CreATiNG-ის გამოყენება სინთეზური ქრომოსომების შესაქმნელად სხვადასხვა მახასიათებლებით, როგორცაა რეკომბინაცია, წაშლა, გადაწყობა და ნეოქრომოსომის ფორმირება. საბოლოოდ, განიხილება ეთიკური მოსაზრებები ამ მძლავრი ტექნოლოგიის ირგვლივ, რაც ხაზს უსვამს პასუხისმგებლიანი განვითარებისა და გამოყენების აუცილებლობას. იგი დასრულებულია CreATiNG-ის სამომავლო პერსპექტივებისა და შედეგების ხედვით გენომის ფუნქციის, ევოლუციისა და მრავალფეროვნების გასაგებად, მათი როლი უჯრედული მეტაბოლიზმის ხელახალი გაყვანის პროცესში ბიოსაწვავის ეფექტური წარმოებისთვის, გარემოს გამოსწორება და მათი დაპირება საინჟინრო მიკრობებში მედიცინაში ახალი აპლიკაციებისთვის, რომლებიც გთავაზობენ გადაწყვეტილებებს მწვავე გამოწვევებისთვის. ჯანდაცვაში, მდგრადობაში და მის ფარგლებს გარეთ.

Beyond Nature's Blueprint: A Review of Synthetic Chromosomes and their Potential to Reshape Biology

Mosammat Dareen Sanzana,

Mosammat Allin Sanzana

Georgian National University SEU

Abstract

Synthetic chromosomes are artificial DNA molecules that can be designed and assembled to modify or enhance the functions of living cells. They have many potential applications in biotechnology, medicine,

bioenergy, and synthetic biology. However, the current methods for synthesizing chromosomes are costly, time-consuming, and technically challenging. In this review, we summarize the recent advances and challenges in the field of synthetic chromosome engineering, with a focus on the novel technique of CReATiNG (Cloning, Reprogramming, and Assembling Tiled Natural Genomic DNA). CReATiNG is a method for constructing synthetic chromosomes by ingeniously reassembling natural DNA segments in yeast, which offers a simpler and more cost-effective alternative to de novo synthesis. The usage of CReATiNG to make synthetic chromosomes with various features, such as recombination, deletion, rearrangement, and neochromosome formation is investigated. Finally, the ethical considerations surrounding this powerful technology are examined, emphasizing the need for responsible development and application. It is concluded by envisioning future prospects and implications of CReATiNG for understanding genome function, evolution and diversity, their role in rewiring cellular metabolism for efficient biofuel production, environmental remediation, and their promise in engineering microbes for novel applications in medicine offering solutions to pressing challenges in healthcare, sustainability, and beyond.

სიგარეტის მოწევა და ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაციის პროგრესირების ნიმუში თბილისში

ანიმეშ მიშრა,

აასტკა საურაბჰ

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მიზანი: ამ კვლევის მიზანი იყო სიგარეტის მოწევისა და ასაკთან დაკავშირებულ მაკულარული დეგენერაციას შორის კავშირის მიმოხილვა, დაავადების პათოგენეზისა და კლინიკური გამოვლინებების გათვალისწინებით.

შესავალი: ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაცია სიბრძნის ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული მიზეზია. ამ დაავადების რისკ-ფაქტორები შეიძლება იყოს სუბიექტური, როგორცაა ეთნიკური წარმომავლობა, გენეტიკური მიდრეკილება და სისტემური დაავადებები; ან გარემო ფაქტორები, როგორცაა მზის სხივების ზემოქმედება, მოწევა და ალკოჰოლის მოხმარება. ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაცია ხასიათდება ლიპიდების დაგროვებით ბრუხის მემბრანაში და მისი შემდგომი გასქელება ნამსხვრევების ზემოქმედებით კლირენსის გამო. ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაციის შემდგომი ეტაპები ავლენს ლიპიდების და კომპლემენტის ფაქტორების შემცველი ასეთი ნივთიერების არსებობას, რომელსაც ეწოდება დრუსენი.

მეთოდი: განხილული იყო პუბლიკაციები ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაციის შესახებ, რომლებიც გამოქვეყნდა 2022 წლამდე, საიდანაც დეტალურად იყო შესწავლილი სტატიები, რომლებიც წარმოადგენდნენ კორელაციას ასაკთან დაკავშირებულ მაკულარული დეგენერაციასა და მოწევას შორის. ურთიერთობის კლინიკურად დასაწახად შედგა კითხვარი და გავრცელდა ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაციის მქონე

პაციენტებში, როგორც მწვევლებში, ასევე არამწვევლებში; და თითოეულში დაფიქსირდა დაავადების პროგრესირების სქემა.

დასკვნა: მოწვევის როლი ამ დაავადების პროგრესირებაში არის ბადურის პიგმენტური ეპითელიუმის ოქსიდაციური დაზიანება, რის გამოც ნარჩენების კლირენსი დარღვეულია და ბრუხის მემბრანა განიცდის ცვლილებებს ნეოვასკულარიზაციის ჩათვლით. ზოგადად თამბაქოს მოხმარებას არ ჰქონდა პირდაპირი გავლენა დაავადების პროგრესირებაზე, მაგრამ სიგარეტის მოწვევა კონკრეტულად ავლენდა გაუარესებულ ეფექტს. მწვევლებში ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაციის მკურნალობაზე რეაგირება ასევე შემცირდა არამწვევლებთან შედარებით.

საბოლოო ჯამში, სიგარეტის მოწვევას აქვს პირდაპირი კორელაცია ასაკთან დაკავშირებული მაკულარული დეგენერაციის პროგრესირებასთან, კლინიკურ ნიშნებთან და მკურნალობის რეაქციის დაქვეითებასთან.

საკვანძო სიტყვები: მაკულარული დეგენერაცია, სიბრმავე, ლიპიდური, ნამსხვრევები, ბრუხის მემბრანა, დრუზინი, ჟანგვითი დაზიანება, ბადურის პიგმენტური ეპითელიუმი, ნეოვასკულარიზაცია.

Cigarette Smoking and Age-related Macular Degeneration Progression Pattern in Tbilisi

Animesh Mishra,

Aastha Saurabh

Georgian National University SEU

Abstract

Aim: The purpose of this study was to review the relationship between cigarette smoking and age-related macular degeneration, taking under consideration the pathogenesis and clinical manifestations of the disease.

Introduction: Age-related macular degeneration is one of the most common causes of blindness. The risk factors for this disease can be subjective, like ethnicity, genetic predisposition and systemic diseases; or environmental factors like sunlight exposure, smoking and alcohol use. Age-related macular degeneration is characterized by lipid accumulation in the Bruch's membrane and its consequent thickening due to impacted clearance of debris. Later stages of age-related macular degeneration reveal the presence of such a substance containing lipids and complement factors called Drusen.

Method: Publications on age-related macular degeneration which were published till 2022 were reviewed out of which articles which presented a correlation between age-related macular degeneration and smoking were studied in detail. To see the relationship clinically, a questionnaire was made and circulated among patients of age-related macular degeneration, both smokers and non-smokers; and the progression pattern of the disease in each was observed.

Conclusion: The role played by smoking in the progression of this disease is through oxidative damage to the retinal pigment epithelium, due to which debris clearance becomes impaired and the Bruch's membrane undergoes changes including neovascularisation. Tobacco use in general had no direct impact on the disease progression but cigarette smoking specifically displayed deteriorating effects. Responsiveness to treatment for age-related macular degeneration in smokers was also diminished when compared to non-smokers.

Conclusively, cigarette smoking has a direct correlation with the progression of age-related macular degeneration, clinical signs and an impaired treatment response.

Keywords: Macular Degeneration, Blindness, Lipid, Debris, Bruch's Membrane, Drusen, Oxidative Damage, Retinal Pigment Epithelium, Neovascularization.

სტრესის მართვა სტუდენტებს შორის და მისი გავლენა სწავლის ეფექტურობაზე

ნიკპეტა ვივიან ფრანცის,

მანსი ვიშეკარმა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

სტრესი დღევანდელი მთავარი პრობლემაა, რაც გავლენას ახდენს არა მხოლოდ ფსიქიკურ ჯანმრთელობაზე, არამედ ინდივიდის ემოციურ და ფიზიკურ მდგომარეობაზე. კეთილდღეობა და სტრესი ხშირად დაკავშირებულია ჯანმრთელობის ქრონიკულ პირობებთან და შრომისუნარიანობის დაქვეითებასთან. ასევე კვლევების აღწერს, რომ მას უარყოფითი გავლენა აქვს ინტერპერსონალურ ურთიერთობებზე.

ბოლო დროს სტუდენტების მნიშვნელოვანმა რაოდენობამ სტრესის მრავალი განსხვავებული ნიშნის გამოვლენა.

კვლევის მიზანი იყო იმის გაგება, თუ როგორ აისახება სტრესი სტუდენტების ცხოვრებაზე და სტუდენტების წინაშე არსებული სტრესის მართვის სტრატეგიების შესწავლა.

ამ კვლევაში ჩვენ ვცდილობთ ამოვიცნოთ ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ სამედიცინო სტუდენტების ეფექტურობაზე და სწავლაზე. სტრუქტურირებული კითხვარის საშუალებით შესწავლილ იქნა ისეთი ფაქტორები, როგორცაა საკვების მოხმარების მრავალფეროვნება და რეგულარულობა, ძილის ჩვევები, აკადემიურ დავალებებზე მუშაობის სტრესი, ფიზიკური აქტივობა დღის განმავლობაში და ნებისმიერი გენეტიკური კავშირი სტრესთან.

ჩატარებული იქნა რაოდენობრივი კვლევა, მონაცემები შეგროვდა weankenta.com-ზე ატვირთული სტრუქტურირებული კითხვარის საშუალებით, რომელიც შედგენილ იქნა ვალიდური ტესტ-კითხვარების ადაპტაციის საფუძველზე. ჩატარებული გამოკითხვის შედეგად მიღებული მონაცემები გაანალიზდა სტატისტიკურ პროგრამა SPSS 2023-ზე.

გამოკითხვაში მონაწილემა მიიღო სამედიცინო ფაკულტეტის 66-მა სტუდენტმა, რომელთა უმრავლესობა ინდოელები იყვნენ. მათ შორის 32 მონაწილე იყო ქალი, 33 მამაკაცი და ერთმა მონაწილემ არ ისურვა სქესის იდენტიფიცირება. კვლევაში მონაწილე პირების 78,85% განეკუთვნებოდნენ 21-25 წლის ასაკობრივ კატეგორიას.

შედეგები განმარტავს, რომ სტრესის გაზრდილი დონე გავლენას ახდენს სტუდენტების კვების ჩვევებზე და ამცირებს ძილის საათებს და აქვეითებს მათ ფიზიკურ აქტივობას.

კვლევა ასევე ხაზს უსვამს იმას, რომ სტუდენტების დიდი ნაწილი აკადემიური დავალებების გამო თავს დაძაბულად გრძნობს. გარდა ამისა, აღინიშნა, რომ მონაწილეთა უმრავლესობამ არ მიმართა პროფესიონალურ დახმარებას. დასკვნის სახით შესაძლოა ითქვას, რომ ზემოხსენებული ფაქტორები იწვევს სტუდენტთა ეფექტურ სწავლაზე მავნე ზემოქმედების კატალიზაციას.

საკვანძო სიტყვები: სტრესი, საკვების მოხმარება, ძილის ჩვევები, ფიზიკური აქტივობა, აკადემიური მიღწევები.

Stress Management Among Students And Its Impact On Their Effective Learning

Nikheta vivian Francis,

Mansi vishwakarma

Georgian National University SEU

Abstract

Stress is a major concern in the present generation; it not only affects the mental state of an individual but also has a great impact on the emotional and physical aspects of their wellbeing. Stress has often been linked to chronic health conditions and decreased work-place satisfaction; it is also shown to have negative effects on interpersonal relationships. Recently a significant number of students have begun to display various signs of stress.

The goal of this study was to understand how stress affects a student's life and to explore strategies to manage the stress faced by students. The study is attempt of identifying the factors that affect medical students affective learning. Base on Structured questionnaire it was studied factors like food consumption, sleeping habits, stress of academic assignments, physical activities and any genetic relation to stress.

The methodology includes a quantitative type of research, the data was collected by surveys made on weankenta.com and the observations and analysis were made in a statistical manner on SPSS 2023.

The survey was taken by 66 medical students, majority of which were Indians. Among which 32 participants were female, 33 male and 1 prefer not to be identified, also 78.85% of the participants were between the ages 21-25.

The results explain that increased level of stress affects students eating habits and decreases sleeping hours. The study also analyses the relationship between students' stress and their physical activities. The

study also highlights that a vast number of students feel stressed due to academic assignments. Additionally, it was noted that majority of the participants did not seek professional help.

These findings suggest that the factors mentioned above catalyze the detrimental effects on students effective learning.

Keywords: stress, food consumption, sleeping habits, physical activities, academic performance.

გენური თერაპიის უახლესი მეთოდი ნამგლისებრუჯრედოვანი ანემიის მკურნალობაში

რობიკო სანოძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ნამგლისებრუჯრედოვანი ანემია გახლავთ ჰემოგლობინის პათოლოგიასთან ასოცირებული მძიმე მემკვიდრული დაავადება, რომელიც დაკავშირებულია ერითროციტების ელასტიურობის მოშლასა და ფორმის ცვლილებებთან (იღებს ნახევარმთვარისებრ ფორმას), რაც შემდგომში კლინიკურად გამოვლინდება ვაზო-ოკლუზიური კრიზებით, სისხლის ღინების შენელებით, თრომბოზებითა და ორგანოთა ინფარტებით.

აღნიშნული ტიპის ანემია ასოცირებულია HBB (11p15.4) გენის მუტაციასთან, რის შედეგადაც გლობინის β ჯაჭვში მეექვსე ამინომჟავა გლუტამინი შეცვლილია ვალინით. წარმოიქმნება ანომალური S ჰემოგლობინი, რომელიც ჰიპოქსიის პირობებში პოლიმერიზდება და გროვდება გრძელი ჯაჭვების სახით, ერითროციტების ციტოზოლი ხდება გელისმაგვარი, რაც საბოლოოდ ერითროციტს აძლევს ნამგლისებრ ფორმას. ანომალური ერითროციტები არღვევენ მიკროცირკულაციას, რაც იწვევს ინფარქტების განვითარებას უმეტესად ელენთაში, თავის ტვინში, ფილტვებსა და თირკმელებში.

კლინიკური გამოვლინებები: დაავადების მიმდინარეობის სიმძიმე დამოკიდებულია გენოტიპზე. ჰომოზიგოტებში უფრო რთულად მიმდინარეობს, ხოლო ჰეტეროზიგოტური ფორმა უსიმპტომოა და მხოლოდ იშვით პირობებში ვლინდება. ბავშვებში ხშირია ძვალსახსროვანი ანომალიები. პაციენტები არიან დეფორმირებული ხერხემლითა და დამახასიათებელი „კომისიური“ თავის ქალით.

ნამგლისებრუჯრედოვანი ანემიის განკურნება აქამდე შეუძლებელი იყო, მოწოდებულია ჰემოლიზური კრიზებით გამოწვეული ტკივილის კუპირებისა და სხვა ასოცირებული პრობლემების შემსუბუქების სამკურნალო საშუალებები, როგორცაა პენტოქსიფილინი, ჰიდროქსიმარდოვანა. აღნიშნული პრეპარატები თრგუნავს თრომბოციტებისა და ერითროციტების აგრეგაციას, აძლიერებს ფიბრინოლიზს, აქვეითებს პლაზმაში ფიბრინოგენის მომატებულ კონცენტრაციას, რითაც აუმჯობესებს სისხლის რეოლოგიურ თვისებებს და ამცირებს მის სიბლანტეს.

2023 წლის 8 დეკემბერს FDA-მ დაამტკიცა გენური თერაპიის უახლესი მეთოდი- Casgevy (exagamglogene autotemcel) ის ინტრავენური ინფუზიით მკურნალობა 12 წლიდან ასაკის პაციენტებში. იგი გახლავთ გენომმამოდიფიცირებული უჯრედული თერაპია CD34+

ჰემატოპოეზური ღეროვანი უჯრედის აუტოლოგიით, რომელიც შექმნილია CRISPR/Cas9 ტექნოლოგიით BCL11A გენზე მოქმედებით. აღნიშნული მეთოდი თრგუნავს BCL11A გენის ექსპრესიას, რომელიც თავის მხრივ მოქმედებს ფეტალური ჰემოგლობინის ზრდასრულთა ჰემოგლობინად გარდაქმნაზე. BCL11A გენის დათრგუნვით შესაძლებელია ანომალური ზრდასრულთა ჰემოგლობინის წარმოქმნის შემცირება და ფეტალური ჰემოგლობინის რაოდენობრივი ზრდა, რაც ზრდის საერთო ჰემოგლობინის დონეს და შესაბამისად ასტიმულირებს სისხლის ნორმალური წითელი უჯრედების წარმოქმნას.

საბოლოოდ, უახლესი მონაცემებით კლინიკური კვლევებით დადასტურდა, 12 დან 35 წლის ასაკის, 32 პაციენტიდან 29 ს (93,5%) არ განუვითარდა ვაზოოკლუზიური კრიზები 12 თვის განმავლობაში Casgevy-ის მიღებიდან.

The latest method of gene therapy in the treatment of sickle cell anemia

Robiko Sanodze

Caucasus International University

Abstract

Sickle cell anemia is a severe hereditary disease with hemoglobin pathology, which is associated with the loss of elasticity and shape changes of erythrocytes (takes a crescent shape), which is later clinically manifested by vaso-occlusive crises (VOC), slowing of blood flow, thrombosis and organ infarctions.

This type of anemia is associated with a mutation of the HBB (11p15.4) gene, resulting in the sixth amino acid glutamine in the globin β chain replaced by valin. Produced anomalous S hemoglobin, which is polymerized in hypoxia and collected in the form of long chains, which gives the erythrocyte a sickle shape. Anomalous erythrocytes disrupt microcirculation, which leads to the development of infarctions mainly in the spleen, brain, lungs, and kidneys.

A cure for sickle cell anemia was not possible until the end of 2023. Medications such as pentoxifylline, hydroxyurea are provided to relieve pain caused by hemolytic crises and other associated problems. These drugs suppress the aggregation of platelets and erythrocytes, enhances fibrinolysis, reduces the increased concentration of fibrinogen in plasma, this improves the rheological properties of the blood and reduces its viscosity.

On December 8, 2023, the FDA approved the latest method of gene therapy – intravenous infusion treatment of Casgevy (exagamglogene autotemcel) in patients under 12 years of age. Casgevy is a genome-edited cellular therapy consisting of autologous CD34+ hematopoietic stem cells (HSCs) edited by CRISPR/Cas9 technology at the erythroid-specific enhancer region of the BCL11A gene. These cells are modified to reduce BCL11A expression in erythroid lineage cells, leading to increased fetal hemoglobin (HbF) production. Which increases the overall hemoglobin levels and therefore stimulates the formation of normal red blood cells.

Finally, in the clinical study: 93.5% of people (29 out of 31 people) did not have a severe VOC for at least 12 months in a row after receiving CASGEVY

აივ-ის ეპიდემიოლოგია ახლო აღმოსავლეთში და ჩრდილოეთ აფრიკაში: შაბლონები, დაუცველობა და სტრატეგიული ინტერვენციები

აჯმია ნუშად ნისა,

ნიხილა ლიზ აბი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

გასული ათწლეულის განმავლობაში ახლო აღმოსავლეთსა და ჩრდილოეთ აფრიკაში აივ-ის შემთხვევების მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა, რაც ბევრად აღემატება მსოფლიოს სხვა რეგიონებს. რადგან არსებობს ეპიდემიოლოგიური მონაცემების ნაკლებობა, რაც ხელს უშლის აივ-ის გადაცემის დინამიკის სრულ სურათის ცოდნას ამ რეგიონში. ამ კვლევაში, აივ-ის შაბლონები, მოწყვლადობის პარამეტრები და შემოთქმვა მომავალ გაფართოებასთან დაკავშირებით სისტემატურად განიხილება და გაანალიზებულია, რაც იძლევა გარკვეულ ინფორმაციას ფარმაცევტული და ინსტიტუციური რეაგირების შესახებ ამ მზარდ პრობლემაზე.

ახლო აღმოსავლეთსა და ჩრდილოეთ აფრიკის-ს რეგიონში აივ-ის გადაცემის ჩვენს ამჟამინდელ გაგებაში არსებული ხარვეზების გადასაჭრელად, სწორედ ეს იკვლევს რთულ რეგიონულ და სუბკულტურულ ლანდშაფტს, რომელიც გამოირჩევა რთული კულტურული ფონითა და მიმდინარე იმიგრაციით. ეპიდემიოლოგიური მონაცემების სიმცირე და არაადეკვატურობა, რომელიც ეხება სექსუალურ ქცევას და აივ-ის გადაცემას სხვადასხვა დემოგრაფიულ და რეგიონებში, ხაზს უსვამს უფრო დეტალური გამოკვლევის აუცილებლობას. გადაცემის გაბატონებული რეჟიმის მნიშვნელოვანი ცვალებადობა მიუთითებს კომპლექსურ სცენარზე, რომელიც მოითხოვს უფრო დეტალურ შემოწმებას, მიუხედავად გადაცემის საერთო თანმიმდევრული რეჟიმისა.

კულტურული შეზღუდვების გავლენის ქვეშ მყოფმა შეტყობინებებმა ხელი შეუწყო გავრცელების ზრდას უცნობი ეტიოლოგიის პრიორიტეტულ პოპულაციებში, მიუხედავად საერთო დაბალი პრევალენტობისა. მიმოხილვა მხარს უჭერს სტანდარტიზებულ მიდგომას, რათა მაქსიმალურად გაზარდოს აივ-ის ყოველდღიური რეჟიმის ტესტირების ეფექტურობა მეცნიერული სიმკაცრის ნაკლებობის გამო. ახლო აღმოსავლეთში და ჩრდილოეთ აფრიკაში მიმდინარე ფარმაცევტულ კვლევებთან პარალელების გავლებით, ეს კვლევა აფასებს აივ-ის შემთხვევის მართვის მიმდინარე ლანდშაფტს და სამომავლო პერსპექტივებს. უფრო მეტიც, კვლევა განიხილავს ტიპიურ დამცავ მეთოდებს, რომლებიც დამახასიათებელია ახლო აღმოსავლეთსა და ჩრდილოეთ აფრიკის რეგიონში, როგორცაა წინადაცვეთა და ცხოვრების სტილის არჩევანი, რომელიც დაფუძნებულია ისლამურ სწავლებებში, და აკავშირებს მათ პრევენციის შემთხვევების არსებულ მონაცემებთან. ამდენად, ყოვლისმომცველი ანალიზი ხელს შეუწყობს მიზნობრივი სტრატეგიების შემუშავებაში აივ ეპიდემიის წინააღმდეგ საბრძოლველად ახლო აღმოსავლეთში და ჩრდილოეთ აფრიკაში.

საკვანძო სიტყვები: MENA (ახლო აღმოსავლეთი და ჩრდილოეთ აფრიკა), პრიორიტეტული მოსახლეობა, ფარმაცევტული პასუხი, კულტურული შეზღუდვები, გადაცემის მეთოდი, წინადაცვეთა.

HIV Epidemiology in the Middle East and North Africa: Patterns, Vulnerabilities, and Strategic Interventions

Ajmiya Noushad Nisa,

Nikhila Liz Aby

Georgian National University SEU

Abstract

MENA has witnessed a substantial rise in HIV cases over the past decade, far outpacing other regions worldwide. A lack of comprehensive epidemiological data, however, prevents a complete understanding of HIV transmission dynamics in MENA. In this study, HIV patterns, vulnerability settings, and concerns regarding future expansion are systematically reviewed and analysed, providing some insight into pharmaceutical and institutional responses to this escalating problem.

To address the gaps in our current comprehension of HIV transmission in the MENA region, this research delves into the intricate regional and subcultural landscape marked by a complex cultural background and ongoing immigration. The scarcity and inadequacy of epidemiological data pertaining to sexual behavior and HIV transmission across diverse demographics and regions emphasize the necessity for a more nuanced investigation. The substantial variability in the prevailing transmission mode indicates a complex scenario that demands closer scrutiny, notwithstanding an overall consistent transmission mode.

Underreporting influenced by cultural restraints has contributed to an increase in prevalence among priority populations with an unknown etiology, despite a low overall prevalence. The review advocates for a standardized approach to maximize the effectiveness of daily HIV regimen tests due to a lack of scientific rigor. By drawing parallels with ongoing pharmaceutical trials in MENA, this study evaluates the current HIV case management landscape and future prospects. Moreover, the study examines typical protective methods native to the MENA region, such as circumcision and lifestyle choices rooted in Islamic teachings, and correlates them with existing prevention incidence data. Thus, the comprehensive analysis contributes crucial insights for developing targeted strategies for combating the HIV epidemic in the Middle East and North Africa.

Keywords: MENA (Middle East and North Africa), Priority population, Pharmaceutical response, Cultural restraints, Mode of transmission, Circumcision.

შფოთვა უნივერსიტეტის სტუდენტებში: თვითშეფასება და ცხოვრებისეული მოვლენები, როგორც ხელშემწყობი ფაქტორები და მათი გავლენა აკადემიურ მოსწრებაზე

ეიმა ელიზაბეთ ნინან

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

შფოთვა და მასთან დაკავშირებული აშლილობები უნივერსიტეტის სტუდენტებში მზარდია, რადგან სტუდენტებს უჩნდებათ როგორც ფინანსური სირთულეები, ისე დროის მართვის საკითხებთან დაკავშირებული პრობლემები. ასევე მზარდი პასუხისმგებლობა, ურთიერთობების ჩამოყალიბების პროცესი, პიროვნული მოლოდინები და სოციალური როლების მორგების პროცესი ერთიანად ზრდის შფოთის ხარისხს.

ეს კვლევა მიზნად ისახავს გამოიკვლიოს შფოთვის გავრცელება უნივერსიტეტის სტუდენტებში, განიხილოს თვითშეფასების როლი, ცხოვრებისეული მოვლენები, როგორც ხელშემწყობი ფაქტორები და მათი კოლექტიური გავლენა აკადემიურ მოსწრებაზე. კვლევა მიზნად ისახავს უზრუნველყოს უფრო ღრმა გაგება იმის შესახებ, თუ რატომ განიცდიან სტუდენტები შფოთვას. აღნიშნული კვლევა ქმნის ღირებულ შეხედულებებს თუ როგორ უნდა ჩამოყალიბდეს ფსიქიკური ჯანმრთელობის მხარდაჭერის სისტემები უნივერსიტეტებში, აკადემიური წარმატების გასაუმჯობესებლად.

უნივერსიტეტის სტუდენტებში შფოთვის შესასწავლად, გამოყენებულ იქნა ისეთი ფაქტორების შესწავლა როგორცაა თვითშეფასება, ცხოვრებისეული მოვლენები და მათი გავლენა აკადემიურ მოსწრებაზე. კვლევა დაიგეგმა, ამავე თემაზე არსებული ლიტერატურის მიმოხილვით, როგორცაა სტატიები, წიგნები და მოხსენებები. ამან საფუძველი ჩაუყარა იმის გაგებას, თუ როგორ ურთიერთობენ შფოთვა, თვითშეფასება და ცხოვრებისეული მოვლენები და რა გავლენას ახდენენ უნივერსიტეტის სტუდენტების აკადემიურ მიღწევებზე.

გარდა ამისა, ამ კვლევისთვის გამოყენებული კვლევის მეთოდოლოგია მოიცავდა რაოდენობრივ კვლევას. სტრუქტურირებული გამოკითხვის კითხვარი შემუშავდა სხვადასხვა სასწავლო წლის უნივერსიტეტის სტუდენტების გამოკითხვაში მონაწილეობისთვის. კითხვები აფასებდა შფოთვის დონეს და თვითშეფასების ეფექტს და ცხოვრებისეული მოვლენის გამოცდილებას. მან ასევე შეაფასა შფოთვის უფრო მაღალი დონის შედეგი აკადემიურ მოსწრებაზე.

კვლევა მოიცავდა 63 მონაწილეს, ძირითადად 21-დან 23 წლამდე ასაკის (63.5%), შემდეგ 24-26 წლის (27.0%). გენდერული განაწილება შედარებით დაბალანსებული იყო, 55.6% ქალი და 44.4% მამაკაცი. სასწავლო სფეროს მიხედვით, სტუდენტების უმრავლესობა იყო სამედიცინო ფაკულტეტის სტუდენტი (81.0%).

დასკვნები მიუთითებს გადამწყვეტ კავშირზე თვითშეფასებას, ცხოვრებისეულ მოვლენებსა და შფოთვას შორის უნივერსიტეტის სტუდენტებს შორის.

დასასრულს, შფოთვის აღიარება, როგორც მნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომელიც გავლენას ახდენს კონცენტრაციაზე და გამოცდების შესრულებაზე, ხაზს უსვამს საგანმანათლებლო

დაწესებულებების აუცილებლობას, პრიორიტეტული იყოს ფსიქიკური ჯანმრთელობის მხარდაჭერა სტუდენტებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: შფოთვა, თვითშეფასება, ფსიქიკური ჯანმრთელობა, აკადემიური მოსწრება.

Anxiety in University Students: Self-Esteem and Life Events as Contributing Factors, and Impact on Academic Performance

Eisha Elizabeth Ninan

Georgian National University SEU

Abstract

Anxiety and related disorders have been of growing concern among university students. Students develop difficulties dealing with the rising responsibilities of managing finances and time, developing relationships, and meeting personal and social expectations.

This study aims to investigate the prevalence of anxiety in university students, considering the roles of self-esteem, life events as contributing factors and their collective impact on academic performance. The research aims to provide a deeper understanding as to why students experience anxiety, offering valuable insights to enhance mental health support systems and academic success within higher education settings.

To explore the relationship between anxiety in university students, factors like self-esteem, life events, and their impact on academic performance, a comprehensive review of existing literature such as articles, books, and reports was conducted. This provided a foundation for understanding how anxiety, self-esteem, and life events interplay and impact the academic achievements of university students.

Furthermore, the research methodology employed for this study encompassed quantitative research techniques. A structured survey questionnaire was developed to collect quantitative data from a diverse sample of university students from various academic years. The questions assessed anxiety levels and the effect of self-esteem, and the experiences of different life events. It also evaluated the consequence of higher levels of anxiety on academic performance.

The study encompassed 63 participants, predominantly aged between 21 and 23 (63.5%), followed by 24-26 years old (27.0%). The gender distribution was relatively balanced, with 55.6% females and 44.4% males. In terms of field of study, the majority were from Medical/Health Sciences (81.0%).

The findings suggest a crucial relationship between self-esteem, life events, and anxiety among university students.

In conclusion, acknowledging anxiety as a significant factor influencing concentration and exam performance highlights the imperative for educational institutions to prioritize mental health support for students.

Keywords: Anxiety, self-esteem, mental health, academic performance

საანესთეზიო საშუალებების გამოყენების შემდგომი გართულებების ძირითადი საკითხები მოხუცებში

ნინო ხუნდაძე,

მარიამ ტვილდიანი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ქირურგია და ანესთეზია შედარებით დიდ უარყოფით გავლენას ახდენს ხანდაზმულებზე, ვიდრე ახალგაზრდა ტვინზე, რაც გამოიხატება პოსტოპერაციული დელირიუმის და კოგნიტური დისფუნქციის უფრო მაღალი გავრცელებით. პოსტოპერაციული დელირიუმი და კოგნიტური დისფუნქცია ანელებს რეაბილიტაციას და ასოცირდება ავადობისა და სიკვდილიანობის მატებასთან ხანდაზმულ ქირურგიულ პაციენტებში.

ბოლო ათწლეულის განმავლობაში იზრდებოდა შემოფოთება იმის შესახებ, შეიძლება თუ არა ანესთეზია იყოს საზიანო ხანდაზმულთა ტვინისთვის, რადგან ხანდაზმულ ქირურგიულ პაციენტებს ხშირად აღენიშნებათ კოგნიტური ფუნქციის პოსტოპერაციული გაუარესება და ასეთმა დაქვეითებამ შეიძლება გამოიწვიოს როგორც ავადობის, ისე სიკვდილიანობის ზრდა.

მიუხედავად იმისა, რომ როგორც ბიოქიმიური, ასევე ანატომიური ცვლილებები აღწერილია დაბერებულ ტვინში, ზუსტი მექანიზმები, რომლებიც იწვევენ ფუნქციურ რეზერვში ცვლილებებს, გაურკვეველია. ფუნქციური რეზერვის დაქვეითება გამოიხატება ყოველდღიური ცხოვრების აქტივობების დაქვეითებით, საანესთეზიო საშუალებებისადმი მგრძნობელობის გაზრდით და პოსტოპერაციული დელირიუმის (POD) და პოსტოპერაციული კოგნიტური დისფუნქციის (POCD) რისკის გაზრდით. თავის ტვინის ჟანგბადის/პერფუზიის და ანესთეზიის სიღრმის მონიტორინგი გამოიყენება ხანდაზმულებში პოსტოპერაციული კოგნიტური დაქვეითების შესამცირებლად. კვლევებზე დაყრდნობით აღმოჩენილია კავშირი ცერებრალური ჟანგბადის დესატურაციას შორის, რომელიც გამოვლინდა ინტრაოპერაციული ინფრაწითელი სპექტროსკოპიით (NIRS) და ცუდ კოგნიტურ შედეგებს შორის, მაგრამ შემოიფარგლება დესატურაციისა და კოგნიტური დაქვეითების არაერთგვაროვანი განმარტებებით, ისევე როგორც ნიმუშის არაადეკვატური ზომით. მტკიცებულებები ვარაუდობენ, რომ სედაციის სიღრმისეული მონიტორინგი მნიშვნელოვანია ხანდაზმული ქირურგიული პაციენტებისთვის. რანდომიზებულ ორმაგ ბრმა კვლევაში 65 წელზე უფროსი ასაკის 114 პაციენტზე, რომლებსაც ჩაუტარდათ სპინალური ანესთეზია ბარძაყის მოტეხილობის გამო დანიშნული ოპერაციისას, პაციენტებს, რომლებიც იღებდნენ ღრმა სედაციას (BIS ~ 50) ჰქონდათ POD-ის მნიშვნელოვნად მაღალი გავრცელება, ვიდრე იმ პაციენტებს, რომლებიც იღებდნენ მსუბუქ სედაციას (BIS ~ 80) (40% vs 19%, p = 0.02).

ხანდაზმული ქირურგიული პაციენტების დაახლოებით 10%-ს უვითარდება POD. აქ სპეციფიკური ფაქტორებია- ასაკი, კოგნიტური უკმარისობა, დაბალი განათლების დონე და უკვე არსებული სამედიცინო პირობები მიდრეკილია POD-ისკენ, ისევე როგორც პოტენციურად შექცევადი რისკ-ფაქტორები, როგორცაა ცნს-ის პრემორბიდული თანმხლები მედიკამენტები, ინფექცია, არასწორი კვება, ელექტროლიტური დისბალანსი, დეჰიდრატაცია,

გარემო. ძლიერი ტკივილი და არაადეკვატური ანალგეზია ზრდის POD-ის რისკს კოგნიტურად ინტაქტურ პაციენტებში.

ცირკადული ოსცილატორი

ხალედ ბასალამი,

ფატიმა შარმინ

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ძუძუმწოვრების ცირკადული სისტემების მოლეკულური არქიტექტურა: საათების რთული სიმფონია.

ძუძუმწოვრების ცირკადული სისტემები სინქრონიზებული საათების რთული ქსელია, რომელიც მართავს ჩვენი ბიოლოგიის ყველა ასპექტს, ძილ-ღვიძილის ციკლებიდან მეტაბოლიზმამდე. ეს მიმოხილვა იკვლევს ამ საათების დიზაინის ფუნდამენტურ პრინციპებს, ცენტრალური კარდიოსტიმულატორიდან სუპრაქიაზმურ ბირთვში (SCN) პერიფერიული ქსოვილების დამოუკიდებელ რიტმებამდე.

ენტრანინმენტი: ცხოვრების რიტმის რეგულირება.

გარე მინიშნებები, როგორცაა განათება და კვების განრიგი, რომელიც ცნობილია როგორც Zeitgebers, ახდენს შიდა საათების სინქრონიზაციას 24-საათიან ციკლთან. ფოტოური შეწოვა ხდება მელანოფსინის გამოხატული ბადურის განგლიური უჯრედებით, რომლებიც აგზავნიან სიგნალებს SCN-ზე გლუტამატისა და PACAP-ის მეშვეობით. პერიფერიული საათები ასევე რეაგირებენ არაფოტოკურ ცეიტგებებებზე, როგორცაა კვება-მარხვის ციკლები და ტემპერატურის ცვლილებები, რაც უზრუნველყოფს კოორდინირებულ რიტმს მთელ სხეულში.

ურთიერთდაკავშირებული და დამოუკიდებელი: საათების ქსელი

SCN ორკესტრირებს ცირკადულ რითმებს, აგზავნის ჰორმონალურ და ნერვულ სიგნალებს პერიფერიულ ქსოვილებში. მიუხედავად ამისა, ამ საათებს აქვთ გარკვეული ავტონომია, პასუხობენ დამოუკიდებელ ცეიტგებებებს და სხვა სხეულის საათების უკუკავშირს. ბოლო კვლევები ქსოვილისთვის სპეციფიკური საათის მოდელების გამოყენებით ხაზს უსვამს ცენტრალურ და პერიფერიულ რითმებს შორის კომპლექსურ ურთიერთკავშირს.

მოლეკულური მექანიზმიდან ქცევამდე: გავლენა ჯანმრთელობასა და დაავადებაზე.

საათის ურთიერთქმედების რთული გობელენი საფუძვლად უდევს მრავალ ფიზიოლოგიურ პროცესს. ამ სიმფონიაში შეფერხებამ, რომელიც გამოწვეულია ცვლაში მუშაობის, თვითმფრინავის ჩამორჩენის ან ქრონიკული დაავადების გამო, შეიძლება გამოიწვიოს მეტაბოლური დისფუნქცია, ძილის დარღვევა და კიბოც კი. ცირკადული სისტემების მოლეკულური არქიტექტურის გაგება გადამწყვეტია ამ მავნე ზემოქმედების წინააღმდეგ საბრძოლველად თერაპიული სტრატეგიების შემუშავებისთვის.

აღმოჩენებით სავსე მომავალი: საათის მექანიზმის მიღმა

ეს მიმოხილვა მხოლოდ აფერხებს ძუძუმწოვრების ცირკადული სისტემის სირთულის ზედაპირს. განვითარებადი კვლევა ავლენს რეგულირების ფარულ ფენებს, მათ შორის ქსოვილთაშორისი უკუკავშირის მარყუქებს და მიკრობიომის გავლენას. ცხოვრების რთული საათის მექანიზმში უფრო ღრმად ჩაღრმავებით, ჩვენ შეგვიძლია გავხსნათ ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის შესახებ ღრმა შეხედულებები.

Circadian oscillator

Khaled Basalam,

Fathima Sharmin

Georgian National University SEU

Abstract

Molecular architecture of mammalian circadian systems: A complex symphony of clocks.

Mammalian circadian systems are intricate networks of synchronized clocks governing every aspect of our biology, from sleep-wake cycles to metabolism. This review delves into the fundamental design principles of these clocks, from the central pacemaker in the suprachiasmatic nucleus (SCN) to the independent rhythms of peripheral tissues.

Entrainment: Tuning to the rhythm of life.

External cues like light and feeding schedules, known as Zeitgebers, synchronize internal clocks to the 24-hour cycle. Photoc entrainment is mediated by melatonin-expressing retinal ganglion cells, sending signals to the SCN via glutamate and PACAP. Peripheral clocks also respond to non-photoc Zeitgebers like feeding-fasting cycles and temperature changes, ensuring coordinated rhythms throughout the body.

Interconnected and independent: A network of clocks.

The SCN orchestrates circadian rhythms, sending hormonal and neural signals to peripheral tissues. Yet, these clocks possess some autonomy, responding to independent Zeitgebers and feedback from other body clocks. Recent studies using tissue-specific clock models highlight the complex interplay between central and peripheral rhythms.

From the molecular machinery to behavior: Implications for health and disease.

The intricate tapestry of clock interactions underpins numerous physiological processes. Disruptions in this symphony, caused by shift work, jet lag, or chronic disease, can lead to metabolic dysfunction, sleep disorders, and even cancer. Understanding the molecular architecture of circadian systems is crucial for developing therapeutic strategies to combat these detrimental effects.

A future filled with discoveries: Beyond the clockwork.

This review only scratches the surface of the complexities of the mammalian circadian system. Emerging research reveals hidden layers of regulation, including inter-tissue feedback loops and the influence of the microbiome. By delving deeper into the intricate clockwork of life, we may unlock profound insights into health and well-being.

მოწევა მოზარდებში: ახალი საფრთხე საზოგადოებისთვის

საკწი შაჰალე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ეს ნაშრომი ყურადღებით განიხილავს მოზარდებში მოწევის ბოლოდროინდელი ზრდის მიზეზებს. მოწევა არის სოციალური ეპიდემია და მსოფლიოში ნაადრევი სიკვდილისა და ინვალიდობის ერთ-ერთი მთავარი რისკფაქტორი. ეროვნული მონაცემების დროის სერიების ანალიზის მიხედვით, ახალგაზრდებში მოწევის ბოლოდროინდელი მატება უმეტესად საშუალო სკოლის მოსწავლეებში მოწევის თითქმის ერთდროული ზრდის შედეგია. ახალგაზრდები და მოზარდები ადვილად მიმართავენ მოწევას და ხდებიან სიგარეტზე დამოკიდებულები, რადგან ისინი იაფია და თითქმის ყველგან ხელმისაწვდომია. თუმცა, ასევე ჩანს, რომ ახალგაზრდების მოწევის ჩვევები უკეთესობისკენ შეიცვალა. მიუხედავად ამისა, ჯერ კიდევ ბევრი პასუხგაუცემელი კითხვაა მოზარდებსა და მოზარდებში ნარკოტიკების და სიგარეტის მოხმარების ამჟამინდელ მოდელებთან დაკავშირებით.

Smoking in adolescents: A new threat to the society

Sakshi Shahale

Georgian National University SEU

Abstract

This paper closely examines the causes of the recent hike in smoking among teenagers. Smoking is a social epidemic and one of the main risk factors for premature deaths and disabilities worldwide. According to time series analysis of national data, the recent rise in smoking among young adults is mostly a result of the nearly concurrent rise in smoking among high school students. Young people and teenagers turn easily to smoking and become addicted to cigarettes because they are inexpensive and available almost everywhere. However, it also appears that young individual's smoking habits have changed for the better. Nonetheless, there are still many unanswered questions regarding current patterns of drug and cigarette use among adolescents and young adults.

ფიზიკური ვარჯიშის გავლენა ფსიქიკურ ჯანმრთელობაზე

აბჰინავ რაჯ ჩატიკალ,

ჰარიკრიშნან ანილალ,

გოუტამ რამასამი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ფსიქიკური ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესების გლობალურად მზარდი მაჩვენებელი, გვიბიძგებს ხელმისაწვდომი და ეფექტური ინტერვენციების იდენტიფიცირებას. ფიზიკური ვარჯიშის პოტენციალის კვლევა, ხელს უწყობს ადვილად ხელმისაწვდომი და ხარჯთეფექტური ძლიერი ინსტრუმენტის პოვნას ფსიქიკური ჯანმრთელობის გასაუმჯობესებლად.

ჩვენ ჩავატარეთ რაოდენობრივი კვლევა ონლაინ გამოკითხვის გამოყენებით, რომელიც მოიცავდა სისტემურ პროცესს, კვლევის მიზნის და ჰიპოთეზის განსაზღვრას, გამოკითხვის კითხვარის შემუშავებას, კვლევის სტრუქტურის შემუშავებას, ვებანკეტაში ონლაინ გამოკითხვის შექმნას, გამოკითხვის გავრცელებას, შეგროვებას და მონაცემთა გაწმენდას, მონაცემთა ანალიზს სტატისტიკური მეთოდებით და საბოლოო კვლევის ნაშრომის მომზადებას ბა გამოკითხვის შედეგად მიღებული მონაცემების გამოყენებით. ეს სტრუქტურირებული მიდგომა უზრუნველყოფს კვლევის შედეგების ვალიდობას და სანდოობას.

კვლევა საქართველოში ჩატარდა, მასში 69 საერთაშორისო სამედიცინო სტუდენტმა მიიღო მონაწილეობა. გამოკითხვაში მონაწილეთა უმრავლესობა 18-25 წლამდე ასაკობრივ ჯგუფს მიეკუთვნებოდა. გამოკითხვაში მეტი მამაკაცი მონაწილეობდა (52.2%) ქალებთან შედარებით (43.5%).

ჩვენი კვლევის შედეგები იძლევა ძლიერ მტკიცებულებას ფიზიკური ვარჯიშის კრიტიკულ როლზე ფსიქიკური ჯანმრთელობის შენარჩუნებასა და გაუმჯობესებაში. ეს აჩვენებს, რომ რეგულარული ვარჯიში უზრუნველყოფს ძლიერ დაცვას ფსიქიკური ჯანმრთელობის მრავალი პრობლემისგან, როგორცაა სტრესი, შფოთვა და დეპრესია. სიმპტომების შემცირების გარდა, სარგებელი ასევე მოიცავს განწყობის კონტროლს, ძილის ხარისხს და კოგნიტურ ფუნქციას.

სტუდენტებისთვის მჭიდრო განრიგი ართულებს მათ ფიზიკურ ვარჯიშში ჩართვას. დროის შეზღუდვების მნიშვნელოვანი ბარიერი, რომელიც იდენტიფიცირებულია ჩვენს კვლევაში, საჭიროებს შემდგომ შესწავლას. უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ უნდა გაითვალისწინოს და სასწავლო გეგმები ისე გადაანაწილდეს, რომ პრიორიტეტული გახდეს სტუდენტებისთვის ფიზიკურ აქტივობებში ჩართვა თავის დატვირთულ გრაფიკში.

ფიზიკური ვარჯიშის ინტეგრირება ჩვენს ყოველდღიურ რუტინაში არის ინვესტიცია საკუთარ თავში. მოდით მივცეთ პრიორიტეტი ჩვენს გონებრივ და ფიზიკურ კეთილდღეობას და ნაბიჯ-ნაბიჯ მივიღოთ ფიზიკური ვარჯიშის გარდამტეხი ძალა.

საკვანძო სიტყვები: ფიზიკური ვარჯიში, ფსიქიკური ჯანმრთელობა, შფოთვა, დეპრესია, სტრესი.

Impact of physical exercise on mental health

Abhinav Raj Chattikkal,

Harikrishnan Anilal,

Gowtham Ramasamy

Georgian National University SEU

Abstract

With rates of mental health conditions on the rise globally, identifying accessible and effective interventions is paramount. This study investigates the potential of physical exercise, readily available and cost-effective, as a potent tool for enhancing mental health. We delve into its ability to combat anxiety, depression, and stress, while fostering cognitive function and overall well-being.

We Conducted a quantitative research using an online survey which involved a systematic process that encompassed choosing a research topic, defining the research goal or hypothesis, developing survey questions, designing the survey structure, creating the online survey in webanketa, distributing the survey, collecting and cleaning the data, analyzing the data using statistical methods and making the final research paper using the data we got from the survey. This structured approach ensures the rigor and credibility of the research findings.

The survey was filled by 69 international medical students in Georgia. Majority of the participants in the survey belonged to the age group of (18-25). The survey included a higher percentage of males (52.2%) compared to females (43.5%).

Our research results provide strong evidence for the critical role physical exercise plays in maintaining and improving mental health. It shows that regular exercise provides a powerful defense against a number of mental health issues, such as stress, anxiety, and depression. Beyond just lessening symptoms, the benefits also include improved mood control, sleep quality, and cognitive function.

The tight schedule for students makes it harder for them to engage in physical exercise. The significant barrier of time constraints identified in our study warrants further exploration. University structures and curricula must prioritize opportunities for students to incorporate physical activity into their busy schedules.

Keywords: Physical exercise, mental health, anxiety, depression, stress.

შფოთვითი აშლილობის გავლენა სამედიცინო სტუდენტებზე

ნურ დიბ

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ბოლო დროს უნივერსიტეტის სტუდენტებში შეინიშნება შფოთვა და სხვა ფსიქოლოგიური აშლილობა. კერძოდ, სამედიცინო სტუდენტებს უჭირთ აკადემიური მოსწრების

პარალელურად უძილობასთან და სოციალურ ცხოვრებასთან გამკლავება (ნაკლებად არიან ჩართული ფიზიკურ აქტივობებში, არა აქვთ დრო მეგობრებისთვის და კულტურულ ღონისძიებებზე დასასწრებად).

ეს კვლევა მიზნად ისახავს შეაფასოს ზოგადი შფოთვითი აშლილობის (GAD) გავლენა სამედიცინო სტუდენტებზე და როგორ აისახება ის მათ ძილის მოდელზე, აკადემიურ მოსწრებასა და სოციალურ ცხოვრებაზე. უფრო მეტიც, იგი განიხილავს მოსაზრებებს ფსიქოლოგიური თერაპიის აუცილებლობის შესახებ. კვლევის მიზანია ახსნას, თუ რატომ სჭირდებათ მედიცინის სტუდენტებს ოჯახის და მეგობრების მხარდაჭერასთან ერთად თერაპიული დახმარება, მათი ფსიქიკური ჯანმრთელობის გასაუმჯობესებლად და აკადემიური მოსწრების ასამაღლებლად.

2023 წელს, რაოდენობრივი კვლევა ჩატარდა საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტის, სამედიცინო ფაკულტეტის უცხოელ სტუდენტებს შორის, კითხვები შემუშავებული იყო მათი სიმპტომების შესაფასებლად. ასევე, გამოიკითხა აზრები თერაპიისა და მხარდაჭერის მიმართ, ასევე მათი აკადემიური მოსწრებისა და ძილის რეჟიმის შესაფასებლად.

კვლევის კითხვარი, 63-მა საერთაშორისო სამედიცინო სტუდენტმა შეავსო. 63 რესპონდენტიდან 31 ქალი იყო, 31 მამაკაცი. რესპონდენტთა უმეტესობა იყო 18-24 წლის (%73.0) და (%19.0) დაზუსტებული 25-29 დიაპაზონში, მაშინ როცა მხოლოდ 5 რესპონდენტი იყო 30+ წლის (7.9%).

შედეგები მიუთითებს აშკარა კავშირზე GAD სიმპტომების ზემოქმედებასა და სტუდენტებში ნდობის დონის შემცირებას შორის, როდესაც საქმე ეხება მათ აკადემიურ მოსწრებას. უფრო მეტიც, მათ ძილის რეჟიმზე და სოციალურ ცხოვრებაზე ნეგატიურად იმოქმედა იმ სიმპტომებმა, რომლებიც წარმოიქმნება მათზე გავრდილი წნეხის გამო.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას რომ სტუდენტებში გავრდილი შფოთიანობა საგანმანათლებლო დაწესებულებებისთვის საყურადღებოა და პრიორიტეტულად უნდა მიიჩნიონ თავიანთი სტუდენტების ფსიქიკური ჯანმრთელობა და დაეხმარონ მათ გაუმჯობესებაში.

საკვანძო სიტყვები: შფოთვითი აშლილობა, აკადემიური მოსწრება, ძილის დარღვევები, სოციალური ცხოვრება.

Influence of General Anxiety Disorder (GAD) on medical students

Nour Mikhel Dib

Georgian National University SEU

Abstract

Anxiety and other psychological disorders have been spotted on lately by university students. Specifically, medical students face difficulties in dealing with the symptoms, keeping their academic performance under control, making sure that their sleep is unaffected by the symptoms, and dealing with their social life. This study aims to assess the influence of general anxiety disorder (GAD) on medical students and how does it affect their sleep patterns, academic performance, and social life.

Moreover, it discusses their opinion doing therapy alongside their academic years. The research aims to explain why medical students experience GAD, offering therapy along with support by the surrounding environment of family and friends to improve their mental health and thus boost up their academic performance.

To assess the relationship between GAD in medical students in Georgia, factors like symptoms and their impact on their academic performance, sleep-patterns, and their social life were studied. These factors help to primitively understand how GAD is connected directly to them, and may have negative impacts on the student's life, whether academically or socially.

Furthermore, the research methodology used in this study was quantitative research techniques. Survey sampling method was used among medical students at the Georgian National University SEU, initially, and to other medical students staying in Tbilisi, Georgia. The questions were designed to assess their symptoms, thoughts towards therapy and support, as well as, their academic performance and sleep patterns.

At 2023, the survey was filled by 63 international medical students in Georgia. Among the 63 respondents, 31 were females, 31 were males, and 1 respondent specified as others. Most respondents were aged in the range 18-24 (%73.0), and (%19.0) were specified in the range of 25-29, whereas only 5 respondents were 30+ years old (7.9%).

The results suggest an obvious relationship between the impact of GAD symptoms and decreased confidence levels in students when it comes to their academic performance. Moreover, their sleep patterns and social life were affected negatively by the symptoms that arise due to the increased burdens on them. To conclude, the increased percentages of GAD in students, ring a bell for educational institutions to prioritize the mental health of their students and help in supporting their improvement always.

Keywords: GAD, academic performance, sleep-patterns, social-life.

მუსიკის გავლენა განწყობაზე - მისი შედეგები და გამოყენება

დიტი სანგო,

მოჰამედ მალიქ ჯალალუდინი,

აბდულა მუჰამედი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთს შეუძლია სიჩუმე ამჯობინოს, არ შეიძლება უარყოთ, რომ მუსიკალურ ნოტებს აქვთ ადამიანებში ემოციების ამღვლელობის ძალა. მუსიკის მრავალ ჟანრთან ერთად, რომელიც ამჟამად ხელმისაწვდომია, მათში არსებული სიმრავლის ტექსტებით, მუსიკას შეუძლია დიდად გავლენა მოახდინოს ადამიანის განწყობაზე, რომელიც მოგვიანებით განაპირობებს მის ქცევას სხვადასხვა სიტუაციებში.

რაოდენობრივი კვლევა ჩატარდა, Webanketa-ზე ონლაინ კითხვარის ჩაშვების საშუალებით, შემდეგ მონაცემების გაანალიზდა IBM SPSS 23-ის პროგრამული უზრუნველყოფის საშუალებით და ბოლოს ინფორმაცია დამუშავდა ფაქტობრივი დასკვნებისთვის.

ჩვენ ვივარაუდეთ, რომ სიმღერის ტექსტს შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს ადამიანის პერსპექტივაზე და აზროვნების პროცესზე მოცემულ დროს. კვლევამ აჩვენა, რომ ქალები უფრო ძლიერად გამოხატავენ მუსიკით გამოწვეული განწყობის პასუხებს, ვიდრე მამაკაცები, რადგან ორივე განსხვავდება ემოციების რეგულირების სტრატეგიებში, მამაკაცები უფრო ხშირად ამჯობინებენ ემოციების დათრგუნვას, ხოლო ქალები იყენებენ ემოციების რეგულირების ხელახალი შეფასების/გადააზრების სტრატეგიას; და ეს ხშირად შუამავალ ეფექტს ახდენს სქესის გავლენაზე სტრესსა და განწყობაზე.

აღნიშნული დადასტურდა მიღებული შედეგებით, რომელთა უმრავლესობა 18-30 წლის ასაკობრივ ჯგუფში მოექცა(50.63%). სქესის მიხედვით, კი ოდნავ მეტი ქალი გამოიკითხა (62.03%) მამაკაცებთან შედარებით (37.97%).

შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მიღებული მონაცემები ემთხვევა არსებულ ლიტერატურას, რომელიც ხაზს უსვამს მუსიკის თერაპიულ ეფექტს ფსიქიკურ კეთილდღეობაზე. გამოვლენილი კონკრეტული სიმღერები, რომლებიც მუდმივად ამაღლებს განწყობას, ხაზს უსვამს პერსონალიზებული ფლეილისტის (რეპერტუარის) პოტენციალს, როგორც ემოციური მხარდაჭერის ინსტრუმენტებს.

საკვანძო სიტყვები: მუსიკა, განწყობა, ქცევა, ემოციების რეგულირების სტრატეგიები, სქესი

Influence Of Music On Mood- Its Consequences And Applications

Diti Sangoi,

Mohamad Malik Jalaludeen,

Abdullah Muhammed

Georgian National University SEU

Abstract

While some may prefer silence, it cannot be denied that musical notes have the power to create an ebb and flow of emotions in the majority of the masses. With the multiple genres of music available these days with a plethora of lyrics contained in them, music can greatly influence a person's mood which later decides their behaviour in various situations.

The research proceeded with us having a research goal, certain hypotheses and documenting its relevance through a quantitative research method by collecting data from 79 Indian participants via online forms on Webanketa, then analysing the data via an IBM SPSS Software and finally retrieving the needed information to get the factual conclusions.

We hypothesized that the lyrics of a song can significantly affect a person's perspective and thought process at a given time. Women are shown to present stronger music-induced mood responses than men as both differ in their emotion regulation strategies, with men more frequently preferring to suppress

their emotions while women use the emotion regulation strategy of reappraisal; and this often mediates the effects of gender on stress and mood.

This was then confirmed by the results obtained with the majority falling within the 18-30 range (50.63%) of age group. In terms of gender, the survey captured a slightly larger female representation (62.03%) compared to males (37.97%).

Hence, we could conclude that the data derived aligns with existing literature highlighting the therapeutic effects of music on mental well-being. The identified specific songs that consistently uplift mood emphasize the potential for personalized playlists as emotional support tools

Keywords: Music, mood, Behaviour, emotion regulation strategies, gender.

მშობიარობის შემდგომი დეპრესია

შუბჰრა რასტოგი,

მიშიტა ბჰანდარი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ეს კვლევა მშობიარობის შემდგომი დეპრესიის შესახებ იკვლევს და მიმართავს მის პოტენციურ უარყოფით გავლენას როგორც დედებზე, ასევე ჩვილებზე. ამ საზრუნავების გაგება და გამკლავება აუცილებელია ჩვენს საზოგადოებაში მშობიარობის შემდგომი ქალების კეთილდღეობისთვის. ეს იკვლევს მშობიარობის შემდგომ უნიპოლარულ დიდ დეპრესიას, ეპიდემიოლოგიას, პათოგენეზს, კლინიკურ მახასიათებლებს, შეფასებას და დიაგნოზს. ეს ცდილობს გამოიკვლიოს მშობიარობის შემდგომი დეპრესია და მასთან დაკავშირებული დარღვევები, მათი მიზეზები, რისკ-ფაქტორები და როგორ მოქმედებს ის ქალების სხვადასხვა ჯგუფზე, მიზნად ისახავს პრევენციის, დიაგნოსტიკისა და ინტერვენციის სტრატეგიების გაუმჯობესებას. მშობიარობის შემდგომი პერიოდი ხასიათდება, როგორც მშობიარობიდან პირველი 12 თვე, რომელიც აღინიშნება სევდის, შფოთვისა და დაღლილობის ხანგრძლივი გრძნობით და მისი უუნარობით, იზრუნოს საკუთარ თავზე და ბავშვზე. ის სცილდება ტიპური „ბეიბი ბლუზის“ მიღმა (რაც გულისხმობს მშობიარობის შემდეგ პირველ დღეებში განვითარებულ გარდამავალ და მსუბუქ ემოციურ ცვლილებებს) და მოითხოვს პროფესიონალურ შეფასებას და ჩარევას. ყველაზე ფართოდ გამოყენებული ინსტრუმენტი მშობიარობის შემდგომი დეპრესიის სკრინინგისთვის არის თვითმოსხენება, 10-პუნქტიანი ედინბურგის პოსტნატალური სკალა. მისი დახმარებით, მშობიარობის შემდგომი დეპრესია შეფასებულია 14%-ით, რაც განსხვავდება კვლევების მიხედვით. განვითარებადი ქვეყნები, როგორცაა ჩინეთი, აფიქსირებენ უფრო მაღალ მაჩვენებელს (21%), განვითარებულ ქვეყნებთან შედარებით, როგორცაა იაპონია (14%). მშობიარობის შემდგომი უნიპოლარული ძირითადი დეპრესია ავლენს კლინიკურ მახასიათებლებს, როგორც არამშობიარობის შემდგომი ძირითადი დეპრესიული ეპიზოდების მსგავსი, ხშირად თან ახლავს თანმხლები ფსიქიკური დაავადებები, განსაკუთრებით შფოთვითი აშლილობები. კვლევებმა აჩვენა, რომ ეს ეპიზოდები 30-50% შემთხვევაში გრძელდება მინიმუმ ერთი წლის განმავლობაში. პათოლოგია მოიცავს გაურკვეველ ფაქტორებს, როგორცაა გენეტიკური მიდრეკილება, ჰორმონალური

ცვლილებები და ფსიქოსოციალური საკითხები, რომლებიც გავლენას ახდენს დედა-ჩვილის ასპექტებზე, ძუძუთი კვებაზე და ბავშვის განვითარებაზე. ბავშვისთვის ზიანის მიყენება მშობიარობის შემდგომი დეპრესიის მახასიათებელია, ხოლო ჩვილების მკვლელობა იშვიათია და დაკავშირებულია ფსიქოზთან. ასეთი ტრაგიკული მოვლენები ხშირად გულისხმობს დედის თვითმკვლელობის მცდელობებს. ამის დიფერენციალური დიაგნოზი მოიცავს ნორმალურ მშობიარობის შემდგომ ცვლილებებს, მშობიარობის შემდგომ ბლუზს, ბიპოლარულ დეპრესიას და სხვა ფსიქიატრიულ აშლილობებს. დასასრულს, ეს ხაზს უსვამს გაუმჯობესებული პრევენციის, ინტერვენციის და ჰოლისტიკური მიდგომის აუცილებლობას მშობიარობის შემდგომი ქალების კეთილდღეობაზე ჩვენს საზოგადოებაში.

საკვანძო სიტყვები: მშობიარობის შემდგომი დეპრესია, ედინბურგის პოსტნატალური სკალა, ფსიქოსოციალური საკითხები, ბავშვის ბლუზი, პათოგენეზი, დიაგნოზი, ჩვილების მკვლელობა, ბავშვის განვითარება, ფსიქოზი, სუიციდის მცდელობები, შფოთვითი აშლილობები.

Postpartum Depression

Shubhra Rastogi,

Mishita Bhandari

Georgian National University SEU

Abstract

This study on postpartum depression explores and addresses its potential negative impacts on both mothers and infants. Grasping and dealing with these concerns are essential for the welfare of postpartum women within our community. This delves into postpartum unipolar major depression, epidemiology, pathogenesis, clinical features, assessment, and diagnosis. This seeks to investigate postpartum depression and related disorders, their causes, risk factors, and how it affects various groups of women, aiming to contribute to improved prevention, diagnosis, and intervention strategies. The postpartum period is characterized as the initial 12 months after delivery marked by lasting feelings of sadness, anxiety, and fatigue and her inability to take care of herself as well as the baby. It extends beyond the typical “baby blues” (which refers to the transient and mild emotional changes experienced in the first few days after childbirth) and requires professional evaluation and intervention. The most widely used tool for screening postpartum depression is the self-report, 10-item Edinburgh Postnatal Scale. With its aid, postpartum depression is estimated at 14%, varying across studies. Developing countries like China report higher rates (21%), compared to developed countries like Japan (14%). Postpartum unipolar major depression exhibits clinical features similar to non-postpartum major depressive episodes, often accompanied by comorbid mental illnesses, particularly anxiety disorders. Research indicates that these episodes persist for at least a year in 30-50% of cases. The pathology involves uncertain factors like genetic predisposition, hormonal changes, and psychosocial issues impacting maternal-infant aspects, breastfeeding, and child development. Rumination of harming the baby is a feature of postpartum depression, while infanticide is rare and linked to psychosis. Such tragic events often involve maternal suicide attempts. The differential diagnosis for this includes normal postpartum changes, postpartum blues, bipolar depression, and other psychiatric disorders. In

conclusion, this stresses the need for improved prevention, intervention, and a holistic approach to the well-being of postpartum women in our community.

Keywords: postpartum depression, Edinburgh Postnatal Scale, psychosocial issues, baby blues, pathogenesis, diagnosis, infanticide, child development, psychosis, suicide attempts, anxiety disorders.

ნავიგაცია ნერვულ ლანდშაფტში: ნანოტექნოლოგიებზე დაფუძნებული სტრატეგიები ნეიროდეგენერაციულ თერაპიაში

სანჯანა მანე

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ნერვული სისტემის დეგენერაციული აშლილობები, რომლებიც ხასიათდება ნეირონების პროგრესირებადი განადგურებით, წარმოადგენს ჯანმრთელობის მნიშვნელოვან შემფოთებას მთელ მსოფლიოში. ამ კვლევის მიზანია ნანოტექნოლოგიური აპლიკაციების ლაბორინტში ნავიგაცია ნეიროდეგენერაციული დაავადებების სფეროში. კვლევა ხაზს უსვამს მნიშვნელოვან მიღწევებს მიზანმიმართულ, ეფექტურ მკურნალობაში ისეთი პირობების მიმართ, როგორიცაა ალცჰეიმერი, პარკინსონი და გაფანტული სკლეროზი (MS), ნანომასალების დიზაინის, წამლების მიწოდების მრავალფუნქციური პლატფორმების და ბიოვიზუალიზაციის ტექნოლოგიების უახლესი მიღწევების ანალიზით. გარდა ამისა, ის იკვლევს მრავალ საკითხს, რომელიც დაკავშირებულია ნანოტექნოლოგიურ აპლიკაციებთან ცენტრალურ ნერვულ სისტემაში, როგორიცაა მისი ბიოთავსებადობა, ჰემატოენცეფალური ბარიერის (BBB) გამტარიანობა და გამოყენების ხანგრძლივობა. ნანოტექნოლოგიის პოტენციური თერაპიული სარგებლობის ყოვლისმომცველი შეფასება აქ არის წარმოდგენილი, რომელიც ავლენს ფუნდამენტურ ტექნიკას, რომელიც ჩართულია ნეიროპროტექტორებში, ნეიროდეგენერაციასა და წამლების ეფექტურ მიწოდებაში. მიმდინარე ცოდნის სინთეზით, ეს კვლევა ხელს შეუწყობს ახალი ნანოთერაპიული სტრატეგიების შემუშავებას ნეიროდეგენერაციული დაავადებების წინააღმდეგ და გააუმჯობესებს პაციენტის შედეგებს.

საკვანძო სიტყვები: ნერვული სისტემა, ნეიროდეგენერაციული დაავადება, ნანოტექნოლოგია, ალცჰეიმერი, პარკინსონის დაავადება, გაფანტული სკლეროზი, წამლის მიწოდება, ბიოვიზუალიზაცია, ნეიროდეგენერაცია, ნანოთერაპიული.

Navigating the Neural landscape: Nanotechnology-based strategies in Neurodegenerative Therapy

Sanjana Mane

Georgian National University SEU

Abstract

Degenerative disorders of nervous system, characterized by progressive destruction of neurons, pose a significant health concern around the world. The purpose of this research is to navigate the labyrinth of nanotechnology applications in the realm of neurodegenerative diseases. The study highlights remarkable advances made toward targeted, efficient treatments for conditions such as Alzheimer's, Parkinson's & Multiple Sclerosis (MS), by analyzing recent advances in nanomaterial design, multifunctional drug delivery platforms, and bioimaging technologies. Furthermore, it examines the multiple concerns related with nanotechnology applications in central nervous system, such as its biocompatibility, permeability of blood-brain barrier (BBB) & longevity of use. A comprehensive assessment of nanotechnology's potential therapeutic benefits is presented here, revealing the underlying techniques involved in neuroprotection, neuroregeneration & efficient drug delivery. By synthesizing current knowledge, this research will foster development of novel nanotherapeutic strategies against neurodegenerative diseases and improve patient outcomes.

Keywords: Nervous system, Neurodegenerative disease, Nanotechnology, Alzheimer's, Parkinson's, Multiple sclerosis, Drug delivery, Bioimaging, Neuroregeneration, Nanotherapeutic

მიკრობული ალქიმია და დეპრესია: მიკრობიოტა-ნაწლავის-ტვინის ღერძის სიღრმისეული შესწავლა თერაპიული შეხედულებებისთვის

საი კარტიკ ბელლაპუკონდა,

მუნერა კურუნთოტიკანდილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

მიკრობიოტა-ნაწლავი-ტვინის ღერძი წარმოადგენს ორმხრივი კომუნიკაციის კომპლექსურ ქსელს კუჭ-ნაწლავის ტრაქტსა და ტვინს შორის, რომელიც მოიცავს მიკრობიოტას, ნერვული გზებისა და იმუნური რეაქციების დინამიურ ურთიერთკავშირს. რამდენადაც ვითარდება ნაწლავის მიკრობიოტისა და მისი როლის გააზრება ფსიქიკურ ჯანმრთელობაში, ეს კვლევა ცდილობს მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანას პოტენციურ თერაპიულ აპლიკაციებში. მიკრობიომის კვლევის უახლესი მიღწევები ხაზს უსვამს ნაწლავის მიკრობიომების ღრმა გავლენას ნეიროქიმიაზე, ნეიროტრანსმიტერების წარმოებასა და იმუნურ პასუხებზე.

ამ ღერძის გაგება თერაპიულ დაპირებას იძლევა. კლინიკურ სიმპტომებთან დაკავშირებული სპეციფიკური მიკრობიოტის სამიზნეების იდენტიფიკაცია ხსნის ნიადაგს მიკრობიოტაზე მიმართული ინტერვენციებისთვის. მაგალითად, მიკრობიოტა ტაქსები, როგორცაა Enterobacter და Burkholderia, ფართოდ არის დაკავშირებული დეპრესიის სიმძიმესთან, ძილის ხარისხთან და კოგნიტურ შესრულებასთან. ეს მიუთითებს თერაპიული ინტერვენციების პოტენციურ სიზუსტეზე. ჩართული მოლეკულური და ნეირობიოლოგიური გზების გაშიფვრით, კვლევა მიზნად ისახავს ჩამოყალიბოს ახალი სტრატეგიები ფსიქიკური კეთილდღეობის გასაძლიერებლად ნაწლავის მიკრობული შემადგენლობაში მიზანმიმართული ინტერვენციების საშუალებით. გარე ფაქტორებს, როგორცაა სტრესი, დიეტა, ფიზიკური აქტივობა და მედიკამენტები, შეუძლიათ გავლენა მოახდინონ ამ რთულ ურთიერთობაზე, რითაც დაამატებენ სირთულის ფენებს ფსიქიკური კეთილდღეობის ამ ყოვლისმომცველ საკითხს.

მიმოხილვა ხაზს უსვამს კრიტიკულ როლს ინოვაციური თერაპიული მეთოდების შემუშავებაში და ასახავს ფუნდამენტურ როლს ფსიქიკური ჯანმრთელობის ინტერვენციების ლანდშაფტის შეცვლაში. მიკრობული ალქიმია და ფსიქიკურ ჯანმრთელობას შორის უფსკრულის გადალახვით, ეს კვლევა მიისწრაფვის შექმნას საფუძველი მომავალი გამოკვლევებისთვის, რომლებიც მიზნად ისახავს ფსიქიკური ჯანმრთელობის შედეგების გაუმჯობესებას Microbiota-Gut-Brain Axis-ის მოდულაციის გზით.

საკვანძო სიტყვები: მიკრობიოტა-ნაწლავი-ტვინის ღერძი, დეპრესია, ფსიქიკური ჯანმრთელობა, თერაპიული მეთოდები, ნეირობიოლოგიური გზები.

Microbial alchemy and Depression: An in-depth exploration of the microbiota-gut -brain axis for therapeutic insights

Sai Karthik Bellapukonda,

Muneera kunrunthottikandiyil

Georgian National University SEU

Abstract

The microbiota-gut-brain axis represents a complex network of bidirectional communication between the gastrointestinal tract and the brain, involving a dynamic interplay of microbiota, neural pathways and immune responses. As understanding of the gut microbiota and its role in mental health is evolving, this research seeks to contribute valuable insights into potential therapeutic applications. Recent advancements in microbiome research underscore the profound influence of gut microbiomes on neurochemistry, neurotransmitter production and immune responses.

Understanding this axis holds therapeutic promise. The identification of specific microbiota targets associated with the clinical symptoms opens the ground for microbiota-directed interventions. For instance, microbiota taxa like Enterobacter and Burkholderia have been extensively linked to depression severity, sleep quality and cognitive performance. These suggest potential precision targets for therapeutic interventions. By deciphering the molecular and neurobiological pathways involved, the study aims to establish novel strategies for enhancing mental well-being through targeted interventions

in the gut microbial composition. External factors like stress, diet, physical activity and medications, can influence this complex relationship thus adding layers of complexity to this comprehensive subject of mental well-being.

The review highlights the critical role for the development of innovative therapeutic methods and illuminates the fundamental role in reshaping the landscape of mental health interventions. By bridging the gap between microbial alchemy and mental health, this study aspires to provide a foundation for future investigations aimed at improving mental health outcomes through the modulation of the Microbiot-Gut-Brain Axis.

Keywords: Microbiota-Gut-Brain axis, Depression, Mental health, therapeutic methods, Neurobiological pathways.

Spina Bifida Meningocele

Janvi Khatavkar,

Shriya Chaskar

Georgian National University SEU

Abstract

This research paper studies the Spina Bifida Myelomeningocele - the condition that is birth defect in which the vertebral column is open often with spinal cord involvement. Evidence supporting various strategies is presented, followed by review of formal guidelines.

According to the Centre of Disease Prevention and Control, the most clinically significant subtype of Spina Bifida is Myelomeningocele, a condition characterised by failure of lumbosacral spinal neural tube to close during embryonic development. A sack of fluid along with part of spinal cord and nerves comes through an opening from infant's back. The exact cause is still unknown, but factors such as genetics, family history of neural tube defects, environment and medications do play an important role in triggering Spina Bifida.

A preliminary diagnosis can be made as early as 16 weeks through a blood test that screens for maternal Alpha-Fetoprotein (AFP). Elevated AFP levels can suggest the presence of neural tube defect. In prenatal repair of MMC surgery fetal surgeons perform a laparotomy. A maternal-fetal medicine specialist performs sterile intraoperative ultrasound to locate fetus' back. This surgery involves variety of neurosurgical, orthopedic and urologic procedures.

კიბოს გლობალური ტვირთი: ყოვლისმომცველი მიმოხილვა

ანა ვარდანბე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

კიბო, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მუდმივი პრობლემა, რჩება როგორც უზარმაზარი გლობალური ტვირთი, რომელიც გავლენას ახდენს მილიონობით სიცოცხლეზე და წარმოადგენს მნიშვნელოვან გამოწვევებს ჯანდაცვის სისტემებისთვის მთელ მსოფლიოში. ეს გავრცელებული დაავადება სცდება საზღვრებს, გავლენას ახდენს საზოგადოებაზე, ეკონომიკაზე და ადამიანის კეთილდღეობაზე. 2020 წელს GLOBOCAN-ზე დაყრდნობით კიბოს კვლევის საერთაშორისო სააგენტომ ჩაატარა აღრიცხვა კიბოს ინციტდენტობისა და სიკვდილიანობის შესახებ. 2020 წელს მსოფლიოში დაახლოებით 19,3 მილიონი ახალი კიბოს შემთხვევა დაფიქსირდა და თითქმის 10,0 მილიონი ადამიანი გარდაიცვალა. მოსახლეობის დაბერებისა და ზრდის პროგნოზით, კიბოს გლობალური ტვირთი 2040 წლისთვის 60%-ით გაიზრდება, 2018 წლის 18,1 მილიონი ახალი შემთხვევიდან 2040 წელს პროგნოზირებული 29,4 მილიონ შემთხვევამდე.

კიბოს გლობალური ტვირთის მნიშვნელოვანი ასპექტი მდგომარეობს მის ეკონომიკურ ზარალში. კიბოთი დაავადებულ ადამიანთან დაკავშირებული ხარჯები, რომელიც მოიცავს დიაგნოზს, მკურნალობას და დამხმარე ზრუნვას, ამძიმებს ჯანდაცვის ბიუჯეტს და უქმნის ფინანსურ პრობლემებს ინდივიდებსა და ოჯახებს. ამ ტვირთის გამკლავება მოითხოვს სამედიცინო კვლევებისა და მკურნალობის მოდელირებას, ჯანდაცვის დაფინანსებასა და ინოვაციური მიღწევების ხელმისაწვდომობას.

გარდა ამისა, კიბოს ტვირთი თანაბრად არ არის განაწილებული. დაბალი და საშუალო შემოსავლის მქონე ქვეყნები ხშირად იბრძვიან შეზღუდული რესურსებითა და ინფრასტრუქტურით, რათა გაუმკლავდნენ კიბოს შემთხვევების მზარდ რაოდენობას. ამ უთანასწორობისა და კიბოსგან გამოწვეული მრავალფეროვანი გამოწვევების ეფექტურად დასაძლევად, აუცილებელია საერთაშორისო კოლაბორაციები, რესურსების გაზიარება და მდგრადი ჯანდაცვის სისტემების განვითარება.

დასასრულს, კიბოს გლობალური ტვირთი რჩება მნიშვნელოვან გამოწვევად, რომელიც მოითხოვს საერთაშორისო საზოგადოების ერთობლივ ძალისხმევას. თანამშრომლობას, კვლევაში ინვესტიციებით და ჯანდაცვის სამართლიანი პოლიტიკის განხორციელებით. ჩვენ შეგვიძლია ვიმუშაოთ მთელ მსოფლიოში ინდივიდებზე, ოჯახებსა და საზოგადოებაზე კიბოს ზემოქმედების შესამსუბუქებლად. მხოლოდ კოლექტიური მოქმედებით შეგვიძლია ვიმედოვნოთ, რომ შევამცირებთ ამ დაუნდობელ დაავადებას და გზას გავუხსნით ჯანსაღ მომავლს.

საკვანძო სიტყვები: კიბოს ტვირთი, ჯანმრთელობაზე ზრუნვა.

The Global Challenge of Cancer: A Comprehensive Overview

Ana Vardanidze

Tbilisi State University

Abstract

Cancer, an enduring adversary to public health, persists as a formidable global burden, affecting millions of lives and presenting significant challenges for healthcare systems worldwide. This pervasive disease transcends borders, impacting communities, economies, and the very essence of human well-being. Based on GLOBOCAN, 2020 estimates of cancer incidence and mortality produced by the International Agency for Research on Cancer. Worldwide, an estimated 19.3 million new cancer cases and almost 10.0 million cancer deaths in 2020. Based on projected population aging and growth, the global burden of cancer is set to increase by more than 60% by 2040, from 18.1 million new cases in 2018 to a predicted 29.4 million cases in the year 2040.

An essential aspect of the global cancer burden lies in its economic toll. The costs associated with cancer care, spanning diagnostics, treatment, and supportive care, strain healthcare budgets and pose financial challenges for individuals and families. Tackling this burden demands advances in medical research and treatment modalities, alongside innovative approaches to healthcare financing and accessibility.

Furthermore, the burden of cancer is not uniformly distributed, with low- and middle-income countries often grappling with limited resources and infrastructure to handle the increasing number of cancer cases. To address these disparities, international collaboration, resource-sharing, and the development of sustainable healthcare systems are essential to effectively meet the diverse challenges posed by cancer.

In conclusion, the global burden of cancer remains a significant challenge, requiring concerted efforts from the international community. By fostering collaboration, investing in research, and implementing equitable healthcare policies, we can work towards alleviating the impact of cancer on individuals, families, and societies worldwide. Only through collective action can we hope to diminish the burden of this relentless disease and pave the way for a healthier future.

Keywords: Cancer burden, Healthcare.

ხელოვნური ინტელექტი ჯანდაცვაში: კლინიკური გადაწყვეტილების შეფასება - გამოწვევების შექმნა და შერბილება პაციენტის ავტონომიაში

საი ნიტომ რედდი სურკანტი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ჯანდაცვის ინდუსტრია ფუნდამენტურ ტრანსფორმაციას განიცდის ხელოვნური ინტელექტის სწრაფი განვითარების წყალობით, განსაკუთრებით ეს შეეხება სამედიცინო გადაწყვეტილების მიღების უნარის შეფასებას.

ეს სტატია შეეხება კომპლექსურ პროცესში არსებულ ფართოდ მიღებულ სტანდარტების ნაკლოვანებებს. ნაჩვენებია, თუ როგორ შეუძლია ხელოვნურ ინტელექტს დაეხმაროს ექიმებს გადაწყვეტილების მიღებაში. ჩნდება ბევრი კითხვა პასუხისმგებლობისა და ავტონომიის შესახებ არჩევანის გაკეთებს დროს.

ლიტერატურის მიმოხილვა გვიჩვენებს რადიოლოგიაში და ფსიქიკური რისკის შეფასებებში ხელოვნური ინტელექტის აპლიკაციების გამოყენების შესაძლებლობებს

გადაწყვეტილების მიღების უნარის სფეროში; წარმოგვიდგენს როგორც სასარგებლო

ინსტრუმენტს პაციენტის სკრინინგის, მიკერძობის გამოვლენისა და შეფასების სიზუსტის გასაუმჯობესებლად. თუმცა, ჯერ კიდევ ბევრი დაბრკოლებაა გადასალახი, მათ შორის წინასწარ არსებული მიკერძობა, ალგორითმების გაუმჭვირვალე ბუნება და მნიშვნელოვანი იგნორირების შესაძლებლობა, ინტერპერსონალური კომპონენტები, რომლებიც აუცილებელია კომპეტენციის შეფასებისთვის.

სტატიაში აღნიშნულია, თუ როგორ შეიძლება გამოყენებულ იქნას ხელოვნური ინტელექტი როგორც დამატებითი ინსტრუმენტი სწორი გადაწყვეტილების მიღების სიზუსტის გასაუმჯობესებლად; თუ როგორ შეიძლება გამოყენებულ იქნას ხელოვნური ინტელექტი გადაწყვეტილების მიღებისას მიკერძობის იდენტიფიცირებისთვის, კომპეტენციაში დისბალანსის გამოსასწორებლად, პაციენტის პრეფერენციების პროგნოზირებისათვის.

გადაწყვეტილების მიღებისას ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების გასათვალისწინებელია ისეთი ეთიკური ასპექტები, როგორცაა ინფორმირებული თანხმობა, გამჭვირვალობა, მარეგულირებელი წესები.

ნაშრომში აღწერილია ხელოვნური ინტელექტის სწრაფად ცვალებადი სფეროს მნიშვნელობა სამედიცინო გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობებში, მის შესაძლო სარგებელი და აგრეთვე ეთიკური მხარე.

აღნიშნულია, რომ საჭიროა პაციენტის ავტონომიის შენარჩუნება და ჯანდაცვის ზოგადი სტანდარტის გაუმჯობესება, ბალანსის დამყარება ტექნოლოგიურ ინტეგრაციასა და ადამიანის უნარებს შორის ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების პირობებში.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი, მედიცინა, ეთიკა, თანხმობა, გადაწყვეტილების მიღება.

Artificial Intelligence in Healthcare: Evaluating Clinician Decision-Making and Mitigating Challenges in Patient Autonomy

Sai Nithish Reddy Surkanti

Georgian National University SEU

Abstract

The healthcare industry is undergoing a fundamental transformation due to the fast advancement of artificial intelligence (AI) and machine learning, especially concerning the assessment of medical decision-making ability. This study addresses the existing lack of widely accepted standards in this

complex process by exploring how AI may assist doctors in evaluating physicians' decision-making abilities. Even while AI is incredibly powerful, its vulnerability to skewed inputs raises questions about responsibility and autonomy when making capacity choices. This literature review demonstrates AI's better performance in tasks like radiology and mental risk assessments by exploring its wide applications in many medical disciplines. In the domain of decision-making ability, AI shows promise as a useful tool for patient screening, bias detection, and improving assessment precision. However, there are still many obstacles to overcome, including the possibility of perpetuating preexisting biases, the opaque nature of algorithms, and the possibility of ignoring important interpersonal components that are essential to competence assessments. The paper emphasizes how AI may be used right now as a complementary tool to improve accuracy, reduce prejudice, and promote consistency across medical professionals. It highlights how AI may be used to identify biases in human decision-making, correct imbalances in competency evaluations, and even predict patient preferences. The ethical aspects of using AI in decision-making processes, including issues with informed consent, transparency, and the need for rules regulating AI overrides, are carefully considered. The paper concludes by navigating the rapidly changing field of artificial intelligence (AI) in medical decision-making capability evaluations and providing viewpoints on both its possible benefits and ethical issues. Maintaining patient autonomy and improving the general standard of healthcare will require striking a careful balance between technological integration and human skill as AI advances.

Keywords: Artificial Intelligence, Medicine, Ethics, Consent, Decision-making

ჰირშპრუნგის დაავადების გამოვლინება: 32წლის პაციენტში, მწვავე მუცლის სიმპტომებით

აქშია დაბუ

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ჰირშპრუნგი, თანდაყოლილი დაავადებაა, რომელიც ხასიათდება ნერვული უჯრედების ნაკლებობით მსხვილი ნაწლავში, რომელიც თავის მხრივ იწვევს ნაწლავის მოძრაობის დაქვეითებას და გამძლეებულ მოძრაობას, ხშირად კლინიკურად გამოვლინება ნაწილობრივი ან სრული მსხვილი ნაწლავის სახით.

ამჟამინდელი ქეისი მსხვილი ნაწლავის სრული დაზიანებით.

32 წლის მამაკაცის, დიაგნოზი დასმული იქნა 8 წლის ასაკში, რის შემდეგაც ჩაუტარდა ოპერაცია ცეკო-სტომის ფორმირება გაუვალობის გამო, 1 წელიწადში მოხდა მისი ჩაბრუნება.

პაციენტს მთელი ცხოვრების მანძილზე აწუხებდა ყაბზობა და შეკრულობა. დროთა განმავლობაში ჩივილებმა იმატა, პაციენტი მოყვანილი იქნა გადაუდებელი დახმარების განყოფილებაში ჩივილებით: ქოშინი, სუნთქვის უკმარისობა სატურაციით: (92-93), მუცლის ძლიერი ტკივილი, წონის კლება, ნაწლავთა მოქმედების არარსებობა ბოლო 10 დღის განმავლობაში, ლებინება. მუცლის წინა ზედაპირზე ფისტულა საიდანაც ნაწლავის შიგთავსი შეინიშნება, კლინიკურად გაუვალობის და გარეთა ფისტულის დიაგნოზის გამო ჩაუტარდა მუცლის ღრუს კტ კვლევა და რენტგენი სადაც გამოვლინდა დილატირებული მთლიანი

მსხვილი ნაწლავი, რომელიც აწვება დიაფრაგმას და სხვა მიმდებარე ორგანოები განიცდის კომპრესიას, ნაწლავთა გაუვალობის რადიოლოგიური სურათი.

საწყის ეტაპზე დაწყებული იქნა კონსერვატიული მკურნალობა, ნაზოგასტრალური დეკომპრესია, ოქსიგენო და ინფუზიური თერაპია, ნაწლავთა სტიმულაცია.

მიუხედავად ჩატარებული მკურნალობისა მდგომარეობა არ გაუმჯობესდა, ჩივილებმა იმატარის შემდეგაც გადაწყვეტილი იქნა ქირურგიული მკურნალობა პაციენტის საუკეთესო გამოსავალის მიზნით.

ქირურგიული ჩარევა მოიცავდა ლაპოტომია, ტოტალურ კოლექტომია და ტერმინალური ილეო-სტომის ფორმირება, სწორი ნაწლავის დისტალური ნაწილის შენარჩუნება, შემდგომში ილეოსტომის ჩაბრუნების მიზნით.

პოსტოპერაციული მკურნალობა მოიცავდა: ანტიკოაგულაციურ, ინფიზიურ, ანტიბიოტიკურ ოქსიგენაციურ თერაპიას, პაციენტის დროულ აქტივაციას და ლაბორატორიულ და ინსტუმენტულ განმეორებით კვლევებს. პაციენტი ოპერაციიდან 10 დღის შემდეგ დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობით გაწერა.

ტოტალური კოლექტომიის ჩატარების გადაწყვეტილება და ტერმინალური ილეოსტომის ფორმირება, სწორი ნაწლავის დისტალური ბოლოს შენარჩუნებით პოტენციური ჩაბრუნებისთვის, ხაზს უსვამს მნიშვნელოვან ბალანსს მწვავე გართულებების მართვის და ამავდროულად გრძელვადიანი ცხოვების ხარისხის გაუმჯობესებას.

ზრდასრული ჰირშპრუნგის დაავადების შემთხვევები ასოცირებულია რთულ გამოწვევებთან პედიატრიულ შემთხვევებთან შედარებით.

დაგვიანებული დიაგნოზი ართულებს ჰირშპრუნგის დაავადებების მქონდე პაციენტებში ქირურგიული მკურნალობის ტაქტიკის შერჩევას.

საკვანძო სიტყვები: ზრდასრულთა ჰირშპრუნგის დაავადება, მსხვილი ნაწლავის ტოტალური დაზიანება, ტოტალური კოლექტომია, ტერმინალური ილეოსტომის ფორმირება.

Hirschsprung's Disease Resurgence: A 32-Year-Old's Battle with Acute Abdominal Symptoms

Akshaya Dabbu

Georgian National University SEU

Abstract

Hirschsprung's disease, a congenital disorder characterized by a lack of nerve cells in the colon leading to diminished bowel movements, can manifest as partial or complete colon involvement, referred to as „total colon disease.“ This case report outlines the intricate clinical trajectory of a 32-year-old male diagnosed with Hirschsprung's disease at the age of 8, who underwent a caecum stoma followed by its reversal. Throughout his life, he had constipation and it worsened. Upon presentation to the emergency department with symptoms including shortness of breath, vital signs indicating respiratory distress (92-93), abdominal pain, weight loss, no bowel movements in the last 10 days clinically subjecting acute

ileus and abdominal passage of stool through the skin, clinical suspicion of a fistula arose given the patient's medical history. Subsequent investigations, including CT and X-ray, unveiled a megadilated bowel loop and compressed diaphragm, prompting the initiation of a conservative regimen involving medications, a nasogastric tube, and bowel stimulants. Despite no improvement, the patient complaints worsened a decisive shift to open surgery became necessary. The surgical intervention involved a total colostomy and terminal ileostomy, with the preservation of the rectum for potential future reversal. The recurrence of symptoms and the ineffectiveness of conservative measures prompted a more radical surgical approach. Post-operative care encompassed antibiotic administration, and the patient was discharged after a 10-day hospital stay. The decision to perform a total colostomy and terminal ileostomy, while preserving the rectum for potential reversal, underscores the delicate balance between addressing acute complications and planning for long-term functional outcomes. Instances of adult Hirschsprung's disease pose distinct challenges compared to pediatric cases. The delayed diagnosis and subsequent surgical interventions in this case underscore the importance of ongoing surveillance and maintaining a high index of suspicion in adult patients with a history of Hirschsprung's disease.

Keywords: Adult Hirschsprung disease, total colon disease, total colostomy, terminal ileostomy.

ონკოლოგიურ პაციენტებში სიმსივნის საწინააღმდეგო მკურნალობის ტოქსიური ეფექტის გავლენა ფერტილობასა და ცხოვრების ხარისხზე რეპროდუქციულ ასაკში

ანა ელიზბარაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

დღეისთვის მთელ მსოფლიოში ცნობილია, რომ ფერტილობა და ცხოვრების ხარისხი ისეთივე მნიშვნელოვანია, როგორც სიცოცხლის შენარჩუნება სიმსივნით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობის დროს. ხშირად სიმსივნის საწინააღმდეგო მკურნალობის ამა თუ იმ მეთოდის შემუშავება და დანერგვა ხორციელდება მხოლოდ გაზრდილი გადარჩენადობის საფუძველზე, რა დროსაც მცირდება შესაძლებლობა ინფორმაცია მივიღოთ პაციენტის ფერტილობისა და ცხოვრების ხარისხის შესახებ. მნიშვნელოვანია კიდევ უფრო წინ წამოიწიოს სიმსივნის საწინააღმდეგო მკურნალობის ტოქსიური ეფექტის გავლენა და გახდეს ისეთივე აქტუალური, როგორცაა სიცოცხლის შენარჩუნება სიმსივნით დაავადებულ პაციენტებში.

მსოფლიოს მასშტაბით არსებობს კვლევები, როგორცაა მაგ: ადრეული ძუძუს კიბოს მქონე პაციენტებში უშვილობის რისკის შეფასება ადიუვანტური მკურნალობის ფონზე, ასევე შვილოსნობის და უშვილობის შესახებ ინფორმირებულობა ონკოლოგიური პაციენტების, რომელთაც მიღებული აქვთ სიმსივნის საწინააღმდეგო მკურნალობა და ა.შ.

უკანასკნელი ათწლეულის მანძილზე მაღალტექნოლოგიურმა მეთოდებმა, კერძოდ იმუნოთერაპიამ, ქიმიოთერაპიამ და ტარგეტულმა თერაპიამ მნიშვნელოვანი გარდატეხა მოახდინა არაერთი ონკოლოგიური დაავადების მკურნალობაში. ტოქსიური ეფექტის გავლენის შეფასებამ ფერტილობაზე და ცხოვრების ხარისხზე მოგვცა საშუალება ეფექტურად

ჩაითვალოს იმუნოთერაპია, ქიმიოთერაპია და ტარგეტული თერაპია, თუ ისინი განაპირობებენ გადარჩენის მაჩვენებლის გაზრდას დაბალი ტოქსიური ეფექტის ფონზე.

ასევე დიდი მნიშვნელობა აქვს პაციენტის / ოჯახის წევრების ინფორმირებას ონკოლოგიური პაციენტების სიმსივნის საწინააღმდეგო მკურნალობის ტოქსიური ეფექტის გავლენაზე ფერტილობასა და ცხოვრების ხარისხზე რეპროდუქციულ ასაკში.

კვლევების შედეგად ფერტილობის და ცხოვრების ხარისხის შეფასების საფუძველზე შესაძლებელია განისაზღვროს ონკოლოგიური დაავადების ეფექტური მკურნალობის ყველაზე ოპტიმალური რეჟიმი, მკურნალობის ტოქსიურობის წინასწარი შეფასებითა და შესაბამისი ზომების მიღებით.

დღეისათვის არსებული კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით შემუშავებული რეკომენდაციების მიხედვით შესაძლებელია მიღწეულ იქნას ონკოლოგიური დაავადების ეფექტური მკურნალობა და რეპროდუქციულ ასაკში მყოფი ონკოლოგიური პაციენტების მკურნალობის შემდგომ ფერტილობის და ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესების ხელშეწყობა, ასევე პაციენტთა ინფორმირებულობა სპეციფიური მკურნალობის შესაძლებლობების შესახებ. ყოველივე ზემოაღნიშნული კი ხელს შეუწყობს რეპროდუქციული ასაკის ონკოლოგიურ პაციენტების ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესებას.

საკვანძო სიტყვები: ფერტილობა, სიმსივნის საწინააღმდეგო მკურნალობა.

Impact of toxic effects of antitumor treatment on fertility and quality of life in cancer patients in reproductive age

Ana Elizbarashvili,

Tbilisi State University

Abstract

Today, it is widely recognized throughout the world that fertility and quality of life are as important as sustaining life in the treatment of cancer patients. Often, the development and implementation of this or that method of anti-tumor treatment is carried out only on the basis of increased survival, during which the opportunity to obtain valuable information about the patient's fertility and quality of life decreases. It is important to further advance the impact of the toxic effects of anti-tumor treatment and become as relevant as life-saving in cancer patients.

There are studies around the world, such as: evaluation of the risk of infertility in patients with early breast cancer on the background of adjuvant treatment, as well as awareness of fertility and infertility in cancer patients who have received anti-tumor treatment, etc.

During the last decade, high-tech methods, namely immunotherapy, chemotherapy and targeted therapy, have made a significant breakthrough in the treatment of many oncological diseases. Evaluation of the impact of toxic effects on fertility and quality of life allowed us to consider immunotherapy, chemotherapy and targeted therapy as effective if they lead to an increase in the survival factor against a background of low toxic effects.

It is also of great importance to inform the patient/family members about the impact of toxic effects of cancer treatment on fertility and quality of life in reproductive age.

As a result of studies based on the evaluation of fertility and quality of life, it is possible to determine the most optimal mode of effective treatment of an oncological disease by pre-estimating the toxicity of the treatment and taking appropriate measures.

According to the recommendations developed based on the results of the current research, it is possible to achieve effective treatment of oncological disease and promote the improvement of fertility and quality of life of oncological patients of reproductive age after treatment, as well as the awareness of patients about the possibilities of specific treatment.

All of the above will contribute to improving the quality of life of oncology patients of reproductive age.

Keywords: Fertility, anti-cancer treatment.

გესტაციური დიაბეტის გავლენა ნაყოფზე

ნინო ჯანელიძე,

სალომე სანიკიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

გესტაციური შაქრიანი დიაბეტი წარმოადგენს ჯანმრთელობის მნიშვნელოვან პრობლემას, რომელიც დაკავშირებულია მალფორმაციების გაზრდილ მაჩვენებელთან და დედის ჯანმრთელობის გართულებებთან. დიაბეტურმა ემბრიოპათიამ შეიძლება გავლენა იქონიოს ნებისმიერ განვითარებად ორგანოთა სისტემაზე, მაგრამ გულ-სისხლძარღვთა და ნერვული მილის დეფექტები ყველაზე ხშირი ანომალიაა. დაავადებული დედების შთამომავლებზე ჩატარებულმა ნეიროგანვითარების კვლევებმა აჩვენა მოტორული დარღვევების, ყურადღების დეფიციტის ჰიპერაქტიურობის აშლილობის, სწავლის სირთულეების და ასევე აუტისტური სპექტრის აშლილობის გაზრდილი მაჩვენებელი. განვითარებად ნაყოფზე დედის ჰიპერგლიკემიის ზემოქმედების საფუძვლები შეიძლება მოიცავდეს ოქსიდაციურ სტრესს, ჰიპოქსიას, აპოპტოზს და ეპიგენეტიკურ ცვლილებებს. იცვლება ემბრიონის ტრანსკრიპციული პროფილები. ცხოველურ მოდელებზე ჩატარებულმა კვლევამ აჩვენა, რომ დედის ჰიპერგლიკემია არის ტერატოგენი და კვლევის შედეგები დაგვეხმარება პოტენციური თერაპიული მიზნების აღმოჩენაში. მჭიდრო მეტაბოლური კონტროლი, მეთვალყურეობა და მშობიარობის მენეჯმენტი რჩება დიაბეტით დაავადებული ორსული ქალების მოვლის ქვაკუთხედად, მაგრამ დარგის მიღწევები მიუთითებს იმაზე, რომ დედისა და ბავშვის დასაცავად ახალი მკურნალობა არც თუ ისე შორს არის კლინიკურ პრაქტიკაში დასაწერად.

საკვანძო სიტყვები: გესტაციური დიაბეტი, თანდაყოლილი ანომალიები, განვითარების დარღვევები, დიაბეტური ემბრიოპათია, ეპიგენეტიკა.

Effects of gestational diabetes on the fetus

Nino Janelidze,

Salome Sanikidze

Tbilisi State University

Abstract

Effects of gestational diabetes on the fetus Gestational diabetes mellitus is a significant health problem associated with increased rates of malformations and maternal health complications. Diabetic embryopathy can affect any developing organ system, but cardiovascular and neural tube defects are the most common abnormalities. Neurodevelopmental studies of offspring of affected mothers have shown increased rates of motor impairment, attention deficit hyperactivity disorder, learning difficulties, and autism spectrum disorder. Underlying the effects of maternal hyperglycemia on the developing fetus may include oxidative stress, hypoxia, apoptosis, and epigenetic changes. The transcriptional profiles of the embryo are changing. Research in animal models has shown that maternal hyperglycemia is a teratogen, and the results of the study will help us discover potential therapeutic targets. Close metabolic control, surveillance, and labor management remain the cornerstones of care for pregnant women with diabetes, but advances in the field indicate that new treatments to protect mother and baby are not far from being implemented in clinical practice.

Keywords: gestational diabetes, congenital anomalies, developmental disorders, diabetic embryopathy, epigenetics.

ქრონიკული პანკრეატიტი

შალერი გორდულავა,

ია ბაჩილავა

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ქრონიკული პანკრეატიტი - პანკრეასის მუდმივი, ქრონიკული ანთეზაა, რომელსაც ახასიათებს მკაფიო ჰისტოპათოლოგია. ქრონიკულ პანკრეატიტს იწვევს პანკრეასის განადგურება საჭმლის მომნელებელი ენზიმების საშუალებით. მოცემული ფერმენტები შეუქცევადად აზიანებს პანკრეასს, ახდენს უჯრედების ატროფიას, ფიბროზის განვითარებას და კალციფიკაციას.

წარმოქმნილი ენზიმები გამოყენებამდე ინახება, ზიმოგენების გრანულუმში, მათი გააქტიურება მხოლოდ ტრიფსინის საშუალებით ხდება თორმეტგოჯა ნაწლავში, ქრონიკული პანკრეატიტის განვითარების ერთ-ერთ მიზეზად სახელდება მოცემული ენზიმების ნაადრევად გააქტიურება, რომელიც ხელს შეუწყობს პანკრეასის დაშლას და სტრუქტურულ ცვლილებებს.

CP-ის პრევალენტობის მაჩვენებელი 2021 წელს იყო 45,52 100000 ინდივიდზე მთლიან პოპულაციაზე, მაჩვენებლები 55,04 100000 ინდივიდზე მამაკაცებისთვის და 35,78 100000 ინდივიდზე ქალებში ($P < 0,001$).საკმაოდ ხშირ დაავადებას წარმოადგენს. უკანასკნელ 40

წელიწადში დაავადების რიცხვმა მკვეთრად იმატა, თითქმის 2-ჯერ, ვარაუდობენ რომ ეს გამოწვეულია გარემო ფაქტორების უარყოფითად გამოყენებასთან.

გამომწვევ მიზეზებს შორის ყველაზე მნიშვნელოვანია: ალკოჰოლის ჭარბი მიღება, ცისტური ფიბროზი, აუტოიმუნური მდგომარეობა, პანკრეასის სადინრის ბლოკირება, ნაღვლის საერთო ბლოკირება, გენეტიკური ფაქტორი.

ალკოჰოლის ჭარბი რაოდენობის მიღებისას გვხვდება შემდეგი მექანიზმი: ალკოჰოლი ფერმენტების სეკრეციას ზრდის აცინარული უჯრედებიდან, პარალელურად მცირდება წყლისა და ბიკარბონატების პროდუქცია სადინრის ეპითელიუმიდან, პანკრეასის სითხე ხდება ბლანტი და ახშობს სადინარს, მონელება არ ხორციელდება, თუმცა ეს ფერმენტები აზიანებს ჯირკვალის სტრუქტურას.

მეორე მხრივ, ასტიმულირებს აცინარულ უჯრედებს ,ისინი გამოიძახებენ ნეიტროფილებს და იმუნური სისტემა საბოლოო ჯამში ებრძვის მის ორგანოს.

ცისტური ფიბროზი მეტად გავრცელებულია ბავშვებში. ამ დროს, ცისტური ფიბროზის ტრანსმემბრანული რეგულატორის გენის მუტაცია ხდება, ის წარმოადგენს ქლორის არხების მაკოდირებელს, უჯრედის აპიკალურ მემბრანაში ხდება ელექტროლიტების დაგროვება და შესაბამისად ბლანტი სითხე კვლავ ახშობს სადინარს, რასაც იმავე პრობლემამდე მივყავართ.

კლინიკური სურათი: პაციენტს ტკივილი უვლინდება ხშირად ჭამის შემდეგ, პანკრეასის თავის ანთების დროს ტკივილები მარცხენა ფეხქვეშა არესა და ეპიგასტრიუმში გვაქვს, რომელიც ირადირდება გულმკერდის მე-6 და მე-11 მალეების დონეზე. ტკივილის ხანგრძლივობა ვარიაბელურია რამდენიმე საათიდან დღემდე გრძელდება. შეტევითი ხასიათისაა და ახასიათებს მალაბსორბციის სინდრომი, წონაში კლება, სტრეატორეა, კრეატორეა.

დიაგნოსტიკა ხორციელდება: ინსტრუმენტულად რენტგენოგრაფიული პანკრეატოგრაფია, კომპიუტერული ტომოგრაფია, ენდოსკოპური სონოგრაფია, მაგნიტურ რეზონანსური ტომოგრაფია, ულტრასონოგრაფია.

მკურნალობა: შემცირდეს პანკრეასის ფუნქციონალური აქტივობა, აღიკვეთოს ფერმენტული ინტოქსიკაცია, გაყუჩდეს ტკივილი, წყალ-ელექტროლიტური ბალანსი აღდგეს. ქირურგიული მკურნალობა შეიძლება გამოყენებული იქნეს შემდეგ სიტუაციებში: პანკრეასის აბსცესი, პანკრეასის კიბო, პანკრეასული სტენოზი სანაღვლე გზებში, მექანიკური სიყვითლე, ინტენსიური ტკივილი, რომელიც არ ყუჩდება ნარკოტიკების დოზებით.

საკვანძო სიტყვები: ჰისტოპათოლოგია, ანთება, პანკრეატიტი.

Chronical pancreatitis

Shaleri Gordulava,

Ia bachilava

Caucasus International University

Abstract

Chronic pancreatitis is a constant, chronic inflammation of the pancreas. It is characterized by a clear histopathology. Chronic pancreatitis is caused by the destruction of the pancreas by means of digestive enzymes. The given enzymes irreversibly damage the pancreas, causing cell atrophy, development of fibrosis and calcification.

The pancreas is a thin gland located in the epigastric space, behind the stomach. It performs two important functions - it participates in the synthesis of hormones and the production of digestive enzymes, enzymes break down macromolecules, carbohydrates, lipids, as well as those macromolecules that are placed in the pancreas.

Before use, the produced enzymes are stored in zymogen granules, their activation is done only by trypsin in the duodenum, one of the reasons for the development of chronic pancreatitis is the premature activation of these enzymes, which will contribute to the breakdown of the pancreas and structural changes.

The prevalence rate of CP in 2021 was 45.52 per 100,000 in the total population, with rates of 55.04 per 100,000 in men and 35.78 per 100,000 in women ($P < 0.001$). 2 times, it is assumed that this is due to the negative use of environmental factors.

Among the causes, the most important are: excessive intake of alcohol, cystic fibrosis, autoimmune condition, blockage of pancreatic duct, general blockage of bile, genetic factor.

The following mechanism occurs when drinking excessive amounts of alcohol: alcohol increases the secretion of enzymes from acinar cells, in parallel, the production of water and bicarbonates from the epithelium of the duct decreases, the pancreatic fluid becomes viscous and digestion does not happen, although these enzymes damage the structure of the gland.

On the other hand, by stimulating the acinar cells, they will summon neutrophils and the immune system will ultimately fight against his organ.

Cystic fibrosis is more common in children. At this time, the cystic fibrosis transmembrane regulator gene is mutated, it is the one that codes for chlorine channels, electrolytes accumulate in the apical membrane of the cell, and therefore the viscous liquid again suffocates the channel, which leads to the same problem.

Clinical picture: the patient has pain often after eating, during inflammation of the head of the pancreas, we have pain in epigastrium, which radiates at the level of the 6th and 11th thoracic vertebrae. The duration of the pain is variable and lasts from several hours to days. It is of reversible nature and is characterized by malabsorption syndrome. Weight loss, steatorrhea, creatorrhea.

Diagnostics is carried out: instrumentally - X-ray-pancreatography, computed tomography, endoscopic-sonography, magnetic-resonance-tomography, ultrasonography.

Treatment: reduce the functional activity of the pancreas, prevent enzyme intoxication, relieve pain, restore the water-electrolyte balance.

Surgical treatment can be used in the following situations: pancreatic abscess, pancreatic cyst, pancreatic stenosis in the biliary tract, mechanical jaundice, intense pain that does not subside with drug doses.

Keywords: histopathology, inflammation, Pancreatitis.

ლიტერატურისა და გლობალური ჯანმრთელობის ინტერდისციპლინური პერსპექტივები: პანდემიის, მედიცინისა და გარემოსდაცვითი გამოწვევების ნავიგაცია

ხუმი ჩაუდარი,

ნავმეთაა შა ნაჯიერ შა

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

სტატია განიხილავს მულტიდისციპლინურ მიდგომებს ლიტერატურისა და გლობალური ჯანმრთელობის მიმართ, ხაზს უსვამს სირთულეებს გარემოსდაცვითი პრობლემების, სამედიცინო მდგომარეობისა და პანდემიების კუთხით. COVID-19-ის პანდემიამ ყურადღება გაამახვილა ერთიანი ჯანმრთელობის აუცილებლობაზე. კოოპერატიული, მრავალსექტორული და ტრანსდისციპლინური მიდგომა მიმართულია ჯანმრთელობის რთული საკითხების გადასაჭრელად და გლობალური ჯანმრთელობის უსაფრთხოების გასაძლიერებლად.

ნაშრომი ხაზს უსვამს ინტერპერსონალური კომუნიკაციის მნიშვნელობას, აუდიტორიასთან კომუნიკაციას, რომელიც არ არის მეცნიერების წრიდან და ტრანსდისციპლინურ გუნდებში თანამშრომლობის შესაძლებლობებს. ის ასევე განიხილავს იმ სირთულეებს, რომლებიც კომპანიებს აქვთ ღია პოზიციებზე კანდიდატების იდენტიფიცირებისას, როგორცაა ფინანსების ნაკლებობა და გაურკვეველი კარიერული გზები. ნაშრომში განხილულია გზები იძულებით გადაადგილებულ პირთა შორის რეპროდუქციული ჯანმრთელობისა და ადამიანის უფლებების უთანასწორობის აღმოსაფხვრელად, ნაშრომი განიხილავს იმ როლს, რომელიც შეიძლება შეასრულონ სამედიცინო ორგანიზაციებმა და პროვაიდერებმა.

საკვანძო სიტყვები: გლობალური ჯანმრთელობა, სამუშაო ძალა, რეპროდუქციული ჯანმრთელობა, ჯანმრთელობის საფრთხეები.

Interdisciplinary Perspectives on Literature and Global Health: Navigating Pandemics, Medicine, and Environmental Challenges

Khushi Chaudhary,

Navmethaa Sha Najeeb Sha

Georgian National University SEU

Abstract

This article examines the multidisciplinary approaches to literature and global health, emphasizing the difficulties presented by environmental concerns, medical conditions, and pandemics. The COVID-19 pandemic has brought attention to the necessity of One Health—a cooperative, multisectoral, and transdisciplinary approach—to handle difficult health issues and enhance global health security. To create an interdisciplinary health workforce, the paper highlights the significance of interpersonal communication, communication with audiences who are not scientists, and the capacity to collaborate in transdisciplinary teams. It also looks at the difficulties that companies have in identifying candidates for open positions and that job seekers have, such as a lack of finances and unclear career paths. To address inequities in reproductive health and human rights among displaced people, the paper goes on to discuss the role that medical organizations and providers may play. To combat the spread of arboviruses and other health hazards, it also looks at how environmental health threats affect human health and the necessity of holistic approaches to health, such as One Health, Eco-Health, and Planetary Health. To close gaps and achieve the best possible health outcomes, the article's conclusion emphasizes the value of multidisciplinary teamwork and the necessity for the global health community to collaborate across sectors.

Keywords: global health, workforce, reproductive health, health hazards.

ეზოფაგური ატრეზია და გესტაციური დიაბეტის როლი მის განვითარებაში

გიორგი ჭკადუა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

საყლაპავის ატრეზიის ეტიოლოგია ცუდად არის შესწავლილი. ზოგიერთი თანდაყოლილი მალფორმაციის სიხშირე ორსულობამდე დიაბეტით დაავადებული დედების შვილებში იზრდება, მაგრამ ახალშობილში გესტაციური დიაბეტის როლი საყლაპავის ატრეზიის განვითარებაში უცნობია. ამიტომ გადავწყვიტე ლიტერატურული მიმოხილვის ჩატარება ჰიპოთეზაზე, რომ გესტაციური დიაბეტი ზრდის ახალშობილში საყლაპავის ატრეზიის რისკს.

წარდგენილ ნაშრომში განვიხილავ საყლაპავის ატრეზიას, მისი განვითარების პროცესს და მკურნალობის ხერხებს, ასევე წარმოვადგენ ჩატარებულ ლიტერატურული მიმოხილვის შედეგებს.

საყლაპავის ატრეზია არის ფეტალური განვითარების მძიმე მანკი, რომელიც გვხვდება სხვადასხვა ტიპით. დაავადება მეტწილად ყალიბდება საყლაპავისა და ტრაქეის განვითარების დარღვევით და ორგანოს მალფორმაციით. დიაგნოსტიკა ხდება კლინიკური კვლევებით, მკურნალობა კი ქირურგიულია.

აღნიშნული დაავადება მიჩნეულია ჰეტეროგენულად, შესაბამისად არ არის ცნობილი მისი განვითარების ზუსტი მექანიზმები. აღნიშნულ საკითხზე მონაცემები საკმაოდ მწირია, რაც განაპირობებს ჩემს დაინტერესებას აღნიშნულით.

ჩატარებული ლიტერატურული მიმოხილვა ცხადყოფს, რომ არსებობს კავშირი დედის დიაბეტით ავადობასა და ნაყოფში საყლაპავის ატრეზიის განვითარებას შორის.

საკვანძო სიტყვები: გესტაციური დიაბეტი, საყლაპავის ატრეზია.

Esophageal atresia and the role of gestational diabetes

Giorgi Tchkadua

Tbilisi State University

Abstract

The etiology of esophageal atresia is poorly understood. Incidence of some congenital malformation increases in children of mothers, with pre-gestational diabetes, but the role of gestational diabetes in newborns is unknown in the development of esophageal atresia. Therefore, I decided to conduct a literature review on the hypothesis that Gestational diabetes increases the risk of esophageal atresia in the newborn. In the presentation, I will discuss esophageal atresia and its development, I will also present the process and methods of treatment and the results of the literature review. Esophageal atresia is a severe malformation of fetal development, of which there are different types. The disease is formed by development disorder of the esophagus and trachea and malformation of the organs. diagnosis can be done by clinical trials, and the treatment is surgical. This disease is considered heterogeneous, therefore the exact mechanisms of its development are unknown. The data about the mentioned disease is pretty unclear, which causes my interest. The literature review that I did reveals that there is a connection between gestational diabetes and the development of esophageal atresia in the fetus.

Keywords: gestational diabetes, esophageal atresia.

ჰეპარინი როგორც სიმსივნის საწინააღმდეგო აგენტი - განახლებული მონაცემები

მარიამ ტყეშელაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

აბსტრაქტი ეხება მიმოხილვას, ჰეპარინისა და მისი წარმოებულების როლს, რომელიც მდგომარეობს კიბოს საწინააღმდეგო მექანიზმების განვითარებაში.

ჰეპარინი, როგორც არაფრაქციული (UFH), ასევე, დაბალმოლეკულური (LMWH), გამოიყენებოდა ვენური თრომბოემბოლიების, სისხლის შედედების საპრევენციოდ, თუმცა, ჩატარებული კვლევების შესაბამისად, აღმოჩნდა, რომ იგი ხასიათდება ანტისიმსივნური მოქმედებით, რომელიც გამოიხატება სიმსივნური უჯრედების ზრდის, ანგიოგენეზისა და მეტასტაზირების ინჰიბირებაში. მიმიდინარე წლებში ჰეპარინი და მისი წარმოებულები გამოყენებულ იქნა სხვა ანტისიმსივნურ ფარმაცოლოგიურ პრეპარატებთან კომბინაციაში, როგორცაა პაკლიტაქსელი, შეიქმნა მისი და ჰეპარინის ნანონაწილაკები, რომლებიც გამოყენებულ იქნა 4T1 სიმსივნით დაავადებულ თაგვებში, შედეგად აღინიშნა, რომ სიმსივნე ინჰიბირებულ იქნა 98.1%-ით სისტემური ტოქსიკურობის გარეშე. მისი სხვა მექანიზმი გამოიხატება ფერმენტ NPP1-ის ინჰიბირება, რითაც დაითრგუნა კიბოს უჯრედების პროლიფერაცია გლიომის უჯრედებში. ბოლო განხილული კვლევის თანახმად კი შეიქმნა ჰეპარინის აცეტილირებული ვერსია - ALMWH, რომელმაც სიმსივნური უჯრედების პროლიფერაცია თითქმის 99%-ით დააინჰიბირა.

ამ მონაცემების საფუძველზე, ჰეპარინი, მეცნიერთა მოსაზრებით, იმედის მომცემია, როგორც სამომავლო დამხმარე თერაპია კიბოს წინააღმდეგ.

საკვანძო სიტყვები: ჰეპარინი, სიმსივნე, ჰეპარინ-პაკლიტაქსელი, ფერმენტი NPP1.

Heparin as an anti tumor agent - updated data

Mariam Tkeshelashvili

Tbilisi State University

Abstract

Abstract refers to the review, the role of heparin and its derivatives in the development of anticancer mechanisms.

Heparin, both unfractionated (UFH) and low molecular weight (LMWH), was used to prevent venous thromboembolism, blood clotting, however, according to the conducted studies, it was found to be characterized by antitumor activity, which is manifested in the inhibition of tumor cell growth, angiogenesis and metastasis. In recent years, heparin and its derivatives have been used in combination with other antitumor pharmacological drugs, such as paclitaxel, to create nanoparticles of heparin and heparin, which were used in 4T1 tumor-bearing mice, and as a result, it was noted that the tumor was

inhibited by 98.1% without systemic toxicity. Its other mechanism is the inhibition of the enzyme NPP1, thereby suppressing the proliferation of cancer cells in glioma cells. According to the last reviewed study, an acetylated version of heparin - ALMWH was created, which inhibited the proliferation of tumor cells by almost 99%.

Based on these data, heparin is promising as a future adjunctive therapy against cancer

Keywords: heparin, tumor, heparin-paclitaxel, enzyme NPP1.

უბლითუქსიმაზი გაფანტული სკლეროზის მორეციდივე ფორმების მქონე პაციენტების სამკურნალოდ

თამარი მანთიძე,

მარიამი ქირთაია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

გაფანტული სკლეროზი (MS) ნერვული სისტემის ქრონიკული პროგრესირებადი დაავადებაა, რომელსაც ახასიათებს თავისა და ზურგის ტვინში დემიელინიზაციის კერების განვითარება. მისი გლობალური სიხშირე, როგორც ჩანს, იზრდება. მიუხედავად იმისა, რომ ეს შეიძლება არ იყოს ასოცირებული სიკვდილიანობის მაღალ მაჩვენებელთან, ამ დაავადებას აქვს ავადობის მაღალი მაჩვენებელი, რაც გავლენას ახდენს პაციენტების ცხოვრების ხარისხზე და ამცირებს მათ ყოველდღიურ საქმიანობის უნარს.

მონოკლონური ანტისხეულები (MAB) დადასტურდა, რომ არის ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტური მკურნალობის მეთოდი MS პაციენტებში რეციდივების და ანთების შესამცირებლად, მათ შორის პირველადი პროგრესირებადი MS-ის მკურნალობისთვის. ამ საკითხთან დაკავშირებით ჩვენ მოვიძიეთ ორი, მეორე და მესამე ფაზის რანდომიზებული პლაცებო კონტროლირებადი, მულტიცენტრული კვლევა, რომლებიც აფასებდნენ უბლითუქსიმაზის უსაფრთხოებას და ეფექტურობას მორეციდივე გაფანტული სკლეროზის მქონე პაციენტების მკურნალობაში.

საკვანძო სიტყვები: გაფანტული სკლეროზი, მონოკლონური ანტისხეულები, ტერიფლუნომიდი, უბლითუქსიმაზი, დემიელინიზაცია.

Ublituximab for the treatment of patients with relapsing forms of multiple sclerosis

Tamari Mantidze,

Mariami Kirtbaia

Tbilisi State University

Abstract

Multiple sclerosis (MS) is a heterogeneous neurological disorder characterized by autoimmune inflammation coupled to demyelination and eventual neurodegeneration. A key characteristic of the majority of patients who develop multiple sclerosis is a disease course that involves periods of remission, with normal neurological function, interspersed with relapses. MS's global incidence appears to be increasing. Although it may not be associated with a high mortality rate, the disease has a high morbidity rate that affects patients quality of life and reduces their ability to perform daily activities.

Monoclonal antibodies (MABs) have been shown to be one of the most effective treatments for reducing relapses and inflammation in MS patients, including for the treatment of primary progressive MS. For this issue, we found two phase II and III randomized placebo-controlled, multicenter trials, that evaluated the safety and efficacy of ublituximab, as one of the MAB, in the treatment of patients with relapsing multiple sclerosis.

Keywords: multiple sclerosis, monoclonal antibodies, teriflunomide, ublituximab, demyelination.

ცნობიერების მიღმა: სამედიცინო თვალსაზრისით გამოწვეული კომების სიღრმის შესწავლა

შერილ სარა დულცინია კატტა,

კატიაინი ინტური

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ტვინის დაზიანებისგან თავის დასაცავად, ანესთეზია გამოიყენება შექცევადი, ღრმად არაცნობიერი მდგომარეობის წარმოქმნისთვის, რომელიც ცნობილია როგორც სამედიცინო ინდუცირებული კომა. ეს კვლევა განმარტავს, თუ როგორ მუშაობს სედატიური საშუალებები ტვინის სხვადასხვა ნაწილების ინჰიბირებით, რომლებიც ჩართულია ცნობიერებაში, რაც საშუალებას აძლევს ტვინს მეტი ენერგია დახარჯოს განკურნებაზე შეგნებული გაღვიძებისთვის საჭირო ენერგიის რაოდენობის შემცირებით. ზოგადად, ტვინის ქსელები პასუხისმგებელი არიან ცნობიერების გამომუშავებაზე, რომელიც სტრესულია ბუნებრივ კომაში. ეს ნაშრომი ხაზს უსვამს იმაზე, თუ როგორ ცდილობს ტვინი დაიცვას თავი შემდგომი დაზიანებისგან, რაც თავის ტვინის გათიშვას იწვევს. იგი ასევე განმარტავს სხვადასხვა მეთოდებს, რომლებიც გამოიყენება სამედიცინოდ გამოწვეული კომის შესანარჩუნებლად.

ჩვეულებრივი ქირურგიული სცენარისგან განსხვავებით, პაციენტს ჩვეულებრივ ესაჭიროება სამედიცინო ინდუცირებული კომა, როდესაც ისინი უკვე არიან ფიზიკური ტრავმის მდგომარეობაში, შესაბამისად, ჩვენ ასევე ვნახავთ, თუ როგორ გამოიყენება ეს უგონო მდგომარეობა ფიზიკური ტრავმის დროს. ეს კვლევა მთავრდება იმის განხილვით, თუ როგორ ხდება პაციენტი უსაფრთხოდ და ნელა გამოსული უგონო მდგომარეობიდან და გვერდითი ეფექტები, რომლებიც შეიძლება აღმოჩნდეს სედატიურ საშუალებებზე ამ უწყვეტი ფიზიოლოგიური დამოკიდებულების შემდეგ.

საკვანძო სიტყვები: სამედიცინოდ გამოწვეული კომა, უგონო მდგომარეობა, ფიზიოლოგიური ტრავმა, ანესთეზია.

Beyond Consciousness: Exploring the Depths of Medically Induced Comas

Sheryl Sarah Dulcinia Katta,

Katyayini Inturi

Georgian National University SEU

Abstract

In an attempt to shield the brain from injury, anesthesia is utilized to generate a reversible, deeply unconscious state known as a medically induced coma. This study explains how sedatives work by inhibiting different parts of the brain that are involved in consciousness, which lets the brain spend more energy on healing by reducing the amount of energy needed for conscious awakening. Generally, brain networks are responsible for producing awareness which is stressed in a natural coma. This paper emphasizes on how the brain tries to protect itself from further damage causing the brain to shut down. It also explains the various methods that are used to sustain the medically induced coma. Unlike a conventional surgical scenario, the patient usually requires a medically induced coma when they are already in a state of physical trauma hence, we also get a look into how this state of unconsciousness is utilized during physical trauma. This study concludes by discussing on how a patient has safely and slowly emerged from the unconscious state and the side effects one might face after this continuous physiologic dependence on sedatives.

Keywords: Medically induced coma, Unconscious state, Physiologic trauma, Anesthesia.

COVID-19 ვაქცინა და მასთან დაკავშირებული გვერდითი ეფექტები

ალია ჯოანა სუხნანდანი,

ასად ყამარუზამა ხანი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

COVID-19 ვაქცინების სწრაფი განვითარება და განლაგება გადამწყვეტი იყო ვირუსის გავრცელების შეკავების გლობალურ ძალისხმევაში. ვინაიდან მილიონობით ადამიანი იღებს ამ ვაქცინებს, მნიშვნელოვანია მათი მიღებასთან დაკავშირებული პოტენციური გვერდითი ეფექტების შეფასება და გაგება. არსებული ლიტერატურის მიმოხილვის საფუძველზე, ეს კვლევა ჩატარდა COVID-19 ვაქცინის გვერდითი ეფექტების შესასწავლად.

რაოდენობრივი კვლევა ჩატარდა ონლაინ კითხვარის საშუალებით, რომლის მიზანი იყო იმის გაგება, თუ რა გვერდითი ეფექტები გამოვლინდა ვაქცინირებულ პირებში, რამდენ ხანს გრძელდებოდა გვერდითი მოვლენები და მოგვარდა თუ არა ისინი და თუ კი რამდენ ხანში. ასევე კითხვარში წარმოდგენილი იყო კითხვები საერთო ჯანმრთელობისა და ფსიქიკური ჯანმრთელობის შესახებ.

კვლევაში მონაწილეობა მიიღო 17-25 წლამდე ასმა სტუდენტმა (51 მამაკაცი და 49 ქალი), ძირითადად უნივერსიტეტის სტუდენტები ინდოეთიდან და საქართველოდან იყვნენ წარმოდგენილი და სეუს სტუდენტებს წარმოადგენდნენ. მონაცემები შეგროვდა და გაანალიზდა სტატისტიკური პროგრამა SPSS 23-ის დახმარებით.

Polack-ის მიერ Pfizer-BioNTech ვაქცინაზე ჩატარებულმა კვლევამ აჩვენა მსუბუქი და ზომიერი გვერდითი მოვლენები, როგორცაა ტკივილი, ცხელება და თავის ტკივილი. ეს კვლევები ხაზს უსვამს იმის გაგების მნიშვნელობას, რომ სარგებელი აღემატება მინიმალურ გვერდით ეფექტებს და რომ აღდგენა სწრაფია.

მიუხედავად იმისა, რომ COVID-19 ვაქცინების საერთო გვერდითი ეფექტები ზოგადად მსუბუქი და ხანმოკლეა, დაფიქსირდა რამდენიმე იშვიათი და მძიმე გვერდითი მოვლენა, რის გამოც ბევრი ყოყმანობს ვაქცინის მიღებაზე და ეშინია, რომ ეს გავლენას მოახდენს მათ ჯანმრთელობაზე გრძელვადიანი შედეგებით. ვინაიდან ვაქცინა მრავალი წლის განმავლობაში არ იყო გამოცდილი და ახლახან შეიქმნა.

ამ კვლევების გათვალისწინებით, ეს კვლევითი ნაშრომი შეისწავლის, არის თუ არა ეს სიმპტომები ხილული ახალგაზრდა პოპულაციაში და როგორ მოქმედებს მათზე COVID-19 ვაქცინა, რათა შეიქმნას ცნობადობა ვაქცინაციის კვლევებზე და გაიგოს მათი შედეგები და სარგებელი.

The Covid-19 Vaccine And Its Associated Side Effects

Aaliya Joanna Sukhnandan,

Asad Qamaruzzama Khan

Georgian National University SEU

Abstract

The rapid development and deployment of COVID-19 vaccines have been crucial in the global effort to curb the spread of the virus. As millions of individuals receive these vaccines, assessing and understanding the potential side effects associated with their administration is essential. Based on existing literature, this study was carried out to understand the side effects of the COVID-19 vaccine, whether long-term or short-term term, and its prevalence, severity and nature in the young population.

A quantitative study was carried out via a questionnaire online which consisted of questions aiming to understand what side effects participants encountered, how long they faced those symptoms, and whether they resolved. It also constituted questions about overall health and mental health.

The study consisted of 100 participants, all of the age group 17-25 years, with about 51 males and 49 females, primarily university students from India and Georgia. The data was collected and analysed by the statistical program SPSS 23.

A study by Polack on the Pfizer-BioNTech vaccine reported mild to moderate side effects such as pain, fever, and headaches. These studies highlight the importance of understanding that the benefits outweigh the minimal side effects and that recovery is quick.

While the common side effects of COVID-19 vaccines are generally mild and short-lived, some rare and severe side effects have been reported, due to which many hesitate to take the vaccine and are afraid it will impact their health with long-term consequences since the vaccine has not been tested over many years and was recently formulated.

Taking into consideration these studies this research paper examines whether these symptoms are visible in the younger population, and how the COVID-19 vaccine impacts them to create awareness of vaccination studies and understand their implications and benefits.

ევთანაზიის მორალურ და ეთიკურ შედეგებს შორის ხიდის გადალახვა; უკეთესი ხედვა ევთანაზიის სიტყვისა და სამყაროს შესახებ

შრია პარეხი,

საინა ნაიკი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ფრაზა „ევთანაზია“ მომდინარეობს ბერძნული ტერმინოლოგიიდან „eu“ (კარგი) და „თანატოს“ (სიკვდილი). თანამედროვე მედიცინის გათვალისწინებით, ევთანაზია განიმარტება, როგორც „მცდელობა, თავიდან ავიცილოთ ხანგრძლივი და უსარგებლო ტანჯვა, ტკივილის შემსუბუქების ან სხვა სიმპტომების გათვალისწინებით, სიცოცხლის შესამცირებელი ეფექტით“. (Sameer, 2020) მიუხედავად იმისა, რომ მოწყალეების მკვლელობა ან ექიმის დახმარებით თვითმკვლელობა ევთანაზიის ცნობილი სახელია ხალხური თვალსაზრისით, მისი პრაქტიკული მნიშვნელობა შეიძლება დაიყოს რამდენიმე განზომილებადაც, უფრო სწორად, რამდენიმე პატარა ნაცრისფერ ზონადაც. ამ ნაშრომის მიზანი სამმაგია. პირველ რიგში, ის უკეთ ასახავს ევთანაზიის სიტყვასა და სამყაროს; ევთანაზიის მორალურ და ეთიკურ შედეგებს შორის ხიდის გადალახვა; შეეცადეთ წარმოადგინოთ დაავადებულთა და მათ მომვლელთა მდგომარეობა, გაიგოთ სამედიცინო პროფესიონალების გონებრივი შესაძლებლობები და ევთანაზიის ჰალციონების უახლოესი ნათესავეები. (Rurup, 2006-Florijn, 2018) მეორე, სხვადასხვა კანონები, რომლებიც ეხება ექიმთა დახმარებით თვითმკვლელობას (PAS) და დებატებს „დაეცი ხალხი ღირსეულად მოკვდეს“. (Verhofstadt et.al, 2019) მესამე და უკანასკნელი არის ცივილიზებული საზოგადოების სოციალურ-ეკონომიკური, კულტურული, იურიდიული, ჯანმრთელობის, რელიგიური და სულიერი ასპექტების განხილვა, რომელიც მხედველობაში მიიღება ევთანაზიის მხარდამჭერთა და კონკურსანტების მიერ. კულტურული განსხვავებები შეიძლება იყოს ძირითადი ელემენტი პაციენტისა და ექიმის ჯანმრთელობის ქცევის უთანასწორობის ინტერპრეტაციაში. ექიმების მონაწილეობა ჯანდაცვის რეგულირებაში დიდ გავლენას ახდენს მათი კონკრეტული რელიეფის კულტურულ შეხედულებებზე. (Cohen et.al, 2012- Herve et.al, 2023) ეს სტატია პასუხობს მრავალ შეკითხვას ლეგალიზებული ევთანაზიის მქონე ერებს შორის პროცედურული განსხვავებების შესახებ, ასევე ეხება კანონმდებლების, ექიმების, ექთნების, მომვლელების და პაციენტების შემფოთებას, რომლებმაც აირჩიეს ევთანაზია.

Bridging the gap between moral and ethical repercussions of Euthanasia; A better insight into the word and the world of Euthanasia

Shriya Parekh,

Sainniya Naik

Georgian National University SEU

Abstract

The phrase “Euthanasia” originates from the Greek terminology, “eu” (good) and “thanatos” (death). Bearing contemporary medicine in mind, Euthanasia is elucidated as “effort to avoid prolonged and useless suffering, considering the relief of pain or other symptoms with a possible life-shortening effect.” (Sameer, 2020) While Mercy killing or Physician assisted suicide is a well-known moniker for Euthanasia in layman terms, its practical implication can be divided into several dimensions or rather several smaller grey areas. The purpose of this paper is three-fold. First, it provides a better insight into the word and the world of Euthanasia; Bridging the gap between moral and ethical repercussions of Euthanasia; Attempt to present the plight of the sufferers and their caregivers, understanding the mental faculties of the Medical professionals and the next of kin of euthanasia halcyons. (Rurup, 2006- Florijn, 2018) Second, the different laws pertaining to Physician assisted suicide (PAS) and the “let people die with dignity” debate. (Verhofstadt et.al, 2019) The Third and the last being the discussion of socio-economic, cultural, legal, health, religious, and spiritual aspects of a civilized society taken into consideration by both supporters and contesters of Euthanasia. Cultural differences can be a major element in interpreting disparities in patient and physician health behavior. A Doctors participation in health care regulation is very much influenced by cultural beliefs of their particular terrain. (Cohen et.al, 2012- Herve et.al, 2023) This article proceeds to answer multiple inquiries about the procedural differences between nations with legalized euthanasia, as well as addressing concerns of law makers, physicians, nurses, caregivers and patients who opted euthanasia.

ფილტვების უცნობი ფუნქციები

მარიამ აბრამიძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

ადრე ფიქრობდნენ, რომ თითქოს ნორმალურ პირობებში ჯანმრთელ მდგომარეობაში თავისი ფუნქციის შესასრულებლად ფილტვებს ჟანგბადის მცირე რაოდენობა ესაჭიროებოდა. მაგრამ დადგინდა, რომ ფილტვშიდა მეტაბოლიზმის მაღალ დონეზე შენარჩუნებისათვის საჭიროა ორგანიზმის მიერ მოხმარებული ჟანგბადის 10%. ადვილად წარმოსადგენია, თუ რა რაოდენობის ჟანგბადი დასჭირდება კრიტიკულ მდგომარეობაში მხოლოდ ფილტვებს, რადგანაც ამ დროს მისი არასასუნთქი ფუნქციები აუცილებლად გადაძაბულ რეჟიმში იმუშავებს.

ახლა ადვილად შეგვიძლია წარმოვიდგინოთ, თუ რა მდგომარეობაშია ფილტვები მაშინ, როდესაც რაიმე მიზეზის გამო მცირდება ფილტვების სისხლით მომარაგება; განვითარდება ფილტვების იშემია, შესაბამისად მცირდება და ფერხდება იმ ნივთიერებების სინთეზიც, რომლებიც პროდუცირდება ფილტვებში; (მაგ, სურფაქტანტი). მცირდება აგრეთვე ორგანიზმისათვის უკვე არასაჭირო და მოსაშორებლად გამზადებული ნივთიერებების დესტრუქციაც და გამოყოფაც, რომელსაც ფილტვები ახორციელებს, (მაგ, სეროტონინის). იზრდება აგრეთვე, ალვეოლარული მემბრანის განვლადობაც.

ამ ყველაფრის საფუძველზე კი შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ არ არსებობს ორგანიზმში რაიმე დაზიანება, რომლის დროსაც მეორადად არ დაზიანდეს ფილტვები და არ არსებობს ისეთი კრიტიკული სიტუაცია, რომელიც მიმდინარეობს სუნთქვის უკმარისობის გარეშე. სუნთქვის მწვავე უკმარისობა __ეს არის ფილტვებში მისული ვენური სისხლის არტერიულად გარდაქმნის უუნარობა, ანუ რაღაც გარკვეული მიზეზების გამო ფილტვებს ვერ შესწევთ უნარი მოახდინონ გაზთა ცვლა გარემოსა და ქსოვილებს შორის. ხოლო, განვიხილავთ რა ფილტვების არასასუნთქ ფუნქციებს, აუცილებლად მივდივართ იმ დასკვნამდე, რომ სხვადასხვა კრიტიკული სიტუაციის დროს არსებული სუნთქვის მწვავე უკმარისობის პროფილაქტიკა და სწრაფი აღმოფხვრა აუცილებელი პირობაა ნებისმიერი დაავადების სამკურნალოდ.

ფილტვებს განსაკუთრებული თვისებაც აქვს, რომელიც სულ ახლახანს დამტკიცდა. აღმოჩენილია უჯრედის ახალი ტიპი, მათ სასუნთქი გზების სეკრეტორულ უჯრედებს (RASCs) უწოდებენ. ისინი ბინადრობენ ალვეოლებთან და წარმოქმნიან ცილებს, რომლებიც საჭიროა სასუნთქი გზების სითხის საფარისთვის. შესაძლოა მათ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშოს ადამიანის ფილტვების დაავადებებში. მეცნიერებმა აჩვენეს, რომ RASC-ებს აქვთ ღეროვანი უჯრედების მსგავსი თვისებები, რაც მათ საშუალებას აძლევს ადადგინონ სხვა უჯრედები, რომლებიც აუცილებელია ალვეოლების ნორმალური ფუნქციონირებისთვის.

Unknown lung functions

Mariam Abramidze

Caucasus International University

Abstract

It used to be thought that under normal conditions, the lungs needed a small amount of oxygen to function in a healthy state. But it was determined that 10% of the oxygen consumed by the body is needed to maintain a high level of intrapulmonary metabolism. It is easy to imagine how much oxygen the lungs will need in a critical condition, because at this time its non-respiratory functions will definitely work in an overstressed mode.

Now we can easily imagine the state of the lungs when the blood supply to the lungs is reduced for any reason; Ischemia of the lungs will develop, therefore the synthesis of the substances that are produced in the lungs decreases and is inhibited (eg, surfactant). The destruction and release of substances already unnecessary for the body and prepared for removal, which the lungs carry out (for example, serotonin) also decreases. Alveolar membrane permeability also increases.

Based on all this, we can conclude that there is no injury in the body, during which the lungs are not damaged, and there is no such critical situation that occurs without respiratory failure. Acute respiratory failure is the inability to transform the venous blood reaching the lungs into arterial blood, that is, for some reason, the lungs are unable to exchange gases between the environment and the tissues. And, considering the non-respiratory functions of the lungs, we definitely come to the conclusion that the prevention and rapid elimination of acute respiratory failure during various critical situations is a necessary condition for the treatment of any disease.

Lungs also have a special property that has been proven recently. A new type of cell has been discovered, called airway secretory cells (RASCs). They reside near the alveoli and produce proteins needed for the fluid lining of the airways. They may play an important role in human lung diseases. Scientists have shown that RASCs have stem cell-like properties that allow them to regenerate other cells necessary for normal alveolar function.

სოციალური იზოლაციის ეფექტი ფსიქიკურ და ფიზიკურ ჯანმრთელობაზე

პრაგინა პრადიპ კუმარი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

სოციალური იზოლაცია გულისხმობს სოციალური ინტერაქციისა და ურთიერთობებისგან განცალკევებას ან განცალკევების მდგომარეობას. ხანგრძლივმა იზოლაციამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს ფიზიკურ და ემოციურ ჯანმრთელობაზე, შეცვალოს ძილისა და კვების რითმები, ასევე შეამციროს მოძრაობის შესაძლებლობები. ვრცელმა კვლევებმა აჩვენა, რომ სოციალური იზოლაცია ღრმა გავლენას ახდენს როგორც ფიზიკურ, ასევე ფსიქიკურ ჯანმრთელობაზე. COVID-19-ის პანდემიამ კიდევ უფრო გაამახვილა ყურადღება სოციალური იზოლაციის მავნე ზეგავლენაზე საერთო კეთილდღეობაზე.

კვლევის მიზანია გამოიკვლიოს სოციალური იზოლაციის გავლენა ფსიქოლოგიურ კეთილდღეობაზე, მათ შორის მარტობა, დეპრესია, შფოთვა და კოგნიტური დაქვეითება. კვლევა ასევე მიზნად ისახავს უზრუნველყოს ღირებული შეხედულებები სოციალური კავშირებისა და მხარდაჭერის სისტემების მნიშვნელობის შესახებ საერთო კეთილდღეობის ხელშეწყობაში.

მასში გამოყენებული იქნა რაოდენობრივი კვლევა და მონაცემები შეგროვდა ვებ პლატფორმაზე (www.webanketa.com) ჩატარებული გამოკითხვებით და გაანალიზდა SPSS 2023-ის სტატისტიკურ პროგრამაში. კვლევაში მონაწილეობდა 18-25 წლის ასაკობრივი დიაპაზონი. . კვლევაში გენდერული განაწილება ხაზს უსვამს პოტენციურ გენდერულ მიკერძობებას, სადაც ქალი (53) მეტადაა წარმოდგენილი მამაკაცებთან შედარებით (25). გარდა ამისა, აღსანიშნავია, რომ მონაწილეთა მნიშვნელოვანი ნაწილი ინდოელები არიან.

პანდემიის დროს სოციალური იზოლაციის გავლენის შესახებ ჩატარებული გამოკითხვის საფუძველზე დადგინდა, რომ რესპონდენტთა მნიშვნელოვანმა ნაწილმა განაცხადა, რომ განიცადა არასასურველი გავლენა მათ ფსიქიკურ და ფიზიკურ ჯანმრთელობაზე. აღქმული

სოციალური იზოლაცია დაკავშირებულია უამრავ ნეგატიურ შედეგთან, რომელიც დაკავშირებულია როგორც ფიზიკურ, ასევე ფსიქიკურ ჯანმრთელობასთან. აუცილებელია გავითვალისწინოთ, რომ პანდემიის დროს საჭიროა განიხილოს სოციალური იზოლაციის ფსიქიკური და ფიზიკური ჯანმრთელობის შედეგები, როგორც კრიზისის დროს, ასევე ყოველდღიურ ცხოვრებაში. ინდივიდუალური კეთილდღეობის პრიორიტეტების მინიჭებით და ყოვლისმომცველი სტრატეგიების შემუშავებით, ჩვენ შეგვიძლია ერთობლივად გადავხედოთ გამოწვევებს და შევიმუშაოთ ჯანსაღი და უფრო შეკრული საზოგადოებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: სოციალური იზოლაცია, ფსიქიკური ჯანმრთელობის, ფიზიკური ჯანმრთელობა.

Social Isolation Effects On Mental And Physical Health

Pravina Pradeep Kumar

Georgian National University SEU

Abstract

Social isolation refers to the condition of being detached or separated from social interaction and relationships. Prolonged isolation can adversely affect physical and emotional health, altering sleep and nutritional rhythms as well as reducing opportunities for movement. Extensive research has shown that social isolation has profound effects on both physical and mental health. The COVID-19 pandemic has further highlighted the detrimental effects of social isolation on overall wellbeing, emphasizing the urgent need for interventions to mitigate its impact.

The study aims to investigate the impact of social isolation on psychological well-being, including loneliness, depression, anxiety, and cognitive decline. The study also aims to provide valuable insights into the importance of social connections and support systems in promoting overall well-being.

It was used quantitative research, and data was collected by surveys made at web platform (www.webanketa.com) and analyzed in a statistical program of SPSS 2023. The findings revealed a notable concentration of respondents within the age range of 18-25 years. The gender distribution in the survey sample highlights a potential gender bias, where female (53) perspective is overrepresented compared to males (25). Additionally, it was notable that a significant portion of the participants were Indians.

Based on the survey conducted on the impact of social isolation during the pandemic, it was found that a significant proportion of respondents reported experiencing adverse effects on their mental and physical health. Perceived social isolation is related to numerous negative outcomes related to both physical and mental health. It is essential to consider that during pandemic it is needed to address the mental and physical health implications of social isolation in both times of crisis and everyday life. By prioritizing individual well-being and developing comprehensive strategies, we can collectively navigate challenges and work towards building healthier and more connected communities.

Keywords: social isolation, mental health, physical health.

ურთიერთობა ემოციურ ინტელექტსა და კლინიკურ დარღვევებს შორის

პრაჯაკტა ჰატკარი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

აბსტრაქტი

ფსიქიკური აშლილობის პოტენციური ეფექტი ემოციებთან დაკავშირებულ პიროვნების კონსტრუქტებზე შეზღუდული კვლევის საგანი იყო, განსაკუთრებით კლინიკურ ნიმუშებში, თუმცა არსებობს კავშირი ფსიქიკურ აშლილობასა და ემოციურ ინტელექტს შორის. ზოგადად, ემოციების დარღვევა სულ უფრო მეტად არის აღიარებული, როგორც კლინიკურად მნიშვნელოვანი მახასიათებელი ფსიქიკური აშლილობების უმეტესობისთვის, რადგან ემოციები წარმოადგენს ფუნდამენტურ საფუძველს მათი უმეტესობისთვის. წინამდებარე კვლევა ცდილობს გამოიკვლიოს, განსხვავდება თუ არა სხვადასხვა ფსიქიკური აშლილობის მქონე პირების ემოციური თვითაღქმა ფსიქიკური დაავადების გარეშე. კვლევა ადარებს 70 სტაციონარული პაციენტის ემოციური ინტელექტის პროფილების მახასიათებლებს, რომლებსაც სხვადასხვა ფსიქიკური აშლილობის დიაგნოზი ჰქონდათ 126 ჯგუფის შესაბამისი კონტროლის პროფილებთან, ემოციური ინტელექტის მახასიათებლების კითხვარის (TEIQue) გამოყენებით (K.V. Petrides, 2009). დისპერსიის მრავალვარიანტულმა ანალიზმა გამოავლინა მნიშვნელოვანი ძირითადი ეფექტი ფსიქიკური აშლილობის მქონე პაციენტების ჯგუფისთვის TEIQue-ის უმეტეს ასპექტებზე კონტროლზე დაბალი ქულით (Wilk's $\lambda = .54$, $F(14,172) = 10.68$, $p = .000$, $\eta^2 = .465$). ასევე იყო სქესის ზოგიერთი მნიშვნელოვანი ძირითადი ეფექტი (Wilk's $\lambda = .87$, $F(14,172) = 1.76$, $p = .048$, $\eta^2 = .125$) და მნიშვნელოვანი ურთიერთქმედების ეფექტი მონაწილეთა ჯგუფსა და სქესს შორის (Wilk's $\lambda = .87$, $F(14,172) = 2.07$, $p = .032$, $\eta^2 = .132$). შედეგები ვარაუდობს, რომ ემოციურ ინტელექტს შეუძლია უზრუნველყოს ახალი პერსპექტივა და მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ფსიქიკური აშლილობების შესასწავლად და იყოს უნიკალური წვლილი ფსიქიკური ჯანმრთელობის საერთო მდგომარეობისთვის. შემდგომი კვლევა საჭირო შედეგების კლინიკურ პოპულაციასთან გასამეორებლად, მაგრამ ეს უნდა გაკეთდეს იმავე დიაგნოზის მქონე პირების კლინიკურ ნიმუშებზე.

საკვანძო სიტყვები: ფსიქიკური დარღვევები ემოციებთან დაკავშირებულ პიროვნებაზე, TEIQue.

The Relationship between Emotional Intelligence And Clinical Disorders

Prajakta Hatkar

Georgian National University SEU

Abstract

The potential effect of mental disorders on emotion-related personality constructs has been the subject of limited research, particularly in clinical samples, although there is a link between mental disorders and emotional intelligence. Generally, disturbances in emotions are increasingly recognized as clinically important characteristics of most mental disorders since emotions provide the fundamental basis for most of them. The present study attempts to investigate whether emotional self-perceptions of

individuals with various mental disorders differ from those without mental illness. The study compares the trait of emotional intelligence profiles of 70 inpatients diagnosed with different mental disorders against the profiles of 126 group-matched controls using the Trait Emotional Intelligence Questionnaire (TEIQue) (K.V. Petrides, 2009). A multivariate analysis of variance revealed a significant main effect for group with patients with mental disorders scoring lower than controls on most TEIQue facets (Wilk's $\lambda = .54$, $F(14,172) = 10.68$, $p = .000$, $\eta^2 = .465$). There were also some significant main effects of gender (Wilk's $\lambda = .87$, $F(14,172) = 1.76$, $p = .048$, $\eta^2 = .125$) and significant interaction effect between participants group and gender (Wilk's $\lambda = .87$, $F(14,172) = 2.07$, $p = .032$, $\eta^2 = .132$). The results suggest that emotional intelligence could provide a new perspective and important information for the study of mental disorders and serve as a unique contributor to overall state of mental health. Further research is required to replicate the results with clinical population, but it should be done with clinical samples of individuals with the same diagnosis.

Keywords: mental disorders on emotion-related personality, TEQue.